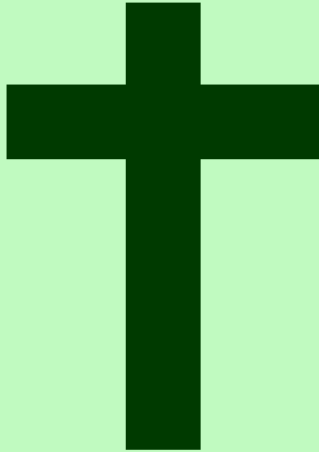

Dios Chani

New Testament in Chácobo (BL:cao:Chácobo)

Dios Chani

New Testament in Chácobo (BL:cao:Chácobo)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chácobo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chácobo [cao], Bolivia

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chácobo

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

137aab31-418b-5455-a1a5-99b889cb7cfc

Contents

San Mateo	1
San Marcos	47
San Lucas	76
San Juan	124
Los Hechos	158
Romanos	199
1 Corintios	217
2 Corintios	234
Gálatas	246
Efesios	252
Filipenses	258
Colosenses	262
1 Tesalonicenses	266
2 Tesalonicenses	270
1 Timoteo	272
2 Timoteo	277
Tito	280
Filemón	282
Hebreos	283
Santiago	297
1 San Pedro	301
2 San Pedro	306
1 San Juan	309
2 San Juan	313
3 San Juan	314
San Judas	315
Apocalipsis	317

El Santo Evangelio Según San Mateo

*Jesu naborëquëbo
Lucas 3.23-38*

¹ Jabi chama David yamabo, Abraham yamabo, tihi caba chahitaxocobo Jesucristo iniquë. Jabi Jesucristo naborëquëbo janë bo tëquë tsi xo naa.

² Abraham baquë Isaac iniquë.

Isaac baquë Jacob iniquë.

Jatsi doce ca baquë bo Jacob yamabá jayanicuë. Jacob jariapari baquë Judá iniquë.

³ Jatsi dos ca baquë bo, naa Fares, Zara, tihi cabo Judá jayanicuë. Jato jahëhua, Tamar ini quiha.

Jatsi Fares baquë Esrom iniquë.

Esrom baquë Aram iniquë.

⁴ Aram baquë Aminadab iniquë.

Aminadab baquë Naasón iniquë.

Naasón baquë Salmón iniquë.

⁵ Salmón baquë Booz iniquë. Jasca, jahuë jahëhua Rahab ini quiha.

Jatsi Booz baquë Obed iniquë. Jasca, jahuë jahëhua Rut ini quiha.

Jatsi Obed baquë Isaí iniquë.

⁶ Isaí baquë David iniquë, naa chama-chamaria inish cato.

David baquë Salomón iniquë. Urías i-ipaonish ca ahui jahuë jahëhua ini quiha.

⁷ Salomón baquë Roboam iniquë.

Roboam baquë Abías iniquë.

Abías baquë Asa iniquë.

⁸ Asa baquë Josafat iniquë.

Josafat baquë Joram iniquë.

Joram baquë Uzías iniquë.

⁹ Uzías baquë Jotam iniquë.

Jotam baquë Acaz iniquë.

Acaz baquë Ezequías iniquë.

¹⁰ Ezequías baquë Manasés iniquë.

Manasés baquë Amón iniquë.

Amón baquë Josías iniquë.

¹¹ Jecónías, jahuë noma bo, tihi cabo Josías saihuanicuë. Naatiyá tsi Babilonia mai qui Israël ca nohiria bohacanicuë.

¹² Jaquirëquë Salatiel Jecónías saihuanicuë.

Jatsi Salatiel baquë Zorobabel iniquë.

¹³ Zorobabel baquë Abiud iniquë.

Abiud baquë Eliaquim iniquë.

Eliaquim baquë Azor iniquë.

¹⁴ Azor baquë Sadoc iniquë.

Sadoc baquë Aquim iniquë.

Aquim baquë Eliud iniquë.

¹⁵ Eliud baquë Eleazar iniquë.

Eleazar baquë Matán iniquë.

Matán baquë Jacob iniquë.

¹⁶ Jacob baquë José iniquë, naa María bënë. Jabi Jesu, naa Cristo icanai ca María comanicuë.

¹⁷ Jabi Abraham bësotiyá quirëquë catorce ca naborëquëbo iniquë. Jatsi chama David yamabo bësotiyá. Jaquirëquë catorce ca naborëquëbo huëtsa bo iniquë. Jatsi Babilonia mai qui Israël cabo bohacanicuë. Jaquirëquë catorce ca naborëquëbo huëtsa bo iniquë. Jatsi Jesu coniquë.

*Jesu conina
Lucas 2.1-7*

¹⁸ Nëca tsi quiha Jesucristo conina ra. Jabi bënë bipaima jahuë jahëhua María iniquë. Jahuë bënë ti ca José ini quiha. Jama, bënë binox pari tsi quiha María tohoyanicuë Espíritu Santó no. ¹⁹ Jatsi quiha José, naa jahuë bënë ti cató María bicasyamaniquë, joni shinajiaxëni ca ja ini quëshpi na. Jasca, nohiria bësojo xo tsi bëro tsi María ja niacasyamani quiha, Dërabihuacasyamaquí na. ²⁰ Jaha tsi jahuë ahui ti ca niahai ca ja shina-shinaniquë.

Shinajano tsi quiha ja qui jisiquiniquë Ibobá ángel, ja namahai cató no. Jisiquihax José qui ja chaniniquë:

—Jisa José, David yamaba chahitaxocobá. Mi ahui ti ca María biti raquëyamahuë. Espíritu Santó tsi ja tohoyamëquë. ²¹ Baquë comaxëhi quiha. Ja coquë tsi Jesu ja janëhacaxëti xo, jato jocha quima nohiria bo ja xabahamaxëhai quëshpi na. ²² Nëcapi-jayamëquë Ibobá Chani jatihuahacano iquish na, naa jahuë Chani yoanish cató quënëhina. ²³ Jabi ja quënëni ca tsi xo naa:

“Tohoyaxëhi quiha yoxajahini.

Tohoyaxo tsi baquë comaxëhi quiha.

Comaxo tsi Emanuel ja janëhacaxëti xo”

—nëa tsi quiha José qui ángel nëcaniquë. Noba jói tsi “No bëta xo Dios” ii quiha jahuë janë.

²⁴ Bësoxo tsi quiha María José biniquë jahuë ahui iti, naa ángel yoani jascaria. Bixo tsi jahuë xobo qui ja bëniquë racati. ²⁵ Jabi jahuë ahui ya ja jobonayamani quiha jariapari jahuë baquë conox pari no. Baquë coquë tsi quiha Jesu José janëniquë.

2

Joni tiisi bo jonina Jesu jisxëna

¹ Belén tsi quiha Jesu coniquë, naa jodioba maí no. Toa mai rey Herodés yonani quiha. Toatiyá tsi quiha Jerusalén qui tres ca tiisi ca joni bo cahëniquë. Nëama, naa oriente ax ja bëcani quiha. ² Cahëhax,

—¿Jahuënia ni jodioba chama-chamaria, naa cobëna cato? Jahuë huishti no jisyamëquë noba mai xo na. Ja iqui tsi ja qui arahi no joquë ra —i nohiria qui naa tres ca tiisi ca joni bo niquë.

³ Jatsi quiha shina-huëjënatsi chama Herodes niquë nicahax na. Shina-huëjëniquë Jerusalén ca nohiria ri. ⁴ Jatsi jodioba arati iboba chama bo, Dios papi cahëxëni cabo, tihi cabo Herodés quënëniquë. Quënaxo tsi jato ja nicaniquë:

—¿Jahuënia tsi coxëhi ni mato Cristo, naa mato Xabahamati Ibo ra? —iquiina.

⁵ Jatsi quiha ja quëbicaniquë:

—Jodioba maí tsi, naa Belén yacatá tsi ja coti xo. Tocani quiha Dios Chani yoanish cato, naa ja quënëni cató no:

⁶ “Jisa Belén ca nohiria bá.

Jodioba maí tsi huëstima tsi xo toa mato oquë ca yaca huëtso bo.

Jama, oquëhuahacaxëhi quiha mato yaca ri.

Belén tsi coxëhi quiha chama-chamaria.

Noho Israel ca nohiria bo ó bësoxëhi quiha”

ii quiha ja quënëhina —i Herodes qui jaca niquë.

⁷ Jatsi quiha johax ca tiisicanaiibo qui chani Herodés raaniquë ja qui ja bëcano iquish na. Jamë jato bëta ja chanicasni quiha. Ja bëcaquë tsi quiha Herodés jato nicaniquë:

—¿Jënino tsi ma jisni ca huishti jisiquini? —iquiina.

⁸ Jatsi quiha Belén qui Herodés jato raaniquë.

—Toa baquë mërahi bocata. Tsayahax jahari ma bëcano ëa yoaxëna. Ja qui cacasquia ëa ri ja qui araxëna —i jato qui ja niquë.

⁹ Jatsi quiha Belén qui bocatsi quiha tiisi jaya ca joni bo niquë, Herodes nicahax na. Ja bocaquë tsi quiha jisiquitëquëniquë huishtima, naa jato maí tsi jisiquinish ca huishti jascaria cato. Jisiquixo tsi quiha Belén qui jato ja mëpiniquë. Jatsi Baquë Jesu ini ca iti qui cahëhax huishti niiniquë. ¹⁰ Jatsi ja rani-ranicaniquë, huishti jisni na. ¹¹ Ranihax José xobo qui ja jicocaniquë. Jicoxo baquë ico ca María ja jiscaniquë. Jatsi ja mënicaniquë. Mënihax ja qui ja aracaniquë. Jaquirëquë quiha jato sota bo ja pëcapaniquë, ja bëcani ca jahuë bo ja qui axëna. ¹² Jaquirëquë ja namacanaí cató tsi quiha Diós jato yobaniquë:

—Jahari Herodes qui boyamacahuë —iquiina.

Jaha tsi bahi huëtso quiha jato pais qui ja bocaniquë jahari.

Egipto mai qui José, María jabanina Jesu ya

¹³ Tiisi ca joni bo bocaquë tsi quiha José qui ángel jisiquiniquë ja namahai cató no.

—Joihuë. Baquë pistia, jahuë jahëhua María, tihi cabo bihuë. Egipto mai qui jabatsicana. Toaparicahuë. Mato ë yoano tsi jënimaxëhi quiha ma bacahaina. Mi baquë mërapaima xo Herodes pë, axëna —nëa tsi quiha José qui ángel nëcaniquë.

¹⁴ Jatsi quiha José joiniquë. Joixo Baquë, jahuë jahëhua, tihi cabo ja boniquë Egipto mai qui. Baquichá ja jisbayacani quiha. ¹⁵ Toá tsi naama tsi quiha ja chitëcaniquë. Jatsi Herodes rësoquë tsi ja bacapaniquë. Nëca tsi Dios Chani yoanish cató quënëni ca jatihuahacani quiha, “Egipto quima noho Baquë ë quënaquë” i Ibo Dios ni quëshpi na.

Herodés soldado bo raanina xocobo ati

¹⁶ Jabi tiisi jaya ca joni bá Herodes paraniquë, quinia huëtsa jato mai qui ja bacacani quëshpi na. Jatsi ja paracanai ca cahëhax Herodes caxarianiquë. Caxaxo tsi jahuë soldado bo ja raaniquë jatiroha ca Belén ca baquë bo ati. Jasca, Belén tahë ca yaca bo qui jato ja raani quiha, toá ca baquë bo ati. Jatiroha ca baquë bo quiha, naa dos años nama cabo ja ani quiha. Jabi ja tocaniquë shinaxo na, siri tsi jahari jato mai qui tiisi jaya cabo bocani nori iqui na. ¹⁷ Jato ja quëyoquë tsi quiha Jeremías, naa Dios Chani yoanish cató yoani ca jatihuahacani quiha. Ja yoani tsi xo naa:

¹⁸ “Anomaria iqui quiha Ramá ca pacotsa.

Cohuëria xo ja ara-aracanaina ra.

Toá tsi jato xocobo quëshpi tsi arahi quiha yoxa bo.

Ranihuatimaxëni tsi xo toa jahuë nohiria, jato baquë bo acacani iqui na”

tihí tsi ii quiha ja quënërina.

¹⁹ Jatsi Herodes rësoniquë. Ja rësoquë tsi quiha José qui Iboba ángel jisiquiniquë ja namahai cató no. ²⁰ Jisiquihax,

—Joihuë. Baquë pistia, jahuë jahëhua, tihí cabo jahari Israel mai qui bohuë. Rësoyoniquë Baquë pistia acascanish cabo ra —i José qui ángel niquë.

²¹ Jatsi quiha José joiniquë. Jesu pistia, jahuë jahëhua, tihí cabo bihax Israel mai qui ja bacaniquë. ²² Bacaxo tsi quiha Herodes yamaba baquë Arquelaó yonahai ca ja nicaniquë. Jahuë jahëpa ja ratini quiha yonaxëna. Nicahax tsi quiha José raquë-raquëniquë. Toa mai qui ja cacasyamani quiha racaxëna. Jatsi quiha ángel yobatëquëniquë ja namahai cató no, Galilea mai qui ja cano. ²³ Cahëhax Nazaret icanai ca yaca qui ja caniquë racahi na. Toa xo tsi jahuë xobo ja aniquë. Tocapijani quiha, Dios Chani yoanish cató chani jatihuaxëna, naa “Nazareno ja quënahacaxëti xo” i ja ní quëshpi na.

3

Jesu quinia Juán rohahuanina

Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28

¹ Nazarét tsi Jesu racano tsi quiha nohiria ashimanish ca Juan jisiquiniquë jodioba maí no. Xabacha xo tsi quiha Dios Chani ja yoaniquë:

² —Mato jocha quima Dios quiri bësocana. Joti basima tsi xo Diós otohaina ra —i nohiria bo qui Juan niquë.

³ Jabi nëca tsi quiha Juan yoati tsi Dios Chani yoanish ca Isaiás quënëni quiha:

“Xabacha xo tsi quënahëhi quiha joni.

Quënahi tsi ‘Rohahuahacatsicana lbo johai quëshpi na’ ixëhi quiha.

Jasca, ‘Bahí mëtë ca acana ja bax coti’ ixëhi quiha”

nëa tsi quiha ja quënëni ca niquë Juan yoati na.

⁴ Camello raní tsi quiha Juan sahuëti acacaniquë. Bichi cinturón ja chinëxëniquë. Chapo bo, bina bata, tihí cabo ja piniquë. ⁵ Jasca, jodioba maí ca nohiria tëquë Juan qui bocaniquë jahuë chani nicaxëna. Bocani quiha Jerusalén ca nohiria ri. Bocani quiha ani Jordán tapai ca nohiria. ⁶ Jasca, jato jocha ja bërohuacaquë tsi quiha ani Jordán xo tsi jato ja ashimaniquë.

⁷ Jatsi Juan qui huëstima ca jodioba chama bo bocaniquë ashimahacaxëna. Jato jisi tsi jato Juán raahaniquë:

—Jisa, rono ba baquë bá. ¿Tsohuë mato yobaha, Dios johai ca copi quima paxaxëna?

⁸ Jocha pi quima bësóqui tsi mato jabi paxa ca pari noqui jismacahuë. ⁹ Quiniacaxëcahuë. “Dios xocobo yoi bo xo noa” i ma casmitsa, Abraham yamaba चाहितaxocobo ma nori iqui na. Mahitsa tsi xo toa ra. Jaha pi quëëquí tsi naa maxax bo jahuë xocobo yoi manëmati mëtsa xo Dios, jahuë-na bo iti. ¹⁰ Jaboqui tsi nohiria copihí quiha Dios ra. Bimi jia ca pi jihuí saihuayamano tsi rërahi quiha ibo. Rëraxo tsi chihí qui niaxëhi quiha. Jabi tocaxëqui Dios ri jabi jia ca saihuayamahai ca qui. ¹¹ Jaboqui mato jocha quima pi ma casono tsi mato ashimaxëquia jënë no. Jama, ë cho joxëhi quiha ëa oquë cato ra. Jahuë yonati iti mëtsama xo ëa ra, ëa oquëria ca ja nori iqui na. Espíritu Santo, chihí, tihí cabá tsi mato ashimaxëhi quiha ra joquí na. ¹² Nohiria yoi cabo quima jahuë xocobo yoi bo aquëxëhi quiha Dios, naa ibobá jahuë trigo bëro aquëhai jascaria. Aquëxo jahuë nëpo niahi quiha. Jasca, jahuë xobó tsi jahuë xocobo yoi bo ó bësóxëhi quiha Dios; jama nocatimaxëni ca chihí qui niahacaxëti xo toa nohiria yoi bo, naa nëpo niahacahai jascaria —i Juan niquë.

Juán Jesu ashimanina

Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22

¹³ Jatsi ani Jordán qui Jesu joniquë Galilea mai ax na. Johax tsi quiha Juan qui ja caniquë ashimahacaxëna. ¹⁴ Jama, Juán Jesu ashimacasyamani quiha.

—¿E qui johai pa? Jishopë, acasyama xo ëa ra. Ea pi mi ashimaxëti xo ra —i Juan niquë.

¹⁵ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jaboqui éa mi ashimano. Nêca ca quiniá tsi jaha Dios quëêhai ca jatihuaxëqui noa —i Jesu niquë Juan qui.

Jatsi Juan Jesu ashimaniquë. ¹⁶ Ashima-hacahax tsi quiha jënë quima Jesu tsëquëniquë. Tsëquëjano tsi quiha japëquëniquë naipa. Jatsi nai ax Dios Shina ja qui botëhai ca, naa boto jascaria, Jesú jisniquë. ¹⁷ Jatsi naipá ca joi chaniniquë:

—Noho Baquë tsi xo naa ra. Noiquia. Ja qui raniquia —iquiina.

4

Jesu tanamahacanina

Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13

¹ Jatsi quiha xaba qui Espiritu Santó Jesu mëpiniquë, Satanás tanamano iquish na. ² Cuarenta bari no tsi quiha ja piyamaniquë. Paxnatsijaniquë. ³ Jatsi ja qui Satanás joniquë, jochati tanamaxëna.

—Dios Baquë pi iqui tsi maxax bo qui chanihuë, mapari ja manëcano —i ja qui Satanás niquë.

⁴ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Mapari roha tsi bësoyamaxëhi quiha joni; jama Dios Chaní nori” ii quiha Quënëhacanish cabo —i Jesu niquë.

⁵ Jatsi Jerusalén qui Satanás boniquë. Boxo tsi quiha Dios arati xobo cacha, naa jahuë quëpë tsi Jesu ja nimaniquë. ⁶ Nimahax Satanás chaniniquë:

—Dios Baquë pi iquí tsi mai quiri mimë niahuë. “Jahuë ángel bo raaxëhi quiha Dios, mi noho ja bësocano” ii quiha Quënëhacanish cabo. Jasca, “Jato mëquëñ tsi mia bëcaxëcane quiha, maxaxá tsi mí tahë bo tëquëyamano iquish na” ii quiha —nëa tsi Jesu qui Satanás nëcaniquë.

⁷ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jama xo. “Ibo Dios tanamayamahuë” ii quiha Quënëhacanish cabo ra —iquiina.

⁸ Jatsi quiha maca tëtëca qui Satanás Jesu boniquë mai ca país bo, jato oquë, tihí cabo ja qui jismaxëna. ⁹ Jismahax tsi quiha Jesu qui ja chaniniquë:

—Ea bësojó pi mi mënino tsi, ë qui pi mi arano tsi, naa jahuë bo tëquë mi qui axëquia ra —iquiina.

¹⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Cata, Satanás. “Ibo Dios roha qui aracana. Ja roha nicacana” ii quiha Quënëhacanish cabo ra —iquiina.

¹¹ Jatsi Jesu Satanás jisbayaniquë. Ja caquë tsi quiha ángel bo bëcaniquë Jesu mëbixëna.

Galilea xo tsi jahuë yonoco Jesú chitahëhuanina

Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15

¹² Naatiyá tsi quiha preso qui Juan nanëhacaniquë rë. Nicaniquë Jesu. Nicahax tsi quiha jodioba mai Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi Galilea mai qui ja bacaniquë, naa jahuë Nazarét ca xobo qui. ¹³ Jama, Nazarét ja chitëyamani quiha. Riquihax Capernaum yaca qui ja cani quiha racaxëna, naa ia Galilea tapai cato. Zabulón, Neftalí, tihí ca mai bo basima quiha.

¹⁴ Tocajaquë tsi Isaiás quënëni ca jatihuahacani quiha. Jabi Isaiás quënëni ca tsi xo naa:

¹⁵ “Jisa Zabulón ca nohiria bá;

Jisa Neftalí ca nohiria bá, naa ia quinia cabo, naa ani Jordán rabëquëx ca nohiria bá.

Jisa mato Galileá ca carayanabá.

¹⁶ Huëa-huëaria nori ca jisxëqui tsëmo ó ca bësohai ca nohiria bo ra.

Rësopaoti basima ca nohiria bo qui huahuaxëhi quiha Huëa nori cato ra”

ii quiha ja quënënina.

¹⁷ Jaquirëquë Dios Chani yoatí Jesú chitahëhuaniquë:

—Mato jocha quima Dios quiri bësocahuë. Jaboqui otocatsi quiha chama-chamaria Dios ra —i nohiria bo qui ja niquë.

Joni bo Jesú quënanina jahuë rabëti bo iti

Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11

¹⁸ Ia Galilea quënipama tsi quiha dos ca joni bo Jesú jisniquë, naa Simón, naa Pedro quënahacanish cato, jahuë noma Andrés. Jisi tsi jato ja quënaniquë. Jabi jato sani biti nishi bo niahi ja icani quiha, sani bicanaibo ja icani quëshpi na.

¹⁹ —Nëri bëcahuë. Ea ma banahuano. Joni bo bicanaibo mato manëmaxëquia —i jato qui Jesu niquë.

²⁰ Jatsi bamaxoma tsi quiha jato sani biti nishi bo, jato jahëpa, tihí cabo ja jisbëriacanicuë Jesu banahuaxëna.

²¹ Riquicayá tsi quiha ori tsi dos ca joni huëtza bo Jesú jisniquë, naa Zebedeo baquë Jacobo, Jacobo noma Juan. Notí tsi jato jahëp ya ja icani quiha, jato sani biti nishi bo

rohahuahi na. Jatsi Jesú jato quënaniquë. ²² Jatsi bamaxoma tsi quiha jato nishi bo, jato jahëpa, tihí cabo ja jisbëriacanicuë Jesu banahuaxëna.

Galilea mai xo tsi Dios Chani Jesú yoanina

Lucas 6.17-19

²³ Jatsi quiha Galilea mai tëquë tsi Jesu coniquë, Dios Chani yoahi na. Jodioba catiti xobo xo tsi ja tiisimabonani quiha. “Nohiria bo otocatsi quiha Dios ra” i ja ni quiha Chani jia ca yoahi na. Jasca, iquicanaibo, isicanaibo, tihí cabo ja jënimahuabonanicuë, Dios Chani yoacuí na. ²⁴ Jatsi ja ani iquí tsi chani pacananicuë ja yoati na. Siria maí tëquë tsi toa chani pacanani quiha. Jatsi iquicanaibo, isicanaibo, yoshi jaya cabo, yoyo jaya cabo, mohitimaxëni cabo, tihí cabo Jesu qui nohiria bá bëniquë jënimahuahacacano. Jatsi jato ja jënimahuanicuë ra. ²⁵ Jasca, nohiria miscó Jesu banahuanicuë ra. Galiléa ca nohiria, Diez Yacatá ca nohiria, Jerusalén ca nohiria, jodioba maí ca nohiria, ani Jordán rabëquëx ca nohiria, tihí ca nohiria banahuani quiha ra.

5

Jesú yobanina

¹ Nohiria misco jisi tsi maca chahitaxëni Jesu tëmahinanicuë. Tëmahinahax tsi quiha ja tsahonanicuë. Jatsi jahuë rabëtiria bo ja qui quëtsonanicuë jahuë chani nicaxëna. ² Jatsi jato tiisimati ja chitahëhuananicuë. Ja nëcananicuë:

Shoma ca nohiria

Lucas 6.20-23

³—Shoma tsi xo toa Dios jabi ja nariscanaí ca cahëxëni cabo.

Jató-na xo Dios. Jato otoxëhi quiha.

⁴—Shoma tsi xo toa cohuë cabo.

Jato bëpasimaxëhi quiha Dios ra.

⁵—Shoma tsi xo toa shinapënicanaibo.

Naa maí tëquë ibohuacaxëceni quiha.

⁶—Shoma tsi xo toa Dios mështë ó quëëcanaibo.

Jato ranihuaxëhi quiha Dios.

⁷—Shoma tsi xo toa nohiria huëtsa bo mëbicanaibo.

Jato mëbixëhi quiha Dios.

⁸—Shoma tsi xo toa shinajiaxëni jaya cabo.

Dios jisacaxëceni quiha.

⁹—Shoma tsi xo toa iquinacasyamacanaibo.

Dios baquë bo quënahacacaxëceni quiha.

¹⁰—Shoma tsi xo toa tënëmahacacanaibo jia ca ja acanaí quëshpi na.

Jató-na xo Dios. Jato otoxëhi quiha.

¹¹—Shoma xo mato, ëa iquí tsi nohiria bá mato ocahuacuë no, mato ja yosiacacuë no, mato ja quihuacuacuë no. ¹² Rani-ranicana, anomaria ca copi mato bax janahacaxëhai quëshpi na. Jabi toca tsi mato rëquë ca Dios Chani yoanish cabo tënëmahacani quiha jato ri.

Chopara, huëna, tihí cabo jascaria xo chahahuacanaibo

Marcos 9.50; Lucas 14.34-35

¹³—Chopara jascaria xo mato, maí ca nohiria bo oquëhuati. Jabi jahuë tëë bënopihí tsi anoma xo toa chopara ra. ¿Jënahuariaxo ja tëëhuahacatëquëna ra? (Jascaria, mato jabi jia ca pi ma bënono tsi ¿jënahuariaxo raca maí ca nohiria bá ëa cahëna?) Chopara yoi ca jascaria ma niahacaxëti xo pë, mahitsa ma nori quëshpi na.

¹⁴—Huëa jascaria xo mato, maí ca nohiria bo huëahuati. Jabi jonëtimaxëni tsi xo tëmachi ca yacata. Baquichá tsi bëroria tsi xo jahuë pëxë bo. ¹⁵ Jascaria, mato pëxë tsamaxo tsi caca namá janayamaqui mato. Jama, mana, naa jahuë iti ó janaqui mato, xobó ca nohiria bo tëquë bax huahuati. ¹⁶ Jasca, nohiria bo bësójo tsi huahuapaima xo mato jabi jia cabo, ma acái ca ja jiscano iquish na. Jisi tsi mato mana ca Jahëpa oquëhuacaxëceni quiha.

Jatihuahacaxëhi quiha Quënhacanish cabo

¹⁷—¿Quënhacanish cabo niahi ë joni pa? Iyamaquia ra. Quënhacanish cabo jatihuahe ë joquë ra, niahi mari. ¹⁸ Mato parayamaquia ra. Niahacapistariayamaxëhi quiha Quënhacanish cabo ó ca huësti ca yoba pistia ra. Jatihuahacaxëhi quiha jahuë yoba tëquë. ¹⁹ Quënhacanish cabo ó ca yoba iriama ca pi nicayamahe tsi oquëyamaxëhi quiha toa nohiria ra, Dios otohai cató no. Jasca, “Mahitsa tsi xo toa yoba” i pi nohiria huëtsa qui ja no tsi chama-chamaria Dios qui yoixëhi quiha ja ocahaina. Mana tsi iriamaxëhi quiha toa ocagai cato ra. Jama, Quënhacanish cabo ó ca yoba bo pi nicahi tsi huëtsa bo pi nicati tiisimahi tsi, oquë-oquëriaxëhi quiha toa nohiria ra, Diós otohai cató no. ²⁰ Japi mato parayamaquia.

Dios Chani cahëxëni cabo, fariseobo, tihí cabo pi mato mështë huinoyamano tsi Diós otohái ca qui jicopistiyamariaxëqui mato ra.

Caxahaina

Lucas 12.57-59

²¹ “Joni bo ayamahuë. Namëhacaxëti xo tsohuëcara ca joni huëtsa acax cato” i mato naborëquëbo qui Moisés yoba ni quiha. ²² Jama, mato qui ë yoahai ca tsi xo naa ra: Copihacaxëti xo tsohuëcara ca jabë xatë qui caxahai cato ra. Jabë xatë pi pasomaha chanihi tsi chama, naa juez qui ja bëhacaxëti xo copihacati. Jabi tënëtiya qui niahacati basima tsi xo toa tsohuëcara ca jabë xatë qui “Yoyoxëni xo mia pë” iquii cato. ²³⁻²⁴ Japi mabë xatë bo ya rabënaparicana, Dios qui arahi bocanox pari. Jama, Dios xobo xo pi mato qui caxa ca xatë shinaquí tsi Dios qui ma acatsai ca jahuë janaparicahuë. Jariapari mato qui caxa ca xatë qui bocata. Mabë xatë ya ma rabënaparino ra, Dios qui aranox pari. Rabënahax jahari Dios xobo qui bocata araxëna, ma bëha ca jahuë ja qui axëna.

²⁵ Tsohuëcara pi mato pasomaha-no tsi mëri tsi ja bëta rabënacana. Bamayamacana. Tocacana, gobierno chama bo qui mato ja mëayamano, copihacati. Tocapijano tsi preso qui ma niahacamitsa ra. ²⁶ Toá quima ma tsëquënox pari tsi toá cuenta pari jatihuaxëqui mato iquia.

Anoma ca jocha

²⁷ “Bënë jaya ca yoxa biyamacahuë” mato rëquëyamabo yoahacani quiha. Jabi toa yoba ma nicaquë ra. ²⁸ Jama, jahuë bëro yoi pi bënë jaya ca yoxa tsayahi tsi ja bëta jochahi quiha bicatsai ca nohiria jahuë shina ó no. Ja bëta jobonahai jascaria tsi xo toa ja acaina. ²⁹ Jabi mato oquë ca bëro pi mato jochamano tsi toa bëro tsëcacahuë. Niacahuë. ¿Oquëyamayamahi ni mato bëro pistia bënöhaina, tënëtiya qui mato yora tëquë niahacayamano iquish na? ³⁰ Mato oquë ca mëquënë pi mato jochamano tsi toa mëquë mëxtëquëcahuë. Mëxtëquëxo tsi niacahuë. ¿Oquëyamayamahi ni mato mëquë bënöhaina, tënëtiya qui mato yora tëquë niahacayamano iquish na?

Ahui niahaina

Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18

³¹ Jasca, “Ahui pi niaquí tsi ja qui niati papi bënë ati xo” ¿i mato naborëquëbo qui Moisés yamayamani? ³² Jama, ë yoahai ca tsi xo naa: Anoma tsi xo bënë jahuë ahui niahaina iquia ra. Mahitsa pi jahuë ahui, naa joni huëtsa ya jobonayamahai ca ahui niaquí tsi jahuë ahui jochamahi quiha pë, bënë huëtsa ja biquë no. Jascaria, jochaxëhi quiha jahuë ahui bichi ca joni ri.

Parayamahai ca chani

³³ Jabi mato naborëquëbo yoahacani ca yoba bo ma nicaniquë iquia. “Dios bax toa axëquia ra” i pi ma no tsi mato chani jatihuacana. “Anoma tsi xo toa ma ayamahaina tocaquí na” ii quiha Dios yoba ra. ³⁴ Jatsi, ë yoahai ca tsi xo naa: Oquë tsi xo toa ma bëpahaina. Jasca, Dios bësojo xo tsi jurar-ayamacana, “Axëquia ra” i nohiria qui ma quë no. Jasca, “Naipá tsi parayamaquia, axëquia ra” i nohiria qui yamacana, ma quëbiquë no. Diós yonahai iti tsi xo toa ra. ³⁵ Jascaria, “Noba maí tsi parayamaquia; axëquia ra” iyamacana, ma quëbiquë no, Ibo Dios mai ja nori iqui na. Jasca, “Jerusalén tsi parayamaquia” iyamacana, noba chama-chamaria yaca ja nori quëshpi na. ³⁶ Jasca, “Noho mapó tsi parayamaquia” iyamacana. ¿Jënahuariaxo mato boo chëquë ma joxohuana? ³⁷ Jama, “Axëquia, ayamaquia” tihí roha ca icana, ma quëbiquë no. Jahuëcara huëtsa pi ma yoano tsi Yoshi quima tsi xo toa ma yoahaina ra.

Jahari nohiria copihaina

Lucas 6.29-30

³⁸ Jabi mato naborëquëbo yoahacani ca yoba ma nicaniquë iquia. “Nohiria huëtsa bëro quëshpi tsi jahuë bëro yoi copihacaxëti xo; jasca, nohiria huëtsa xëta quëshpi tsi jahuë xëta yoi copihacaxëti xo” i mato yoba ni quiha. ³⁹ Jama, ë yoahai ca tsi xo naa: Yoixëni ca joní pi mato yosino tsi jahari iquinayamacana iquia. Tsohuëcaracá pi mato tapaishano tsi caxayamacana. Ja qui mato tamo huëtsa acana tapaishahacati. ⁴⁰ Jasca, mato camisa pi biriacasquí tsi mato sacó ri ja bino. ⁴¹ Jasca, huësti kilómetro pi soldado bá jato sota bo mato papimano tsi kilómetro huëtsa jato bax ma bocano jato mëbixëna. ⁴² Jasca, tsohuëcaracá pi mato jahuëcara bënariano tsi ja qui acahuë. Tsohuëcaracá pi mato jahuëcara tanacasno tsi ja qui prestahuahacahuë. Tihí tsi xo toa noho yoba ra.

Noqui pasomaha cabo no noihaina

Lucas 6.27-28, 32-36

⁴³ ‘Jabi mato naborëquëbo yoahacani ca yoba ma nicaniquë iquia, naa “Mato rabëti bo noicahuë; jama, mato pasomaha cabo qui caxacahuë” iquiina. ⁴⁴ Jama, mato qui ë acai ca yoba tsi xo naa: Mato pasomaha cabo noicahuë iquia. Jasca, mato yosicanaibo bax bëhoxcana ra. ⁴⁵ Tocapiquí tsi mato naipá ca Jahëpa baquë bo ma nori ca jismaxëqui mato ra. Jatiroha cabo mëbihi quiha Dios. ¿Jiaxëni cabo, yoixëni cabo tëquë, tihí cabo qui huahuyamayamahi ni jahuë bari ra? Jasca, jia ca acanaibo, anoma ca acanaibo, naa jatiroha cabo qui oi paquëmahi quiha. ⁴⁶ Mato rabëti bo roha pi noihi tsi çjënahuariahax nohiria huëtsa ma oquëna? Tocapimano tsi çmato copixëhi ni Dios pa? ⁴⁷ Jasca, mato rabëti bo roha pi mëbihi tsi çnohiria huëtsa oquë ni mato pa? Iyamaqui mato ra. Tocacani quiha Dios cahëyamacanaibo ri. ⁴⁸ Jatsi quëshotimaxëni ca jabi ma jayati xo, naa mato naipá ca Jahëpá-na jascaria. Tihí tsi xo toa noho yoba ra.

6

Nohiria ma mëbiquë no

¹ ‘Quiniacaxëcahuë. Nohiria bësojo xo tsi mato yonoco jia bo ma ayamati xo iquia. Tocapimano tsi mato copiyamaxëhi quiha mato naipá ca Jahëpa. ² Japi noitiria ca nohiria pi mëbiquí tsi no bëpati xo. “Jia tsi xo toa ë acaina ra” iyamacana nohiria bo qui, naa fariseobo jascaria. Anoma quiha. Jabi nohiria bo bësojo xo tsi tocacani quiha pë, nohiria bá jato oquëhuano iquish na. Jatsi shina-bënoyamacana. Copihacacahi quiha, nohiria bá jato oquëhuacuë no. Mana ca copi biyamacaxëceni quiha ra. ³ Jama, noitiria ca nohiria pi mëbiquí tsi no bëpaxëti xo, mato rabëtiria bá ma acai ca cahëyamano iquish na. ⁴ Jonë tsi mato yonoco jia bo ma ano. Jatsi, mato copixëhi quiha Dios ra, jatiroha ca jahuë bo jisi na.

Dios qui bëhoxhaina

Lucas 11.2-4

⁵ ‘Dios qui bëhoxhi tsi paraxëni ca fariseobo jascayamacana. Nohiria bo bësojó, naa jodioba catiti xobo bo, bahi bo, tihí cabá tsi Dios qui bëhoxcascani quiha pë, nohiria bá jato jisno iquish na. Jato copi ja bicaquë iquia. Mana ca copi biyamacaxëceni quiha. ⁶ Jama, bëhoxhi tsi mato naquëtë qui mamë jicocahuë. Jicohax caiti japacahuë, nohiria bá mato jisnyamano iquish na. Toá tsi Dios qui bëhoxcana, mamë no. Jonë pi bëhoxmano tsi mato copixëhi quiha, ma acai ca jonë ca jahuë bo jisquí na. ⁷ Jasca, Dios qui bëhoxhi tsi mahitsa ca chani iroha-irohayamacana. Tocacani quiha Dios cahëyamacanaibo. Jato chani tëtëca iqui tsi Diós jato nicahai ca quëscahuacani quiha. ⁸ Jabi jaha ma quëëhai ca cahëhi quiha mato Jahëpa, ma bënanox pari no. ⁹ Japi nëca tsi bëhoxcana:

“Oquëhuahacaxëti xo mi janë,
noba naipá ca Jahëpá” icana.

¹⁰ “Nohiria bo mi ototsano.

Mai xo tsi mi shina mi ano,
naipa xo mi acai jascaria.

¹¹ Jatiroha ca bari oriquiti noqui ana.

¹² Noba jocha mi shina-bënono,
noqui pasomaha jochacanaiba jocha no shina-bënohai jascaria.

¹³ Jochati no tanamahacayamano.

Yoixëni cato chamá quima noqui mi tsëcano” tihí tsi nëcacana bëhoxhi na.

¹⁴ ‘Huëtsa ba jocha pi ma shina-bënono tsi mato jocha ri shina-bënoxëhi quiha Dios ri.

¹⁵ Jama, huëtsa ba jocha pi ma shina-bënoyamano tsi mato jocha shina-bënoyamaxëhi quiha Dios ri.

Samahai ca jabi Jesu chaninina

¹⁶ ‘Samaquí tsi bëmana cohuëria cabo jayamacana, naa paraxëni ca fariseobo jascaria. Bëcohuëhuacani quiha pë, nohiria bá ja samacanai jisno iquish na. Shina-bënoyamacana; jato copi ja bicaquë ra. Mana ca copi biyamacaxëceni quiha. ¹⁷ Jama, samahi tsi bëchococahuë. Bohuëxicahuë. ¹⁸ Tocapimano tsi ma samahai ca cahëyamacaxëceni quiha nohiria ra. Cahëxëhi quiha mato Jahëpa roha, jatiroha ca jonë ca jahuë bo cahëquí na. Mato copixëhi quiha.

Mana ca copi

Lucas 12.33-34

¹⁹ ‘Naa mai xo tsi copixëni ca jahuë bo catiyamacana mato bax na. Naamayamacaxëceni quiha naa maí ca jahuë bo ra. Mëri tsi quëyohacacahi quiha, naa raiti jotoró pihai jascaria. Jascaria, ja yomahacacamitsa. ²⁰ Jama, naipá ca jahuë bo ma catiapaima xo. Toá tsi naamacaxëceni quiha. Quëyohacatimaxëni xo toá cabo. Jasca, yama tsi xo toa mana ca

yomaxëni cato. ²¹Japi maí ca jahuë bo pi ó quëërohaquí tsi Dios noiyoiyamaqui mato iquia. Jama, mana ca jahuë bo pi ó quëëquí tsi Dios noiyoiqui mato ra.

*Shina jia ca no jayati xo
Lucas 11.34-36*

²²Jabi lamparina jascaria xo mato shinana. Mato quinia qui huahuahi quiha mato shinana, jënima ja iquë no. Jaha tsi jabi jia ca jayaxëqui mato. ²³Jama, shina yoi pi jayahi tsi tsëmo ó tsi bohoxëqui mato rë. Jabi mato shina jia ca pi tsëmonano tsi anomaria tsi xo toa tsëmo ra. Tsëmo-tsëmoría tsi xo rë.

*Dios – Parata
Lucas 16.13*

²⁴‘Dos ca chama bo jayatimaxëni tsi xo nohiria ra. Huësti chama qui caxaxëhi quiha; chama huëtsa noi Jahuanori. Huësti chama bax yonocorixaxëhi quiha; chama huëtsa chahahua-yamajahuanori. Japi, çjënahuariahax Dios bax ma yonocona, parata noihi na? Dos ca ibo jayatimaxëni xo mato ra –i jato qui Jesu niquë.

*Jahuë baquë bo ó bësöhi quiha Dios
Lucas 12.22-31*

²⁵Jabi jahuë rabëti bo Jesús yoani tsi xo naa:
–Oriquti yoati tsi shina-huëjéyamacana. Jasca, mato yora sahuëhai ca sahuëti bo shina-huëjéyamacana. ¿Jabi oriquti oquë ma ni ma bësöhaina? Jasca, ¿sahuëti oquë ma ni mato yora? ²⁶Naipá ca isa bo tsayacahuë; bëro banayamacani quiha ra. Bëro tësayamacani quiha. Jasca, yama tsi xo toa jato xobo qui nanëhaca ca bimi ra; jama, jari jënima jaca nori. Jato pimahi quiha mato naipá ca Jahëpa ra. ¿Japa? ¿Isa bo oquë ma ni mato ri ra? ²⁷Jasca, çjënahuariaxo raca ja bësöhai ca año bo joní huinomana, ja shina-huëjëhai cató no ra? Jatsi shina-huëjéyamacana ma bësöhai yoati na.

²⁸‘¿Jëniriahax sahuëti bo shina-huëjécana ra? Huasi joa jiaxëni cabo qui tsayacahuë. Yonocoyamacani quiha ra. Jasca, sahuëti bo ayamacani quiha ra. ²⁹Jama, rico inish ca Salomón yamaba sahuëti oquë-oquëria tsi xo naa joa bo sahuëcanaina iquia. ³⁰Jabi Dios tsi xo toa naa joa bo sahuëmahaina, naa naamayamahai ca joa bo ra. Tocapiquí tsi çtonia mato sahuëmayamayamaxëhi ni Dios ra? Iriama tsi xo toa ma chitimihaina rë. ³¹Japi shina-huëjéyamacana. “¿Jahuë pixëhi ni noa rë?” iyamacana. “¿Jënë axëhi ni noa ra?” iyamacana. Jasca, “¿Jahuë sahuëxëhi ni noa rë?” iyamacana. ³²Piti, jënë, sahuëti, tihi cabo shina-huëjécana quiha Dios cahëyamacanaibo. Jaha quëëriacani quiha. Jama, mato otohí quiha mato Jahëpa, ma narisyamano iquish na. ³³Jatsi mato Chama-chamaria pari shinacana. Jaha ja quëëhai ca jabi jia ca ó quëëcana. Tocapimano tsi naa jahuë huëtsa bo tëquë mato qui axëhi quiha. ³⁴Japi, shina-huëjéyamacana huëaquë yoati na. Huëaquë tsi tobixëhi quiha noqui yosihai ca jahuë huëtsa bo tonia. Japi jaboqui tsi huëaquë ca noqui yosihai ca jahuë bo yoati no shina-huëjënayamano.

7

*Ranimisyamacana
Lucas 6.37-38, 41-42*

¹Ranimisyamacana, Díos mato raniyamano iquish na. ²Ranipimahuano tsi nohiria ma ranihai jascaria ca quiniá tsi mato ranixëhi quiha Dios ri. Jasca, nohiria pi ma shomahuano tsi jascaria ca quiniá tsi mato shomahuaxëhi quiha Dios. Toa tsi xo toa Dios medida ra. ³Jama, anoma ca mabë xatë bá acai tsayacasqui mato pë, ja qui quësocasquí na. Mato qui bëroria tsi xo toa mabë xatë jocha; bëroma mató-na nori. ¿Jocha yama ni mato pa? ⁴¿Jëniriahax raca “Mía mëbixëquia, yoi ca mi ayamano iquish na, ëbë xatë bá” i ma na, oquë ca yoi ca ma aquë no? ⁵Jariapari tsi toa yoi ca ma acai ca niaparicahuë, quiaxëni cabá. Niahax tsi mabë xatë mëbiti mëtsaxëqui mato ra.

Dios Chani nicасыamacanaibo

⁶‘Dios Chani ayamacana nicасыamacanaibo qui. Quiniacaxëcahuë. Ina jascaria tsi mato qui ja tsamicamitsa mato axëna. Jasca, Dios copixëni ca Chani jato qui ayamacana. Aapimahuano tsi yahua jascaria tsi ja yoshihuacamitsa. Yoshihuahax mato quiri ja bësocamitsa mato axëna.

*Bëhoxcana
Lucas 11.9-13; 6.31*

⁷‘Dios qui bëhoxquí tsi bënacana; mato qui acacaxëhi quiha. Jasca, mëracana. Mëraquí tsi bixëqui mato ra. Jasca, quënacana; mato bax japëcaxaxëhi quiha jahuë caiti. ⁸Bënahai ca

qui acacaxêhi quiha. Bixêhi quiha mërâhai cato. Jasca, japêcacaxêhi quiha jahuê caiti, tsohuêcara ca quênahai ca bax na.

⁹ ‘¿Mato baquê qui maxax acaxêcanai pa, mapari ja bënaquê no? ¹⁰ Jasca ¿rono ja qui acaxêcanai pa, sani mato qui ja bënaquê no, piti? Ayamaqui mato ra. ¹¹ Mato xocobo qui jahuê jia bo ati cahêxêni xo mato, jochacanaibo ma iquê ri. ¿Jabi toca ma ni mato naipá ca Jahêpa ri? ¿Bënacanaibo qui jahuê oquê ca jahuê bo ayamayamaxêhi ni? Axêqui ra.

¹² ‘Jabi mato qui jia tsi xo nohiriá mato mëbihaina. Japi mato qui jia ca quiniá tsi nohiria ma mëbiti xo mato ri. Toca tsi noqui yobahi quiha Dios Chani ra.

Caiti natsëo cato

Lucas 13.24

¹³ ‘Caiti natsëo nacocahuê. Chahitaxêni tsi xo toa tënëtiya qui mëpihai ca caiti ra. Huêstima cabo tsi xo toa ja qui jicocanaibo rë. ¹⁴ Jama, natsëo ca tsi xo toa bëso-bësopaoti mëpihai ca caiti ra. Bëronoma xo toa quinia. Ichariama tsi xo toa ja qui jicocanaibo rë.

Mahitsa ca chani jaya cabo

Lucas 6.43-44

¹⁵ ‘Mahitsa ca chani yoacanaibo quiniacaxêcahuê. Jia tsi mato qui bëcani quiha, caxati-maxêni ca oveja jascaria; jama, cama jascaria jaca nori.

¹⁶ ‘Jato yoi ca jabi jisquí tsi jato cahêxêqui mato ra. Jabi bimi jia ca saihuatimaxêni tsi xo isnêpa ra. Jascaria tsi, jabi jia ca saihuatimaxêni tsi xo toa jabi yoi ca nohiria ri. ¹⁷ Jabi bimi jia ca saihuahi quiha jihui jia cato. Bimi yoi ca saihuahi quiha jihui yoi cato. ¹⁸ Jascaria tsi, jabi jia ca roha saihuahi quiha joni shinajiaxêni cato. ¿Jënahuarixo raca jabi jia ca joni shina yoi ca jaya cató saihuana? ¹⁹ Japi bimi jia ca pi jihuí saihuayamano tsi toa rërahi quiha ibo. Rëraxo tsi chihí qui niahi quiha. ²⁰ Jabi toca tsi mahitsa ca chani yoacanaibo cahêxêqui mato pë. Jato yoi ca jabi bá tsi cahêhacaxêcani quiha.

Diós otoiha ca qui jicoyamaxêhi quiha jatiroha cabo

Lucas 13.25-27

²¹ ‘Jabi Diós otoiha ca qui jicoyamaxêhi quiha jatiroha ca “Ibo, Ibo” ëa quênahai cato. Noho naipá ca Jahêpa yoba nicahai ca roha tsi xo toa ja qui jicohaina. ²² Toa copiti barí tsi ë qui bëcaxêcani quiha huêstima ca mahitsa ca chahahuacanaibo. Toa barí tsi “Huêtsa bo qui mi chani no yoaniquê, Ibobá” icaxêcani quiha pë. Jasca, “Mi janê tsi yoshi bo no tsêcaniquê, Ibobá” icaxêcani quiha pë. Jasca, “Mi janê tsi huêstima ca jisti bo no aniquê ra” icaxêcani quiha huêtsa bo. ²³ Jama, bëroria tsi jato quêbixêquia, “Mato cahêpistiyamariaquia. Ea basicahuê, anoma ca acanaibá” iquiina.

Dios xobo bo

Lucas 6.47-49; Marcos 1.22

²⁴ ‘Jabi tiisi tsi xo toa tsohuêcara ca noho yoba chahahuahai cato, nicaxo na. Maxax cacha ca xobo rohahuahai ca joni iquiria xo. ²⁵ Poxoyamahi quiha ja aca ca xobo ra. Johi quiha oi-oiria. Baihi quiha jënê. Xotoriahi quiha yoshini. Jahuê xobo pasomaha choshahi quiha. Jama, poxoyamahi quiha jahuê xobo, maxax cacha ja rohahuahacani iqui na. ²⁶ Jasca, tobi toa yoyoxêni ca joni ri. Noho yoba chahahuayamahi quiha, nicaxo na. Mashênê cacha xobo acai ca joni jascaria xo. ²⁷ Jatsi johi quiha oi-oiria. Baihi quiha jënê. Xotoriahi quiha yoshini. Xobo pasomaha choshahi quiha rë. Jatsi poxohi quiha. Anomaria tsi xo toa ja poxohaina ra —tíhi tsi Jesú yoaniquê tiisimahi na.

²⁸ ‘Ja chanihai ca Jesú jatihuaquê tsi quiha quêtsonish ca nohiria ratëniquê ja tiisimahi ca qui. ²⁹ Jasca, chama jaya ca joni jascaria tsi jato ja tiisimani quiha, jodioba yoba cahêxêni cabo jasca ja nomari.

8

Leproso ca joni Jesú jënimahuanina

Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16

¹ ‘Jabi maca ax Jesu rënichiquê tsi quiha huêstima ca nohiriá banahuaniquê. ² Jatsi ja qui joniquê noitiria ca joni, naa leproso bichi jaya cato. Bonohuaxêni ca joni ja ini quiha. Basimahax Jesu bësój tsi quiha ja mëniniquê. Mënihax,

—Aapicatsaii tsi ëa jënimahuati mëtsa xo mia ra, Ibobá —i Jesu qui ja niquê.

³ ‘Jatsi quiha Jesú joni motsaniquê jahuê mëquênê no. Motsahax ja qui ja chaniniquê:

—Mia jënimahuacasquia ra. Jënima xo mia ra —iquiina.

Jatsi quiha jahuê bono tapoyotapiniquê ra. Jënima jahuê bichi ini quiha. ⁴ Jatsi Jesú joni yobaniquê:

—Jënipimiha ca huëtsa bo qui yoayamahuë. Bamaxoma tsi arati ibo qui pari mimë jismata. Moisés yoani ca ja qui ahue tēpas-hacati, mi bahuēhai quēshpi na. Tocapimino tsi jënima mi nori ca cahēcaxēcani quiha nohiria —nēa tsi quiha Jesu nēcaniquë.

Romanoba capitán yonati Jesú jënimahuanina

Lucas 7.1-10

⁵ Jaquirëquë quiha Capernaúm ca yaca qui Jesu jiconiquë. Ja jicoquë tsi quiha ja qui caniquë romanoba capitán. Caxo tsi quiha Jesu ja bënarianiquë:

⁶ —Noitiria tsi xo noho yonati. Xobó raca quiha. Anoma quiha. Mohitimaxëni xo rë —i Jesu qui capitán niquë.

⁷ Jatsi,

—Mi baquë jënimahuahi caxëquia ra —i Jesu niquë ja qui.

⁸ Jatsi quiha capitán quëbiniquë:

—Noho xobo qui mi jicoyamano, taitá, anoma ca ë nori quēshpi na. Jama, nēa ax rohari pi mi chanino tsi jënimaxëhi quiha noho yonati ra. ⁹ Jabi ëa oquë ca chama bo nicati cahëquia ra, ëa ja yobacaquë no. Jasca, ëa nicahi quiha noho soldado bo ri. Jabi huësti soldado qui “Cata” i pi ë no tsi caqui ra. “Johuë” i pi huëtsa qui ë no tsi johi quiha. “Tocahuë” i pi noho yonati qui ë no tsi ahí quiha —nēa tsi quiha Jesu qui capitán nēcaniquë.

¹⁰ Jatsi Jesu ratëniquë, capitán quëbihaca nicahax na. Jesu qui jia ini quiha ja chanihaina ra. Jatsi banahuacanaibo qui Jesu chaniniquë:

—Mato parayamaquia. Anomaria tsi xo naa carayana chitimihaina ra. Jodiobá mai tēquë ó yama tsi xo nēca ca jodio chitimihai ca jasca cato rë. ¹¹ Jaroha ca barí tsi bēcaxēcani quiha carayanabo jatiroha ca mai iti ax na. Abraham, Isaac, Jacob, tihí cabo ya tsi tsahocaxēcani quiha jato ri, Díós otohái cato xo tsi pixëna. ¹² Jama, tsëmo qui niahacaxēcani quiha mato Israél cabo, naa Díós otohái ca qui jicoti iquish cabo. Toatsixëhi quiha araconahaina, tënëhaina ra —nēa tsi quiha Jesu nēcaniquë nohiria bo qui.

¹³ Jatsi quiha capitán qui Jesu chaniniquë:

—Cata. Mi chitimihai iqui tsi jënimaxëhi quiha mi yonati —i capitán qui ja niquë.

Jabi toa horá tsi jahuë yonati jënimahua-tapihacani quiha.

Pedro raisi Jesú jënimahuanina

Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39

¹⁴ Jatsi quiha Pedro xobo qui Jesu caniquë. Toa xo tsi quiha jahuë raisi ja jisniquë, naa jahuë ahuiní jahëhua. Iquihí quiha. Oxati raca ja ini quiha jahuë huao iqui na. ¹⁵ Jatsi jahuë mëquë Jesú motsaniquë. Janacatapiniquë jahuë iquini ra. Joixo tsi Jesu oriquiret ja taaniquë pa.

Huëstima ca iquicanaibo Jesú jënimahuanina

Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41

¹⁶ Bari caquë tsi quiha Jesu qui nohiria bēcaniquë. Ja qui yoshi jaya ca nohiria ja bęcani quiha ja jënimahuano. Jatsi jahuë chani roha tsi jato yoshi bo ja tsęcani quiha. Iquicanaibo tēquë ja jënimahuani quiha. ¹⁷ Nēca tsi Isaías yamabá yoani ca jatihuahacani quiha, naa “Noqui iquicanaibo jënimahuahi quiha. Noqui noitiria cabo mēbihí quiha” iquina.

Jesu banahuacascanaibo

Lucas 9.57-62

¹⁸ Ja qui nohiria huëstima ca quëtsohai ca jisi tsi quiha jahuë rabëti bo ja yobaniquë, ia rabëquëx ca qui ja bocano. ¹⁹ Toá tsi quiha yoba cahëxëni ca joni Jesu qui joniquë. Johax,

—Mia banahuacasquia, ëa ri ra. Jahuëcara qui mi cahai cató tsi mia banahuaxëquia ëa ri —i Jesu qui ja niquë.

²⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jato quini bo jaya xo bocacamano, racati. Jasca, jato naha jaya xo isa bo ri. Jama, racati xobo yama ca ëa xo naa, naa nai ax johax cato —iquina.

²¹ Jatsi Jesu banahuahai ca joni huëtsa chaniniquë:

—Mia banahuacasquia, Ibobá. Jama, jariapari noho jahëpa ë maihuati xo. Rësopaimaria xo ra —i Jesu qui ja niquë.

²² Jatsi quiha,

—Jaboqui ëa mi banahuano ra. Dios cahëyamacanaibá jato nabo maihuano —i ja qui Jesu niquë.

Yoshini, choca, tihí cabo Jesú janacamanina

Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25

²³ Jatsi noti qui Jesu jiconiquë. Jicoxo jahuë rabëti bo yaxo ia shitatsijahuaniquë. ²⁴ Jatsi quiha xotoriatsi yoshi niquë ra. Anomaria choca ini quiha. ²⁵ Jatsi Jesu bësomahi ja bocaniquë. Bësomahax,

—Noqui mëbihuë, Ibobá. Jëtëquëqui noa ra —i Jesu qui jaca niquë.

²⁶Jatsi quiha,

—¿Jëniriahax raquëcanai pa? Iriama tsi xo ë qui ma chitimihaina rë —i jato qui ja niquë.

Jatsi quiha Jesu joiniquë. Joihax yoshini, ia, tihi cabo qui ja chaniniquë, ja janacacano. Jatsi ia, yoshini, tihi cabo janacanicuë ra. Pasi ja ini quiha. ²⁷Jatsi ratënicuë joni bo.

—¿Jahuë joni ni naa sa? Ja qui nicahi quiha yoshini pa. Jasca, ja qui nicahi quiha ia ri ra —i jaca ni quiha Jesu yoati na.

Dos ca yoshi jayanish ca joni bo Jesús jënimahuanina

Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39

²⁸Ia shitahax tsi quiha Gadara icanai ca mai qui Jesu cahënicuë. Toá tsi quiha dos ca noiti ca joni bo iniquë, naa yoshi jaya cabo. Nohiria maihuahacanish ca quini quima ax ja bëcaniquë, Jesu bëchaxëna. Jabi jato yoshi iqui tsi caxaxëniria naa dos ca joni bo ini quiha. Ja iqui tsi toá tsi jato bahí tsi nohiria bohoyamani quiha, raquëhi na. ²⁹Jatsi Jesu qui quënatsi quiha jahuacanicuë:

—¿Jënixo tsi noqui huënhahuahai, Dios Baquë? ¿Noqui copihí mi joha rë? Jari noqui tënëtiya xaba ma xo naa ra. Tonia jari rëquë quiha —i Jesu qui jaca niquë.

³⁰Jabi basima tsi quiha yahua jinaya pihí ini quiha. ³¹Jatsi Jesu bënariatsi yoshi bá huaniquë toa yahua jinaya qui ja raahacacano.

—Naa joni bo pi jënimahuacasquí tsi toá ca yahua jinaya qui noqui raahuë —iriat-si-jacanicuë.

³²Jatsi,

—Bocata —i jato qui Jesu niquë.

Tsëquëyoquë yoshi bo ra. Tsëquëhax tsi quiha yahua jinaya qui ja jicocanicuë. Jatsi jabatapitsi quiha yahua tirixëni niquë. Maca ax rënichihax ia qui ja paquëyocanicuë, jabahi na. Ja nëachiyocanicuë ra.

³³Jatsi yahua jinaya obëso cabo yaca qui jabayonicuë, tsayahax na. Toa xo tsi quiha ja jisicani ca ja yoacanicuë. ³⁴Jatsi quiha toa yacatá ca nohiria bëyocanicuë, Jesu ini ca qui. Jesu bëchaxo tsi quiha ja bënariacanicuë, jato mai ax ja riquino.

9

Mohitamaxëni ca joni Jesús jënimahuanina

Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26

¹Jatsi noti qui Jesu jicoha ca tsi ia ja shitanicuë. Shitahax tsi quiha jahuë yaca yoi qui ja caniquë. ²Yaca qui ja cahëcaquë tsi quiha ja qui toá ca nohiria bá mohiyama ca joni bënicuë, jahuë oxatí no. Jabi Jesu qui ja chitimiriacani quiha. Ja chitimicanai jisi tsi quiha mohitimaxëni ca qui Jesu chaniniquë:

—Chamahuë baquë. Masahacaquë mi jocha ra —iquiina.

³Jatsi shinatsi quiha yoba cahëxëni cabá huaniquë. “Dios pasomaha chanihi quiha naa joni ra” i jamë jaca ni quiha. ⁴Jama, ja shinacanaí ca jahuë bo Jesús cahënicuë. Cahëhax jato qui ja nëcaniquë:

⁵—¿Jënica nì toa, bëroria ca yoatí? “Masahacaquë mi jocha” ¿iti ni? “Niina. Cohuë” ¿iti ni?

⁶Jasca, nohiria ba jocha masatí chama ë jaya ca ma cahëno ra —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi mohitimaxëni ca joni qui ja chaniniquë:

—Niina. Mi oxatí bihuë. Mi xobo qui cata —iquiina.

⁷Jatsi niitapiniquë joni. Niuhax tsi quiha jahuë xobo qui ja caniquë. ⁸Ratëyonicuë nohiria, Jesús ani ca jisish na. Jatsi Dios oquëhuatsijahuacanicuë, Jesu qui jahuë chama-chamaria Diós ani iqui na.

Mateo Jesús quënanina

Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32

⁹Riquiquiria tsi quiha gobierno xobo pistiá ca tsahohai ca joni, naa Mateo icanai ca Jesús jisnicuë. Nohiria bo quima gobierno bax parata bichi Mateo ini quiha. Impuesto quiha. Jatsi,

—E bëta mi jono ra —i Mateo qui Jesu niquë.

Jatsi Mateo joiniquë. Joixo tsi quiha Jesu ja banahuaniquë.

¹⁰Jabi Mateo xobo xo tsi Jesu, jahuë rabëti bo, tihi cabá pihí iniquë. Ja picano tsi quiha huëstima ca gobierno bax parata bicanaibo, jochahuaxëni cabo, tihi cabo bëcaniquë, Jesu, jahuë rabëti bo, tihi cabo yaxëna. ¹¹Jatsi Jesu ya naa jochahuaxëni cabo iqui ca fariseobá jisnicuë. Jisi tsi Jesu rabëti bo qui ja chanicaniquë:

—¿Jëniriauxo gobierno parata bicanaibo, jochahuaxëni cabo, tihi cabo ya xo tsi pihí ni mato maestro pa? —iquiina.

¹²Jatsi Jesús quëbiniquë, jato nicaquí na:

—Doctor quénayamaqui jënima cabo ra. Jama doctor quénahai ca tsi xo toa iquicanaibo. ¹³ Boca huë. Dios Chani cahëyamaqui mato ra. “Jaha è quëèhai ca tsi xo toa èa nohiria noihaina, ja tëpascana ca jahuë bo nomari” ii quiha Dios ra. Toa ma jabiti xo. Tsayacahuë. Mëstëxëni ca jaca nori ca quëscahuacanaibo quënahi è joyamaniquë, jochahuaxëni cabo nori, Dios quiri ja bësocano iquish na —nëca tsi jodioba chama bo qui Jesu nëcaniquë.

Samati jabi yoati Jesu ja nicacanina

Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39

¹⁴ Jatsi ashimanish ca Juan yamabá-na banahuacanaibo Jesu qui bëcaniquë. Bëxo tsi quiha ja nicacaniquë:

—Huëstima tsi xo no samahaina ra. Jasca, samariacani quiha fariseobo ri. Jama, mi rabëti bo tsi xo toa samayamahaina pë. ¿Jënihax samayamacahi ni? —i Jesu qui jaca niquë.

¹⁵ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Joni ahui yano tsi ¿cohuë ni bëcanish ca rabëti bo? Iyamacani quiha. Ahui yahax ca joni jato bëtano tsi ranicani quiha ra. Jascaria tsi jaboqui samayamahi quiha noho rabëti bo ri, jato bëta è nori ca iqui na. Jama, tsëquëxëhi quiha bari huëtsa, jato quima è mëbihacaxëquë no. Toatiyá tsi samacaxëcani quiha noho rabëti bo ri, cohuëhi na.

¹⁶ Jasca, quësi paxá tsi raiti siri pishpayamahi quiha nohiria. Anoma quiha. Jabi quësi paxá pi ja pishpacano tsi përesixëhi quiha raiti siri. Përesih quiha quësi paxa ri, jaha bëquiyamajahi iqui na. (Jascaria, mato arati quinia siri jaha bëquiyamahi quiha noho tiisi paxa cato. Jamëri ca xo.) ¹⁷ Jasca, mato bichi ca sota sirixëni qui jënëria paxa ca rëhuyamaqui mato. Anoma quiha. Ma rëhuipino tsi bichi ca sota poshaxëhi jënëria paxa cato. Jatsi japaquëxëhi quiha jënë rë. Yoshihuahacaxëhi quiha sota ri. Jama bichi ca sota paxa ca qui jënëria paxa ca rëhuiahacaxëti xo. (Jascaria, anoma tsi xo arati quinia sirí tsi noho tiisi paxa ca tiisimahaina ra. Arati quinia huëtsá tsi ja tiisimahacaxëti xo. Mato arati jabi siri jaha bëquiyamahi quiha noho tiisi paxa) —nëca tsi quiha Jesu nëcaniquë jato qui.

Jairo jahini jënimahuahacanina, Jesu sahuëti motsanish ca yoxa

Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56

¹⁸ Nohiria bo qui Jesu chanino tsi quiha ja qui jodioba chama joni quë. Johax Jesu bësojó ja mëniniquë.

—Rësoyaquë noho jahi rë. Johuë. Mi mëquënë tsi noho jahi mi motsano. Mi pi jono tsi bësoxëqui tia —nëca tsi quiha johax ca chama nëcaniquë.

¹⁹ Jatsi Jesu, jahuë rabëti bo, tihí cabo joiniquë, ja bëta caxëna. ²⁰ Jabi ja bocano tsi quiha Jesu cho noitiria ca yoxa basimaniquë, Jesu motsaxëna. Doce año bo no tsi ja jimihacai ini quiha. ²¹ Jatsi yoxa shinaniquë. Shinahax, “Jahuë sahuëti pi motsahi tsi jënimaxëquia tia” i jamë ja niquë. ²² Jatsi Jesu bopinaniquë. Bopinaxo tsi quiha yoxa ja jisniquë. Jisi tsi,

—Chamahuë, noho jahini. Mi chitimihai ca iqui tsi mi jënimahuahacaquë ra —i ja qui Jesu niquë.

Jënimatapiniquë yoxa ra.

²³ Jatsi chama xobo qui jicohax tsi quiha música acanaibo Jesú jisniquë. Jahuë jahi maihuapaimaria ja icani quiha. Anomaria ja aracanai ca pacotsa ini quiha. Jatsi jato jisi tsi quiha,

²⁴ —Bocahuë. Rësoyamaquë jahi pistia. Oxahi quiha —i nohiria bo qui Jesu niquë.

Jatsi nohiria bá osaniquë, nicahax na. ²⁵ Jatsi quiha cacha nohiria Jesú raaniquë. Raahax naquëtë qui ja jiconiquë. Jatsi jahi pistia mëquë ja biniquë. Joitapiniquë jahuë jahi ra. ²⁶ Jatsi Jesú ani ca nicayoniquë toa mai ca nohiria tëquë.

Dos ca bëco ca joni Jesú jënimahuanina

²⁷ Jato xobo Jesu jisbayaquë tsi quiha banahuatsi dos ca bëco cabá huaniquë. Banahuapama tsi ja quënacanicuë.

—Noqui shinahuë ra, David yamaba Baquë —iquina.

²⁸ Xobo qui Jesu jicoquë tsi quiha ja jicocanicuë jato ri. Jatsi Jesú jato nicaniquë:

—¿Mato jënimahuati mëtsa ni èa ra? ¿Jahuë shinacanaí? —iquina.

Jatsi,

—Ati mëtsa xo mia, Ibobá —i jaca niquë.

²⁹ Jatsi jato bëro bo Jesú motsaniquë. Motsapama tsi,

—Ma chitimihai iqui tsi ocapixëhi quiha ra —i jato qui ja niquë.

³⁰ Jatsi quiha ja taistëquëcaniquë. Jënima jato bëro ini quiha. Jatsi Jesú jato yobayobaniquë:

—Mato è jënimahuaha ca yoayamacahuë —iquina.

³¹ Jama, jisbaya tsi quiha Jesú ani yoati ja yoabonanicuë toa mai tëquë xo na.

Chanitimaxëni ca joni Jesú jënimahuanina

³² Bëco inish ca joni bo bocaquë tsi quiha Jesu qui chanitimaxëni ca joni nohiria bá bëniquë. Joni jaro quiha. ³³ Jahuë yoshi Jesú tsëcaquë tsi chanitapitsi quiha joni niquë. Jatsi ratëyoniquë nohiria tëquë.

—Anomaria tsi xo naa joní acaina ra. Noqui xërëquë ca nëca ca jahuë bo no jisyama-pistiarianiquë ra —i nohiria bo ni quiha Jesu yoati na.

³⁴ Jama,

—Yoshini chamá tsi yoshi bo tsëcahi quiha naa joni pë. Yoshi tsi xo toa ja qui chama acaina ra —i jodioba chama bo niquë pë.

Nohiria bo Jesú noinina

³⁵ Jabi yaca pistia bo, yaca-yacaria bo, tihí cabo qui Jesu shishoniquë, jato catiti xobo xo tsi tiisimahaina. “Nohiria bo otocatsi quiha Dios ra” i ja niquë Chani jia ca yoabonahi na. Jasca, noitiria cabo, iquicanaibo, tihí cabo ja jënimahuaniquë. ³⁶ Jasca, nohiria huëstima ca tsayapama tsi quiha Jesu cohuënaniquë, noitiria ja icani iqui na, naa jahabëso yama ca oveja jascaria. Ja shina-huëjënacanaí ca ja cahëni quiha. ³⁷ Jatsi quiha jahuë rabëti bo qui ja chaniniquë:

—Huëstima ca tsi xo toa tësahacati cato ra; jama, ichariama ca tësacanaibo nori. ³⁸ Japi tësati Ibo qui bëhoxcana ra, yonati bo ja raano iquish na, tësati —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

10

Jahuë doce ca rabëti bo Jesú binina jahuë Chani ja yoacano

Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16

¹ Jatsi jahuë doce ca rabëti bo Jesú quënaniquë. Quënaxo tsi quiha jato qui chama ja aniquë nohiria quima yoshi bo tsëcati. Jasca, chama jato qui ja aniquë iquicanaibo, isicanaibo, noitiria cabo, tihí cabo jënimahuati. ² Jabi doce ca joni bo quiha Jesú biniquë raaxëna. Jato janë bo tsi xo naa: Jariapari tsi xo Simón, naa Pedro quënahacaniish cato. Jaquirëquë, Simón noma Andrés. Jaquirëquë, Zebedeo baquë Jacobo. Jaquirëquë, Jacobo noma Juan. ³ Jaquirëquë Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo, naa gobierno bax impuesto binish cato. Jaquirëquë Alfeo baquë Jacobo, Tadeo, ⁴ Simón, naa gobierno pasomaha inish cato. Jatsi Judas Iscariote, naa soldado bo qui Jesu mëanish cato.

Jahuë rabëti bo Jesú raanina Dios Chani yoati

Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6

⁵ Naa doce ca rabëti bo Jesú raaniquë Dios Chani ja yoacano. Raaquí tsi quiha jato ja yobaniquë. Ja nëcaniquë:

—Carayanaba mai, samaria caba yaca bo, tihí cabo qui boyamacana Dios Chani yoati.

⁶ Jama, Israël ca nohiria bo qui roha bocahuë. Bënohax ca oveja bo jascaria ca xo ra. ⁷ Capama tsi “Basima tsi xo Diós otohaina ra” itsicana. ⁸ Jasca, iquicanaibo jënimahuacana. Bësoyama cabo bësomacana. Leproso bo bahuëcana. Yoshi bo tsëcacana. Jabi copixoma tsi noho chama ma bichi iqui tsi parata biyamacana nohiria mëbiquí na.

⁹ ‘Caquí tsi parata boyamacana. ¹⁰ Jasca, rabë sahuëti, zapato bo, coti jihui, tihí cabo boyamacana. Jabi mato orihuaxëhi quiha mëbihacahax cabo.

¹¹ ‘Jabi yaca-yacaria, yaca pistia, tihí cabo qui cahëxo tsi toa xo tsi shinajiaxëni ca joni mëracana. Mërahax jahuë xobo roha tsi chitëcana. Xobo huëtä qui boyamacana. ¹² Jahuë xobo qui jicoquí tsi jia tsi jato joihuacana. ¹³ Jia pi toá ca nohiria bá mato joihuano tsi jato bax bëhoxcana, Diós jato shomahuano iquish na. Jama, mato pi ja joihuayamano tsi jato shomahuayamacana. ¹⁴ Jasca pi xobó ca nohiria bá mato joihuacas-yamano tsi jato jisbayacana. Jasca pi yacatá ca nohiria bá mato qui nicacasyamano tsi jato jisbayacana. Jisbaya tsi mato tahë ca cospo toj-tojhacahuë jato jocha jismaxëna. Toca tsi jato qui Dios caxa ma jismaxëti xo. ¹⁵ Mato parayamaquia iquia. Anomariaxëhi quiha toa nohiria bá tënëhaina ra nohiria bo copiti bari no. Sodomá ca racanish ca nohiria bo oquë ixëti quiha. Gomorrá ca racanish ca nohiria bo oquëxëhi quiha ja tënëcanaina iquia.

Johai ca tënëhaina

Marcos 13.9-13

¹⁶ ‘Jaha bësocapa. Caxaxëneria ca lobo jascaria ca nohiria bo qui mato raaquia. Jato xërëquë ca oveja jascaria ixëqui mato. Japi quiniacaxëcahuë, naa rono ma quinihai jascaria. Jato xërëquëpama tsi ishima ca boto jascariacana. ¹⁷ Jasca, mato pasomaha ca nohiria bo qui quiniacaxëcahuë. Chama bo qui mato mëacaxëcani quiha quësoxëna. Jasca, jato arati xobó tsi rashahacaxëqui mato ra. ¹⁸ Ea tahëxo tsi prefecto bo, chama-chamaria bo, tihí cabo qui mato bëcaxëcani quiha, naa mato jimibo. Jatsi xaba jayaxëqui mato ra, jato qui chaniti ëa yoati na. Jatsi Dios Chani nicacaxëcani quiha carayanabo ri. ¹⁹ Jabi chama bo qui mato jimibá pi mato mëano tsi ma yoati ca yoaxëti ca yoati tsi shina-huëjënayamacana.

Toa xaba tsëquëno tsi mato qui acacaxëhi quiha ma yoaxëti cato. ²⁰ Toatiyá tsi ma chanino tsi ma yoaxëti ca mato jismaxëhi quiha Espíritu Santo. Chaniyamayoixëqui mato, Espíritu Santo ja nori.

²¹ “Toatiyá tsi jabë xatë yoi mëaxëhi quiha huëtisa, namëhacati. Jahuë baquë pasomahaxëhi quiha jahëpa ri. Jasca, jato nabo qui caxacaxëceni quiha xocobo ri. Caxaquí tsi chama bo qui jato nabo mëacaxëceni quiha rë, ja namëhacacano. ²² Ea tahëhax tsi mato qui caxayocaxëceni quiha nohiria tëquë. Jama, xabahamahacaxëhi quiha jatiroha ca jahuë rëso qui tënë-tënëcanaibo. ²³ Jatsi huësti ca yacatá ca nohiria bá pi mato tënëmano tsi yaca huëtisa qui jabacana. Jabi bacaxëquia ra, jodioba maí ca yacata tëquë noho Chani ma yoanox pari no.

²⁴ Jabi jahuë maestro oquë ma xo jahuë alumno bo. Jasca, jahuë chama oquë ma xo yonati. ²⁵ Jabi jato maestro pi nohiria bá tënëmano tsi tënëmahacaxëhi quiha jahuë alumno bo ri iquia. ¿Jabi mato maestro ma ni ëa ra? “Satanás” pi ëa nohiria bá quënano tsi oquë ca yoixëni ca janë mato quënacaxëceni quiha ra. ²⁶ Japi mato roacanaibo qui raquëyamacana. Bërohahacaxëhi quiha noho Chani ra. Nicaxëhi quiha nohiria bo ra. ²⁷ Jaboqui mato qui baxëxquia quiniahi na. Jama, huëaquë tsi mato ë yoaha ca yoacaxëcahuë huënënen xo na, raquëxoma. ²⁸ Jasca, mato acascanaibo qui raquëyamacana. Mato yora bo roha ati mëtsa ca xo, mato shina ati mëtsa jaca nomari. Jama, Dios qui nohiria raquëxëti xo. Ja tsi xo toa tënëtiya qui nohiria raati ibo-iboria, naa yora, shinana, tihí cabo quëyoti mëtsa cato. ²⁹ Jabi mato ó bësóhi quiha Dios ra. Jatiroha ca cahëhi quiha. Huësti ca copiriama ca chorobo pi maí qui paquëno tsi ¿cahëyama-yamahi ni mato Jahëpa ra? ³⁰ Jasca, mato boo tëquë cahëhi quiha ra. Ja tocachayocani quiha. ³¹ Japi raquëyamacana. Dios qui copixëni xo mato ra; naa huëstima ca chorobo oquë quiha.

³² “Nohiria bo bësójo pi “Cristó-na xo ëa” i nohiria no tsi noho naipá ca Jahëpa bësójo tsi “Nohó-na xo toa” ixëquia ëa ri. ³³ Jama, nohiria bo bësójo pi ëa pasomaha nohiria chanino tsi noho naipá ca Jahëpa qui “Nohó-na ma xo toa” ixëquia ëa ri.

Jesu iqui tsi oquënahacaxëhi quiha nohiria

Lucas 12.51-53; 14.26-27

³⁴ “¿Jahuë qui tsi mai qui ë joni? ¿Jia tsi nohiria racanabëquimahi ë joni pa? Tocati ë joyamaniquë. Nohiria oquënamahi ë joquë ra, jia tsi jato racanabëquimahi nomari. Oquënamahai ca saipi jascaria tsi xo toa ë bëhai ca chani ra. ³⁵ Joquë ëa ra, jahuë jahëpa pasomaha baquë janaxëna, jahuë jahëhua pasomaha jahi janaxëna. (Joquë ëa ra, jahuë raisi pasomaha raisi janaxëna.) ³⁶ Ea tahëhax tsi mato qui caxa-caxariaxëhi quiha mato xobó ca yoi bo ra.

³⁷ “Ea oquë pi jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihí cabo noihi tsi nohó-natimaxëni ca xo toa nohiria ra. Jasca, jahuë baquë bo, jahuë jahi bo, tihí cabo pi oquë tsi noihi tsi nohó-natimaxëni ca xo ra. ³⁸ Mato cruz yoi pi iayamahi tsi ëa pi banahuayamahi tsi noho rabëti iti mëtsama xo mato iquia. ³⁹ Jabi jahuë shina bënóxëhi quiha jahuë shina xabahamacatsai cato. Jasca, jahuë shina bëboxëhi quiha ëa iqui tsi jahuë shina bënóhai cato.

Premio bo Diós noqui acaina

Marcos 9.41

⁴⁰ “Jabi ëa yoi joihuahi quiha mato joihuahai cato. Jasca, ëa pi joihuaquí Dios yoi, naa ëa raanish ca joihuahi quiha. ⁴¹ Dios Chani bëhai ca ma joihuano tsi jia tsi mato copixëhi quiha Dios, Dios Chani bëhai ca ja nori iqui na. Jato copi jascaria ca bixëqui mato iquia. Jasca pi shina jiaxëni cabo joihuahi tsi jia tsi copihacaxëqui mato ra. Jato copi jascaria copihacaxëqui mato ri. ⁴² Ea tahëxo tsi noho rabëti bo pistia roha tsi ma mëbino tsi mato copixëhi quiha Dios iquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

11

Jahuë rabëti bo Jesu qui Juán raanina

Lucas 7.18-35

¹ Jatsi quiha Jesú jisbayaniquë jahuë doce ca rabëti bo yobaxo na. Jisbaya tsi quiha toa maí ca yaca bo xo tsi ja tiisimaniquë. Dios Chani ja yoaniquë.

² Jatsi toatiyá tsi quiha presó Juan yamabo iniquë. Preso xo tsi Cristó acái ca jahuë bo ja nicaniquë. Nicaxo tsi quiha jahuë rabëti bo huësti huësti ca Jesu qui ja raaniquë, Xabahamati Ibo Jesu iqui ca nicaxëna. ³ Jatsi Jesu ja nicaniquë:

—“Joxëti xo Xabahamati Ibo” i noquii quiha Juan ra. ¿Toa ni mia sa? ¿Joni huëtisa ó pasoxëhi ni noa sa? —i Jesu qui jaca niquë.

⁴ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Jahari bocata. Ma tsayahana, ma nicahana, tihí cabo Juan yoacata. ⁵ Taiscani quiha bëco cabo. Tapicani quiha huico choni jaya cabo. Jënimahuahacahi quiha leproso cabo, naa bonohuaxëni cabo. Pasohi quiha pasoyamacanaibo. Bësotëquëceni quiha bësoyama

cabo. Xabahamati Chani nicacani quiha noitiria cabo. ⁶ Rani-ranicani quiha éa chahahuacanaibo ra. Tihí ca tsi yoata —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

⁷ Nicahax tsi quiha jahari Juan qui ja bocaniquë. Jaquirëquë nohiria bo qui Jesu chaniniquë Juan yoati na.

—¿Jahuë ó ma pasoni jixxëna, xabachá ca Juan qui boquí na? ¿Cahëtimaxëni ca chamayama ca joni ó ma pasoni pa? ⁸ ¿Jahuë jisi ma bocani? ¿Copixëni ca raiti sahuë ca joni jisti ó ma pasoni pa? Toca tsi ja iyamani quiha. Jabi xobo-xoboriá tsi racacani quiha copixëni ca sahuëti jaya cabo. ⁹ ¿Japa? ¿Jahuë ó ma pasoni jixxëna? Ea yoacahuë. ¿Dios Chani yoati ibo ó ma pasoni pa? Mato parayamaquia. Dios Chani yoati ibo oquë ca ma jisyamëquë ra. ¹⁰ Jabi Juan yoati tsi Dios chaniniquë Quënëhacanish cabo ó no. Nëcahi quiha:

“Mia bëbo noho Chani bohái ca raaxëquia.

Jariapari mi quinía rohahuaxëhi quiha”

i Dios ni quiha.

¹¹ Mato parayamaquia ra. Yama tsi xo nohiria xërëquë tsi Juan oquë ca bësohax cato ra. Jama, Juan oquë ca tsi xo toa Diós otoihaí cato ó ca iriama cato ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë Juan yoati na.

¹² Jabi jahuë yonoco ati Juan chitahëhuaquë rohari tsi jahuë chani qui caxa xo huëstima cabo. Jaboquí jasca pi xo rë. Ibo Diós nohiria bo otoihaí ca quinía quëyocascani quiha pë. Anomaria tsi xo toa ja acanaina. ¹³ Jabi siri tsi Dios Chani yoahi Juan jonox pari no tsi Quënëhacanish cabá chani-chanipaoniquë Ibo johai ca yoati na. ¹⁴ “Joxëhi quiha Elías” i jaca paoni quiha. Jabi Juan tsi xo toa joxëhai ca Elías iquia. ¿Ja quënëcani ca chahahuacanaí? ¹⁵ Nicati pi mësaquí tsi nicacahuë.

¹⁶ “¿Jënixëhi ni éa pë, naa jaboquí bësocanai ca nohiria yoati na? Plazá ca chotëxëni ca xocobo jascaria ca xo rë. I-iquí tsi nëca tsi quënëcaqui: ¹⁷ “Mato bax pi bisto no ino tsi pabëcasyama xo mato pë. Jasca, mato bax pi no nahuarino tsi aracasyama xo mato pë” iquiina. Jabi naa chotëxëni ca xocobo jascaria tsi xo naa nohiria bo ra. ¹⁸ Jabi Juan joquë tsi mato qui yoi quiha jahuë jabi iniquë pë. Johax ja samaniquë. Jënë ja ariayamaniquë. Tocajaquë tsi “Yoyoxëni tsi xo naa joni ra” yoniquë nohiria tëquëta. ¹⁹ Jatsi ë joquë, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Ea ti tsi xo oriquirehaina. Jasca éa ti tsi xo toa jënë acaina. Tocaheño tsi ë qui yosacaqui pë. “Oriquitinaxëni, pahëxëni ca tsi xo toa” icaqui. “Tsayacapa, impuesto bicanaibo, jochacanaibo, tihí cabo ya rabënahi quiha pë” ii quiha jatiroha cabo éa yoati na. Jabi mato qui yoi tsi xo noho jabi, ë acaina, tihí cabo. Jasca, mato qui yoi ini quiha Juan jabi jaa ri pë. Jama, tiisiyoi-canaibo qui jia tsi xo noba jabi bo, no acaina ra —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

Nicamixëni ca yaca bo

Lucas 10.13-15

²⁰ Jatsi yaca bo, naa ja ani ca jisti bo jisnish cabo raahatsi quiha Jesú huaniquë. Jato ja raahani quiha jato jocha quima Dios quiri ja bësoyamacani iqui na. ²¹ Ja nëcaniquë:

—Noitirixëhi quiha mato Corazín cabá. Noitirixëhi quiha mato ri Betsaidá cabá. Mato yaca bo xo tsi huëstima ca jisti bo acacani quiha; mahitsa rë. Jabi jochahuaxëni ca Tiro y Sidón yaca bo xo pi jasca ca jisti bo acacarohano tsi naama tsi jato jocha quima Dios quiri ja bësoquë acani quiha. Bamaxoma tsi moro ja sahuëquë acani quiha cohuëquí na. Jasca, chihi mishpó tsi ja tsahoquë acani quiha jato cohuë jismaxëna. ²² Jabi copiti barí tsi anomariaxëhi quiha mato copi ra; naa Tiro, Sidón, tihí cabo yacatá ca jochahuaxëni ca nohiria oquë nori. ²³ ¿Japa mato Capernaum yacatá cabá? ¿Nai qui bocascanai pa? ¡Maj! Tënëtiya qui botëxëqui mato ra. Mato yacata ax tsi huëstima ca jisti bo acacaniquë ra; mahitsa rë. Jabi jochahuaxëni ca Sodoma xo pi jasca ca jisti bo acacarohano tsi ja chahahuaquë acaniquë ra. Jato yaca potas-hacayamaquë ani quiha ra. ²⁴ Japi shinacahuë. Copiti barí tsi anomariaxëhi quiha mato copi ra. Jochahuaxëni ca Sodoma oquë ixëti quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë toa yaca bo yoati na.

“E qui bëcana joixëna” i Jesu nina

Lucas 10.21-22

²⁵ Naatiyá tsi bëhoxpama tsi Jesu nëcaniquë:

—Mí qui “Gracias” iquia noho Jahëpá, cahëyamacanaibo qui mi chani jia ca mi jismaha quëshpi na. Maí ca tiisi jaya cabo, cahëxëni cabo, tihí cabo cahëmayamaqui mia ra. Jato joma quiha. Ja quëshpi tsi “Gracias” iquia ra. ²⁶ Jabija, tocahi tsi raníqui mia, noho Jahëpá —i Jahëpa quiina.

²⁷ Jatsi,

—Chama ë qui noho Jahëpá aniquë ra jahuë bo tëquë yonati. Jabi yama tsi xo toa éa, naa Dios Baquë-baquëria ca cahëyoihai cato. Noho Jahëpa roha tsi xo toa éa cahëyoihai cato iquia. Jasca, yama tsi xo toa Jahëpa Dios cahëxëni cato. Jahëpa Dios cahëxëni ca roha ca éa xo naa,

naa jahuë baquë. Jasca, Jahëpa Dios cahëcani quiha chahahuacanaibo ri. Jato qui noho Jahëpa jisiquimaquia, ja cahëcano iquish na. ²⁸E qui bëyocana mato joicanaibá. E qui bëcana, ihuë ca jabi papicanaibá. Mato joimaxëquia ra. ²⁹Ihuë yama tsi xo toa mato qui ë acatsai ca yugo, naa noho yoba. Bicana. Mato ë tiisimano. Ea ti tsi xo ishima. Ea ti tsi xo caxayama. Noho yugo pi bichi tsi joixëqui mato ra. ³⁰Bëro tsi xo noho yugo papihaina. Ihuë yama tsi xo toa mato qui ë acai ca yoba ra –i nohiria bo qui Jesu niquë.

12

Joiti bari yoati na

Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5

¹Jaquirëquë trigo huai tsi nacohi quiha Jesu iniquë jahuë rabëti bo ya. Joiti bari ja ini quiha. Jabi paxnaquí tsi quiha jahuë rabëti bá trigo bimi risaniquë piti. ²Jatsi ja acani ca jodiobo chama bá jisniquë, naa fariseobo icanish cabo. Jisi tsi Jesu qui ja quësocaniquë:

–Tsayapa. Joiti bari tsi anoma ca acani quiha mi rabëti bo ra. Yonococani quiha pë –iquiina.

³Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

–¿Quënëhacanish cabo ó ca noba David yamabá ani ca ma tsayamayamani, naa jahuë joni bo ya paxnaquí na? ⁴Dios xobo ja jiconi quiha ra jahuë joni bo ya, arati ibo ba mapari bixëna. Toa xo tsi Dios qui aquëquëmani ca mapari ja pini quiha. Jasca, pini quiha jahuë joni bo ri. Roa toa ja acani ini quiha. Pinoma quiha. Arati ibo ba piti ja ini quiha. ⁵Jasca, ¿Moisés quënëni ca ma tsayamayamani? Jatiroha ca joiti bari tsi yonocohi quiha arati ibo bo ra. Jënima tsi xo toa joiti bari tsi ja yonococanaina ra. Yonocojaco tsi jato qui quësoyamaqui mato pë. ⁶Jama, ë qui tsi xo toa ma quësocanaina rë. Jaha quiniacaxëcahuë. Mato xërëquë tsi xo toa mato arati xobo, mato yoba, tihí cabo oquë cato iquia. ⁷Quënëhacanish cabo pi cahërohahi tsi ë qui, naa anoma ca ayamahai ca qui ma quësoyamaquë aquë ra. “E qui oquë-oquëria tsi xo toa ëa ma noihaina ra, naa ë qui ma acai ca jaca nomari” i Dios ni quiha. ⁸Jasca, joiti bari ibo-iboria ca ëa xo naa ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato –nëa tsi jodiobo chama bo qui Jesu nëcaniquë.

Mëquë choni ca jaya ca joni

Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11

⁹Jodiobo chama bo Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha jodioba catiti xobo qui ja jiconiquë. ¹⁰Jabi toá tsi quiha mëquë choni jayanish ca joni ini quiha. Toá tsi ini quiha Jesu qui quësocascanaí ca joni bo ri. Jatsi Jesu ja nicacanicuë:

–¿Jënima ni joiti bari tsi jënimahuahaina? ¿Noba yoba pasomaha ma ni? –iquiina, ja qui quësocatsi na.

¹¹Jatsi nëca tsi Jesú jato quëbiniquë:

–Joiti bari pi maiquini qui mato oveja huësti ca paquërohano tsi ¿ma tsëcayamaquë ana?

¹²¿Jabi oveja oquë ma ni nohiria ra? Japi jënima tsi xo joiti bari tsi jia ca acaina iquia –i jato qui Jesu niquë.

¹³Jatsi noitiria ca joni qui Jesu chaniniquë:

–Mi mëquë yoi mëtahüë –iquiina.

Jatsi jahuë mëquë yoi ja mëtaniquë. Jënimatapiniquë jahuë mëquënë ra; jahuë mëquë huëtsa jascaria iquiina. ¹⁴Jatsi jodiobo chama bá jisbayaniquë caxahi na. Joiti bari tsi ja jënimahuani iqui tsi Jesu ja namëcascani quiha. Jabi toca tsi quiha ja shina-shinacanicuë pë, namëti quinia mërahi na.

Isaías yamabá quënënina Jesu yoati na

¹⁵Jabi ja namëcascanaí ca Jesú nicaniquë. Nicaxo ja jisbayaniquë. Jatsi huëstima ca nohiria banahuanicuë. Jatsi bëcanish ca iquicanaibo tëquë ja jënimahuanicuë. ¹⁶Jënimahuaxo tsi quiha jato ja yobanicuë tsohuë ca ja iqui ca yoayamati. ¹⁷Jabi ja ani cató tsi quiha Isaías yamabá quënëni ca jatihuahacani quiha. Jabi nëca tsi quiha Dios chaniniquë jahuë Baquë yoati na.

¹⁸“Noho yonati tsi xo naa ra.

E biniquë noho yonoco ja ano.

E noihai ca tsi xo naa.

Ja qui raniquia.

Noho shina ja qui axëquia.

Jatiroha ca nohiria bo ó bësoxëhi quiha.

¹⁹Jasca, johax iquinayamaxëhi quiha.

Joi mërayamaxëhi quiha.

Jahuë joi choshayamaxëhi quiha.

²⁰Noitiria cabo roayamaxëhi quiha.

Jaha pasocanaibo ranihuaxēhi quiha.

Ja pasomaha cabo bëboxēhi quiha, Dios mëstëxëni ca yoba nohiria bá cahëno iquish na.

²¹ Jasca, ja qui chitimicaxëcani quiha maí ca nohiria bo tëquë”
i Dios ni quiha ja quënëni cató no.

Yoshi bëboti chama Jesú jayahaina
Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23

²² Jatsi Jesu qui noiti ca joni nohiria bá bëniquë ja jënimahuahacano. Bëco ca joni quiha. Jasca, jaro ja ini quiha, yoshi ja jayani iqui na. Jabi naa joni Jesú jënimahuaniquë. Jaquirëquë chaniti mëtsa joni iniquë. Jasca, ja taisniquë ra. ²³ Jatsi ratëyoniquë nohiria tsayahax na.

—¿Johai ca Xabahamati Ibo, naa David yamaba chahitaxocobo ma ni naa joni sa? —i jaca niquë ja ani ca tsayahax na.

²⁴ Toca tsi nohiria chanicanai ca nicaxo fariseobá quëbiniquë, naa jodioba chama bo:

—Ja qui Satanás chama aquë ra. Ja tsi xo toa yoshi tsëcati chama jaya xo ra —iquiina.

²⁵ Jama, ja shinacanaí ca Jesú cahëniquë. Cahëhax chama bo qui ja chaniniquë:

—Quëyohacaxëhi quiha país ca nohiria bo, ja nianacaquë no. Jasca, quëyohacaxëhi quiha xobó ca nohiria bo, yacatá ca nohiria bo, ja iquinacaquë no. Yonocobëquinatimaxëni ca xo. ²⁶ Jasca, Satanás-na maxo pasomaha pi Satanás maxo huëtisa iquinano tsi çjënahuariahax jahuë chama naamana? ²⁷ Jasca, ¿Satanás chamá tsi jahuë yoshi bo natsëcahi ni ëa pa? Jabi Satanás ëa mëbipino tsi çtsohuë ni toa mato banahuacanaibo qui chama acax cato, yoshi bo natsëcati? Jabi yoshi bo natsëcani quiha mato banahuacanaibo ri. Mato banahuacanaibá acai cató tsi noqui bëro xo janyama ca ma shinahaina ra. ²⁸ Yoshi bo natsëcati chama ë qui acax ca tsi xo Dios Shinana. Ja tsi xo toa ëa mëbihaina. Jaha tsi ë acai cató tsi bëroria tsi xo toa mato qui Diós yonati chama jaya cato ra. Joquë Cristo, naa nohiria bo Xabahamati Ibo iquia ra.

²⁹ ¿Jënahuariahax raza joni chamaxëni cato xobo qui joni jicono yomaxëna? ¿Jariaparí tsi chamaxëni ca joni nëxayamayamaxëhi ni? Nëxaxo jahuë jahuë bo yomati mëtsa xo. Jascaria, jahuë yoshi bo niahacanox pari no tsi nëxahacaxëti xo Satanás ri.

³⁰ Jabi ëa pasomaha yoi tsi xo toa ëa bëtama cato. Jasca, Dios yonoco yoshihuahi quiha ëa mëbiyamahai cato. ³¹ Jasca, jatiroha ca jocha, jatiroha ca chani yoi cato, tihí cabo masaxëhi quiha Dios. Jama, Espiritu Santo pasomaha pi nohiria chanino tsi jahuë jocha masayamaxëhi quiha Dios. ³² Jabi ëa pasomaha pi nohiria chanino tsi iriama tsi xo toa. Jahuë jocha masaxëhi quiha Dios. Jama, Espiritu Santo pasomaha pi nohiria chanino tsi jahuë jocha masayamaxëhi quiha Dios. Masahaca-timaxëni ca jocha tsi xo toa ra.

Jahuë bimi iqui tsi jihui cahëqui noa
Lucas 6.43-45

³³ Jabi jahuë bimi iqui tsi jihui cahëqui noa. Jahuë bimi tsayaqui noa. Jatsi bimi jia ca saihuahi quiha jihui jia cato. Jama, jihui yoi tsi xo toa pinoma ca bimi saihuahaina. Yoi quiha. ³⁴ Jisa rono ba xocobá. ¿Jënahuariahax jia ca ma chanina, yoixëni cabo imaquë no. Yoixëni ca jahuë bo pi nohiria bá shinano tsi anomaxëhi quiha toa ja chanicanai ri. ³⁵ Jascaria, jahuë chani jia cató tsi bërohuahacaxëhi quiha shina jia cato. Jasca, yoi ca saihuahi quiha joni yoixëni cato, naa jihui jascaria. Jahuë jabi quiha. ³⁶ Jabi huëtima tsi xo mahitsa ca chani rë. Jasca, jaroja ca barí tsi copihacaxëti quiha nohiria jato chani yoi ca tëquë quëshpi na iquia. ³⁷ Toa barí tsi mato chani tsi copihacaxëqui mato. Jatsi paquëmahacaxëhi quiha chani jia ca chanihai cato. Jama, tënëmahacaxëhi quiha chani yoi ca chanihai cato ra —nëa tsi chama bo qui Jesu nëcaniquë.

Jisti nohiria bá jiscasnina
Marcos 8.11-12; Lucas 11.29-32

³⁸ Jatsi Moisés yoba cahëxëni cabo, fariseobo, naa jodioba chama bo, tihí cabo chaniniquë Jesu qui. Ja nëcacaniquë:

—Jisti mi ano, maestró. Jisti jiscasqui noa —iquiina, jahuë chama jiscasti na.

³⁹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Anomaria tsi xo jaboqui bësocanaibo rë. Jisti ó quëëmixonëria tsi xo naa Dios qui chitimiyamacanaibo ra. Jatsi Jonás jisti roha jato qui acacaxëhi quiha. ⁴⁰ Jabi tres barihani, tres baquicha, tihí cabo tsi Jonás raaniquë saní chahita jatoquë no. Jascaria tsi tres barihani, tres baquicha, tihí cabo raaxëquia ëa ri mai xará no. ⁴¹ Jatsi quiniacaxëcahuë. Copiti bari-baririá tsi niixëhi quiha Ninivé ca nohiria bo mato qui quësoxëna. Jato qui Dios Chani Jonás yoaquë tsi quiha jato jocha quima Dios quiri ja bësocani quiha, nicahax na. Jama, jaboqui nëa xo Jonás yamabo oquë cato. Jaha chahahuacas-yamaqui mato pë. Ja tsi xo toa mato qui quësocaxëcani quiha Ninivé ca nohiria bo ra. ⁴² Jasca, copiti bari-baririá tsi mato qui quësoxëhi quiha yoxa chama ri, naa Saba maí ax jonish cato. ¿Nëama ax ja

joyamayamani Salomón yamaba tiisi nicaxëna? Jama, jaboqui nëá xo Salomón yamabo oquë cato. Ja qui nicасыyamaqui mato pë. Ja tsi xo toa mato qui quësoxëhi quiha toa yoxa chama ri —nëa tsi chama bo qui Jesu nëcaniquë.

Bacahai ca yoshini

Lucas 11.24-26

⁴³—Jabi joni quima tsëquëhax tsi quiha xabachá tsi co-cohi quiha yoshini, iti huëtса mërahi na. Joicatsi quiha. Mahitsa mërähax, ⁴⁴“E jisbëriani ca xobo qui jahari caquia ra” i jamë i quiha. Jatsi quiha jahari cahi quiha. Cahax jahuë iti siri jisi quiha. Jaboqui jënima quiha, bahuëhaca xobo jascaria. ⁴⁵Jatsi cahi quiha jabë yoshi bo mërahi na. Mëraxo tsi siete ca yoshi oquë ca bëhi quiha ja bëtati. Jatsi pë ja bëta joni qui jicocani quiha yoshi huëtса bo ri, racaxëna. Japi noiti-noitiria xo toa joni ra. Ja iqui tsi jaboqui oquë tsi xo toa joni yoyo rë. Jabi naa joni jascariaxëhi quiha jaboqui bësocanai ca yoixëni cabo ri. Oquëriaxëhi quiha ma noitihaina ra —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë toá ca nohiria bo qui.

Jesu jahëhua, jahuë xatë bo

Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21

⁴⁶Jari nohiria bo qui chanihi quiha Jesu iniquë, jahuë jahëhua, jabë xatë bo, tihí cabo xobo qui cahëquë no. Cahëhax tsi quiha xobo cacha ja niicaniquë. Niihax,

—Jesu ya chanicascu noa —i jaca ni quiha.

⁴⁷Jatsi,

—Cacha tsi xo mi jahëhua, mibë xatë bo. Toá tsi niicani quiha. Mi bëta chanicascani quiha ra —i huësti ca nohiria niquë Jesu qui.

⁴⁸Jatsi quiha,

—¿Tsohuë ni toa noho jahëhua yoi ra? ¿Tsohuë ni toa ëbë xatë yoi bo ra? —i nohiria bo qui Jesu niquë.

⁴⁹Jatsi quiha jahuë rabëti bo qui ja mëtoniquë.

—Tsayapa. Nëá xo noho jahëhua yoi. Nëá xo ëbë xatë bo. ⁵⁰Jabi noho noma yoi, noho yoxa ca yoi, noho jahëhua yoi tsi xo toa noho naipá ca Jahëpa ó quëëhai ca acai cato ra —i jato qui Jesu niquë.

13

Bëro sayanish cato

Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8

¹Toa barí roha tsi quiha xobo Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha ia qui ja caniquë. Caxo tsi quiha toa xo tsi nohiria ja tiisimaniquë tsahoxo na. ²Jatsi quiha ja qui nohiria quëtsoniquë. Anomaria ca nohiria ini quiha. Huëstima ca iqui tsi noti qui Jesu jiconiquë. Jatsi noti xo jato ja tiisimani quiha, tsahoxo na. Mai quëmapó tsi mani ini quiha nohiria tëxë. ³Jatsi huëstima ca jahuë bo jato ja yoaniquë chaniquí na. Bëroria ca chani quiha. Ja nëcaniquë:

—Bëro sayahi huësti ca joni caniquë. ⁴Jahuë huai sayajahuano tsi huësti huësti ca bëro bahi tapai xapaquëniquë. Jahá ca bëro isa bá pini quiha joxo na. ⁵Jatsi bëro huëtса maxax mai qui xapaquëniquë, naa iriama ca mai cató no. Toá tsi quiha bëro shinahatapiniquë, oti yama pi mai ini iqui na. ⁶Bari tsëquëquë tsi quiha ja mëshahaca-caniquë. Tapo mishni quiha. Ja iqui tsi ja chonicaniquë rë. ⁷Jatsi huësti huësti ca bëro masa xërëquë xapaquëniquë rë. Bëro ya tsi quiha shinahabëquiniquë masara. Jatsi banahaca ca jochai ca ja mapaniquë rë. ⁸Jama, bëro huëtса quiha mai jiaxëni ca qui xapaquëniquë. Bimi ja saihuacaniquë. Cien ca bëro huësti ca maxó saihuaniquë. Maxo huëtса setenta. Maxo huëtса treinta —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁹Jatsi,

—Ea nicaxëti xo jatiroha cabo ra —i Jesu niquë nohiria bo qui.

Jonë ca chani yoati na

Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10

¹⁰Jatsi Jesu qui jahuë rabëti bo bëcaniquë.

—¿Jënixo tsi toca ca chani noqui yoahai sa? Mi chani cahëyamaqui noa rë —i jaca niquë.

¹¹Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Mato qui acacaniquë Dios jonë ca tiisi ra, naa Diós otohái ca jahuë bo yoati na. Jama, naa chani cahëyamahi quiha nohiria tëxë. Jato qui jonë quiha. ¹²Japi jia pi ë qui ma nicano tsi anixëhi quiha ma bichi ca tiisi. Cahëyoixëqui mato ra. Jama, naa ma bichi ca tiisi pistia ca bënoxëqui mato, nicariayama-píqui na. ¹³Ja tsi xo toa nëca ca chani nohiria bo qui chaniquia, nicaxo ja cahëyamacano. ¹⁴Toca tsi jatihuahacaxëhi quiha Isaías yamabá quëñëni jato yoati na. Jabi ja yoani ca tsi xo naa:

“Cahëyamapistiariacaxëcani quiha, nicaxo na.
Jasca, tsaya-tsayapama tsi jabija ca jisyamacaxëcani quiha.

¹⁵ Quëstoria tsi xo naa nohiria ba shinana.

Nicacasyamacani quiha pë.

Bëpëquëyamacani quiha ra.

Ja tsi xo toa jabija ca jisyamacaxëcani quiha rë.

Ja tsi xo toa nicayoyamacaxëcani quiha rë.

¿Jënahuariahax ë qui ri ja bësocana, jënimahuahacaxëna?”

i Isaias yamabo ni quiha jato yoati na.

¹⁶ Jama, shoma xo mato ra. Tsaya-tsayapama tsi jabija ca jisqui mato ra. Jasca jia tsi jabija ca jahuë bo nicahi quiha mato pahoqui. ¹⁷ Jatsi ma shina-bënoyamano ra. Jabi ëa ma jisquë. Jasca, noho chani ma nicaquë. Jabi ma jisi ca jisti bo, naa ë acai ca jisti bo ó quëëni quiha huëstima ca Dios Chani yonnish cabo jisxëna. Jasca, ma nicaha ca chani nicati ó ja quëëcani quiha, nicati mëtsama jaca nori —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Ja yoaha ca chani Jesú bërohuamina

Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15

¹⁸ —Ea nicacana. Jaboqui yoaha ca chani bërohuaxëquia, naa bëro sayanish ca chani yoati na. Ma cahëyoino. ¹⁹ Toa bahi tapai ca bëro jascaria tsi xo toa Ibo Dios Chani cahëyamacanaibo, nicaxo na. Ja nicacano tsi quiha johi quiha Satanás. Joxo tsi quiha jato shina ó banaha ca Chani mëbihi quiha rë. ²⁰ Jasca, maxax qui sayaha ca bëro jascaria tsi xo nohiria huëtsa. Ranixo tsi Dios Chani biriacani quiha, nicaxo na. ²¹ Jama, naamayamahi quiha ja chahahuacanaina rë, tapo yama ca jascaria jaca nori iqui na. Dios Chani pi iqui tsi tënëhi tsi jahari bësotapi-cani quiha pë. ²² Jatsi masa xëréquë sayaha ca bëro jascaria tsi xo nohiria huëtsa. Dios Chani nicacani quiha jato ri; jama, Dios quima jato ninihi quiha maí ca jahuë bo, naa jaha ja quëëcanaina. Maí ca jahuë bo shinacani quiha pë. Jatsi Dios Chani, naa sayaha ca bëro tsihaqui quiha parata ó ja quëëcanaina ra. Jasca, tsihaqui quiha jato ranihuahai ca jahuë bo rë. Ja quëshpi tsi jato shina ó tsi anitimaxëni tsi xo Dios Chani ra. ²³ Jama, mai jiaxëni cato ó ca sayahaca ca bëro jascaria tsi xo nohiria huëtsa, naa Dios Chani nicacanaibo. Nicaxo tsi Dios Chani cahëcani quiha ra. Dios bax saihuacani quiha. Huësti ca maxo tsi xo cien ca saiuhahaina. Maxo huëtsa tsi xo setenta ca saiuhahaina. Maxo huëtsa tsi xo treinta ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë, jahuë chani bërohuahi na.

Trigo bimi naxërëquë ca masara chani

²⁴ Jatsi chani huëtsa jahuë rabëti bo qui Jesú aniquë, naa Diós nohiria copixëhai yoati na. Ja nëcaniquë:

—Bëro jia ca jahuë huai tsi joní sayahai ca jascaria tsi xo Diós otohaina. ²⁵ Jama, ibo oxano tsi baquichá johi quiha ibo qui caxahai cato. Joxo tsi bëro yoi sayahi quiha iboba huai no pë. Masara ca bëro quiha. Jahuë trigo naxërëquë tsi quiha toa bëro sayahi quiha pë. Sayahax jabahi quiha. ²⁶ Jatsi quiha shinahaniquë trigo. Bimijaquë tsi quiha jisiquiniquë masa ri. ²⁷ Jatsi quiha huai ibo qui yonati bo bëcaniquë. Johax, “Bëro jia ca roha no bananiquë huai no pë, taitá. ¿Jahuëniahax masa joha sa?” i jaca ni quiha. ²⁸ Jatsi ibo nëcaniquë: “Tonia masa bëro bananiquë pë ë qui caxahai cato” iquiina. Jatsi, “¿Masa mëxaxëhi ni noa ra?” i ibo qui yonati bo niquë. ²⁹ “Ayamacana. Masa pi mëxaquí tsi noho trigo ri ma mëxamitsa rë. ³⁰ Jariapari ja shinahabëquicano. Jatsi tésatiyá tsi ‘Masa pari mëxacana’ ixëquia yonati bo qui. Mëxaxo tsi nëxacana mëshati. Jaquirëquë noho trigo xobo qui bëcahuë, tésaxo na” i noho yonati bo qui xëquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Mostaza bëro chani

Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19

³¹ Jatsi chani huëtsa Jesú yoaniquë:

—Huai tsi bëro mishni quiha, naa mostaza bëro joní bananina. Toa bëro jascaria tsi anixëhi quiha Diós nohiria bo otohaina. ³² Mishni-mishniria tsi xo naa bëro ra. Jama, shinahaquí tsi pistiama tsi xo jahuë jihui ra. Banahaca ca jocohai ca huëtsa bo oquë quiha. Shinahacax jihui manëhi quiha. Jatsi jahuë mëshi bo ó tsi paihi quiha isa bo ra —i Jesu niquë tiisimahi na.

Levadura chani

Lucas 13.20-21

³³ Jaquirëquë chani huëtsa Jesú yoaniquë:

—Harina somo ca ya yoxá tëohacai ca levadura jascaria tsi xo Diós otohaina. Tres medidá tsi levadura tëohaqui yoxa, harina tëquë shapohuaxëna —i Jesu niquë.

Ejemplo bá tsi Jesu chaninina

Marcos 4.33-34

³⁴ Nohiria bo qui chanipama tsi nëca ca chani bá roha tsi Jesu chaniniquë. Ejemplo bo yama tsi ja chaniyamani quiha. ³⁵ Jabi ejemplo bá tsi ja chani-chaniniquë, Dios Chani yoanish cató quënëni ca jatihuaxëna. Jabi Jesu yoati ja yoani tsi xo naa:

“Chani bo, naa ejemplo bá tsi nohiria bo qui chanixëhi quiha.

Chanihax jonë ca jahuë bo bërohuaxëhi quiha, naa mai nëhohuahuacanitiya rohari ca jahuë bo” iquiina.

Masara chani Jesú bërohuana, naa trigo naxërequë ó tsi bëro yoi bananina

³⁶ Jatsi toa nohiria huëstima ca Jesú jibyaniniquë. Jisbayá tsi quiha xobo qui ja jiconiquë. Jatsi jahuë doce ca rabëti bo ja qui bëcaniquë.

—¿Jënihi ni naa trigo huaí ca masara chani sa? Noqui yoahuë —i ja qui jaca niquë.

³⁷ Jatsi quiha toa chani Jesú bërohuaniquë:

—Ea ti tsi xo toa bëro jia ca banahai cato, naa Nohiria Baquë ë nori cato. ³⁸ Jatsi nohiria bo jascaria tsi xo huai. Jatsi, Dios baquë bo tsi xo toa bëro jia cabo. Jato otoxëhi quiha Dios. Jatsi, Satanás baquë bo tsi xo toa bëro yoi bo. ³⁹ Jatsi ë qui caxahai ca, naa bëro yoi sayanish ca tsi xo Satanás. Jatsi tésatiyá tsi xo toa xaba rëso, naa jaroha ca bari. Jatsi tésacanaibo tsi xo ángel bo. ⁴⁰ Mëshahacati ca mëxahacahai ca masa jascariaxëhi quiha jaroha ca bari no, ë joxëquë no. ⁴¹ Noho ángel bo raaxëquia. E otohái cato ó ca jochamacanaibo, yoixëni ca nohiria bo, tihi cabo aquëquëmacaxëcani quiha. ⁴² Aquëquëmaxo tsi tënëtiyá jato niacaxëcani quiha, naa chihí qui masa niahai jascaria. Toá tsi araconacaxëcani quiha ra. Jatsi, “Erama. Jishopë” icaxëcani quiha tënëhi na. ⁴³ Jama, bari huahuahai jascariaxëhi quiha Dios nohiria bo. Jahëpa Dios ya icaxëcani quiha, ja otohái cató no —i Jesu niquë.

Jonë ca parata copixëni ca ejemplo

⁴⁴ —Huai maihuaha ca jahuë copixëni cabo jascaria tsi xo Diós otohaina —i Jesu niquë—. Jabi huai maihuani ca jahuëmishni bo joní bërohuaniquë. Bërohuaxo tsi quiha toa jahuë bo maihuatëquëhi quiha, nohiria bá cahëyamano iquish na. Jatsi rani tsi jahuë jahuë bo tëquë iniahi quiha, parata bixëna. Toa huai copicatsi quiha. Iniaxo tsi quiha huai copihí quiha, maihuahacani ca jahuë copixëni cabo bixëna —nëa tsi Jesu nëcaniquë Diós otohái ca yoati na.

Perla copixëni ca ejemplo

⁴⁵ —Copixëni ca perla bo mërahai ca comerciante jascaria tsi xo Diós otohaina —i Jesu niquë—. Jabi copixëni ca perla bo mërahi cahí quiha joni. ⁴⁶ Huësti ca perla copixëni ca jisi quiha. Jiaría ca perla quiha. Jisi tsi jahari jahuë xobo qui cahí quiha jahuë jahuë bo tëquë iniaxëna. Parata bicatsi quiha, toa perla copixëni ca copixëna. Parata bixo copihí quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë Diós otohái ca yoati na.

Sani biti nishi ejemplo

⁴⁷ —Sani biti nishi jascaria tsi xo Diós otohaina —i Jesu niquë—. Jabi ia qui jahuë nishi niahi quiha ibo. Niaxo tsi huëstima ca sani jamëri cabo bichi quiha. ⁴⁸ Jahuë nishi rëamëno tsi maí quëmapo qui nishi xërëhi quiha. Jatsi tsahohi quiha ibo jahuë sani topixëna. Jahuë caca qui sani jia ca nanëhi quiha. Jama, sani yoi ca niahi quiha. ⁴⁹ Jabi tocaxëhi quiha xaba rësó no. Bocaxë-cani quiha ángel bo jochahuaxëni cabo catiaxëna. Mëstëxëni ca xërëquë ó ca yoi cabo aquëquëmacaxëcani quiha. ⁵⁰ Aquëquëmaxo tsi horno chihí qui jato niacaxëcani quiha. Toá tsi xo huëstima ca ara-aracanaina ra. Toá tsi “Erama. Jishopë” icaxëcani quiha tënëhi na —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁵¹ Jatsi jahuë rabëti bo Jesú nicaniquë:

—¿Naa ë yoaha ca jahuë bo tëquë cahëcanaí? —iquiina.

Jatsi,

—Jahuë. Cahëqui noa ra —i jaca niquë.

⁵² Jatsi Jesú jato yoaniquë:

—Rabë ca copixëni ca jahuë bo jaya xo jodioba yoba tiisimacanaibo, naa ëa banahuacanaibo. Jariapari ca copixëni ca jahuë tsi xo toa Dios Chani yoanish cabá quënëni. Yoahacaxëti quiha toa chani siri ra. Jasca tobi xo ë yoahai ca chani. Yoahacaxëti quiha naa chani paxa ca ri. Tihi cabo jayacani quiha yoati —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Jahuë yaca Nazaret qui Jesu shishonina

Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30

⁵³ Jabi naa ejemplo bo yoaxo tsi quiha Jesú jibyaniniquë. ⁵⁴ Jisbaya tsi quiha jahari jahuë yaca qui ja caniquë. Toa xo tsi jato catiti xobo xo tsi ja tiisimaniquë. Ratëniquë jahuë chani nicanish cabo.

—¿Jahuëniá ca naa tiisi ja bini sa? ¿Jënahuariaxo raza naa jisti bo aqui ni pa? —i nohiria bo niquë—. ⁵⁵ ¿Carpintero José baquë ma ni naa ra? Jahuë jahëhua María, jahuë noma bo, naa

Jacobo, José, Simón, Judas, tihi cabo cahëqui noa ra. ⁵⁶ ¿Nëá tsi racayamayamahi ni jahuë poi maxco bo ri? ¿Jahuëniá ca naa tiisi ja jabini pa? —i jaca niqüë Jesu yoati na.

⁵⁷ Jatsi pë Jesu pasomaha ja bësocaniqüë. Jato qui yoi ja ini quiha. Jatsi Jesú jato yoaniquë: —Mai huëtsá ca Dios Chani yoati ibo pi chanino tsi ja qui nicayoicani quiha toá ca nohiria ra. Jama, jahuë maí ca nohiria bo qui ja chanipino tsi ja qui nicayamahi quiha jahuë yacatá cabo, jahuë xobó cabo ri. Jato qui yoi quiha jahuë chani rë —nëá tsi Jesu nëcaniquë jahuë yacatá ca nohiria bo yoati na.

⁵⁸ Japi jahuë yacata xo tsi jisti huëstima cabo ja ayamani quiha rë, ja qui ja chitimiyamacani iqui na.

14

Ashimati ibo Juan nanina

Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9

¹ Toatiyá tsi quiha chama-chamaria Herodés nicaniquë Jesu yoati na. Nicachax,

² —Ashimati ibo Juan yamabo tsi xo toa ra. Tonia ja bësotëquëyamëquë iquia ra. Ja tsi xo toa jisti bo ati mëtsa xo toa joni tia —i Herodes niqüë jahuë yonati bo qui.

³ Jabi siri tsi soldado bo Herodés raani quiha Juan qui tsamiti. Tsamixo tsi quiha preso qui ja nanëni quiha, Herodías, naa jahuë noma Felipe ahui tahëxo na. ⁴ Jasca, pasiyamani quiha Juan.

—Anoma tsi xo toa mi noma ahui bichiina, mi ahui iti —i ja qui Juan paoni quiha.

⁵ Ja iqui tsi Herodés Juan acasniqüë. Jama, jodiobo qui ja raquëni quiha “Dios Chani yoati ibo-iboria xo Juan” i nohiria bo ni quëshpi na.

⁶ Jatsi Herodes coní bari tsëquëquë tsi quiha Herodías jahi pabëniqüë quëtsocani ca nohiria bësójó no. Chama Herodes qui jiaría quiha ja pabëhaina. ⁷ Rani tsi quiha jahi pistia qui Herodes nëcaniquë:

—Mia parayamaquia. Jahuëcara ca, naa jaha mi quëëhai ca mi qui axëquia ra —iquiina.

⁸ Jatsi quiha jahuë jahëhua ya pari ja chaninaniqüë, jahuë yoba nicaxëna. Nicachax,

—Ashimati ibo Juan mapo é qui ahüë ra, ratá no —i chama Herodes qui ja niqüë pë.

⁹ Jatsi quiha Herodes cohuëniqüë nichax na. Jama, nohiria bo bësójó “Mia parayamaquia ra” i ja ni iqui tsi jahuë yonati bo ja raaniquë Juan mapo biti. ¹⁰ Jatsi quiha Juan mapo ja tëquëësacaniqüë rë preso xo na. ¹¹ Tëquëësaxo tsi jahari jahuë mapo ja bëcaniquë ratá no. Xotaco qui ja acani quiha. Jatsi jahuë jahëhua qui ja boniquë. ¹² Jaquirëquë quiha Juan yora jahuë rabëti bá biniqüë maihuaxëna. Maihuahax Jesu qui ja bocaniquë yoaxëna.

Cinco mil ca nohiria Jesú pimanina

Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14

¹³ Juan namëni nichax Jesú jisbayaniquë notí no. Jisbaya tsi quiha nohiria yama ca iti qui ja caniquë jamë icatsi na. Cohuë ja ini quiha. Jama, ja cahai ca yoati tsi nohiria bá nicaniquë rë. Nicaxo tsi quiha jato yaca bo ja jisbayacaniqüë Jesu banahuaxëna. Maí tsi ja bocani quiha. ¹⁴ Jatsi notí ax tëmahinaxo tsi quiha toá ca mani ca nohiria bo Jesú jisniqüë. Manahi ja icani quiha. Jato noiquí tsi quiha jato anomaria cabo ja jënimahuaniqüë.

¹⁵ Jatsi yata tsi quiha ja qui jahuë rabëti bo bëcaniquë. Bëcanax,

—Caquë bari ra. Yama tsi xo xobo bo nëá no rë. Nohiria bo jahari raahuë, yaca bo xo tsi piti ja copicano iquish na —i Jesu qui jaca niqüë.

¹⁶ Jatsi,

—Ja boyamacati xo. ¿Japa mato tsa ni? Jato pimacana —i jahuë rabëti bo qui Jesu niqüë.

¹⁷ Jatsi ja quëbicaniquë:

—Cinco ca mapari bo, dos ca sanino, tihi roha jaya xo noa ra piti —iquiina.

¹⁸ Jatsi,

—É qui acahuë —i Jesu niqüë.

¹⁹ Jatsi nohiria Jesú tsahomayoniqüë huasí no. Tsahomaxo tsi quiha cinco ca mapari bo, dos ca sanino, tihi cabo Jesú biniqüë. Bichi tsi quiha mana qui tsayapama tsi “Gracias” i Dios qui ja niqüë piti quëshpi na. Jatsi mapari ja tëxënamaniqüë. Tëxënamaxo tsi quiha jahuë rabëti bo qui ja mëaniquë nohiria bo qui taati. ²⁰ Jatsi piniquë nohiria tëquë. Ja sëyacaniqüë. Jaquirëquë pihama ca quësi bo ja catiacaniqüë. Doce ca caca quiha ja réacani quiha. ²¹ Jabi cinco mil ca joni bo ini quiha, naa mapari picanaibo. Tocahacayamani quiha yoxa bo, xocobo, tihi cabo ra.

Jënë catcha Jesu conina

Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21

²² Jatsi notí qui jahuë rabëti bo Jesú jicomaniqüë, ja bëbo ia ja shitacano iquish na. Jasca, nohiria tëquë jahari jato xobo qui ja raaniquë. ²³ Raahax tsi quiha maca bo qui ja caniquë jamë no. Toá tsi ja bëhoxcasni quiha. Cahax toá tsi jamë ja iniquë. ²⁴ Jasca, toá ja no tsi

quiha quëmapo basi, naa ia nëpax tsi quiha jahuë rabëti bo iniquë notí no. Toá tsi quiha chocá jato notí niahi iniquë rè, yoshi xotohai ca bëchá ja icani quëshpi na. ²⁵ Jabi patiari quëonox pari no tsi jato qui Jesu caniquë. Jënë tsi ja coní quiha. ²⁶ Jatsi jënë tsi ja cohai jisi tsi ja raquëcaniquë, bërocamaqui quëscahuahi na.

–Bërocamaqui rè –iria tsi jaca niquë, raquëhi na.

²⁷ Jatsi jato qui Jesú chaniapaniquë:

–Chamacana. Ea yoi xo naa. Raquëyamacana –iquiina.

²⁸ Jatsi Pedro chaniniquë:

–Mía pi yoi no tsi ëa quënahüë, Ibobá. Jënë tsi mi qui ë jono ra –iquiina.

²⁹ Jatsi,

–Johüë –i Pedro qui Jesu niquë.

Jatsi notí Pedro huajaniquë. Jënë tsi tapitsi quiha ja niquë ra Jesu qui. ³⁰ Capama tsi quiha yoshi xotoriahai ca ja tsaya-tsayaniquë. Tsayahax ja raquëniquë. Jatsi jëtëquëtsjaniquë ra. Jatsi ja quënaniquë:

–Ea mëbihüë, Ibobá –iquiina.

³¹ Jatsi quiha jahuë mëquë Jesú bitapaniquë mëbixëna. Mëbihax,

–Iriama tsi xo ë qui mi chitimihaina rè. ¿Jënihax tsi ë qui mi chitimiyoiyamaha? –i ja qui Jesu niquë.

³² Jaquirëquë notí qui ja jicocaniquë. Janacatapini quiha yoshi xotohaina ra. ³³ Jatsi Jesu bësojó tsi notí ca joni bo mëniniquë. Mënihax,

–Dios Baquë yoi xo mia ra –i jaca niquë.

Genesarét ca iquicanaibo Jesú jënimahuanina

Marcos 6.53-56

³⁴ Jatsi quiha ia ja shitacanicuë, naa Jesu, jahuë rabëti bo. Shitaxo tsi quiha Genesaret mai qui ja rërcanicuë. ³⁵ Toá ca nohiria bá Jesu cahëtapini quiha. Cahëxo tsi quiha bamaxoma tsi chani ja raacanicuë toá ca maí ca nohiria bo qui. Jatsi iquicanaibo, anoma cabo, tihí cabo ja qui bëcaniquë jënimahuahacaxëna. ³⁶ Jasca, jahuë sahuëti quëpë ja motsacascani quiha,

–¿Motsapi? –iquiina.

Jatsi jënimahuahacanicuë jahuë sahuëti motsanish cabo tëquë ra.

15

Nohiria jochamahai cato

Marcos 7.1-23

¹ Jatsi jodioba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihí cabo bëcaniquë Jerusalén ax na. Ja bëcana ca tsi Jesu ja nicanicuë:

² –¿Jënixo tsi noba rèquëyamaba jabi bo ayamacahi ni mi rabëti bo ra? Mëchocoyamacani quiha pë, oriquinox pari –i Jesu qui jaca niquë.

³ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

–¿Jënixo tsi Dios yoba nicayamacanai ra mato ri? Dios yoba mato qui oquë tsi xo mato jabi bo pë. ⁴ Jabi “Mato jahëpa bo, mato jahëhua bo, tihí cabo noicana” i Dios ni quiha. Jasca, “Namëhacati xo toa jahuë jahëpa jahuë jahëhua ranihai cato” i Dios ni quiha. ⁵ Jama, mato qui jënima tsi xo mato noitiria ca nabo mëbiyamahaina rè. Mato nabo qui nëcaqui mato pë: “Jishopë. Mato mëbitimaxëni xo noa rè, Dios qui mato parata no aquitaha quëshpi na” i mato nabo quii quiha mato ra. Jabi tocaqui mato pë, jato mëbicasyamahi na. ⁶ Jatsi mato nabo mëbiyamaqui mato pë. Mato qui jënima tsi xo toca ca ma chanihaina rè. Anoma quiha. Toca tsi Dios yoba chahahuayamaqui mato ra, mato jabi bo banahuacatsi na. ⁷ Jatsi quiamisxëni xo mato iquia. Mato yoati tsi chaniquí tsi Isaías yamabá parayamani quiha ra.

⁸ “Chaniquí tsi jia tsi ëa ocahuacani quiha naa nohiria, jama, ëa basi jato shina nori” i Dios ni quiha.

⁹ Jasca, “Mahitsa ë qui aracani quiha. “Dios yoba tsi xo naa” icani quiha pë, tiisimahi na, jato mahitsa ca yoba nori” ii quiha Dios”

nëa tsi quiha Isaías yamabo nëcaniquë mato yoati na –i jodioba chama bo qui Jesu niquë quëbihi na.

¹⁰ Jaquirëquë Jesú nohiria bo quënaniquë. Quënahax,

–Ea nicacana. Ma cahëno ra. ¹¹ Nohiria jochamayamahi quiha ja pihaina ra. Jama, nohiria jochamahai ca tsi xo toa yoi ca ja chanihaina, yoi ca ja shinahaina. Tihí tsi xo toa ja jochamahaina –i jato qui Jesu niquë.

¹² Jatsi quiha jahuë rabëti bo ja qui bëcaniquë. Bëhax tsi,

–Bëcanish ca chama bo mi caxahuacuë pë. Jato qui yoi quiha mi yoahana –i Jesu qui jaca niquë.

¹³Jatsi quiha Jesú jato quëbiniquë:

—Dios yoba ma xo toa ja tiisimacanina ra; nohiria yoba yoi roha nori. Naamayamaxëhi quiha toa ra. Quëyohacaxëhi quiha ja tiisimacanaina. ¹⁴Jatsi jato qui shina-huëjÿamacana. Bëco ca rëquëniniti ibo bo ca xo ra. Bëco ca joní pi bëco ca nohiria mëpino tsi naporoquini qui paquëcaxëcani quiha jato tëquëta ra. Jabi toca tsi ca xo —i Jesu niquë jodioba chama bo yoati na.

¹⁵Jatsi Pedro chaniniquë:

—No joma mi yoaha ca chani rë. Mi chani bërohuahuë —iquiina.

¹⁶Jatsi Jesú chaniniquë:

—¿Cahëyamahi ni mato ri pa? ¹⁷Mato poco ax paquëhi quiha ma pihaina. ¹⁸Jama, nohiria shina yoi ca quima ax johi quiha yoixëni ca chanihaina. Ja tsi xo toa nohiria jochamahaina ra. ¹⁹Jasca, nohiria shina ax johi quiha yoi ca shinahai ri. Yoi ca pi shinaquí tsi anoma ca axëhi quiha ra. Shina yoi iqui tsi tobi xo ati ibo bo. Tobi quiha joni huëtsa ahui bichiina. Tobi quiha anoma ca chotahaina, quiahaina, ranimis-haina. ²⁰Nohiria jochamahai ca tsi xo toa bo iquia ra. Jama, mëchocoxoma pi no pino tsi no jochahai ca quëscahuacani quiha pë. Jama, nohiria yoihuayamahi quiha toa mëchocoyamahaina ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

Carayana ca yoxa Jesu qui canina

Marcos 7.24-30

²¹Toa ax riquihax tsi quiha basima ca Tiro, Sidón mai qui Jesu caniquë. ²²Jabi toá ca racanish ca yoxa Jesu qui joniquë. Carayana ja ini quiha; naa cananeabo icanai cato. Johax, —Ea shinahuë, Ibobá, chama David yamaba chahitaxocobá. Noitiria tsi xo noho jahini rë. Yoshi jaya xo ra. Tënëmahi quiha; anoma quiha —i Jesu qui ja niquë.

²³Quëbiyamaniquë Jesu nicaxo na. Jatsi quiha ja qui jahuë rabëti bo bëcaniquë. Bëhax, —Naa yoxa raahuë. Jari noqui banahuahi quiha pë. Anoma xo ja pacots-huahaina ra —i Jesu qui jaca niquë.

²⁴Jatsi quiha yoxa qui Jesú chaniniquë:

—Israël ca nohiria qui roha ë raahacaniquë mëbiti, bënohai ca oveja bo jascaria jaca nori iqui na —iquiina.

²⁵Ja yoani ca nichahax tsi quiha ja bësojó tsi carayana yoxa mëniniquë johax na. Bënapama tsi,

—Ea mëbihuë ra, Ibobá —i ja qui yoxa niquë.

²⁶Jatsi quiha yoxa qui Jesu chanitëquëniquë:

—Noba jabi pasomaha tsi xo carayanabo mëbihaina ra; naa noba mapari ina bo qui niahai jascaria nori —iquiina.

²⁷Jatsi quiha yoxá Jesu quëbiniquë:

—Jabija, Taitá. Yoiria ca carayana ca roha ca ëa xo naa ra, jama, ¿jato chama mesa quima ax paquëhax ca quëxë mishni bo piyamayamahi ni ina bo ra? Jatsi ëa shinahuë ra —i Jesu qui ja niquë.

²⁸Japi Jesú quëbiniquë:

—Jiaría tsi xo toa ë qui mi chitimihaina, yoxá. Mi bax acacaxëhi quiha jaha mi quëëhaina iquia —iquiina.

Jatsi jënimaritsiniquë jahuë jahini ra.

Huëstima ca noitiria cabo Jesú jënimahuana

²⁹Toanahax riquicaya tsi quiha ia Galilea tsi Jesú quëniyoniquë. Quënihax maca ja tëmahaniquë. Jatsi ja tsahoniquë. ³⁰Jatsi ja qui bëcaniquë nohiria misco. Ja qui huico yoi bo, bëco cabo, yora choni jaya cabo, pasoyamacanaibo, iquicanaibo, tihí cabo quiha ja bëcaniquë. Bëxo tsi quiha Jesu tahë tsi jato ja janacaniquë ja jënimahuano. Jatsi quiha Jesú jato jënimahuaniquë. Chanitsi jaro cabo ni quiha. Jënimahuacani quiha yora yoi jaya cabo. Tapini quiha huico yoi cabo. Taisni quiha bëco cabo ra. ³¹Jisi tsi nohiria bo ratëniquë. Jatsi Israël ca Dios nohiria bá ocahuaniquë raniquí na.

Cuatro mil ca nohiria Jesú pimanina

Marcos 8.1-10

³²Jatsi quiha jahuë rabëti bo Jesú quënaniquë.

—Noitiria tsi xo naa nohiria bo rë. Tres bari no tsi ë bëta-jacaquë. Yama tsi xo ja picanaina rë. Paxnacani quiha ra. Toca tsi jato xobo qui raacasyamaxo ëa ra, ja rësocana-camitsa iqui na —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

³³Jatsi,

—¿Jënahuariaxo raca jato bax mapari no bina ra? Xobo yama ca iti tsi xo naa ra —i ja qui jahuë rabëti bo niquë.

³⁴ Jatsi quiha,

—¿Jahuë tihi ca mapari jaya ni mato? —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi,

—Siete ca mapari, rabë roha ca sani mishni bo, tihi roha jaya xo noa rë —i jaca niquë.

³⁵ Jatsi mai tsi quiha Jesú nohiria bo tsahomaniquë. ³⁶ Tsahomaxo tsi quiha siete ca mapari bo, sani mishni bo, tihi cabo Jesú biniquë. Bichi tsi quiha “Gracias” i Dios qui ja niquë, piti quëshpi na. Jaquirëquë mapari, sani bo, tihi cabo ja tēxēnamaniquë. Tēxēnamaxo tsi quiha jahuë rabëti bo qui ja aniquë nohiria qui ja mëacano. Jatsi nohiria huëstima ca qui ja mëacanicuë piti. ³⁷ Piniquë nohiria tēquë. Ja sēyayocanicuë. Ja picaquë tsi quiha pihama ca quësi mishni bo ja topiyocanicuë. Jatsi siete ca caca ja rëacanicuë pa. ³⁸ Jabi cuatro mil ca joni bo pimahacani quiha. Tocahama ini quiha yoxa bo, xocobo ri. ³⁹ Jaquirëquë jato xobo qui jahari Jesú raanicuë. Raahax noti qui ja jiconiquë. Jicohax Magdala icanai ca mai qui Jesu caniquë.

16

Mana ca jisti jodioba chama bá jiscasnina

Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56

¹ Jatsi jodioba chama bo Jesu qui bëcaniquë tanamaxëna. Joi ja mëracasani quiha ja qui quësocatsi na. Ja iqui tsi,

—Jisti no bax mí ano ra. Jisti pi mi ano tsi mia chahahuaxëqui noa ra —i ja qui jaca niquë tanamaxëna.

² Jatsi nëca tsi Jesú jato quëbiniquë:

—Naipá ca jisti bo cahëxëni xo mato ra. “Jiasharihi quiha” ii quiha mato, yata tsi xabaria ca nai jisi na. ³ Jasca, “Jopaima xo oi ra” iqui mato baquishmari tsi tsëmoría ca xabaria ca nai jisi na. Jabi nai tsaya-tsayaquí tsi oi johai ca, yota johai ca, tihi cabo cahëriaqui mato ra; jama, mato xërëquë ó ca jënipihai ca cahëyamaqui mato iquia. ⁴ Anomaria tsi xo naa jaboqui bësocanaibo ra. Dios cahëtimaxëni ca xo ra. “No bax mana ca jisti mi ano” ii quiha mato. Ayamaxëquia ra, ë qui ma chitimiyamahai iqui na. Jama, huësti ca jisti roha mato qui acacaxëhi quiha, Dios chama jaya ca ë nori ca ma cahëno iquish na. Tres bari no tsi mai xara ixëquia. Jaquirëquë tsëquëxëquia Jonás yamabo tsëquëni jascaria —nëa tsi Jesu nëcaniquë jodioba chama bo qui.

Jatsi jato ja jibyaniquë.

Jodioba chama bo qui jahuë rabëti bo Jesú quiniamanina

Marcos 8.14-21

⁵ Jatsi quiha ia rabëquëx ca qui ja shitacanicuë. Shitahax,

—Jishopë. Mapari piti no shina-bënoquë rë —i jahuë rabëti bo niquë.

⁶ Jatsi quiha,

—Jodioba chama bo qui quiniacaxëcahuë; mapari levadura jascaria ca xo pë —i jato qui Jesu niquë.

⁷ Jatsi jato xërëquë tsi chaninatsijacanicuë:

—Toca tsi chanihi quiha pë, mapari no shina-bënoha iqui na —iquiina.

⁸ Jabi ja chaninacanaí ca Jesú cahënicuë. Cahëhax ja nëcaniquë:

—¿Jënihax joi i-icanai rë, naa ma shina-bënoha ca mapari yoati na? Iriama tsi xo ë qui ma chitimihaina rë. ⁹ ¿Jari cahëyamahi ni mato pa? Shinaparahuë. ¿Cinco ca mapari tsi cinco mil ca joni bo ë pimayamahitaha? Jaquirëquë, ¿doce ca caca ma rëayamahita? ¹⁰ Jasca, ¿siete ca mapari tsi cuatro mil ca joni bo ë piyamayamëta? Jaquirëquë, ¿siete ca caca ma rëayamayamëta? ¹¹ ¿Jëniarahax ë yoahai ca cahëyoiyamacanaí sa? Mapari yoi yoati chaniyamaquia. Jodioba chama bo qui quiniacaxëcahuë iquia; mapari levadura jascaria ca jaca nori —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

¹² Jatsi jodioba yoiria ca yoba qui ja quiniacaxëti nori ca ja cahëcaniquë; mapari levadura yoati ja chaniyamaha nori.

“Dios Baquë xo mia” i Pedro nina

Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21

¹³ Jatsi quiha Cesareá ca Filipino yaca qui Jesu cahënicuë. Cahëxo tsi quiha jahuë rabëti bo ja nicaniquë:

—¿Tsohuë ni ëa? ¿Jënihi ni nohiria bo ëa yoati na? —iquiina.

¹⁴ Jatsi quiha jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—“Ashimanish ca Juan yamabo përe xo mia” ii quiha huësti huësti ca nohiria. Jasca, “Elias yamabo xo mia” ii quiha nohiria huëtisa. Jasca, “Tonia Jeremías yamabo; ¿Dios Chani yoanish ca huëtisa ma ni?” ii quiha huëtisa bo —i Jesu qui jaca niquë.

¹⁵ Jatsi jato Jesú nicaniquë:

—¿Japa mato tsa ni? ¿Tsohuè ni ëa yoi? —iquiina.

¹⁶ Jatsi,

—Dios raahacanish ca Xabahamati Ibo xo mia ra; Bësohai ca Dios Baquè mi nori —i Pedro niquè.

¹⁷ Jatsi Jesú quëbiniquè:

—Shoma xo mia Simón, Jonás baquè. Jabija tsi xo toa mi yoahana. Dios baquè ë nori ca mia cahëmaquè noho naipá ca Jahëpa. Nohiria bá yoahai ma xo toa mi shinahaina ra. ¹⁸ Mi yoaha iqui tsi nicaparihuè. Maxa-maxaria xo mia Pedró. Jabi tocahi quiha mi janë. Mia cacha noho iglesia axëquia. Bëbohacatimaxëni ixëhi quiha ra, naa toa è qui chitimicaxëcanaibo. Jato bëboyamaxëhi quiha Satanás chama ra. ¹⁹ Jasca, mi qui mana ca chama axëquia, chitimicaxëcanaibo rëquëniniti. Jato yobaxëqui mia ra. Toatiyá tsi, “Jënima tsi xo toa jabi ma acaina” i pi mi no tsi jënimaxëhi quiha ja acainaina mana ca Dios qui. Jasca, “Anoma tsi xo toa acaina” i pi jato qui mi no tsi tocaxëhi quiha Dios ri. Tocaxëti quiha mi yoba —nëa tsi Pedro qui Jesu nëcaniquè.

²⁰ Jatsi jahuè rabëti bo Jesú yobaniquè, nohiria bo Xabahamati Ibo-iboria ja iqui ca ja yoayamacano.

Ja rësoxëhai yoati tsi Jesu chaninina

Marcos 8.31; 9.1; Lucas 9.22-27

²¹ Jaquirëquè quiha bëroria tsi jahuè rabëti bo qui chaniti Jesú chitahëhuaniquè. Ja nëcaniquè:

—Jerusalén qui è cati xo. Toa xo tsi ëa tënëmacaxëcane quiha yosibo, arati ibo-iboria bo, Dios yoba tiisimacanaibo. Ea namëcaxëcane quiha ra. Jama, tres bari quirëquè bësotëquëxëquia —i jato qui Jesu niquè.

²² Nicaxo tsi quiha Pedró Jesu aquëquëmaniquè, jamë ca ja qui chanixëna. Jatsi Jesu raahatsijahuaniquè.

—Dios qui yoi tsi xo toa mi yoahana ra. Anoma quiha. Mi rësoyamano iquia —i ja qui Pedro niquè.

²³ Jatsi Pedro quiri bësohax tsi,

—Cata, Satanás. Jochati ëa tanamaqui mia pë. Diós shinahai ca jasca ma xo toa mi shinahaina ra, joni shinahai jasca nori —i ja qui Jesu niquè.

²⁴ Jatsi quiha jahuè rabëti bo Jesú yobaniquè:

—Ea banahuapicasquí tsi ma acatsai ca ma shinayamaxëti xo. Mato cruz ma iacano. Iaxo ëa ma banahuano. ²⁵ Jabi xabahamahacayamaxëhi quiha toa jahuè noma jabi ó quëëmíxëni cato. Jama, xabahamahacaxëhi quiha ëa iqui tsi jahuè noma jabi chihohuahai cato. Bëbo-bëboríaxëhi quiha ra. ²⁶ Jabi jatiroha ca maí ca jahuè bo nohiríá bëbomitsa; jama, tënëtiya pi qui caquí tsi ¿jahuè raca ja bëbona? Noitiria ca tsi xo toa. Tocapiquí tsi ¿jënahuariaxo joní ana, bësotëquëxëna? ²⁷ Jatsi quiniacaxëcahuè. Noho Jahëpá oquè tsi joxëquia ra, noho ángel bo ya. Joxo tsi toa barí tsi jatiroha ca nohiria copixëquia ja acaní quëshpi na. ²⁸ Mato parayamaquia. Ma rësonox pari no tsi noho oquè, noho chama, tihí cabo jixëquí mato huësti huësti cabo, rey jascaria tsi è joxëquè no —i Jesu niquè jahuè rabëti bo yobahi na.

17

Jahuè oquè Jesú jismanina

Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36

¹ Seis bari quirëquè quiha Pedro, Jacobo, Juan, tihí cabo maca qui Jesú boniquè jato bëta jamëxëna. ² Bohax tsi quiha jahuè jaria rarinaniquè jato bësojó no. Bari jascaria jahuè bëmana huahuani quiha. Jasca, joxonariani quiha jahuè sahuëti, huëa jascaria. ³ Jatsi quiha toá tsi jisiquiniquè Moisés yamabo, Elías yamabo. Tihí quiha. Jesu ya chanihi quiha ja icaniquè. ⁴ Jatsi quiha Jesu qui Pedró chaniniquè:

—Noqui jiaría tsi xo nëa no iquiina. Nëa xo tsi tres ca tapas axëquia ra. Huësti mí-na, huësti Moisés yamabá-na, huësti Elías yamabá-na ra. ¿Mi qui jia ni? —nëa tsi quiha Pedro nëcaniquè.

⁵ Chanijano tsi quiha bajrahai ca tsémó jato mapaniquè. Jatsi tsémó xërëquè ó ca joi ja nicacanicuè:

—Noho Baquè tsi xo naa ra. Noiquia ra. E qui jia tsi xo toa ja acaina ra. Nicacana ra —i joi niquè jato qui.

⁶ Jatsi quiha jahuè rabëti bo raquënicuè joi nichahax na. Mai qui ja paquëcaniquè jato bëmana mai quiri. ⁷ Jatsi jato qui Jesu caniquè. Caxo tsi jato ja motsanicuè.

—Joicana. Raquëyamacana —i jato qui ja niquè.

⁸ Jatsi bëpëquëquí tsi quiha Jesu roha ja jiscanicuè. Jamëpistia ja ini quiha.

⁹ Jaquirëquè macaná rënichipama tsi jahuè rabëti bo Jesú yobaniquè:

—Bëpacana. Ma jisi ca jahuë bo nohiria bo jari yoayamacana. Jariapari ë bësotëquëxëti xo ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato —i jato qui ja niquë.

¹⁰ Jatsi quiha jahuë rabëti bá nicaniquë:

—Xabahamati Ibo jonox pari no tsi joxëti quiha Elías ii quiha noba yoba tiisimacanaibo ra. ¿Jënihi ni? —i Jesu qui jaca niquë.

¹¹ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Jabija tsi xo toa ja yoacanaina ra. Jariapari joxëti xo Elías, jatiroha ca rohahuaxëna.

¹² Jama, joniquë Elías iquia ra. Ja joquë tsi nohiria bá cahëyamaniquë rë. Jasca, ja yosicaniquë pë. Jascaria tsi ëa, naa Nohiria Baquë ca tënëmamaxëcani quiha —i jato qui ja niquë.

¹³ Jatsi nohiria ashimanish ca Juan yamabo yoati tsi Jesu chaniha nori ca jahuë rabëti bá cahëniquë.

Yoyo jaya ca baquë Jesú jënimahuanina

Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43

¹⁴ Nohiria misco qui ja cahëcaquë tsi quiha Jesu qui joni joniquë. Johax tsi Jesu bësójó tsi ja mëniniquë.

¹⁵ —Noho baquë shinahuë, Ibobá. Yoyo jaya xo rë. Anomaria tsi xo jahuë pahë. Huëstima tsi chihí, jënë, tihí cabo qui paquëhi quiha rë. ¹⁶ Mi rabëti bo qui noho baquë ë bëquë, ja jënimahuacano. Atimaxëni ca xo rë —nëa tsi Jesu qui joni nëcaniquë.

¹⁷ Jatsi Jesu chaniniquë:

—Chahahuatimaxënia ca yosaxëni ca nohiria xo mato ra. ¿Jahuë tihí tsi mato qui yosaxëhi ni ëa rë? Jahuë baquë nëri bëcana ra —i Jesu niquë.

¹⁸ Jatsi quiha baquë ó ca yoshi Jesú raahaniquë. Raahajahuacquë tsi quiha baquë quima yoshi tsëquëniquë. Jënimatapiniquë baquë.

¹⁹ Jaquirëquë Jesu jahuë rabëti bá nicaniquë jamë ja iquë no:

—¿Jënixo tsi jahuë yoshi tsëcanoma no iqui rë? —i ja qui jaca niquë.

²⁰⁻²¹ Jatsi Jesu nëcaniquë:

—E qui ma chitimiyaoyocanaí iqui na. Mato parayamaquia. Aniyamahi quiha ë qui ma chitimihaina rë. Jabi banahacanox pari tsi quiha mishni-mishniria tsi xo mostaza bëro. Jama, ani-aniriahi quiha toa jochai cato. Chahitaxëni manëhi quiha. Jabi mostaza jochai ca jascaria pi ë qui ma chitimihai ca anino tsi anomariaxëhi quiha ma acaina ra. Jatsi, “Toa tsi cata” i pi naa naca qui ma no tsi caxëhi quiha ra —nëa tsi Jesu jato qui nëcaniquë.

Ja nahai yoati tsi Jesu chanitëquënia

Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45

²² Jaquirëquë bari huëtsá tsi jahuë rabëti bo catiquë tsi quiha jato qui Jesu nëcaniquë.

—Nohiria caxaxënia cabo qui ë mëahacaxëti xo. Jatsi ëa, naa Nohiria Baquë nori ca acaxëcani quiha ra. Jama, tres bari quirëquë bësotëquëxëquia ra —i ja niquë.

²³ Jatsi jahuë rabëti bo cohuënaniquë nicahax na.

Arati xobo qui impuesto Jesú copinina

²⁴ Jabi Capernaum mai qui ja cahëcaquë tsi quiha Pedro qui impuesto bicanaibo bëcaniquë jato arati xobo ax na.

—¿Arati xobo qui impuesto copiyamahi ni mato chama sa? —i Pedro qui jaca niquë.

²⁵ Jatsi,

—¿Ocamani? —i jato qui Pedro niquë.

Jatsi quiha xobo qui Pedro jiconiquë Jesu yoaxëna. Jama, ja chaninox pari no tsi Jesu ja qui chaniniquë:

—¿Jahuë shinahai, Simón? ¿Tsohuë quima parata bichi ni maí ca chama bo? ¿Jabë nohiria bo quima ni? ¿Carayanabo quima ni? —i ja niquë.

²⁶ Jatsi,

—Carayanabo tsi xo toa impuesto acaina ra. Jato jabi quiha —i Pedro niquë.

—Jabija tsi xo toa mi yoahana. Jatsi jato qui parata no ayamati xo pa, Diós-na bo no nori iqui na; carayanabo no nomari. ²⁷ Maj. Jato no caxahuayamano. Parata ó pasocani quiha. Japi ia qui cata. Toa xo tsi huëti nishi niahuë. Jariapari ca sani bichi tsi japëcahuë. Toá ca parata copixëni ca jixëqui mia. Bihuë. Impuesto bicanaibo qui toa parata ahuë. Mi impuesto, noho impuesto, tihí cabo mi copino —nëa tsi Pedro qui Jesu nëcaniquë.

18

¿Tsohuë ni toa oquë-oquëria cato?

Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48

¹ Toatiyá tsi Jesu qui bëxo tsi jahuë rabëti bá nicaniquë:

—¿Tsohuë ni toa Diós otohai cató ca oquë cato? —iquina.

² Jatsi quiha baquë pistia Jesú quënaniquë ja qui ja jono. Quëna xo tsi quiha jato xërëquë tsi baquë pistia ja niimaniquë. ³ Niimahax ja nëcaniquë:

—Mato parayamaquia ra. Xocobo jascaria ma manëti xo ra, Diós otohai ca qui jicocatsi na. Xocobo jascaria pi Dios quiri bësoyamahi tsi jicopistiayamariaxëqui mato iquia. ⁴ Naa xocobo jascaria ma manëti xo. Iriama ca pi ma manëno tsi mato oquëhuaxëhi quiha Diós ja otohai cato xo na. ⁵ Jasca, noho janë tahëxo pi nëca ca baquë joihuaquí tsi ëa ri joihuaquí mato ra —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë—.

Jocha qui paquëhaina

Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2

⁶ Jabi jia tsi ë qui chitimicani quiha naa xocobo ra. Japi noitiriaxëhi quiha ë quima nëca cabo bësomahai cato iquia. Anomariaxëhi quiha jahuë copi ra. Nëmi ca ia qui tsi tërotamë ca rënëti maxax ya ja niahacaxëti xo iquia. Jama, oquë—oquëria ca copi bixëhi quiha toa joni ra. ⁷ Jabi noitiria tsi xo nohiria tëquë. Dios quima casoti tanamahacacaxëcani quiha ra, jochati. Jama, noiti-noitiria tsi xo toa nohiria ë quima casomahai cato. Anomariaxëhi quiha jahuë copi ra.

⁸ ‘Mato mëquënë pi mato jochamano tsi mërëësicahuë. Jasca, mato tahë pi mato jochamano tsi jorëësicahuë. Nëama niacahuë. Oquë tsi xo toa mërëxto jorëxto tsi nai qui cahaina. Noitiria tsi xo toa tënëtiya qui niahacahaina mëquë, tahë, tihí cabo ya. ⁹ Jasca, mato bëró pi mato jochamano tsi bëtsëquëcahuë. Nëama niacahuë. Oquë tsi xo toa huësti ca bëro ya nai qui cahaina. Noitiria tsi xo toa tënëtiya qui rabë ca bëro ya niahacahaina.

Bënonish ca oveja

Lucas 15.3-7

¹⁰ ‘Quiniacaxëcahuë. “Anoma tsi xo naa xocobo mishni bo” iyamacana ra. Tobi xo jato ángel bo ra, naa noho Jahëpa bësojó roha mani cabo. ¹¹ Jabi mai qui ë joni quë bëno cabo xabahamaxëna.

¹² ‘Jahuë shinacanaí? ¿Jënahuaxëhi ni oveja ibo, naa cien ca oveja jaya cato? Huësti ca oveja pi bënono tsi ¿noventa y nueve cabo jisbayamayamaxëhi ni ibo, jahuë oveja huësti ca mëraxëna? Bënohax ca oveja mëraxëhi quiha ra. ¹³ Bichi tsi rani-ranihi quiha. Naa huësti ca oveja tahëhax tsi anomaria tsi xo toa ja ranihaina. Naa huësti ca oveja quëshpi tsi ranihi quiha; naa noventa y nueve cabo quëshpi oquë ja nori. ¹⁴ Jascaria tsi huësti ca xocobo mishni bënocasyama xo mato naipá ca Jahëpa ri.

Nobë jochahai ca xatë

Lucas 17.3

¹⁵ ‘Mato pasomaha pi mabë xatë jochano tsi jamë tsi ja qui bocata, yoi ca ja aca ca jismaxëna. Mato pi ja nicano tsi jia tsi mato bëta rabënaaxëhi quiha. ¹⁶ Jama, mato qui pi ja nicayamano tsi huësti huësti ca xatë huëtza bo ja qui cati xo, ja qui ma quësocanaí ca nicaxëna. Japi oquë tsi xo toa huësti huësti ca xatë huëtza jayahaina, ja nicacano jato ri. Jabija pi no tsi ja qui quësocaxëcani quiha jato ri. ¹⁷ Jama, mato qui pi ja nicayamano tsi iglesiá ca nohiria qui yoacahuë. Ja qui ja quësocano jato ri ra. Jabi iglesiá ca nohiria qui pi jari ja nicayamano tsi ja bëta rabënyamacana. Ja bëta chaniyamacana, Dios cahëtimaxëniiria ca jochahuaxëniiria ja nori iqui na ra.

Dios xocobo yobahaina

¹⁸ ‘Mato parayamaquia. Chama mato qui axëquia nohiria bo yobati. Dios qui jia tsi xo toa mai xo tsi ma yobahaina. Yobahi tsi “Jënima tsi xo toa acaina” i nohiria bo qui ma mitsa. Tocapimano tsi Dios qui jiaxëhi quiha ja acanaina. Jasca, “Anoma tsi xo toa acaina” i pi mano tsi Dios qui anomaxëhi quiha ja acanaina.

¹⁹ ‘Mato parayamaquia. Dios qui jia tsi xo dos ca xatë bo bëhoxhaina, jaharisi shin-abëquipihi na. Nicaxo tsi jato bax axëhi quiha noho naipá ca Jahëpa ra. ²⁰ Jabi dos, tres roha pi ë qui aracasanaíbo catino tsi jato bëta xo ëa ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

Shina-bënotimaxëni ca yonati

²¹ Joxo tsi quiha Pedró Jesu nicaniquë:

—Ea pasomaha pi ëbë xatë jochano tsi ¿jahuë tihí tsi ja aca ca shina-bënoxëhi ni ëa sa? ¿Siete ni? —i Jesu qui ja niquë.

²² Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Siete roha iyamaquia. Ichariama tsi xo toa. Jama, huëstima tsi ma shina-bënoxëti xo ra, naa setenta veces siete. ²³ Jabi noba naipá ca chama-chamaria Dios qui jia tsi xo toa noqui pasomaha ca jocha shina-bënohaina. Tobi chani quiha, rey yoati na. Nicacana: Jahuë yonati ba cuenta bo réy tsaya-tsayacasni quiha, jahuë parata ó quëëquí na. ²⁴ Jatsi

quiha cuenta chahitaxëni ca jayanish ca yonati rey qui ja bëcaniquë. Millones naa yonati cuenta ini quiha. ²⁵ Copihacatimaxëni jahuë cuenta quiha. Jatsi quiha “Naa joni, jahuë ahuini, jahuë xocobo, jahuë jahuëmishni bo tëquë, tihì cabo iniacana jahuë cuenta quëyoti” i rey niquë. ²⁶ Jatsi rey bësoj tsi yonati mëniniquë cohuëhi na. Rey ja bënariani quiha, “Ea shinahuë, taita. Huënyamahuë. Mi parata tëquë mia copixëquia ra” iquiina. ²⁷ Jatsi quiha jahuë yonati réy noiniquë. Noixo tsi quiha jahuë cuenta ja quëyoniquë ra. Toa joni réy paquëmani quiha. Cuenta yama ja tsëquëni quiha. ²⁸ Jatsi yonati jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha ja bëta yonocobëquihai ca yonati ja bëchaniquë. Jahuë rabëti quiha. Jabi jaha ca cuenta pistia toa rabëti jayani quiha. Ichariama pesos quiha. Jama, bëchahax tsi quiha toa yonati, naa jahuë rabëti qui ja tsaminiquë. Tsamixo tsi quiha tëmosti ja chitahëhuaniquë pë. “Tobi mi cuenta ra. Noho parata bicasquia ra” jahuë rabëti qui toa joni ni quiha. ²⁹ Jatsi ja bëta yonocobëquinish ca yonati mëniniquë ja bësoj no. Ja bënarianiquë jaa ri. “Ea shinahuë ra. Huënyamahuë. Mi parata tëquë mi qui ayoxëquia ra” iquiina. ³⁰ Jama, ja qui ja nicayamani quiha. Noixoma tsi quiha preso qui jahuë rabëti ja nanëniquë pë. Tsëquënoma ja ini quiha. Jariapari jahuë cuenta copiti nori ja ini quiha. ³¹ Jatsi quiha toa joni acani ca rey yonati huëtsa bá jisniquë. Jisi tsi quiha ja cohuënacanicuë. Jatsi jato rey qui ja bocanicuë yoi ca toa joni aca ca yoaxëna. ³² Jatsi paquëmehacanish ca yonati quiha jahari réy quënaniquë. Quënahax, “Yoixëni ca yonati xo mia ra. Mi cuenta chahitaxëni ca è quëyohitaquë ra, ‘Ea shinahuë’ i è qui mi itaha iqui na. ³³ Jascaria tsi mi bëta yonocobëquinahai cato cuenta mi quëyoti nori iquë ra, naa mi cuenta è quëyohitaha jascaria” nëa tsi quiha ja qui rey nëcaniquë. ³⁴ Jatsi toa joni qui rey caxa-caxanicuë. Preso qui toa joni ja raanicuë. Tsëquënoma quiha toa joni iniquë ra, jahuë cuenta ja copinox pari. ³⁵ Japi mabë xatë bo pi ma noiyamano tsi mato qui tocaxëhi quiha mato naipá ca Jahëpa ri —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

19

Jesú tiisimanina ahui niahai yoati na

Marcos 10.1-12; Lucas 16.18

¹ Naa jahuë bo yoaxo tsi quiha Galilea mai Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha jodioba mai, naa ani Jordán rabëquëx ca qui ja caniquë. ² Jasca, huëstima ca nohiria banahuaniquë. Jatsi jato Jesú jënimahuaniquë ra.

³ Jatsi quiha ja qui jodioba chama bo huësti huësti ca bëcaniquë tanamaxëna. Ja qui quësocascanaibo ja icani quiha. Nicahi tsi,

—¿Anoma ni joni jahuë ahui niahaina? —i Jesu qui jaca niquë.

⁴ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—¿Quënhacanish cabo ó ca ma jisyamani? Jariapari tsi bënë, ahuini, tihì cabo Díós bahahuaniquë racanabëquiti. ⁵ Ja tsi xo toa jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihì cabo jisbayati xo bënë, jahuë ahui ya racaxëna. (Jasca, jahuë nabo jisbayati xo ahui ri bënë ya racaxëna.) Toca tsi huëstinacani quiha rabë cato. ⁶ Jaquirëquë rabë ma ca xo; jama, huësti ca jaca nori. Jabi Díós racabëquimaha ca no bëquëxyamano ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁷ Jatsi fariseobo chaniniquë:

—Majia. Jabi jahuë ahui pi joni niacaso tsi “Ahui niati papi ja qui bënë ati xo” ¿i Moisés yamabo yamayamani? —i jaca niquë.

⁸ Jatsi jato qui Jesu nëcaniquë:

—Jabija. Moisés yamabo qui jënima ahui niahai ini quiha rë. Jabi tocajani quiha, tiisimahacatimaxëniacia ca mato jimibo ini iqui na. Jama, toca tsi ja iyamapaoni quiha jariapari no, naa bënë, ahuini, tihì cabo Díós nëhohuaniquë no. ⁹ Mato parayamaquia. Ahui jia ca, naa joni mëtsaxëniacia ca ahui pi niahì tsi jochahi quiha toa joni, ahui paxa ca ja biquë no —i Jesu niquë.

¹⁰ Jatsi,

—Jishopë. Tocapino tsi oquë tsi xo ahui biyamahaina ra —i jahuë rabëti bo niquë.

¹¹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jabi naa yoba bicasyama xo jatiroha ca joni bo. Jama, bichi quiha Dios qui jia cabo ra. ¹² Jabi tobi huësti huësti ahui bicasyamacanai ca joni bo. Huësti huësti ca tsi xo jobo yama cato, toca tsi ja conì iqui na. Jasca, ahui binoma xo joni huëtsa bo, jato jobo niahacani nori iqui na. Jasca, joni huëtsa bo tsi xo ahui bicasyamahaina, mana ca Dios yonoco ja acascanai iqui na. Jabi naa è tiisimaha ca yoba biti xo nicati mëtsa cato —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Xocobo mishni bo Jesú shomahuanina

Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17

¹³ Jabi Jesu qui xocobo mishni bo nohiria bá bëniquë, jato ja shomahuano, jato bax ja bëhoxno iquish na. Jama, xocobo bëhai ca nohiria raahati chitahëhuatsi jahuë rabëti bá huaniquë pë. ¹⁴ Jatsi Jesú jato raahaniquë:

—Jato chitiyamacana. E qui xocobo bëcano ra. Jato bicatsi quiha mana ca Jahëpa ra —iquiina.

¹⁵ Jatsi quiha xocobo Jesú shomahuaniquë, jahuë mëquë jato ó tsi janaquí na. Shomahuaxo ja jisbayaniquë.

Jesu ya shinapayo chaninina
Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30

¹⁶ Jatsi shinapayo Jesu jisi caniquë. Caxo tsi quiha ja nicaniquë:

—¿Jahuë jia ca axëhi ni ëa, maestro jiaxëni cató, bëso-bësopaoxëna? —iquiina.

Jatsi Jesu nëcaniquë:

—“¿Jia ca ati ni?” i mi a pa. Huësti roha tsi xo toa jiaxëni cato ra. Dios yoba mi nicati xo, nai qui cacasquí na —i ja qui Jesu niquë.

¹⁷ Jatsi,

—¿Jëni ca yoba nicaxëhi ni ëa pa? —i shinapayo niquë.

¹⁸ Nëca tsi Jesú quëbiniquë:

—Joni ayamahuë. Joni huëtza ahui biyamahuë. Yomayamahuë. Quiyamahuë. ¹⁹ Mi ipa, mi ihua, tihí cabo noihuë. Jasca, mi tapaí ca nohiria noihuë, naa mimë mi noihai jascaria. Tihí tsi mi ati xo ra —nëa tsi ja qui Jesu nëcaniquë.

²⁰ Jatsi shinapayó quëbiniquë:

—Toa yoba bo téquë nicaquia ra, xocobo xo na. ¿Jahuë naris-hi ni ëa ati ra? —iquiina.

²¹ Jatsi Jesu nëcaniquë:

—¿Mëstëxëni ca joni manëcatsi ni mia pa? Cata. Mi jahuëmishni bo iniaparihuë. Parata bixo tsi noitiria cabo qui ahüë. Tocapimino tsi mi qui acacaxëhi quiha naipá ca jahuë bo ra. Jato qui acax tsi jahari johuë. Ea mi banahuano ra —i ja qui Jesu niquë.

²² Jatsi cohuënarianiquë shinapayo cato nicahax na, rico-ricoria ja ini iqui na.

²³ Jatsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë:

—Bëronoma tsi xo rico ca joni Díos otohái ca qui jicohaina ra. ²⁴ Jahuë chama yoí tsi Díos otohái ca qui jicotimaxëni xo rico ca nohiria ra iquia —iquiina.

²⁵ Jatsi ratëniquë Jesu rabëti bo, ja yoani ca nicahax na. Ratëhax,

—Tocapino tsi yama tsi xo toa xabahamahacati mëtsa cato rë —i jaca niquë.

²⁶ Jatsi Jesú jato bëisniquë.

—Jamë xabahamatimaxëni tsi xo nohiria ra. Jama, jatiroha ca ahi quiha Dios ra. Xabahamati Ibo tsi xo toa —i jato qui ja niquë.

²⁷ Jatsi,

—Tsayapa. Jatiroha ca no jisbërianiquë mia banahuaxëna. ¿Jahuë noqui copixëhi ni Dios ra? —i Jesu qui Pedro niquë.

²⁸ Jatsi Jesu nëcaniquë:

—Jabi jatiroha ca paxahuahacano tsi noho trono jiaxëni tsi tsahoxëquia nohiria bo ó bësoxëna, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Toa xabacá tsi doce ca trono bo ó tsi tsahoxëqui mato ri, naa ëa banahuacanaibá. Israel ca doce ca maxo bo ó bësoxëqui mato ra. ²⁹ Jasca, ëa iqui pi jahuë xobo, jahuë ahui ni, jahuë xatë bo, jahuë jahëpa, jahuë jahëhua tihí cabo jisbëriaquí tsi cien veces huino jahari bixëqui mato. Jasca, bëso-bësopaoxëqui mato ra. ³⁰ Jabi toa bari tsi jarësoxëhi quiha huëstima ca jaboqui jariapari cabo, naa rico cabo, chama bo. Jasca, rëquëxëhi quiha huëstima ca jaboqui jacho cabo, naa noitiria cabo, yonati bo —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

20

Jesú tiisimanina

¹ Jabi noba naipá ca chama-chamaria Dios qui jia tsi xo jacho cabo rëquë iquiina —i Jesu niquë—. Tobi chani quiha huai ibo yoati na. Nicacana. Baquishmarí tsi joni bo bichi quiha naa huai ibo caniquë, jahuë huai tsi yonocomaxëna. ² “Huësti ca parata quiha, naa bari yonoco sueldo mato qui axëquia ra, mato yonoco quëshpi na” i joni bo qui ibo niquë. Jatsi quiha jahuë huai qui jato ja raaniquë yonocoti. Jato qui jia ini quiha ibobá copihaina. ³ Jatsi quiha mënata bari no tsi yacatá ca plaza qui ibo catëquëniquë joni huëtza bo mërahi na. Toá tsi nihai ca bamahai ca joni bo ja jisniquë. ⁴ “¿Japa mato tsa ni? Noho huai qui bocata. Jia tsi mato copixëquia ra” i ibo niquë joni bo qui. Jatsi ja bocaniquë yonocoxëna jato ri.

⁵ Jatsi motoroco bari tsi quiha catëquëniquë ibo, joni bo mëraxëna, ja bax ja yonococano. Jatsi a las tres tsi quiha ja catëquëniquë pa, joni huëtza bo mëraxëna. ⁶ Jatsi quiha yata, a las cinco quiha, joni bo mërahi ibo caniquë. Bohohai ca joni bo ja jisni quiha. “¿Jëniriahax tsi nëbi bama-bamacanai ra?” i jato qui ja niquë. ⁷ “Yama tsi xo toa noqui yonoco amahaina rë” i jaca ni quiha. Jatsi, “Noho huai qui bocata. Jari tobi yonoco ra” i jato qui ibo niquë.

⁸ ‘Bari caquë tsi quiha ibobá jahuë empleado quënaniquë. Quënahax, “Joni bo quënahuë. Jato copicasquia ra. Jacho ca maxo pari tsi copiti mi chitahëhuano” i jahuë empleado qui ibo niquë. ⁹ Jatsi a las cinco chitahëhuanish ca joni bo pari bëcaniquë. Huësti ca parata, naa bari tëtëca sueldo jato qui ja aniquë. ¹⁰ Jatsi huino ca copi biti ó pasoniquë jariapari ca yonocoti chitahëhuanish cabo. Ja bëcaquë tsi quiha huësti roha ca parata, naa bari sueldo ja copihacanicuë jato ri. ¹¹ Jato parata bichi tsi ibo ja ranicaniquë. Jato qui yoi quiha. ¹² “Huësti hora roha ja yonococaquë pë, naa noqui cho bëcanax cabo. Noqui tsi xo toa bari tëtëca yonocohaina rë. Anomaria bari huao quiha. Jama, huësti ca parata roha noqui mi aquë pë, naa jato qui mi aca jascaria” i ibo qui jaca niquë. ¹³ Jatsi jato ó ca huësti ca qui ibo chaniniquë: “Huashiyamahai ca ëa xo naa ra. ¿Mato qui jia ma ni huësti ca parata bichiina, naa bari tëtëca yonoco quëshpi na? ‘Jënima’ i ë qui ma quë ra. ¹⁴ Japi mato parata bicahuë. Bocata. Mi qui ë aca ca jaharisi ca naa mato cho bëcanax ca joni bo qui acasquia. ¹⁵ ¿Noho parata ma ni naa ë acaina? Tonia ë qui caxaqui mato rë, mato cho ca jaroha ca maxo qui ë huashiyamaha iqui na” nëa tsi jato qui ibo nëcaniquë. ¹⁶ Ja tsi xo toa rëquëxëhi quiha jacho cabo. Jasca, jachoxëhi quiha jariapari cabo —nëa tsi Jesu jahuë rabëti bo qui nëcaniquë.

Jesú chaninina ja nahai yoati na

Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34

¹⁷ Jabi Jerusalén qui capama tsi quiha jahuë doce ca rabëti bo Jesú catianiquë jamë tsi jato qui chanixëna. Chanipama tsi quiha,

¹⁸ —Jerusalén qui caqui noa ra —i jato qui ja niquë—. Toa xo tsi arati iboba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo qui mëhaacaxëquia rë. “Ja namëhacaxëti xo” icaxëceni quiha rë. ¹⁹ Jatsi pë carayanabo qui ëa mëcaxëceni quiha mahuahacati, rashahacati, namëhacati. Jama, tres bari quirëquë bësotëquëxëquia ra —i jato qui Jesu niquë.

Jacobo Juan jahëhuá baanina

Marcos 10.35-45

²⁰ Jatsi Jesu qui Juan jahëhua joniquë, naa Zebedeo baquë ba jahëhua. Johax tsi quiha Jesu bësojo tsi ja mëniniquë. Mënixo tsi quiha ja nicaniquë, jahuëcara ca jia ca jahuë baquë bo bax Jesu ano iquish na.

²¹ Jatsi,

—¿Jahuë ó quëëhai? —i ja qui Jesu niquë.

Jatsi quiha,

—Noho baquë bo shinahuë. Mana xo yonaquí tsi mia tapai tsi noho baquë bo mi tsahomano ra, huësti ca mi mëncayá no, huëtisa mëxojó no —i Jesu qui jahëhua niquë.

²² Jatsi,

—Mi baahai ca cahëyamaqui mia ra —i ja qui Jesu niquë.

Jatsi jahuë baquë bo, naa Jacobo, Juan, tihi cabo qui Jesu chaniniquë:

—¿Tënëti mëtsaxëhi ni mato, naa ë tënëmahacapaimaria jascaria? —iquiina.

—Jaahuë. Tënëti mëtsa xo noa ra —i jaca niquë.

²³ Jatsi,

—Jabija. Tënëxëqui mato ra. Jama, noho mëncayá ca tsahoti, noho mëxojó ca tsahoti, tihi cabo mato qui ati mëtsama xo ëa ra. Toa tsahoti bo bicaxëceni quiha noho Jahëpa qui jia cabo ra. Jato bax ja rohahuaacani quiha —i Jesu niquë.

²⁴ Jatsi Jacobo, Juan, tihi cabo qui caxaniquë diez ca rabëti huëtisa bo, jaha ja quëëcanai ca nicahax na. ²⁵ Japi Jesú jato quënaniquë yobaxëna.

—Nohiria yonamixëñiria tsi xo país ca chama bo ra. Ja yona-yonamiscanai ca cahëqui mato. Jasca, jato empledo bo tsi xo yonamixëñiria, jato ri. ²⁶ Anoma quiha. Jabi ma tocayamano. Jama, mato yonati manëxëti xo toa oquë ca manëcatsai cato ra. ²⁷ Jasca, mato mëbihai ca yonati manëxëti xo toa mato rëquëninicatsai cato, ²⁸ naa mato ë mëbihai ca jascaria. Jabi mai qui ë joyamaniquë, ëa nohiria bá mëbino; jama, nohiria mëbiti nori. Jabi ëmë aquia nohiria bo bax nati, jocha quima huëstima ca nohiria paquëmaxëna —i Jesu niquë.

Dos ca bëco cabo Jesú jënimahuanina

Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43

²⁹ Jericó ax Jesu, jahuë rabëti bo, tihi cabo riquino tsi quiha huëstima ca nohiria banahuaniquë. ³⁰ Jabi tobi ini quiha bahi tsi rabë ca bëco ca joni bo. Tsaho ja icani quiha. Jabi Jesu tarabihai nori ca nicaqui tsi quënati ja chitahëhuacanicuë.

—Noqui shinahuë, David yamaba Baquë —iriatsi jaca niquë.

³¹ Jatsi,

—Pasicahuë. Pasicahuë ra —i jato qui nohiria bo niquë.

Jama, oquë tsi quënati ja chitahëhuacanicuë.

—Noqui shinahuë ra, David yamaba Baquë —iria-iriatsi jaca niquë.

³² Jatsi Jesu niiniquë.

—¿Jahuë ó quëëcanaí? ¿Jënahuaaxëhi ni ëa mato bax na ra? —i jato qui Jesu niquë.

³³ Jatsi,

—Taiscasqui noa ra, Ibobá —i jaca niquë.

³⁴ Jatsi quiha Jesú jato noiniquë. Noixo tsi quiha jato bëro ja motsaniquë. Jatsi taisritsijacanicuë. Jatsi Jesu ja banahuacanicuë jato ri.

21

Jerusalén qui Jesu jiconina

Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19

¹ Jabi yaca Betfagé, yaca Betania, tihí cabo qui cahëpama tsi quiha rëquë jahuë rabëti bo dos ca Jesú raanicuë. Jerusalén basima ja icani quiha. Raahax,

² —Mato bësojó ca yaca qui jicocana. Jicoxo tsi nëxë ca burro jisxëqui mato. Ja bëta nii xo jahuë baquë. Jato mëriscana. Mërisxo tsi ë qui jato bëcana. ³ Jasca, “¿Jënixo tsi jato mëriscanaí?” i pi tsohuëcara no tsi “Bicatsi quiha Ibo” icana. Jatsi jahuë burro bo raatapixëhi quiha ibo ra —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

⁴ Jabi tocapijani quiha Quënëhacanish cabo jatihuahacano iquish na. Jabi nëca tsi Dios Chani yoanish cabá quënëneniquë:

⁵ “Sión yacatá ca nohiria qui chanicana:

‘Tsayacahuë. Mato qui johi quiha mato Rey ra.

Ishima chamayama tsi xo.

Burró tsaho johi quiha.

Nohiria carga bëhai ca chaxpá tsi johi quiha pa’ ”

nëa tsi ja quënëni ca nëcani quiha.

⁶ Jatsi jahuë rabëti bo bocanicuë burro baquë mëraxëna, Jesú yoani jascaria. ⁷ Bichi tsi quiha burro, jahuë baquë, tihí cabo jahari ja bëcaniquë. Bëxo tsi quiha jato sahuëti bo ja capohuëcaniquë. Jatsi burro cacha Jesu tsahoniquë. ⁸ Jasca, huëstima ca nohiríá jato sahuëti bo poohabonaniquë bahí no, burro rëquë. Jasca, nohiria huëtsta bá mëshi bo quëësaniquë bahí tsi poohaxëna.

⁹ Jatsi quënëni rëquë bocanaibo, banahuacanaibo, tihí cabá chitahëhuaniquë:

—Chama David yamabá chahitaxocobo joihuacana ra.

Shomahuahaca ca tsi xo naa Ibobá janë tsi johai cato ra.

Naipá cabá ocahuano ra —nëa tsi nohiria bo nëcaniquë.

¹⁰ Jerusalén qui Jesu jicoquë tsi quiha nohiria quëtsoicaniquë.

—¿Tsohuë ni naa johaina sa? —i quiha jaca niquë.

¹¹ Jatsi,

—Galiléá ca Nazarét ca Jesu tsi xo naa ra. Dios Chani yoati ibo xo ra —i nohiria bo niquë quëbihi na.

Jodioba arati xoboria qui Jesu jiconina

Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22

¹² Arati xobo qui Jesu jiconiquë. Jicoxo tsi quiha toá ca iniacanaibo cacha ja raanicuë. Raaquí tsi quiha parata rarinamacanaiba mesa bo ja narabaniquë. Jasca, boto iniacanaiba tsahoti bo ja pacanamanicuë. Jatsi,

¹³ —Bëhoxti xobo quënënahacaxëti xo noho xobo ra; jama, yomacanaibo iti noho xobo manëmaqui mato pë —i jato qui Jesu niquë.

¹⁴ Jabi arati xobó tsi quiha bëco cabo, tapiyamacanaibo, tihí cabo iniquë. Jesu qui ja bëcani quiha jënimahuahacaxëna. Jatsi jato ja jënimahuaniquë ra. ¹⁵ Jatsi quiha Jesu qui arati ibo bo, yoba tiisimacanaibo, tihí cabo caxaniquë, jiaría ca Jesú ani nori jisi na. Jasca, arati xobó tsi ranihai ca xocobo quënëni ini quiha, “Anomaria tsi xo David yamaba chahitaxocobo ra” iquiina. Jatsi Jesu qui jodioba chama bo caxaniquë toa chani nicahax na. ¹⁶ Caxaxo tsi quiha Jesu ja raahacanicuë:

—¿Xocabá quënënahai ca nicayamahai? Anoma quiha —iquiina.

Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jato nicaquia ra. Tonia mato ri tsi xo toa Dios Chani cahëyamacanaina ra. “Xocobo mishni bo, xoma acai ca baquë bo, tihí cabo tiisimaqui mia Diós, jia tsi ja ocagua-ocahuariacano iquish na” ii quiha Quënëhacanish cabo —nëa tsi jodioba chama bo qui ja nëcaniquë.

¹⁷ Jatsi Jesú jato jisbayaniquë. Yaca ax riquihax Betania qui ja caniquë baquicha raaxëna.

Bimiyamahai ca higuera jihui Jesú yoshihuanina

Marcos 11.12-14, 20-26

¹⁸ Huëaquë baquishmarí tsi quiha jahari yaca qui Jesu caniquë. Capama tsi quiha ja paxnaniquë. ¹⁹ Jatsi higuera jihui ja jisniquë. Paxnahi tsi bahi tapai ca higuera jihui qui ja caniquë bimi mëraxëna. Mëquëya ja ini quiha. Pëhi roha quiha. Jatsi quiha higuera jihui qui Jesu chaniniquë:

–Bimitëquëpistiayamariaxëqui mia ra –iquiina.

Jatsi janotapiniquë higuera jihui ra. ²⁰ Jatsi ratëniquë jahuë rabëti bo ocapijani ca jisi na. Ratëhax,

–¿Jënahuariahax jihui janotapiha sa? –i jaca niquë.

²¹ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

–Mato parayamaquia. Dios qui pi chitimioiquí tsi higuera jihui qui ë aca ca oquë ca axëqui mato ra. Chitimioipimano tsi mato nicaxëhi quiha naa macana ra, “Tsëquëhuë. Ia qui niahacahuë” i ja qui ma quë no. ²² Chitimipiquí tsi ma bënahai ca bixëqui mato, ma bëhoxquë no –nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Jesu qui yoba cahëxëni cabo caxanina

Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8

²³ Jatsi jahuë arati xoboria qui Jesu caniquë. Toa xo tsi tiisimajahuano tsi quiha ja qui bëcaniquë arati ibo-iboria bo, nohiria yosibo. Bëhax,

–Arati xobo quima iniacanaibo mi niahitaquë pë. ¿Tsohuë mi qui chama ani tocati ra? –i ja qui jaca niquë.

²⁴ Quëbihi tsi,

–Mato nicapariquia ëa ri. Ea pi ma quëbino tsi toa ë qui toca ca ati chama anish ca mato yoaxëquia. ²⁵ ¿Tsohuë Juan yamabo qui chama ani, nohiria bo ashimati? ¿Dios ni? ¿Joni ni? –i jato qui ja niquë.

²⁶ Jatsi ja chaninaparicaniquë:

–“Dios” i pi no no tsi “¿Jënixo tsi Juan yamabo ma chahahuayamani?” i noqui xëhi quiha pë. Jama, “Joni quima jahuë chama Juan yamabá biniquë” i pi no no tsi noqui caxaxëhi quiha nohiria bo rë. Jatsi, noqui acaxëceni quiha ra, “Dios Chani yoati ibo xo Juan” i jacanai quëshpi na –nëa tsi ja nëcacaniquë.

²⁷ Japi,

–Cahëyamaqui noa ra –i Jesu qui jaca niquë.

Jatsi,

–E qui toca ca ati chama anish ca mato yoayamaxëquia ëa ri –i jato qui Jesu niquë.

Jesu chaninina dos ca baquë yoati na

²⁸ Jatsi jodioba chama bo qui chani Jesú yoaniquë:

–¿Jahuë shinacana, naa chani yoati na? Jabi dos ca baquë quiha joní jayaniquë. Jariapari ca baquë qui jahëpa caniquë chanixëna. Cahax, “Jisa baquë, huai yonocohi cata” i quiha ja qui jahëpa niquë. ²⁹ Jatsi quiha “Jishopë, cayamaquia ra” i baquë ni quiha. Jama, yata ja caniquë ra yonocohi na, shina paxa ca bichish na. ³⁰ Jatsi quiha jahuë noma qui jahëpa caniquë jasca ca nicaxëna. “Caquia ra” i jahuë noma ni quiha; jama, ja cayamaniquë pë. ³¹ Mato nicaquia. ¿Jëni ca baquë ni toa jahuë jahëpa jaha quëëni ca anish cato? –i jato qui Jesu niquë jato nicahi na.

Jatsi,

–Rëquëmë quiha –i jaca niquë.

Jatsi Jesú jato yoaniquë.

–Mato parayamaquia ra. Mato rëquë Diós otoiha ca qui jicocaxëceni quiha yoixëni ca impuesto bicanaibo, joni mëtsaxëneria cabo ri. ³² Jabi joxo tsi quiha quinia jia ca Juan yamabá mato jismaniquë. Jahuë chani ma chahahuayamaniquë rë. Jama, impuesto bicanaibo, joni mëtsaxëneria cabo, tihi cabá tsi xo toa jahuë chani nicahaina ra. Ja chahahuacana, nori ca jisí tsi mato quinia yoi ca ma casoyamaniquë. Juan yamaba chani ma chahahuayamaniquë rë, (naa noma baquë jascaria) –nëa tsi jodioba chama bo qui Jesu nëcaniquë.

Dios Baquë jodiobá niahaina

Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19

³³ –Chani huëtisa nicacano –i jodioba chama bo qui Jesu niquë–. Huai quiha joní aniquë. Axo tsi quiha toa xo tsi uva icana ca bimi ja bananiquë. Jaquirëquë tëamë ca panë ja aniquë. Jatsi quiha maxaxá ca trapichi ja aniquë, jënëria ati. Axo tsi quiha jaha bësoti xobo ja aniquë, naa torre icana, cato. Jatsi joni huëtisa bo qui jahuë huai ibobá aquëniquë bimi xatë quëshpi na. Aquëhax tsi quiha jahari jahuë xobo qui ibo caniquë. ³⁴ Tësatiya tsëquëquë tsi quiha jahuë huai obësocanaibo qui jahuë yonati bo ibobá raaniquë jahuë bimi xatë ja bicano. ³⁵ Jama, ja cahëcaquë tsi quiha jahuë yonati bo qui ja tsamaniquë. Huëtisa ca

yonati ja rashacani quiha. Huëtsa ja acani quiha. Huëtsa qui maxax bo ja niacani quiha axëna. ³⁶ Jatsi maxo huëtsa ibobá raaniquë, naa jahuë yonati bo. Jasca tsi toa maxo ri ja yosicaniquë pë. ³⁷ Jarohari tsi jahuë baquë yoi quiha ibobá raaniquë, “Noho baquë qui nicacaxëcani quiha” iquiina. ³⁸ Jama, jahuë baquë jisi tsi “Iboba baquë tsi xo naa ra, naa huai bixëti ca ibo. ¿Canomani? Jahuë baquë no ano ra. Jahuë bixëti ca mai no bino” i yonococanaibo ni quiha. ³⁹ Jatsi baquë qui ja tsamicaniquë. Huai cacha niaxo tsi ja acaniquë pë.

⁴⁰ Jabi joxo tsi quiha ¿jënahuaxëhi ni huai ibo toa yonococanaibo qui? —i jato qui Jesu niquë.

⁴¹ Jatsi jodioba chamabá quëbiniquë:

—Caxaquí tsi toa yoixëni ca joni bo quëyoxëhi quiha ibo ra. Jatsi bimi xatë quëshpi tsi yonococanaibo huëtsa bo qui jahuë huai aquëxëhi quiha, ja bax ja yonococano —i jaca niquë.

⁴² Jatsi Jesu jato yoaniquë:

—¿Quënhacanish cabo ó ca ma jisyamani naa yoati na?

“Oquënahëhi quiha yosibá niaha ca Maxaxa ra.

Oquë-oquëria ca manëxëhi quiha ra.

Diós aca ca tsi xo naa ra.

Noqui jia quiha” ii quiha.

⁴³ Ja tsi xo toa jaboqui tsi mato shomahuacasyamaxo Dios ra. Jaboqui nohiria huëtsa, naa ja bax yonococascanaibo shomahuaxëhi quiha. ⁴⁴ Noitixëhi quiha naa Maxax icanai ca chahahuayamacanaibo tëquë. Toa Maxax icanai cató tsi quëyohacacaxëcani quiha ra. Mai mishpo jascaria tsi jato timaxëhi quiha ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁴⁵ Jesu chani nicaxo tsi jato yoati tsi ja chanini nori jodioba chama bá cahëniquë. ⁴⁶ Jatsi Jesu qui ja tsamicascaniquë. Jama, nohiria bo qui ja raquëcani quiha, “Dios Chani yoati Ibo xo Jesu” i nohiria bo ni quëshpi na.

22

Fiesta-fiesta ti chani

Lucas 14.15-24

¹ Jatsi quiha jodioba chama bo qui chani, naa cuentos Jesu yoaniquë Diós otohái yoati na. Ja nëcaniquë:

² —Naipá ca chama-chamaria Dios qui jia tsi xo toa jahuë joi bichiina. Jabi tobi quiha rey niquë. Jahuë baquë bax fiesta-fiestaria ja shomahuaniquë; naa jahuë baquë ahui yahai ca fiesta quiha. ³ Jatsi jahuë yonati bo ja raaniquë joi amahacanish cabo quënahëna. Jama, ja bëcasyamacani quiha. ⁴ Jatsi yonati huëtsa bo jato qui réy raaniquë. “Tsayacahuë. Oriqiti ibobá rohahuaquë ra mato bax na. Jahuë toro bo, jahuë vaca mishni bo, naa xënihuaxëni cabo ja aquë ra piti. Shomahuahacaquë oriqiti ra. Jahuë baquë ahui yahai ca fiesta qui bëcahuë” i joi amahacanish cabo qui huë” i jahuë yonati bo qui rey niquë.

⁵ Jama, ja bocasyamacani quiha. Jahuë huai qui huësti ca caniquë yonocoxëna. Huëtsa jahuë tienda qui caniquë jahuë jahuë bo iniaxëna. ⁶ Jasca, nohiria huëtsa bá toa rey yonati bo qui tsaminiquë rë. Jato ja yosicaniquë. Yosixo tsi quiha jato ja aniquë pë. ⁷ Jatsi quiha toa nohiria bo qui caxaniquë rey ra. Caxaxo tsi jahuë soldado bo ja raaniquë jahuë yonati bo anish cabo axëna. Axo tsi quiha jato yaca bo ja mëshacaniquë. ⁸ Jatsi jahuë yonati bo réy quënahax. Quënahax jato qui ja chanitëquëniquë: “Rohahuahacaquë fiesta ra. No oriquino ra. Jama, toa joi amahacanish cabo jicomayamacana. Anoma ca xo. ⁹ Jama, bahi rëso qui bocata. Toá ca noitiria cabo qui joi amacana, noho fiesta qui ja bëcano” i jahuë yonati bo qui rey ni quiha. ¹⁰ Jatsi quiha bahi rëso qui jahuë yonati bo bocaniquë. Nohiria jisi tsi jato ja catiacaniquë fiesta qui bëxëna. Nohiria jiaxëni cabo, nohiria jiyama cabo, tihi cabo ja bëcaniquë. Ja bëcaquë tsi quiha nohiria rëamë tsi fiesta xobo iniquë ra.

¹¹ Jatsi fiesta xobo qui rey jiconiquë joi amahacanish cabo jisxëna. Jabi toá tsi huësti ca sahuëti jiyama ca sahuëhai ca joni ini quiha. Toa joni réy jisniquë. ¹² Jisi tsi “Yama tsi xo mi fiesta sahuëti pë. ¿Jënahuariahax raca mi jicoha pa?” i joni qui rey niquë. Jatsi pasihi joni ini quiha, raquëhi na. Chaniamahi quiha. ¹³ Jatsi réy jahuë yonati bo yobaniquë: “Jahuë mëquëñë, jahuë tahë, tihi cabo nëxacahuë. Cacha tsëmo qui naa joni niacahuë. Toá tsi araxëhi quiha. Toá tsi tënëxëhi quiha” i rey niquë. ¹⁴ Jatsi quiniacaxëcahuë. Huëstima tsi xo toa joi amahacanish cabo. Jama, ichariama tsi xo toa Diós bichiina —nëa tsi Jesu nëcaniquë jodiobá chama bo qui.

Gobierno qui impuesto bo acaina

Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26

¹⁵ Jatsi quiha jodioba chama bá jisbayaniquë shinacatsi na. Jesu ja paracascani quiha. Jabi yoi ca Jesu ja chanimacascani quiha ja qui quësocasquí na. ¹⁶ Japi jató-na banahuacanaibo, Rey Herodés-na banahuacanaibo, tihí cabo ja raacanicuë Jesu nicati. Ja nëcanicuë:

—Mía ri tsi xo toa parayamahaina, maestró. Paraxoma tsi Dios quinia tiisimaqui mia ra. Tiisimaquí tsi nohiria shinahai ca chahahuayamaqui mia. Mi qui jaharisi tsi xo nohiria tēquë. ¹⁷ Japi mi shinahai ca noqui mi yoano. ¿Romanoba chama-chamaria qui impuesto bo no ati ni, naa noqui jodiobo? —nëa tsi Jesu qui jodioba chamabo nëcanicuë tanamaxëna.

¹⁸ Jabi ja shinacanaí ca yoi nori ca Jesú cahënicuë. Japi, —¿Jënixo tsi nëca tsi ëa tanamacanaí pë, paramixëni cabá? ¹⁹ Gobierno impuesto copihacati ca parata ëa jismacahuë —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi parata ja qui ja bëcanicuë.

²⁰ —¿Tsohuë bëmana jaria ni naa ra? ¿Tsohuë ni naa quënë ibo? —i jato qui Jesu niquë.

—Romanoba chama-chamaria janë quiha —i jaca niquë.

²¹ Jatsi Jesú quëbinicuë:

—Japi romanoba chama-chamaria qui jahuë jahuë bo tēquë acana. Jasca, Dios qui jahuë jahuë yoi bo acana —i jato qui Jesu niquë.

²² Jesú yoani ca nicahax ja ratëcanicuë. Ratëxo ja jisbayanicuë. Ja bëta ja chanicasyamacani quiha.

Bësotëquëxëhi quiha rësonish cabo

Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40

²³ Jaquirëquë jaxaba rohari tsi quiha chama huëtza bo, naa saduceobo icanai cabo Jesu qui bëcanicuë jato ri. (“Yama tsi xo nohiria bësotëquëhaina” icanish cabo tsi xo naa.) Bëxo tsi Jesu ja nicanicuë:

²⁴ —“Baquë bo yama pi joni rësono tsi jahuë ahui bixëti xo jahuë noma. Bixo tsi jahuë rëquëmë bax xocobo ja saihuaxëti xo” i Moisés yamabo ni quiha, Maestró. ²⁵ Jabi seis ca noma bo quiha jayapaonicuë joni, naa nëa ca racapaonish cato. Xocobo yama tsi naa joni rësoniquë rë. ²⁶ Jatsi quiha jahuë xachacató jahuë ahui biniquë. Xocobo saihuahaxma tsi ja rësoniquë jaa ri. Jaquirëquë quiha jahuë noma huëtzá jahuë ahui biniquë. Xocobo saihuahaxma tsi ja rësoniquë jaa ri. Toca tsi jahuë noma bo tēquëtá aniquë. Ja rësoyocanicuë. Huësti ca xocobo ja saihuayamacani quiha. ²⁷ Jarohapa tsi rësoniquë yoxa ri. ²⁸ Jabi nohiria bo bësotëquëno tsi ¿tsohuë ahui ni naa yoxa sa? Siete ca bënë ja jayanicuë bësocuí na pa —nëa tsi Jesu qui ja nëcanicuë tanamaxëna.

²⁹ Jatsi Jesú jato quëbinicuë:

—Janyama xo mato ra. Quënëhacanish cabo, Dios chama, tihí cabo cahëyamaqui mato tia. ³⁰ Bësotëquëxo ahui bo, bënë bo, tihí cabo biyamaxëhi quiha nohiria bo, naipá ca ángel bo jascaria iquina. ³¹ ¿Quënëhacanish cabo ó ca Díos mato yoani ca ma jisyamani pa, naa nohiria bësotëquëhai yoati na? ³² “Abraham, Isaac, Jacob, tihí caba Dios ca ëa xo naa ra” i Dios ni quiha. “Abraham yamabo, Isaac yamabo, Jacob yamabo” i ja yamani quiha ra, bësocanaiba Dios ja nori iqui na —i saduceobo qui Jesu niquë.

³³ Jatsi nohiria tēquë ratënicuë Jesú tiisimahi ca nicahax na.

Oquë-oquëria ca yoba

Marcos 12.28-34; Lucas 10.25-28

³⁴ Jabi Jesú quëbini iqui tsi saduceobo bërabinicuë. Jaquirëquë Jesu qui fariseobo, naa chama huëtza bo bëcanicuë nicahax na. ³⁵ Jabi jato maxo huësti, naa yoba cahëxëni cató Jesu nicanicuë tanamaxëna.

³⁶ —¿Jëni ca ni toa Dios yoba oquë-oquëria cato, maestró? —i Jesu qui ja niquë.

³⁷ Jatsi Jesú quëbinicuë:

—“Mato joiti tēquë, mato shina tēquë, tihí cabá tsi mato Ibo Dios ma noiti xo” ii quiha. ³⁸ Oquë-oquëria ca yoba tsi xo naa ra. ³⁹ Jasca, jaquirëquë ca yoba tsi xo naa: “Nohiria huëtza bo noicahuë, mamë ma noihai jascaria” ii quiha. ⁴⁰ Naa dos ca yoba qui chitimihí quiha Quënëhacanish cabo tēquë —nëa tsi ja qui Jesu nëcanicuë.

David yamaba Ibo

Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44

⁴¹ Jari fariseobo manicano tsi quiha Jesú jato nicanicuë:

⁴² —¿Jahuë shinacanaí, johai ca Xabahamati Ibo yoati na? ¿Tsohuë chahitaxocobo ni toa? —iquina.

Jatsi quiha,

—David yamaba chahitaxocobo quiha —i jaca niquë.

⁴³ Jatsi Jesú nicanicuë:

—Dios shina rëamëquí tsi çjahuë chahitaxocobo “Ibo” David yamabá quënyamayamani? çjënihax “Ibo” i ja ni, jahuë chahitaxocobo yoati tsi chanihi na?

⁴⁴ “Noho mënëcayá tsi tsahotsina, jariapari mia pasomaha cabo è bëbono, jato mi yonano iquish na’ i noho Ibo qui Ibo Dios ni quiha”

nëa tsi David yamabo nëcani quiha ra. ⁴⁵ “Noho Ibo” jahuë Xabahamati Ibo ja quënaniquë ra. “Ibo” pi jahuë chahitaxocobó no tsi çjënahuahax jahuë chahitaxocobo ii ni Cristo ra? —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë nicahi na.

⁴⁶ Jatsi fariseobo pasiniquë. Quëbitima-xëni ja icani quiha. Jaquirëquë jodioba chama bá Jesu nicatëquëpistiayamarianiquë tanamaxëna.

23

Fariseobo, yoba cahëxëni cabo, tihí cabo pasomaha Jesu chaninina

Marcos 12.38-40; Lucas 11.43, 46; 20.45-46

¹ Jatsi mani ca nohiria, jahuë rabëti bo, tihí cabo qui Jesu chaniniquë:

² —Jabi nohiria bax Moisés yoba bërohuahi quiha fariseobo, yoba cahëxëni cabo. Jato yonoco quiha. ³ Japi mato ja yoacanaí ca yoba tëquë ma chahahuati xo. Jato nicacana. Jama, jato jabi banahuayamacana ra. Anoma quiha. Ja yoacanaí ca yoba yoi ayamacani quiha pë. ⁴ Nicatimaxëni ca yoba bo nohiria qui acani quiha pë ati, jama ja yoacanaí ca yoba nicacanaíbo jaca nomari. ⁵ Jato jabi quiha pë. Jatiroha ca acani quiha pë, nohiria bá jato tsayano iquish na. Papi mishni bo, naa Dios Chani jaya ca papi sahuëcani quiha pë. Toa papi banëxëcani quiha nohiria jismaxëna. Jato jabi quiha. Jasca, nohiria ba sahuëti bo huino xo jato sahuëti bo pë, nohiria oquë jaca nori quëscahuahi na. ⁶ Nohiria bo oriquino tsi oquë ca tsahoti bo bicascani quiha pë. Jato catiti xobó ca rëquë ca tsahoti bá tsi tsahocascani quiha pë. ⁷ Jasca, bahi xo tsi joihuahacascani quiha. Jato qui jia quiha “Maestro” quënahacahaina.

⁸ Jama, “Maestro” ma quënahacayamaxëti xo iquia, huësti roha ca maestro ma jaya ca iqui na. ⁹ Jasca, mai xo tsi “Jahëpa-jahëparia” joni quënyamacana. Huësti roha ca tsi xo toa mato Jahëpa-jahëparia, naa mato naipá ca Jahëpa. ¹⁰ “Maestro-maestroria” ma quënahacayamati xo, mato huësti ca Maestro-maestroria roha ca Cristo nori iqui na. ¹¹ Mato yonati iti quiha mato ó ca oquë cato. ¹² Jabi rabihuahacaxëhi quiha jamë oquëhuahai cato. Jama, oquëhuahacaxëhi quiha yonati jascaria ca manëhai cato ra.

¹³ Noitiria tsi xo mato, yoba tiisimacanaibá, fariseobá. Paramisxëni xo mato ra. Ma tiisimahi iqui tsi Diós otohái ca qui jicotimaxëni xo nohiria bo rë. Jasca, jicocasyama xo mato ri. Jabi nohiria pi chahahuacasno tsi jato chitaiqui mato pë.

¹⁴ Noitiria xo mato, yoba tiisimacanaibá, fariseobá. Paramisxëni xo mato ra. Imanish ca yoxa bo paraqui mato pë, jato jahuë bo bixëna. Paraquí tsi jato xobo bo mëbiquí mato pë. Mëbihax Dios qui chani tëtëca bëhoxqui mato nohiria bo paraxëna. Quësohacaxëqui mato ra. Oquëxëhi quiha mato copi ri ra.

¹⁵ Noiti xo mato yoba tiisimacanaibá, fariseobá. Paramisxëni xo mato ra. Nëama bocaqui mato pë, nohiria mërahi na, jato jabi bo rarinaamaxëna. Jato jabi bo rarina-maxo tsi mato oquë tsi jato rohahuaqui mato, tënëtiya qui ja bocano, naa ma bocanaí jascaria.

¹⁶ Noitiria xo mato, mato bëco ca rëquëninicanaibá, Anoma tsi xo toa ma tiisimahaina ra. “Arati xobó tsi axëquia” i nohiria quii tsi jatihuahacayamaxëti ca ma yoaha ca nori ca quëscahuahuqui mato pë. Tocaqui mato pë, jurar-aqui na. (Jatsi ma yoaha ca iqui tsi ma axëhai nori ca quëscahuacani quiha nohiria rë.) Jama, “Arati xobó ca oro ca jahuë bá tsi axëquia” i jato quii tsi “Jatihuahacayoixëti xo no yoahaina” iqui mato pa. ¹⁷ Jisna. Cahëtimaxëni ca bëcoxëni ca xo mato ra. çjënahuariahax arati xobó ca oro ca jahuë bo oquë ina? ¿Oquë ma ni Dios arati xobo ra? Dios roha tsi xo toa oro ca jahuë bo oquëhuati ibo cato ra. ¹⁸ Jascaria tsi “Altár tsi axëquia ra” i nohiria quii tsi jatihuahacayamaxëti ca ma yoaha ca nori ca quëscahuahuqui mato pë. (Jatsi ma yoaha ca iqui tsi ma axëhai nori ca quëscahuacani quiha nohiria rë.) Jama, “Altár ó ca janahaca jahuë bá tsi axëquia ra” i jato quii tsi “Jatihuahacayoixëti xo no yoahaina” iqui mato pa. ¹⁹ Jisna. Bëcoria xo mato ra. çjënahuariahax altar ó ca Dios qui ma janaha ca oquë ina? ¿Oquë ma ni Dios altar? Dios altar tsi xo toa ma janaha ca oquëhuahaina ra. ²⁰ Jishopë. “Altár tsi axëquia ra” iqui mato pë, nohiria bo paracatsi na. Jama, “Altár tsi axëquia ra” imahai ca tsi xo toa “Altár ó ca janahaca cató tsi axëquia ra” imahai ca jascaria. Jaharisi ca xo. ²¹ Jasca, “Arati xobó tsi axëquia ra” iqui mato pë, nohiria bo paracatsi na. Jama, “Arati xobó tsi axëquia ra” ipii tsi “Jaha ca bësohai ca Dios janë tsi axëquia ra” iyoiquí mato ra. Jaharisi tsi xo toa dos ca yoahaina ra. ²² Jasca, “Naipá tsi axëquia” iqui mato pë, nohiria bo paraxëna. Jama, “Naipá tsi axëquia” ipii

tsi “Naipá ca tronó ca tsaho ca Dios jané tsi axéquia” iyoiqui mato ra. Jaharisi tsi xo toa dos ca yoahaina.

²³ Noitiria xo mato, yoba cahëxëni cabá, fariseobá. Paramisxëni xo mato ra. Jabi ma tësaha ca yochi bo, naa mato menta, anís, comino, tihi cabo quima décima ca Dios qui aqui mato, mato yoba nicariaxëna. Tocaquí tsi Dios oquë-oquëria ca yoba nicayamaqui mato pë. ¿Japa? ¿Mabë xatë bo mëbicanai? ¿Noiyoicanai? ¿Dios chahahuayocanai? Toca tsi ma ati nori iquë, mato yoba huëtsa bo niaxoma. ²⁴ Bëco ca rëquëniniti ibo bo xo mato pë. Iriama ca yoba bo nica-nicapama tsi Dios oquë-oquëria ca yoba bo mataraqui mato pë.

²⁵ Noitiria xo mato, yoba cahëxëni cabá, fariseobá. Paramisxëni xo mato ra. Mëchocoha tsi xo mato mëquë bo. Mëchocoxo piquí tsi mato jabi bo nicariaqui mato; mahitsa quiha. Jahuëmishni bo ó quëëmishxëneria xo mato ra. Yoixëni ca xo mato shinana. ²⁶ Jariapari tsi mato shina bahuëcana, bëcoria ca fariseobá. Mato shina pi bahuëhacano tsi jiaxëhi quiha mato jabi ri.

²⁷ Noitiria xo mato, yoba cahëxëni cabá, fariseobá. Paramisxëni xo mato. Joxohuahaca ca maihuati xobo bo jascaria xo mato ra. Jiaria tsi xo toa xobo cacha cato; jama, jaxara tsi nohiria xao bo, pisiria ca jahuë bo, tihi cabo jaca nori. ²⁸ Toca xo mato ri. Nohiria bo qui jia jisiria xo mato jabi bo; jama, quiamisxëni ca jochahuaxëneria ca mato shina nori.

²⁹ Noitiria xo mato, yoba cahëxëni cabá, fariseobá. Paramisxëni xo mato. Jiaria ca maihuati xobo bo aqui mato, mato Dios Chani yoanish cabo bax na. Toca tsi jato oquëhuacasqui mato pë. ³⁰ Tsayacahuë. Mato naaborëquëbá Dios Chani yoanish cabo aniquë pë. Jama, “Toatiyá pi bësoroahaquí tsi jato ayamaquë no aniquë ra” iqui mato pë jaboqui. ³¹ Jabija. Jato ati iboba chahitaxocobo ma nori ca jismaqui mato ra, toca tsi ma chaniquë no. ³² Ma acatsai ca acahuë. Mato naborëquëbá chitahëhuani ca yonoco jatihuacana iquia ra. ¿Jaboqui ëa acasyamacanai?

³³ Rono bá, rono ba xocobá. Tënëtiya qui raahacaxëqui mato iquia. ¿Jënahuariahax toa copi ma paxana? ³⁴ Ja tsi xo toa Dios Chani yoacanaibo, yosibo, yoba cahëxëni cabo, tihi cabo mato qui raaxëquia Dios Chani nicamaxëna. Jatsi jato xatë axëqui mato. Jato xatë cruzó tsi tooxaxëqui mato. Huëtsa bo rashaxëqui mato pë mato cattiti xobo xo na. Huëtsa bo chibaxëqui mato, yaca huëtsa, yaca huëtsa jato mërabonaquí na. Tihi tsi axëqui mato pë. ³⁵ Jaha tsi mato qui japahacaxëhi quiha Dios copi ra, jatiroha ca acacanish cabo quëshpi na. Jariapari Abel acacaniquë. Jaquirëquë huëstima ca Dios Chani yoanish ca huëtsa bo acacani quiha. Jarohapa tsi Zacarias, naa Berequias baquë acacaniquë. Jabi altar; arati xobo naxërëquë xo tsi Zacarias ja tēpascaniquë. Tocanoma tsi xo toa acacanish cabo ra, naa Abel tēpas-hacanitiya rohari. ³⁶ Mato parayamaquia. Copihacaxëti xo jaboqui ca bēsocanaibo, jatiroha ca acacanish cabo quëshpi na iquia ra.

Jerusalén ca nohiria Jesú noinina

Lucas 13.34-35

³⁷ Jisa Jerusalén, Jerusalén ca nohiria. Jisa, Dios Chani yoanish cabo ati ibobá. Jisa, Diós raani ca Chani bëcanaibo acanaibá. ¡Erama! Mato otcasquia ra, naa jahuë pëhi namá jahuë xocobo patiarí othai jascaria. Jama, ëa biyamaqui mato rë. ³⁸ Iquë ra. Diós mato niabëriaquë rë. Quëyohacaxëqui mato ra. ³⁹ Jasca, ëa jistëquëyamariaxëqui mato, “Shoma tsi xo lboba jané tsi johai cato” i ma xëquë rohari —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

24

“Quëyohacaxëhi quiha jodioba arati xobo” i Jesu nina

Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6

¹ Jabi jodioba arati xobo Jesú jisbayaniquë. Jisbayajahuano tsi quiha ja qui jahuë rabëti bo bëcaniquë jato arati xobo bo tsayamaxëna. ² Tsayapama tsi jato qui Jesú chaniniquë:

—Jia tsi xo naa ma tsayacanaina. Mato parayamaquia. Potas-hacaxëhi quiha naa arati xobo bo tēquë ra. Matsami matsami niyamaxëhi quiha jahuë maxax bo; huësti ca yama nomari —i Jesu niquë.

Xaba rëso jisti bo

Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24

³ Maca Olivo Ya icanai cató tsi Jesu tsahono tsi quiha ja qui jahuë rabëti bo bëcaniquë. Jahuë rabëti bo roha quiha.

—¿Jëni tsi ocapixëhi ni naa mi yoahaina ra? Noqui yoahuë. ¿Jënahuarixo tsi cahëxëhi ni noa, naa mi bacahaina, xaba rëso, tihi cabo tsëquëxëquë no? —i Jesu qui jaca niquë.

⁴ Jatsi Jesu nëcaniquë:

—Quinicaxëcahuë, ma parahacayamano. Joxëhi quiha huëstima ca noho jané tsi chanicanaibo. ⁵ Joxo tsi huëstima ca nohiria paracaxëcane quiha rë, “Cristo xo noa” iquiina. ⁶ Jasca, país bo nianahaina, país ca xërëquë ca nohiria iquinahaina, tihi cabo nicaxëqui mato

ra. Nicahi tsi raquëyamacana. Ocapixëhi quiha ra; jama, jari xaba rëso ja nomari. ⁷ País huëtsa pasomaha nianaxëhi quiha país huëtsa. Chama huëtsa pasomaha iquinaxëhi quiha chama huëtsa. Jasca, toatiyá tsi oriquiti biniaxëhi quiha nohiria bo rë. Jasca, yajoriaxëhi quiha mai. Toca tsi ja ixëti quiha jamëri ca iti bá no. ⁸ Jama, jariapari ca nohiria bá tënëhai ca chitahë roha tsi xo naa ra. Oquëanaxëhi quiha ra.

⁹ 'Jatsi mato qui tsamicaxëcani quiha. Chama bo qui mato mëcaxëcani quiha acacati. Ea iqui tsi mato qui caxaxëqui jatiroha ca país ca nohiria. ¹⁰ Toatiyá tsi Dios quima bësocaxëcani quiha huëstima ca nohiria. Jabë xatë bo pasomaha chanicaxëcani quiha rë. Jabë xatë bo qui caxacaxëcani quiha. ¹¹ Jatsi jisiquixëhi quiha huëstima ca mahitsa ca Dios Chani yoacanaibo. Jisiquiqui tsi huëstima ca nohiria paracaxëcani quiha. ¹² Toatiyá tsi pacanaxëhi quiha jochahaina. Janacaxëhi quiha nohiria bá noihaina; ¹³ jama, jahuë rëso qui tënëcanaibo xabahamahacaxëti nori. ¹⁴ Jasca, jatiroha ca maí ca nohiria qui yoahacaxëti xo Dios Chani, naa ja otohái yoati na. Jabija ca Chani nicaxëhi quiha nohiria bo tëquë. Jaquirëquë tsëquëxëhi quiha jahuë rëso.

¹⁵ 'Toatiyá tsi Dios arati xobo, naa iti-itiríá tsi niixëhi quiha quëyomixëni ca yoiria cato, naa Daniel yamabá yoani jascaria. Jabi naa quënëni ca tsayahái cató cahëno ra. ¹⁶ Naa quëyomixëni ca yoiria ca jisi tsi maca bo qui jabaxëti xo jodioba maí cabo. ¹⁷ Jahuë xobo qui jicoyamaxëti xo xobo cacha ca nohiria jahuë jahuë bo bixëna. Ja bamayamano. ¹⁸ Jasca, jahuë sahuëti bití bacayamaxëti xo huái ca yonocohái cato. Ja bamayamano. ¹⁹ Toatiyá tsi noitixëhi quiha tohoya ca yoxa bo, baquë pistia ico cabo. ²⁰ Dios qui bëhoxcana, matsitiyá tsi joiti barí tsi ma jabayamano. ²¹ Jabi maí nëhohuahanitiya rohari tsi huëstima ini quiha nohiria bá tënëhaina. Jama oquë-oquëriaxëhi quiha naatiyá ca ja tënëcaxëcanaina iquia. ²² Jama, toa tënëti xaba pi Díos namahuayama-rohano tsi yama ca nohiria xabahamahacahái quë aquë. Ja bini ca nohiria bo bax toa xaba namahuaxëhi quiha.

²³ 'Jatsi "Nëá xo noqui Xabahamati Ibo, tsayapa. Toá xo ra" i pi tsohuëcara no tsi jato chahahuayamacana. ²⁴ Toatiyá tsi jisiquixëhi quiha mahitsa ca Cristo bo. Jisiquixëhi quiha mahitsa ca Dios Chani yoacanaibo. Jisiquixo tsi jisti bo acaxëcani quiha pë, Díos bini ca nohiria bo paraxëna. ²⁵ Nicacahuë. Jaboqui mato yobapariquia, ocapijanox pari no. ²⁶ Jasca, "Xabachá xo Cristo" i nohiria no tsi boyamacahuë. "Nëá xo, jonë quiha" i jaca no tsi jato chahahuayamacahuë. ²⁷ Bajrahái ca canapa nai shitahái ca jascariaxëhi quiha Nohiria Baquë johaina. Mëri tsi ixëhi quiha ë johaina ra. ²⁸ Jabi yohina pi rësono tsi catitapicani quiha poico bo. Jahuë pisi quiha. Jascaria tsi, jocha oquë-oquëriano tsi joxëhi quiha Nohiria Baquë jahuë ángel bo ya.

Nohiria Baquë johaina

Marcos 13.24-27; Lucas 21.25-33; 17.26-30, 34-36

²⁹ 'Anomariaxëhi quiha toa tënëtiya ra. Jaquirëquë tsëmonaxëhi quiha bari. Nai ax paquëxëhi quiha naipá ca huishti bo. Yajohacaxëhi quiha naipá ca jahuë bo. ³⁰ Jatsi naipá tsi jisiquixëquia, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Jatsi araxëhi quiha maí ca nohiria bo tëquë. Jatsi tsémó tsi ë johái ca jiscaxëcani quiha. Noho chama, noho oquë, tihí cabo jiscaxëcani quiha ë joquë no. ³¹ Jasca, xohacaxëhi quiha trompeta joi pistiamá no. Jatsi jatiroha ca quinia, naa norte, sur, este, oeste, tihí cabo qui noho ángel bo raaxëquia. Noho nohiria, naa ë bini cabo catiacaxëcani quiha.

³² 'Jabi higuera jihui jisti tsayano. Ja botoxpino tsi basima xo oitiya. Toa cahëqui mato. ³³ Jascaria, ë yoaha ca jahuë bo chitahëno tsi basima tsi xo toa ë johaina. Joti basima xo ëa. ³⁴ Mato parayamaqui. Jabi naatiyá ca bësocanaibo rësonox pari no tsi ocapixëhi quiha ë yoahana. ³⁵ Huinocaxëhi quiha naipa, maí, tihí cabo; jama, huinoca-pistiayamariaxëhi quiha noho Chani ra.

³⁶ 'Jabi yama tsi xo toa ë johái ca bari hora cahëhaina. Cahëyamahi quiha naipá ca ángel bo. Cahëyamaquia ëa ri, naa Dios Baquë ë nori cato. Toa bari cahëhi quiha Jahëpa Dios roha.

³⁷ 'Jabi ë jono tsi ë noho pasoyamacaxëcani quiha nohiria rë, naa Noë tiyá jascaria. ³⁸ Toatiyá tsi Dios shinayamaqui tsi jënë ó ja pasoyamacaniquë. Raquëxoma tsi ja picani quiha. Jënë aii ja icani quiha. Ahui yahai ja icani quiha. Ja tocacanicuë noti चाहितaxëni ca qui Noë jiconox pari no. ³⁹ Jënë baihai ca ó ja pasoyamacani quiha. Jarohapa tsi jënë tsi ja quëyohacanicuë ra.

⁴⁰ 'Toatiyá tsi yonocobëquihí ixëhi quiha dos ca joni bo huai xo na. Mëbihacaxëhi quiha huëstita. Jisbëriahacaxëhi quiha huëtsa. ⁴¹ Tobixëhi quiha dos ca yoxa bá xëqui timabëquinahaina. Mëbihacaxëhi quiha huëstita. Jisbëriahacaxëhi quiha huëtsa.

⁴² 'Japi jaha bësocahuë, mato ibo johái ca bari ma cahëyamahái quëshpi na. ⁴³ Yomaxëni ca johái ca hora pi cahërohahi tsi xobo ibo oxayamaquë aquë ra. Yomaxëni ca qui ja tsanicuë

aquë ra. ⁴⁴ Japi shomahuahacacana, ë noho ma pasomayamahai ca barí tsi ë joxëhai quëshpi na.

Yoi ca yonati
Lucas 12.41-48

⁴⁵ ¿Tsohuë ni toa empleado jiaxëni cato, naa chahahuahacati cato? ¿Tsohuë bixëhi ni chama, jahuë yonati bo ototi, jato orihuati? ¿Jahuë yonati jiaxëni ca biyamayamaxëhi ni? ⁴⁶ Ja qui jahuë chamá aca ca yonoco pi aii tsi ranixëhi quiha toa empleado, jahuë chama joxëquë no. Ja acai ca jisxëhi quiha jahuë chama ra. ⁴⁷ Jatsi jahuë empleado jia ca qui oquë ca yonoco axëhi quiha, naa jahuë jahuë bo tëquë ototi. ⁴⁸ Jama, yonati yoi ca ñipihi tsi “Bamaxëhi quiha noho chama” jamë ixëhi quiha. ⁴⁹ Jatsi jahuë chama yonati bo rashati chitahëhuaxëhi quiha pë. Pahëcanaibo ya oriquiti chitahëhuaxëhi quiha. Jënë aii quiha rë. ⁵⁰ Jatsi bacaxëhi quiha jahuë chama, naa jaha ja pasoyamahai ca barí no. ⁵¹ Bacaxo tsi raquëria ca nicamixxëni cabá copi toa empleado yoi ca qui axëhi quiha. Toá tsi ara-araxëhi quiha toa empleado nicamixxëni cato.

25

Diez ca yoxajahi bo chani

¹ Jabi tsëquëxëhi quiha Diós otoiha ca bari ra. (Jaha bësocana.) Toa barí tsi nëcaxëhi quiha nohiria, naa chani jascaria. Jabi tobi quiha diez ca yoxajahi bo iniquë. Baquichá tsi quiha jato lamparina bo ja tsamacaniquë, ahui yahi johai ca joni bëchaxëna. ² Jabi cinco ca yoyoxëni ca yoxajahi bo ya ini quiha, cinco ca tiisi jaya ca huëtza cabo ri. ³ Jabi yoyoxëni cabá jato lamparina bo boniquë aceite yama. Aceite ja shina-bënocani quiha. ⁴ Jama, tiisi cabá aceite boniquë jato lamparina boquí na. ⁵ Jatsi quiha ahui yahai ca bamaniquë. Manahi tsi yoxajahi ba bëro coshinaniquë. Jatsi oxatsijacani quiha. ⁶ Jatsi baquichá tsi quiha tsohuëcara ca quënahai ca joi ja nicacanicuë, naa “Jaboqui cahëhi quiha ahui yahai cato ra. Bëchahi bëcahuë” iquina. ⁷ Jatsi quiha joiniquë yoxajahi bo. Joixo tsi jato lamparina bo ja shomahuacanicuë. ⁸ Jatsi quiha “Aceite pistia noqui ahüë. Nocapaima tsi xo noba lamparina bo rë” i tiisi cabo qui yoyoxëni cabo niquë. ⁹ Jatsi quiha, “¿Jënahuariaxo mató qui no ana? No narismitsa. Oquë tsi xo tienda qui ma bocanaina copixëna” i jato qui tiisi ca yoxajahi bo ni quiha. ¹⁰ Jatsi quiha yoyoxëni ca yoxajahi bo bocanicuë aceite copixëna. Ja copicano tsi quiha ahui yahai ca cahënicuë. Jatsi quiha ja bëta fiesta qui rohahuahacanicsh ca yoxajahi bo jiconiquë. Ja jicoyocaquë tsi quiha caiti japahacanicuë. ¹¹ Jaquirëquë ja cho tsi quiha fiesta qui cahëcaniquë yoxajahi bo huëtza bo. Cahëxo tsi quiha ja quënacanicuë: “Japëcahuë, taitá. Noqui jicomahuë ra” iquina. ¹² Jatsi quiha, “Mato cahëyamaquia ra” i jato qui ahui yahai ca ni quiha.

¹³ Japi jaha bësocahuë, ë johai ca bari ma cahëyamahai quëshpi na —nëa tsi Jesu nëcanicuë chani yoahi na—.

Parata bichish ca yonati chani
Lucas 19.11-27

¹⁴ Jabi Diós otoiha ca tsëquëno tsi copihacaxëhi quiha nohiria bo. Naa chani nicacahuë. Tobi quiha chama iniquë. Nëama país huëtza qui ja cacasni quiha. Jabi canox pari tsi quiha jahuë yonati bo ja quënaniquë. Quënaxo tsi quiha jahuë parata jato qui ja prestahuahanicuë ja bax anihuati. ¹⁵ Huëtza ca yonati qui cinco mil ca pesos ja aniquë. Yonati huëtza qui dos mil ca pesos ja aniquë. Huëtza qui un mil ca pesos ja aniquë. Jabi oquë ca tiisi jaya ca yonati qui huino ca parata ja ani quiha. Tiisiriama ca qui nama ca ja ani quiha. Parata axo tsi quiha ja jisbayaniquë. ¹⁶ Jabi bamayamaniquë toa cinco mil ca pesos bichish ca yonati. Ja iniahai cató tsi quiha toa parata ja anihuaniquë. Toca tsi quiha cinco mil ca pesos ganancia ja aniquë ra jahuë chama bax na. ¹⁷ Jabi tocaniquë dos mil ca pesos jaya ca ri. Dos mil ca pesos ganancia ja ani quiha jahuë chama bax na. ¹⁸ Jama, un mil ca pesos bichish ca caniquë jahuë parata ya. Caxo tsi quiha maiquiní tsi jahuë chama parata ja maihuaniquë.

¹⁹ Naama tsi quiha, naa xëni huëtzá tsi quiha jato chama bacanicuë. Bacaxo tsi quiha jato qui ja prestahuahani ca parata ja bënënicuë. ²⁰ Jatsi quiha jariapari ca yonati, naa cinco mil ca pesos binish ca joniquë. Joxo tsi quiha jahuë chama qui jahuë cinco mil ca pesos jahari ja mëanicuë. Chamá-na quiha. Jatsi quiha chama qui cinco mil ca pesos huëtza ja mëanicuë. Jahuë ganancia quiha. “Cinco mil ca pesos ë qui mi aniquë, taitá. Tsayahuë. Nëa xo cinco mil ca pesos huino, naa ganancia mi bax ë acana ra” i jahuë chama qui ja niquë. ²¹ Jatsi quiha chama chaniniquë: “Jia tsi xo toa mi acana ra, yonati jiaxëni cató. Jia tsi noho parata pistia mi otoquë ra, negocio acaina. Ja iqui tsi oquë ca yonoco mi qui axëquia ati. Noho xobo qui jicohuë. No raninabëquino ra” i jahuë yonati qui chama niquë. ²² Jatsi quiha dos mil ca pesos binish ca yonati joniquë. Johax, “Dos mil ca pesos ë qui mi aniquë. Tsayapa. Nëa xo dos mil ca pesos huino quiha, naa ganancia mi bax ë acana ra” i jahuë

chama qui ja ni quiha. ²³ Jatsi quiha ja qui jahuë chama nëcaniquë: “Jia tsi xo toa parata pístia tsi negocio mi acana ra. Ja iqui tsi oquë ca yonoco mi qui axëquia ototi. Noho xobo qui jicohuë. No ranibëquinano ra” i ja qui chama ni quiha. ²⁴ Jatsi quiha un mil ca pesos binish ca yonati joniquë. Johax, “Noyamahai ca joni mi iqui ca è nicaniquë, naa nohiria huëtsa bá banaha ca sayaha ca tihí cabo tēsahaina. ²⁵ Japi è raquë-raquëniquë. Raquëhi tsi mi parata è maihuaniquë bënoyama-xëna. Tsayapa, nëa xo mi parata ra. Mí-na quiha” i chama qui ja niquë. ²⁶ Jatsi quiha chama chaniniquë: “Yoixëni ca chiquixënirria ca yonati xo mia ra. Noyamahai ca joni è iqui ca mi cahëniquë. Jabija, noho yonati bá banaha ca sayaha ca, tihí cabo tēsahai ca ëa xo naa. ²⁷ Jjëniriauxo tsi banco qui noho parata mi ayamani pa, ganancia bixëna? Jatsi joxo tsi noho parata yoi, jahuë banco ganancia, tihí cabo è biquë aquë ra” i toa yonati qui ja ni quiha. ²⁸ Jatsi quiha toá ca mani cabo qui chama chaniniquë: “Jahuë mil ca pesos mëbica huë. Toa cinco mil ca jaya ca yonati qui acahuë. ²⁹ Jabi huino ca copi bicaxëcani quiha jaya cabo, naa Dios bax yonococanaibo. Biniayamacaxëcani quiha. Jama, jahuë pistia roha ca bënoxëhi quiha yonocoyamahai cato. ³⁰ Japi cacha tsëmo qui naa chiquixëni ca yonati niacahuë. Toá tsi ara-araxëhi quiha tënëhi na” i chama ni quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë naa chani yoahi na—.

Jaro ha ca copi

³¹ Jabi anomariaxëhi quiha toa barí tsi è joxëhaina. Noho ángel bo ya tsi joxëquia, naa Nohiria Baquë è nori cato. Johax noho trono-tronoriá tsi tsahoxëquia. ³² Jatsi ëa tēamë tsi caticaxëcani quiha maí ca nohiria bo tēquë. Jatsi nohiria bëquëxnamaxëquia, naa chibo quima jahuë oveja obëso cató tsëcahai ca jascaria. ³³ Jahuë mënëcayá tsi oveja bo janahi quiha, chibo jahuë mëxojó no. ³⁴ Jabi tocaxëquia ëa ri, naa chama-chamaria è nori cato. Tocahax noho mënëcayá ca nohiria bo qui chaniparixëquia: “Bëcahuë, noho Jahëpá shomahuani ca ma bino ra. Naama tsi quiha ja rohahuahacani quiha, naa mai nëhohuahacani tiya rohari. ³⁵ E paxnano tsi ëa ma pimaniquë ra. E tēshinaquë tsi jënë ëa ma amaniquë ra. E co-coquë tsi mato xobo qui ëa ma jicomaniquë. ³⁶ Sahuëti è narisquë tsi ëa ma shomahuaniquë. Preso qui è nanëhacaquë tsi è qui ma shishoni pa?” Tihí tsi i è qui xëhi quiha nëcaxëquia. ³⁷ Jatsi, “Jjënino tsi mia no pimani pa, Ibobá, naa mi paxnaquë no? Jjënino tsi mia jënë no amani sa, naa mi tēshinaquë no? ³⁸ JCo-cohi tsi no bëta mi chitëni pa? Jjënino tsi mia no joihuani pa? Jjënino tsi sahuëti mi qui no ani, naa tsoboco mi iquë no? ³⁹ Mi iquiquë tsi preso xara mi iquë tsi Jjënino tsi mi qui no shishoni pa?” Tihí tsi i è qui xëhi quiha mëstëhuahacahax cabo, quëbihi na. ⁴⁰ Jatsi, “Nëa xo tsi ëbë xatë iriama cabo shomahuaquí tsi è bax ma tocaquë ra” ixëquia. ⁴¹ Jaquirëquë mëxojó ca nohiria bo qui chanixëquia: “Tori bocahuë. Yoshihuahacati xo mato ra. I-ipaohai ca chihi, naa Yoshini, jahuë ángel yoixëni bo, tihí cabo bax rohahuahacani ca chihi qui bocata. ⁴² Paxnahëquë tsi ëa ma pimayamaniquë pë. E tēshinaquë tsi è qui jënë ma ayamaniquë pë. ⁴³ E co-coquë tsi mato xobo qui ëa ma jicomayamaniquë pë. Sahuëti è narisquë tsi ëa ma mëbiyamaniquë pë” nëa tsi jato qui nëcaxëquia ra. ⁴⁴ Jatsi ëa quëbicaxëcani quiha: “Jjënino tsi mi iquini pa? Jjënino tsi mia no mëbiyamani pa, naa preso qui mi nanëhacaquë no? Cahëyamaqui noa ra” tihí tsi i è qui caxëcani quiha pë. ⁴⁵ Jatsi, “Parayamaquia. Ebë xatë iriama cabo pi mëbicasyamaquí tsi ëa yoi ma mëbicasyamaniquë pë” i jato qui xëquia ra. ⁴⁶ Jatsi raahacaxëcani quiha naabo. Tënë-tënëpaocaxëcani quiha. Jama, bëso-bëso paocaxëcani quiha mëstëhuahacahax cabo ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

26

Jesu qui ja tsamicascanina

Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53

¹ Nohiria bo tiisimahax tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu chaniniquë:

² —Dos bari tsi chitahëxëhi quiha pascua fiesta. Toatiyá tsi chama bo qui mëahacaxëquia rë. Cruzó tsi ëa namëcaxëcani quiha —iquiina.

³ Toatiyá tsi quiha Caifás xobo-xoboria tsi jodioba chama bo catiniquë. Toá mani ini quiha arati iboba chama bo, jodioba yosibo. ⁴ Toá tsi ja chaninacani quiha Jesu yoati na. Parahax tsi ja qui ja tsamicascani quiha namëxëna.

⁵ —No quiniati xo ra. Anoma tsi xo fiesta no tsi ja qui no tsamihaina ra. Caxaxëhi quiha nohiria bo tia —i jaca niquë.

Perojomë tsi Jesu tahë ashimahacanina

Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8

⁶ Jabi yaca Betaniá tsi Jesu iniquë, naa bonohuaxëni ca Simón xobó no. ⁷ Toá ja no tsi quiha ja qui yoxa joniquë alabastro icanai ca botella ya. Perojome rëamë ja ini quiha. Joxo tsi quiha naa copixëni ca perojome jahuë mapo qui ja japaniquë, ja oriquiquë no. ⁸ Jatsi yoxa qui jahuë rabëti bo caxaniquë ja aca ca jisi na.

⁹ —¿Jënirixao tsi toa perojome mi yoshihuaha rë? Copixëni quiha. Huëstima ca parata quëshpi tsi naa perojome iniahatati nori iquë rë noitiria cabo qui ati —i jaca niquë.

¹⁰ Jabi ja chanicani nori ca Jesú cahëni quiha. Cahëhax,

—¿Jënixo tsi naa yoxa yosicanai pë? Jiaria tsi xo toa ë bax ja acana ra. ¹¹ Mato bëtarohahi quiha noitiria cabo; jama, ëa ti tsi xo toa mato bëta naamayamahaina. ¹² Noho yora qui perojome ja japahai cató tsi ëa ja rohahuaquë maihuahacati. ¹³ Ja aca ca nicaxëhi quiha maí ca nohiria bo tëquë, naa Dios Chani yoahacahai cató no. Jatsi naa yoxa shinaxëhi quiha nohiria bo, nicaxo na —i Jesu niquë.

Chama bo qui Jesu Judás mëacasnina

Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6

¹⁴ Jatsi arati ibobá chama bo qui Judas caniquë, naa Iscariote yaca ax jonish cato. Jesu doce ca rabëti bo ó ca huësti ca ja ini quiha. Cahax,

¹⁵ —¿Jahuë tihí ca parata ë qui acaxëcanai Jesu quëshpi na? Mato qui mëaxëquia —i jato qui Judas niquë pë.

Jatsi Judas qui treinta ca parata copixëni ca quiha ja acaniquë. ¹⁶ Bixo tsi quiha jato qui Jesu mëati xaba jia ca mërati ja chitahëhuaniquë.

Pascua fiesta

Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26

¹⁷ Jabi pascua fiesta bari bo tsëquëquë tsi quiha naa jariapari ca bari tsi levadura yama ca mapari jodiobá piniquë. Jato jabi quiha. Jatsi toa bari tsi quiha Jesu qui jahuë rabëti bo bëcaniquë.

—¿Jahuënia xo tsi pascua oriquiti rohahuaquëhi ni noa sa, pixëna? —i jaca niquë.

¹⁸ —Tobi yacatá ca joni quiha. Ja qui bocata. “‘Basima tsi xo noho xabaca’ ii quiha Maestro” i ja qui cana. “Mi xobo xo tsi jahuë rabëti bo yaxo tsi pascua oriquiti picatsi quiha” i ja qui cana —i jato qui Jesu niquë.

¹⁹ Jatsi jahuë rabëti bo bocaniquë Jesú yoani ca axëna. Toa xo tsi quiha pascua oriquiti ja rohahuaquë.

²⁰ Yata tsi naa bari caquë tsi quiha jahuë doce ca rabëti bo ya Jesu iniquë. ²¹ Oriquipama tsi,

—Parayamaquia. Jodiobá chama bo qui ëa mëaxëhi quiha mato ó ca huësti cato rë —i jato qui ja niquë.

²² Jatsi quiha ja cohuënacaniquë.

—¿Tsohuë cara ni toa sa? ¿Ea ti ma ni? —i jaca niquë.

²³ Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—E bëtaxo tsi jahuë mapari pitëxti qui nacomabëquihai ca tsi xo toa ëa mëaxëhai cato ra. ²⁴ Rësoxëquia Quënëhacanish cabá yoani jascaria, naa Nohiria Baquë ë nori cato; jama, noiti-noitixëhi quiha toa jodioba chama bo qui ëa mëaxëhai ca joni ra. Ja qui oquë ja iquë aquë ja coyamarohapiquë no —i Jesu niquë.

²⁵ Jatsi,

—¿Ea yoati tsi chanihi ni mia pa? —i Judas niquë, naa Jesu mëanish cato.

—Jaahuë —i Jesu niquë.

²⁶ Jatsi oriquipama tsi quiha mapari Jesú biniquë. Bixo tsi “Gracias” i Dios qui ja niquë ja quëshpi na. Bëquëx-xo tsi jato qui mapari ja aniquë piti.

—Bicahuë. Picahuë. Noho yora tsi xo naa —i jato qui ja niquë.

²⁷ Jatsi copá ca jënë ja biniquë. Bichi tsi “Gracias” i ja niquë. Jatsi jënë jato qui ja aniquë. —Bicahuë. Ayocana —i Jesu niquë—. ²⁸ Noho jimi tsi xo naa. Dios xabahamati quinia jisti quiha. Huëstima cabo bax japahacahi quiha noho jimi ra, jato jocha masati. ²⁹ Jabi nëa xo tsi naa uva bimi jënë atëquëpistiyamariaxëquia, mato bëta xo tsi quinia paxá tsi ë atëquëxëquë rohari mana xo na, naa noho Jahëpá otoiha cato xo na —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Jochati tanamahacaxëqui mato

Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38

³⁰ Quëquëhax tsi quiha Maca Olivo Ya qui ja bocaniquë. ³¹ Jatsi quiha jato qui Jesú chaniniquë:

—Naa baquichá tsi ëa pasomaha bësoyoxëqui mato rë. Tocaxëti quiha, “Oveja obëso ca tēpasmaxëquia. Pacanamahacaxëhi quiha jahuë oveja” i Quënëhacanish cato ó tsi Dios ni quëshpi na. ³² Jama, bësotëquëhax mato bëbo Galilea qui caxëquia —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

³³ Jatsi quiha Pedró quëbiniquë:

—Mi quima tēxë bo bësomitsa. Jama, mi quima casopistiyamariahai ca ëa xo naa ra —iquiina.

³⁴ Jatsi Pedro qui Jesu chaniniquë:

—Mia parayamaquia. Naa baquichá tsi patiari bënë quëonox pari no tsi tres tsi “Jesu cahëyamaquia” ixëqui mia rë —iquiina.

³⁵ Jatsi quiha,

—Mi bëta pi rësorohahi tsi mi quima casopistiyamariaxëquia ra —i Pedro niquë. Jatsi toca tsi quiha chaniniquë jahuë rabëti huëtsa bo ri.

Getsemani tsi Jesu bëhoxnina

Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46

³⁶ Jatsi Getsemani icanai ca qui Jesu caniquë jahuë rabëti bo ya. Cahax,

—Nëbí tsahocana. Toa tsi caapariquia bëhox-xëna —i jato qui ja niquë.

³⁷ Jatsi Pedro, Zebedeo dos ca baquë, naa Jacobo, Juan, tihí roha cabo ja boniquë. Jatsi Jesu cohuënaniquë. Raquëtsijaniquë. ³⁸ Jatsi quiha,

—Cohuëria ca ëa xo naa. Rësoti basima xo ëa rë. E bëta chitëcana. E bëta bësocana ra —i jato qui ja niquë.

³⁹ Jatsi ori pistia cahax Jesu mëniniquë, jahuë bëmana mai quiiri. Bëhoxtsijaniquë:

—Mí qui pí jia no tsi ë quima naa johai ca tënëtiya mëbihuë, noho Jahëpá. Tënëcasyama xo ëa ra. Jama, jaha ë quëehai ca mi ayamano; jama, mi shina roha ati nori ra —i Jesu niquë bëhoxhi na.

⁴⁰ Bëhoxhax jahuë rabëti bo qui ja joniquë. Joxo tsi ja oxacanaí ca ja jisniquë. Jatsi,

—¿Huësti hora roha ë bëta bësoti mëtsama ni mato rë? ⁴¹ Bësocana. Bëhoxcana, jochati ma tanamahacayamano ra. Jabija, mato shina tsi xo toa bëhoxcatsaina; jama, mato yora tsi xo chamayama —i Pedro qui Jesu niquë.

⁴² Jatsi Jesu catëquëniquë bëhox-xëna.

—Ea shinahuë, noho Jahëpá. Mí qui pí jia no tsi naa tënëtiya mi mëbino. Jama, jaha ë quëehai ca mi ayamano, mi shina ati nori —i ja niquë.

⁴³ Bëhoxhax ja jotëquëniquë. Oxa ja icani ja jisniquë. Coshiria jato bëro ini quiha. ⁴⁴ Jisbaya tsi ja bëhoxtëquëniquë, jasca ca yoahaina. ⁴⁵ Jatsi jahuë rabëti bo qui ja bacaniquë.

—¿Jari oxacanaí rë? ¿Jari joicanaí rë? Tsëquëquë ë tënëti hora ra. Jochahuaxëni cabo qui mëahacapaimaria xo ëa, naa Nohiria Baquë ë nori cato. ⁴⁶ Joicana. ¿Canomani? Nëa johi quiha ëa mëcatsai ca joni rë —i Jesu niquë.

Jesu qui soldado bo tsaminina

Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11

⁴⁷ Jabi jari ja chanino tsi Judas joniquë, naa doce ca ó ca huësti cato. Ja bëta bëcaniquë nohiria misco. Saipi bo, jihui bo, tihí cabo jayacani quiha. Ja raahacani quiha Jesu qui tsamiti. Arati ibo bo, yosibo, tihí cabá jato raani quiha. ⁴⁸ Jatsi nohiria misco qui jisti Judás aniquë.

—Ma bicatsai ca joni tatsoxëquia. Toa joni qui tsamicahuë —i jato qui Judas, naa Jesu mëanish ca niquë pë.

⁴⁹ Japi cahëhax Jesu qui Judas catapiniquë. Cahax,

—¿Ënimani mia, maestró? —i Jesu qui ja niquë, joihuahi na.

Joihuaxo tsi quiha Jesu ja tatsoniquë pë. ⁵⁰ Jatsi Jesús quëbiniquë:

—Mí acatsai ca ahue pë, noho rabëti —iquiina.

Jatsi Jesu qui tsamihí ja bëcaniquë. Ja achajahuacaniquë.

⁵¹ Jatsi quiha Jesu rabëti huësti cató jahuë saipi tsëcaniquë. Tsëcaxo tsi quiha arati ibo-iboria yonati ja paxtianiquë Jesu paxamacatsi na. ⁵² Jatsi,

—Jahuë iti qui mi saipi jahari raahuë ra —i ja qui Jesu niquë—. Saipí tsi acacaxëhi quiha saipí iquinacascanaibo ra. ⁵³ ¿Ëniriahái? ¿Dios quënati mëtsa ca ë nori cahëyamahái? Dios ë quënarohano tsi huëstima ca ángel bo, naa doce ca ángel ejército ja raatapiquë aquë ra. ⁵⁴ Jama, ángel bo ja raarohano tsi ¿Ënahuariaxo Quënehacanish cabo jatihuahacana? “Jochacanaibo qui ja mëahacati xo” ¿iyamacahi ni? —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

⁵⁵ Jatsi bëcanish ca nohiria misco qui Jesús chaniniquë:

—¿Saipi bo, tëpasti jihui bo, tihí cabo jaya ni mato pa? ¿Yomaxëni ca bichii jascaria ëa bichi bëcanai pa? Jatiroha ca bari mato bëta ë i-ipaoyamëquë arati xobó no. Toa xo tsi ë tiisimaquë tsi ë qui ma tsamiyamayamëquë. ⁵⁶ Jama, ocapijaquë naa tëquëta, Dios Chani yoanish cabá quëñeni ca jatihuahacano iquish na —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

Jatsi jahuë rabëti bá Jesu jisbërianiquë. Jisbëria tsi ja jabacaniquë.

Jodioba chama bo bësojó Jesu niinina

Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24

⁵⁷ Jesu qui tсамixо tsi arati ibo ba chama Caifás qui Jesu ja bocaniquè copihacati. Toá tsi mani ini quiha yoba cahèxèni cabo, jodioba yosibo. ⁵⁸ Jasca, basi quiha Pedró banahuaniquè raquèquí na. Chama xobo huènè qui cahèhax toá tsi ja tooniquè. Jatsi huènè qui jicohax xobo obèso cabo ya Pedro tsahoniquè tsayaxèna. ⁵⁹ Jabi arati ibo bo, nohiria yosibo, tihì cabá Jesu namècasni quiha. Ja tsi xo toa Jesu pasomaha ca joi ja mèracaniquè. Yama ra. ⁶⁰ Jama, tobi huèstima ca quiahuacanaibo ini quiha ja qui quèsocatsi na. Jarohapa tsi dos ca quiaxèni ca joni niiniquè ja qui quèsoxèna.

⁶¹ —“Dios arati xobo potasti mètsa xo èa ra” i ja ni quiha. “Jaquirèquè quiha tres barì tsi naa xobo nimatèquèxèquia” i ja ni quiha —i jaca niquè Jesu qui quèsocatsi na.

⁶² Jatsi arati ibo ba chama joiniquè Jesu qui chanixèna.

—Jènihai, naa jahuè bo yoati na? Mia pasomaha chanicani quiha ra. Jato quèbicasyamahai? —i Jesu qui ja niquè.

⁶³ Quèbiamaniquè Jesu. Jatsi arati ibo ba chama chanitèquèniniquè.

—Bèsohai ca Dios janè tsi mi chanino ra. Mi parayamano. JèDios Baquè, naa johai ca Xabahamati Ibo ni mia ra? Noqui yoahuè ra —i Jesu qui ja niquè.

⁶⁴ Jatsi,

—Ja tsi xo èa ra. Jaboqui tsi chamaxèni ca Dios mènècayá ca Nohiria Baquè tsaho ca jisxèqui mia. Naipá ca tsémó tsi ja johai ca jisxèqui mia —i ja qui Jesu niquè.

⁶⁵ Jatsi arati ibo ba chamá jahuè sahuèti jaraxaniquè caxaquí na. Jatsi,

—Dios pasomaha ja chaniquè ra. Anoma quiha. JèNiriáxo ja qui quèsocanaibo huètsa bo no nicacasma? Nèa roha xo tsi jahuè yoixèni ca chani no nicaquè ra. ⁶⁶ Jajiba ni? —nèa tsi Caifás nècaniquè.

Jatsi,

—Yoixèni tsi xo toa ja chanihana ra. Namèhacati xo ra —i jaca niquè.

⁶⁷ Jatsi quiha Jesu bèmana qui coshotsi-jahuacaniquè pè. Ja bètoxacaniquè pè. Ja bèpaishacaniquè rè.

⁶⁸ —Jisa, Xabahamati Ibobá. JèTsohuè mia aca? Noqui yoahuè ra —i jaca niquè tocahi na.

Jesu quima Pedro bèsonina

Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Toatiyá tsi xobo cacha, naa huènèni tsi tsaho Pedro iniquè. Toa tsaho ja no tsi ja qui xotaco joniquè. Yonati ja ini quiha. Jatsi ja qui yonati chaniniquè, naa xotaco cato.

—Jesu ya mi iquè, mia ri —i Pedro qui ja niquè.

⁷⁰ Jama,

—Jesu cahèyamahai ca èa xo naa ra. E joma mi chanihaina —i Pedro niquè ja qui jato bèsojo ax na.

⁷¹ Jatsi caiti qui Pedro caniquè, naa huènèni cato. Toa xo tsi quiha xotaco yonati huètsá Pedro jisniquè. Jatsi,

—Jesu ya toa joni iquè ra —i toa yonati niquè toá ca manicanaibo qui.

⁷² Jatsi caxahax Pedro ocaniquè:

—Parayamaquia. Toa Jesu cahèyamahai ca èa xo naa ra —iquiina.

⁷³ Jaquirèquè, yata pistia no tsi quiha toá ca niilai ca joni bo Pedro qui bècaniquè.

—Tonia Jesu rabèti huèsti ca xo mia ra. Jamèri xo mi joi, mi chanihaina ra —i Pedro qui jaca niquè.

⁷⁴ Jatsi Pedro ocatèquèniniquè pè:

—Jajiba ca pi è chaniyamarohano tsi èa Diós copino ra. Parayamaquia. Toa joni cahèyamaquia ra —i jato qui ja niquè rè.

Tocajaquè tsi quiha patiarì quèo-quèoniquè. ⁷⁵ Jatsi Jesú yoaha ca Pedró shinaniquè, naa “Patiarì quèonox pari no tsi ‘Jesu cahèyamaquia’ ixèqui mia” i ja qui Jesu ni quèshpi na. Jatsi cacha Pedro caniquè. Cahax ja ara-araniquè rabihi na.

27

Pilato qui Jesu ja bocanina

Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32

¹ Huèaquè tsi arati ibo ba chama bo, nohiria yosibo, tihì cabo chaniniquè Jesu namèti yoati na. Jesu ja namècasani quiha.

² Jatsi quiha Jesu ja nèxacaniquè. Nèxaxo tsi quiha romanoba chama, naa Pilato icanai ca qui Jesu ja bocaniquè ja copihacano iquish na. Boxo tsi ja qui ja mèacanicuè ja namèhacano.

Judas rèsonina

³ Jabi Jesu ja namècasani nori ca jisi tsi Judas rabiniquè, naa jato qui mèanish cato. Rabiquí tsi quiha jahari jodioba chama bo qui jahuè treinta ca parata copixèni ca ja bèniquè. Jaha ja quèèyamani quiha.

⁴ —Jishopë. Jochaquë ëa ra. Shinajiaxëni ca ë mëaquë rë, ja namëcano —i jato qui Judas niquë.

Jatsi,

—Noba shina ri ma xo; mi shina nori —i ja qui jodioba chama bo niquë.

⁵ Jatsi napata qui toa parata ja nianiquë arati xobo xo na. Niabëria tsi jamë tsi ja namëhi caniquë, jamë tënëxëhax na.

⁶ Jatsi arati ibo ba chama bá ja niani ca parata topiniquë. Topihax,

—Anoma tsi xo naa parata ra. Namëti copiti parata quiha. Noba yoba pasomaha tsi xo noba caja qui naa parata yoi nanëhaina. Binoma quiha —i jaca niquë.

⁷ Chaninahax Campo del Alfarero mai ja copicaniquë carayanabo maihuati. ⁸ Ja tsi xo toa “Mai Jimi Ya” toa mai quënahacani quiha. ⁹ Jabi tocapijaquë tsi Dios Chani yoanish ca Jeremías yamabá yoani ca jatihuahacani quiha, naa “Treinta ca parata copixëni ca ja bicaniquë. Joni copi ja ini quiha. Toa precio jodiobá copipaoni quiha joni quëshpi na. ¹⁰ Bixo tsi alfarero mai ja copicaniquë, ëa Ibobá yoani jascaria” nëá tsi quiha ja quënëni ca nina.

Pilato bësojó Jesu niinina

Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38

¹¹ Romanoba chama bësojó Jesu nimahacanicuë ja copihacano. Jatsi,

—¿Jodioba rey, naa chama-chamaria ni mia ra? —i Jesu qui romanoba chama niquë nicahi na.

Jatsi,

—Jaahuë —i Jesu niquë.

¹² Jama, arati ibo bo, nohiria yosibo, tihí cabo ja qui quësoquë tsi Jesús quëbiyamanicuë. ¹³ Jatsi Pilató nicaniquë:

—Huëstima ca tsi xo toa mi qui ja quësocanaina ra. ¿Jato nicayamaha? —iquiina.

¹⁴ Quëbiyamanicuë Jesu. Japi Pilato ratënicuë. Shinati ja cahëyamani quiha.

Nati Jesu copihacanina

Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38; 19.16

¹⁵ Jabi jatiroha ca fiesta no tsi huësti ca presó ca joni quiha romanoba chamá paquëmapaonicuë nohiria bo qui. Jahuë jabi quiha. Nohiria qui jia ca joni iqui ca ja paquëmapaoni quiha. ¹⁶ Jasca, toatiyá tsi ati ibo quiha, naa Barrabás icanai ca preso xara iniquë. Toa joni quiha nohiria tëquëtá cahënicuë. ¹⁷ Japi nohiria misco catiquë tsi quiha Pilató jato nicaniquë:

—¿Jënica joni mato bax paquëmaxëhi ni ëa ra? ¿Barrabás ni? ¿Jesu ni, naa Cristo imahaina? —i jato qui ja niquë.

¹⁸ Jabi Jesu qui yosaxëni quiha toa jodiobo iniquë. Ja tsi xo toa Pilato qui ja mëacani quiha ja namëno. Jabi ja qui ja yosacanai ca Pilató cahëni quiha.

¹⁹ Jatsi quiha nohiria copiti tsahotí ja tsahono tsi jahuë ahuiní ja qui chani raanicuë. “Toa shinajiaxëni ca joni namëyamahuë. E nama-namashinaquë ja yoati na ra” i ja niquë bënë qui.

²⁰ Jama nohiria misco qui arati ibo bo, nohiria yosibo, tihí cabo chaniniquë namëcatsi na. Chanihax,

—Barrabás bënëacana ra. “Nati xo Jesu” icana —nëa tsi nohiria bo qui ja nēcacanicuë.

²¹ Jatsi Pilato chanitëquënicuë:

—Nëbi dos ca joni bo. ¿Jënica mato qui paquëmaxëhi ni ëa ra? —iquiina.

Jatsi,

—Barrabás —i jaca niquë.

²² Jatsi,

—¿Jënahuaxëhi ni ëa ra Jesu qui, naa Cristo imahaina? —i Pilato niquë.

Jatsi,

—Cruzó tsi tooxahuë —i nohiria tëquë niquë.

²³ —¿Jëni ni ra? ¿Jahuë yoi ca ja aní pa? —i Pilato niquë jato nicahi na.

Jatsi jato joi ja choshacanicuë pë:

—Cruzó tsi ja tooxahacati xo ra —iquiina.

²⁴ Jatsi Pilato yosanicuë. Mahitsa jato qui ja chanini quiha. Caxaxëneria quiha toa nohiria iniquë; iquinacaspaimaria jaca nori. Jatsi jënëpaxa Pilató bënënicuë jato bësojo xo tsi mëchocohaxëna. Mëchocohapama tsi,

—Ja rësopino tsi noho shinari ma xo ra, mato shina nori —i nohiria qui Pilato niquë.

²⁵ Jatsi quiha nohiria tëquëtá quëbiniquë:

—Noquí, noba xocobo, tihí cabo copihacano ra, ja rësohai quëshpi na —iquiina.

²⁶ Jatsi quiha jato qui Barrabás Pilató paquëmaniquë. Jaquirëquë Jesu ja rashaniquë rispichi no. Rashaxo tsi quiha soldado bo qui ja mëaniquë cruzó tsi ja tooxacano.

²⁷ Jatsi soldado bá Jesu biniquë. Bixo tsi quiha Pilato xobo-xoboria qui ja jicomacanicuë. Jatsi Jesu qui quëtsotsi soldado bo tëquë niquë. ²⁸ Quëtsoxo tsi jahuë sahuëti ja tsobocanicuë. Tsoboxo tsi quiha sahuëti shini, naa chama sahuëti ja sahuëmacanicuë. ²⁹ Jatsi chaha ja quëcocanicuë moxa ya. Jahuë mapo ó tsi moxachaha janaxo tsi quiha jahuë mëncaya ca mëquë ó tsi bastón ja janacanicuë. Rey chama-chamaria jisiria ja ini quiha. Jatsi ja bësojó ja mënicanaca tsi ja mahuacanicuë.

—¡Viva, viva, jodioba chama-chamariá! —iquiina.

³⁰ Jatsi ja qui ja coshocanicuë. Jahuë mëquë ca bastón bichi tsi ja matoohanicuë pë. ³¹ Mahuaxo tsi quiha jahuë sahuëti shini ja tsoboniquë. Jahuë sahuëti yoi sahuëmaxo tsi quiha tori Jesu ja bocanicuë cruzó tsi tooxaxëna.

Cruzó tsi Jesu tooxahacanina

Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27

³² Riquipama tsi mai huëtsa ca joni ja bëchanicuë, naa Cirene ax jonish cato. Simón jahuë janë ini quiha. Ja qui tsamixo tsi quiha Jesu cruz ja qui ja janacanicuë ja iano.

³³ Toca tsi Gólgota, naa Mapo Xao Ya qui ja cahëcaniquë. ³⁴ Toa xo tsi vino, naa tiahui ya roihaicanish ca jënë Jesu qui ja amaniquë ati. Jama, ja xëhayamaniquë tanaxo na. Moca quiha.

³⁵ Jatsi cruzó tsi Jesu ja tooxanicuë. Tooxaxo tsi quiha jahuë sahuëti bo ja oquëxnamanicuë i-ihai cató no. ³⁶ Jaquirëquë ja tsahocanicuë toa xo tsi jaha bësoxëna. ³⁷ Jatsi jahuë mapo maxcacha chani ja janacanicuë, naa ja qui ja quësocanina, “Jesu tsi xo naa, jodioba chama-chamaria” iquiina. ³⁸ Jasca, ja bëta dos ca yomaxëni ca joni bo ja tooxanicuë, huësti jahuë mëncayá no, huësti jahuë mëxojó no.

³⁹ Jasca,

—Jë, jë —i tarabicanish cabo niquë bëquëhi na.

Jesu ja mahuacanicuë jato ri:

⁴⁰ —Mimë xabahamahuë arati xobo potascatsai cató. ¿Tres barí tsi toa xobo nimati mëtsa ni mia pa? Dios Baquë pi iqui tsi cruz ax botëhuë ra —nëa tsi nohiria bo nëcaniquë.

⁴¹ Jascaria tsi mahuacanicuë arati ibo bo, yoba tiisimacanaibo, jodioba yosibo, tihí cabo ri:

—Huëtsa bo ja xabahamaquë; jama, jamë xabahamati mëtsa ja nomari —i jaca niquë—. ⁴² ¿Noba Israel rey, naa noba chama-chamaria ni naa joni pa? Jaboqui cruz ax ja botëno ra. Tocapino tsi chahahuaxëqui noa ra. ⁴³ ¿Dios qui chitimihí ni naa joni pa? Diós jahuë Baquë mëbino ra noipiquí na. “Dios Baquë xo ëa” ¿i ja yamayamani? —nëa tsi jodioba chama bo nëcaniquë.

⁴⁴ Jasca, ja bëta tooxahacanish ca yomaxëni cabá Jesu mahuanicuë jato ri.

Jesu nanina

Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30

⁴⁵ Matoroco barí tsi quiha tsëmonaniquë toa mai. Naama tsi quiha ja tsëmonina. Tres hora bo quiha. ⁴⁶ Jatsi a las tres tsi quiha joi pistiamá tsi Jesu quënaniquë:

—Elí. Elí. ¿Lama sabactani? naa “¿Jënixo tsi ëa mi jisbëriaha rë, noho Diós, noho Diós?” —i ja niquë.

⁴⁷ Tocaquë tsi quiha,

—Elías, naa Dios Chani yoanish ca quënahi quiha tonia —i jaca niquë, naa toá ca niicanaibo.

⁴⁸ Nicahax tsi quiha huësti ca joni jabaniquë tatë bixëna. Bixo tsi quiha vinagre jënë nopi ca qui ja moosaniquë. Moosaxo tsi tahuha rëbiquirihaxo tsi Jesu ja amaniquë. ⁴⁹ Jama, —Huënyamaxëhuë. Elias jomitsa mëbixëna. No tsayaparino —i ja qui tëxë bo niquë.

⁵⁰ Jatsi Jesu quënatëquënicuë. Quënahax ja nanicuë. ⁵¹ Ja naquë tsi quiha arati xobó ca rotamë ca quëbëti raiti jaxcahacanicuë. Mana ax napata quiri ja jaxcahacani quiha. Jasca, yajoniquë mai. Mapëxënicuë macaná ca maxax bo. ⁵² Japëquënicuë rësonish caba maiquini bo ra. Toá ca Dios qui chitiminish ca rësonish ca huëstima cabo bësomahacani quiha. ⁵³ Jatsi, jato maiquini ax ja tsëquëcaniquë. Jatsi Jesu bësotëquëquë tsi quiha Jerusalén qui ja jicocanicuë jato ri. Toa xo tsi huëstima ca nohiria jato jisnicuë.

⁵⁴ Jabí mai yajoquë tsi quiha soldado bá capitán, Jesu obëso cabo, tihí cabo raquënicuë ocapijani ca jisi na. Jisi tsi,

—Jabija xo ra. Dios Baquë yoi ja iquë ra —i jaca niquë raquëhi na.

⁵⁵ Jasca, basima xo tsi huëstima ca yoxa bá tsayahi iniquë. Galilea ax Jesu ja banahuacani quiha mëbixëna. ⁵⁶ Toa mani ini quiha María Magdalena, Jacobo José jahëhua María, Juan Jacobo jahëhua, naa Zebedeo baquë bo.

*Jesu maihuahacanina**Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42*

⁵⁷ Bari caquë tsi quiha Arimatea yacata ax rico ca joni joniqüë, naa José icanai cato. Jesu banahuanish ca ja ini quiha jaa ri. ⁵⁸ Cahëhax Pilato jisi ja caniquë. Caxo tsi quiha Jesu yora ja bënaniqüë maihuati. Jatsi chani Pilató raaniquë, José qui Jesu yora ja acano. ⁵⁹ Jahuë yora bichi tsi quiha sabana paxa cató tsi ja yaboniquë. ⁶⁰ Jaquirëquë jahuë maiquini qui jahuë yora ja nanëniqüë. Huëyohaca ca quini paxa ca ja ini quiha. Nanëxo tsi quiha maxax चाहिताëni caiti qui ja taraniquë. Taraxo tsi quiha ja jisbayaniquë. ⁶¹ Jabi toá tsi maiquini bësójo María Magdalena, María huëtsa, tihí cabo tsaho ini quiha.

Maiquini bësójo ca ó bësóhai ca soldado bo

⁶² Huëaquë tsi, naa jodioba joiti barí tsi quiha arati ibo bo, fariseobo, tihí cabo Pilato jisi bocaniquë. Bohax,

⁶³ —Quiaxëni toa joni iquë ra bësóhi na, taitá —i Pilato qui jaca niquë—. “Tres barí tsi bësotëquëxëquia” i ja ni quiha ra. ⁶⁴ Japi soldado bo jahuë maiquini qui mi raano jaha ja bësocano. Huinocaxëti quiha tres bari. Mi tocapiyamano tsi jahuë yora yomahi jahuë rabëti bo jomitsa ra. Yomahax “Ja bësotëquëquë ra” icaxëcani quiha pë. Jatsi Jesu quiahai ca oquëxëhi quiha ja quiacanaina ra —nëa tsi Pilato qui ja nëcacaniquë pë, naa jodioba chama bo.

⁶⁵ Jatsi,

—Soldado bo bihuë. Jia tsi jahuë maiquini ó bësocana —i jato qui Pilato niquë.

⁶⁶ Jatsi ja bocaniquë. Maiquini ca maxax ja rohahuacanicuë, bahama ja tarahacayamano iquish na. Jaquirëquë soldado bo ja nimacanicuë jaha ja bësocano.

28

*Jesu bësotëquëninina**Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10*

¹ Jodioba joiti bari huinocaquë tsi quiha baquishmari tsi, naa domingó tsi María Magdalena, María huëtsa, tihí cabo bocaniquë Jesu mai jisi na. ² Jatsi mai yajo-yajoniquë, nai ax ángel botëni quëshpi na. Botëxo tsi quiha bahama maxax ja taraniquë. Tori tarahax maxax cacha ja tsahoniquë. ³ Canapa bajra-bajrahai jascaria tsi quiha jahuë jaria ini quiha. Joxoria quiha jahuë sahuëti ini quiha, naa nieve jascaria. ⁴ Jatsi raquë-raquënicuë jaha bësóhai ca soldado bo jisish na. Ja rëso-tapicaniquë raquëhi na. ⁵ Jatsi quiha yoxa bo qui ángel chaniniquë:

—Raquëyamacana. Jesu, naa tooxahacahitahax ca ma mërähai ca cahëquia. ⁶ Yama xo ra. Ja bësotëquëquë ra, ja yoani jascaria. Nëri bëcahuë. Ja janahacahitaha ca ma tsayano. ⁷ Mëri, jaboqui jahuë rabëti bo yoata. “Ja bësotëquëquë” i jato qui cana. “Mato bëbo Galilea qui cahí quiha. Toa xo tsi Jesu jisxëqui mato” i jato qui cana. Jabi mato ë yoaha ca ma shina-bënoyamano —i yoxa bo qui ángel niquë.

⁸ Jatsi maiquini jisbaya tsi quiha rani tsi jahari yoxa bo jabaniquë jato rabëti bo yoaxëna. Jasca ja raquëcani quiha. ⁹ Jisbayajahuacano tsi quiha jato bësójo Jesu jisiquitapaniquë. Jisiquixo tsi jato ja joihuaniquë. Jatsi quiha ja bësójo tsi ja mënicaniquë jahuë tahë acha. Ja qui artsijacanicuë.

¹⁰ Jatsi quiha,

—Raquëyamacana. Ebë xatë bo qui ma chanino. “Galilea qui bocata. Toa xo tsi ëa jisicaxëcani quiha” icana —nëa tsi yoxa bo qui ja nëcanicuë.

Soldado bá yoanina

¹¹ Jabi jahari yoxa bo bohono tsi quiha maiquini ó bësóhai ca soldado bo yaca qui cahënicuë jato ri. Ocapijani ca arati ibo bo qui ja yoacanicuë. ¹² Nichax arati ibo bo bocaniquë nohiria yosibo yoaxëna. Jënhuati ja cahëyamacani quiha. ¹³ Japi soldado bo qui ja chanicaniquë jato quiamaxëna.

—“Yomahacashinaquë jahuë yora” i nohiria bo qui cana. “Baquichá no oxano tsi jahuë yora jahuë rabëti bá yomashinaquë pë” icana. ¹⁴ Jatsi Pilató pi ma yoahai ca jahuëcari nicanó tsi “Jabija” i ja qui xëqui noa. Ma raquëyamano —i soldado bo qui jodioba chama bo niquë.

¹⁵ Jatsi quiha soldado bo qui parata chama bá aniquë quiamaxëna. Jatsi soldado bo jisbayaniquë, ja yoahacacani ca yoaxëna. Jabi jodiobo xërëquë tsi quiha toa quiahai ca chani pacanicuë pë. Toatiyá rohari no tsi jari chahahuahacahi quiha toa chani pë.

*Jahuë rabëti bo Jesú raanina**Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23*

¹⁶ Jaquirëquë Jesu once ca rabëti bo bocaniquë Galileá ca maca qui, naa Jesús yoaha ca qui. ¹⁷ Jesu jisi tsi ja bësójó tsi quiha ja mënicaniquë; jama, Jesu ja iqui ca huësti huësti cabá chahahuayamaniquë. ¹⁸ Basimahax tsi quiha jato qui Jesu chaniniquë.

—Naipá cabo, maí cabo, tihi cabo yonati chama tēquë è qui acacanicuë. ¹⁹ Jatsi nohiria bo tēquë qui bocata. Ea banahuacanaibo jato amacana. Jahëpa, jahuë Baquë, Espíritu Santo, tihi cabá janë tsi jato ashimacana. ²⁰ Jasca, mato è yoani ca jahuë bo tēquë jato tiisimacana. Mato bëtapaoxëquia ra, xaba rëso qui. Toa ma shina-bënoyamano —nëa tsi jahuë rabëti bo qui ja nēcaniquë.

EL Santo Evangelio Según San Marcos

Xaba xo tsi ashimati ibo Juán Dios Chani yoanina

Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28

¹ Jesucristo Chani jia ca tsi xo naa, naa Diós raani ca Baquë yoati na. ² Jariapari tsi quiha jahuë Baquë yoati tsi Dios chaniniquë; naa Isaías yamabá quënëni cató no.

“Mía bëbo noho Chani bëhai ca raapariquia,
mi quinia rohahuati’ i jahuë Baquë qui Dios ni quiha.

³ Jasca xabachá racaxëhi quiha mia bëbo cahai cato.

Toa xo tsi quënaxëhi quiha.

Quënahax, ‘Mamë rohahuacana,

Ibo johai quëshpi na’ ixëhi quiha nohiria bo qui.

‘Mato jabi mëstëhuacana, naa bahi mëstëhuahai jascaria’ ixëhi quiha”

nëa tsi Dios nëcani quiha Isaías yamabá quënëni cató no.

⁴ Jabi naa Chani bëhai ca ashimati ibo Juan ini quiha. Xabachá tsi quiha ja jisiquiniquë, Dios Chani yoahi na. Jatsi,

—Mato jocha quima Dios quiri bësocana. Bësoxo ma ashimahacati xo. Jatsi masahacaxëhi quiha mato jocha ra —i nohiria bo qui Juan niquë. ⁵ Jatsi quiha jodioba mai cabo, Jerusalén cabo, tihí ca nohiria bocaniquë, Juan chani nicacascani na. Nicaxo tsi quiha jato jocha ja bërohuacanicuë. Jatsi quiha Juan yamabá jato ashimaniquë ani Jordán xo na.

⁶ Jabi camello rani tsi Juan sahuëti acacani quiha. Bichi cinturón ja chinëxëni quiha. Chapo bo, nihí ca bata, tihí cabo ja pini quiha. ⁷ Jabi Juán yoani ca chani tsi xo naa:

—E cho joxëhi quiha ëa oquëria cato. Jahuë yonati iti mëtsama xo ëa ra, ëa oquëria ca ja nori igui na. ⁸ Jënë tsi mato ashimaquia; jama, Espiritu Santó tsi mato ashimaxëhi quiha naa johai cato —i Juan niquë.

Jesu ashimahacana — Jochati ja tanamahacana

Mateo 3.13; 4.11; Lucas 3.21-22; 4.1-13

⁹ Jaquirëquë toatiyá tsi Nazaret, naa Galileá ca yaca ax Jesu jonicuë. Ja joquë tsi quiha ani Jordán xo tsi Juán Jesu ashimaniquë. ¹⁰ Jatsi quiha jënë ax tsëquëpama tsi nai japëquëhai Jesú jisnicuë. Jatsi ja qui Espiritu Santo botënicuë; boto botëhai jisiria iquiina. ¹¹ Jatsi quiha nainá ca joi chaniniquë:

—Noho Baquë yoi xo mia. Mi qui raniquia —iquiina.

¹² Jaquirëquë xaba qui Espiritu Santó Jesu raatapiniquë. ¹³ Cuarenta bari no tsi ja ini quiha xabachá no. Toá ja no tsi quiha Satanás tanamaniquë jochamaxëna. Jasca, toá tsi yohina bo ini quiha jato ri; jama, ángel bo bëcaniquë Jesu mëbixëna.

Cuatro ca joni bo Jesú quënanina

Mateo 4.12-22; Lucas 4.14-15; 5.1-11

¹⁴ Jabi preso qui Juan nanëhacaquë tsi quiha Galilea mai qui Jesu caniquë. Caxo tsi quiha Dios Chani jia ca ja yoanicuë. ¹⁵ Yoahax,

—Tsëquëquë xaba-xabatiya ra. Basima tsi xo Diós otohaina ra. Mato jocha quima casocana. Casoxo Dios Chani jia ca chahahuacana —i ja niquë.

¹⁶ Ia Galilea quënipama tsi quiha rabë ca joni Jesú jisnicuë, naa Simón, jahuë noma Andrés. Sani bicanaibo ja icani quiha. Jabi jato nishi bo niahi ja icani quiha Jesu cahëquë no. Jatsi,

¹⁷ —E bëta bëcana. Joni bo biti mato tiisimaxëquia —i jato qui Jesu niquë.

¹⁸ Jatsi quiha jato nishi bo ja janatapicaniquë Jesu banahuaxëna.

¹⁹ Ori pistia caxo tsi quiha rabë ca joni huëtza bo ja jisnicuë, naa Zebedeo baquë Jacobo, Jacobo noma Juan. Jato notí tsaho ja icani quiha, jato nishi bo shomahuacanaina. ²⁰ Jato tsayapama tsi Jesú jato quënaniquë. Jatsi quiha jato jahëpa Zebedeo, jahuë yonati bo, tihí cabo ja jisbëriatapicaniquë. Jisbëria tsi quiha Jesu ja banahuacanicuë.

Yoshi jaya ca joni

Lucas 4.31-37

²¹ Jatsi Capernaum yaca qui ja cahëcaniquë, naa Jesu, jahuë rabëti bo ya. Jodioba joiti bari tsi quiha jato catiti xobo qui Jesu jiconiquë. Jicoxo tsi quiha tiisimatsijahuanicuë. ²² Jabi ja tiisimani ca quinia qui nohiria bo ratënicuë. Jato yoba tiisimati maestro bo quirima ja ini quiha, chama ya jato ja tiisimani nori quëshpi na.

²³ Jatsi quiha yoshi jayanish ca joni jiconiquë catiti xobo qui. Pistiama ca jói tsi ja quënaniquë:

²⁴ —Noqui yosiyamahuë, Nazarét ca Jesú. Tonia noqui quëyohi mi joquë pë. Mia cahëquia. Mia ri tsi xo toa Dios Baquë jiaxëni cato ra —i ja qui yoshi niquë.

²⁵ Jatsi Jesú yoshi raahaniquë:

—Pasihuë. Joni quima ax natsëquëhuë —iquiina.

²⁶ Jatsi pë yoshini joni rasëbimaniquë. Rasëbimahax ja sai-sainiquë, natsëquëhi na. ²⁷ Jatsi quiha ratëyoniquë nohiria tsayahax na. Chaninatsijacaniquë:

—¿Jëniria ni sa? ¿Tiisimahai ca paxa ni naa sa? Jisi. Chama jaya xo naa joni ra. Jisi. Jahuë chani qui nicahi quiha yoshi bo ri pa —iquiina.

²⁸ Jatsi Galilea maí tsi chani pacananiquë Jesú ani yoati na.

Huëstima ca nohiria Jesú jënimahuanina

Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39

²⁹ Jaquirëquë catiti xobo jisbaya tsi quiha Simón, Andrés, tihí caba xobo qui ja bocaniquë. Bocaniquë Jacobo, Juan, jato ri. ³⁰ Jabí raca Simón raisi ini quiha. Ja iquini quiha. Xobo qui Jesu cahëquë tsi,

—Iquihí quiha —i Jesu qui jaca niquë.

³¹ Jatsi jisi Jesu caniquë. Caxo tsi quiha jahuë mëquë ja biniquë joimaxëna. Jatsi janacatapiniquë jahuë iquini ra. Joixo oriquti taatsijahuaniquë pa.

Huëstima ca anomaria cabo Jesú jënimahuanina

Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41

³² Bari chixabano tsi quiha iquicanaibo, anomaria cabo, yoshi jaya cabo, tihí cabo nohiria bá bëniquë Jesu qui. ³³ Jasca, xobo bësojó tsi yacatá ca nohiria tëquë quëtsoniquë. ³⁴ Jatsi huëstima ca anomaria cabo ja jënimahuaniquë. Yoshi bo ja natsëcaniquë. Natsëcapama tsi yoshi bo ja pasimaniquë, ja chaniyamacano iquish na. Dios Baquë ja iqui ca ja cahëcani quiha.

Galilea mai xo tsi Dios Chani Jesú yoanina

Lucas 4.42-44

³⁵ Huëaquë, jari mitsëmono tsi Jesu joiniquë. Xobo jisbaya tsi quiha nohiria yama ca iti qui ja caniquë jamë no. Toá tsi ja bëhoxni quiha. ³⁶ Jatsi Jesu yopaxo tsi Simón, jahuë rabëti bo, tihí cabá mërahi bocaniquë. ³⁷ Jisi tsi,

—Mia mëracani quiha nohiria tëquë ra —i ja qui jaca niquë.

³⁸ Jama,

—Nëá ca yaca huëtsa bo qui no cati xo. Jato qui Dios Chani ë yoaxëti xo ra. Ja tsi xo toa ë raahacaniquë —i jato qui Jesu niquë.

³⁹ Jatsi Galilea mai tëquë xo tsi Dios Chani ja yoabonaniquë, jato catiti xobo xo na. Yoshi bo ja natsëcaniquë jaa ri.

Leproso ca joni Jesú jënimahuanina

Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16

⁴⁰ Jatsi lepra jaya ca joni Jesu qui joniquë jënimahuahacaxëna. Bonohuaxëni ca joni ja ini quiha. Mënihax,

—Mi aapicatsai tsi ëa jënimahuati mëtsa xo mia ra —i Jesu qui ja niquë.

⁴¹ Jatsi quiha Jesu cohuënaniquë tsayahax na. Noitiria ca joni ja ini quiha. Jatsi Jesú joni motsaniquë. Motsahax,

—Acasquia ra. Bahuëhacahuë —i ja qui Jesu niquë.

⁴² Jatsi tapotapiniquë jahuë bono bo. Jënima ja ini quiha.

⁴³ Jatsi jahuë xobo qui raanox pari tsi Jesú yobaniquë:

⁴⁴ —Quiniahuë. E aca ca yoayamahuë. Jama, jaboqui arati ibo qui caaparita, mia ja tsayano iquish na. Jatsi Moisés yobani ca ja qui ahuë tëpas-hacati, nohiria bo qui mi jënimahuahacaha jismaxëna —i ja qui Jesu niquë.

⁴⁵ Jama, caquí tsi quiha Jesú ja bax aca ca ja yoabonaniquë pë. Jatsi quiha chani pacanatapiniquë Jesu yoati na. Jaha tsi pë bëro tsi yaca qui jiconoma Jesu ini quiha, naa tihiria ca quëtsohai ca nohiria iqui na. Jaha tsi quiha yaca basi, naa xobo yama cató tsi quiha ja chitëniquë.

2

Mohitimaxëni ca joni Jesú jënimahuanina

Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26

¹ Ichariama ca bari tsi quiha Jesu chitëniquë xobo yama cató no. Jaquirëquë Capernaum qui jahari ja joniquë jahuë xobo qui. Jatsi quiha jahari ja johai ca nohiria bá

nicaniquè. ² Jaha tsi quiha jahuè xobo qui huèstima ca nohiria quètsoniquè. Jahuè xobo ja rëamècani quiha. Jasca, caiti cacha xëa yama ini quiha niiti. Jatsi quiha jato qui Jesu chaniniquè, Dios Chani yoahi na. ³ Yoajahuano tsi quiha nohiria maxo xobo qui cahèniquè, mohitimaxèni ca joni bèhaina. Cuatro ca joni bá bèni quiha. ⁴ Xobo qui cahèhax Jesu qui basimanoma ja icaniquè rè, naa huèstima ca nohiria iqui na. Jaha tsi quiha xobo mapasti tsècatsijahuacanicuè. Quinihuaxo tsi quiha noitiria ca joni ja botèmacanicuè, jahuè oxatí no. ⁵ Jabi Jesu qui ja chitimiriacani quiha toa joni ja jènimahuano. Jabi ja chitimicanai ca jisi tsi mohitimaxèni ca joni qui Jesu chaniniquè:

—Masahacaquè mi jocha, noho baquè —iquiina.

⁶ Jabi toá tsi jodioba yoba tiisimacanaibo tsaho ini quiha. Jesú yoaha ca ja nicacanicuè. Nicahax,

⁷ —Jènihax tsi toca tsi chanihi ni naa joni sa? Dios pasomaha chanihi quiha pè. Yama tsi xo jocha masati mètsa cato ra; jaroha tsi xo Dios —i jamè jaca niquè.

⁸ Jabi ja shinacanaí ca Jesú cahètapiniquè. Japi jato qui ja chaniniquè.

—Jèniyahax toca tsi shinacanaí rè, èa yoati na? ⁹ Jèni ca ni toa bèroria ca yoati, naa mohitimaxèni ca qui? “Masahacaquè mi jocha” ¿iti ni? “Niina. Cohuè” ¿iti ni? ¹⁰ Jabi jocha masati chama Nohiria Baquè jaya ca ma cahèno ra. Tsayacahuè —i jato qui Jesu niquè.

Jatsi mohitimaxèni ca joni qui Jesu chaniniquè:

¹¹ —Joihuè. Mi oxati topihuè. Mi xobo qui cata —iquiina.

¹² Jatsi joitapiniquè joni ra. Joixo tsi quiha jahuè oxati ja topiniquè. Jatsi quiha xobo ja huajanicuè jato bèsojó no. Jaha tsi quiha ja ratèyocanicuè tsayahax na. Tsayaxo tsi Dios ocahuatsijahuacanicuè:

—Anomaria tsi xo naa no tsayahana ra —iquiina.

Mateo Jesú quènanina

Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32

¹³ Jatsi Galilea qui jahari Jesu catèquènicuè. Caxo tsi quiha ja qui quètsohai ca nohiria tiisimatsijahuanicuè. ¹⁴ Ia quènipama tsi quiha gobierno bax nohiria quima parata biti ibo-iboria ca joni Jesú jisnicuè, naa Alfeo baquè Mateo. Jahuè oficina xara tsaho ja ini quiha. Jatsi,

—Ea banahuahuè —i ja qui Jesu niquè.

Jatsi quiha Mateo joiniquè. Joixo tsi Jesu ja banahuanicuè. ¹⁵ Jaquirèquè Mateo xobo qui Jesu caniquè oriquixèna. Jabi impuesto biti ibo-iboria bo, jochahuaxèni cabo, tihi cabo qui joi Mateo amani quiha Jesu ya oriquiti. Jabi Jesu ja banahuacascani quiha jato ri. ¹⁶ Jatsi quiha yosananicuè jodioba chama bo, naa jodioba yoba tiisimacanaibo, jochahuaxèni cabo ya Jesu oriquihai tsayahax na. Jatsi jahuè rabèti bo qui ja chaniniquè:

—Jènixo tsi impuesto biti ibo bo, jochahuaxèni cabo, tihi cabo ya oriquihi ni Jesu pè? —iquiina.

¹⁷ Jatsi quiha Jesú jato quèbiniquè nicaxo na:

—Doctor qui cayamahi quiha jènimaha cabo. Jama, doctor ó quèèhai ca tsi xo naa anomaha cabo. Jasca, shinajiaxèni cabo quènahi è joyamaniquè, jato jocha quima bèsomati jochacanaibo quènati nori —nèa tsi jato qui Jesu nècaniquè.

Samati jabi

Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39

¹⁸ Toatiyá tsi quiha ashimati ibo Juan banahuacanaibo, fariseobo banahuacanaibo, tihi cabo samahi iniquè. Japi huèsti huèsti ca nohiria Jesu qui bècaniquè nicaxèna. Johax,

—Jènihax tsi samahi ni Juan banahuacanaibo, fariseobo banahuacanaibo? Mi rabèti bo tsi xo toa samayamacanaina pa —i ja qui jaca niquè.

¹⁹ Jatsi Jesú quèbiniquè:

—Joní ahui yano tsi samahi ni ahui bichish cato rabèti bo pa? Iyamacani quiha ra. Cohuèti xaba ma xo ra. Jabi ahui bichish ca jato bètano tsi oriquicani quiha ra. ²⁰ Jama, tobixèhi quiha bari huètsa, naa ahui bichish ca mèbihacaxèhai ca bari. Toa barí tsi quiha samacaxècani quiha jahuè rabèti bo cohuèhi na. (Jabi tocaxèhi quiha noho rabèti bo ri è caquè no) —nèa tsi Jesu nècaniquè.

Arati quinia siri jatihaina

Mateo 9.16-17; Lucas 5.36-39

²¹ Jatsi quiha Jesu chaniniquè nohiria bo qui jahuè arati quinia paxa ca yoati na.

—Quèsi paxá tsi quiha raiti siri pishpayamahi quiha nohiria. Anoma quiha. Jabi quèsi paxá tsi ja pishpapicano tsi pèrèsixèhi quiha raiti siri. Pèrèsixèhi quiha quèsi paxa ri, jaha bèquiyamahai iqui na. (Jascaria, mato arati quinia siri jaha bèquiyamahai quiha noho tiisi paxa cato. Jamèri xo.) ²² Jasca, jènè bichi ca sota sirixèni qui jèsihai ca jènè paxa ca rèhuiyamahi

quilha nohiria. Rëhuijahuacano tsi poshixëhi quilha jënë bichi ca sota ra. Jatsi japaquëxëhi quilha jënë. Yoshihuahacaxëhi quilha sota ra. Jama, jënë bichi ca sota paxa ca qui jënëria paxa ca rëhuihacati xo. (Jascaria, anoma tsi xo toa arati quinia sirí tsi noho tiisi paxa ca tiisimahaina ra. Arati quinia huëtsá tsi ja tiisimahacaxëti xo. Mato arati jabi sirí jaha bëquiyamahi quilha noho tiisi paxa cato) —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

Joiti barí tsi Jesu rabëti bá trigo bimi risanina

Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5

²³ Joiti barí tsi quilha harina trigo huai bo nacohi Jesu iniquë jahuë rabëti bo ya. Bohopama tsi quilha jahuë rabëti bá trigo bimi risaniquë piti. ²⁴ Jatsi quilha ja qui jodioba chama bo chaniniquë tsayahax na.

—Tsayapa. Anoma ca acani quilha mi rabëti bo ra. Anoma tsi xo toa joiti barí tsi yonocohaina ra —i ja qui jaca niquë.

²⁵ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—¿Quënhacani cabo ó tsi noba David yamabá ani ca ma tsayamayamani, naa jahuë joni bo ya ja paxnaniquë no? ²⁶ Dios xobo qui ja jiconi quilha jahuë joni bo ya, arati ibo ba mapari bixëna. Jabi toatiyá tsi quilha arati ibo bo chama Abiatar i-ipaoni quilha. Jicoxo tsi quilha Dios qui aquëquëmani ca mapari David yamabá bini quilha, pixëna; naa pinoma ca mapari quilha. Jatsi quilha ja bëta inish ca joni bo qui toa roa ca mapari ja ani quilha piti —nëa tsi Jesu nëcaniquë jato qui.

²⁷ Jatsi,

—Joiti bari Diós ani quilha joni mëbixëna ra. Joni acayamani quilha joiti bari bax na. ²⁸ Jatsi jënima tsi xo toa noho rabëti bá acaina, joiti bari Ibo-iboria ca è nori iqui na —i jato qui Jesu niquë.

3

Mëquë choni jaya cato

Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11

¹ Catiti xobo qui Jesu jicotëquëniquë. Toá tsi mëquë choni jayanish ca joni ini quilha. ² Jatsi quilha nohiria bá Jesu tsaya-tsayamisaniquë ja qui quësocasquí na. Joiti barí tsi joni ja jënimahuaxëti ó ja pasocani quilha. ³ Jatsi mëquë choni jayanish ca joni qui Jesu chaniniquë:

—Niïhuë. Nëri johuë —iquiina.

⁴ Jatsi nohiria bo Jesú nicaniquë:

—¿Yoi ni, ja ni joiti barí tsi ja ca acaina? ¿Naa joni mëbixëhi ni noa? ¿Mëbiyamaxëhi ni noa? ¿Xabahamaxëhi ni noa; quëyoxëhi ni noa? —i jato qui ja niquë.

Quëbiyamaniquë nohiria pë. Ja pasicaniquë. ⁵ Jatsi caxaxo tsi quilha Jesú jato bësniquë. Cahëtimaxëni ca nohiria ra. Jato shina yoi iqui tsi Jesu cohuënaniquë. Jatsi noitiria ca joni qui Jesu chaniniquë:

—Mi mëquë yoi mëtahuë —iquiina.

Jatsi quilha joni jahuë mëquë mëtaniquë. Jënimahuahacani quilha jahuë mëquënë. ⁶ Jatsi bamaxoma tsi jodioba chama bá jisbayaniquë. Jisbaya tsi maxo huëtsa ya, naa Herodes yonati bo ya ja caticaniquë chaninaxëna, Jesu acascani na.

Ia quëmapó ca nohiria misco bo

⁷ Jatsi ia qui Jesu caniquë jahuë rabëti bo ya. Ja caquë tsi quilha banahuacanicuë Galiléa ca nohiria misco ra. ⁸ Jisti bo Jesú acai ca nicahax bëcani quilha jodioba maí ca nohiria. Jasca, Jerusalén, Idumea, ani Jordán rabëquëxë, Tiro, Sidón mai, tihí cabo ax ja bëcani quilha Jesu jisxëna. ⁹ Jatsi quilha quëtsohax ca nohiria iqui tsi jahuë rabëti bo ja yobaniquë ja bax noti rohahuati. Nohiria quima paxati quilha. ¹⁰ Jabi huëstima ca ja jënimahuanicuë toa barí no. Ja tsi xo toa ja qui nohiria quëtsoni quilha Jesu motsaxëna. ¹¹ Jasca, ja bësojó tsi yoshi jaya ca nohiria mëni-mëniniquë, Jesu tsayahax na. Mënihax yoshi bá quënaniquë:

—Dios Baquë xo mia ra —iquiina.

¹² Jama, jato ja yobarianiquë tsohuë ja iqui ca yoayamati.

Doce ca rabëti bo Jesú binina

Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16

¹³ Nohiria bo jënimahuahax tsi tëmachi Jesu tëmahaniniquë. Tëmahanaxo tsi quilha ja bicasni ca joni bo ja quënaniquë ja bëtati. Jatsi ja qui ja bëcaniquë. ¹⁴ Doce ca joni bo ja bini quilha ja bëtati, raahacati, Dios Chani yoati. ¹⁵ Jasca, chama jato qui ja aniquë yoshi bo tsëcati. ¹⁶ Jabi doce ca ja bini ca tsi xo naa:

Simón, naa Pedro ja janëni cato,

¹⁷ Jacobo, naa Zebedeo baquë,

Jacobo noma Juan, (Boanerges ja quënahacacani quilha, “Tërëhai cato baquë bo” iquiina.)

¹⁸ Andrés,
Felipe,
Bartolomé,
Mateo,
Tomás,
Alfeo baquë Jacobo,
Tadeo,

gobierno pasomaha ca Simón,

¹⁹ Judas Iscariote, naa jodioba chama bo qui Jesu mëanish cato.

Tihi cabo Jesú biniquë ja bëtati.

Yoshi bëboti chama Jesú jayahaina

Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10

Jaquirëquë xobo qui Jesu jiconiquë jahuë rabëti bo ya. ²⁰ Ja qui nohiria misco quëtsotëquëniquë pa. Jabi nohiria iqui tsi pinoma quiha ja icaniquë rë. ²¹ Jatsi quiha Jesú nohiria jënimahuahai ca jahuë noma bo, jahuë jahëhua, tihi cabá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha Jesu bichi ja bocaniquë, yoyo jayahai ca quëscajahuahi na.

²² Jasca, jahuë xobo qui cahëniquë Jerusalén ca maestro bo, naa Dios yoba cahëxëni cabo. Cahëhax tsi quiha ja nëcacaniquë:

—Jahuë ibo tsi xo Satanás ra. Yoshi bo ibo-iboria tsi xo toa Jesu mëbihai cato. Ja tsi xo toa yoshi tsëcati chama jaya xo ra —i jaca niquë pë, ja yoati na.

²³ Jatsi nohiria Jesú quënaniquë chani bo jato qui yoaxëna. Ja nëcani quiha:

—¿Jënahuariaxo raca Satanás Satanás natsëcana? ²⁴ Jabi iquinapihi tsi quëyohacaxëhi quiha pais ca nohiria ra. Chama yama xo toca ca gobierno ra. ²⁵ Jasca, quëyohacaxëhi quiha xobó ca nohiria ra, ja iquinacaquë no. Yonocobëquitimaxëni ca xo rë. ²⁶ Japi jamë pasomaha iquinapihi tsi quëyohacaxëhi quiha Satanás chama. Tocapijano tsi basima xo jahuë rëso ra. Jabi tocyamahi quiha Satanás ra.

²⁷ ¿Jënahuariahax raca joni chamaxëni cato xobo qui joni jicona, jahuë jahuë bo yomaxëna? ¿Jariapari tsi quiha chamaxëni ca joni nëxayamayamaxëhi ni? Nëxaxo tsi jahuë jahuë bo yomahi quiha.

²⁸ Mato parayamaquia. Nohiria jocha tëquë masaxëhi quiha Dios ra. Masahacaxëhi quiha ëa pasomaha ca chani ri. ²⁹ Jama, Espiritu Santo pi nohiria ocahuano tsi jahuë jocha shina-bënoyamaxëhi quiha Dios. Quësohacapaoxëhi quiha toa nohiria ra —i Jesu niquë nohiria bo qui chanihi na.

³⁰ Jabi toca tsi quiha Jesu chaniniquë:

—Yoshi jaya —i jaca ni quëshpi na.

Jesu jahëhua, jahuë noma bo

Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21

³¹ Jatsi xobo qui jahuë jahëhua, jahuë noma bo, tihi cabo bëcaniquë. Xobo cacha nii ja icani quiha. Jatsi chani ja qui ja raacanicuë, cacha ja jono iquish na.

³² Jatsi,

—Cacha tsi xo mi ihua, mi noma bo. Mia mëracani quiha —i Jesu tëamë ca nohiria niquë.

³³ Jatsi Jesú jato nicaniquë:

—¿Tsohuë ni toa noho jahëhua yoi ra? ¿Tsohuë ni toa ëbë xatë yoi bo? —iquiina.

³⁴ Jatsi ja tëamë ca tsaho ca nohiria qui tsayahax,

—Nëá xo noho jahëhua yoi. Nëá xo ëbë xatë yoi bo. ³⁵ Ebë xatë, noho yoxa cato, noho jahëhua tihi ca tsi xo toa Dios shina acai cato iquia —iquiina.

4

Bëro sayanish cato

Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8

¹ Ia Galilea quëmapo xo tsi quiha nohiria bo tiisimati Jesú chitahëhuaniquë. Anomaria nohiria iniquë ra, naa ja qui quëtsocanaibo. Nohiria misco quiha. Ja tsi xo toa ianë ca noti qui Jesu jiconiquë nohiria quima paxaxëna. Jicohax tsi quiha ja tsahoniquë. Quëmapó tsi quiha nohiria tëquë mani ini quiha. ² Jatsi quiha huëstima ca jahuë bo jato ja yoanicuë chaniqui na. Bëroria ca jahuë chani ini quiha. Ja nëcaniquë:

³ —Bëro sayahi quiha huësti ca joni caniquë. ⁴ Jahuë huai sayajahuano tsi quiha huësti huësti ca bëro bahi tapai xapaquëniquë. Toá ca bëro isa bá piniquë joxo na. ⁵ Jasca, bëro huëtsa quiha maxax mai qui xapaquëniquë, naa iriama ca mai cató no. Toá tsi quiha bëro shinahatapiniquë, oti yama pi mai ini iqui na. ⁶ Bari tsëquëquë tsi quiha ja mëshahacanicuë. Tapo mishni quiha. Ja iqui tsi ja chonicaniquë rë. ⁷ Jatsi huësti huësti ca bëro masa xëreque tsi xapaquëniquë rë. Bëro ya tsi shinahabëquiniquë masara pë. Banaha ca ja mapani quiha.

⁸ Jama, bëro huëtša mai jiaxëni ca qui xapaquëniquë. Jocohax jia tsi quiha ja shinahaniquë. Huëtšima ca bimi ja saihuacanicuë. Cien ca bëro huëtši ca maxó saihuani quiha. Maxo huëtša tsi quiha setenta. Maxo huëtša ri treinta —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

⁹ Jatsi,

—Ea nicaxëti xo jatiroha cabo ra —i Jesu niquë nohiria bo qui.

Jonë ca chani yoati na

Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10

¹⁰ Jamë pistia ja no tsi quiha jahuë rabëti bo, toá ca banahuacanaibo huëtša bo, tihi cabá nicaniquë ja yoaha ca chani yoati na. Jato qui bëronoma ini quiha ja yoahana. ¹¹ Jatsi jato ja quëbiniquë:

—Mato qui tiisi acanicuë, Diós otohái ca yoati tsi jonë ca jahuë bo cahëti. Jama, naa jonë ca jahuë bo cahëyamahi quiha ëa pasomaha cabo. Nëca ca chani tsi, naa ejemplo bá tsi nohiria qui chanicuë, nicaxo ja cahëyamacano iquish na. ¹² Dios quiri ja bësoyamacano, jato jocha masahacayamano iquish na.

Bëro sayanish ca ejemplo Jesú bërohuana

Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15

¹³ Jatsi Jesú jato nicaniquë:

—¿E yoaha ca chani ma cahëyamaha pa? Cahëyamapiquí tsi çjënahuariaxo raca ë yoaxëhai ca ejemplo huëtša bo ma cahëna? ¹⁴ Bëro sayahái ca tsi xo toa Dios Chani yoahái cato. ¹⁵ Huëtši huëtši ca nohiria tsi xo toa bahi tapái ca bëro jascaria. Dios Chani nicacani quiha. Ja nicacano tsi johi quiha Satanás, jato shina ó ca sayaha ca chani tsëcaxëna. ¹⁶ Nohiria huëtša tsi xo toa maxax mai qui sayaha ca bëro jascaria. Ranixo tsi Dios Chani biriacani quiha nicaxo na. ¹⁷ Jama, jato shina ó tsi tapoyamahi quiha Dios Chani rë. Naamayamahi quiha ja chahahuacanaina rë. Dios Chani iqui tsi nohiria bá jato yosino tsi ja tënëmapihacacano tsi Dios quinia quima casotapicani quiha. ¹⁸ Jatsi nohiria huëtša tsi xo toa masa xërëquë sayaha ca bëro jascaria. Dios Chani nicacani quiha jato ri; ¹⁹ jama, Dios quima jato ninihi quiha maí ca jahuë bo, naa jaha ja quëëcanaina. Maí ca jahuë bo shinacani quiha pë. Jatsi Dios Chani, naa sayaha ca bëro tsihaqui quiha parata ó ja quëëcanaina ra. Tsihaqui quiha toa jato ranihuahái ca jahuë bo rë. Ja quëshpi tsi jato shina ó tsi anitimaxëni tsi xo Dios Chani ra. ²⁰ Jama, tobi quiha Dios Chani bicanaibo, nicaxo na. Mai jiaxëni cato ó ca sayaha ca bëro jascaria ca xo. Dios bax saihuacani quiha. Huëtši ca maxo tsi xo cien ca saihuahaina. Maxo huëtša tsi xo setenta ca saihuahaina. Maxo huëtša tsi xo treinta ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë, jahuë chani bërohuahi na.

Lamparina ejemplo

Lucas 8.16-18

²¹ Jatsi quiha jahuë chani Jesú rëtsanicuë:

—¿Paiti nama, oxati nama, tihi cabo nama jahuë lamparina janahi ni ibo pa, tsamaxo na? Tocayamahi quiha ibo ra. Jahuë ití tsi janahi quiha. ²² Jabi bërohuahacaxëhi quiha jaboqui jonë ca tëquë. ²³ Ea nicati xo jatiroha cabo ra —i Jesu niquë.

²⁴ Jaquirëquë ja nëcaniquë:

—Nicaquí tsi chahahuacana. Jia pi ma nicano tsi Dios Chani pi ma jabino tsi mato tiisi anihuaxëhi quiha Dios. ²⁵ Oquë ca tiisi bixëhi quiha tiisi jaya cabo; jama, jahuë tiisi pistia roha bënoxëhi quiha nicacasyamacanaibo ra —i Jesu niquë.

Shinahacai ca bëro ejemplo

²⁶ Jaquirëquë Jesu nëcaniquë:

—Chani mato qui yoaquia Diós otohái ca mato cahëmaxëni. Tobi quiha huai ibo. Jahuë bëro sayahi cahí quiha. ²⁷ Sayaxo jibbayahi quiha. Jatsi huinocahi quiha bari bo. Ibo yamano tsi jocohi quiha toa ja sayahana. Jia tsi shinahahi quiha; jamë no. ²⁸ Jabi mai tsi xo toa bëro jocomahaina. Jariapari tsi xo jahuë joco. Jaquirëquë jahuë pëhi. Jarohari tsi xo jahuë bimi shini cato. ²⁹ Jahuë bëro shiniquë tsi tësacuí ibo ra. Tsëquëquë tësatiya —i Jesu niquë tiisimahi na.

Mostaza bëro ejemplo

Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19

³⁰ Jaquirëquë chani huëtša Jesú yoanicuë:

—¿Jënahuariaxo Diós otohái ca mato cahëmaxëni ni ëa sa? ¿Jëni ca ejemplo yoaxëhi ni ëa sa, mato cahëmati? ³¹ Jabi mostaza bëro chani mato yoaxëquia ra. Toca xo Diós otohaina ra. Jabi mishni-mishniría tsi xo toa banaha ca mostaza bëro. ³² Jama, shinahacax pistiama quiha. Tëtëcaria tsi xo jahuë mëshi bo. Planta huëtša bo oquë quiha. Jasca, mëshi naxërëquë xo tsi jato naha acani quiha isa bo, tëbaquishí racaxëna —i jato qui Jesu niquë, tiisimahi na.

*Ejemplo bá tsi Jesu chaninina**Mateo 13.34-35*

³³ Nêca tsi quiha huêstima ca ejemplo bo Jesú yoaniquê, Dios Chani nohiria bo tiisimaquí na. Cahêti mêtša pi ja icano tsi ja tocani quiha. ³⁴ Jabi ejemplo bo ja yoarohaniquê tiisimaquí na. Jahuê jabi quiha. Jama, jahuê rabêti bo roha yaquí tsi quiha jahuê chani bo ja bêrohuapaoniquê.

*Yoshini, choca, tihi cabo Jesú janacamanina**Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25*

³⁵ Yata, bari caquê tsi quiha jahuê rabêti bo Jesú yobaniquê:

—¿Ja rabêquêx ca qui canomani? —iquiina.

³⁶ Jatsi Jesu tsaho ca noti qui jahuê rabêti bo jiconiquê. Jicoxo tsi quiha nohiria bo ja jîsbayacanicuê. Jîsbaya tsi quiha ia ja shitacanicuê. Jatsi jato noti ya noti huêtsa bo shitanicuê jato ri. ³⁷ Jatsi ianê tsi cosporiatsi yoshi niquê rê. Rêamêtsi quiha jato noti niquê choca iqui na. Jêtêquêpaimaria ja icani quiha. ³⁸ Jama, noti chipojó Jesu iniquê. Oxa quiha. Têpasamêti raca. Jatsi jahuê rabêti bá Jesu bêsomaniquê.

—Noqui shinahuê, Maestró. Rêsoanima xo noa rê —i ja qui jaca niquê.

³⁹ Jatsi Jesu niiniquê. Niixo tsi quiha yoshi, choca, tihi cabo ja raahanicuê:

—Pasihuê. Janacahuê ra —iquiina.

Jatsi yoshi xotohai ca janacanicuê. Pasi roha ja ini quiha ra. ⁴⁰ Jatsi jahuê rabêti bo qui Jesu chaniniquê:

—¿Jêniriahax raquêcanai ra? ¿Jêniriahax ê qui ma chitimiyamaha? —iquiina.

⁴¹ Raquêhax,

—¿Tsohuê cara ni naa sa? Ja qui nicahi quiha yoshini, choca, tihi cabo ra —i jaca niquê.

5*Yoshi jayanish ca jênimahuahacanina**Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39*

¹ Ia Galilea shitahax tsi quiha Gadara mai qui ja rêrêcaniquê. ² Rêrêhax noti ax Jesu botênicuê. Jatsi maihuati quini bo, naa cementerio icanai ca ax joni joniquê, ³ naa yoshi jaya cato. Toá tsi quiha ja racanicuê, rêsônish caba maí no. Anomaria jahuê yoyo ini quiha. Nêxanoma quiha. Jasca, mêchichó nêxanoma ja ini quiha. ⁴ Jasca, huêstima tsi jahuê mêquênê, jahuê tahê, tihi cabo nêxahacanicuê; mahitsa. Mêchichó toa joni ja nêxacaquê tsi quiha méri tsi ja têsanicuê. Jasca, jahuê tahê achati manê bo ja choshapaoniquê. ⁵ Jasca, barihani, baquicha, rêsônish caba maí tsi quiha ja cocohi iniquê. Maca bo nacopama tsi ja sai-saini quiha. Quênoxêni ca maxa bá tsi quiha jamê ja quêêsani quiha. ⁶ Jabi basi xo tsi Jesu jisi tsi quiha ja qui ja jabaniquê. Jabahax ja bêsojó tsi quiha ja mêniniquê. ⁷ Jatsi joi pistiamá tsi quiha ja quênanicuê:

—Ea huênahuayamahuê Jesú, mana ca Dios Baquê. Dios janê tsi êa shinahuê. Ea tênemayamahuê ra iquía —iquiina.

⁸ Jabi toca tsi quiha ja chaniniquê Jesú yoaha iqui na,

—Naa joni quima natsêquêhuê ra —i ja qui ja ni quêshpi na.

⁹ Jatsi,

—¿Jahuê ni mi janê ra? —i quiha Jesu niquê.

—Seis Mil xo êa —i ja niquê huêstima ca yoshi bo ja jayani quêshpi na.

¹⁰ Jatsi Jesu ja bênarianiquê, toa mai quima jato ja raayamano iquish na. ¹¹ Jabi toá tsi, basima quiha, huêstima ca yahua jinaya iniquê. Macana xo tsi pihí ja icani quiha. ¹² Jatsi yoshi bá bênanicuê:

—Toa yahua jinaya qui noqui raahuê. Jato qui no jicono ra —iquiina.

¹³ Jatsi,

—Bocata —i jato qui Jesu niquê.

Jatsi joni quima ax yoshi bo natsêquêniquê. Natsêquêhax tsi quiha yahua jinaya qui ja jicocanicuê. Jatsi jabatsi yahua tirixêni niquê. Dos mil ca yahua quiha. Maca ax rênichihax ia qui ja jabayocanicuê. Ja nêachiyocanicuê lanê no.

¹⁴ Jatsi yahua jinaya obêso cabo jabayocanicuê, ratêhi na. Yacatá ca nohiria, xabachá ca nohiria, tihi cabo yoahi ja bocani quiha. Jatsi nohiria bo bécanicuê oca pi ja ni ca jisi na. ¹⁵ Jesu ini ca qui cahêxo yoshi jayapaonish ca joni ja jiscanicuê. Jaboqui tsaho ja ini quiha. Raiti sahuê quiha. Yoyo yama, jênima ja ini quiha. Tsayahax ja raquêcaniquê. ¹⁶ Jabi yoyoxêni ca joni jênimahuahacani ca quinia jîsnish cabá yoaniquê bécánish cabo qui. ¹⁷ Jatsi Jesu bênatsi jahuacanicuê jato mai jîsbayati.

¹⁸ Jatsi jahuê noti qui Jesu jiconiquê jîsbayaxêna. Jicojano tsi quiha,

—Mi bêta cacasquia ra —i yoshi jayapaonish ca niquê.

¹⁹ Jama, noti qui Jesú jicomayamaniquè. Jicomayamaxo tsi quiha ja qui ja chaniniquè:
 –Jahari mi xobo, mi nabo, tìhi cabo qui catá. Mi bax Ibobá acana, mia ja shomahuahana, tìhi cabo jato mi yoano ra –iquiina.

²⁰ Jatsi pè joni jisbayaniquè. Jisbaya tsi quiha Decápolis icanai ca yaca bo xo tsi Jesú ja bax ani ca ja yoabonaniquè. Ratèniquè jahuè chani nicanish cabo tèquè.

Jairo jahini, jimihai ca yoxa jènimahuahacanina

Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56

²¹ Jahari ia rabèquèx ca qui Jesu cahèquè tsi toá tsi quiha nohiria misco mani iniquè. Quèmapó nii ja icani quiha. ²² Jatsi quiha ja qui joni joniquè, naa Jairo icanai cato. Jodioba catiti xobo chama quiha. Jesu jisi tsi quiha Jesu tahè tsi Jairo mèniniquè. ²³ Mènihax ja bènarianiquè:

–Anoma xo noho jahini rè. Noho xobo qui johuè. Noho jahi mi motsano ra, ja jènimanano iquish na, ja rèsoyamano –iquiina.

²⁴ Jatsi Jairo ya Jesu caniquè. Banahuaniquè nohiria misco ri, ja qui quètsocanaina. ²⁵ Jabi nohiria xèrèquè tsi quiha noitiria ca jimi acai ca yoxa ini quiha. Doce ca año no tsi quiha jimi ja ani quiha. ²⁶ Jasca, huèstima ca doctor bo qui ja cani quiha jènimahuahacaxèna. Quèyohacani quiha jahuè parata; jama, jari jasca pi ja ini quiha rè. Oquènahi ja jimi acai ini quiha. ²⁷ Jesu yoati tsi nicahi tsi nohiria xèrèquè tsi Jesu cho ja basimaniquè. Basimaxo tsi quiha Jesu sahuèti ja motsaniquè. ²⁸ Jabi jamè ja nècani quiha: “Jahuè sahuèti roha pi motsahi tsi jènimaxèquia ra” iquiina. ²⁹ Jatsi tocapijaniquè. Bismatapaniquè ja jimihaina ra. ³⁰ Jarohari tsi quiha jahuè chama natsèquèha ca Jesú cahètapiniquè. Nohiria naxèrèquè bopinaxo tsi quiha ja nicaniquè:

–¿Tsohuè noho sahuèti motsaha? –iquiina.

³¹ Jatsi jahuè rabèti bá quèbiniquè:

–Tsayahuè. Anomaria tsi xo toa nohiria mia tijihacanaina. ¿Jèniarahax raca, “¿Tsohuè èa motsaha?” i mi a pa? –iquiina.

³² Jama, motsahax ca jari Jesú mèraniquè, nohiria tsayaquí na. ³³ Jatsi raquètsi yoxa niquè. Ja jènimahuahacaha ca ja cahèni quiha. Japi mèmè tsi Jesu qui ja joniquè. Johax Jesu tahè tsi quiha ja mèniniquè. Ja jènimahuahacaha ca ja yoaniquè, parayamaquí na. ³⁴ Jatsi Jesu ja qui chaniniquè:

–Mì jènimahuahacaquè cai, mi chitimihai ca iqui na. Bèpasi tsi cata. Jaboqui jènima xo mia –iquiina.

³⁵ Jari Jesu ja qui chanino tsi quiha huèsti huèsti ca nohiria bècaniquè Jairo xobo ax na, naa jodioba catiti xobo chama. Cahèhax,

–Rèsoquè mi jahini rè. Maestro jari huènahuyamahuè. Iquè rè –i jahini jahèpa qui jaca niquè.

³⁶ Ja yoacana ca chahahuayamahi tsi jodioba catiti xobo chama qui Jesu chaniniquè:

–Raquèyamatsina. E qui roha mi chitimino ra –iquiina.

³⁷ Jatsi jahari nohiria bo Jesú raaniquè, jamè cacatsina. Pedro, Jacobo, Juan, Jacobo noma, tìhi ca roha ja boniquè. ³⁸ Jairo xobo qui cahèxo tsi quiha pacots-huahai ca nohiria, naa araconacanaibo, huini-huincanaibo, tìhi cabo ja jisniquè. ³⁹ Xobo qui jicopama tsi quiha,

–¿Jènahuarahax raca nèca tsi araconacana? Anomaria xo ma pacots-huahaina ra. Rèsoyamahi quiha naa baquè. Oxa roha –i nohiria bo qui Jesu niquè.

⁴⁰ Jatsi ja osacaniquè. Jatsi xobo cacha nohiria tèquè ja raaniquè. Raaxo tsi quiha jahèpa, jahèhua, ja bèta bècanish cabo, tìhi roha ca ja bèniquè jahi ini ca qui. ⁴¹ Jatsi jahini mèquè Jesú biniquè. Bichi tsi,

–Talita, cumi, naa joihuè cai, iquia –i jahi pistia qui Jesu niquè.

⁴² Jatsi joitapaniquè jahini. Tapiti mètsa ja ini quiha ra. Jabi doce ca año ja jayani quiha naa xotaco. Jatsi ratèniquè nohiria tèquè tsayahax na. ⁴³ Jama, nohiria bo Jesú yobaniquè, ja aca ca ja yoayamacano Jasca, jato ja yobaniquè jahi pistia pimati.

6

Nazaret qui Jesu shishonina

Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30

¹ Jaquirèquè toa mai Jesú jisbayaniquè. Jisbaya tsi quiha jahari jahanahax ja conì yacata, naa Nazaret icanai ca qui ja bacaniquè jahuè rabèti bo ya. ² Joiti barì tsi quiha ja cahècaniquè. Cahèxo tsi quiha jodioba catiti xobo xo tsi tiisimatsi quiha Jesú huaniquè. Jabi toá tsi quiha huèstima ca nohiria iniquè araxèna. Jesu chani nicahi tsi quiha ja ratèyocaniquè.

–¿Jahuènia ca naa tiisi ja bini sa? ¿Jènahuaraxo raca naa jisti bo aqui ni pa? ³ ¿Carpintero roha tsi xo naa ra? Maria baquè yoi tsi xo naa pè. Jahuè noma bo tsi xo Jacobo, José, Judás,

Simón ra. ¿Něá tsi racayamayamahi ni jahuë yoxa cabo ri? ¿Jënahuariahax raca noqui ja oquëna? —něa tsi nohiria bo nëcaniquë Jesu yoati na.

Ja iqui tsi pë jahuë chani ja nicacasyama-caniquë rë. ⁴Jatsi Jesú jato yoaniquë:

—Jabi Dios Chani yoati ibo qui nicahi quiha jatiroha ca nohiria ra. Jama, nicacasyamacanaibo tsi xo toa jahuë yacatá ca nohiria, jahuë jimi bo, jahuë xobó cabo pë. Tihí cabo tsi xo toa jahuë chani nicacasyamacanaibo —i jato qui ja niquë.

⁵Jatsi toa xo tsi jisti bo ati mëtsama Jesu iniquë, ja qui ja chitimiyamacani iqui na. Huësti huësti ca iquicanaibo roha ja jënimahuani quiha, jato ó tsi jahuë mëquë tsi janaquí na.

⁶Ratëni quiha Jesu, ja qui ja chitimicasyamacani iqui na. Jaquirëquë yaca huëtša bo qui ja caniquë Dios Chani tiisimahi na.

Jahuë doce ca rabëti bo Jesú raanina Dios Chani yoati

Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6

⁷Jaquirëquë jahuë doce ca rabëti bo ja qui Jesú catianiquë. Catiaxo tsi quiha rabë rabë tsi jato raatsijahuaniquë Dios Chani yoati. Jasca, chama jato qui ja aniquë yoshi bo tsëcati.

⁸Jatsi jato ja yobaniquë:

—Mëquëya bocana. Coti jihui roha bocana. Sota, mapari, parata, tihí cabo boyamacana.

⁹Jënima tsi xo chinela sahuëhaina; jama, rabë ca camisa bo ma sahuëyamano —něa tsi Jesu nëcaniquë, jato yobahi na.

¹⁰Nëca tsi ja rëtsaniquë:

—Yaca qui cahëhax mato qui joi amahai ca nohiria xobó tsi chitëcana. Shishohi tsi xobo huëtša rarinayamacana. ¹¹Yacatá ca nohiria pi mato joihuayamano tsi mato chani pi ja nicacasyamacano tsi jato bëta chitëyamacana. Jisbaya tsi mato tahë ca cospo toj-tojhacahuë jato jocha jismaxëna. Toca tsi jato qui Dios caxa ma jismati xo —i jahuë rabëti bo qui ja niquë.

¹²Jatsi ja bocaniquë. Dios Chani ja yoabonacaniquë:

—Dios quiri mato quinia yoi ca quima bësocana ra —iquiina.

¹³Jasca, yoshi huëstima ca ja tsëcacaniquë. Iquicanaibo ó tsi xëni ja japacaniquë, jato ja jënimahuaquë no. Tihí tsi ja acaniquë, Dios Chani yoaquí na.

Juan yamabo yoati Herodés nicanina

Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9

¹⁴Jabi Jesu yoati tsi chama Herodés nicaniquë, nëama Jesú ani ca chani pacanani quëshpi na. Nicahax tsi quiha,

—Tonia bësotëquë xo Juan yamabo ra. Ja tsi xo toa jisti ati chama jaya xo ra —i Herodes niquë Jesu yoati na.

¹⁵Jasca,

—Dios Chani yoanish ca Elías yamabo tsi xo naa tonia —i nohiria huëtša bo niquë.

Jama,

—Dios Chani yoati ibo-iboria tsi xo naa, naa noba Dios Chani yoanish cabo jascaria —i huëtša bo niquë.

¹⁶Nohiria bá yoahai ca nicahax tsi quiha chama Herodes nëcaniquë:

—Juan yamabo xo ra. Jahuë mapo ë tëquëësaniquë rë; jama, jaboqui bëso ja nori —iquiina.

¹⁷Jabi siri tsi soldado bo chama Herodés raani quiha Juan qui tsamiti. Juan nëxati ibo chama Herodes ini quiha. Jabi ja bichí ca ahui Herodías iqui tsi quiha preso qui Juan nanëhacani quiha rë. Jabi jahuë noma Felipe ahui chama Herodés bini quiha rë, naa Herodías icanai cato. ¹⁸Jabi jahuë noma ahui ja biquë tsi,

—Binoma tsi xo mi noma ahui ra. Anoma quiha —i ja qui Juan i-ipaoni quiha.

¹⁹Ja tsi xo toa Juan qui jahuë ahui paxa ca Herodías caxa iniquë. Juan ja acasni quiha pë; jama, ati mëtsama ja ini quiha jahuë bënë Herodes iqui na. ²⁰Shina jiaxëni ca mëstë ca joni Juan iqui ca chama Herodés cahëni quiha. Ja tsi xo toa Juan ja acasyamani quiha, raquëquí na. Japi Juan ó ja bësoniquë. Jasca, ja qui jia quiha Juan chanini ca ini quiha. Nicahax ja shina-huëjënapaoni quiha. ²¹Jama, jahuë ahui qui tsëquëni quiha Juan namëti xabaca, naa jahuë bënë Herodes coní bari no. Toa bari tsi quiha jahuë nohiria chama bo, jahuë capitán bo, Galiléa ca yosibo, tihí cabo qui joi Herodés amaniquë, jahuë fiesta qui ja bëcano. ²²Ja oriquicano tsi quiha Herodías jahí jiconiquë jato bax pabëxëna. Jabi ja pabëhai ca qui raniniquë Herodes, ja bëta oriquicanaibo. Ranihax xotaco qui Herodes chaniniquë:

—¿Jahuë ó quëëhai? Ea nicamahüë. Jaha mi quëëhai ca mi qui axëquia ra —i ja qui ja niquë.

²³Jatsi ja jurar-aniquë:

—Mia parayamaquia ra. Jahuëcara mi bënëhai ca mi qui axëquia ra, naa ë yonahai ca bëquëx tana —iquiina.

²⁴Jatsi xotaco caniquë jahuë jahëhua nicaxëna.

—¿Jahuë bënëxëhi ní ëa sa? —i jahuë jahëhua qui ja niquë.

Jatsi,

—Ashimati ibo Juan mapo bita —i ja qui ja niquè.

²⁵ Bamahaxma tsi chama Herodes qui jahari ja joniquè. Johax,

—Ashimati ibo Juan mapo è qui ahuè, ratá no —i chama qui ja niquè rè.

²⁶ Jatsi Herodes cohuèniquè nicahax na. Jama, nohiria bèsojó tsi “Mia parayamaquia” i ja ni iqui tsi jaha ja quèèhai ca xotaco qui ja aniquè. ²⁷ Jatsi soldado ja raaniquè Juan mapo biti.

²⁸ Jatsi preso qui soldado caniquè. Caxo jahuè mapo ja tèquèésaha ca tsi jahari ja bèniquè ratá no. Joxo xotaco qui ja aniquè. Jatsi jahèhua qui jahuè mapo ja aniquè.

²⁹ Jabi Herodés ani ca nicahax Juan banahuacanaibo bècaniquè jahuè yora bixèna. Bixo tsi quihá ja maihuajahuacanicuè.

Cinco mil ca nohiria Jesú pimanina

Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14

³⁰ Jatsi Jesu rabèti bo acanicuè, naa Dios Chani yoatí raahacanicuè cabo. Jesu ya catixo tsi quihá jatiroha ca ja bacanina, ja tiisimacanina, tihí cabo tsi quihá Jesu ja yoacanicuè.

³¹ Jatsi Jesu cacanicuè.

—¿Nohiria yama ca qui nomè canomani? Naa nohiria misco no jisbayano, no joiparino iquish na —i jahuè rabèti bo qui Jesu niquè.

Jabi huèstima ca nohiria ini quihá ja qui bècanaina, bocanaina. Nohiria iqui tsi quihá piti xaba ja nariscanicuè. Jatsi ja yosanacani quihá. ³² Ja quèshpi tsi iti huètsa qui ja bocanicuè notí no, jamèjacano iquish na. ³³ Jama ja bocanai ca huèstima cabá jisnicuè. Tsohuè cara ja icani ca ja cahècana ca tsi rèquè ja jabacanicuè ja rèreçanai ca qui. Ja quèni bonacani quihá. Quènihax Jesu bèbo ja cahècani quihá. Jasca basima ca yaca bo ax ja jabacani quihá. ³⁴ Jatsi tèmahinapama tsi quihá naa nohiria misco Jesú jisnicuè. Jato ja noini quihá, jaha bèsohamaca oveja jascaria ja icani quèshpi na. Japi huèstima ca jahuè bo jato tiisimatsi quihá Jesú huanicuè. ³⁵ Yata tsi quihá ja qui jahuè rabèti bo bècaniquè yobaxèna.

—Caquè bari tia —i Jesu qui jaca niquè—. ³⁶ Basima ca yaca bo, huai bo, tihí cabo qui nohiria raatsana. Toa xo tsi jahuècara ca ja copicano piti. Yama tsi xo piti nèá no —i jaca niquè.

³⁷ Jatsi Jesú nèca tsi jato quèbiniquè:

—¿Mato tsani? Jato pimacana —iquiina. Jatsi ja chananicuè:

—¿Jènahuariaxo raca tihiria ca mapari no copina, naa nohiria tèquè pimaxèna? Copixènia quihá —iquiina.

³⁸ Jatsi Jesú jato yoanicuè:

—¿Jahuè tihí ca mapari jayahi ni nohiria bo ra? Tsayata —iquiina.

Cahèhax,

—Cinco ca mapari, dos ca sanino, tihí cabo jayacani quihá —i Jesu qui jaca niquè.

³⁹ Jatsi nohiria bo Jesú tsahomanicuè huasí no. ⁴⁰ Maxo cincuenta, maxo cien, toca tsi jato ja tsahomani quihá. ⁴¹ Tsahomaxo tsi quihá cinco ca mapari, dos ca sanino, tihí cabo Jesú biniquè. Bichi tsi quihá mana nai qui tsayahax tsi “Gracias” i Dios qui ja niquè piti quèshpi na. Jatsi mapari bo ja tèxènamanicuè. Tèxènamaxo jahuè rabèti bo qui ja aniquè nohiria bo taati. Jaquirèquè sani ja tèxènamanicuè nohiria bo taaxèna. ⁴² Piniquè nohiria tèquèta. Ja séyayocanicuè. ⁴³ Jaquirèquè mapari quèsi bo, sanino, naa pihama ca quèèsi bo jahuè rabèti bá catianiquè. Doce ca caca rèahacanicuè ra. ⁴⁴ Jabi toá tsi cinco mil ca mapari picanai ca joni bo ini quihá ra.

Jènè cache Jesu conina

Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21

⁴⁵ Nohiria bo pimaxo tsi notí qui jahuè rabèti bo Jesú jicomanicuè, jabèbo Betsaida qui ja shitacano iquish na. Jasca, nohiria tèquè jahari jato xobo qui ja raaniquè. ⁴⁶ Jahuè rabèti bo raahax maca bo qui ja caniquè bèhox-xèna. ⁴⁷ Bari caquè tsi quihá ia nèpax tsi jari notí ini quihá; jamè pistia maí tsi Jesu iquiina. ⁴⁸ Jatsi noiyamaria tsi ja huasha-huashacana ca ja jisnicuè, yoshi xotohai ca bècha ja icanai quèshpi na. Jatsi patiar quèonox no tsi quihá jato qui Jesu caniquè, jènè cache cohi na. Copama tsi jato ja tarabicasni quihá. ⁴⁹ Jatsi jènè tsi Jesu cohai ja jiscanicuè. Bèrocamaqui ja iqui ja quèscahuajahuacanicuè. Jatsi ja sai i-canicuè raquèhi na. ⁵⁰ Jabi ja jiscanicuè jato tèquèta. Jisi tsi ja ratèyocanicuè. Jatsi Jesu jato qui chanitapinicuè:

—Chamacana. Ea yoi xo naa. Raquèyamacana —iquiina.

⁵¹ Jatsi notí qui Jesu jicoquè tsi quihá pasinicuè yoshi xotohaina ra. Jatsi ratèyoniquè jahuè rabèti bo. Shinati ja cahèyamacani quihá. ⁵² Quèstoria ini quihá jato shinana. Jasca, mapari ja tèxènamaquè tsi quihá tsohuè yoi ja iqui ca ja cahèyamayoicani quihá.

*Genesarét ca iquicanaibo Jesú jënimahuanina**Mateo 14.34-36*

⁵³ Jatsi ia ja shitacaniquë. Shitaxo tsi quiha Genesaret mai qui ja rërëcaniquë. Toá tsi jato noti ja nëxcaniquë. ⁵⁴ Ja tëmahinacaquë tsi quiha nohiria bá Jesu cahëtapiniquë. ⁵⁵ Jatsi toa maí tsi pacanayocaniquë nohiria, iquicanaibo ja iqui ca qui bëxëna. Jato oxatí tsi anoma cabo ja qui ja bëcani quiha jënimahuahacati. ⁵⁶ Jasca, jatiroha ca Jesu cani ca qui, naa yaca bo, jihuëta bo, tihi cabo xo tsi jato anoma cabo ja janacaniquë bahí no. Jatsi Jesu ja bënariacaniquë jënimahuahacati, jahuë sahuëti quëpë roha motsacatsi na. Jabi jënimahuahacani quiha jahuë sahuëti motsanish cabo tëquëta ra.

7*Nohiria jochamahai cato**Mateo 15.1-20*

¹ Jatsi jodioba chama bo, jato yoba tiisimacanaibo, tihi cabo cahëniquë Jerusalén ax na, Jesu tsayacacani na. ² Jabi jahuë rabëti bo tsayapama tsi quiha chocohama ca mëquënë tsi ja picanai ca ja jiscaniquë. Jodioba jabi, jato yoba, tihi cabo pasomaha ini quiha ja acanaina. Ja quëshpi tsi jodioba chama bo ranimisniquë. ³ Jabi jodioba yoba, naa jato naboyamaba yoba siri bo ja aria-ariacani quiha. Pinox pari tsi quiha ja mëchococani quiha. Jato jabi quiha. ⁴ Jasca, jato yoba iqui tsi mercadó ca copini ca jahuë bo ja chocohacani quiha pinox pari. Jato jabi quiha. Jasca, jato canico bo, jato olla bo, jato rato bo, tihi cabo ja chocohacani quiha. Jato naboyamabá ani ca yoba quiha. ⁵ Jatsi bëcanish ca jodioba chama bá Jesu nicaniquë:

—¿Jënixo tsi noba naboyamabá noqui ani ca yoba ayamahi ni mi rabëti bo? Mëchocoxoma tsi picani quiha pë. Anoma quiha —iquiina.

⁶ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Quiaxëni xo mató ra. Parayamaniquë Isaías yamabo, mató yoati tsi ja quënëquë no:

“Jato janá tsi jia tsi ëa ocahuacani quiha naa nohiria; jama, ëa basi jato shina nori.

⁷ Mahitsa ë qui aracani quiha.

‘Dios yoba tsi xo naa’ icani quiha,
jato mahitsa ca yoba nori”

nëa tsi quiha Isaías yamabo nëcani quiha Quënëhacanish cabo ó no. ⁸ Tsayacahuë. Dios yoba niaqui mató pë, mató joni bá tiisimahi ca yoba banahuaxëna —nëa tsi Jesu nëcaniquë jodioba chama bo qui.

⁹ Jatsi Jesú rëtsaniquë, chanihi na:

—Mató jabi bo, mató yoba bo, tihi cabo banahuaquí tsi Dios yoba-yobaria niaqui mató pë. ¹⁰ Jabi Dios yoba Moisés yamabá mató qui aniquë: “Mató jahëpa, mató jahëhua noicana” iquiina. Jasca, “Namëhacati xo tsohuëcara ca jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihi cabo ocahuahai cato” i ja ni quiha. ¹¹ Jama, mató qui jënima tsi xo mató noitiria ca nabo nicayamahaina rë. “Jishopë. Mató mëbitimaxëni xo ëa rë, Dios qui noho parata ë aquitaha quëshpi na” iqui mató pë, jato mëbicasyamahi na. ¹² Jatsi mató nabo mëbiyamaqui mató rë. Mató qui jënima xo toca ca chanihaina pë. Jabi toca tsi Dios yoba niaqui mató ri, ma ani ca yoba ó bësocatsi na. ¹³ Jabi tobi huëstima ca toca ca mahitsa ca jabi bo ma acaina rë —nëa tsi Jesu nëcaniquë bëcanish ca jodioba chama bo qui.

*Nohiria jochamahai ca jahuë bo**Mateo 15.10-20*

¹⁴ Jatsi nohiria bo quënatëquëhax tsi quiha Jesu chaniniquë:

—Ea nicayocana. Ma cahëno ra. ¹⁵ Nohiria jochamayamahi quiha toa ja qui jicohaina. Jama, nohiria jochamahai ca tsi xo toa yoi ca ja shinahai ca ja chanihaina ra. ¹⁶ Jabi naa chani nicaxëti xo jatiroha cabo —i Jesu niquë.

¹⁷ Jatsi nohiria bo jishëria tsi quiha xobo qui Jesu jiconiquë. Toa xo tsi jahuë rabëti bá nicaniquë ja yoaha ca chani yoati na. Jatsi Jesu chaniniquë:

¹⁸ —¿E yoaha ca cahëyamahi ni mató ri ra? ¿Jënahuariaxo raca ma pihai cató mató shina yoshihuana? ¹⁹ Shina qui cayamahi quiha piti ra, jahuë poco qui nori. Cahax jahuë poco ax huajahi quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Jabi ja yoaha cató tsi jatiroha ca piti jënima iqui ca Jesú jismani quiha. ²⁰ Jatsi ja nëcaniquë:

—Nohiria jochamahai ca tsi xo toa ja shinahaina ra. ²¹ Ja xara, naa jahuë shina quima ax johi quiha ja shinahai ca yoi cato. Yoi ca shinaquí tsi anoma ca jahuë bo aqui quiha rë. Jahuë shina yoi iqui tsi yomahi quiha nohiria ra. Ja quëshpi tsi tobi toa joni acaina, joni huëtsa ahui bichiina, ²² yoi ca ó quëëmis-haina. Jasca, jato yoi ca shinahai iqui tsi tobi quiha yoi ca acaina, paramis-haina, ranomis-haina, ranimis-haina, jamë shinamis-haina,

yoyohaina. ²³ Jabi joni xara, naa jahuë shina quima ax johi quiha naa yoi ca tēquëta. Ja tsi xo toa nohiria bo jochamahai cato, ja picanai ca nomari —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Carayana ca yoxa Jesu qui canina
Mateo 15.21-28

²⁴ Toa ax riquicaya tsi quiha mai huëtsa, naa yaca Tiro y Sidón basima ca qui Jesu caniquë. Xobo qui jicoxo tsi quiha ja racahi iqui ca Jesú cahëmacasyamaniquë. Jama, mëri tsi quiha jahuë iti nohiria bá cahëniquë. Jonënoma ja ini quiha. ²⁵ Toatiyá tsi ja racani ca huësti ca yoxá nicaniquë, naa yoshi jaya ca jahi jayanish cato. Nicahax ja qui ja joniquë. Jatsi Jesu bësojó tsi quiha ja mënitapiniquë. ²⁶ Jabi carayana naa yoxa ini quiha, naa Sirofenicia maí conish cato. Mënixo tsi quiha Jesu ja bënarianiquë jahuë jahi ó ca yoshi natsëcati. ²⁷ Jatsi quiha Jesu ja qui chaniniquë:

—¿Jënahuariaxo mia ë mëbina? Jodiobo qui roha ë raahacani quiha shomahuati. Jato ë mëbipariti xo ra. Noba jabi pasomaha tsi xo toa carayanabo mëbihaina. Noba xocoba mapari ini bo qui niahai jascaria xo —i ja qui Jesu niquë.

²⁸ Jatsi yoxá quëbiniquë:

—Jabija, Taitá. Yoiria ca carayana roha ca ëa xo naa ra; jama, ¿jato chama quima ax paquëhax ca quëxë mishni bo piyamayamahi ni ina bo ra? Shomahuahacaqui ina bo ri ra —iquiina.

²⁹ Jatsi Jesu yoxa qui chanitëquëniquë:

—Jia tsi xo toa mi quëbihana. Ja iqui tsi mi jahi ë jënimahuaquë ra. Cata. Natsëquëquë mi jahi ó ca yoshini ra —iquiina.

³⁰ Jatsi jahari jahuë xobo qui yoxa caniquë. Jënima, oxati raca ja ini quiha, xobo qui ja cahëquë no. Yama jahuë yoshi ini quiha.

Jaro ca joni Jesú jënimahuanina

³¹ Tiro maí riquicaya tsi quiha Sidón mai Jesu naconiquë Ia Galilea qui caxëna. Decápolis icanai ca yaca bo ja tarabiniquë caquí na. ³² Toa xo tsi quiha patoxi ca jaro ca joni nohiria bá bëniquë ja qui. Bëxo tsi quiha Jesu ja bënariacaniquë, jahuë mëquë jaha ja janano. ³³ Japi nohiria misco quima Jesú joni boniquë, jamë pistia ja bëtati. Jatsi joni pahoqui quini tsi jahuë mëtsis Jesú pahostaniquë. Pahostaxo tsi quiha coshoxo tsi jahuë jana ja motsaniquë. ³⁴ Jaquirëquë nai qui tsayapama tsi quiha ja ëësiniquë. Jatsi,

—Papëquëhuë ra —i ja qui Jesu niquë.

³⁵ Jatsi nicatapiniquë joni. Bëro tsi quiha ja chaniniquë ra. Jënima quiha jahuë pahoqui, jahuë jana, tihí cabo iniquë. ³⁶ Jatsi nohiria bo qui Jesu chaniniquë:

—E aca ca yoayamatsacana —iquiina.

Jato ja pasimacasní quiha; mahitsa. Jato ja pasima-pasimaquë tsi quiha oquë tsi ja ani ca ja pacanamacaniquë rë. ³⁷ Jatsi ratëyoniquë nohiria tëquë, ja ani ca nicahax na.

—Anomaria tsi xo toa ja acaina ra. Patoxi cabo pasomahi quiha ra. Jaro cabo chanimahi quiha pa —nëa tsi nohiria bo nëcaniquë Jesu yoati na.

8

Cuatro mil ca nohiria Jesú pimanina

Mateo 15.32-39

¹ Jaquirëquë toatiyá tsi quiha nohiria misco catitëquëniquë, Jesu jiscatsi na. Jatsi jato piti ja quëyocaquë tsi quiha jahuë rabëti bo Jesú quënaniquë:

² —Noitiria tsi xo naa nohiria. Tres ca bari no tsi ë bëta ja icaquë. Jaboqui yama tsi xo ja picanaina rë. ³ Paxnacanaí ca jato xobo qui jato ë raapino tsi bahí tsi rësocanacaxëceni quihá tonia. Basi-basiria tsi xo toa huësti huësti ca bëcanana —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

⁴ Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—¿Jënahuariaxo raca jato bax mapari bo no bina rë? Xobo yama ca iti tsi xo naa ra —iquiina.

⁵ Jatsi Jesú nicaniquë:

—¿Jahuë tihí ca mapari yani mato? —iquiina.

—Siete ca mapari roha —i jaca niquë.

⁶ Jatsi nohiria misco ca ja tsahomaniquë maí no. Mapari bichi tsi quiha “Gracias” i Dios qui ja niquë. Jatsi mapari ja tēxënamaniquë. Tēxënamaxo tsi quiha jahuë rabëti bo ja mëaniquë nohiria misco bo taati. Jatsi mapari nohiria bo qui ja mëacaniquë. ⁷ Jasca, huësti huësti ca saní mishni ja jayacaniquë. Naa saní bixo tsi quiha “Gracias” i Dios qui Jesu niquë. Jatsi jahuë rabëti bo qui saní ja mëaniquë nohiria bo taati. ⁸ Piniquë nohiria tēquëta. Ja séyayocaniquë. Jabi tobí cuatro mil ca nohiria ini quihá picanaina. ⁹ Ja picaquë tsi quihá pihama ca quësi mishni bo ja topicaniquë. Jaquirëquë jato xobo qui nohiria bo ja raaniquë. ¹⁰ Raahax noti qui ja jiconiquë jahuë rabëti bo ya. Jicoxo ia ja shitacaniquë.

*Jisti jodioba chama bá jiscasnina**Mateo 16.1-4*

¹¹ Jatsi jodioba chama bo Jesu qui bëcaniquë ja qui joi mëraxëna. Jesu tanamacasquí tsi quiha Jesu ja nicacaniquë:

—Mana ca jisti mi ano ra. Jisti pi mi ano tsi mia chahahuaxëqui noa ra —iquiina.

Jabi ja tocacaniquë ja qui quësocastsi na pë. ¹² Jato qui yosanahi tsi quiha jato qui Jesu nëcaniquë:

—Jisti-naxëni xo mato pë. Mato bax ayamaxëquia ra —iquiina.

¹³ Jato jisbaya tsi quiha noti qui ja jiconiquë. Jatsi ia ja shitaniquë rabëquëx ca qui.

*Jodioba chama bo, chama Herodes, tihì cabo ó jahuë rabëti bo Jesú quiniamanina**Mateo 16.5-12*

¹⁴ Ia shitapama tsi quiha,

—Jishopë. Mapari piti no shina-bënoquë rë —i Jesu qui jaca niquë.

Jabi huësti ca mapari roha ja jayacani quiha notí no.

¹⁵ Jatsi Jesú jato yobaniquë:

—Jodioba chama bo, Herodes, tihì cabo ó tsi quiniacaxëcahuë, mapari levadura jascaria jaca nori iqui na. Mëri tsi pacanahi quiha jato yoi cato ra —iquiina.

¹⁶ Jatsi jato xërëquë tsi chaninatsijacaniquë.

—¿Jënijaha sa? Toca tsi chanihi quiha pë, mapari no shina-bënoha iqui na, tonia —i jaca niquë.

¹⁷ Jabi mapari yoati tsi ja chaninacanai ca Jesú cahëni quiha. Cahëhi tsi,

—¿Jënihax tsi joi i-icanai rë, naa ma shina-bënoha ca mapari yoati na? —i jato qui Jesu niquë—. Ma shina-bënoha ca mapari shinayamaquia ra. ¿Jari cahëyamacanai? Quëstoria xo mato mapo rë. ¹⁸ ¿Bëro yama ni mato sa? Jatsi tsayahahuë. ¿Pahoqui jaya ni mato? Jatsi nicacahuë. ¹⁹ ¿Cinco mil ca nohiria jaboqui ë pimayamaha? Jasca, ¿cinco ca mapari roha tsi jato tëquë ë pimayamaha? Jaquirëquë ¿jahuë tihì ca caca ma rëaha, naa mapari pihama cató no? —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi,

—Doce ca cacano —i jaca niquë.

²⁰ Jatsi,

—Jasca, siete ca mapari tsi cuatro mil ca nohiria ë pimahitaquë ra. Toatiyá tsi ¿jahuë tihì ca caca ma rëahitaha, pihama ca mapari no? —i Jesu niquë.

Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—Siete ca caca no rëahitaquë —iquiina.

²¹ Jatsi,

—¿Jari tsohuë ë nori ca cahëyamacanai? ¿Jari ma pihai ca mapari shinahi ni mato ra? —iquiina.

Betsaidá ca bëco ca joni Jesú jënimahuanina

²² Betsaida yaca qui ja cahëcaquë tsi quiha bëco ca joni Jesu qui nohiria bëcaniquë. Bëxo tsi quiha Jesu ja bënariacaniquë, joni jënimahuati. ²³ Jatsi yaca cacha Jesú joni mëpiniquë. Mëpixo tsi quiha jahuë bëro qui Jesu coshohaniquë. Jatsi jahuë mëquë jahá janaxo Jesú nicaniquë:

—¿Jahuë tsayahai? —iquiina.

²⁴ Jatsi taisniquë joni. Tais-hax tsi quiha,

—Nohiria bo jisquia. Jama, ë qui bohohai ca jihui bo jisiria ca xo rë —i Jesu qui joni niquë.

²⁵ Jatsi joni bëro Jesú motsatëquëniquë. Ja bëpëquëquë tsi quiha jënima jahuë bëro iniquë. Bëroria quiha jatiroha ca ini quiha. ²⁶ Jatsi Jesú joni raaniquë jahuë xobo qui. Raahax,

—Yaca qui mi jicotëquëyamano. Mi bax ë aca ca nohiria bo mi yoayamano ra —i joni qui Jesu niquë.

*—Xabahamati Ibo xo mia —i Pedro nina**Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21*

²⁷ Jaquirëquë jahuë rabëti bo ya Jesu caniquë Cesareá ca Filipino mai ó ca yaca bo qui. Bahí copama tsi quiha jahuë rabëti bo Jesú nicaniquë:

—¿Tsohuë ni ëa? ¿Jënihi ni nohiria bo ëa yoati na? —iquiina.

²⁸ Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—“Ashimanish ca Juan yamabo përe xo mia” ii quiha huësti huësti ca nohiria. “Elías yamabo xo mia” ii quiha nohiria huëtsa bo. “Tonia Dios Chani yoanish ca xo mia” ii quiha tëxë bo —i Jesu qui jaca niquë.

²⁹ Jatsi Jesú jato nicaniquë:

—¿Jënihi ni mato ëa yoati na? ¿Tsohuë ni ëa yoi? —iquiina.

Jatsi,

—Dios raahacanish ca Xabahamati Ibo xo mia ra —i ja qui Pedro niquë.

³⁰ Jatsi Jesú jato yobaniquë, Cristo, naa Xabahamati Ibo ja iqui ca yoayamati.

Ja rësoxëhai yoati tsi Jesu chaninina

Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27

³¹ Jatsi ja rësoxëhai yoati tsi chanitsi Jesu niquë:

—Tënë-tënëxëquia ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Ea niacaxëcani quiha jodioba yosibo, jato arati ibo ba chama bo, jato yoba tiisimacanaibo rë. Ea namëcaxëcani quiha ra; jama, tres ca bari huinocaquë tsi bësotëquëxëquia ra —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

³² Jabi bëro tsi ja rësoxëhai yoati tsi Jesu chaniniquë. Jatsi ori tsi Jesu Pedró boniquë jamë tsi ja qui chanixëna.

—Anoma tsi xo toca tsi mi chanihaina ra —i Jesu qui ja niquë, raahahi na.

³³ Jama, Jesu bopiniquë. Bopinaxo tsi quiha Pedro ja raahaniquë, jahuë rabëti bo tsayaquí na.

—Ea basihuë, Satanás. Dios shinahai ca jasca ma xo toa mi shinahaina, nohiria bá shinahai jascaria nori —i Pedro qui ja niquë.

³⁴ Jatsi jahuë rabëti bo, nohiria misco, tihí cabo Jesú quënaniquë yobati.

—Ea pi banahuacasquí tsi ma acatsai ca ma shinayamati xo. Jaquirëquë mato cruz iacana. Iaxo ëa banahuacahuë. ³⁵ Jabi xabahamahacayamaxëhi quiha jahuë noma jabi ó quëmixëni cato. Jama, xabahamahacaxëhi quiha jahuë noma jabi chihohuahai cato, ëa, noho chani, tihí cabo quëshpi na. ³⁶ Jabi jatiroha ca maí ca jahuë bo nohiria bëbomitsa; jama, tënëtiya qui caapiquí tsi çjahuë raza ja bëbona? ³⁷ Jabi jahuë shina pi bënoquí tsi çjahuë raza Dios qui nohiria ana ra, jahuë shina bitëquëxëna? ³⁸ Jabi anoma ca jochahuaxëni tsi xo naa jaboquí bësocanaibo iquia. Jabi ëa, noho chani, tihí cabo qui naa nohiria bo rabino tsi jato qui rabixëquia ëa ri, xaba huëtsá tsi ë joxëquë no. Toa bari tsi ángel bo ja tsi joxëquia ra, noho Jahëpa chamá no ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato —nëa tsi nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

9

¹ Jatsi jahuë chani Jesú rëtsaniquë:

—Mato parayamaquia. Chamá tsi joxëhi quiha Díos otohaina ra. Jasca, ja johai ca jisxëqui mato huësti huësti cabo ra, ma rësonox pari —i jato qui ja niquë.

Jesu jabitinina

Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36

² Jatsi seis bari quirëquë, Pedro, Jacobo, Juan, tihí cabo maca qui Jesú boniquë jato bëtarohaxëna. Toá tsi quiha jahuë jaria jabitiniquë jato bësojó no. ³ Joxonariani quiha jahuë sahuëti; huëa jascaria quiha. ÇTsohuë raza toca tsi raiti joxohuana? ⁴ Jatsi Elías yamabo, Moisés yamabo, tihí cabo jisiquiniquë. Jesu ya chanihi ja icani quiha. ⁵ Jatsi Jesu qui Pedro chaniniquë:

—Noquí jia tsi xo nëá no iquiina. Nëa xo tsi tres ca tapas axëqui noa ra; huësti mi-na, huësti Moisés-na, huësti Elías yamabá-na —nëa tsi Pedro nëcaniquë.

⁶ Jabi jahuëcara chaniti Pedró cahëyamani quiha raquëquí na. ⁷ Jatsi tsëmo joniquë. Joxo tsi quiha jato ja mapaniquë. Jatsi tsëmó ca joi chaniniquë:

—Noho Baquë yoi tsi xo naa ra. Noiquia. E qui jia tsí xo toa ja acaina ra. Ja qui nicacana —i joi niquë.

⁸ Jatsi nëjo nëjo taistapipama tsi quiha yama ca ja jiscaniquë. Jesu roha jato bëta ini quiha.

⁹ Jatsi maca ax botëjacano tsi quiha jato Jesú yobaniquë:

—Ma jisi ca nohiria bo jari yoayamacana. Jariapari tsi rësohax bësotëquëxëquia ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Jaquirëquë jënima tsi xo nohiria bo ma yoahaina ra —iquiina.

¹⁰ Jatsi ja bëpicaniquë. Jama, ja yoaha ca ja cahëyamacani quiha. Jaha tsi,

—çjënihax tsi “Bësotëquëxëquia” i ja a sa? —i jaca niquë chaninahai na.

¹¹ Cahëcasquí tsi quiha Jesu ja nicacaniquë:

—“Xabahamati Ibo jonox pari no tsi joxëhi quiha Elías chama jaya ca pari” ii quiha noba yoba tiisimacanaibo. ÇJabija ni toa ja yoacanaina? —i Jesu qui jaca niquë.

¹² Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Jariapari joxëhi quiha Elías, naa Dios chama jaya cato. Joxo tsi jatiroha ca paxahuaxëhi quiha. Jabija tsi xo toa ja yoacanaina. Jama, “Tënëxëhi quiha Nohiria Baquë ri. Niaxëhi quiha nohiria bo rë” çi Dios Chani yoanish cabo yamayamani? ¹³ Jabi joniquë Elías ra, naa Dios chama jaya cato. Ja joquë tsi ja qui nohiria bá yosiniquë rë, mato Quënhacanish cabá yoani ca jascaria —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Yoyo jaya ca baquë Jesú jënimahuanina

Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43

¹⁴Jatsi maca ax botëxo tsi quiha nohiria misco ja jiscaniquë. Jesu rabëti bo yaxo joi mërahi jodioba chama ini quiha. Jato tëamë tsi nohiria misco mani ini quiha. ¹⁵Jatsi Jesu jisi tsi nohiria bo shina-risiquiniquë. Ja qui ja jabayocaniquë joihuaxëna. ¹⁶Jatsi Jesú jahuë rabëti bo nicaniquë:

—¿Jënixo tsi joi mëracanaí? —iquiina.

¹⁷Jatsi toá ca nohiria xërëquë ca joni quëbiniquë:

—Mí qui noho baquë ë bëquë ra, jënimahuahacati. Yoshi jaya xo rë. Jaro quiha. ¹⁸Noho baquë qui tsamiquí tsi mai qui niahi quiha rë. Jatsi jabacoxhi quiha noho baquë. Xëta mayëquërëhi quiha. Jatsi huishta-huishtahi quiha ra. Anoma quiha. Jabi, “Noho baquë ó ca yoshi tsëcacahuë” i mi rabëti bo qui ë quë. Tsëcatimaxënicana rë —nëa tsi Jesu qui joni nëcaniquë.

¹⁹Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Chitimitimaxëni ca yosaxëni ca nohiria xo mato pë. ¿Jahuë tihi tsi mato tënëxëhi ni ëa ra? Mí baquë nëri bëhuë —nëa tsi joni qui Jesu nëcaniquë.

²⁰Jatsi Jesu qui jahuë baquë ja bëcaniquë. Jatsi pë Jesu jisi tsi quiha yoshiní baquë caxo amaniquë. Paquëniquë baquë. Maí tsi ja robi-robiniquë, ja bacoxhaina. ²¹Jatsi pë Jesú jahuë jahëpa nicaniquë:

—¿Jahuë tihi tsi nëca tsi ja ini?

—iquiina.

Jatsi jahuë jahëpa chaniniquë:

—Baquë pistia ax rohari. ²²Huëstima tsi chihi, jënë, tihi cabo qui yoshiní noho baquë niani quiha axëna. Japi noqui shinahuë ra. Noqui mëbihuë ra. Mía roha tsi xo toa ati chama jaya cato ra —i jahëpa niquë.

²³Jatsi,

—“Ati chama jaya xo mia” ¿i mi a pa? Acacati xo jatiroha cato, Dios qui chitimihai ca bax na iquia —i jahëpa qui Jesu niquë.

²⁴Jatsi quiha jahëpá quëbitapiniquë:

—Dios qui chitimiquia ra. Jama, ëa chamahuahuë ra, oquë tsi ë chitimino iquish na —iquiina.

²⁵Jatsi ja qui quëtsohai ca nohiria misco anihai ca jisi tsi quiha baquë ó ca yoshi Jesú raahaniquë:

—Natsëquëhuë ra, yoshi jaro patoxi cató. Baquë qui jicotëquëpistiyamariaxëhuë iquia —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë yoshi qui.

²⁶Jatsi yoshiní jahuë baquë sai i-imaniquë. Caxo amahax tsi quiha ja natsëquëniquë ra. Jabi toa tsi pë chaparoha baquë ini quiha maí no. Ja rësoni nohiria bá quëscahuaniquë. Jaha tsi quiha,

—Naquë baquë ra —i jaca niquë.

²⁷Jatsi pë Jesú jahuë mëquë achaniquë. Achaxo tsi quiha baquë ja joimaniquë. Niiniquë baquë ra. Jënima quiha ja iniquë ra.

²⁸Jaquirëquë, xobo qui Jesu jicoquë tsi,

—¿Jënixo tsi jahuë yoshi tsëcanoma no iqui? —i Jesu qui jahuë rabëti bo niquë.

²⁹Jatsi Jesú jato yoaniquë:

—Bëronoma tsi xo nëca ca yoshi natsëcahaina ra. No bëhoxhai cató tsi ja natsëcahacaxëti xo ra. Yama xo quinia huëtsa —i quiha jato qui Jesu niquë.

Ja nahai yoati tsi Jesu chanitëquëninina

Mateo 17.22-23; Lucas 9.43b-5

³⁰⁻³¹Toa mai ax riquibaya tsi quiha Galilea mai ja nacocaniquë. Nohiria bo basi Jesu chitëniquë jahuë rabëti bo tiisimacatsi na. Chanihí tsi,

—Nohiria bo qui ë mëahacaxëti xo. Jatsi ëa acaxëcani quiha. Jama, tres bari quirëquë bësotëquëxëquia ra —i jato qui Jesu niquë.

³²Jabi Jesú yoaha ca jahuë rabëti bá cahëyamaniquë. Jama,

—¿Jënihi ni mi yoahaina? No joma —iyama jaca ni quiha raquëhi na.

¿Tsohuë ni toa oquë cato?

Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48

³³Jatsi Capernaum yaca qui ja cahëcaniquë. Xobo qui jicoxo tsi quiha Jesú jahuë rabëti bo nicaniquë:

—Bahí bohopama tsi ¿jahuë yoati tsi joi mëranahi ma iqui? —iquiina.

³⁴Jatsi ja bëpaganiquë, yoacasyamaquí na. Ja bërabicani quiha jato xërëquë ca oquë ca iqui ca yoati tsi chaninahi ja icani quëshpi na. ³⁵Jatsi Jesu tsahoniquë. Tsahoxo tsi quiha jahuë doce ca rabëti bo ja quënaniquë. Chanihí tsi,

—Ja cho ixëti quiha tsohuëcara ca rëquë icatsai cato. Jatiroha cabo ja mëbixëti xo —i jato qui Jesu niquë.

³⁶ Jatsi baquë pistia jato nëpax tsi Jesú jananiquë. Baquë icohax ja rëtsaniquë. Chanihi tsi, ³⁷ —Jabi ëa joihuahi quiha tsohuëcara ca noho janë tsi nëca ca baquë joihuahai cato. Jasca, ëa raanish ca ri joihuahi quiha ëa joihuahai cato ra —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

Jesu rabëti yoi bo

Lucas 9.49-50

³⁸ Jatsi Juan chaniniquë:

—Mi janë tsi yoshi natsëcahai ca joni no jisitaquë ra. “Ayamahuë ra” i ja qui no itaquë; noba maxo quirima ja iqui iqui na —iquiina.

³⁹ Jatsi,

—Toa jënëyamacana —i ja qui Jesu niquë—. Ea ocahuatimaxëni tsi xo toa noho janë tsi jisti acai cato ra. ⁴⁰ Noba rabëti tsi xo toa noqui pasomahama cato iquia. ⁴¹ Mato parayamaquia. Copihacaxëhi quiha chahahuacanaibo mëbihai cato ra, ëa iqui tsi jënëpaxa roha jato qui ja aquë no.

Jochati tanamahacahaina

Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2

⁴² Jabi jia tsi ë qui chitimicani quiha naa xocobo mishni bo. Japi noitirixëhi quiha nëca ca chahahuabëna cabo ë quima bësomahai cato ra. Anomariaxëhi quiha jahuë copi ra. Ja acai quëshpi tsi tërotamë ca rënëti maxax ya nëmi ca ia qui ja niahacati xo iquia. Jama, oquëria ca copi bixëhi quiha ra, ja aca ca yoi ca quëshpi na. ⁴³ Mato mëquënë pi mato jochamacasno tsi mërëësicahuë. Oquë tsi xo toa mërëxto tsi nai qui cahaina. Noitiria tsi xo toa tënëtiya qui niahacahaina mëquë ya. ⁴⁴ Nocatimaxëni tsi xo toa tënëtiya chihi ra. ⁴⁵ Jasca, yoi ca qui mato tahë pi mato bono tsi jorëësicahuë. Oquë tsi xo toa jorëxto tsi nai qui cahaina. Noitiria tsi xo toa tënëtiya qui cahaina tahë ya. ⁴⁶ Nocatimaxëni tsi xo toa tënëtiya chihi ra. ⁴⁷ Jochi quiri pi mato bërô mato bësomano tsi bësëquëcahuë. Oquë tsi xo Diós otohai ca qui huësti ca bërô ya roha jicohaina. Noitiria tsi xo toa rabë ca bërô ya tënëtiya qui niahacahaina ra. ⁴⁸ Nocatimaxëni tsi xo toa tënëtiya chihi ra.

⁴⁹ Tënëhai cató tsi rohahuahacaxëti xo jatiroha cabo. ⁵⁰ Chopara jia ca jascariacana. Jia tsi xo chopará tēēhuahaina. Jama, jahuë tēē bēnopiquí tsi ¿jēnahuariaxo ja tēēhuana? —nēa tsi Jesu nēcāniquē nohiria bo tiisimahi na.

10

Ahui niahai yoati tsi Jesú tiisimanina

Mateo 19.1-12; Lucas 16.18

¹ Jatsi toa ax riquiquiria tsi, jodioba mai qui Jesu caniquë, naa Jordán rabëquëx cato. Ani Jordan ja shitaquë tsi quiha ja qui nohiria misco quëtsohtëquëniquë. Jatsi tiisimatsi Jesú huaniquë. Jahuë jabi quiha.

² Jatsi ja qui huësti huësti ca jodioba chama bo bēcāniquē tanamaxëna. Ja qui joi mërātsijahuacani quiha. Jatsi,

—¿Anoma ni joní jahuë ahui niahaina? —i Jesu qui jaca niquë, ja qui quësocascani na.

³ Quëbihi tsi,

—¿Jēni Moisés ni? ¿Jahuë yoba mato qui ja ani? —i jato qui ja niquë.

⁴ Jatsi jodioba chama bá quëbiniquë:

—Moisés qui jënima ja ini quiha. Jariapari tsi quiha ahui niati papi joni ja huishamani quiha ahui mëati. Ahui qui toa papi mëajahuāquë tsi quiha jënima Moisés qui ini quiha toa jahuë ahui joní niahaina ra —i Jesu qui jaca niquë.

⁵ Jatsi,

—Mājia —i Jesu niquë—. Mato jochahuaxëni ca quëstoria ca shina iqui tsi toa yoba mato qui Moisés yamabá ani quiha ra. ⁶ Diós quinia ma xo toa ahui niahaina ra. Jariapari tsi quiha joni, yoxa, tihi cabo Diós nēhohuaniquë racanabëquiti. ⁷ Ja tsi xo toa jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihi cabo jisbayahi quiha joni, jahuë ahui qui riiti. (Jasca, jahuë nabo jisbayahi quiha yoxa ri, jahuë bënë qui riiti.) Jatsi racanabëquicani quiha. ⁸ Toca tsi huëstinacani quiha dos cabo, naa ahui bënë tēquëta. ⁹ Jabi Diós racanabëquimaha ca nohiria bá bēquëxamano ra —nēa tsi jodioba chama bo qui Jesu nēcāniquē.

¹⁰ Jatsi xobo qui jicoxo tsi quiha jahuë rabëti bá Jesu nicatēquëniquë, naa joní ahui niahai ca yoati na. ¹¹ Quëbihi tsi,

—Jahuë ahui pi niaquí tsi ahui pasomaha jochahi quiha joni, ahui paxa ca ja biquë no. ¹² Jascaria jahuë bënë pi niaquí tsi ja pasomaha jochahi quiha yoxa ri, bënë paxa ca ja biquë no —i jato qui Jesu niquë.

*Xocobo mishni bo Jesú shomahuanina**Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17*

¹³ Huësti huësti ca nohiria bá jato xocobo Jesu qui bëniquë, jato ja shomahuano iquish na. Jama, jato nabo raahatsi jahuë rabëti bá huaniquë pë. ¹⁴ Jatsi jato ja raahacahai ca jisi tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu caxaniquë. Chaníhi tsi,

—Nëri è qui xocobo bëcano ra. Jato chitiayamacana. Nëca cabo otocatsi quiha Dios. Ja qui jia quiha. ¹⁵ Mato parayamaquia. Bëroria tsi Diós jato otohai ca bichi quiha xocobo ra. Jabi xocobo jascaria pi Diós otohai ca biyamahi tsi Diós otohai ca qui jicoyamaxëhi quiha mato ra —i nohiria bo qui Jesu niquë.

¹⁶ Jatsi xocobo icoxo tsi jato ja shomahuaniquë. Jahuë mëquë jato ó tsi ja janani quiha.

*Rico ca ya Jesu chaninina**Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30*

¹⁷ Bahí tsi Jesu cano tsi quiha ja qui joni jabaniquë. Ja bësojó tsi ja mëniniquë. Mënihax ja chaniniquë:

—¿Jënahuaxëhi ni ëa ra, Maestro jiaxëni cató, bëso-bësopaoxëti? —iquiina.

¹⁸ Jatsi Jesu ja qui chaniniquë:

—¿“Jiaxëni cato” ëa mi quënaha pa? Yama tsi xo jiaxëni cato ra. Ja huësti ca tsi xo Dios.

¹⁹ Jabi Moisés yoba bo cahëqui mia tonia. “Nohiria ayamahuë” ii quiha. Jasca, “Joni huëtsa ahui biyamahuë; yomayamahuë; quiyamahuë; parayamahuë; mi ipa, mi ihua, tihi cabo noihuë,” tihi ca tsi ii quiha jahuë yoba —nëa tsi Jesu nëcaniquë joni qui.

²⁰ Jatsi,

—Toa yoba bo tëquë è nicaquë xocobo xo rohari, Maestró —i Jesu qui joni niquë.

²¹ Jatsi noixo joni Jesú bësniquë. Chaníhi tsi,

—Huësti roha tsi xo toa mi naris-haina ati. Cata. Mi jahuëmishni bo tëquë iniahuë. Iniaxo toa parata noitiria cabo qui ahuë. Toca pi mi no tsi mana ca rico ca jahuë bo jayaxëqui mia naipá no. Jaquirëquë johuë. Ea mi banahuano ra —i joni qui Jesu niquë.

²² Jatsi joni cohuënaniquë Jesú yoaha ca nicahax na. Cohuë tsi quiha ja bacaniquë, ricatoria ja iqui iqui na.

²³ Jatsi nëjo nëjo tsi quiha jahuë rabëti bo Jesú tsaya-tsyaniquë. Chaníhi tsi,

—Bëronoma tsi xo toa rico ca joni Diós otohai ca qui jicohaina ra —i jato qui ja niquë.

²⁴ Jatsi ratëniquë Jesu rabëti bo, ja yoani ca nicahax na. Jama, jari jasca pi Jesu chaniniquë: —Bëroma tsi xo Diós otohai ca qui jicohaina ra, noho xocabá. ²⁵ Jahuë chama yoí tsi bëronoma tsi xo Diós otohai ca qui rico ca jicohaina iquia, naa sopiri quini camelló nacohai jascaria nori —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

²⁶ Jatsi ratëyorianiquë jahuë rabëti bo ja yoani ca nicahax na. Chaninahi tsi,

—¿Yama tsi xo toa xabahamahacati mëtsa cato ré? —i jaca niquë.

²⁷ Jatsi Jesú jato yoaniquë:

—Jabija. Jamë xabahamatimaxëni tsi xo nohiria. Dios roha tsi xo toa nohiria xabahama-haina. Jatiroha ca ati mëtsa xo ra —iquiina.

²⁸ Jatsi Pedró quëbiniquë,

—Tsayahuë. Jatiroha ca no jisbërianiquë mia banahuaxëna —iquiina.

²⁹ Jatsi,

—Mato parayamaquia —i Jesu niquë—. Copihacaxëhi quiha ëa banahuahai cato ra. Ea, xabahamati chani, tihi cabo iqui tsi jahuë xobo, jahuë xatë bo, jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, jahuë ahuini, jahuë xocobo, jahuë mai, tihi cabo pi jisbëriaquí tsi ³⁰ cien ca veces huino bixëqui ëa banahuahai cato, jaboqui bësohi na. Xobo bo, xatë bo, jahëhua bo, xocobo, mai bo, tihi cabo bixëhi quiha tënëpiquí na. Jasca, mana ca copi bixëhi quiha bësoti paxa ca tsëquëxëquë no. Jatsi bëso-bësopaoxëqui toa. ³¹ Jishopë. Toa barí tsi jachoxëhi quiha huëstima ca jaboqui rèquë cabo. Jasca, rèquëxëhi quiha huëstima ca jaboqui jacho cabo.

*Jesu chaninina ja nahai yoati na**Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34*

³² Jerusalén qui jahuë rabëti bo ya capama tsi quiha jato bëbo Jesu cohi iniquë. Shina-huëjé jahuë rabëti bo ini quiha. Jasca, shina-huëjëni quiha bacahai ca nohiria bo ri. Capama tsi quiha jahuë rabëti bo ya roha Jesu chanicananiquë ja rësoxëhai ca yoati na. Chaníhi tsi,

³³ —Nicapa. Jerusalén qui caqui noa rè. Toa xo tsi arati iboba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo qui mëhacaxëquia rè. Jatsi è qui quësocaxëceni quiha, “Namëhacati xo” iquiina. Jaquirëquë è qui quësoso tsi carayanabo qui ëa mëacaxëceni quiha acacati.

³⁴ Jatsi ëa mahuacaxëceni quiha naa carayanabo. Rispichí tsi ëa rashacaxëceni quiha. Rashaxo tsi ëa namëcaxëceni quiha. Jama, tres bari quirëquë bëstotëquëxëquia ra —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

Jacobo, Juan, tihi cabá bēnanina

Mateo 20.20-28

³⁵ Jatsi Jesu qui Juan, Jacobo, tihi cabo bēcaniquē, naa Zebedeo baquē bo.

—Tobi jahuēcara ca no bax mi ano ra, Taitá —i Jesu qui jaca niquē.

³⁶ Jatsi,

—¿Jahuē mato bax axēhi ni ēa? —i Jesu niquē.

³⁷ Jatsi Jesu ja quēbicaniquē:

—Mana xo tsi mi yonano tsi mia tapái tsi tsahocasqui noa, huēsti ca mi mēñecayá no, huētsa mi mēxojó no —iquiina.

³⁸ Jatsi Jesú quēbiniquē:

—Ma bēnahai ca cahēyamaqui mato ra. ¿Tēñēti mētsa ni mato ra, naa ē tēñēmahacapaimaria ca jascaria? Anomariaxēhi quiha noho cohuē. Jasca, anomariaxēhi quiha ē tēñēhaina ra —i jato qui Jesu niquē.

³⁹ Jatsi,

—Jaahuē. Mia jascaria tsi tēñēti mētsa xo noa ra —i Jesu qui jaca niquē.

Jatsi,

—Tēñē-tēñēxēqui mato ra, naa ē tēñēmahaca-xēhai jascaria. ⁴⁰ Jama, noho mēñecayá ca tsahoti, noho mēxojó ca tsahoti, tihi cabo mato qui ati mētsama xo ēa ra. Dios tsi xo toa tsahoti bo acai cato. Ja shomahuaha cabo qui axēhi quiha ra —i jato qui Jesu niquē.

⁴¹ Jabi jaha ja quēēcana ca nichahax Jacobo, Juan, tihi cabo qui jahuē rabēti bo tēxēbo caxaniquē. ⁴² Japi Jesú jato catianiquē jato qui chanixēna.

—¿Jato nohiria yonamisyamayamacahi ni país ca chama bo rē? Chama jayaca xo jato nohiria yonariati ra. ⁴³ Anoma tsi xo toa ja yonamiscanaina; jama, ma tocayamaxēti xo ra. Mato yonati pari ixēti quiha mato ó ca chama manēcatsai cato ra. ⁴⁴ Yonati manēxēti xo toa nohiria bo rēquēninicatsai cato. Jatiroha cabo ja mēbixēti xo iquia. ⁴⁵ Jabi mai qui ē joyamaniquē mēbihacati; jama, nohiria bo mēbiti nori. Jabi emē aquia nohiria bo bax nati, jocha quima huēstima ca nohiria paquēmaxēna —nēa tsi Jesu nēcaniquē.

Bēco ca inish ca Bartimeo Jesú jēnimahuanina

Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43

⁴⁶ Jatsi Jericó icanai ca yaca qui ja cahēcaniquē. Ja riquicano tsi quiha nohiria misco banahuahi niquē. Jabi toá tsi naa bahi tapái quiha Bartimeo, naa Timoteo baquē tsaho iniquē. Bēco ja ini quiha. Toa xo tsi parata bēnahi ja iniquē. ⁴⁷ Jesu tarabihai ca nicaquí tsi quiha quēñatsijahuaniquē. Joi pistiamá tsi quiha,

—Ea shinahuē, David yamaba Baquē Jesú —i ja niquē.

⁴⁸ Jatsi raahatsi nohiria bá huaniquē;

—Pasihuē, pasihuē —iquiina.

Jatsi oquē tsi ja quēna-quēnaniquē:

—Ea shinahuē ra, David yamaba Baquē —iquiina.

⁴⁹ Jatsi Jesu niiniquē. Niihax,

—“Nēri johuē” i ja qui cana —i Jesu niquē.

Japi bēco ca ja quēnacaniquē.

—Chamahuē. Joihuē. Mia quēnahi quiha —i ja qui jaca niquē.

⁵⁰ Jatsi jahuē capa, naa pocho jasca ca niahax ja niiniquē. Niihax Jesu qui ja joniquē.

⁵¹ Jatsi,

—¿Jēnahuaxēhi ni ēa mi bax na? —i ja qui Jesu niquē.

—Taistēquēcasquia ra —i bēco ca niquē.

⁵² Jatsi,

—Cata. E qui mi chitimihai iqui tsi taisqui mia iquia —i ja qui Jesu niquē.

Jatsi taistapiniquē joni. Bahí tsi Jesu ja banahuaniquē jaa ri.

11

Jerusalén qui Jesu jiconina

Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19

¹ Jabi yaca Betfagé, yaca Betania, naa Maca Olivo Ya quiri bēso ca yaca qui cahēpama tsi quiha rēquē dos ca rabēti bo Jesu raaniquē. Jerusalén basima ja icani quiha. ² Jato raanox pari tsi quiha jato ja yobaniquē:

—Mato bēbo ca yaca qui jicocana. Jicoxo tsi nēxē ca burro jixxēqui mato, naa maso-huahama ca burro quiha. Mēriscana. Mērisxo tsi nēri bēcahuē. ³ Jabi, “¿Jēnixo tsi burro mēriscanai?” i tsohuēcara pi no tsi “Bicatsi quiha Ibo. Tanaxo tsi jahari raaxēhi quiha” i jato qui cana —nēa tsi Jesu nēcaniquē jato raanox pari.

⁴ Jatsi ja bocaniquë. Bahí ca burro baquë ja tsayacanicuë. Nëxë ja ini quiha.

⁵ Mërisjahuacano tsi quiha,

—¿Jënahuariqui burro baquë mëriscanai ra? —i jato qui toá ca nii ca joni bo niquë.

⁶ Jatsi joni bo ja quëbicaniquë, naa Jesú yoaha ca jato yoahahi na. Jatsi,

—Bicahuë —i jaca niquë.

⁷ Jatsi Jesu qui burro baquë ja bëcaniquë. Bëxo tsi quiha jato sahuëti bo ja capohuëcaniquë. Jatsi burro cacha Jesu tsahoniquë. ⁸ Jatsi rëquë huëstima ca nohiria bá jato sahuëti bo poohabonanicuë bahí no. Jasca, mëshi bo nohiria huëtsa bá quëëscananicuë bahí tsi poohaxëna.

⁹ Jatsi quënatsi rëquë bocanaibo, ja cho bocanaibo, tihi cabá huaniquë.

—Joihuacana ra.

Shomahuahaca ca tsi xo naa Iboba janë tsi johai cato ra.

¹⁰ Shomahuaha ca tsi xo noba chama David yamaba chamá tsi johai cato.

Jia tsi ja yonano ra.

Naipá cabá ocahuano ra —nëa tsi nohiria bo nëcaniquë.

¹¹ Toca tsi Jerusalén qui Jesu jiconiquë. Jicohax templo qui Jesu caniquë, naa jodioba arati xobo-xoboria. Jicohax ja nëjo nëjo taisniquë, jatiroha ca tsayahi na. Tsayahax Betania qui ja caniquë, jahuë rabëti bo ya. Caniquë bari ra.

Bimiyamahai ca higuera jihui Jesú yoshihuanina

Mateo 21.18-19

¹² Huëaquë Betania ax riquiquiria tsi quiha paxnahi Jesu iniquë. ¹³ Bacapama tsi quiha ori pistia ca higuera bimi jihui ja jisniquë. Japi jihui qui ja caniquë bimi mëraxëna. Yama quiha, jahuë pëhi roha. Jari bimitiya ma quiha. ¹⁴ Jatsi higuera jihui qui ja chaniniquë pa:

—Mí bimi pitëquëpistiayamariaxëhi quiha nohiria ra —i jihui quiina.

Jabi ja yoaha ca jahuë rabëti bá nicaniquë.

Templó ca iniacanaibo Jesú jabamanina

Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22

¹⁵ Jerusalén qui cahëhax templo, naa jodioba arati xobo-xoboria qui Jesu jiconiquë. Jicoxo tsi quiha cacha toá ca iniacanaibo raatsijahuanicuë. Raaquí tsi quiha parata rarinamacanaiba mesa bo ja narabaniquë. Boto iniacanaibo tsahoti bo ja pacanamaniquë.

¹⁶ Jasca, nohiria, naa jato jahuëmishni bo iniacascanaibo ja quëtianiquë, templo qui ja nacoyamacano iquish na. Tihi tsi ja ani quiha ra. ¹⁷ Jaquirëquë jato ja tiisimaniquë. Tiisimahi tsi,

—“Bëhoxti xobo quënahacati xo noho xobo” ¿iyamayamahi ni Quënëhacanish cabo? “Nëá tsi bëhoxti quiha jatiroha ca país ca nohiria” ii quiha. Jama, yomacanaiba iti Dios xobo manëmaqui mato pë —i jato qui Jesu niquë.

¹⁸ Jatsi Jesú aca ca nicaxo tsi quiha jodioba chama bo Jesu qui tsamicasnicuë, naa arati iboba chama bo, jato yoba yoacanaibo. Ja qui caxa ja icani quiha. Japi Jesu ati quinia mëratsijahuanicuë. Jama, jari ja qui ja tsamiyamacani quiha nohiria misco iqui na. Jari nohiria qui jia Jesú tiisimahi ca ini quiha.

¹⁹ Jatsi quiha yata yaca Jesú jisbayanicuë jahuë rabëti bo ya.

Janonish ca higuera jihui

Mateo 21.20-22

²⁰ Huëaquë tsi bahí tsi bohopama tsi quiha higuera jihui ja jiscanicuë. Jano tëquë ja ini quiha; bëso yama. ²¹ Jatsi Jesú yoahitaha ca Pedró shinanicuë. Shinahax,

—Tsayapa, Maestro. Naquë mi yoshihuahitaha ca jihui ra —i Jesu qui Pedro niquë.

²² Jatsi quiha Jesú jato quëbiniquë:

—Dios qui chitimicana. ²³ Mato parayamaquia. Dios qui chitimiyoipihí tsi “Tsëquëhuë. Ia qui mimë niahacahuë” iti mëtsaxëqui mato naa maca qui. Chitimiyoipimano tsi mato qui nicaxëhi quiha macana ra. Ocapixëhi quiha mi yoahana iquia. ²⁴ Ja tsi xo toa “Chitimiyoicana” mato qui iquia, ma bëhoxquë no. Chitimiquí tsi ma bënëhai ca bixëqui mato. ²⁵⁻²⁶ Jasca, Dios qui bëhoxquí tsi mia ocahuahai cató aca ca shina-bënocana. Jato qui caxayamacana. Tocapimano tsi mato jocha shina-bënoxëqui Dios ri. Mato qui caxayamaxëqui —nëa tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Jesu qui jodioba chama bo caxanina

Mateo 21.23-37; Lucas 20.1-8

²⁷ Jatsi Jerusalén qui Jesu bacanicuë jahuë rabëti bo ya. Templo, naa jodioba arati xobo-xoboriá tsi ja cono tsi quiha ja qui jodioba chama bo bëcaniquë. Bëcani quiha arati iboba chama bo, jato yoba tiisimacanaibo, jodioba yosibo. ²⁸ Bëxo tsi quiha Jesu ja nicanicuë:

—¿Tsohuë mi qui chama aquitaha, templo quima iniacanaibo cacha niati pë? —i ja qui jaca niquë.

²⁹ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Mato nicapariquia ëa ri. Ea pi ma quëbino tsi ë qui toca ca ati chama anish ca mato yoaxëquia. ³⁰ Jatsi, ¿tsohuë Juan yamabo qui chama ani, jahuë yonoco ati? ¿Dios ni? ¿Joni ni? Toa nicaquia ra —i jato qui ja niquë.

³¹ Jatsi joi i-ibëquitsijacaniquë:

—¿Jënihi ni noa rë? “Dios” ipinono tsi jatsi “¿jënixo tsi Juan yamabo ma chahahuayamani?” i noqui xëhi quiha pë. ³² Jasca, ¿jëniriahax raca “Joni” i nona rë? —nëa tsi quiha ja nëcacaniquë chaninahi na.

Nohiria bo qui ja raquëceni quiha, “Dios Chani yoati ibo Juan yamabo iniquë nori” i nohiria bo ni quëshpi na. ³³ Ja quëshpi tsi,

—Cahëyamaqui noa —i jaca niquë quëbihi na.

Jatsi,

—E qui toca ca ati chama anish ca mato yoayamaxëquia ëa ri —i jato qui Jesu niquë.

12

Dios Baquë jodiobá niahaina

Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19

¹ Jatsi chani huëtisa Jesú yoaniquë nohiria bo tiisimaquí na. Jahuë jabi quiha. Ja nëcanequë: —Huai joní ani quiha. Axo tsi quiha toa xo uva icanai ca bimi ja bananiquë. Jaquirëquë tëamë ca panë ja aniquë. Jatsi maxaxá ca trapichi ja aniquë jënëria ati. Axo tsi quiha jaha bësoti xobo ja aniquë, naa torre icanai cato.

Jaquirëquë joni huëtisa bo qui jahuë huai ja aquëniquë bimi xatë quëshpi na. Aquëhax jahari xobo qui ja cani quiha. ² Jatsi tésatiya tsëquëquë tsi quiha jahuë huai ca yonococanaibo qui jahuë yonati ja raaniquë, jahuë bimi xatë biti. ³ Jama, ja cahëquë tsi quiha jahuë yonati qui ja tsamicaniquë pë. Tsamixoxo jahuë yonati ja sëtianani quiha. Sëtiahax tsi quiha mëquëya jahari jahuë yonati ja raacani quiha. ⁴ Jatsi quiha yonati huëtisa ibobá raaniquë. Ja macoaishacani quiha. Bërabihuajahuacani quiha. ⁵ Jatsi yonati huëtisa ibobá raaniquë. Toa yonati ja acaniquë. Huëtisa bo ja raaquë tsi quiha ja jascapijahua-caniquë. Huësti huësti ca ja sëtianani quiha. Huëtisa bo ja tēpascani quiha.

⁶ Jama, tobi ini quiha huësti ca raahama cato ra; naa jahuë baquë yoi quiha. Jabi jahuë baquë ja noini quiha. Jarohari tsi jahuë baquë yoi ja raaniquë, “Noho baquë yoi roha chahahuacaxëceni quiha tonia” iquiina. ⁷ Jama, jahuë baquë jisi tsi, “Iboba baquë tsi xo naa johaina ra. ¿Ai canomani? Axo jahuë huai ibohuaxëqui noa ra” i jaca ni quiha. ⁸ Jatsi baquë qui tsamixoxo tsi quiha ja acaniquë. Axo tsi quiha jahuë huai cacha jahuë yora ja niacaniquë.

⁹ Jatsi toa cabo Jesú nicaniquë:

—¿Jënahuaxëhi ni huai ibo, joxo na? Joxo tsi ¿toa joni bo ayamayamaxëhi ni? Axo tsi joni huëtisa bo qui jahuë huai aquëxëhi quiha ra. ¹⁰ Jasca, ¿Quënëhacanihax cabo ó ca ma jisyamani naa yoati na?

“Oquëxëhi quiha yosibá niaha ca Maxaxa ra” ii quiha.

“Oquë-ouëria ca tsi manëxëhi quiha ra.

¹¹ Diós aca ca tsi xo naa ra.

Noqui jia tsi xo toa ja acana” ii quiha.

¹² Jatsi jodioba chama bo Jesu qui tsamicaniquë, jato yoati tsi ja chaniha ca ja cahëceni quëshpi na. Jama, ja qui tsami-yamajacani quiha nohiria bo qui raquëhi na. Japi jisbaya tsi quiha ja bocaniquë.

Impuesto bo gobierno qui acaina

Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26

¹³ Jatsi jodioba chama bo, Herodes yonati bo, tihi cabo Jesu qui raahacaniquë tanamati. Yoi ca chani ja amacasahuacani quiha ja qui tsamixëna. ¹⁴ Jatsi Jesu qui ja bëcaniquë. Chanipama tsi,

—Shina jiaxëni ca parayamahai ca joni tsi xo mia ra, maestró. Nohiria shinahai ca chahahuayamaqui mia. Mi qui jaharisi tsi xo nohiria tēquëta. Dios quiniá roha tsi tiisimaquí mia. Japi mia nicacasqui noa: ¿Romanoba chama-chamaria qui impuesto bo no ati ni, naa noqui jodiobo? ¿Mi qui jia ni? ¿Jato qui axëhi ni noa ra? —i Jesu qui jaca niquë.

¹⁵ Jama, ja paracascanai ca Jesú jisniquë. Ja tsi xo toa,

—¿Jënixo tsi ëa tanamacascanai ra? Parata neri bëcahuë. Jiscasquia —i jato qui Jesu niquë.

¹⁶ Jatsi parata ja qui ja bëcaniquë. Jatsi,

—¿Tsohuë bëmana jaya ni naa parata ra? ¿Tsohuë ni naa janë ibo? —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi,

—Romanoba chama-chamaria bá-na —i jaca niquë.

¹⁷ Jatsi,

—Romanoba chama-chamaria quiha jahuë jahuë bo tëquë acana. Jasca, Dios qui jahuë jahuë yoi bo acahuë —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

Jatsi ja ratëcaniquë ja yoahaha ca qui.

Bësotëquëxëhi ni nohiria

Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40

¹⁸ Jatsi Jesu jisi bocaniquë maxo huëtsa, naa saduceobo icanai cabo. “Yama tsi xo nohiria bësotëquëhaina” inish ca maxo tsi xo naa. Jesu ja nicacanicuë jato ri tanamaxëna.

¹⁹ —“Baquë bo yama pi joni rësono tsi jahuë ahui bixëti xo jahuë noma. Bixo tsi jahuë rëquëmë bax xocobo ja saihuati xo” i Moisés yamabo ni quiha, Maestró. ²⁰ Jabi seis ca noma bo jayapaoni quiha joni. Jatsi ahui naa joni bini quiha. Jatsi xocobo yama tsi ja rësoniquë. ²¹ Ja rësoquë tsi quiha jahuë xachacató jahuë ahui biniquë, ja bax xocobo saihuaxëna. Xocobo saihuahaxma tsi quiha ja rësoniquë jaa ri. Jaquirëquë jahuë nomá jahuë ahui biniquë. Xocobo saihuahaxma tsi quiha ja rësoniquë jaa ri. Toca tsi jahuë noma bo tëquëtá toa jasca ca yoxa bini quiha ahui iti. ²² Xocobo ja saihuapistia-yamariacani quiha. Jarohari tsi quiha rësoniquë yoxa ri. ²³ Jabi nohiria bo bësotëquëno tsi çtsohuë ahui ixëhi ni naa yoxa sa? Siete ca bënë ja jayani quiha bësóquí na —nëa tsi quiha Jesu qui ja nëcanicuë tanamaxëna.

²⁴ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Janyama xo mato ra, Quënëhacanish cabo, Dios chama, tihi cabo ma cahëyamahai iqui na.

²⁵ Jabi Diós nohiria bësotëquëmano tsi naipá ca ángel bo jascaria icaxëcani quiha ra. Ahui bo, bënë bo biyamacaxëcani quiha. ²⁶ Jabi, “Bësotëquëxëhi quiha nohiria” çii ni mato sa? çTonia Moisés yamabá quënëni ca ma jisayama-yamani, naa mëshohai ca pëtoro ó ca Dios chanini ca ja quënëni cató no? Toca tsi Moisés qui Diós yoani ca quënëhacani quiha. “Abraham, Isaac, Jacob, tihi cabá-na Dios ca ëa xo naa ra” i Moisés qui Dios ni quiha. Jabi “Abraham yamabo, Isaac yamabo, Jacob yamabo,” iyama ja ni quiha ra, bëso jaca nori iqui na. ²⁷ Bësoyama caba Dios ma xo Dios ra; jama, bësocanaibá-na nori. Japi janyama xo mato ra —nëa tsi Jesu nëcanicuë jato qui, naa “Bësotëquëyamaxëhi quiha nohiria” inish cabo qui.

Oquë-ouëria ca yoba

Mateo 22.34-40

²⁸ Jabi toá tsi nii quiha maestro iniquë, naa jodioba yoba tiisimahai cato. Saduceobo ya Jesu chaninahai ca ja nicani quiha. Jasca, jia tsi quiha Jesú jato quëbini ca ja jisni quiha. Jisi tsi Jesu qui ja joniquë jaa ri nicaxëna.

—çJëni ca yoba ni toa oquë-ouëria cato sa? —i Jesu qui ja niquë.

²⁹ Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—Oquëria ca yoba tsi xo naa, Israel cabá. Nicacahuë. Huësti roha tsi xo nohiria ba Ibo ra. Noba Ibo Dios qui no arahai ca tsi xo naa ra. ³⁰ Jatsi mato joiti tëquëta, mato shina tëquëta, mato coshi tëquëta, tihi cabá tsi mato Ibo Dios yoi ma noiti xo iquia. ³¹ Jaquirëquë tobi yoba huëtsa. Oquëria ca yoba tsi xo toa ri. Mabë xatë yoi bo ri ma noixëti xo, mamë ma noihai jascaria. Jabi yama tsi xo toa naa dos ca yoba bo oquë cato ra —nëa tsi Jesu nëcanicuë naa maestro qui.

³² Jatsi jodioba yoba tiisimahai ca joni quëbiniquë:

—Jia tsi xo toa mi yoahana, Maestró. Jabija tsi xo. Yama tsi xo Dios huëtsa. Ja huësti ca tsi xo Ibo Dios ra. ³³ Jabija ra. Jasca, noba joiti tëquëta, noba shina tëquëta, noba coshi tëquëta, tihi cabá tsi Dios no noixëti xo. Jasca, nobë xatë yoi bo no noixëti xo ra. Yama tsi xo toa dos ca yoba oquë cato ra. Dios qui altar ó ca yohina no mëshahaina, jahuëcara huëtsa Dios qui no acaina, tihi cabo no acai ca oquë-ouëria tsi xo toa dos ca yoba no nicahaina ra —nëa tsi quiha Jesu qui joni nëcanicuë.

³⁴ Jabi jia tsi toa joni quëbini quiha. Nicahax,

—Diós otohái ca qui basima xo mia ra —i ja qui Jesu niquë.

Jaquirëquë nohiria bá Jesu nicacasyamani quiha ja qui raquëquí na.

David yamaba Ibo Cristo inina

Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44

³⁵ Arati xobo-xoboria xo tsi tiisimapama tsi quiha Jesú nohiria bo nicanicuë:

—“David yamaba चाहिताxocobo ixëti xo Cristo, naa nohiria bo Xabahamati Ibo” çiyamayamacahi ni mato yoba tiisimacanaibo? çJënihax tocacahi ni? ³⁶ Espiritu Santo rëamëhax tsi çDavid yamabo nëcayamayamani?

“Mia oquëhuanox parí tsi,

jariapari mia pasomaha cabo bëboxëquia,

jato mi yonano' i noho Ibo qui Dios ni quiha”
i David yamabo niquè pa. ³⁷ “Noho Ibo” ¿i David yamayamani, Cristo yoati tsi chanihi na?
Jatsi, ¿jènahuahax jari jahué chahitaxocobo ii ni ra? —nèa tsi Jesu nècaniquè, jato nicahi na.

Yoba tiisimacanaibo pasomaha Jesu chaninina

Mateo 23.1-36; Lucas 20.45-47

Jabi tobi quiha huèstima ca nohiria mani iniquè. Ja rani-ranicaniquè jahué chani nicahax na. ³⁸ Jatsi jato tiisimatsi quiha Jesu huaniquè:

—Yoba tiisimacanaibo qui quiniacaxècahuè. Jato sahuèti tètècaria bá tsi bohocani quiha pè. Nohiria bá jato joihua-joihuahai ca ó pasocani quiha ra nicaxèna. ³⁹ Jasca, nohiria bo oriquirequinapino tsi oquè-oguèria ca tsahoti bicascani quiha pè. Jasca, catiti xobo qui jicoxo tsi oquè ca tsahoti bo ó quèecani quiha tsahoti. ⁴⁰ Jabi naa joni bo tsi xo toa imanish ca yoxa ba jahué bo yomacanaibo ra. Yomapama tsi quiha nohiria bo bèsójó tsi bèhox-bèhoxcani quiha pa. Anomariaxèhi quiha Diós jato copixèhaina iquia —nèa tsi quiha Jesu nècaniquè.

Imanish cató Dios qui ofrenda anina

Lucas 21.1-4

⁴¹ Arati xobo tahè tsi tsahopama tsi quiha nohiria bá jato parata caja qui nanèhai ca Jesu tsaya-tsyaniquè. Bècaniquè huèstima ca rico cabo jato parata axèna. Huèstima ca parata ja acani quiha. ⁴² Jatsi, noitiria ca bènè imanish ca yoxa joni què. Joxo tsi quiha dos ca parata roha ja nanèniquè. Copiriama ca parata quiha. ⁴³ Tsayaxo tsi quiha jahué rabèti bo Jesu quènaniquè.

—Anomaria tsi xo toa bènè imanish ca yoxá Dios qui acana ra. Jatiroha ca nohiria huètsa bá aca ca oquè tsi xo toa ja acana iquia. ⁴⁴ Jari huèstima ca parata jayacaxo tèxè bo ra. Narisyamacani quiha. Pistia roha tsi xo toa ja acanana ra. Jama xo naa yoxa iquia. Jatiroha ca ja aquè ra; naa jahué oriquiti copiti parata quiha —i jahué rabèti bo qui Jesu niquè.

13

“Quèyohacaxèhi quiha jodioba arati xobo” i Jesu nina

Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6

¹ Arati xobo Jesu jibayano tsi quiha ja qui chaniniquè jahué rabèti huèsti cato.

—Tsayapa, Maestró. Anomaria tsi xo naa xobo ra. Tio bo ria ca jahué maxax bo ra —i Jesu qui ja niquè.

² Jatsi quiha Jesu quèbiniquè:

—Jabija. Naa xobo tsayacahuè. Jaboqui nii xo. Jama, potas-hacaxèhi quiha naa arati xobo tèquè iquia. Matsami matsami niyamaxèhi quiha huèsti ca maxaxa ra —i Jesu niquè.

Xaba rèsò jisti bo

Mateo 24.3-14; Lucas 21.7-19

³ Jabi arati xobo bèbo, naa Maca Olivo Ya tsi tsaho quiha Jesu iniquè. Tsahojano tsi quiha Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, tihí cabo ja qui bècaniquè nicaxèna. Yama nohiria huètsa jato bèta ini quiha. Jatsi,

⁴ —¿Jènixo tsi ocapixèhi ni naa mi yoahana rè? ¿Jahuè jisti jixèhi ni noa ra naa mi yoaha ca jatiyoxèquè no? —i Jesu qui jaca niquè.

Jatsi Jesu nècaniquè:

⁵ —Quiniacaxècahuè, ma parahacayamano. ⁶ Jariapari tsi noho janè tsi bècacaxècani quiha huèstima ca mahitsa ca joni bo. “Ea tí tsi xo nohiria bo Xabahamati Ibo-iboria” i nohiria bo qui xèhi quiha. Toca tsi huèstima ca nohiria bo paracaxècani quiha.

⁷ Jatsi país ca nianahaina, nohiria huètsa iquinacatsai ca chani, tihí cabo nicaxèqui mato. Nicahi tsi raquèyamacana. Ocapixèhi quiha ra. Jama, jari tobi jahué rèsò. ⁸ Jariapari huèsti ca país pasomaha nianaxèhi quiha país huètsa. Jasca, chama huètsa pasomaha iquinaxèhi quiha chama huètsa. Jasca, toatiyá tsi biniaxècani quiha huèstima ca nohiria. Jasca, huèstima ití tsi yajorixèhi quiha mai. Jariapari ca nohiria bá tènèhai ca chitahè roha tsi xo naa ra, naa yoxá jahué baquè comahai ca pahè jascaria.

⁹ —Quiniacaxècahuè. Mato qui tsamicaxècani quiha. Tsamixò tsi policia bo qui mato bocaxècani quiha quèsoxèna. Jasca, catiti xobo xo tsi mato rashacaxècani quiha. Jasca, chama bo, presidente bo, tihí cabo bèsójó tsi niixèqui mato èa iqui na. Jatsi jato qui Dios Chani ma yoaxèti xo. ¹⁰ Jasca, jatiroha ca nohiria qui yoahacaxèti xo Dios Chani. ¹¹ Jabi mato qui ja tsamipicano tsi policia bo qui mato ja bocano tsi jato qui ma chanixèti ca yoati shina-huèjènyamacana. Toa xaba tsèquèno tsi mato qui acacaxèhi quiha ma yoaxèti cato. Toatiyá tsi ma chanino tsi ma yoaxèti ca mato jismaxèhi quiha Espiritu Santo. Chaniyamayoxèqui mato, Espiritu Santo nori. ¹² Toatiyá tsi jahué xatè yoi mèaxèhi quiha huètsa, namèhacati. Jasca, jahué baquè pasomaha ixèhi quiha jahèpa ri. Jasca, jato

nabo qui cacaxacëcane quiha xocobo ri. Caxaquí tsi chama bo qui jato nabo mëacaxëcane quiha namëhacati. ¹³ Ea tahëhax tsi mato qui caxayocaxëcane quiha nohiria tëquëta. Jama, xabahamahacaxëhi quiha jahuë rëso qui tënëyocanaibo, naa bamayamacanaibo.

Quëras ca joni jisiquixëhaina

Mateo 24.15-28; Lucas 21.20-24

¹⁴ “Toatiyá tsi “Quëyomixëñiria ca Yoixëni ca” jisxëqui mato ra. Raquëria ixëhi quiha. Jahuë iti ma tsi nüixëhi quiha ra. Jabi naa quënëni ca tsayahai cató cahëno ra. Jatsi naa quëyomixëñiria ca yoixëni ca jisi tsi maca bo qui jabaxëti xo jodioba maí cabo. ¹⁵ Toatiyá tsi jato xobo qui jicoyamaxëti xo cacha ca nohiria, jato jahuë bo bixëna. Ja bamayamacano. ¹⁶ Jasca, jahuë sahuëti biti bacayamaxëti xo huai ca yonocohai cato. Ja bamayamano. ¹⁷ Toatiyá tsi noitixëhi quiha tohoya ca yoxa bo, baquë pistia jaya cabo ri. ¹⁸ Dios qui bëhoxcana, matsitiyá tsi ja ocapiyamano iquish na. ¹⁹ Toatiyá tsi anomariaxëhi quiha nohiria bá tënëhaina. Mai nëhohuacahuë rohari tsi nëca tsi tënëpistia-yamariani quiha nohiria bo ra. Toatiyá tsi oquë-oquëriaxëhi quiha naa nohiria bá tënë-tënhaina. ²⁰ Jama, toa tënëti xaba Diós chitiayamarohapino tsi yama ca nohiria xabahamahacahuë aquë ra. Ja bini ca nohiria bo bax toa xaba chitixëhi quiha.

²¹ Jatsi, “Nëá xo noqui Xabahamati Ibo; toá xo ra” i tsohuëcara pi no tsi jato chahahuayamacahuë. ²² Toatiyá tsi jisiquixëhi quiha mahitsa ca xabahamati ibo bo. Jasca, jisiquixëhi quiha naa mahitsa ca Dios Chani yoacanaibo ri. Jisiquixo tsi jisti bo acaxëcane quiha pë, Diós bini ca nohiria bo paraxëna tonia. ²³ Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato yobapariquia ja tocapinox pari.

Nohiria Baquë johaina

Mateo 24.29-31; Lucas 21.25-28

²⁴ “Toatiyá tsi anomariaxëhi quiha toa tënëtiya ra.

Jaquirëquë tsëmonaxëhi quiha bari.

Jasca, huahuayamaxëhi quiha oxë.

²⁵ Nai ax paquëxëhi quiha naipá ca huishiti bo.

Yajohacaxëhi quiha mai. ²⁶ Jatsi naipá tsi jisiquixëquia, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Jatsi araxëhi quiha maí ca nohiria bo tëquëta. ²⁷ Jatsi jatiroha ca quinia, naa norte, sur, este, oeste, tihí cabo qui noho ángel bo raaxëquia. Toca tsi noho nohiria bo, naa ë bini cabo catiacaxëcane quiha.

Higuera jihui jisti

Mateo 24.32-35; Lucas 21.29-33

²⁸ “Jabi higuera jihui jisti tsayano. Ja botoxno tsi basima xo oitiya; toa cahëqui mato. ²⁹ Jascaria, ë yoaha ca jahuë bo ocapiti chitahëno tsi basima tsi xo toa ë johaina. Joti basima xo ëa. ³⁰ Mato parayamaquia. Jabi naatiyá ca bësocanaibo rësonox pari no tsi ocapixëhi quiha ë yoahana. ³¹ Huinocaxëhi quiha naipa, mai, tihí cabo; jama, huinoca-pistiayamariaxëhi quiha noho Chani ra.

Jesu johai ca hora

Mateo 24.36-44

³² “Jabi yama tsi xo toa ë joxëhai ca bari hora cahëhaina. Cahëyamahi quiha naipá ca ángel bo. Cahëyamaquia ëa ri, naa Dios Baquë ë nori cato. Toa bari cahëhi quiha Jahëpa Dios roha. ³³ Jatsi quiniacaxëcahuë. Jaha bësocahuë, mato ibo johai ca bari ma cahëyamahai quëshpi na. ³⁴ Jabi joni jahuë xobo qui bacahai ca jascaria tsi xo toa ë joxëhaina. Canox pari tsi ¿jahuë xobo ó jahuë yonati bo bësomayamaxëhi ni ibo? Jato yonoco yoi jaya xo jahuë yonati bo tëquëta. Jasca, “Caiti ó bësohuë” i quiha jahuë caiti obëso ca qui. ³⁵ Jatsi jaha ma bësocano mato ri. Ibo johai ca hora cahëyamaqui mato ra. ¿Jënino cara ca tia? ¿Yata ma ni? ¿Baqüichá ma ni? ¿Huëatisca ma ni? ¿Baqüishmari ma ni? ³⁶ Mëri joquí tsi ma oxahai ca ja jisyamano ra. ³⁷ Ja tsi xo toa jaha bësocahuë. Bacaxëquia ra. “Jaha bësocahuë” iquia jatiroha cabo qui —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

14

Jesu qui ja tsamicascanina

Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53

¹ Jabi tsëquëpaimaria tsi quiha jodioba pascua fiesta iniquë. Dos ca bari roha quiha. Toatiyá tsi levadura yama ca mapari ja pi-pipaocane quiha. ² Jasca, toatiyá tsi jodioba chama bo, naa arati ibo bo, yoba tiisimacanaibo, tihí cabo Jesu qui tsamicasniquë. Tsamicasqui tsi quinia mërähi quiha ja icaniquë Jesu ati.

—Fiesta no tsi achanoma quiha. Caxanaxëhi quiha yacatá ca nohiria rë —i quiha jaca niquë.

*Perojomé tsi Jesu tahë ashimahacanina**Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8*

³ Jabi yaca Betaniá tsi quiha Jesu iniquë, naa bonohuaxëni ca Simón xobó no. Oriquijano tsi quiha ja qui yoxa joniquë. Alabastro icanai ca botella ja jayani quiha. Copixëñiria ca perojome rëamë ca botella quiha. Joxo tsi quiha ja tërëjèhaniquë. Tërëjèhaxo tsi quiha Jesu mapo qui ja japoniquë. ⁴ Jatsi caxanatsi toá ca nohiria huësti huësti ca niqüë tsayahax na.

—Jishopë. ⁵ Iniarohapixo tsi huëstima ca parata, naa huësti ca año sueldo no jayaquë aquë rë. Toa parata noitiria cabo qui ati no iquë aquë rë —i jaca niqüë.

Jatsi yoxa ja raahacaniqüë.

⁶ Jatsi,

—Iquë. Iquë. ¿Jëñirixao tsi raahacana? Jiaría tsi xo toa è bax ja acana ra. ⁷ Mato bëtarohaxëhi quiha noitiria cabo. Xaba huëstima ca jayaxo mato jato mëbiti. Jama, èa ti tsi xo toa mato bëta naamayamahai cato. ⁸ Ati mëtsa iquü ca naa yoxá aquë ra. Jiaría quiha. Noho mapo qui perojome ja japaquë ra, maihuahacati noho yora shomahuaxëna. ⁹ Mato parayamaquia. Ja aca ca nicacaxëcani quiha maí ca nohiria bo tëquëta, naa Dios Chani yoahacahai cato xo na. Jatsi naa yoxa shinaxëhi quiha nohiria bo, nicaxo na —nëa tsi quiha Jesu nëcانيquë.

*Chama bo qui Jesu Judás mëacasnina**Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6*

¹⁰ Jatsi arati iboba chama bo qui Judas Iscariote, naa Jesu rabëti bo ó ca huësti ca caniquë jato qui mëacatsi na. ¹¹ Jahuë chani nicahax ranitsi quiha jodioba chama bo ni quiha. Jatsi, —Jesu quëshpi tsi parata mi qui axëqui noa —i jaca niqüë ja qui.

Japi jato qui Jesu mëati xaba jia ca mëratsi quiha Judás huaniqüë.

*Pascua fiesta**Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26*

¹² Jabi pascua fiesta chitahë ca barí tsi quiha oveja bo tëpas-hacani quiha nohiria ba jocha quëshpi na. Jatsi,

—¿Jahuëña tsi caxëhi ni noa sa, mi bax pascua oriquiti shomahuaxëna piti? —i quiha Jesu qui jahuë rabëti bo niqüë.

¹³ Jatsi jahuë rabëti bo dos ca ja raaniqüë. Raahax,

—Yaca qui bocata. Toá xo joni, naa chomó ca jënë bëhai cato. Toa xo tsi bëchaxëqui mato. Toa joni banahuacana. ¹⁴ Banahuahax jahuëña cara ca qui ja jicohai ca xobo ibo qui chanicana. “Noqui raaquë Maestro ra, naa shomahuahaca ca naquëtë jisti. ¿Jahuëña tsi pascua oriquiti pixëhi ni?” i ja qui cana. ¹⁵ Jatsi pistiama ca naquëtë mato jismaxëhi quiha xobo ibo, naa mesa, tsahoti bo, tihí cabo jaya cato. Toa xo tsi pascua oriquiti shomahuacana no bax na —i quiha jato qui Jesu niqüë.

¹⁶ Jatsi quiha dos ca rabëti bo bocaniqüë yaca qui. Ocapirijani quiha Jesús yoani jascaria. Xobo qui cahëxo tsi quiha oriquiti ja shomahuacaniqüë.

¹⁷ Jatsi quiha yata, bari caquë tsi quiha xobo qui Jesu cahëniqüë jahuë rabëti bo ya. ¹⁸ Jatsi ja oriquicano tsi quiha Jesu chaniniqüë:

—Mato parayamaquia ra. Jodioba chama bo qui èa mëaxëhi quiha mato ó ca huësti cato rë, naa è bëta oriquihai cato —i Jesu niqüë.

¹⁹ Jatsi quiha ja cohuënacaniqüë:

—¿Tsohuë cara ni toa sa? Ea ma xo toa ra —i jaca niqüë huësti huësti.

²⁰ Jatsi quiha Jesús quëbiniqüë:

—E bëtaxo tsi pitëxti ca jahuë mapari nacomabëquihai ca tsi xo toa èa mëaxëhai cato rë. ²¹ Rësoxëquia Quëñëhacani cabá yoani jascaria, naa Nohiria Baquë è nori cato. Jama, noitinoitixëhi quiha toa jodioba chama bo qui èa mëahai ca joni ra. Ja coyamarohapino tsi shoma ja iquë aquë rë —i Jesu niqüë.

Jaroha ca shiati Jesús nëtohaina

²² Jatsi oriquipama tsi quiha mapari Jesús biniqüë. Bixo tsi quiha “Gracias” i Dios qui ja niqüë ja quëshpi na. Bëquëx-xo tsi quiha jato qui mapari ja aniquë piti. Jatsi,

—Bicahuë. Picahuë. Noho yora tsi xo naa —i jato qui ja niqüë.

²³ Jatsi quiha copá ca jënë ja biniqüë. Bichi tsi “Gracias” i ja niqüë. Jatsi jënë jato qui ja aniquë. Ja ayocaniqüë.

²⁴ Jatsi shiati acax Jesu nëcانيquë:

—Noho jimi tsi xo naa. Dios xabahamati quinia jisti quiha. Huëstima cabo bax japahacaxëhi quiha, jocha masati. ²⁵ Mato parayamaquia. Naa uva bimi jënë mato bëta xo atëquëpistiayamariaxëquia nëa mai xo na, Diós yonahai cato xo tsi è atëquëxëquë rohari mana xo na, quinia paxá no —i quiha jato qui Jesu niqüë.

“Jochati tanamahacaxëqui mato” i Jesu nina

Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38

²⁶ Jatsi quiha ja quëquëcaniquë. Quëquëhax jibaya tsi Maca Olivo Ya qui ja bocaniquë.
²⁷ Jatsi quiha jato qui Jesu chaniniquë:

—Naa baquichá tsi ë quima casoxëqui mato rë, “Oveja obëso ca tëpasmaxëquia. Pacanama-hacaxëhi quiha jahuë oveja” i Quënëhacanish cabo ó tsi Dios ni quëshpi na. ²⁸ Jama, bësotëquëhax mato bëbo Galilea qui caxëquia —i quiha jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

²⁹ Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Mi qui tëxë bo casomitsa. Jama, mi quima casopistiyamariahai ca ëa xo naa ra —iquiina.

³⁰ Jatsi Pedro qui Jesu chaniniquë:

—Mia parayamaquia. Naa baquichá tsi patiari bënë quëonox pari no tsi tres tsi “Jesu cahëyamaquia” ixëqui mia rë —iquiina.

³¹ Jatsi quiha Pedro yosaniniquë:

—Mi bëta rësorohapihi tsi mi quima casopistiyamariahëquia ra —i Pedro niquë.
 Jatsi toca tsi chaniniquë Jesu rabëti bo tëquëta.

Getsemani tsi Jesu bëhoxnina

Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46

³² Jatsi Getsemani icanai ca qui Jesu caniquë jahuë rabëti bo ya. Cahax,

—Nëa tsahocana. Bëhoxpariquia ra —i quiha jato qui ja niquë.

³³ Jatsi Pedro, Jacobo, Juan, tihi cabo ja boniquë ja bëtati. Jatsi Jesu cohuënaniquë. Raquëtsijani quiha. Jatsi,

³⁴ —Cohuëria ca ëa xo naa ra. Rësoti basima xo ëa rë. E bëta bësocana ra —i quiha jato qui ja niquë.

³⁵ Jatsi ori pistia cahax Jesu mëniniquë. Mënihax bëhoxtsijaniquë. Jatsi jahëpa ja nicanicaniquë tënëtiya ja nacomahacayamano iquish na.

³⁶ —Ea shinahuë, noho jahëpa-jahëpariá. Mi qui jia pi no tsi naa johai ca tënëtiya mëbihuë ra, ë tënëyamano. Jama, jaha ë quëëhai ca mi ayamano; jama, mi shina roha mi ano ra —i quiha Jesu niquë bëhoxhi na.

³⁷ Bëhohax tsi quiha jahuë rabëti bo qui ja bacaniquë. Bacaxo tsi ja oxacana ca ja jisniquë.

—¿Huësti ca hora roha ë bëta bësoti mëtsa ma ni mato rë? ³⁸ Bësocana. Bëhoxcana, jochati ma tanamahacayamano ra. Jabija, mato shina tsi xo toa bëhoxcatsaina; jama, mato yora tsi xo chamayama rë —i quiha Pedro qui Jesu niquë.

³⁹ Jatsi Jesu catëquënicuë bëhox-xëna. Jasca ca ja bëhoxtëquënicuë. ⁴⁰ Bëhohax ja bacatëquënicuë. Oxahi ja icani ca ja jisniquë. Coshiria ini quiha jato bëro. Bërabiquë tsi quëbiti ja cahëyamacani quiha. ⁴¹ Tres tsi quiha toca tsi Jesu bacani quiha. Jarohari tsi,

—¿Jari oxacana? ¿Jari joi-joicana? Iquë ra. Tsëquëquë hora ra. Jochahuaxëni cabo qui mëahacapaimaria xo ëa, naa Nohiria Baquë ë nori cato. ⁴² Joicana. ¿Canomani? Tsayacapa. Nëbi johi quiha ëa mëacatsai ca joni rë —i quiha Jesu niquë.

Jesu qui soldado bo tsaminina

Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11

⁴³ Jabi jari ja chanino tsi quiha Judas jotapiniquë rë, naa doce ó ca huësti cato. Ja bëta bëcaniquë nohiria misco. Saipi bo, jihui bo, tihi cabo ja jayacani quiha. Jabi arati ibo bo, nohiria yosibo, tihi cabo ini quiha toa jato raati ibo bo ra. Jabi ja raahacacani quiha Jesu qui tsamiti. ⁴⁴ Jatsi quiha nohiria misco qui jisti Judás aniquë:

—Ma bicatsai ca joni tatsoxëquia ra. Toa joni qui tsamicaxëcahuë. Bicahuë. Jia tsi jaha bësocahuë —i jato qui Judas ni quiha.

⁴⁵ Jatsi jato iti qui cahëhax Jesu qui Judas catapiniquë. Cahax,

—“Maestró” i Jesu qui ja niquë joihuahi na.

Joihuaxo tsi quiha Jesu ja tatsiniquë. ⁴⁶ Jatsi Jesu qui joni bo tsaminiquë. Tsamixo tsi quiha achajahuacanicuë. ⁴⁷ Jatsi quiha Jesu tapai ca ni cató jahuë saipi tsëcaniquë. Tsëcaxo tsi quiha arati ibo-iboria yonati ja paxtianiquë, Jesu paxamacatsi na. ⁴⁸ Jatsi quiha jato qui Jesu chaniniquë:

—¿Saipi bo, tëpasti jihui bo, tihi cabo jaya ni mato pa? ¿Yomaxëni ca bichii jascaria ëa bichi bëcanai pa? ⁴⁹ Jatiroha ca bari mato bëta ë i-ipaoyamëquë ra arati xobó no. Toa xo tsi ë tiisimano tsi zjënihax tsi ë qui ma tsamiyamamëta sa? Jama, jatihuahacaxëti xo Quënëhacanish cabo ra —nëa tsi quiha jato qui Jesu nëcaniquë.

⁵⁰ Jatsi jahuë rabëti bo jabayoniquë raquëhi na. ⁵¹ Jama, huësti ca shinapayó Jesu banahuaniquë. Sabana rabanaca ja ini quiha. Jatsi toa joni qui soldado bo tsamicanicuë jaa ri. ⁵² Ja tsamicacuë tsi quiha toa joni paxanicuë. Jahuë sabana niabëria tsi ja jabaniquë ra. Tsoboco ja ini quiha rë.

*Jodioba chama bo bēsójó Jesu niinina**Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24*

⁵³ Jesu qui tsamixo tsi quiha jato arati ibo ba chama-chamaria qui Jesu ja bocaniquē. Toá tsi quiha mani iniquē jodioba yoba cahēxēni cabo. ⁵⁴ Jabi basi quiha Pedró banahuaniquē. Banahuahax chama xobo huēnē qui ja jiconiquē. Jicohax tsi quiha toá ca jaha bēsohai ca soldado bo ya ja tsahoniquē, chihí tsi yohohi na.

⁵⁵ Jatsi quiha arati ibo bo, nohiria yosibo, tihi cabá Jesu namēcasniquē pē. Ja tsi xo toa ja pasomaha ca joi ja mēracaniquē. Yama a ra. ⁵⁶ Jama, tobi huēstima ca quiahuaanaibo iniquē, ja qui quēsocatsi na. Jamēri jamēri ini quiha ja quiacanaina. Jaharisi iyamani quiha ja quēsocanaina ra. ⁵⁷ Jarohapa tsi quiha dos ca joni niiniquē, mahitsa ja qui quēsoxēna. Quiaxēni ca joni bo ja icani quiha.

⁵⁸ —“Dios arati xobo potasti mētsa xo ēa ra” i ja ni quiha. Jatsi, “Jaquirēquē tres barí tsi naa xobo nimatēquēxēquia” i ja ni quiha pē —i yosibo qui toa joni bo niquē, Jesu qui quēsohi na.

⁵⁹ Jama, jamēri jamēri naa dos ca joni bo quēsohai iniquē ra. Jaharisi ma quiha ra.

⁶⁰ Jatsi quiha jato arati ibo ba chama-chamaria joiniquē naxērēquē no. Niixo tsi quiha Jesu ja nicaniquē:

—¿Jēnihai naa jahuē bo yoati na? Mia pasomaha chanicani quiha ra. ¿Jato quēbicasyamahai? —i Jesu qui ja niquē.

⁶¹ Pasi quiha Jesu iniquē. Ja quēbiamaniquē. Jatsi quiha arati ibo ba chama-chamaria nicatēquēniquē:

—¿Dios Baquē, naa johai ca Xabahamati Ibo ni mia ra? —i ja niquē.

⁶² Jatsi,

—Jaahuē. Ja tsi xo ēa ra —i Jesu niquē—. Jasca, chamaxēni ca Dios mēnēcayá ca Nohiria Baquē tsaho ca jisxēqui mia ra. Naipá ca tsēmo bá tsi ja joxēhai ca jisxēqui mia ra —i ja qui Jesu niquē.

⁶³ Jatsi arati ibo ba chamá jahuē sahuēti jaraxaniquē caxaquí na. Jatsi,

—¿Jēnirixao tsi ja qui quēsocanaibo huētsa bo no nicacasna? ⁶⁴ Dios ja ocahuaha ca ma nicaquē ra. ¿Jabija ma ni? —i jato qui ja niquē.

Jatsi Jesu qui ja quēsocaniquē, “Ja nati xo” iquiina.

⁶⁵ Jatsi quiha Jesu bēmana qui coshotsijacaniquē. Jatsi ja bēmapacaniquē raití no. Bēmapaxo tsi ja bētoxacaniquē. Tocahi tsi,

—¿Tsohuē mia aca? —i ja qui jaca niquē pē.

Jatsi toá ca soldado bá sētianiquē jato ri, bixo na.

*Jesu quima Pedro bēsonina**Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-29*

⁶⁶ Xobo huēnēnē tsi Pedro niino tsi arati ibo chama yonati jiconiquē. Xotaco ja ini quiha.

⁶⁷ Jicoxo tsi quiha toá ca chihí tapai ca Pedro yohohai ca ja jisniquē. Bēis-hax tsi quiha,

—Naa Nazarét ca Jesu ya mi iquē mia ri —i Pedro qui ja niquē.

⁶⁸ Jatsi,

—Jesu cahēyamahai ca ēa xo naa ra. E joma toa mi yoahana ra —i Pedro niquē quiahai na.

⁶⁹ Quiahax tsi quiha Pedro huajaniquē caiti qui. Jatsi quiha xotacó Pedro tsayatēquēniquē, cache ja niiquē no. Tsayahax,

—Jesu rabēti tsi xo toa ra —i ja niquē toá ca mani cabo qui.

⁷⁰ Jatsi,

—Jahuē rabēti ma xo ēa ra —i Pedro tēquēniquē.

Jaquirēquē,

—Jabija. Jahuē rabēti xo mia. Galiléa ca joni xo mia ra. Jamēri tsi xo mi joi, mi chanihaina ra —i Pedro qui toá ca manicanaibo niquē.

⁷¹ Jatsi ocahuatsi Pedró huaniquē rē.

—Jabija ca pi ē chaniyamarohano tsi Díos ēa copino ra. Parayamahai ca ēa xo naa. ¿Tsohuē cara ni naa Jesu imahaina ra? Toa joni cahēyamaquia —nēa tsi Pedro nēcaniquē rē.

⁷² Tocajaquē tsi quiha ja qui Jesú yoaha ca ja shinaniquē, naa “Dos tsi patiari quēonox pari no tsi tres tsi ‘Jesu cahēyamaquia’ ixēqui mia” i ja qui Jesu nina. Shinahax aratsijaniquē.

15*Pilato qui Jesu ja bocanina**Mateo 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38*

¹ Huēaticano tsi quiha arati ibo ba chama bo, nohiria yosibo, tihi cabo chaninanicuē Jesu namēti yoati na. Jesu ja namēcasni quiha pē. Jatsi quiha Jesu ja nēxacaniquē. Nēxaxo tsi quiha Pilato qui ja mēpijahuacaniquē. Mēpixo tsi quiha ja qui ja mēacanicuē namēhacati.

² Jatsi,

—¿Jodioba rey, naa chama-chamaria ni mia ra? —i quiha ja qui Pilato niquë nicahi na.

Jatsi quiha,

—Jaahuë —i Jesu niquë.

³ Jabi anomaria ini quiha toa ja qui arati ibo ba chama bo quësohaina ra. Mahitsa quiha.

⁴ Jatsi quiha Pilató nicasatëquëniquë.

—¿Tsayahai? Huëstima tsi xo toa mi qui ja quësocanaina rë. ¿Jato quëbiyamahai pa? —iquiina.

⁵ Quëbicasyamaniquë Jesu ra. Jatsi quiha Pilato ratëniquë.

Nati Jesu copihacanina

Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38; 19.16

⁶ Jabi jatiroha ca jodioba fiesta no tsi quiha huësti ca presó ca joni Pilató paquëmapaoni quiha nohiria bo qui. Jahuë jabi quiha. ⁷ Toatiyá tsi cárcel xara gobierno pasomaha ca joni ini quiha, naa Barrabás icanai cato. Iquinaquí tsi nohiria naa joni ani quiha. ⁸ Jatsi quiha nohiria bëcaniquë Pilato nicaxëna, huësti ca ja paquëmano iquish na, naa ja a-apaoni jascaria. ⁹ Jatsi quiha,

—¿Mato jodioba rey paquëmaxëhi ni ëa ra? —i quiha jato qui ja niquë.

¹⁰ Jabi Jesu qui yosaria arati ibo bo iqui ca Pilató cahëniquë. Ja iqui tsi ja qui Jesu mëhacani quiha acacati. ¹¹ Jato qui yoi ini quiha toa Jesu ja paquëmacatsaina. Jatsi quiha arati ibo bá nohiria bo raji-rajimaniquë, Barrabás Pilató paquëmano iquish na. ¹² Jatsi quiha Pilató nicasatëquëniquë:

—¿Jënahuaaxëhi ni ëa ra Jesu qui, naa jodioba chama-chamaria ma quënahana? —iquiina.

¹³ Jatsi quiha nohiria bá quënaraniquë:

—Cruzó tsi tooxahuë —iquiina.

¹⁴ —¿Jëni ni ra? ¿Jahuë yoi ca ja aca? —i quiha jato qui Pilato niquë.

Jama, jato joi ja choshacaniquë quëbihi na:

—Cruzó tsi ja tooxahacati xo ra —iquiina.

¹⁵ Jatsi quiha Pilató Barrabás paquëmaniquë nohiria bo ranihuacatsi na. Paquëmanox pari tsi quiha soldado bo qui pari Jesu ja mëcaniquë rispichí tsi rashahacati. Jaquirëquë jodioba chama bo qui Jesu ja mëcaniquë cruzó tsi tooxahacati.

¹⁶ Jatsi quiha palació ca huënë qui soldado bá Jesu boniquë. Boxo tsi quiha soldado bo tëquë ja quënacaniquë catiti. ¹⁷ Jatsi quiha sahuëti shini, naa chama-chamaria sahuëti ja sahuëmecaniquë. Jasca, nishi moxá tsi quiha chaha ja quëcocaniquë ja bax na. Quëcoco tsi quiha ja mahuajahuacaniquë pë. ¹⁸ Jaquirëquë joihuatsijahuacaniquë:

—¡Viva, viva, jodioba chama-chamaria! —iquiina.

¹⁹ Jatsi quiha ja bësoj tsi ja mënicaniquë ja qui araxëna. Mahitsa quiha. ²⁰ Mahuaxo tsi quiha sahuëti shini ja tsobocaniquë. Jatsi jahuë sahuëti yoi sahuëmaxo tsi quiha Jesu ja bocaniquë tori, cruzó tsi tooxaxëna.

Cruzó tsi Jesu tooxahacanina

Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27

²¹ Riquipama tsi quiha tarabihai ca joni, naa Cirene mai ax jonish ca ja bicaniquë Jesu cruz papiti. Simón jahuë janë ini quiha, naa Alejandro, Rufo, tihí caba jahëpa. ²² Jatsi quiha Gólgota, naa Mapo Xao Ya icanai ca qui Jesu ja bocaniquë. ²³ Toa xo tsi vino, naa tiahui ya roihacanish ca jënë Jesu qui ja amacaniquë ati. Ayamajahuaniquë. ²⁴ Jaquirëquë quiha cruzó tsi Jesu ja tooxacaniquë. Tooxaxo tsi quiha jahuë sahuëti bo ja oquëxnacaniquë i-ihacató no. Toca tsi jahuë jahuëcara ca biti ja cahëceni quiha.

²⁵ Baquishmari mënata barí tsi quiha Jesu tooxahacaniquë cruzó no. ²⁶ Jasca, papi ó tsi ja qui ja quësocani ca quënëhacaniquë; naa “Jodioba chama-chamaria” iquiina. ²⁷ Jasca, ja bëta dos ca yomaxëni ca joni bo tooxahacaniquë jato ri; naa huësti ca jahuë mëncayá no, huëtza ja mëxojó no. ²⁸ Nëca tsi quiha Quënëhacanish cabo jatihuahacani quiha, naa “Yoixëni cabo ya ja tocahacanina” ini cato.

²⁹⁻³⁰ Jatsi Jesu mahuatsi quiha tarabinish cabá huaniquë. Bëquë-bëquëhi tsi quiha ja nëcacaniquë.

—Jë, jë. Mímë xabahamahuë arati xobo potascatsai cató. ¿Tres barí tsi toa xobo nimati mëtsa ni mia pa? Cruz ax botëhuë iqui noa —nëa tsi ja nëcacaniquë pë.

³¹ Jascaria tsi quiha arati ibo ba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihí cabá Jesu mahuaniquë jato ri:

—Huëtza bo ja xabahamaquë; jama, jamë xabahamati mëtsama xo ra. ³² ¿Noba Israel ca rey, naa noba chama-chamaria ni naa joni pa? Jaboqui cruz ax ja botëno ra. Jatsi chahahuaxëqui noa ra noqui ri —i quiha jaca niquë jato ri chaninahi na.

Jasca, toá ca ja bëta tooxahacanish cabá Jesu ocahuaniquë jato ri. Anoma jato chani ini quiha.

*Jesu nanina**Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30*

³³ Matoroco barí tsi quiha tsëmonaniquë toa mai. Naama ini quiha ja tsëmonina. Tres hora bo quiha. ³⁴ Jarohapa tsi a las tres quiha joi pistiamá tsi Jesú quënaniquë:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?, naa “¿Jënixo tsi ëa mi jisbëriaha rë, noho Diós, noho Diós?” —i ja niquë.

³⁵ Toca tsi ja quënaquë tsi quiha,

—Elias, naa Dios Chani yoanish ca quënahi quiha tonia —i jaca niquë toá ca niicanaibo.

³⁶ Jatsi quiha huësti ca joni jabaniquë jahuë chani nicahax na, tatë bixëna. Bixo tsi quiha vinagre, naa jënë nopi ca qui ja moosaniquë. Moosaxo tsi rëbiquirihaxo tsi Jesu ja amaniquë. Amapama tsi,

—No manaparino ra. No tsayano. Elias jomitsa botëmaxëna —i quiha ja niquë.

³⁷ Jatsi quiha Jesú quënatëquënaniquë. Quënahax ja naniquë. ³⁸ Ja naquë tsi quiha arati xobó ca rotamë ca quëbëti raiti jaxcahacanicuë. Mana ax napata quiri ja jaxcahacanicuë.

³⁹ Jasca, Jesu bësójó ca nii ca soldado ratënicuë ja nahai ca jisi na. Ratëhax,

—Jabija xo ra. Dios Baquë yoi naa joni iquë rë —i ja niquë.

⁴⁰ Jasca, basima xo tsi Jesu nahai ca yoxa bá tsayaniquë. Toá tsi quiha mani iniquë María Magdalena; Jacobo, José, tihí caba jahëhua María; Salomé. ⁴¹ Jabi naa yoxa bá Jesu banahuapaoni quiha mëbicasquí na, naa Galilea maí tsi ja iniquë no. Jasca, toá tsi quiha mani iniquë yoxa huëtsa bo ri, naa Jerusalén qui ja bëta bëcanish cabo.

*Jesu maihuahacanicuë**Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42*

⁴² Capaima quiha bari iniquë. Chitahë-paimaria ini quiha jato joiti bari. ⁴³ Ja tsi xo toa mëri tsi José, naa Arimateá ca racanish ca Pilato qui caniquë Jesu yora baaxëna, maihuacatsi na. Cahí tsi ja raquënicuë. Jabi jodiobá chama shinajixëni ca naa joni ini quiha. Jasca, Diós nohiria bo ottoxëhai ca ó pasohai ca ja ini quiha jaa ri. ⁴⁴ Jatsi quiha jahuë yora José baaquë tsi quiha Pilato ratënicuë ja rësoha quëschaha-yamaha na. Jatsi capitán quiha ja quënaniquë.

—¿Japa Jesu; ja rësoha? —i quiha ja qui ja niquë.

⁴⁵ Ja rësoha ca nicaxo tsi quiha José qui jahuë yora ja mënicuë maihuahacati. ⁴⁶ Jatsi quiha sabana jixaxëni ca José copiniquë. Jahuë yora botëmaxo tsi quiha ja yaboniquë sabana paxá no. Yaboxo tsi quiha maiquini ó tsi jahuë yora ja jananicuë. Huëyohaca ca quini paxa ca quiha. Janaxo tsi quiha maxax चाहिताखेनी caiti qui ja taranicuë japaxëna. ⁴⁷ Jabi ja bëta iniquë María Magdalena, José jahëhua María, tihí cabo. Tihí cabá Jesu maihuahaca ca iti jisni quiha.

16*Jesu bësotëquëninina**Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10*

¹ Jodioba bari huinocaquë tsi quiha María Magdalena, Jacobo jahëhua María, Salomé, tihí cabá perojome copiniquë. Jesu yora chëxaxëna. ² Copihax tsi quiha domingo baquishmarí tsi quiha Jesu mai jisi ja bocanicuë. ³ Capama tsi,

—Jishopë. ¿Tsohuë ni toa no bax caiti ca maxax bahama tarahaina rë? —i jaca niquë chaninahi na.

Pistiana ca maxax ja ini quiha. ⁴ Jama, taisquí tsi nii ca maxax ja jiscanicuë ra. Bahama ja tarahacani quiha. ⁵ Jatsi quiha maiquini qui ja jicocanicuë. Jicoxo tsi quiha jato mëncayá ca joni shinapayo ja jiscanicuë. Sahuëti joxo sahuë tsaho ja ini quiha. Jatsi, ja raquëcaniquë tsayahax na. ⁶ Jatsi quiha yoxa bo qui ángel chaniniquë.

—Raquëyamacana. Jesu, naa tooxahacahitahax ca ma mërhahi cahëquia. Yama xo ra. Ja bësotëquëquë ra, ja yoani jascaria. Nëri bëcahuë. Ja janahacahitaha ca ma tsayaparino. ⁷ Jatsi bocahuë. Pedro, jahuë rabëti bo, tihí cabo yoata. “Mato bëbo Galilea qui cahí quiha. Toa xo tsi Jesu jisxëqui mato, mato ja yoani jascaria” icana jato qui —nëa tsi quiha yoxa bo qui ángel nëcaniquë.

⁸ Jatsi jisbaya tsi quiha ja jabariacanicuë raquëhi na. Ja mëmë-mëmëcananicuë. Raquëhi tsi huëtsa bo qui ja chaniyamacani quiha.

*María Magdalena qui Jesu jisiquinina**Juan 20.11-18*

⁹ Semana jariapari ca barí tsi quiha Jesu bësotëquënicuë. Bësotëquëhax tsi María Magdalena, naa sietë ca yoshi jayapaonish ca qui ja jisiquiniquë. Jahá ca yoshi bo ja niani quiha. ¹⁰ Jatsi quiha María jisbayaniquë Jesu rabëti bo yoaxëna. Arahi jahuë rabëti bo ini quiha, cohuëhi na. ¹¹ Ja yoaha ca nicaxo tsi ja चाहुयामाचानिकुë pë. Jatsi,

—Bëso xo Jesu ra. Jisquë ëa ra —i jato qui ja niquë.

*Dos ca banahuacanaibo qui Jesu jisiquinina**Lucas 24.13-35*

¹² Jaquirëquë quiha jamëri ca quiniá tsi dos ca xabachá ca cocohai ca joni bo qui Jesu jisiquiniquë. Jato xobo qui cahi ja icani quiha. ¹³ Jato xobo qui cahëxo tsi quiha Jesu ja jiscana ca ja yoacanicuë huëtsa bo qui. Jama, ja yoacana ca ja chahahuayamacanicuë pë.

*Jahuë rabëti bo qui Jesu jisiquinina**Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23*

¹⁴ Jarohari tsi quiha jahuë rabëti yoi bo oriquino tsi jato qui Jesu jisiquiniquë. Jisiquixo tsi quiha jato ja raahanicuë. Quëstoria ca chahahuatimaxëni ja icani quiha. Jabi bëso Jesu iqui ca jisnish cabo ja chahahuayamacani quiha pë jato chani nicaxo na. ¹⁵ Jatsi quiha,

—Jatiroha ca mai qui bocana, jatiroha ca nohiria qui chani jia ca yoati —i jato qui ja niquë—. ¹⁶ Xabahamahacaxëti xo tsohuëcara ca ë qui chitimihai ca ashimahacahax cato. Jama, quësohacaxëti xo tsohuëcara ca ë qui chitimiyamamai cato ra. ¹⁷ Jasca, jisti bo ati mëtsaxëhi quiha ë qui chitimicanaibo. Jariapari tsi yoshi bo natsëcacaxëceni quiha noho janë no. Jatsi joi jamëri bo chanicaxëceni quiha. ¹⁸ Jasca, jato mëquënë tsi quiha rono bo topiti mëtsacaxëceni quiha. Jasca, veneno pi ahi tsi rësoyamacaxëceni quiha. Jasca, iquicanaibo jënimahuacaxëceni quiha jato ó tsi mëquë ja janacanaí cató no. Tihi ca ati mëtsaxëhi quiha ë qui chitimicanaibo ra —nëa tsi quiha jato qui Jesu nëcanicuë.

*Nai qui Jesu tërohacanina**Lucas 24.50-53*

¹⁹ Jaquirëquë jahuë rabëti bo qui chanixo tsi quiha nai qui Jesu tërohacanicuë. Jatsi quiha jahuë iti Jesú bini quiha Dios mënëcayá no. ²⁰ Jatsi quiha jahuë rabëti bá jisbayaniquë, jatiroha cato xo tsi Dios Chani jia ca yoaxëna. Jato bëta xo tsi Ibo Dios yonocobëquini quiha. Dios Chani ja yoacaquë tsi quiha anomaria ca jisti bo acanicuë. Toca tsi jahuë Chani Diós oquëhuani quiha ra.

El Santo Evangelio Según San Lucas

¹Jabi Jesú ani ca jahuë bo yoati tsi huëstima cabá quënëniquë. Noqui xërëquë xo tsi ja ani ca ja quënëcani quiha. ²Jesu rabëti bo, toatiyá jijnish cabo, tihi cabá yoani ca ja quënëcaniquë no tsayano iquish na. ³Jabi ja quënëcani ca tēquë ë tsayarianiquë ëa ri ra. Tsayariaxo tsi jaboqui jatiroha ca rēquë rohari ca jahuë bo yoati tsi quënëbonacasquia ëa ri, Teofiló. ⁴Nëca tsi Jesu yoati mi bax quënëcasquia, jabija ca tēquë mi cahëno, mi parahacayamano iquish na. Jia tsi mia ja tiisimacani ca jahuë bo mi cahëyoino ra.

Zacarías qui ángel jonina

⁵Jabi jodioba mai xo tsi chama Herodés yonano tsi quiha tobi arati ibo iniquë, naa Zacarías icanai cato. Abías icanai ca maxo ya tsi quiha ja yonoconiquë arati xobó no. Jabi Elisabet jahuë ahuini janë ini quiha. Jasca, arati ibo bo jahuë ahuini jimi bo ini quiha jato ri. Arati ibo ba चाहितoxocobo ja ini quiha. ⁶Jabi Zacarías, Elisabet, tihi cabá Dios noirianiquë. Quësotimaxëni ca shinajixëni ca ja icani quiha. Jasca, Dios yoba bo tēquë ja nicacani quiha ra. ⁷Jasca, baquë yama ja icaniquë rë, tohayotimaxëni Elisabet ini quëshpi na. Jasca, sirixëni ja icani quiha.

⁸Huësti barí tsi quiha jahuë maxo ya Zacarías iniquë arati xobó no. Arati iboba yonoco aqúi ja ini quiha. ⁹Toatiyá tsi ja raahacanicuë iboba iti qui jicoti, altar xo tsi incienso mëshati. ¹⁰Jabi incienso mëshajahuano tsi quiha nohiria bo bëhoxhi iniquë cacha. ¹¹Jatsi Zacarías qui ángel jisiquiniquë, naa Ibo quima jonish cato. Incienso ya ca altar mëncayá nii ángel ini quiha. ¹²Jatsi ángel jisi tsi Zacarías shina-risiquiniquë. Raquëria ja ini quiha.

¹³Jatsi,

—Raquëyamana, Zacarías —i ja qui ángel niquë—. Nicahacaquë mi bëhoxhaina ra. Mi bax baquë comaxëhi quiha mi ahuí Elisabet ra. Juan ja janëhacaxëti xo. ¹⁴Ja iqui tsi ranirixëqui mato ra. Jasca, ranixëhi quiha huëstima cabo, ja coquë no. ¹⁵Jasca, Dios bësojó tsi oquë ca joni ixëhi quiha mi baquë. Vino, jënë shapo, tihi cabo ja ayamano. Espíritu Santo rëamëxëhi quiha ja coquë no. ¹⁶Huëstima ca Israel ca nohiria jato Ibo Dios qui jahari bëxëhi quiha. ¹⁷Jasca, Ibo bëbo caxëhi quiha mi baquë, nohiria shomahuahi na. Eliás yamaba jabi, jahuë chama, tihi cabo jayaxëhi quiha ja caquë no. Jatsi jahëpa bo, jahëhua bo, jato xocobo, tihi cabo noinamaxëhi quiha. Jasca, nicamisxëni cabo Dios qui bacamaxëhi quiha, mëstëxëni ca jahuë bo jato shinamaxëna. Toca tsi nohiria bo shomahuaxëhi quiha, Ibo johai ca quëshpi na —nëa tsi quiha ángel nëcaniquë Zacarías qui.

¹⁸Jatsi,

—¿Jëniria pi raca ja na? Joni sirixëni xo ëa ra. Sirixëni xo noho ahuí ri —i ángel qui Zacarías niquë.

¹⁹Jatsi ángel quëbiniquë:

—Gabriel xo ëa ra. Dios tapái nii ca ëa xo naa. E raahacaquë mi qui chaniti, chani jia ca mi qui bëti. ²⁰Jatihuahacaxëhi quiha ë yoahana ra. Noho chani mi चाहahuayamaha iqui tsi jaro, chaniti mëtsama ixëqui mia ra, mi baquë coquë rohari —nëa tsi ja qui ángel nëcaniquë.

²¹Jabi Zacarías ó pasohi nohiria bo iniquë tsëquëti. Yama a. Yopahi tsi,

—¿Jëniriahax bamahi ni sa? —itsi jaca niquë.

²²Jatsi Zacarías tsëquëniquë. Tsëquëhax tsi quiha nohiria bo qui chaniti mëtsama ja iniquë. Jaro quiha. Jatsi ja tēnamëha nori nohiria bá cahëniquë. Japi Zacarías jato qui bëëbëniquë, chaniti mëtsama ja iqui ca jismaxëna.

²³Jaquirëquë arati xobó tsi ja yonocohai ca xaba jaticuë tsi quiha jahuë xobo qui Zacarías caniquë. ²⁴Jaquirëquë jahuë ahuí Elisabet tohayanicuë. Jatsi cinco oxë no tsi xobó tsi ja chitëniquë.

²⁵—Nëca tsi ëa Diós shomahuacuë ra. Jaboqui pi nohiria yahi tsi bërabiyamaxëquia, baquë ë jayaxëhai quëshpi na —i Elisabet niquë.

María qui ángel jonina

²⁶Oxë huëtsa huinocaquë tsi quiha Diós jahuë ángel Gabriel raanicuë Nazaret icanai ca yaca qui. Jabi Galilea maí tsi naa yaca ini quiha. ²⁷Jabi Gabriel raahacani quiha María icanai ca yoxajahi qui Dios Chani bëti. Jari bënë yama María ini quiha. Jasca, jahuë bënë ti ca Josë ini quiha, naa David yamaba चाहितoxocobo huësti ca iquiina.

²⁸Xobo qui jicohax tsi quiha,

—Shoma xo mia ra; yoxa bo huëtsa oquë quiha. Mi bëta xo Ibo ra —i María qui Gabriel niquë.

²⁹Angel chani nicahax shinati pi Mariá cahëyamanicuë.

—ǂǂēnihi ni sa? —i ja niquē jahuē shinaná no.

³⁰ Jatsi,

—Raquēyamatsihuē, Mariá —i ángel niquē—. Díos mia shomahuaquē ra. ³¹ Tohoyaxēqui mia. Baquē comaxēqui mia ra. Comaxo tsi Jesu mi janēno. ³² Jasca, oquēxēhi quiha mi baquē. Dios-diosria Baquē ja quēnahacaxēti xo. Jahuē jahēpa David yamaba yonati chama ja qui axēhi quiha Ibo Dios, jahuē nohiria yonati. ³³ Jabi Israél ca nohiria yona-yonapaoxēhi quiha. Jatiyamaxēhi quiha ja yonahaina —nēa tsi Mariá qui ángel nēcaniquē.

³⁴ Jatsi ángel Mariá nicaniquē:

—Yoxajahi xo ēa ra. ǂǂēnahuariaxo raca baquē ē comana? —iquiina.

³⁵ Jatsi ángel quēbiniquē:

—Mí qui joxēhi quiha Espírиту Santo. Tsēmo jascaria tsi mia mapaxēhi quiha Dios chama. Ja quēshpi tsi Dios Baquē jiaxēni ca quēnahacaxēti xo mi Baquē, ja coquē no.

³⁶ “Mí rēquēmē Elisabet tsayahuē. “Tohoyatimaxēni xo” i nohiria bo paoni quiha mi rēquēmē yoati na. Jama, seis oxē no tsi ja tohoyaquē, sirixēni ja iqui ri. ³⁷ Tsayahuē. Jatihuahacaxēti xo Díos yoahai tēquē. Jatiroha ca ati mētsa xo ra —nēa tsi quiha Mariá qui ángel nēcaniquē.

³⁸ Jatsi Mariá quēbiniquē:

—Ibo yonati xo ēa ra. Jabija xo toa mi yoahana ra —iquiina.

Jatsi ángel jisbayaniquē.

Elisabet qui Mariá shishonina

³⁹ Toatiyá tsi bamahaxma tsi quiha Elisabet yaca qui Mariá caniquē. Jabi jodioba mai maca bo xērēquē ó tsi jahuē yaca ini quiha. ⁴⁰ Cahēhax Zacarias xobo qui Mariá jiconiquē. Jicoxo tsi quiha Elisabet ja joihuaniquē. ⁴¹ Jatsi Mariá joihuahai ca Elisabet nicaquē tsi quiha jahuē xamá ca baquē mohiniquē. Jatsi Espírиту Santó Elisabet chanimaniquē:

⁴² —Yoxa huētsa bo oquē tsi mi shomahuahacaquē ra. Shomahuahacaquē mi baquē ri —itsi Mariá qui Elisabet niquē joi pistiama cató no—. ⁴³ E qui shishohi noho Iboja jahēhua joquē pa. Shoma xo ēa ra. ⁴⁴ Jabi mi joihuahai ca ē nicaquē tsi rani tsi ēa xara ca baquē mohiquē ra. ⁴⁵ Mí qui ángel yoahitaha ca jatihuaxēhi quiha Ibo Dios ra. Raniria xo mia ra, Dios qui mi chitimihai ca quēshpi na —i Mariá qui Elisabet niquē.

⁴⁶ Jatsi Mariá chaniniquē:

—Oquē xo Dios ra iquia.

⁴⁷ Noho Xabahamati Ibo Dios tahēhax tsi raniquia.

⁴⁸ Ea, naa jahuē yonati nori ca ja noiquē ra.

Jaboqui “Shomahuahaca ca tsi xo toa” ixēhi quiha nohiria bo ēa yoati na.

⁴⁹ Jiaría tsi xo ē qui Chamaxēni cató acana.

Jiaxēni xo jahuē janē ra.

⁵⁰ Jasca, ja qui aracanaibo noi-noipaohi quiha.

⁵¹ Anomaria tsi xo Díos acana jahuē chamá no.

Jamē shinamixxēni cabo,
oquē ca manēcascanaibo,
tíhi cabo pacanamahi quiha.

⁵² Nohiria chama-chamaria bo niahi quiha,

jato oquē ja bēnocano.
Noitiria cabo oquēhuahi quiha.

⁵³ Jasca, jahuē jahuē jia bá tsi paxnacanaibo sēyamaxēhi quiha.

Jama, jahuēmishni jayaria cabo mēquēya tsi raaxēhi quiha.

⁵⁴ Jahuē Israél ca nohiria mēbihi johi quiha,

jato noihi na.

⁵⁵ Jabi noba rēquēbo yamabo qui ja yoani ca shina-bēnyomahi quiha Dios ra,

“Mato shomahuaxēquia” i Abraham,
jahuē chahitaxocobo,
tíhi cabo qui ja ni quēshpi na —nēa tsi quiha Mariá

nēcaniquē.

⁵⁶ Jatsi tres oxē no tsi quiha Elisabet ya tsi Mariá chitēniquē. Jaquirēquē jahari jahuē xobo qui ja caniquē.

Juan conina

⁵⁷ Tsēquēniquē Elisabet comati xabaca ra. Jatsi baquē ja comaniquē. ⁵⁸ Jabi Elisabet Díos shomahuani nori ca jahuē yacatá ca nohiria, jahuē jimibo, tíhi cabá nicaniquē. Ja raniyocani quiha jato ri, nicahax na. ⁵⁹ Jatsi ocho bari huinoacaquē tsi quiha jahuē baquē jibirishahi jahuē jimibo bēcaniquē. Jato jodioba jabi quiha. Jatsi jahuē jahēpa janē, naa Zacarias janē baquē qui ja acascaniquē toatiyá no. ⁶⁰ Jatsi jahuē jahēhua quēbiniquē:

—Juan ja quēnahacaxēti xo ra —iquiina.

⁶¹—Majia. Yama tsi xo mi jimibo xērēquē ó ca toa janē jaya cato ra —i ja qui jaca niquē.

⁶²Jatsi jato mēquē bá tsi jisti bo ja acacanicuē baquē jahēpa qui. Toca tsi Zacarías ja nicacanicuē:

—¿Jahuē janē mi baquē qui axēhi ni noa ra? —iquiina.

⁶³Jatsi jahuē mēquēnē tsi Zacarías bēēbēehanicuē papi ja qui ja acano. Jatsi, “Jahuē janē tsi xo Juan” i ja quēnēni ca ni quiha. Jatsi quiha ja ratēyocanicuē. ⁶⁴Jarohapa tsi chaniti mētsa Zacarías iniquē pa. Chanitsijanicuē. Dios ocahuatsijahua-niquē. ⁶⁵Jatsi yacatá ca nohiria bo shina-risiquinicuē jēnipijani ca nicahax na. Jatsi Juan coní chani pacanani quiha, jodioba maí ca maca ó ca nohiria bo qui. ⁶⁶Nicahax ja shina-shinanicuē.

—¿Oquē ca ixēhi ni naa baquē sa? —i jaca ni quiha.

Jasca, ja bēta Iboha chama iqui ca ja jiscanicuē.

Jia tsi Dios Zacarías ocahuanina

⁶⁷Jabi Espiritu Santo rēamē tsi Juan jahēpa Zacarías iniquē. Jatsi ja qui Diós ani ca chani yoatsijahuanicuē.

⁶⁸—Oquē xo Ibo, Israel caba Dios.

Jahuē nohiria mēbihi ja joquē ra,
jocha quima noqui paquēmaxēna.

⁶⁹Jabi David yamaba chahitaxocobo noqui raahi quiha,
noqui Xabahamati Ibo-iboria iti.

⁷⁰Naama tsi quiha jahuē Chani yoanish cabo Diós chanimani quiha.

⁷¹“Mato qui caxacanaibo quima mato xabahamaxēquia”
i ja ni quiha.

⁷²⁻⁷³Jabi noqui shomahuacatsi quiha Dios ra,
naa noba rēquēbo yamabo ja shomahuariani jascaria.

Tobi quiha jato qui ja yoanina,
tobi quiha noba rēquēbo yamaba Abraham qui ja yoanina.
Tihi ca tsi shina-bēnoyamahi quiha Dios.

⁷⁴Noqui caxacanaibo quima noqui xabahamacatsi quiha ra,
raquēhaxma tsi Dios bax no yonocono iquish na.

⁷⁵Ja bēsojó tsi jocha yama,
méstē, tihi tsi no i-ipaoxēti xo,
ja bax yonocohi na —nēa tsi quiha Zacarías nēcanicuē
Dios Chani yoahi na.

⁷⁶Jatsi,

—Dios-diosria Chani yoati ibo mi quēnahacaxēti xo,
noho baquē.

Ibo bēbo caxēqui mia,
Ibo johai ca quēshpi nohiria bo shomahuahi na.

⁷⁷Nohiria xabahamati quinia yoaxēqui mia ra,
“Mato jocha mēbixēqui Dios” i jato quiina.

⁷⁸Toca tsi ahi quiha Dios,
noqui noiquí na.

Ja quēshpi tsi mana ca Huēa nori ca noqui raaxēhi quiha,
⁷⁹tsēmó cabo,

bēnoría ca rēsoti basima cabo,
tihi cabo qui huahuaxēti.

Bēpasimati quinia ó tsi noqui rēquēninixēhi quiha —nēa tsi Zacarías
nēcanicuē.

⁸⁰Toatiyá tsi Zacarías baquē Juan shinahanicuē. Dios ja noiriani quiha. Shinahacax tsi quiha xabachá tsi Juan racanicuē. Toá tsi ja ini quiha, Dios Chani yoahi canox pari. Jaquirēquē Israel maí ca nohiria bēsojó tsi quiha ja jisiquinicuē, naa jahuē yonoco chitahēhuaxēna.

2

Jesu conina

Mateo 1.18-25

¹Toatiyá tsi quiha romanoba chama-chamaria Augustó jahuē chani raanicuē nohiria tēquē qui.

—Tocahacati xo nohiria tēquē —i quiha ja niquē.

² Jabi jariapari ca nohiria tocani ca xaba tsi xo naa. Jasca, toatiyá tsi quiha Siria mai xo tsi chama Cirenio yonani quiha. ³ Jatsi jahanahax ja cocani ca yaca qui jatiroha cabo bocaniquè tocahacati. ⁴ Caniquè José ri. Jahuè Galileá ca maí ca yaca Nazaret ja jisbayaniquè Belén yaca qui caxèna. Jabi Belén, naa jahuè David yamaba coní ca yaca qui ja cani quiha tocahacati, David yamaba चाहितaxocobo huèsti ca ja ini quèshpi na. ⁵ Jasca, ja bèta caniquè María ri, naa jahuè ahui ti cato. Jabi tohoya tsi María ini quiha. ⁶ Belén tsi jacano tsi quiha jahuè baquè comati xaba tsèquèniquè. ⁷ Jatsi jahuè jariapari ca baquè Mariá comaniquè. Comaxo tsi quiha raiti tsi Mariá yaboniquè. Yaboxo tsi quiha yohina piti caja ó tsi jahuè Baquè ja jananiquè. Yama ini quiha racati xobó ca xèa rè.

Oveja obèsocanaibo

⁸ Jabi yaca basima tsi quiha oveja obèso caba oxti iniquè. Baquicha quiha. Jato oveja ó bèsoli ja icani quiha. ⁹ Jatsi jato bèsojó tsi iboba ángel jisiquiniquè. Jasca, jato téamè tsi quiha Iboba oquè bajra-bajraniquè. Raquèriatsijacanicuè tsayahax na. ¹⁰ Jatsi jato qui ángel chaniniquè:

—Raquèyamacana. Chani jia ca mato qui bèquia. Nohiria tèquè ranihuaxèhi quiha è yoahaina. ¹¹ Jaboqui David yacatá tsi coyaquè Xabahamati Ibo ra. Mato Cristo, naa Díos raaha ca Ibo tsi xo naa. ¹² Yabohaca ca baquè jisxèqui mato. Yohina piti cajá tsi raca ixèhi quiha. Tocatsixèhi quiha, noho quaiyama ca chani ma cahèno iquish na ra —nèa tsi quiha jato qui ángel nècaniquè.

¹³ Jatsi quiha ángel ya tsi jisiquitapiniquè huèstima ca naipá ca ángel bo. Misco quiha. Dios ocahuahi ja icani quiha. Jabi ja yoacani ca tsi xo naa:

¹⁴ —Mana ca Dios oquèhuahacano ra.

Ja qui jia cabo,

naa jahuè maí ca nohiria xèrèquè ó ca rabèti bo bèpasimacatsi quiha —i jaca niquè.

¹⁵ Jatsi quiha nai qui ángel bo bocaniquè. Ja bocaquè tsi quiha oveja obèso cabo chaninaniquè:

—¿Belén jisi canomani? Jènipijaha ca no jisno. Jia tsi xo naa Ibobá noqui yoahana ra —i jaca niquè.

¹⁶ Jatsi quiha Belén qui ja jabanicuè baquè mèrahi na. Mariá, José, piti cajá ca racahai ca Baquè, tihí cabo ja jisanicuè. ¹⁷ Baquè jisi tsi quiha ángel jato yoaha ca ja yoanicuè. ¹⁸ Jatsi oveja obèso cabá yoani ca qui ratèyoniquè nicanish cabo tèquè. ¹⁹ Mariá qui jia ini quiha ja yoacanina. Jènipijacani ca tèquè ja shina-shinani quiha. ²⁰ Jatsi quiha oveja obèso cabo bacanicuè. Bacahi tsi ja quèquècananicuè. Jia tsi Dios ja ocahuacanicuè, naa ja jisicanina, ja nicacanina, tihí cabo quèshpi na.

Arati xobo qui jahuè nabá Jesu bènina

²¹ Huèsti ca semana huinocaquè tsi quiha jato baquè jibirishahacanicuè. Toatiyá tsi Jesu jato baquè ja janècani quiha. Jabi toa janè baquè qui ángel ani quiha, siri, naa Mariá tohoyanox pari no. ²²⁻²⁴ Jatsi quiha tsèquèniquè arati xobo xo tsi Mariá bahuèhacati ca xabaca. Jatsi Jerusalén qui José ya Maria caniquè, Moisés yamabá yoba jatihuaxèna. Cahèxo tsi quiha arati ibo qui jato yobá yoani ca jahuè bo ja acanicuè bahuèhacati. “Tèpas-hacati xo rabè ca botocoa. Jama, toa pi ati mètsama jaca no tsi tèpas-hacati nori rabè ca corobisa iquè” nèa tsi jato yoba nècani quiha. Jasca, toa barí tsi Jerusalén qui jato baquè Jesu ja bècaniquè Dios qui mèaxèna. Jato jodioba jabi quiha. Ja tocacani quiha Iboba yoba quènèni ca tahèhax na, naa “Dios qui mèahacaxèti xo jariapari ca cohax ca baquè” i Dios yoba ni quèshpi na.

²⁵ Naatiyá tsi quiha Jerusalén tsi joni iniquè, naa Simeón icanai cato. Joni shinajiaxèni ca naa joni ini quiha, Dios qui aranish ca iquiina. Israël cabo Xabahamati Ibo johai ó ja pasoni quiha. Jasca, Espiritu Santo réamè tsi ja ini quiha. ²⁶ Jasca, rèsoti ó ja pasoyamani quiha, Ibobá raahai ca Xabahamati Ibo jisquè rohari. Toca ca Espiritu Santó jismani quiha.

²⁷ Jatsi quiha arati xobo qui Simeón caniquè, Espiritu Santó mèpiahacahax na. Jabi toá tsi ja ini quiha, jahuè nabo ya Jesu cahèquè no. Jasca, Moisés yoba jatihuahi quiha José, Mariá, tihí cabo bècaniquè jato baquè Jesu ya. ²⁸ Jatsi jato baquè pistia quiha Simeón iconiquè jisish na. Icoxo tsi quiha jia tsi Dios ja ocahuaniquè. Ja nècani quiha:

²⁹ —Jarohari tsi èa mi yoani ca jatihuahacaquè ra.

Jaboqui ranihax tsi rèsoti mètsa xo èa ra.

³⁰ Noho bèro yoi tsi Xabahamati Ibo è jisquè ra.

³¹ Nohiria bo tèquè qui naa baquè mi raaquè.

³² Carayanabo qui ja raahacaquè ra,

mia ja cahècano iquish na jato ri.

Mi Israël ca nohiria qui ja raahacaquè ra,

jato oquèhuaxèna —nèa tsi quiha

Simeón nècaniquè.

³³ Jatsi Jesu nabo ratëniquë toca tsi jato baquë yoati Simeón chaniquë no. ³⁴ Jatsi María, José, jato baquë, tihi cabo bax Simeón bëhoxniquë, Diós jato shomahuano. Bëhoxhax tsi quiha Jesu jahëhua qui ja chaniniquë:

—Mi Baquë Diós biniquë ra. Ja iqui tsi bënoxëhi quiha huëstima ca Israël cabo. Jasca, ja iqui tsi rani-ranixëhi quiha huëstima cabo. Jabi Dios quima ca jisti ixëhi quiha mi Baquë. Ja pasomaha chanixëhi quiha huëstima cabo rë. Jasca, Dios quinia nohiria bo jismaxëhi quiha. ³⁵ Toca tsi nohiria bá shinahai ca jonë ca jahuë bo jisiquimaxëhi quiha mi Baquë. Jasca, cohuëriaxëqui mia ri, naa mi shina saipi nacohai jascaria —nëa tsi quiha María qui Simeón nëcaniquë.

³⁶ Jasca, tobi quiha arati xobó tsi yoxa iniquë, naa Ana icanai cato. Dios Chani yoanish ca yoxa ja ini quiha. Fanuel jahi ja ini quiha, naa Aserbo icanai ca maxo quima conish cato. Jabi sirixëni Ana iniquë. Siete año roha no tsi bënë ja jayani quiha. ³⁷ Rësoni quiha jahuë bënë. Jaquirëquë ochenta año no tsi Dios arati xobo ja jibayayamani quiha. Toá tsi barihani, baquicha, tihi ca tsi Dios qui ja ara-arani quiha. Jasca, toá tsi samapama tsi ja bëhoxni quiha. Jahuë jabi quiha. ³⁸ María, José, tihi cabo ya Simeón chaninano tsi Ana joniquë. Johax Dios qui “Gracias” itsijaniquë jaa ri, baquë tsayahax na. Jatsi Israël cabo Diós xabahamati ó pasocanaibo qui chanitsi quiha Ana niquë baquë Jesu yoati na.

Nazaret yaca qui ja bacacanina

³⁹ Jaquirëquë ja yoahacani ca ati jahuë bo tëquë María, José, tihi cabá jatihuaniquë, naa Iboha yobá yoani cato. Jatihuahax jahari Galilea mai qui ja bocaniquë jato Nazaret yaca qui. ⁴⁰ Toatiyá tsi quiha jato baquë Jesu shinahaniquë. Ja coshinani quiha. Ja tiisinani quiha. Jabi jato Baquë Jesu quiha Diós shomahuaniquë.

Arati xobó tsi Jesu inina

⁴¹ Jabi jatiroha ca xënipá tsi quiha Jerusalén qui Jesu nabo bocaniquë pascua fiesta axëna. Jato jabi quiha. ⁴² Jatsi doce año bo jatihax jahuë nabo ya Jerusalén qui Jesu caniquë jaa ri. ⁴³ Toa fiesta huinocaquë tsi quiha jato xobo qui bacatsi María, José tihi cabo niquë. Jama, Jerusalén tsi chitëhi Jesu iniquë pa. Yopayamani quiha jahuë nabo. ⁴⁴ Jahuë rabëti bo ya tsi bacahai ja iqui ca ja quëscahuajahuacani quiha. Toca tsi huësti bari ja raacaniquë bahí no. Jatsi yata tsi jato rabëti bo, jato jimibo, tihi cabo xërëquë xo tsi Jesu mëratsijahuacaniquë. Yama a ra. ⁴⁵ Mahitsa ja mëracaniquë rë. Jarohari tsi quiha jahari Jerusalén qui José, María, bocaniquë mëraxëna.

⁴⁶ Tres bari tsi ja raacaniquë Jesu mërahi na. Jarohari tsi arati xobó ca jato baquë ja jiscaniquë. Yoba tiisimacanaibo ya tsaho ja ini quiha. Jato bëta chaninahi Jesu iniquë Quënëhacanish cabo yoati na. ⁴⁷ Jabi Jesu tiisi, ja quëbihaina, tihi cabo qui ja ratëyocaniquë, naa nicacaniquë cabo. ⁴⁸ Jato bëta ja iqui ca jisi tsi quiha jahuë nabo ratëniquë jato ri. Jatsi quiha ja qui jahuë jahëhua chaniniquë:

—¿Jëniyahax noqui mi nëcaha pa? Noba shina jii-jiiquë rë mia mërahi na. Mahitsa mia no mëra-mëraqüë ra —i María niquë.

⁴⁹ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—¿Jëniyahax tsi ëa mëracanaibo pa? ¿Noho Jahëpa xobó tsi ë iti nori ca ma cahëyamaha? — iquiina.

⁵⁰ Jama, ja quëbini ca jahuë nabá cahëyamaniquë. Jato joma quiha. ⁵¹ Jatsi quiha jahari Nazaret qui Jesu caniquë jahuë nabo ya. Jato ja nica-nicaniquë ra. Jabi jënipijani ca jahuë jahëhuá shina-shinaniquë. Ja shina-bënoyamani quiha.

⁵² Jatsi shinahaniquë Jesu. Shinahacax ja tiisinaniquë. Dios, nohiria, tihi cabá toa baquë noiniquë.

3

Dios Chani Juan yoanina xabacha xo na

Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28

¹ Jabi quince año bo jatiquë tsi quiha romanoba chama-chamaria Tiberió nohiria bo yonaniquë jaa ri. Jasca, ja namá tsi jodioba mai Poncio Pilató yonani quiha ja bax na. Jasca, chama Tiberio bax Galilea mai Herodés yonani quiha jaa ri. Jasca, Iturea, Traconite, tihi cabo yonani quiha Herodes noma Felipe. Chama Lisaniás Abilinia mai yonani quiha. ² Jasca, arati ibo-iboria bo Anás, Caifás tihi cabo ini quiha. Jatsi toatiyá tsi quiha Zacariás baquë Juan qui Dios Chani joniquë. Xabachá tsi racahi Juan ini quiha. ³ Jatsi ani Jordán tapai ca racahai ca nohiria bo qui Dios Chani Juan yoabonaniquë. Yoabonahax jato qui ja nëcaniquë:

—Ashimahacaxëti xo nohiria bo. Mato jocha quima Dios quiri bësocana, mato jocha masahacano ra —i nohiria bo qui ja ni quiha.

⁴ Jabi Juán acai ca yoati tsi Isaías yamabo chaniniquë ja quënëni cato ó no. Jabi siri tsi ja quënëni ca tsi xo naa:

“Xabacha xo tsi quëñaxëhi quiha.

Quëñahax,

‘Rohahuahacacana, Ibo johai ca quëshpi na’ ixëhi quiha.

‘Bahí mështë ca acana ja bax coti.

⁵ Rëahacaxëti quiha quini bo.

Michorohacaxëti quiha tëmachi bo.

Mështëhuahacaxëti quiha yoro ca iti bo.

Parahuahacaxëti quiha bahi yoi cabo.

Toca tsi rohahuahacaxëti quiha mato shinana ra,

Ibo johai ca quëshpi na.

⁶ Jasca, Dios xabahamati quinia jixëhi quiha carayanabo ri, naa nohiria tëquë’ nëcaxëhi quiha”.

Jabi nëca tsi Isaías yamabá quënëni quiha Juan yoati na.

⁷ Jatsi huëstima ca nohiria Juan qui bëcaniquë ashimahacaxëna. Jato ja yoani ca tsi xo naa:

—Quiaxëni caba xocobo xo mato ra. Tsëquëti basima tsi xo nohiria qui Dios cacaxhai ca bari ra. ¿Tsohuë mato yobani, Dios caxa quima ax jabati? ⁸ ¿Mato jocha quima Dios quiri ma bësoha pa? No tsayano. Jariapari tsi jabi paxa ca ma jismaxëti xo. “No xabahamahacaxëti xo, Abraham yamaba चाहिताxocobo no nori quëshpi na” iyamatsicana. Mato mëbiti mëtsama xo Abraham yamabo ra. Tsayacahuë. Naa maxax bo biti mëtsa xo Dios, Abraham xocobo yoi bo axëna iquia ra. ⁹ Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato copipaimaria xo Dios ra. Bimi jia ca pi jihuí saihuayamano tsi toa jihui rëraxëhi quiha ibo. Rëraxo tsi chihi qui niahi quiha. Jatsi jabi paxa ca ma sahuaxëti xo —nëa tsi nohiria bo qui Juan nëcaniquë.

¹⁰ Jatsi,

—¿Jëñahuaxëhi ni noa ra? —i Juan qui nohiria niquë.

¹¹ Jatsi Juán jato quëbiniquë:

—¿Dos ca sahuëti jaya ni mato? Dos ca pi jayaquí tsi noitiria ca qui huësti ca acana. ¿Huëstima ni mato oriquiti? Huëstima pi jayahi tsi huëtsa bo ya xatënacana —i quiha jato qui Juan niquë.

¹² Jatsi impuesto bicanai bo, naa nohiria qui anoma cabo bëcaniquë ashimahacaxëna.

—¿Jëñahuaxëhi ni noa, maestró? —i Juan qui jaca niquë jato ri.

¹³ Jatsi,

—Gobierno qui nohiria mëati ca parata roha bicana. Huino ca biyamacahuë —i jato qui Juan niquë.

¹⁴ Jatsi soldado bá nicaniquë:

—¿Jëñahuaxëhi ni noa ra? —iquiina.

Jato ja quëbiniquë:

—Nohiria roayamacana parata bixëna. Mato sueldo quëshpi tsi ranicana —iquiina.

¹⁵ Toatiyá tsi Xabahamati Ibo ó nohiria bo pasohi ini quiha. Ja quëshpi tsi jato Cristo Juan iqui ca ja quëshcahuajahuacani quiha. ¹⁶ Japi jato tëquë qui Juan nëcaniquë:

—Jënë tsi mato ashimaquia. Jama, joxëhi quiha ëa oquëria cato ra. Ea tsi xo oquë yama cato. Espiritu Santó tsi, naa chihi iquiria cató tsi mato ashimaxëhi quiha. ¹⁷ Joxo tsi jahuëna bo tsëcaxëhi quiha, ja othai ca qui ja jicocano iquish na. Jama, trigo xaca jascaria tsi nocatimaxëni ca chihi qui yoixëni cabo niaxëhi quiha mëshoxëna —nëa tsi Juán nëcaniquë Jesu yoati na.

¹⁸ Dios Chani yoapama tsi huëstima tsi nohiria Juán yobaniquë, Dios quiri ja bësocano iquish na. ¹⁹ Jasca, chama Herodes pasomaha Juán chanipaoniquë, jahuë noma ahui ja bini iqui na. Jabi jahuë noma ahui, naa Herodías icanai ca ja bini quiha, jahuë ahui iti. Jasca, huëstima ca yoi ca Herodés ani quiha. Jahuë jabi quiha. ²⁰ Jatsi pë preso qui Herodés Juan nanëniquë. Anoma toa joni iniquë ra.

Jesu ashimahacacana

Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11

²¹ Nohiria tëquë ashimahacayoquë tsi quiha Jesu ashimahacanicuë jaa ri. Bëhoxjano tsi quiha nai japëquëniquë. ²² Jatsi ja qui Espiritu Santo botëniquë; boto jisiria ja nori. Jatsi,

—Noho Baquë yoi xo mia. Mia noiquia. Ea ranihuaqui mia ra —i quiha naipá ca joi niquë.

Jesu rëquëbo yamabo

Mateo 1.1-17

²³ Jabi treinta año bo quiha Jesú jayaniquë, jahuë yonoco ja chitahëhuaquë no. Jabi José baquë ja nori ca quëshcahua nohiria bá huaniquë.

²⁴ José jahëpa Elí iniquë.

Elí jahëpa Matat iniquë.
 Matat jahëpa Leví iniquë.
 Leví jahëpa Melqui iniquë.
 Melqui jahëpa Jana iniquë.
 Jana jahëpa José iniquë.
²⁵ José jahëpa Matatías iniquë.
 Matatías jahëpa Amós iniquë.
 Amós jahëpa Nahum iniquë.
 Nahum jahëpa Esli iniquë.
 Esli jahëpa Nagai iniquë.
²⁶ Nagai jahëpa Maat iniquë.
 Maat jahëpa Matatías iniquë.
 Matatías jahëpa Semei iniquë.
 Semei jahëpa José iniquë.
 José jahëpa Judá iniquë.
²⁷ Judá jahëpa Joana iniquë.
 Joana jahëpa Resa iniquë.
 Resa jahëpa Zorobabel iniquë.
 Zorobabel jahëpa Salatiel iniquë.
 Salatiel jahëpa Neri iniquë.
²⁸ Neri jahëpa Melqui iniquë.
 Melqui jahëpa Adi iniquë.
 Adi jahëpa Cosam iniquë.
 Cosam jahëpa Elmodam iniquë.
 Elmodam jahëpa Er iniquë.
²⁹ Er jahëpa Josué iniquë.
 Josué jahëpa Eliezer iniquë.
 Eliezer jahëpa Jorim iniquë.
 Jorim jahëpa Matat iniquë.
³⁰ Matat jahëpa Leví iniquë.
 Leví jahëpa Simeón iniquë.
 Simeón jahëpa Judá iniquë.
 Judá jahëpa José iniquë.
 José jahëpa Jonán iniquë.
 Jonán jahëpa Eliaquim iniquë.
³¹ Eliaquim jahëpa Melea iniquë.
 Melea jahëpa Mainán iniquë.
 Mainán jahëpa Matata iniquë.
 Matata jahëpa Natán iniquë.
 Natán jahëpa David iniquë.
³² David jahëpa Isaí iniquë.
 Isaí jahëpa Obed iniquë.
 Obed jahëpa Booz iniquë.
 Booz jahëpa Salmón iniquë.
 Salmón jahëpa Naasón iniquë.
³³ Naasón jahëpa Aminadab iniquë.
 Aminadab jahëpa Aram iniquë.
 Aram jahëpa Esrom iniquë.
 Esrom jahëpa Fares iniquë.
 Fares jahëpa Judá iniquë.
³⁴ Judá jahëpa Jacob iniquë.
 Jacob jahëpa Isaac iniquë.
 Isaac jahëpa Abraham iniquë.
 Abraham jahëpa Taré iniquë.
 Taré jahëpa Nacor iniquë.
³⁵ Nacor jahëpa Serug iniquë.
 Serug jahëpa Ragau iniquë.
 Ragau jahëpa Peleg iniquë.
 Peleg jahëpa Heber iniquë.
 Heber jahëpa Sala iniquë.
³⁶ Sala jahëpa Cainán iniquë.
 Cainán jahëpa Arfaxad iniquë.

Arfaxad jahëpa Sem iniquë.
 Sem jahëpa Noé iniquë.
 Noé jahëpa Lamec iniquë.
³⁷ Lamec jahëpa Matusalén iniquë.
 Matusalén jahëpa Enoc iniquë.
 Enoc jahëpa Jared iniquë.
 Jared jahëpa Mahalaleel iniquë.
 Mahalaleel jahëpa Cainán iniquë.
³⁸ Cainán jahëpa Enós iniquë.
 Enós jahëpa Set iniquë.
 Set jahëpa Adán iniquë.
 Adán jahëpa Dios iniquë.

4

Jesu tanamahacanina jochamaxëna
Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13

¹ Jatsi quiha ani Jordán Jesú jisbayaniquë. Espíritu Santo rëamë ja ini quiha. Jatsi cuarenta bari no tsi xabaca ax tsi ja mëpíhacanicuë Espíritu Santó no. ² Jabi xabacá ja no tsi quiha Satanás Jesu tanamaniquë jochamaxëna. Cuarenta bari no tsi Jesú piyamani quiha. Ja paxnani quiha. ³ Jatsi ja qui Satanás chaniniquë:

—Dios Baquë iipiquí tsi naa maxax yoahuë mapari ja manëno —iquiina.

⁴ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Maparí roha tsi bësoyamaxëhi quiha joni, jama, Dios Chaní tsi ja nori” ii quiha Quënëhacanish cabo —iquiina.

⁵ Jatsi quiha mana Satanás Jesu boniquë tëmachi no. Boxo tsi quiha maí ca chama bá yonahaina, jato oquë, tihí cabo Jesu ja jismaniquë. ⁶ Jismahax ja nëcaniquë:

—Naa nohiria bo yonati chama tëquë, ja yonacanaí ca oquë, tihí cabo mi qui axëquia, ë qui ja acacani nori quëshpi na. Jabi tsohuëcara, naa ë qui jia ca qui naa tëquë ati mëtsa xo ëa ra. ⁷ Japi ë qui mi arapino tsi jatiroha ca mina-xëhi quiha —i Satanás niquë.

⁸ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Mato Ibo Dios roha qui ma arano ra. Mato chama roha ca tsi xo toa” ii quiha Quënëhacanish cabo —iquiina.

⁹ Jaquirëquë Jerusalén ca arati xobo qui Satanás Jesu boniquë. Boxo tsi quiha jodi-oba arati xobo cacha, naa jahuë quëmapó tsi Satanás niimaniquë. Niimahax ja qui ja chaniniquë:

—“Dios Baquë iipiquí tsi mai qui mimë niahacahuë. ¹⁰ Mato qui jahuë ángel bo raaxëhi quiha Dios, mato ó ja bësocano” ii quiha Quënëhacanish cabo. ¹¹ Jasca, “Jato mëquënë tsi mia bëcaxëcani quiha ángel bo, mi paquëyamano, mi tahë tëquëyamano iquish na” ii quiha —nëa tsi quiha Jesu qui Satanás nëcaniquë.

¹² Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Mi Ibo Dios tanamayamahuë” ii quiha Quënëhacanish cabo —iquiina.

¹³ Jabi huëstima ca quiniá tsi Satanás Jesu tanamaniquë jochamaxëna; mahitsa quiha. Jochamati mëtsaxoma tsi quiha ja jisbërianiquë, oquë ca xaba huëtsa manaquí na.

Galiléa ca mai xo tsi Jesú jahuë yonoco chitahëhuanina
Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15

¹⁴ Jatsi quiha Galilea mai qui Jesu bacanicuë. Espíritu Santo chama jayani quiha. Jabi toa maí tsi quiha chani pacananicuë ja acai ca yoati na. ¹⁵ Jasca, jato catiti xobo xo tsi Jesú tiisananicuë.

—Anomaria tsi xo toa joni ra —i nohiria bo niquë jahuë chani nichahax na.

Nazarét cabá Jesu nianina
Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6

¹⁶ Jatsi quiha Nazaret qui Jesu joniquë, naa jahá ja shinahani ca yacata. Jabi toa bari tsi jato catiti xobo qui ja caniquë tiisimahi na. Jahuë jabi quiha. Jatsi quiha Jesu niiniquë Quënëhacanish cabo nicamaxëna. ¹⁷ Isaías yamabá quënëni ca libro Jesu qui acacani quiha. Japëcaxo tsi quiha Dios Chani jato ja nicamaniquë.

¹⁸ —“E bëta xo Ibobá Shinana ra.

Ea ja raaquë, Chani jia ca noitiria cabo qui ë yoano.

Ea ja raaquë, ‘Paquëmahacaxëqui mato’ i achiqui cabo qui ë no, ‘Jistëquëxëqui mato’ i bëco cabo qui ë no.

Ea ja raaquë cohuë cabo ë mëbino.

¹⁹ ‘Ibobá nohiria bo xabahamati xaba tsi xo naa’ ë iti xo” —nëa tsi Jesu

nēcāniquē Dios Chani nicamahi na.

²⁰ Nicamāxo tsi quihā libro Jesú mapāniquē. Jatsi ibo qui axo tsi quihā ja tsahoniquē. Jatsi xobó ca nohiria tēquētā tsaya-tsayāniquē ratēquí na. ²¹ Jatsi,

–Jaboqui mato bēsojō tsi jatihuahacaquē Isaiās yamabá quēnēnina ra –i jato qui Jesu niquē.

²² Jatsi Jesú yoani ca qui nohiria bo shina-risiquiniquē.

–Anomaria tsi xo toa ja chanihaina ra. ¿José baquē ma ni naa sa? –itsi quihā nohiria bo niquē.

²³ Jatsi quihā Jesú jato quēbiniquē:

–Mato yosiba yoba ēa yoacasqui mato tia, naa “Noqui pari mēbihuē, nohiria huētsa bo mi mēbinox pari” iquiina. Jasca, “¿Jēnahuariāxo raca mi conī yacata xo tsi jisti bo ayamahai rē, naa Capernaum mai xo tsi mi aquitaha jascaria?” itiari ē qui xēqui mato ra. ²⁴ Jama, jaha ja conī ca yaca qui Dios Chani yoati ibo jono tsi jahuē chani bicasyamahi quihā jahuē yacatā ca nohiria bo pē iquiā ra. Jascaria, ēa bicasyama xo mato rē. ²⁵ Ea nicaparicana. Mato parayamaquia. Jabi Elías yamabo bēsono tsi quihā huēstima ca bēnē imanish cabo racapaoniquē jodioba maí no. Toatiyā tsi quihā tres año y medio no tsi yama oi iniquē. Jasca, oriquti binianiquē nohiria tēquē rē. ²⁶ Jama, toa nohiria bo qui Elías yamabo raahacayamaniquē mēbiti. Jama, noitiria ca bēnē imanish ca, naa carayana qui Elías yamabo raahacāniquē ra, naa Sidón basima ca Sarepta yacatā ca racanish ca yoxa qui. Tocapijāniquē ra, Elías yamabo qui jahuē nohiria bá nicacasyamani iqui na. ²⁷ Jasca, Eliseo yamabo bēsono tsi quihā huēstima ca leproso bo, naa bonohuaxēni cabo iniquē jodioba maí no. Jama, ja jēnimahuahacayama-cāniquē, Eliseo yamabo qui ja chitimiyamacani iqui na. Jama, carayana ca Naamán yamabo jēnimahuahacāniquē ra –nēa tsi Jesu nēcāniquē.

²⁸ Jatsi Jesu qui caxarianiquē toa catiti xobó ca nohiria tēquē jahuē chani nichax na. ²⁹ Ja niitapicaniquē ja qui tsamixēna. Niixo tsi quihā yaca cacha Jesu ja xērēcaniquē. Xērēxo tsi quihā tēmachi cacha ja bocāniquē, naa jato yaca rohahuahacani cató no. Toa quēmapo xo tsi rēnichī Jesu ja nijahuacacani quihā axēna. ³⁰ Jama, toa nohiria misco Jesu naconiquē pa, jato jishēriaquí na.

Yoshi jayanish ca joni

Marcos 1.21-28

³¹ Jaquirēquē quihā Capernaum yaca qui Jesu caniquē, naa Galileá ca yacata. Toa xo tsi nohiria bo tiisimātsi quihā Jesú huaniquē joiti barī no. ³² Jabi ja tiisimani ca qui nohiria bo ratēniquē, chama ya ja tiisimani quēshpi na.

³³ Toa catiti xobó tsi quihā yoshi jayanish ca joni iniquē. Joi pistiamá tsi quihā ja quēnāniquē:

³⁴ –Jishopē. Noqui jishbayahuē ra, Nazaréet ca Jesú. Noqui quēyohi mi joquē pē. Mía cahēquia. Dios Baquē jiaxēni ca xo mia ra –i ja qui yoshi niquē.

³⁵ Jatsi quihā Jesú raahāniquē:

–Pasihuē. Joni quima ax natsēquēhuē –iquiina.

Jatsi pē nohiria bo bēsojō tsi yoshinī joni nianiquē mai qui. Niahax joni quima ja natsēquēniquē. Jatsi jēnima toa joni ini quihā. ³⁶ Jatsi nohiria ratēyoniquē.

–¿Jahuē chani ni naa sa? Chamá tsi yoshi bo qui ja chaniquē pa. Natsēquēquē jahuē yoshi bo ra –i nohiria bo niquē.

Toca tsi ja chaninacani quihā ratēhi na. ³⁷ Jatsi quihā toa maí tsi chani pacānāniquē, Jesú ani ca yoati na.

Simón raisi jēnimahuahacānina

Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31

³⁸ Catiti xobo jishbaya tsi quihā Simón xobo qui Jesu caniquē. Iquihī quihā Simón raisi iniquē rē. Jatsi quihā Jesu qui ja chanicaniquē yoaxēna. ³⁹ Jatsi jahuē naquētē qui Jesu jiconiquē. Jicohax jahuē oxati tapāi ja niiniquē. Jatsi quihā jahuē iqui qui Jesu chaniniquē ja janacano. Jatsi ja janacatapiniquē ra. Bamahaxma tsi ja niiniquē. Jēnima ja ini quihā. Niixo tsi jato qui oriquti ja taaniquē pa.

Iquicanaibo Jesú jēnimahuanina

Marcos 1.35-39

⁴⁰ Bari chixabano tsi quihā isicanaibo, iquicanaibo, anomaria cabo, tihī cabo nohiria bá Jesu qui bēniquē ja jēnimahuahacacano. Jatsi bēcanish cabo tēquē ja motsāniquē jahuē mēquēné no. Jato tēquē ja jēnimahuani quihā. ⁴¹ Jasca, huēstima ca yoshi bo natsēcacacani quihā nohiria bo quima. Natsēquēhax ja quēnacāniquē:

–Dios Baquē xo mia ra –iquiina.

Jatsi quiha yoshi bo Jesú raahaniquë. Jato ja pasimani quiha, Dios raahacanish ca Xabahamati Ibo ja iqui ca ja cahëcani quëshpi na. ⁴² Jaquirëquë huëaquë tsi yaca Jesú jisbayaniquë xobo yama ca iti qui caxëna. Jatsi quiha nohiria bá yopaniquë. Yopaxo tsi quiha Jesu mëratsijahuacanicuë. Jisi tsi,

—Jari cayamahuë rë. No bëta mi chitëno ra —i ja qui nohiria bo niquë.

⁴³ Jama,

—Yaca huëtsta bo qui ë cati xo, “Nohiria bo otocatsi quiha Dios” ixëna. Ja tsi xo toa ë raahacanina —i Jesu jato qui niquë.

⁴⁴ Jatsi quiha jodioba mai xo tsi Dios Chani Jesú yoabonaniquë jato catiti xobo xo na.

5

Jesú jahuë rabëti bo quënanina

Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20

¹ Huësti barí tsi quiha Genesaret ia quëmapó tsi nii Jesu niquë, Dios Chani yoahi na. Ja qui nicapama tsi ja qui nohiria bo quëtsoniquë. ² Jatsi dos ca rërënish ca noti bo Jesú jisniquë. Mëquëya quiha. Basima tsi jato ibo bo ini quiha, jato nishi bo chocohacaina. ³ Jatsi nohiria misco iqui tsi quiha noti qui Jesu jiconiquë jabaxëna. Jabi Simón notí ja ini quiha. Jicohax, —Tori pistia noti chishtëquirimahuë —i Pedro qui ja niquë.

Jatsi noti xo tsi nohiria bo ja tiisimaniquë tsahoxo na. ⁴ Jahuë chani jatihuahax Pedro qui ja chaniniquë:

—Tori pistia noti rëboohahuë, naa paxnëmi ca qui. Toa xo tsi mato nishi niacahuë sani bixëna —i Jesu niquë.

⁵ Jatsi Simón quëbiniquë:

—Mahitsa no tanashinaquë rë. Yama a. Jama, “Niahuë” i pi mi no tsi aqui noa tia —i Pedro niquë.

⁶ Jatsi quiha jato nishi bo ja niacanicuë. Ja niacaquë tsi quiha nishi qui huëstima ca sani rëconiquë. Tihiria ca racana. Rërëtsë-paimaria jato nishi ini quiha. ⁷ Jaha tsi quiha jato rabëti bo qui jato mëquënë tsi ja bëëbëëhacanicuë ja bëcano jato mëbixëna. Jatsi jato rabëti bo bëcaniquë mëbixëna. Jato noti ja rëacani quiha. Huëstima ca sani iqui tsi jëtëquëpaimaria jato noti bo ini quiha. ⁸ Tocapijani ca jisi tsi Jesu bësojó tsi Pedro mëniniquë.

—Noqui jisbayahuë, Taitá. Ea tsi xo jochahuaxëni cato ra. E bëtacasyama xo mia tia —i ja qui Pedro niquë.

⁹ Jabi ratënicuë Pedro, ja bëtanish cabo, naa tihiria ca sani ja bicani tahëhax na. ¹⁰ Jasca, ratënicuë Jacobo, Juan ri, naa Zebedeo baquë bo. Jabi Pedro ya yonoconabë-quinish cabo ja icani quiha. Jatsi,

—Raquëyamahuë, Pedró. Jaboqui rohari tsi joni bo bixëqui mia. Dios quinia jato qui jismaxëqui mia —i ja qui Jesu niquë.

¹¹ Jatsi jato noti bo rërëhaxo tsi jatroha ca ja jisbëriacanicuë Jesu banahuaxëna.

Leproso inish ca Jesú jënimahuanina

Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45

¹² Jabi jahuëcaraca yaca shishopama tsi quiha lepra jaya ca joní Jesu bëchaniquë. Bono-huaxëni ca joni ja ini quiha. Jesu jisi tsi ja bësojó ja mëniniquë.

—Aapicatsi tsi ëa jënimahuati mëtsa xo mia, Taitá —iriatsi ja niquë.

¹³ Jatsi quiha Jesú joni motsanicuë. Motsahax,

—Mia jënimahuacasquia ra. Jënima xo mia —i ja qui ja niquë.

Jatsi quiha jahuë bono tapoyotapiniquë ra. ¹⁴ Jatsi joni Jesú yobanicuë:

—Jënipimiha ca huëtsta bo yoayamaxëhuë. Bamaxoma tsi arati ibo qui mimë jismata. Moisés yoani ca jahuë ja qui ahuë tëpasti, naa mi bahuëxëhai ca quëshpi na. Tocapimino tsi jënima mi nori ca cahëcaxëcani quiha nohiria bo.

¹⁵ Jaquirëquë quiha Jesu yoati tsi chani pacanarianiquë. Ja iqui tsi ja qui huëstima ca nohiria quëtsoniquë jahuë chani nicaxëna. Jasca, ja bëcani quiha jënimahuahacaxëna. ¹⁶ Jama, Jesú jato jisbërianiquë nohiria yama ca iti qui caxëna. Jaha tsi quiha Dios qui ja bëhoxniquë.

Jesú mohitimaxëni ca jënimahuanina

Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12

¹⁷ Jesú nohiria bo tiisimano tsi quiha ja tahë tsi fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo tsaho iniquë. Jabi huëstima ca yaca bo ax ja bëcani quiha. Galiléa ca yaca bo, jodioba maí ca yaca bo, Jerusalén, tihi cabo ax ja bëcaniquë Jesu nicaxëna. Jabi Ibo Dios chama Jesú jayani quiha nohiria jënimahuati. ¹⁸ Jatsi quiha joni bá mohiyama ca bënicuë jahuë oxatí no. Xobo qui cahëhax ja jicocas-canicuë, Jesu bësojó noitiria ca joni janaxëna. ¹⁹ Jicotimaxëni ja icani quiha nohiria misco iqui na. Jatsi quiha xobo mapasti qui ja bocanicuë. Jaha xo tsi quiha teja bo ja tsëcacanicuë quinihuaxëna. Quinihuaxo tsi quiha naxërëquë tsi joni ja botëmaniquë

jahuë oxati no. Jesu bësojò tsi ja botëmajahuacani quiha. ²⁰ Jabi mohiyama ca jënimahuati mëtsa ca Jesu iqui ca joni bá cahëni quiha. Jasca, ja chahahuacani ca jisi tsi,

—Masahacaquë mi jocha, noho baquë —i joni qui Jesu niquë.

²¹ Jatsi quiha jamë xërëquë tsi chaninatsi fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihì cabo niquë. Shinahax,

—Quiaxëni ca joni tsi xo naa ra. Dios pasomaha chanihi quiha pë. Çjënahuariaxo raca jocha ja masana? Jaroha xo Dios —i jaca niquë Jesu yoati na.

²² Jama, ja shinabëquicanai ca jahuë bo Jesú cahëniquë. Cahëhax,

—Çjëniriahax toca tsi shinacani pa? ²³ Çjënica ni toa bërora ca yoati? “Masahacaquë mi jocha” çiti ni? “Niina. Cohuë” çiti ni? ²⁴ Nohiria ba jocha masati chama è jaya ca ma cahëno ra —i quiha jato qui Jesu niquë.

Jatsi mohitimaxëni ca qui Jesu chaniniquë:

—Niina. Mi oxati bihuë. Mi xobo qui cata —iquiina.

²⁵ Jatsi nitapiniquë joni jato bësojò no. Jatsi jahuë oxati ja bitapiniquë. Bichi tsi quiha jahuë xobo qui ja caniquë. Jia tsi Dios ja ocahuaniquë ra. ²⁶ Jasca, shina-risiquiniquë nohiria. Ja ratëyocani quiha. Jatsi Dios ocahuatsijahuacaniquë jato ri:

—Anomaria tsi xo naa jaboqui no jisina ra —iquiina.

Jesú Levi quënanina

Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17

²⁷ Jaquirëquë quiha xobo jisbaya tsi gobierno bax parata binish ca joni Jesú bëchaniquë, naa Leví icanai cato. Jahuë parata biti xobó tsi sahò ja ini quiha. Jatsi,

—E bëta mi jono —i Leví qui Jesu niquë.

²⁸ Jatsi Leví niiniquë. Niixo tsi quiha jatiroha ca ja jisbërianiquë Jesu banahuaxëna.

²⁹ Jatsi quiha jahuë xobo xo tsi Jesu Leví orihuacaniquë. Toá tsi ini quiha nohiria misco, naa gobierno bax parata bicanaibo, Leví rabëti huëtsa bo. ³⁰ Jasca, toá tsi fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihì cabo ini quiha jato ri tsaya-tsaxëna. Jatsi Jesu pasomaha ocahuatsijahuacaniquë jahuë rabëti bo qui:

—Çjënihax tsi gobierno bax parata bicanaibo, jochahuaxëni cabo, tihì cabo ya tsi oriquicanai pa? —i jaca niquë.

³¹ Jatsi quiha Jesú jato quëbiniquë nicaxo na:

—Doctor qui bocani quiha anoma cabo roha. Jënima cabo tsi xo cayamahaina. ³² Jasca, jamë shinamixëni cabo quënahi è joyamaniquë; jama, noitiria ca jochacanaibo jato jocha quima Dios quiri bësomahi nori —nëa tsi quiha jato qui Jesu nëcaniquë.

Samati jabi

Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22

³³ Jatsi quiha nëca tsi Jesu qui nohiria bo chaniniquë:

—Huëstima tsi xo Juan rabëti bo samacanaina. Jasca, huëstima tsi xo Dios qui ja bëhoxcanaina ra. Tocacani quiha fariseoba jabi acanaibo ri. Jama, mi rabëti bo tsi xo tocamamahaina pa. Mi rabëti bo tsi xo picanaina, jënë acaina rë —i Jesu qui jaca niquë.

³⁴ Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—Çjoni ahui yano tsi samahi ni ahui yahax cato rabëti bo pa? Iyamacani quiha ra. Cohuëti xaba ma xo. Toa barí tsi ja bëta oriquicani quiha. Jascaria, jaboqui samayamahi quiha noho rabëti bo ri jato bëta è iquë no. ³⁵ Jama, jato quima è mëbihacano tsi samacaxëcani quiha. Jatsi toa barí tsi cohuëcaxëcani quiha. Jatsi samacaxëcani quiha toatiyá no —i Jesu niquë.

³⁶ Jatsi joxëhai ca arati quinia paxa ca yoati tsi Jesu chaniniquë nëca cató no:

—Jahuë sahuëti paxa ca quima quësi quëësayamahi quiha nohiria, jahuë sahuëtixëni pishpaxëna. Tocapiquí tsi jahuë sahuëti paxa ca yoshihuahi quiha. Jasca, tsocoxëhi quiha quësi, jaha bëquiyamahai quëshpi na. (Jascaria tsi noho tiisi paxa cató tsi mato arati jabi siri shomahuatimaxëni xo mato. Jaharisi ma xo.) ³⁷ Jasca, mato jabi ma xo toa bichi ca sota sirixëni qui jënëria paxa ca rëhuihaina. Anoma quiha. Ma rëhuipino tsi bichi ca sota poshaxëhi quiha naa jënëria paxa cato. Ja poshiquë tsi japaquëxëhi quiha naa jënë rë. Yoshihuahacaxëhi quiha bichi ca sota ri. ³⁸ Jama, bichi ca sota paxa ca qui jënëria paxa ca rëhuihacaxëti xo. Toca tsi yoshihuahacayamaxëhi quiha sota. Jasca, japaquëyamaxëhi quiha jënë. (Jascaria tsi arati quinia huëtsá tsi noho tiisi paxa ca tiisimahacaxëti quiha. Mato arati jabi siri jaha bëquiyamahi quiha noho tiisi paxa cato ra.) ³⁹ Jama, noho tiisi paxa ca bicasyamaxo nohiria bo rë. Jato arati jabi siri bo noiyocani quiha pë. “Oquë tsi xo noba arati jabi siri bo” icani quiha rë. Jato arati jabi rarinamacasyamacani quiha ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë tiisi paxa ca yoati na.

6

*Joiti bari Ibo**Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28*

¹ Joiti barí tsi quiha jahuë rabëti bo ya huai bo nacohi Jesu iniquë. Nacopama tsi jahuë rabëti bá bimi bëro risaniquë. Risaxo tsi quiha jato mëquënë tsi ja huërocianiquë pixëna.

² Jatsi quiha huësti huësti ca fariseobá Jesu nicaniquë:

—¿Jënixo tsi yoba pasomaha ca acanai? Anoma tsi xo yonocohaina joiti barí no ra —i Jesu qui fariseobo rabëroha niqüë.

³ Jatsi quiha Jesú jato quëbiniqüë:

—¿Quënëhacanish cabo ó ca David yamabá ani ca ma tsayamayamani, naa Dios arati xobo qui ja jicoquë no? ⁴ Jicoxo tsi quiha Dios bësojó ca janani ca mapari ja bini quiha pixëna. Piniqüë quiha jahuë joni bo ri. Jabi arati ibo bá mapari ja picaniquë pa. Roa quiha. Jabi noba jabi pasomaha ja picanai ca iniquë ra; jama, ja jochayamacaniquë iquia.

⁵ Jascaria, jënima tsi xo toa no acaina iquia, joiti bari Ibo ë nori quëshpi na —nëa tsi fariseobo qui Jesu nëcaniquë.

*Mëquë choni jaya cato**Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6*

⁶ Joiti bari huëtsá tsi quiha catiti xobo qui Jesu jiconiquë. Jicoxo tsi nohiria bo ja tiisimaniquë. Jabi toá tsi quiha tsaho iniquë mënëcayá ca mëquë choni jayanish ca joni.

⁷ Jatsi quiha Jesu tsayatsi fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihí cabá huaniquë. Joiti barí pi Jesú joni jënimahuaxëhai ca ja jiscascani quiha, ja qui quësocatsi na. ⁸ Jama, ja shinacanaí ca Jesú cahëni quiha. Jaha tsi mëquë choni jayanish ca joni qui ja chaniniquë:

—Ni huë. Nëri johuë —iquiina.

Jatsi joni joiniquë. Joihax toá tsi ja niiniquë. ⁹ Jatsi quiha fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihí cabo qui Jesu chaniniquë:

—¿Yoi ní, jia ní, naa joiti barí tsi jia ca acaina? ¿Yoi ca axëhi ní noa? ¿Naa joni mëbixëhi ní noa? ¿Mëbiyamaxëhi ní noa? —i jato qui ja ní quiha.

¹⁰ Bëro boho-bohoquí tsi quiha jato Jesú jisniquë. Jatsi,

—Mi mëquë mëstëhuana —i joni qui ja niqüë.

Jahuë mëquë ja mëstëhuajahuaquë tsi quiha ja jënimahuahacanicuë. ¹¹ Jatsi quiha Jesu qui fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihí cabo caxarianiquë, joiti barí tsi toa joni ja jënimahuani iqui na. Jatsi chaninatsijacanicuë:

—¿Jënahuarixëhi ní noa sa Jesu qui? —iquiina.

*Jesu doce ca rabëtiria cabo**Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19*

¹² Jaquirëquë quiha maca bo qui Jesu caniquë bëhoxhi na. Toa xo tsi quiha baquicha ja raanicuë Dios qui bëhoxquí na. ¹³ Huëaquë tsi jahuë rabëti bo ja biniquë. Doce ca joni bo ja bihaca tsi jahuë chani chitahëhuati ibo bo jato ja manëmaniquë. Jabi ja bini ca tsi xo naa:

¹⁴ Simón, naa Pedro ja janëni cato.

Pedro noma Andrés,

Jacobo,

Juan,

Felipe,

Bartolomé,

¹⁵ Mateo,

Tomás,

Alfeo baquë Jacobo,

gobierno pasomaha ca Simón,

¹⁶ Jacobo baquë Judas,

Judas Iscariote, naa jodioba chama bo qui Jesu mëanish cato.

Tihí cabo Jesú bini quiha jahuë Chani chitahëhuati ibo bo iti.

*Huëstima ca jënimahuahacanicuë**Mateo 4.23-25*

¹⁷ Maca bo ax jahuë rabëti bo ya botëhax mai para ca ití tsi Jesu niiniquë chanixëna. Toá tsi quiha huëstima ca banahuacanaibo ini quiha jahuë chani nicaxëna. Misco quiha. Jodioba mai, Jerusalén, ia quëpë ca Tiro, Sidón yaca bo, tihí ca ití bo ax huëstima ca nohiria bëcani quiha jënimahuahacaxëna. ¹⁸ Jatsi jënimahuahacani quiha yoshi jayanish cabo. ¹⁹ Jasca, nohiria bá Jesu motsani quiha, ja quima jato jënimahuati chama tsëquëni iqui na. Jabi toca tsi jënimahuahacani quiha ja motsacanaí cató no.

*Ranicanaibo – Cohuë cabo**Mateo 5.1-12*

²⁰ Jahuë rabëti bo bëis-hax tsi jato qui Jesu chaniniquë:

–Shoma xo mato noitiria cabo, Diós otohái ca qui ma jicoxëhai quëshpi na.

²¹ ‘Shoma xo mato paxnacanaibo. Sëyahuahacaxëqui mato. Shoma xo mato aracanaibo. Ranixëqui mato.

²² ‘Ea tahëhax pi mato qui nohiria caxano tsi mato bëta pi ja rabënacasyamacano tsi shoma xo mato ra. Jasca, shoma xo mato, nohiria bá mato ocahuaquë no, ëa ma chahahuahai ca tahëxo na. ²³ Jabi ë bacano tsi ranirixëqui mato, huëstima ca mato naipá ca copi jiaxëni cabo ma jayaxëhai quëshpi na. Toa barí tsi anomariaxëhi quiha mato copi ra. Jabi Dios Chani yoanish cabo tënëmahacani quiha jato ri, naa jaboqui ma yosihacahai jascaria.

²⁴ ‘Jama, noitiria xo toa jahuëmishni bo jayaria cabo. Nëá roha tsi ranicani quiha rë.

²⁵ ‘Noitiria tsi xo toa jaboqui sëyacanaibo. Paxnacaxëceni quiha.

‘Noitiria tsi xo toa jaboqui shiracanaibo. Toa barí tsi araconacaxëceni quiha, cohuë iquiina.

²⁶ ‘Noitiria xo mato, paraxo tsi jia tsi nohiria bá mato ocahuaquë no. Jabi toca tsi mato mahitsa ca Dios Chani yoanish cabo mato rëquëbo yamabá oquëhuani quiha jato ri. Jato qui jia jato mahitsa ca chani iniquë pë –nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo yobahi na.

*Noqui caxacanaibo no noino**Mateo 5.38-48; 7.12*

²⁷ ‘Jabi ëa nicacanaibo qui naa yoba aquia: Mato qui caxacanaibo noicana. Jato mëbicana. ²⁸ Mato ocahuacanaibo shomahuacana. Mato ranimixëni cabo bax bëhocxana. ²⁹ Tsohuëcaracá pi mato tapaishano tsi ja qui mato tamo huëtsa acana tapaishacati. Mato sahuëti pi joní bino tsi ja bëta iquinayamacana. Toa joni qui mi camisa ri acana. ³⁰ Mato jahuë bo pi joní bënano tsi ja qui acana. Acax, “Jahari bicasquia ra” iyamacana jahari bixëna. ³¹ Jia tsi nohiria huëtsa shomahuacana, naa mamë ma shomahuahacatsai jascaria.

³² ‘Jabi bëroria tsi xo mato noicanaibo noihaina. Iriama tsi xo toca ca ma noihaina iquia. Jabi jato noicanaibo noihi quiha chahahuayamacanaibo ri. ³³ Bëroria tsi xo mato mëbicana ma mëbihaina. Iriama tsi xo toca ca ma mëbihaina ra. Toca tsi acani quiha chahahuayamacanaibo ri. ³⁴ Jabi bëroria tsi xo toa mato jahuë bo prestahuahacaina, mato qui nohiria bá parata aquë no. Tocacaqui chahahuayamacanaibo ri parata bixëna. ³⁵ Tocayamacana. Jabi nëcancana: Mato qui caxacanaibo noicana. Jato mëbicana. Mato jahuë bo prestahuahacana, jahari jahuëcara biti ó pasoyamaquí na. ¿Jabi “Gracias” iyamacanaibo, yoixëni cabo, tihi ca nohiria bo mëbiyamayamahi ni Dios ra? Jato mëbihi quiha. Japi tocacana mato ri. Tocapiquí tsi copi jiaxëni ca bixëqui mato ra. Mana ca Dios baquë bo ixëqui mato. ³⁶ Jabi noi-noiriahí quiha mato Jahëpa Dios. Japi noicana, ja noihai ca jascaria.

*Ocahuayamacana**Mateo 7.1-5*

³⁷ ‘Huëtsa bo raniyamacana. Jatsi mato raniyamaxëhi quiha Dios ri. Huëtsa bo qui quësoyamacana, mahitsa. Quësoyapimano tsi mato qui quësoyamaxëhi quiha Dios ri. Jasca pi nohiria mato pasomaha jochano tsi jato jocha shina-bënocana. Tocapimano tsi mato jocha shina-bënoxëhi quiha Dios ri. ³⁸ Jasca, huëtsa bo qui acana. Huashiyamacana. Tocapimano tsi mato qui axëhi quiha Dios. Jatsi huëstimaria ca bixëqui mato. Ma acái ca huino quiha. Oquë ca ixëhi quiha. Jia pi nohiria huëtsa bo ma mëbino tsi mëbihacaxëqui mato ri. Jama jia pi huëtsa bo ma mëbiyamano tsi iriamaxëhi quiha ma shomahuahacahai ca ri.

Mahitsa ca maestro bo yoati Jesú yobanina

³⁹ Jatsi chani Jesu jato qui yoaniquë:

–¿Jënahuariaxo raca bëco ca joní, bëco ca joni huëtsa mëpina? ¿Naporó quini qui paquëyamayamacaxëcahi ni jato tëquëta? Jabi jasca xo mahitsa ca maestro bo ri. Janyama bocani quiha ra. Janyama mëpilhacahi quiha jato alumna bo ri rë. ⁴⁰ ¿Jënahuariaxo raca jato mahitsa ca maestro oquë tsi alumno bá cahëna? Jama, maestro jia cató pi jahuë alumno bo tiisima-tiisimano tsi ¿jaharisi iyamayamacaxëcahi ni? Jato maestro jascacaxëceni quiha jahuë alumno bo ra. ⁴¹ Jabi mabë xatë bá janyama ca acái ca tsayaxëni xo mato pë. Jato tsaya-tsayaquí tsi yoi ca ma acái ca jisyamaquí mato ra. ⁴² Anoma tsi xo toca ca ma acái ri. ¿Jëneriahax raca “Anoma xo mi acaina, ëbë xatë bá” i ma na? ¿Jëneriahax, “Mia ë mëbino ra” i ma na, oquë ca jocha ma aquë no mato ri pë? Jariapari mato shina ó ca jocha tsayaparicana,

quixähni cabá. Mato oquë ca jocha niahax mabë xatë bo mëbíti mëtsa ixëqui mato ra, jahué jocha niamaxëna.

Bimi jihuí saihuahaina

Mateo 7.17-20; 12.34-35

⁴³ Jabi bimi jia ca saihuatimaxëni tsi xo jihui yoi cato. Jascaria, bimi yoi saihuayamahi quiha jihui jia cato. ⁴⁴ Ja saihuacanai ca bimí tsi cahëhacahi quiha jatiroha ca jihui. ¿Jënahuariaxo bimi jia ca ronoxë saihuana? Bimi jia ca saihuatimaxëni quiha. ⁴⁵ Jascaria, jabi jia ca saihuahi quiha joni jiaxëni cato. Jia tsi xo toa ja acaina, shina jia ca ja jaya ca iqui na. Jascaria, jabi yoi ca saihuahi quiha joni yoi cato. Anoma tsi xo toa ja acaina, shina yoi ca ja jaya ca iqui na. Jabi yoi ca jahué bo pi jahué shina rëamëno tsi chani yoi ca chanixëhi quiha ra.

Jabi jia ca jaya cato – Jabi yoi ca jaya cato

Mateo 7.24-27

⁴⁶ ‘¿Jënihax tsi “Ibobá” ëa quënacanaí pë, noho yoba ma ayamaquë no? ⁴⁷ Tobi ë qui bëcanaibo. Tobi ëa nicacanaibo, naa noho yoba acasanaibo. ⁴⁸ Xobo rohahuahai ca joni iquiria ca xo. Jariapari tsi mai huëyohi quiha, maxax bërohuaxëna. Jatsi maxax catcha jahué xobo rohahuahi quiha. Jatsi jënë baino tsi xobo qui tocaxqui jënë chama; mahitsa. Poxoyamahi quiha xobo, maxax catcha ja rohahuahacani iqui na. ⁴⁹ Jama, mai catcha xobo rohahuahai ca joni iquiria tsi xo noho yoba ayamahai cato. Noho yoba nicahax ja qui yoi quiha. Jabi jënë baino tsi ja qui tocaxqui jënë chama. Jatsi poxohi quiha xobo rë, maxax catcha ja rohahuahacayamani iqui na. Poxoyoxëhi quiha toa xobo ra –i jato qui Jesu niquë.

7

Romano ca capitán

Mateo 8.5-13

¹ Jahué chani jatihuahax tsi quiha jahari Jesu caniquë Capernaum yaca qui. ² Toá tsi quiha romanoba capitán racaniquë, naa yonati jayanish cato. Jabi iquihi quiha jahué yonati iniquë; rësopaimaria. Jabi jahué yonati naa capitán noini quiha. ³ Jatsi quiha Jesu yoati tsi capitán nicaniquë. Nicaxo tsi quiha jodioba yosibo rabëroha ca Jesu qui ja raaniquë, jahué xobo qui joti nicamaxëna, jahué baquë ja jënimahuano iquish na. ⁴ Jatsi quiha Jesu qui naa yosibo bocaniquë. Boxo tsi quiha Jesu ja nicacanicuë:

–Capitán bax jahué yonati mi jënimahuano ra, shinajiaxëni ca joni ja nori ca quëshpi na. ⁵ Jasca, noba jimibo noihí quiha naa joni ra. Noba catiti xobo ja aniquë no bax na ra –nëa tsi quiha Jesu qui jodioba yosibo nëcaniquë.

⁶ Jaha tsi jato bëta Jesu caniquë. Jahué xobo ja basimano tsi quiha jahué rabëti bo capitán raaniquë chani ya.

–Mimë huënahuyamana, Ibobá. Noho xobo qui mi jicoyamano, anoma ca joni ë nori quëshpi na. ⁷ Ja tsi xo toa ë joyamahaina, noho jocha iqui na ra. Mi niíhai cató pi mi chanino tsi jënimahuahacaxëhi quiha noho yonati ra. ⁸ Jënima xo mi chani ra. Jabi ëa oquë ca chama bo nama xo ëa. Jato nicati cahëquia. Jasca, ëa nama xo soldado bo ri. Ea nicacani quiha jato ri. “Bocata” i pi ë no tsi bocani quiha. “Bëcahuë” i pi ë no tsi bëcani quiha. Jabi “Jënimahuë” i pi mi no tsi jënimaxëhi quiha noho yonati iquia –nëa tsi capitán raani ca chani nëcaniquë.

⁹ Jatsi quiha Jesu shina-risiquiniquë jahué chani nicahax na.

–Anomaria tsi xo naa joni ë qui chitimihaina ra. Jia tsi xo. Israél cabo chitimihai ca oquë quiha –i Jesu niquë.

¹⁰ Jesu jisbaya tsi jahari jato capitán xobo qui yosibo bocaniquë. Jënima quiha capitán yonati iniquë ra.

Shinapayo Jesú bësomanina

¹¹ Jisbëria tsi quiha yaca huëtsa, naa Naín icanai ca qui Jesu caniquë. Jasca, jahué rabëti bo, nohiria misco, tihí cabo ja bëta bocaniquë. ¹² Jatsi yaca qui ja basimacano tsi quiha rësohax ca shinapayo ca joni yaca catcha nohiria bá bohi iniquë. Noitiria ini quiha jahué jahëhua; bënë imanish ca quiha. Jasca, yama ini quiha jahué baquë huëtsa rë. Jabi jahué baquë maihuahi bocahi ja icani quiha. Jasca, ja bëta huëstima ca yacatá ca nohiria ini quiha jato ri. ¹³ Jatsi quiha Jesu cohuënaniquë yoxa jisi na. Jatsi,

–Arayamahuë, caí –i ja qui ja niquë.

¹⁴ Jatsi quiha joni nanëhacani ca caja qui Jesu caniquë. Cahax caja ja motsanicuë. Jatsi niiniquë caja iahai ca joni bo. Jatsi,

–Bësohuë, shinapayó –i Jesu niquë.

¹⁵ Jatsi quiha bēsoyama ca joni tsahoniquē pa. Ja chanitapiniquē. Jatsi quiha jahuē jahēhua qui jahari baquē Jesú aniquē. ¹⁶ Ratēniquē nohiria tēquē. Jia tsi Dios ja ocahuacanicquē:

—Noqui xērēquē tsi xo Dios Chani yoati Ibo-iboria ra. Jahuē nohiria yoi bo mēbicatsi quiha Dios ra —i jaca niquē.

¹⁷ Jabi toa barí tsi quiha Jesú ani ca huēstima ca nohiria bá nicaniquē. Nēama pacanani quiha toa chani. Jodioba mai, jato tēamē ca mai bo, tihi cabá tsi Jesú ani ca nicahacani quiha.

Juán dos ca joni raanina Jesu nicati

Mateo 11.2-19

¹⁸ Jabi Jesú ani ca jahuē bo yoati tsi ashimanish ca Juan rabēti bá nicaniquē. Nicaxo tsi quiha Juan ja yoacanicquē. ¹⁹ Jatsi quiha dos ca joni, naa jahuē rabēti bo Juán quēnanicquē Jesu qui raaxēna. Jabi Xabahamati Ibo Jesu iqui ca ja cahēcasni quiha jaa ri, Jatsi,

—“¿Johai ca Xabahamati Ibo ma ni mia? ¿Joni huētsa ó pasoxēhi ni noa?” i Jesu qui cahuē —nea tsi quiha Juan jato qui nēcaniquē.

Jatsi quiha jahuē rabēti bo Juán raanicquē nicaxēna. ²⁰ Jesu qui bēhax, —Noqui Juán raaquē. ¿Johai ca Xabahamati Ibo ni mia? ¿Joni huētsa ó pasoxēhi ni noa? Cahēcatsi quiha Juan ra —i Jesu qui jaca niquē.

²¹ Jabi ja bēcaquē tsi quiha nohiria bo jēnimahuahi Jesu iniquē. Huēstima ca nohiria jēnimahuahacani quiha, naa iquicanaibo, yoshi jayanish cabo. Jasca, huēstima ca bēco cabo taismahacani quiha jato ri. ²² Jatsi Juán raani ca joni bo Jesú quēbiniquē:

—Jahari bocata. Ma tsayahana, ma nicahana, tihi cabo Juan yoacata. Taiscani quiha bēco cabo. Tapicani quiha huico choni jaya cabo. Pasohi quiha pasoyamacanaibo. Bēsotēquēcani quiha bēsoyama cabo. Jasca, xabahamati Chani nicanani quiha noitiria cabo. ²³ Jabi ranixēhi quiha ē qui chitimicanaibo ra —nea tsi Jesu nēcaniquē Juan rabēti bo qui.

²⁴ Jatsi quiha Juán raani ca joni bá Jesu jisbērianiquē. Jisbēriajahuacauē tsi quiha nohiria bo qui chanitsi Jesu niquē Juan yoati na.

—¿Jahuē ó ma pasoni jisxēna, naa xabachá ca Juan qui ma bocaquē no? ¿Shinapayo cato, naa yoshiní tētohuahacahai ca huasi jascaria ca joni ó ma pasoni? ²⁵ ¿Jahuē jisi ma bocani? ¿Copixēni ca raiti sahuēhaca joni jisti ó ma pasoni? Toca tsi ja iyamani quiha. Xobo-xoboriá tsi racacani quiha copixēni ca sahuēti jaya cabo. ²⁶ Mato nicaquia. ¿Jahuē ó ma pasoni jisxēna, ja qui cahi na? ¿Dios Chani yoati ibo ó ma pasoni? Jabi Dios Chani yoanish cabo oquē ca ma jisniquē iquia, naa Juan ma jisquē no. ²⁷ Jabi nēca tsi ii quiha Dios Quēnēhacanish cabo ó cato Juan yoati na:

“Mia bēbo noho Chani bēhai ca raaxēquia.

Mia bēbo mi quinia rohahuaxēhi quiha” ii quiha Dios Chani

—nea tsi nohiria bo qui Jesu nēcaniquē Juan yoati na.

²⁸ Jatsi quiha Jesu jari nēcaniquē Juan yoati na.

—Yama tsi xo Juan oquē ca conish cato ra. Jama, Juan oquē ca tsi xo Diós otohai cato ó ca iriama cato ra. ²⁹ Jabi Juan chani nicahi quiha nohiria tēquē. Jasca, nicahi quiha impuestos bicanaibo ri. Jabi naa nohiria bo tsi xo toa Dios quinia jia ca banahuacanish cabo. Ja tsi xo toa ja ashimahacacana. ³⁰ Jama, Dios quinia jia ca fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabá nianiquē pē. Jato qui yoi quiha. Ja ashimahacacasyamacani quiha —nea tsi quiha Jesu nēcaniquē Juan yoati na.

³¹ Jatsi Jesu nēcaniquē toa nohiria bo yoati na:

—¿Jahuē jasca ni naa jaboqui bēsocanai ca nohiria ra? ¿Jahuē quiri ni naa nohiria pē? ³² Plazá ca ihihai ca ranihuatimaxēni ca xocobo jascaria ca xo. “Bisto no ino” i pi huēsti ca maxo no tsi “Pabēcasyama xo noa ra” ii quiha yosahai ca maxo huētsa, cohuēcatsi na. Jama, “No nahuarino. No cohuēno” i pi jaca no tsi “Tsircasqui noa” icani quiha pē. Jabi naa ranihuahacatimaxēni ca xocobo jascaria xo naa nohiria bo ri. ³³ Jabi Juan joquē tsi jato qui yoi quiha jahuē jabi iniquē pē. Joxo tsi Juan samaniquē. Jēnē ja ayamaniquē. Tocajano tsi “Yoshi jaya xo” iqui mato ja yoati na pē. ³⁴ Jatsi ē joniquē. Ea ti tsi xo oriquihaina. Ea ti tsi xo jēnē acaina. Tocahēno tsi “Oriquití-naxēni, jēnē-naxēni tsi xo toa. Jasca, jochacanaibo ya rabēnahi quiha pē” iqui mato pē ēa yoati na. ³⁵ Jabi mato qui yoi xo noho jabi ē acaina. Jasca, mato qui yoi tsi xo Juan jabi ri. Jama, tiisiyoi-canaibo qui jia tsi xo noba jabi ra.

Jochahuaxēni ca yoxá Jesu tahē ashimanina

³⁶ Huēsti ca fariseobá quiha Jesu qui joi amaniquē ja bēta ja oriquino. Jatsi quiha jahuē xobo qui Jesu caniquē. Cahax ja tsahoniquē oriquixēna. ³⁷ Jabi toa yacatá tsi racani quiha jochahuaxēni ipaonish ca yoxa ri. Fariseoba xobó tsi oriquihi Jesu ini nori ca ja nicani quiha. Nicahax toa tsi quiha ja caniquē jisi na. Botiá ca copixēni ca perojome ja bēniquē. ³⁸ Jicohax Jesu tahē tsi ja mēniniquē. Toá tsi quiha ja aracona-niquē. Jatsi jahuē bēho yaxo tsi

quilha jahuë tahë bo ashimatsijahuaniquë. Jatsi jahuë boó tsi jahuë tahë ja shinahuaniquë. Shinahuaxo tsi quilha ja tatsoniquë. Jaquirëquë jahuë tahë qui perojome ja japaniquë ra. ³⁹ Jasca, yoxá ani ca fariseobá, naa Jesu qui joi amanish cató jisni quilha. Jisi tsi ja shinaniquë, “Jochahuaxëni ca naa yoxa nori ca cahëyamahi quilha tonia. Dios Chani yoati ibo yoi pi irohaquí tsi motsahai ca yoxa ja cahëquë aquë ra. Jochahuaxëni ca yoxa tsi xo naa” i ja niquë jamé no. ⁴⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jahuëcara mia yoacasquia ra, Simón —iquiina.

—Ihuë, Maestró —i Simón niquë.

⁴¹ Jatsi quilha ja qui chani Jesú yoaniquë:

—Tobi quilha dos ca joni bo iniquë. Jato qui chamá parata prestahuahaniquë. Jariapari ca joni qui quinientos ca parata ja aniquë. Naa copixëni ca parata quilha. Jasca, joni huëtsa qui nama, naa cincuenta ca parata ja qui ja aniquë. Prestamo quilha. ⁴² Jatsi quilha jahari toa parata ibo qui ati mëtsama ja icani quilha, naa dos ca joni bo rë. Noitiria ca joni bo quilha. Jatsi jato noiquí tsi quilha jato cuenta bo chamá nianiquë ra. Shinajiaxëni ca chama ja ini quilha. Jabi jato cuenta bo chamá niaquë tsi quilha ¿jëni ca joni oquë tsi jahuë chama noini? ¿Cuenta chahitaxëni ca jayanish ca ni? ¿Cuenta pistia ca jayanish ca ni? Ea yoahuë —nëa tsi quilha Simón qui Jesu nëcaniquë.

⁴³ —Tonía oquë tsi noiniquë cuenta chahitaxëni ca jayanish cato ra —i Simón niquë.

—Oca xo ra —i Jesu niquë.

⁴⁴ Jatsi yoxa quiri bësohax Simón qui Jesu chaniniquë:

—Mi xobo qui ë jicoquë ra. Jënëpaxa ë qui mi ayamaquë rë, tachocohati; jama, jahuë bëho yaxo tsi noho tahë ja chocoquë ra. Jaquirëquë jahuë boó tsi noho tahë ja shinahuquë. ⁴⁵ E jicoquë tsi ëa mi joihuayamaquë rë, tatsohai cató no. Jama, naa yoxa tsayahuë. E jicoquë rohari tsi noho tahë huëstima tsi ja tatsoquë ra. ⁴⁶ Noho boo qui xëni mi ayamaquë rë. Jama, noho tahë bo qui copixëni ca perojome ja japaquë ra. ⁴⁷ Jaha tsi masahacaquë jahuë huëstima ca jocha iquia ra, ja noiriaha ca quëshpi na. Jama, ichariama ca masaha ca jocha jaya ca tsi xo toa noiymariahahi cato ra —nëa tsi Simón qui Jesu nëcaniquë.

⁴⁸ Jatsi quilha,

—Masahacaquë mi jocha ra —i yoxa qui Jesu niquë.

⁴⁹ Jatsi chaninatsi mesa tsahonish cabo niquë:

—¿Tsohuëcara ni naa joni sa, naa jocha masahahi cato? —iquiina.

⁵⁰ Jatsi quilha yoxa qui Jesu chaniniquë:

—Mi xabahamahacaquë ra, mi chitimihai cató no. Bëpasi tsi cata —iquiina.

8

Galiléa ca yaca bo qui Jesu shishonina

¹ Jaquirëquë quilha yaca huëtsa, yaca huëtsa qui Jesu caniquë. Dios Chani yoahi ja caniquë Dios othoi ca yoati na. Jasca, ja bëta bocaniquë doce ca banahuacanaibo ri. ² Bocaniquë ichariama ca yoxa bo ri, naa ja jënimahuani ca yoxa bo. Jasca, caniquë María Magdalena, naa siete ca yoshi jayanish cato. ³ Jasca, jato bëta caniquë Juana, Chuza ahuini, naa Herodes empleado. Bocaniquë Susana, yoxa huëtsa bo ri. Jabi Jesu, jahuë rabëti bo, tihí cabo naa yoxa bá orihuapaoni quilha jato parata yoi no.

Bëro sayanish cato

Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9

⁴ Toatiyá tsi Jesu qui huëstima ca nohiria bëcaniquë. Huëstima ca yaca bo ax ja bëcane quilha jahuë chani nicaxëna. Jatsi bëroria ca chani Jesu jato qui yoaniquë jato tiisimaxëna. Ja nëcaniquë:

⁵ —Bëro sayahi quilha joni caniquë. Bëro sayajahuano tsi quilha huësti huësti ca bëro bahi tapai xapaquëniquë. Jahá tsi ja jamahacani quilha. Jasca, jahá ca bëro isa bá piniquë. ⁶ Jasca, bëro huëtsa maxax mai qui xapaquëniquë. Jabi shinahacax ja chonini quilha jënë yama pi ja ini iqui na. ⁷ Jatsi bëro huëtsa masa xërëquë tsi xapaquëniquë. Bëro ya shinahabëquiniquë quilha toa masara pë. Jatsi banahaca ca mapahacani quilha. ⁸ Jatsi bëro huëtsa mai jiaxëni ca qui sayahacaniquë. Shinahaxo tsi huëstima ca bimi ja saihuaniquë. Tihiria ca bimi saini quilha —nëa tsi Jesu nëcaniquë nohiria bo qui.

Chanipama tsi,

—Ea nicati xo jatiroha cabo ra —i ja niquë.

⁹ Jabi Jesú yoani ca chani jahuë rabëti bá cahëyamaniquë. Ja quëshpi tsi,

—¿Jënihi ni naa noqui mi yoahana sa? —i ja qui jaca niquë.

¹⁰ Jatsi quilha Jesú quëbiniquë:

—Mato qui tiisi acacaniquë, naa Diós otohái ca yoati na. Jonë ca jahuë bo ma cahëxëti xo. Jama, naa jonë ca jahuë bo cahëyamaxëhi quíha tëxë bo. Ja tsi xo toa nëca ca chani jato qui chaniquia, nicaxo ja cahëyamacano iquish na.

Jahuë chani Jesú bërohuana jahuë rabëti bo bax na

Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20

¹¹ Jatsi quíha jahuë chani Jesú bërohuaniquë:

—Jabi Dios Chani tsi xo toa sayahaca ca bëro. ¹² Toa bahi tapái cabo tsi xo toa Dios Chani nicahai ca nohiria bo. Chani ja nicacano tsi johi quíha Satanás. Joxo tsi jato shina ó ca chani tsëcahi quíha rë, ja chahahuayamacano xabahamahacaxëna. ¹³ Jabi maxax mai qui sayahaca ca bëro jascaria tsi xo nohiria huëtsa. Ranixo tsi Dios Chani biriacani quíha nicaxo na. Jama, jato shina ó tsi tapoyamahi quíha Dios Chani rë. Naamayamahi quíha ja chahahuacanaina rë. Dios Chani tahëhax pi tënëmahacaquí tsi Dios Chani niacani quíha pë. ¹⁴ Jabi masa xërëquë sayahaca ca bëro jascaria tsi xo nohiria huëtsa. Dios Chani nicacaquë jato ri. Jama, Dios químa jato niníhi quíha mai ca jahuë bo. Toa jahuë bo shina-shinacani quíha pë. Jatsi Dios Chani tsiihaquí quíha toa parata ó ja quëëcanaina. Jasca, tsiihaquí quíha toa jato ranihuahai ca jahuë bo pë. Ja quëshpi tsi jato shina ó ca tsi anitimaxëni tsi xo Dios Chani rë. ¹⁵ Jama, mai jiaxëni sayahaca ca bëro jascaria xo nohiria huëtsa. Dios Chani nicacanaibo tsi xo naa. Nicahax jato qui jia quíha jahuë Chani ra. Chahahuacani quíha ra. Chahahuaxo tsi anomaria tsi xo toa Dios bax ja acanaina.

Yoahacati xo Jesu chani

Marcos 4.21-25

¹⁶ ¿Caca nama, oxati nama jahuë lamparina janahi ni ibo pa, tsamaxo na? Tocayamahi quíha. Bërorria tsi janahi quíha, naquëtë ja huëano jicocanaibo bax na. ¹⁷ Jascaria tsi bërohuahacaxëti xo nohiria bo qui yoahama ca tëquë. ¹⁸ Jatsi quiniacaxëcahuë. Jia tsi Dios Chani nicatsacana. Jia pi ma nicano tsi anixëhi quíha mato tiisi. Jama, ja bichi ca tiisi pistia bënoxëhi quíha nicacasyamacanaibo —nëa tsi quíha Jesu nëcaniquë jahuë chani bërohuahi na.

Jesu jahëhua, jahuë noma bo

Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35

¹⁹ Jabi jahuë jahëhua, jahuë noma bo, tihi cabo Jesu qui bëcaniquë. Jama, ja qui basimatimaxëni quíha ja icaniquë ja qui quëtsoni ca nohiria bo iqui na. ²⁰ Jatsi quíha Jesu qui nohiria bo chaniniquë:

—Bëcaquë mi ihua, mi noma bo ra. Xobo cacha niicani quíha. Mia jiscasani quíha —iquiina.

²¹ Jatsi quíha Jesú quëbiniquë:

—Noho jahëhua yoi, noho noma yoi bo, tihi cabo tsi xo toa Dios Chani nicacanaibo. Tihi cabo tsi xo toa jahuë yoba acanaibo —iquiina.

Yoshini, choca, tihi cabo Jesú janacamanina

Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41

²² Toatiyá tsi quíha noti qui Jesu jiconiquë jahuë rabëti bo ya. Jicohax,

—¿Ja rabëquëx ca qui canomani? —i jato qui ja niquë.

Jatsi shitatsijacaniquë. ²³ Shitajacano tsi quíha notí tsi oxa Jesu iniquë. Jatsi ianë tsi cosporiatsi yoshi niquë. Jato noti rëamëtsi quíha jënë iniquë rë. Jëtëquëpaimaria jato noti ini quíha. ²⁴ Jatsi Jesu bësomahi ja bocaniquë.

—Jisa Maestró. Jëtëquëpaima xo noa ra —i jaca niquë.

Jatsi quíha Jesu joiniquë. Joixo tsi quíha yoshini, choca, tihi cabo ja raahaniquë. Jatsi quíha janacaniquë yoshini. Pasiniquë ia ri. ²⁵ Jatsi Jesú jato nicaniquë:

—¿Yama ni ë qui ma chitimihaina ra? —iquiina.

Raquëhax,

—¿Tsohuë cara ni naa sa? Ja qui nicahi quíha yoshini, choca pa —i jaca niquë.

Jatsi ja ratëyocaniquë.

Yoshi jayanish ca jënimahuahacanina

Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20

²⁶ Galilea mai jibaya tsi quíha ia rabëquëx ca qui ja shitacaniquë Gadara icanai ca mai qui. ²⁷ Rërëhax Jesu tëmahaniniquë. Toa xo tsi quíha yoshi jaya cató jato bëchaniquë. Tsoboco ja ini quíha. Siri tsi sahuëti ja sahuëyamani quíha. Jasca, jahuë xobó tsi ja racayamani quíha, rësonish caba maí tsi ja chitëcasni iqui na. ²⁸ Jatsi Jesu tsayahax ja sainiquë. Saihax ja bësojó tsi ja mëniniquë. Jatsi,

—Ea huënahuyamahüë Jesú, mana ca Dios Baquë. Ea tënëmayamahüë iquia —i Jesu qui joni niquë joi pistiamá no.

²⁹ Jabi nëca tsi quiha ja chaniniquë, “Ja quima tsëquëcahuë” i yoshi bo qui Jesu ni nori quëshpi na. Jabi huëstima tsi quiha yoshi bá naa joni qui tsaminiquë rë. Jatsi jahuë yoshi iqui tsi quiha nohiria bá jahuë mëquë bo, jahuë tahë bo, tihi cabo nëxapaoni quiha mëchichó no, ja paxayamano iquish na. Jama, mëchicho ja tësapaoni quiha. Jasca, xabaca, nihi, tihi cabo qui ja jabapaoni quiha yoshi iqui na. ³⁰ Jatsi quiha,

—¿Jahuë ni mi janë ra? —i toa joni qui Jesu niquë.

—Seis Mil —i quiha joni niquë, huëstima ca yoshi ja qui jiconi nori iqui na.

³¹ Jatsi yoshi bá Jesu bënarianiquë, tënëtiya qui jato ja raayamano.

³² Jabi basima xo tsi quiha yahua jinaya cabá pihi iniquë. Yahua tirixëni quiha. Jatsi quiha,

—Japa toa yahua jinaya cabo qui noqui raatsana. Jato qui no jicono ra —iriatsi jaca niquë Jesu qui.

Jatsi,

—Bocata —i jato qui Jesu niquë.

³³ Jatsi quiha joni quima ax ja natsëquë-caniquë. Natsëquëhax yahua qui ja jicocaniquë. Jatsi quiha jabatsi yahua tirixëni niquë. Maca ax rënichihax ia qui ja jabayocaniquë. Ja nëachiocaniquë. ³⁴ Jatsi yahua obëso cabo jabaniquë yaca qui. Jënipijani ca ja yoabonacani quiha. ³⁵ Jatsi nohiria bocaniquë ocapijani ca jisi na. Jesu qui ja bëcaniquë. Toá tsi quiha yoshi jayanish ca joni ja jiscaniquë. Jesu tapái tsaho ja ini quiha. Sahuëti sahuë ja ini quiha. Jënima ja ini quiha. Jatsi ja raquëyocaniquë tsayahax na. ³⁶ Jatsi yoyoxëni ca joni jënimahuahacani nori ca quinia jijnish cabá yoaniquë bëcanish cabo qui. ³⁷ Jatsi pë Jesu bënatsi quiha Gadara maí ca nohiria tëquëtá huaniquë jato ja jisbayano. Ja raquëyocani quiha. Jatsi noti qui ja jicohaca tsi quiha Jesu caniquë. ³⁸ Jabi yoshi jayanish ca joni Jesu ya cacasniquë jaa ri,

—Mi bëta cacasquia —iquiina.

Jama, jahari jahuë xobo qui Jesu raaniquë.

³⁹ —Mi xobo qui cata. Mi bax Diós aca ca yoata —i ja qui Jesu niquë.

Jisbaya tsi quiha toa yacata xo tsi ja bax Jesús ani ca ja yoabonaniquë ra.

Jairo jahini, jimihacai ca yoxa, tihi cabo jënimahuahacarina

Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43

⁴⁰ Ia rabëquëx ca ax Jesu bacaquë tsi quiha rani tsi nohiria bá joihuaniquë, ja manacanai ca quëshpi na. ⁴¹ Jatsi quiha catiti xobo chama joniquë, naa Jairo icanai cato. Jesu tahë tsi ja mënihaca tsi,

—Noho xobo qui johuë ra —iriatsi ja qui ja niquë.

⁴² Jabi rësopaimaria quiha jahuë jahi iniquë rë. Doce ca año bo jayani quiha. Jatsi ja bëta Jesu caniquë. Ja cano tsi quiha ja qui nohiria quëtsojahuacaniquë. Huëstima ca nohiria quiha.

⁴³ Jabi nohiria xërëquë tsi quiha jimihacai ca yoxa iniquë. Doce ca año no tsi ini quiha ja jimihanina rë. Jasca, jahuë parata tëquë doctor bo qui ja mëani quiha jënimahuahacaxëna. Jënimahuahacatimaxëni ja ini quiha. ⁴⁴ Jabi Jesu cho quiha naa yoxa basimaniquë. Basimaxo tsi quiha jahuë sahuëti quëpë ja motsaniquë. Jatsi jënëtapiniquë ja jimihacaina ra.

⁴⁵ Jatsi quiha,

—¿Tsohuë ëa motsaha? —i Jesu niquë.

—Yama tsi xo toa mia motsahaina ra —i quiha nohiria bo niquë.

Jatsi pasi quiha nohiria bo iniquë. Jatsi,

—Tsayahuë. Mi qui quëtsoyani quiha nohiria bo ra, Maestró. Mia tijihacani quiha. ¿Jënhuarihax “¿Tsohuë ëa motsaha?” i mi na ra? —i Jesu qui Pedro niquë.

⁴⁶ Jatsi Jesu quëbiniquë:

—Ea motsayaquë nohiria iquia. E quima ax noho chama tsëquëquë ra —iquiina.

⁴⁷ Jatsi mëmëriatsi quiha yoxa niquë.

—Cahëhi quiha rë —i jamë ja niquë.

Jatsi Jesu qui johax tsi quiha ja bësojó yoxa mëniniquë. Mënixo tsi nohiria bo bësojo xo tsi ja ani ca ja yoaniquë.

—Mia ë motsaquë jënimahuahacaxëna ra. E jënimahuahacatapiquë ra —i Jesu qui yoxa niquë.

⁴⁸ Jatsi,

—Mi jënimahuahacaquë caí, mi chitimihax ca quëshpi na. Bëpasi cata —i ja qui Jesu niquë.

⁴⁹ Chanijano tsi quiha chama Jairo xobo ax chani bëhai ca cahëniquë. Cahëhax,

—Rësoquë mi jahi pistia rë. Maestro jari huënahuyamahuë —i Jairo qui ja niquë.

⁵⁰ Jama, nicahax Jesu chaniniquë:

—Raquëyamatsina. E qui mi chitimiti xo. Jënimaxëhi quiha mi jahini ra —iquiina.

⁵¹ Jatsi xobo qui ja cahëniquë. Cahëhax,

—Nohiria ë bëta jicoyamano —i ja niquë.

Jatsi quiha Pedro, Juan, Jacobo, jahini jahëpa, jahuë jahëhua, tihi cabo roha Jesu ja jiconiquë. ⁵²Jahi tahëhax tsi araconahi nohiria tëquë ini quiha. Jatsi,

⁵³—Arayamacana. Bëso xo ra. Oxa roha —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi quiha nohiria bá osaniquë, ja rësoni nori ja cahëcani quëshpi na. ⁵⁴Jatsi xotaco mëquë Jesú biniquë. Bichi tsi,

—Bësohuë, caí —i ja qui ja niquë.

⁵⁵Jatsi ja bësotëquëniquë. Ja niitapiniquë. Jatsi quiha,

—Pimahuë —i jahuë nabo qui ja niquë.

⁵⁶Ratëniquë jahuë nabo, rani-ranihi na. Jatsi,

—Jënipijaha ca yoayamacana —i jahuë nabo qui Jesu niquë.

9

Jahuë doce ca rabëti bo Jesú raanina

Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13

¹Jesú jahuë doce ca rabëti bo quënaniquë ja caticano. Quëntaxo tsi quiha chama jato qui ja aniquë yoshi bo tsëcati, noitiria cabo jënimahuati. ²Jatsi quiha jato ja raaniquë Diós otoiha ca chani ja yoacano, isicanaibo, iquicanaibo, tihi cabo ja jënimahuacano. ³Yobapama tsi Jesu nëcaniquë:

—Mëquëya bocana. Coti jihui, sota, oriquiti, parata, tihi cabo boyamacana. Rabë ca sahuëti boyamacana; huësti ca roha. ⁴Tsohuëcaracá xobo qui jichohax toá tsi chitëcana. Chitëquí tsi xobo rarinayamacana. ⁵Jasca nohiria bá pi mato joihuayamano tsi toa yaca jibbayacana. Jibbaya tsi mato tahë ca cospo totohacahuë jato jocha jismaxëna. Toca tsi jato qui Dios caxa ma jismati xo —i quiha jato qui Jesu niquë.

⁶Jatsi quiha ja bocaniquë. Yaca bo ja nacocani quiha, Dios Chani yoahi na. Jasca, jatiroha ca iti xo tsi quiha noitiria cabo ja jënimahuacanicuë.

Juan yamabo yoati Herodés nicanina

Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29

⁷Jatsi quiha chama Herodés nicaniquë jatiroha ca Jesú ani ca yoati na. Nicahax ja shinarisiquiniquë. Shinati pi ja cahëyamani quiha “Bëso xo Juan yamabo ra” i nohiria bo ni quëshpi na.

⁸Jasca,

—Elias yamabo tsi xo naa jisiquihaina tonia —i huëtsa bo niquë.

—Bësotëquëquë Dios Chani yonish ca huësti cato —i quiha huëtsa bo niquë.

⁹Jatsi Herodes nëcaniquë:

—Juan mapo ë quëesayamëquë ra. ¿Tsohuëcara ni naa joni sa? Anomaria tsi xo toa nohiria bo chanihai ca ja yoati na —iquiina.

Nohiria bo iqui tsi Herodés Jesu jiscasni quiha.

Cinco mil ca joni bo Jesú pimanina

Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14

¹⁰Jatsi quiha Jesu rabëti bo bacaniquë. Bacaxo tsi quiha ja acani ca tëquë Jesu ja yoacanicuë. Jaquirëquë jahuë rabëti bo Jesú boniquë Betsaida yaca quiri. Jato bëta ja icasni quiha jamëpistiá no. ¹¹Jabi ja bocaquë tsi quiha nohiria bá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha ja banahuacanicuë jato ri. Jatsi nohiria Jesú joihuanicuë. Joihuaxo tsi quiha Diós otoiha ca yoati jato ja yoanicuë. Jasca, noitiria cabo ja jënimahuanicuë.

¹²Jaquirëquë yata tsi quiha ja qui jahuë rabëti bo bëcaniquë. Caquë quiha bari. Bëhax tsi jahuë rabëti bo ja qui chaniniquë:

—Basima ca yaca bo, huai bo, tihi cabo qui nohiria raatsana. Oxati bo, piti, tihi cabo ja bicano ra. Yama tsi xo nëá ca racati ra —i Jesu qui jaca ni quiha.

¹³Jatsi quiha,

—Jato pimacana —i jato qui Jesu niquë pa.

Jatsi,

—Yama tsi xo nëá ca piti ra. Cinco ca mapari, dos ca sanino, jaroha tsi xo rë. ¿Naa nohiria tëquë bax mapari copihí caxëhi ni noa pa? —i ja qui jaca niquë.

¹⁴Jabi toá tsi quiha cinco mil ca joni bo mani ini quiha. Huëstima quiha. Jatsi,

—Maxo cincuenta, maxo cincuenta, nëca tsi nohiria tsahomatsacana —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

¹⁵Jatsi toca tsi ja acanicuë. Nohiria tëquë ja tsahomacanicuë. ¹⁶Jaquirëquë cinco ca mapari, dos ca sanino, tihi cabo Jesú biniquë. Bixo tsi quiha mana nai qui tsayahax tsi “Gracias” Dios qui i ja niquë piti quëshpi na. Jatsi mapari ja tēxënamanicuë. Tēxënamaxo tsi jahuë rabëti bo qui ja aniquë nohiria bo qui ja taacano. ¹⁷Piniquë nohiria tëquëta. Ja

sëyayocaniquë. Jaquirëquë mapari quësi bo, sanino, naa pihama ca quësi bo ja catiacaniquë ra. Doce ca caca ja rëacani quiha.

—*Xabahamati Ibo xo Mia —i Pedro nina*
Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29

¹⁸ Xaba huëtsá tsi Jesu bëhoxno tsi quiha ja bëta jahuë rabëti bo iniquë. Jatsi jato ja nicaniquë:

—¿Tsohuë ni ëa? ¿Jënihi ni nohiria bo ëa yoati na? —i jato qui Jesu niquë.

¹⁹ Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—“Ashimanish ca Juan yamabo përe xo mia” ii quiha huëstima cabo. “Elías yamabo” ii quiha huëtsa bo. Jasca, “Dios Chani yoanish cabo ó ca huësti cato, naa rësonish cabo quima ax tëronoyamëtax cato” ii quiha tëxë bo —nëa tsi Jesu qui ja nëcapaniquë.

²⁰ Jatsi jato ja nicaniquë:

—¿Japa mato tsa ni? ¿Tsohuë ë nori ca icanai? —i Jesu niquë.

Jatsi quiha,

—Dios raahacanish ca Xabahamati Ibo xo mia ra —i Pedro niquë.

Ja rësohai yoati tsi Jesu chaninina
Mateo 16.20-28; Marcos 8.31-9.1

²¹ Jatsi jahuë rabëti bo Jesu yobaniquë, tsohuë ja iqui ca ja yoayamacano iquish na.
²² Yobapama tsi ja nëcapaniquë:

—Tënë-tënëxëquia naa Nohiria Baquë ë nori cato ra. Jasca, ëa niacaxëcane quiha yosibo, arati ibo-iboria bo, Dios yoba tiisimacanaibo rë. Tihi cabá ëa namëcaxëcane quiha. Jama, tres bari huinocaquë tsi bësotëquëxëquia ra —i jahuë rabëti bo qui ja niquë.

²³ Jaquirëquë Jesu nëcapaniquë:

—Ea pi banahuacasquí tsi ma acatsai ca ma shinayamaxëti xo. Jatiroha ca barí tsi mato cruz ma iano ra. Iaxo ëa ma banahuano. ²⁴ Jabi xabahamahacayamaxëhi quiha toa jahuë noma jabi ó quëemixëni cato. Jama, xabahamahacaxëhi quiha jahuë noma jabi chihohuahai cato ëa tahëxo na. ²⁵ Jatsi jatiroha ca maí ca jahué bo joní bëbomitsa, ricoria ca iquiina. Jama tënëtiya qui pi caquí tsi ¿jahuëcara ca ja bëbona? ²⁶ Jasca pi ëa, noho chani, tihi cabo qui jaboqui nohiria bërabino tsi jato qui bërabixëquia ëa ri, xaba huëtsa ë joxëquë no. Toa barí tsi Rey jascaria tsi, naa noho ángel bo ya tsi joxëquia ra, noho jahëpa chamá no. ²⁷ Mato parayamaquia, “Dios otohái ca oquë jisxëqui mato ichariama cabo” iquia. Rësonox pari tsi ja otohái ca oquë jisxaxëcane quiha —nëa tsi quiha Jesu nëcapaniquë.

Jahuë oquë Jesú jismanina
Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8

²⁸ Nëca tsi chanixo tsi Pedro, Jacobo, Juan, tihi cabo maca qui Jesu boniquë oquëri ca semaná no. Jaha tsi Dios qui ja bëhoxcasni quiha. ²⁹ Dios qui bëhoxjano tsi quiha jahuë bëmana jaria jabitiniquë. Jasca, joxonaria-niquë jahuë sahuëti. ³⁰ Jatsi jisiquitapininiquë rabë ca joni bo. Ja bëta chanihi ja icane quiha. Moisés yamabo, Elías yamabo, tihi cabo jisiquini quiha. ³¹ Jabi mana ca oquë ca ja jayacane quiha jato ri. Anomaria jato jaria ini quiha. Jabi chaninahí ja icaniquë, naa Jerusalén tsi Jesu nahai ca yoati na. ³² Jabi coshi ini quiha Pedro, Jacobo, Juan, tihi caba bëro. Jatsi ja bësocaniquë. Bësoxo tsi quiha Jesu, ja bëta rabë ca niilai ca joni bo, tihi cabo ja jiscaniquë. ³³ Jatsi nai qui Moisés yamabo, Elías yamabo, tihi cabá jisbayano tsi Pedro chaniniquë:

—Noqui jia tsi xo nëa no iquiina. Tres ca tapas no ano ra. Huësti mí-na, huësti Moisés yamabá-na, huësti Elías yamabá-na —i ja ni quiha.

Jabi toca tsi Pedro chaniniquë, ratëhi na. ³⁴ Jari chanijano tsi quiha tsëmo joniquë. Joxo tsi jato ja mapaniquë. Jatsi tsëmo qui Moisés yamabo, Elías yamabo, tihi cabo jicoquë tsi quiha ja raquëcapaniquë. ³⁵ Jatsi tsëmó ca joi ja nicapaniquë:

—Noho Baquë tsi xo naa. E bini ca tsi xo naa noho yonoco ati. Ja qui nicatsacana —i joi niquë.

³⁶ Jatsi joi pasiquë tsi quiha toá tsi Jesu iniquë. Jamëpistia quiha. Toatiyá tsi ja jiscane ca jahuë bo jahuë rabëti bá yoayamani quiha. Ja bëpacane quiha jënipijani ca yoati na.

Yoshi jayanish ca baquë Jesú jënimahuanina
Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29

³⁷ Maca quima ax botëxo tsi quiha nohiria huëstima ca ja bëchacapaniquë huëaquë no. ³⁸ Jatsi nohiria xëreëquë ó ca joní Jesu quënaniquë:

—Anoma tsi xo noho baquë ra, Maestró. Noho baquë yoi ra. Tsayapa. ³⁹ Noho baquë qui yoshini tsamihaca tsi sai-saihitapihi quiha noho baquë rë. Jatsi noho baquë caxo amahi quiha. Jatsi bacoxhi quiha rë. Natohuahí quiha. Natohuaxo tsi jisbayahi quiha ra. ⁴⁰ Jasca,

“Noho baquë ó ca yoshi tsëcacahuë” i mi rabëti bo qui ë quë. Tsëcatimaxëni ca xo rë —nëa tsi Jesu qui joni nëcaniquë.

⁴¹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Chitimitimaxëni ca yosaxëni ca nohiria xo mato pë. ¿Jahuë tih tsi mato tënëxëhi ni ëa pë? Mi baquë nëri bëhuë —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁴² Jatsi baquë basimano tsi yoshini mai qui baquë nianiquë. Caxo ja amahacani quiha. Jatsi yoshi Jesú raahaniquë. Raahaxo tsi quiha ja jënimahuaniquë. Jaquirëquë jahuë jahëpa qui jahari ja aniquë. ⁴³ Jatsi Dios chama-chamaria qui nohiria tëquë ratëyoniquë tsayahax na.

Ja rësoxëhai yoati tsi Jesu chaninina

Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32

Jari Jesú ani ca yoati tsi nohiria chaninano tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu chaniniquë: ⁴⁴ —Jia tsi ëa nicacana, ma shina-bënoyamano iquish na. Nohiria caxaxëni riria cabo qui ë mëahacaxëti xo —i ja niquë.

⁴⁵ Jama, Jesú yoani nori ca ja cahëyamacani quiha. Jato joma quiha. Jari jato qui jonë ini quiha ja yoanina. Jama, Jesu ja nicayama-caniquë ja yoaha ca ja bërohuano, raquëquí na.

¿Tsohuë ni oquë cato?

Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37

⁴⁶ Jatsi chaninatsi Jesu rabëti bo niquë, tsohuë jato oquë ca ixëti iqui ca yoati na. ⁴⁷ Jabi ja chaninacana nori ca Jesú cahëni quiha. Cahëxo tsi quiha baquë pistia ja biniquë. Bixo tsi ja tapai ja nimaniquë. ⁴⁸ Nimahax,

—Ea joihuahi quiha tsohuëcara ca noho janë tsi naa baquë pistia joihuahai cato. Jasca, ëa raanish ca ri joihuahi quiha ëa joihuahai cato. Nicaparicana. Oquë-oquëriaxëhi quiha mato xërëquë ó ca iriama cato ra, naa baquë pistia jasca cato —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

Jesu rabëti yoi bo

Marcos 9.38-40

⁴⁹ Jatsi Juan chaniniquë:

—Jisa, Maestró. Mi janë tsi yoshi tsëcahai ca joni no tsayahitaquë ra. Tsayaxo toa joni no jënëmacas-hitaquë noba maxo quirim ja iqui iqui na —i Jesu qui Juan niquë.

⁵⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jënëmamayamacana. Noba rabëti tsi xo toa noqui pasomahama cato ra —iquiina.

Jacobo, Juan, tih cabo Jesú raahanina

⁵¹ Jabi basima quiha nai qui Jesu tërohacati xaba iniquë. Toatiyá tsi raquëhaxma tsi Jerusalén qui ja cacasni quiha. ⁵² Jatsi rëquë tsi joni bo ja raaniquë jahuë quinia ja rohahuacano. Jatsi, Samariá ca yaca qui ja jicocaniquë, chitëti iti Jesu bax mëraxëna. ⁵³ Jama, jato yaca qui Jesu cahëquë tsi quiha samariabá jato chitëmacasyamani quiha, Jerusalén qui ja bocana ca ja jiscani quëshpi na. ⁵⁴ Jatsi samariabo qui Jacobo, Juan, tih cabo caxaniquë. Caxahax,

—¿Naipá ca chíhi baaxëhi ni noa, Ibobá, jato mëshati, naa Elías yamabá ani jascaria? —i Jesu qui jaca niquë.

⁵⁵ Jatsi Juan, Jacobo, tih cabo quiri bësoxo tsi quiha Jesú jato raahaniquë. ⁵⁶ Jatsi yaca huëtsa qui ja bocaniquë chitëxëna.

Mahitsa ca banahuacanaibo

Mateo 8.19-22

⁵⁷ Bahí tsi bohocanajacano tsi,

—Jahuëniacara qui mi caxëhai ca mia banahuaxëquia —i huësti ca joni Jesu qui niquë.

⁵⁸ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jato quini bo jaya xo tsaca bo. Jasca, naha jaya xo isa bo. Jama, ëa, naa mana ax johax ca tsi xo toa racati xobo yama cato —iquiina.

⁵⁹ Jatsi joni huëtsa qui Jesu chaniniquë:

—Ea banahuahuë —iquiina.

Jama,

—Mi bëta cacasquia ra. Jama, jaboqui canoma xo ëa ra. Rësopaimaria xo noho jahëpa. E maihuaparixëti xo —i joni niquë.

⁶⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jato nabo Dios chahahuayamacanaibá maihuano. Mi yonoco tsi xo toa Dios Chani yoahi cati, naa Diós otohái ca yoati na —iquiina.

⁶¹ Jatsi,

—Mi bëta caxëquia, Taitá. Huënyamaxëhuë. Jahari noho xobó cabo qui ë caapariti xo jato joihuaxëna —i joni huëtsa niquë.

⁶² Jama, ja qui Jesu chaniniquë:

—Noho yonoco pi chitahëhuaquí tsi jahari mi jahuë bo qui mi bacayamano. Ibo Dios bax yonocoyoiti mëtsama xo toa jahari bacacatsai cato ra —iquiina.

10

Setenta ca joni bo Jesú raanina

¹ Jaquirëquë setenta ca joni bo Ibo Jesú biniquë. Bixo tsi quiha rëquë tsi dos, dos, dos tsi jato ja raaniquë ja shishocatsai ca yaca tëquë qui.

² Raapama tsi ja nëcaniquë:

—Huëstima tsi xo toa tēsahacati cato ra, ichariama yonococanaibo nori. Ja quëshpi tsi Ibo Dios nicacana, yonati ja ja raano ja bax yonocoti. ³ Jatsi, bocata. Mato raaquia. Cama xërëquë ó ca oveja xocobo jascaria ixëqui mato. ⁴ Jatsi parata, sahuëti, zapato bo, tihi cabo boyamacana. Jasca, bahí tsi bamayamacana, nohiria joihuaxëna. ⁵ Jasca, xobo qui jiconox pari tsi “Dios mato shomahuano” icana ibo qui. ⁶ Jabi toá pi rabënacatsai ca joni racano tsi toá tsi chitëxëhi quiha ma shomahuahaina. Jama, xobo ibo pi rabënacasyamano tsi ma joihuahai ca jahari bicana. ⁷ Jasca, xobo qui jicohax xobo rarinayamacana. Huësti ca iti tsi chitëcana. Toa xo tsi ma taahacahai ca jahuë bo picana. Jabi jahuë yonoco quëshpi tsi orihuahacaxëti xo yonati. ⁸ Jabi yacatá ca nohiria bá mato joihuano tsi mato qui ja taacanai ca jahuë bo picana ra. ⁹ Jasca, toá ca iquicanaibo jënimahuacana. Jënimahuahax, “Mato basima tsi xo Diós otohaina” icana jato qui.

¹⁰ “Jama, yacatá ca nohiria bá pi mato joihuayamano tsi jato calle bo qui bocata. ¹¹ Toá tsi “Mato yacatá ca cospo jaya xo noba tahë bo pë. Bicasyama xo noa. Bitá” i jato qui cana. Jasca, “Mato parayamaqui noa. Jaboqui mato qui basimaria Diós otoiha ca joquë ra” i jato qui cana. ¹² Parayamaqui. Copiti bari tsi anomariaxëhi quiha naa yacatá ca nohiria copi ra; naa jochahuaxëni ca Sodoma yaca oquë ja iti quiha.

Nicamixëni ca yaca bo

Mateo 11.20-24

¹³ Noitiriaxëhi quiha mato Corazín cabá. Noitiriaxëhi quiha mato ri, Betsaidá cabá. Mato yaca bo xo tsi huëstima ca jisti bo acacani quiha; mahitsa rë. Jabi jochahuaxëni ca Tiro y Sidón yaca bo xo tsi jasca ca jisti bo acacaro hapino tsi naama tsi jato jocha quima Dios quiri ja bësoquë acaniquë ra. Bamaxoma tsi moro ja sahuëquë acaniquë cohuëqui na. Jasca, chihí mishpó tsi ja tsaohuë acaniquë, jato cohuë jismaxëna. ¹⁴ Nicaparıcana. Copiti bari tsi anomariaxëhi quiha mato copi ra; Tiro y Sidón yacatá ca jochahuaxëni ca nohiria oquë ja iti quiha. ¹⁵ ¿Japa mato Capernaum yacatá cabá? ¿Nai qui bocascanai pa? Maj. Tënëtiya qui botëxëqui mato iquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë jochahuaxëni ca yaca bo yoati na.

¹⁶ Jatsi Jesú jahuë rabëti bo yobaniquë:

—Ea nicayoihi quiha mato chani nicacanaibo. Jasca, ëa niahi quiha mato chani nicacasyamacanaibo. Jasca, ëa raanish ca niahi quiha ëa bicasyamacanaibo —i ja niquë.

Setenta cabo bacanina

¹⁷ Jatsi rani tsi setenta ca raahacaniish cabo bacaniquë.

—Noqui nicahi quiha yoshi bo pa, Ibobá, naa mi janë tsi jato qui no chaniquë no —i jaca niquë.

¹⁸ Jatsi Jesu jato qui chaniniquë:

—Dios Chani ma yoaquë tsi Satanás jahuë chama bënohai ca ë jisitaquë ra. Ja bëbohacahitaquë ra. ¹⁹ Jabi chama mato qui aquia noqui pasomaha cato chama bëboxëna. Rono, nibo, tihi cabo xërëquë tsi coti mëtsaxëqui mato. Mato ayamacaxëcani quiha ra. ²⁰ Jasca, yoshi ma natsëcakai ca iqui tsi ranixëqui mato. Jama, oquë tsi ma ranixëti xo, naipá ca libro ó tsi mato janë bo quënëhacani iqui na —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë bëcanish ca rabëti bo qui.

Jesu raninina

Mateo 11.25-27; 13.16-17

²¹ Espiritu Santó tsi Jesu rani-ranitapiniquë. Ranihax ja chaniniquë:

—Oquë-oquëria ca xo mia ra, Jahëpá. Mia tsi xo naipa, mai, tihi cabo yonati Ibo-iboria. Mi qui “Gracias” iquia, tiisi jayamacabo qui mi Chani jia ca mi jisiquimahai quëshpi na. Jia tsi xo ra. Jasca, mai ca tiisi jaya cabo quima mi tiisi-tiisiria jonëmahacaquë ra, ja cahëyamacano iquish na. Jabi toca tsi mi acai ca quëshpi tsi “Gracias” mi qui iquia, Jahëpá. ²² Jasca, nicaparıcana, joni bá. Chama ë qui noho Jahëpá aniquë, jahuë bo tëquë yonati. Jabi yama tsi xo toa ëa, naa Dios Baquë-baquëria cahëyoihaina. Noho Jahëpa roha tsi xo toa ëa cahëyoihai cato. Jasca, yama tsi xo Jahëpa Dios cahëxëni cato. Jahëpa Dios cahëxëni ca roha ca ëa xo naa, naa jahuë baquë yoi. Jasca, Jahëpa Dios cahëcani quiha chahahuacanaibo ri, naa ë quënëni

cabo. Jato qui noho jahëpa jisiquimaquia ja cahëcano iquish na —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

²³ Jatsi jahuë rabëti bo quiri Jesu bësoniquë. Bësohax jato qui ja chaniniquë:
—Shoma xo mato ra. Jia tsi xo ma jisina. ²⁴ Jabi ë acai ca jahuë bo huëstima cabá jiscasniquë, naa Dios Chani yoanish cabo, rësonish ca chama bo ri. Ja jisyamacani quiha rë. Jasca, ë yoahai ca jahuë bo ja nicacas-caniquë, jaboqui ma nicahai jascaria. Jama, nicati mëtsama ja icani quiha —i Jesu niquë.

Jabi jiaxëni ca jayanish ca samariabo

²⁵ Jatsi jodioba yoba bo cahëxëni ca joni Jesu qui joniquë tanamacatsi na. Johax,
—Ëjënahuaxëhi ni ëa, Maestró, bëso-bësopaoxëna? —i ja niquë.
²⁶ Jatsi Jesú quëbiniquë:
—Ëjënihni ni Moisés quëñëninina? Ëjahuë ja quëñëni? —iquiina.
²⁷ Jatsi yoba cahëxëni cató quëbiniquë:
—“Mato joiti, mato shinana, mato coshi, tihni cabá tsi Dios ma noixëti xo. Jasca, mato rabëti bo ma noixëti xo, mamë ma noihai jascaria” ii quiha —i joni niquë Jesu qui.

²⁸ Jatsi,
—Jabija tsi xo toa mi yoahana. Tocapihi tsi bësoxëqui mia ra —i ja qui Jesu niquë.
²⁹ Jama, tocacasyamani quiha yoba cahëxëni cato rë. Jatsi parahax,
—ËTsohuë ni toa noho rabëti cato sa? —i joni niquë Jesu qui.
³⁰ Jatsi naa chani Jesú yoaniquë ja cahëno iquish na.
—Jabi joní Jerusalén jibyaniquë. Jericó yaca qui cahi ja ini quiha. Bahí tsi ja co-cono tsi yomacanaibo ja qui tsaminiquë rë. Jahuë sahuëti, jahuë parata, tihni cabo ja yoma-cani quiha. Ja sëtijahuacani quiha. Sëtiaxo tsi quiha bahí tsi ja jibëriacanicquë rësoti. ³¹ Toatiyá tsi quiha toa bahí tsi co-cohi arati ibo iniquë. Noitiria ca joni ja jisniquë ra. Jisi tsi tëtiaquiria tsi bahi qui ja riiniquë.

³² Jaquirëquë joni huëtisa joniquë. Levita ja ini quiha, naa Dios xobó tsi yonocohai cato. Jóni tsayaxo ja tëtianiquë jaa ri, mëbicasyamaquí na.

³³ Jaquirëquë joniquë samariabo, naa jodiobo qui yoixëni ca nohiria. Co-copama tsi noitiria ca joni ja jisniquë jaa ri. Jisi tsi, “Noitiria tsi xo naa joni ra” i ja ni quiha. ³⁴ Ja qui caxo tsi quiha jahuë quëësi bo ja chëxanicquë. Chëxaxo tsi ja yaboniquë. Jatsi jahuë burro qui noitiria ca joni ja jananicquë. Janaxo tsi quiha jahuë oxati xobo qui ja boniquë. Jaha xo tsi joni ja shomahuaniquë ra. ³⁵ Jatsi huëaquë tsi quiha dos ca parata copixëni cabo xobo ibo qui samariabá aniquë. “Naa noitiria ca joni ó bësona” i ibo qui ja ni quiha. “Naa parata mi nariso tsi mia copixëquia jahari ë joquë no” i ja ni quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë toa chani yoahi na. ³⁶ Chani yoahax,

—Ëjahuë shinahai, naa tres ca joni yoati na? Ëjëni ca ni toa sëtiahacanish ca joni qui rabëti jascaria cato? —i yoba cahëxëni ca qui Jesu niquë.

³⁷ Jatsi joní quëbiniquë:
—Shomahuanish ca samariabo quiha —iquiina.
—Cata. Ja ani jasca ca mi ano mia ri ra —i Jesu ja qui niquë.

Marta, María, tihni cabo qui Jesu shishonina

³⁸ Jahuë rabëti bo ya capama tsi yaca qui Jesu cahënicquë. Jahá tsi quiha racanicquë yoxa, naa Marta icanai cato. Jabi Jesu qui joi ja amani quiha jahuë xobó tsi ja chitëno. ³⁹ Jabi noma Martá jayani quiha, naa María icanai cato, naa Jesú tiisimahi ca nicacatsai cato. Jesu tahë tsi quiha ja tsahoniquë nicaxëna. ⁴⁰ Jama, nicatimaxëni Marta ini quiha shishocanaibo ja taahai ca iqui na. Jahuë yonoco shina-shinahi ja ini quiha. Jatsi Jesu qui Marta caniquë. Cahax,

—Ea shinahuë, Ibobá. Noho nomá ëa jibbayaquë pë. Emë pistia xo taahai ca ëa xo naa rë. “Mí rëquëmë mëbihuë” ina ja qui —nëa tsi Marta nëcaniquë jahuë noma yoati na.

⁴¹ Jatsi Jesú quëbiniquë:
—Huëstima ca jahuë bo yoati tsi shina-huëjënahi quiha mia rë. Jënima tsi xo mi acaina.
⁴² Jama, huësti ca jahuë narisqui mia axëna. Oquë tsi xo Mariá acaina, noho chani nicacasti na. Mëbihacatimaxëni tsi xo toa ja nicahana —i ja qui Jesu niquë.

11

Jahuë rabëti bo Jesú tiisimanina bëhoxti ja cahëcano
Mateo 6.9-15; 7.7-11

¹ Jabi Dios qui bëhoxhi Jesu iniquë. Ja jatiquë tsi quiha,
—Bëhoxti noqui ri tiisimana, Ibobá, naa Juan yamabá jahuë rabëti bo tiisimani jascaria —i jahuë rabëti bo ó ca huësti ca niquë.

² Jatsi jato Jesú yoani tsi xo naa:

—Bëhoxhi tsi nëcicana:
 “Oquë xo mi janë ra, Jahëpá.
 Nohiria mi ototsano ra” icana.

³Jasca,

“Jatiroha ca barí tsi piti noqui ana” icana.

⁴Jasca,

“Noba jocha mëbina, naa noqui yosicanaibo tēquë no noihai ca quëshpi na.

Jochati no tanamahacayamano” icana

—nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Dios qui bëhoxcana

⁵Jatsi nëca tsi Jesu chaniniquë jahuë rabëti bo qui:

—Shinapricana. Rabëti bo jaya xo mato tēquëta. Jabi mato rabëti xobo qui ma camitsa huëaticano tsi mapari baaxëna. Cahax, “Tres ca mapari ë qui prestahuahahuë, noho rabëti.

⁶Noho xobo qui cahëyaquë noho rabëti. Paxnahi quiha. Yama tsi xo ja qui ë ati cato rë” i ja qui ma mitsa. ⁷Jatsi xobo xara nëca tsi ja quëbimitsa, “Jishopë. Quëbëhacaquë caiti rë” iquüina. “Oxatí xo noa, naa ëa, nohó-na bo. Joinoma xo ëa ra, mapari mi qui axëna” i mato qui ja mitsa quiha. ⁸Jabi mato rabëti joicasyamamitsa mato qui mapari axëna, mato rabëti ja iquë ri. Jama, naama pi xobo ibo ma quënano tsi joixëhi quiha mapari mato qui axëna iquia ra. ⁹Jascaria, Dios qui bëhoxpiquí tsi bënëcana iquia ra. Mato qui acacaxëhi quiha. Mëracana. Mërapiquí tsi bixëqui mato. Mato bax japëcahacaxëhi quiha jahuë caiti. ¹⁰Bënahai ca qui acacaxëhi quiha. Bixëhi quiha mërahai cato. Japëcahaca-xëhi quiha caiti tsohuëcara ca quënahai ca bax na. ¹¹Shinapricahuë. “Sani picasquia” i pi mato xocobo no tsi ¿ja qui rono acaxëcanai pa? ¹²“Bachi picasquia” i pi ja no tsi ¿ja qui nibo acaxëcanai pa piti? ¹³Jabi mato xocobo qui jahuë jia cabo ati cahëxëni xo mato, jochacanaibo ma iquü ri. Tocapimano tsi ¿bënëcanaibo qui oquë tsi Espíritu Santo ayamayamaxëhi ni mato naipá ca Jahëpa ra? —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Yoshi pasomaha ca chani

Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27

¹⁴Jabi joni quima yoshi niahi quiha Jesu iniquë. Yoshi iqui tsi jaro naa joni ini quiha. Jama, yoshi Jesú tsëcaquë tsi quiha chanitsi joni niquë ra. Jatsi ratëniquë nohiria bo ra tsayahax na. ¹⁵Jama, Jesu pasomaha chanitsi nohiria huësti huësti ca niquë pë.

—Naa joni mëbìhi quiha Satanás, naa yoshi bo ibo-iboria ra. Satanás chamá tsi yoshi bo tsëcahi quiha tia —i jaca niquë Jesu yoati na.

¹⁶Jatsi,

—Naipá ca jisti-jistiria ahuë ra —i Jesu qui huëtsa bo niquë pë tanamaxëna.

¹⁷Jama, ja shinacanaí ca cahëquí tsi jato Jesú quëbiniquë:

—Jabi quëyohacaxëhi quiha pais ca nohiria bo, ja nianacaquë no ra. Jasca, quëyohacacaxëcani quiha xobó ca nohiria ri, ja iquinacaquë no. ¹⁸Jasca jamë pasomaha pi Satanás iquinano tsi ¿jënahuariahax jahuë chama naamana? Nëcaquia ra, ëa mëbìhi quiha Satanás, yoshi bo tsëcati i ma ai quëshpi na. ¹⁹Yoshi bo tsëcati pi Satanás ëa mëbino tsi ¿tsohuë ni toa mato nohiria yoi mëbiti ibo-iboria? Yoshi bo tsëcapani quiha jato ri. ¿Tsohuë ni toa jato tsëquëmati ibo ra? ¿Satanás ma ni? Ja tsi xo toa mato qui quësoxëhi quiha mato nohiria yoi bo iquia. ²⁰Jabi Dios chamá tsi yoshi bo ë tsëcaquë ra, Satanás chamá tsi nomari. E aca cató tsi bëro tsi xo toa mato qui Diós othai ca johana ra.

²¹Jabi chamaxëni ca joni jahuë xobó ca jahuë bo ó bësono tsi jënima ca xo jahuë jahuëmishni bo. Yomahacatimaxëni ca xo. ²²Jabi toca xo Satanás ri. Jënima xo jahuë jahuë bo. Jama Satanás oquë ca pi jono tsi bëbohacahi quiha Satanás ra. Joxo tsi Satanás iquinati jahuë bo mëbìhi quiha. Jaquirëquë, jahuë jahuë bo bichi quiha.

²³Jabi ëa pasomaha yoi tsi xo ë bëtama cato. Jasca, noho yonoco pasomaha tsi xo toa ëa mëbiyamahai cato.

Bacahai ca yoshini

Mateo 12.43-45

²⁴Jabi joni quima yoshi tsëcacacano tsi xaba qui cahi quiha. Caxo tsi iti huëtsa mërahi quiha chitëxëna. Mahitsa mërahax, “E jisbëriani ca xobo qui jahari cacëquia ra” ii quiha yoshini rë. Jatsi bacahi quiha pë. ²⁵Bacaxo tsi joni tsayahax quiha. Jaboqui jënima xo joni, bahuëhaca ca xobo jascaria. ²⁶Ja jisbëriani ca joni tsayahax catëquëhi quiha pë, naa jabë yoshi huëtsa bo mërahi na. Jatsi siete ca yoshi yoixëni cabo bëhi quiha ja bëtati. Jatsi joni qui jicocani quiha jato tēquëta racaxëna. Jariapari iriama joni iniquë, jama jaboqui noiti-noitiria nori —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

*Jesu nicacana**Mateo 12.38-42; Marcos 8.12*²⁷ Nêca tsi Jesu chanino tsi quiha nohiria xêrêquê ó ca yoxá quênaniquê:

–Shoma xo mi ihua, naa mia comanish cato ra. Shoma xo mia chocho amanish cato ra –iquiina.

²⁸ Jatsi,

–Jama xo. Shoma tsi xo Dios Chani nicacanaibo. Shoma tsi xo Dios Chani acanaibo iquia –i ja qui Jesu niquê.

²⁹ Tocajano tsi quiha ja qui quêtsotsi nohiria misco niquê. Jatsi jato qui ja nêcaniquê:–Anomaria tsi xo no bêta jaboqui bêsobêqui-canaibo rê. E acai ca jisti-jistiria roha jiscasani quiha pê, ê qui chitiminox pari. Maj. Jonás jisti roha jato qui axêquia. ³⁰ Jabi sani chahita jatoquê quima Jonás xabahamahacaquê tsi quiha jahuê chani Nínive yacatá ca nohiria bá chahahuaniquê ra. Jato qui jisti Jonás ini quiha jato chahahuamaxêna. Jascaria, naa xaba ó ca bêsocanaibo qui jisti ixêquia éa ri, naa Nohiria Baquê è nori cato. ³¹ Copiti barí tsi bêsotêquêxêhi quiha yoxa chama, naa Shiba mai ax jonish cato. Bêsotêquêcaxêcani quiha naa xabacá ca nohiria bo ri. Jatsi toa barí tsi jato qui quêsoxêhi quiha naa yoxa chama, éa ja chahahuayamacana iqui na. Naa yoxa chama tsayacana. Nêama ja caniquê chama Salomón yamaba tiisi nicaxêna. Jama, nêá ca Salomón oquê ca jisqui mato ra. Jisi tsi nicayamaqui mato pê. ³² Jasca, bêsotêquêcaxêcani quiha Nínive yacatá ca nohiria bo ri, copiti barí no. Naa xabacá ca nohiria qui quêsocaxêcani quiha jato ri. Jabi jato qui Dios Chani Jonás yoaquê tsi quiha jahuê chani qui ja chitimicaniquê. Jama, nêá ca tsi Jonás oquê ca jisqui mato ra. Toa jahuê chani chahahuayamaqui mato pê.*Noba quinia bêrohuahi quiha noba shinana**Mateo 5.15; 6.22-23*³³ Jabi lamparina tsamaxo tsi ¿caca nama janahi ni ibo pa? Jahuê ití tsi janahi quiha ra. Jatsi naquêtê qui jicoxo tsi huêa jixxêhi quiha nohiria. ³⁴ Jascaria tsi mēbihacaxêhi quiha nohiria, shina jia ca jayapiquí na. Mato quinia bêrohuaxêhi quiha mato shinana, ja jēnimacaquê no. Jatsi jabi jia ca jayaxêhi quiha mato ra. Jama shina yoi pi jayahi tsi tsémó tsi coxêqui mato rê. ³⁵ Jatsi quiniacaxêcahuê, mato shina ó ca huêa nocahuahacayamano, ja yoinayamacano iquish na. ³⁶ Mato shina pi jēnimano tsi, tsémó pi ma bohoyamano tsi, huahuaxêhi quiha mato jabi jia cato ra, naa lamparina huahuahai jascaria –tíhi tsi quiha Jesu niquê nohiria bo qui chaníhi na.*Fariseobo, yoba cahêxêni cabo, tihí cabo pasomaha Jesu chaninina**Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47*³⁷ Jabi jahuê chani Jesu jatihuaquê tsi quiha fariseobá ja qui joi amaniquê jahuê xobó tsi ja oriquino. Jatsi jahuê xobo qui Jesu caniquê. Cahax ja tsahoniquê ja bêta oriquirena. ³⁸ Jabi Jesu mēchocoyamani quiha pinox pari. Ja quêshpi tsi fariseobo ratêniquê, jodioba jabi pasomaha ja iqui iqui na. ³⁹ Japi ja qui Jesu chaniniquê:–Yobá-naxêni xo mato fariseobo ra. Mato mēquê chocoharia xo mato. Jodioba jabi bo nicariaqui mato. Jama, mato shina tsi xo toa jahuê bo ó quêémixêniria ra. Yoixêni ca xo. ⁴⁰ Jatsi, cahêtimaxêni xo mato ra. ¿Mato shina Dios, naa noba yora nêhohuanish cató ayamayamani? ⁴¹ Jariapari mato shina Ibo Dios qui acahuê. Jaquirêquê jiaxêhi quiha mato jabi tēquê.⁴² Noiti xo mato fariseobo ra. Ma tēsaha ca yochi bo, naa mente, ruda, tihí cabo quima xatê pistia ca, naa decima ca Dios qui aqui mato, mato yoba bo nicaxêna. Jēnima quiha. Jama, mabê xatê yoi bo mēbicasayama xo mato pê. Dios noiyamayoiqui mato iquia. Jabi Dios yoba ma nicaxêti xo ra, yoba huêsa bo shina-bēnoxoma.⁴³ Noiti xo mato fariseobo ra. Catiti xobo qui jicoxo tsi oquê ca tsahoti bo bicasqui mato pê. Jasca, yacatá ca bahí tsi bohoquí tsi nohiria bá mato joihuahai ca ó pasoqui mato pê.⁴⁴ Noiti xo mato ra. Mato tsaya-tsayacani quiha nohiria, shina jiaxêni ca ma nori ca quêscahuaquí na. Jama, mato shina tsi xo yoixêniria. Jato qui jonê tsi xo toa mato jabi yoi bo ra –nêa tsi quiha fariseobo qui Jesu nêcaniquê.⁴⁵ Jatsi Moisés yoba cahêxêni cabo huêstitá quêbiniquê:

–Jishopê. Noqui ri ocahuauqui mia pê, Maestró, toca tsi mi chaniquê no. Noqui anomá quiha –i Jesu qui joni niquê.

⁴⁶ Jatsi Jesú quêbiniquê:

–Noiti tsi xo mato ri, yoba cahêxêni cabá. Nicahacatimaxêni ca yoba bo nohiria bo qui aqui mato pê. Jama, jato qui ma acai ca yoba bo nicayamahai ca mato xo naa ra.

⁴⁷ Noiti xo mato ra. Mato naborêquêbá Dios Chani yoanish cabo tēpasniquê pê. Jatsi jato bax maihuati xobo aqui mato pa, nohiria bo jato shinamaxêna. ⁴⁸ Jama, mato qui jia tsi xo

toa mato naborëquëbá anina iquia. Dios Chani yoanish cabo ja acani quiha. Jaquirëquë jato bax maihuati xobo aquí mato pë, nohiria bo quima mato jabi yoiria ca jonëmaxëna.

⁴⁹ ‘Jabi mato yoati tsi Diós yoani ca tsi xo naa ra: “Jato qui noho Chani yoati ibo bo, noho Chani chitahëhuati ibo bo, tihí cabo jato qui raaxëquia. Huësti huësti ca tēpasçacëcane quiha pë. Tëxë bo tēnëmacaxëcane quiha” i Dios ni quiha jahuë tiisí no. ⁵⁰ Jabi toca ja iquë ra. Rëquë rohari tsi tēpas-hacane quiha huëstima ca Dios Chani yoati ibo bo rë. Jabi naa tēpas-hacane cabo tēquë quëshpi tsi mato copixëhi quiha Dios ra. ⁵¹ Jabi Abel pari acacane quiha. Jaquirëquë huëstima ca Dios Chani yoati ibo huëtça bo acacane quiha. Jarohari tsi Zacarías ja acaniquë. Altar, naa arati xobo naxërëquë xo tsi Zacarías ja tēpasçane quiha. Mato parayamaquia. Ja tēpas-hacane quëshpi tsi copihacaxëti xo naa jaboquí ca bēsocanaibo.

⁵² ‘Noiti xo mato yoba cahëxëni cabá. Mahitsa ca ma tiisimahai ca iqui tsi Dios Chani cahëyamahi quiha nohiria bo ra. Jasca, jabi ja ca chani cahëçasyama xo mato ri. Jasca, ë qui bēçascanaibo quëtiaqui mato pë, Dios Chani ja chahahuayamacano iquish na —nëa tsi fariseobo, yoba cahëxëni cabo, tihí cabo qui Jesu nēcaniquë.

⁵³ Chanixo tsi quiha jato xobo Jesú jisbayaniquë. Jatsi ja qui çaxatsi yoba tiisimacanaibo, fariseobo, tihí cabo niquë. Çaxaquí tsi huëstima ca jahuë bo yoati tsi ja nica-nicacane quë tanamacasquí na. Mahitsa ja nica-nicacane quiha. ⁵⁴ Jatsi ja tsayamisria-cane quë ja qui quësoxëna.

12

Fariseobo pasomaha Jesú yobanina

¹ Jabi huëstima ca nohiria bo Jesu qui quëtsoniquë. Tihiria ca inish ca racana. Yama xëa ini quiha tapiti. Jasca, jato huëtça jamahi ja icane quiha xëa yama iqui na. Jatsi jahuë rabëti bo qui çanitsi Jesu niquë.

—Fariseobá tiisimahai ca qui quiniacaxëcahuë. Paramisxëni ca xo. ² Bërohuahacaxëti xo jato jabi yoi ra. Jonëma quiha.

Nohiria qui no raquëyamano

Mateo 10.28-31

³ ‘Jabi raquëxo tsi Dios Chani ma yoa-yoapaoniquë. Jama, jaboquí tsi mato nicacaxëcane quiha nohiria. Jasca, Dios Chani yoahi tsi ma baxëxpauoniquë. Jama, jaboquí bëro-bëroria tsi noho Chani ma yoaxëti xo, raquëxoma. ⁴ Jabi mato acascanaibo qui raquëyamacana, noho rabëti bá. Mato yora roha tsi ati mëtsa ca xo. Mato aapiquí tsi jaroha tsi xo toa mato ja acanaina. ⁵ Jama, Dios qui ma raquëxëti xo iquia ra. Tënëtiya qui nohiria niati çama jaya xo, jato ati. Parayamaquia. Dios qui raquëcana iquia.

⁶ ‘çMahitsa, naa dos ca parata quëshpi tsi cinco ca çorobo iniayamayamacahi ni? Copiyamaria ca xo. Jabi copiyama ca çorobo shina-bënyomahi quiha Dios ra. ⁷ Jascaria, mato boo tēquë toçahacane quiha ra. Jatsi raquëyamacana, huëstima ca çorobo oquë ma nori quëshpi na —nëa tsi Jesu nēcaniquë.

Nohiria bësojo ax tsi Cristo ti çaninhaina

Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20

⁸ ‘Nohiria bësojó pi “Cristó-na xo ëa” i nohiria no tsi Dios ángel bo bësojó tsi “Nohó-na xo toa” ixëquia ëa ri, naa Nohiria Baquë ë nori çato. ⁹ Jama, nohiria bësojó pi ëa pasomaha nohiria çanino tsi Dios ángel bo bësojó tsi “Nohó-na ma xo toa” ixëquia ëa ri, naa Nohiria Baquë ë nori çato.

¹⁰ ‘Jabi ëa pasomaha pi nohiria çanino tsi iriama tsi xo toa. Jahuë jocha masaxëhi quiha Dios. Jama Espiritu Santo pasomaha pi nohiria çanino tsi masahacayamaxëhi quiha jahuë jocha ra.

¹¹ ‘Jabi çatiti xobó ca çama bo, nohiria çama bo, tihí cabo qui mato ja bocamitsa mato qui quësoxëna. Tocapijahuacano tsi shina-huëjënayamatsicana ma quëbixëhai ca yoati na. ¹² Toatíyá tsi mato tiisimaxëhi quiha Espiritu Santo ra. Ma yoaxëti ca mato jismaxëhi quiha. Çaniyamaxëqui mato, Espiritu Santo inori —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nēcaniquë.

Jahuëmishni bo ó quëëmishxëni çato

¹³ Jatsi nohiria xërëquë ó ca çoni çaniniquë:

—Noho rëquëmë qui mi çanino, maestró. Huashicoxëni quiha. Noho jahëpa yamaba jahuëmishni bo ë bëta xatënyamahi quiha pë —i Jesu qui ja niquë.

¹⁴ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Iyamaquia ra, çoni. Nohiria jahuëmishni bo tsi yobati ë raahacayamaniquë ra —iquina.

¹⁵ Jatsi,

—Quiniacaxëcahuë. Anoma tsi xo jahuëmishni bo ó quëëmish-haina ra. Huëstima ca pi ma çayano ri tsi çjënahuariaxo raca toa jahuë bá mato raniyoihuana? —i Jesu niquë.

¹⁶ Jatsi naa chani Jesú nohiria bo qui yoaniqué ja cahécano iquish na:

—Huai jiaxéni ca rico ca joni jayani quiha. Anomaria ja tésani ca bëro ini quiha. ¹⁷ Ja iqui tsi “¿Jénahuaaxéhi ni éa sa? Bimi janati ca xobo narisquia ré” i jamé ja niqué. ¹⁸ Jarohari tsi, “Noho bimi janati xobo pistia bo poxaxéquia ra. Jaquiréqué xobo चाहितaxéni cabo axéquia noho bimi, noho jahué bo, tihí cabo quëshpi na. ¹⁹ Acax, ‘Mí yonoco jénëna. Huéstima ca año no tsi naamaxéhi quiha mi nanéha ca jahué bo ra. Shoma xo mia. Oriquiuhé. Jénë ahué. Ranitsihué’ i émë xéquia ra” —néa tsi rico ca joni nëcane quiha. ²⁰ Jatsi ja qui Dios chaniniqué: “Naa baquichá tsi rësoxéqui mia, yoyoxéni cató. Mi rësoqué tsi ¿tsohué ni toa mi janaha ca jahué bo bichiina ra?” iquiina. ²¹ Jabi toca xo parata, jahuémishni bo, tihí cabo ó quëëmíxéni cabo. Mëquëyariayoi ca xo, Dios shinayamahi na.

*Dios no chahahuati xo
Mateo 6.25-34*

²² Jatsi jahué rabéti bo qui chanitéquëtsi Jesu niqué:

—Oriquiti, sahuéti, tihí cabo ti tsi shinayamacana ra. ²³ Mato oriquiti oqué tsi xo ma bësohaina. Jasca, mato sahuéti oqué tsi xo mato yora. ²⁴ Isa bo tsayacahué. Bëro banayamacani quiha. Bimi tésayamacani quiha. Jasca, yama tsi xo toa jato xobo qui nanéhaca ca bimi ra. Jama, jari jénima ca xo. Jato pimahi quiha Dios ra. Jabi ¿isa bo oquëyama-yamahi ni mato ra? ²⁵ Jasca, ¿jénahuariaxo raca ma bësohai ca año bo ma huinomana, ma shina-huëjénahai cató no? ²⁶ Inoma xo mato ra. Japi oriquiti, sahuéti, tihí cabo yoati tsi shina-shinayamatsacana.

²⁷ Jasca, huasi joa jiaxéni cabo qui tsayacahué. Yonocoyamacani quiha oriquiti quëshpi na. Jiaria tsi xo ja jiscanaina. Salomón yamaba raiti oqué-oquëria ca xo iquia ra. ²⁸ Jabi jiaria tsi naa naamayamahi ca joa, naa mëri tsi nahai ca joa sahuémahi quiha Dios ra. Tocapiquí tsi ¿mato ri sahuëmacas-yamayamaxéhi ni Dios ra? Iriama tsi xo toa ma chitimahaina iquia. ²⁹ Jaha tsi oriquiti, jénë, tihí cabo ó quëëmisyamacana. Jasca, nëca ca jahué bo yoati tsi shina-huëjénayamacana. ³⁰ Jabi ja picanai ca shina-shinacani quiha Dios cahëyamacanaibo. Jama, mato ó bësohi quiha mato Jahëpa, ma narisyamano iquish na. ³¹ Jatsi, mato Chama-chamaria pari shinacana. Tocapimano tsi mato qui acacaxéhi quiha, oriquiti, jénë, tihí cabo ma narisyamano iquish na. ³² Raquëyamacana, noho xocobá. Jahué mana ca jahué bo mato qui acatsi quiha Dios ra.

*Mana ca jahué bo
Mateo 6.19-21*

³³ ‘Mato jahué bo iniacana, noitiria cabo qui parata axëna. Tocapimano tsi oquëxéhi quiha mato mana ca jahué bo ra. Oqué-oquëria ca jahué bo quëyotimaxéni tsi xo jotoro ri. ³⁴ Jabi maí ca jahuémishni bo pi noiquí tsi toa jahué bo shinarahaxéqui mato pë. Jama, Dios noiquí tsi Dios jahué bo shinaxéqui mato ra.

Rohahuahacati xo Diós-na bo

³⁵⁻³⁶ ‘Ma rohahuahacaxéti xo iquia. Jato chama manacanaí ca yonati bo jascariacana. Raiti sahué ca xo. Jasca, chama bax ririhi quiha jato lamparina bo. Jatsi ahui yahai ca joni fiesta ax jato chama bacano tsi ja bax caiti japëcatapicani quiha. ³⁷ Jatsi ranicani quiha yonati bo, ja manacanaí ca nori ca jato chamá jisqué no. Ja manacanaí nori iqui tsi ranixéhi quiha chama ri. Ja quëshpi tsi jahué yonati bo tsahomaxéhi quiha pimaxëna. Jahué sahuéti rarinamaxo tsi jato taaxéhi quiha chama ra. ³⁸ Jabi baquicha, baquishmari, tihí pi no tsi chama jono tsi ranicaxécani quiha yonati bo, ja rohahuahacacani quëshpi na. Jabi manahai ca yonati bo jixxéhi quiha chama, joxo na. ³⁹ Jasca, shinaparicana. Yomaxéni ca johai ca xaba pi cahërohani tsi jahué xobo ó ibo bësoquë aqúe ra. Jahué xobo qui jicoti mëtsama yomaxéni ca iquë aqúe ra. ⁴⁰ Jascaria tsi ma rohahuahacaxéti xo mato ri. Jabi bacaxéquia, naa Nohiria Baquë é nori cato. Bacaxéquia jaha ma pasoyamahi ca xabacá no —néa tsi Jesu nëcanequë.

*Chiquishxëni ca yonati
Mateo 24.45-51*

⁴¹ Jatsi Pedró nicaniqué:

—¿Tsohué qui naa chani mi yoaha? ¿Jatiroha cabo qui mi yoaha sa? ¿Noqui roha quëshpi ma ni? —iquiina.

⁴² Jatsi Jesú quëbiniqué:

—¿Tsohué ni toa empleado jiaxéni cato, naa chahahuahacati cato? ¿Jénica nohiria bixéhi ni chama, jahué yonati bo obësoti empleado iti, jato orihuati? ¿Jahué yonati jia ca biyamayamaxéhi ni? ⁴³ Jahué chamá ja qui aca ca yonoco aapihi tsi ranixéhi quiha empleado, jahué chama joqué no. Ja acai ca jixxéhi quiha jahué chama ra. ⁴⁴ Jisi tsi jahué empleado qui jatiroha ca axéhi quiha, jahué jahué bo tëquë obësoti. ⁴⁵ Jama, “Bamaxéhi quiha noho

chama” i pi toa yonati no tsi, jahuë chama yonati bo pi ja rashano tsi çjënahuariaxëhi ni jahuë chama ra, nicaxo na? Jasca, oriçuihaina, jënë acaina, pahëhaina, tihi cabo pi empleadó ano tsi çjënahuaaxëhi ni chama ra, nicaxo na? ⁴⁶ Ja quiniaxëti xo ra. Jabi jaha ja pasoyamahai ca bari tsi bacaxëhi quiha toa chama ra. Bacaxo tsi çjahuë yonati yoi ca tēpasayamayamaxëhi ni? Nicamixxëni caba copi ja qui axëhi quiha ra.

⁴⁷ Jasca, huëstima tsi rashahacaxëhi quiha jahuë chama shina cahëhai ca yonati, ja yoaha ca ayamapiquí na. ⁴⁸ Jama, iriama tsi rashahacaxëhi quiha jahuë chama shina cahëyamahax cato, janyama ja aquë no. Jabi huëstima ca tiisi pi joni qui acacarahano tsi huëstima ca ó pasohacaxëhi quiha. “Ariaxëhi quiha” ii quiha nohiria bo ja yoati na. Joni qui pi huëstima ca ati yonoco acacarahano tsi oquë ca yonoco ja ati ca ó pasocaxëcani quiha nohiria bo –i Jesu niquë.

Jesu iqui tsi oquëxnamahacaxëhi quiha nohiria
Mateo 10.34-36

⁴⁹ “Jabi mai qui è joniquë mai ca nohiria oquëxnamaxëna. Ea iqui tsi iquinacaxëcani quiha nohiria ra, caxahi na. Jaboqui pi ja oquëxnacano tsi è raniquë aquë. Ja oquëxna-tapicano ra. ⁵⁰ Jasca, anomariaxëhi quiha è tēnē-tēnëhaina rē. Ja iqui tsi shina-huëjēnaquia. Mēri tsi ja jatino ra. ⁵¹ Jasca, nohiria bēpasimahi è joyamaniquë. Toca tsi quëschahuayamacana. Jama, nohiria iquinamati, nohiria oquëxnamati, tihi ca aqūi è joniquë. ⁵² Ea iqui tsi oquëxnaaxëhi quiha xobó ca cinco cabo. Dos ca pasomahaxëhi quiha tres cabo; tres ca pasomahaxëhi quiha dos cabo. ⁵³ Ea iqui tsi jahuë baquë pasomahaxëhi jahuë jahëpa rē. Jasca, jahuë jahëpa pasomahaxëhi quiha jahuë baquë ri. Ea iqui tsi jahuë jahi pasomahaxëhi quiha jahëhua. Jasca, jahuë jahëhua pasomahaxëhi quiha jahuë jahini. (Jasca, èa iqui tsi jahuë raisi pasomahaxëhi quiha jahuë raisi ri) –nëa tsi quiha Jesu nēcaniquë.

Copiti Ibo-Iboria bēsojō niixëhi quiha nohiria
Mateo 16.1-4; 5.25-26; Marcos 8.11-13

⁵⁴ Jatsi nēca tsi nohiria bo qui Jesu chaniniquë:
– “Joqui oi” iqui mato, yota tsēmo chëquë johai ca ma jisquë no. Jatsi oi tsi xo. ⁵⁵ Jasca, xototsi yota no tsi “Matsinaxëhi quiha rē” iqui mato. Jabija tsi xo toa ma iquiina. ⁵⁶ Jabi nai tsaya-tsayaqui tsi oi johai, yota johai, tihi cabo cahëxëni xo mato, paramixxëni cabá. Jama, jaboqui no bēsohai ca xaba cahëtimaxëni xo mato ra.

⁵⁷ ‘Çjia ca jahuë ati mētsama ni mato sa? ⁵⁸ Jabi mato pasomaha ca joni pi mato qui caxano tsi bamahaxma tsi ja bēta rabēnacana, gobierno chama bo qui mato ja bonox pari. Jabi policia qui chamá mato mēamitsa ra. Jaquirëquë cárcel qui ma nanëhacamitsa. ⁵⁹ Jatsi tsëquëyamaxëqui mato rē. Jariapari tsi mato mólta copi ma jatihuaxëti xo. (Jascaria tsi bamayamacana rohahuahacaxëna. Joxëhi quiha Dios copiti bari ra) –nëa tsi Jesu nēcaniquë.

13

¹ Toatiyá tsi huësti huësti ca nohiria bo Jesu qui bēcaniquë Pilató ani ca yoaxëna. Jabi Galiléa ca joni bo Pilató tēpasni quiha. Tēpasxo tsi quiha yohina jimi ya jato jimi ja jaxcamēnamani quiha pē, Jerusalén ca arati xobo xo na. Toa yohina jimi Dios qui acacati ini quiha nohiria ba jocha quëshpi na. ² Nicahax Jesú quëbiniquë:

– Çjahuë shinacana? ÇGaliléa ca nohiria oquë ni naa tēpas-hacanih ca joni ba jocha ra? ³ Iyamahi quiha. Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato jocha quima pi Dios quiri bēsoyamahi tsi rēsoxëqui mato ri. ⁴ ÇJapa Siloé ca namëhacanih ca joni bo? Toa ax tsi quiha dieciocho ca joni bo acacaniquë jato ri, jato cacha xobo tētēca poxoniquë no. ÇJa acacani iqui tsi Jerusalén cabo oquë jato jocha ini? ÇJahuë shinacana? ⁵ Dios copi ja nomari iquia. Jama, mato quinia pi raninamayamahi tsi rēsoxëqui mato tēquë ri –i jato qui Jesu niquë.

Bimiyamahai ca jihui ti chani

⁶ Jatsi naa chani nohiria bo qui Jesu yoaniquë:
– Bimi jihui jayaniquë joni ra, jahuë hui cato. Jahuë bimi bichi ja cani quiha. Yama a ra. ⁷ Japi jahuë yonati qui ibo chaniniquë: “Tsayahuë. Tres año no tsi naa jihui qui è joquë bimi bixëna. Yama xo pē. Rërahuë. Anoma quiha. Noho mai xëa biqui ra” iquiina. ⁸ Jama, jahuë yonati quëbiniquë: “Jari huësti ca año no tsi ja niino. Ja tēamē tsi mai huëyoxëquia. Jahuë mai jiahuaxëquia. ⁹ Oquëri ca xënipá tsi ja bimimitsa ra. Ja bimiyamapino tsi rëraxëquia ra” i yonati ni quiha ibo qui –nëa tsi Jesu nēcaniquë.

Joiti bari tsi yoxa Jesú jënimahuanina

¹⁰ Jabi jodioba catiti xobo xo tsi tiisimahi Jesu iniquë. ¹¹ Jaha tsi quiha noitiria ca yoxa iniquë. Dieciocho año no tsi tapitimaxëni ja ini quiha. Jabi yoshi iqui tsi tēto ja ini quiha, mēstē niitimaxëni iquiina. ¹² Jisi tsi Jesú quënaniquë:

– Mi jënimahuahacaquë, caí –iquiina.

¹³ Jatsi yoxa ja motsaniquè jahuè mèquënë no. Ja joitapiniquè ra. Joixo tsi quiha Dios ja ocahuaniquè “Gracias” iquiina. ¹⁴ Jama, catiti xobo chama caxaniquè, joiti barí tsi Jesú jënimahuani nori quëshpi na. Jatsi,

–Seis tsi xo toa yonocoti bari ra. Toa barí tsi bëcahuè jënimahuahacaxëna. Anoma tsi xo toa joiti barí tsi jënimahuahacahaina ra –i nohiria qui chama niquè.

¹⁵ Jatsi Jesú quëbiniquè:

–Jisa, mato paracanaibá. ¿Japa mato huëyè bo, mato burro bo? ¿Joiti barí tsi jato mërisyamayamacanai, jënë qui jato mëpixëna? ¹⁶ ¿Japa naa yoxa ra? Abraham yamabo chahitaxocobo xo ra. Huëyè, burro, tihí cabo oquè quiha. Jabi dieciocho año no tsi Satanás iqui tsi mëstë niitimaxëni ja iquè ra, tètò iquiina. ¿Mato qui yoi ni naa tètòhai ca yoxa jënimahuahaina pa? –i nohiria bo qui Jesu niquè.

¹⁷ Nëca tsi Jesu chaniquè tsi quiha ja qui caxahai ca chama bo bërabiniquè. Jama, rani-raniniquè nohiria tëxë. Jato qui jia ini quiha Jesú ani ca tëquè.

Mostaza bëro, levadura, tihí cabo jascaria tsi xo Diós otohaina

Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32

¹⁸ Jatsi Jesú nicaniquè:

–¿Jahuè jasca ni Diós otohaina? ¿Jahuè qui Diós otohái ca jaharisihuaxëhi ni noa? ¹⁹ Bëro mishni, naa joní banahai ca mostaza bëro jascaria xo iquia. Shinahaqui quiha mostaza bëro. Shinahacax jihui manëhi quiha. Jaquirëquè toa xo tsi jato naha aquí quiha isa bo –i Jesu niquè.

²⁰ Jatsi Jesú jato nicanatëquëniquè:

–¿Jahuè qui Diós otohái ca jaharisihuaxëhi ni noa? ²¹ Levadura jascaria xo iquia. Jariapari tsi harina somo ca ya tètòhai quiha yoxa. Toca tsi harina xara pacanahi quiha jahuè shapo –i Jesu niquè.

Natsëo ca caiti

Mateo 7.13-14, 21-23

²² Jatsi yaca bo xo tsi Jesú tiisima-bonaniquè. Huësti ca yaca jisbaya tsi yaca huëtisa qui ja caniquè Jerusalén quinia ca bahí no. ²³ Jatsi,

–¿Xabahamahacaxëhi ni ichariama cabo roha, Taitá? –i nohiria niquè. Jatsi Jesú quëbiniquè:

²⁴ –Naipá ca caiti tsi xo natsëo. Jatsi ariacana ja qui jicoxëna. Ja qui jicoti mëtsama icaxëcani quiha huëstima ca jicocas-canaibo ra. ²⁵ Jabi xobo ibobá caiti japano tsi jicoti-maxëni-xëhi quiha mato ra. Jatsi, “Noqui jicomahuè, Ibobá” ixëqui mato, cacha niuhax na. Jatsi, “Mato cahëyamauia” i mato qui xëhi quiha Ibo ra. ²⁶ Jatsi jahari quëbixëhi quiha mato. “Mí bëta no oriquipaoniquè ra. Jasca noba yacata xo tsi noqui mi tiisimapaoniquè ra” ixëqui mato, mahitsa. ²⁷ Jatsi, “Mato cahëyamauia. Bocata, mato jochahuaxëni cabá” i mato qui xëhi quiha. ²⁸ Jatsi, araconaxëqui mato ra. “E ra ma. Jishopë” ixëqui mato, cacha ax na. Toá ca Diós otohái cató ca Abraham, Isaac, Jacob, Dios Chani yoanish cabo, tihí cabo jixxëqui mato. Jato bëtayamaxëqui mato ra. ²⁹ Toatiyá tsi maí ca iti bo tëquè quima ax bëcaxëcani quiha nohiria bo. Diós otohái cató tsi oriquicaxëcani quiha carayanabo ri. ³⁰ Tsayacahuè. Toa barí tsi mato qui quërasria ca carayanabo pari bixëhi quiha Dios ra. Jama, noitixëhi quiha mato jariapari ca Dios Chani binish cabo. Jachoxëqui mato iquia –nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquè.

Jerusalén ca nohiria Jesú noinina

Mateo 23.37-39

³¹ Jatsi ja qui huësti huësti ca fariseobo bëcaniquè.

–Nëa chitëyamatsihuè. Jabahuè ra. Mía acatsi quiha Herodes ra –i Jesu qui jaca niquè.

³² Jatsi Jesú quëbiniquè:

–Jahari toa quiaxëni ca qui bocata. “Jaboqui, huëaquè, jari yoshi bo tsëcaxëquia ra. Toa dos ca bari no tsi nohiria bo jënimahuaxëquia. Jama, oquëri ca bari jatixëhi quiha noho yonoco ra” icana ja qui. ³³ Jari noho quiniá tsi é caxëti xo ra. Jaboqui, huëaquè, oquëri ca bari, tihí tsi xo é cahaina. Jasca, Jerusalén tsi é namëhacaxëti xo, naa Dios Chani yoanish ca huëtisa bo acacani jascaria.

³⁴ Jisa Jerusalén ca nohiria bá. Dios Chani yoati ibo jari aquí mato rë. Mato qui Diós raahai ca Chani bëcanaibo aquí mato maxaxá no. Jabi mato noiquí tsi mato otocasquia, naa jahuè pëhi namá jahuè xocobo patiarí otohái jascaria. Jama, éa niacasqui mato rë. ³⁵ Diós mato niabayaquè iquia. Tsayahuè. Jabi éa jistëquënox pari tsi “Shoma tsi xo toa Ibobá janë tsi johai cato” ixëqui mato ra –nëa tsi Jesu nëcaniquè.

14

Iquihai ca joni Jesú jënimahuanina

¹ Huësti ca joiti barí tsi quíha fariseobo chama xobo qui Jesu caniquë ja bëta oriquíhi na. Jasca, tobi ini quíha Jesu qui tsayamixëñiria ca jodioba jabínaxëni cabo ri. ² Jabi Jesu bësojó tsi noitiria ca joni tsaho ini quíha, naa bai ca yora, poyamë, huico, tihi cabo jayanish cato. ³ Jaha tsi jodioba yoba cahëxëni cabo, fariseobo, tihi cabo Jesú nicaniquë:

—¿Mato qui jënima ni joiti barí tsi jënimahuahaina? —iquiina.

⁴ Ja quëbiyamacanicuë. Jatsi Jesú joni biniquë. Bixo tsi joni ja jënimahuanicuë. Jatsi jahari jahuë xobo qui jënima ja raanicuë. ⁵ Raahax jato qui Jesu chanitëquënicuë:

—¿Mato baquë, mato vaca, tihi cabo pi jënë maiquini qui paquërohano tsi bamaxoma tsi ma tsëcayamaquë ana? —iquiina.

⁶ Jatsi quëbitimaxëni quíha ja icanicuë ra, naa jodioba yoba cahëxëni cabo.

Fiesta qui joi binish cabo

⁷ Jabi toá ca oquë ca tsahoti bo fariseobá bicasni quíha. Ja acanai ca jisi tsi naa chani jato qui Jesú yoanicuë:

⁸ —Ahui yahai cato fiesta qui pi mato qui nohiría joi amano tsi toá ca oquë ca tsahoti bo biyamacana. Quiniacaxëcahuë. Mato oquë ca nohiria jomitsa ra. ⁹ Jatsi mato qui joxëhi quíha fiesta ibo tia. Johax, “Mi tsahoti joni huëtsa qui acasquia rë” i mato qui xëhi quíha. Tocapijano tsi bërabixëqui mato tia. Jatsi ibo nëama ca tsahoti yoi ca bixëqui mato ra. ¹⁰ Jama, mato qui joi amahacano tsi nëama ca tsahoti pari bicana. Jatsi johax, “Ea tahë tsi mi tsahono, noho rabëti” i mato qui fiesta ibo mitsa. Toca tsi fiesta qui bëcanish cabo bësojo ax tsi oquëhuahacaxëqui mato. ¹¹ Jatsi quiniacaxëcahuë. Noitihuahacaxëhi quíha jamë oquëhuacatsai cato. Jama, oquëhuahacaxëhi quíha iriama cato, naa oquë bicasyamahai cato —nëa tsi Jesu nëcaniquë oquë ó quëëcanaibo yoati na.

¹² Jatsi oriquiti ja qui joi amati ibo qui Jesu chaniniquë:

—Oriquiti taaquí tsi mi rabëti bo, mi xatë bo, mi jimi bo, mi rico ca rabëti bo, tihi cabo qui oriquiti joi amayamahuë. Jato qui oriquiti joi pi mi amano tsi jahari mi qui oriquiti joi amacaxëcani quíha jato ri. Toca tsi copihacaxëqui mia. ¹³ Jama, oriquiti taaquí tsi noitiria cabo, yora choni jaya cabo, tapiyamacanaibo, bëco cabo, tihi cabo qui oriquiti joi mi amaxëti xo. ¹⁴ Tocapíhi tsi shomahuahacaxëhi quíha mia ra, jahari mia copitimaxëni ja icanai iqui na. Jatsi mia copixëhi quíha Dios ra, mëstëxëni cabo bësojëquëxëquë no —nëa tsi ibo qui Jesu nëcaniquë.

Fiesta-fiestaria ti chani

¹⁵ Jabi Jesú yoaha ca toá ca oriquihai ca joni huësti cató nicaniquë. Nicahax,

—Rani-ranixëhi quíha Diós otoiha cato ó ca oriquicanaibo tëquë —i quíha Jesu qui ja niquë.

¹⁶ Jatsi Jesu ja qui naa chani yoanicuë:

—Oriquiti, chariquiti, tihi cabo jóni ani quíha. Axo tsi quíha huëstima cabo qui oriquiti joi ja amaniquë. ¹⁷ Jatsi jahuë oriquiti barí tsëquëquë tsi quíha jahuë yonati ja raanicuë nohiria bo qui joi amati. “Bëcahuë, rohahuahacaquë oriquiti ra’ icana jato qui” i jahuë yonati qui ibo ni quíha. ¹⁸ Jama, nohiria bo bëcasyamacani quíha. “Huai copiyaquë ëa ra. E jisi caxëti xo” i jariapari ca joni niquë jahuë yonati qui. ¹⁹ Jatsi, “Cinco ca huëyë bo ë copiquë. Jato tanamahi caquía ra. Canoma xo ëa rë” i huëtsa ni quíha. ²⁰ Jatsi, “Jaboquí ë ahui yaquë ra. Canoma xo ëa rë” i joni huëtsa ni quíha. ²¹ Jatsi yonati bacanicuë jahuë ibo qui. Bacahax, “Bëcasyamacani quíha pë” i ja qui ja niquë. Jatsi ibo caxanicuë. “Yacatá ca bahi tëquë qui cata. Noitiria cabo, yora choni jaya cabo, bëco cabo, tapitimaxëni cabo, tihi cabo nëri bëhuë” i jahuë yonati qui ibo ni quíha. ²² Jatsi bacahax, “Jato ë bëquë ra, mi yoaha jascaria; jama, jari tobi xëa pa” i jahuë chama qui ja ni quíha. ²³ Jatsi ibo jahuë yonati qui chanitëquënicuë. “Bahí ca nohiria bo, nëama ca nohiria bo, tihi ca nohiria nëri bëhuë, noho xobo rëamëno iquish na. ²⁴ Noho oriquiti piyamaxëhi quíha ra toa jariapari ca noho joi binish cabo ra” iquina —nëa tsi joni qui Jesu nëcaniquë toa chani yoahi na.

Copixëni tsi xo Cristo banahuahaina

²⁵ Jabi huëstima ca nohiria Jesu qui bëhi iniquë. Jato quiri bësohax ja chaniniquë:

²⁶ —Ea noixëti xo tsohuëcara ca ëa banahuacatsai cato. Jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, jahuë ahui, jahuë xocobo, jahuë xatë bo, tihi cabo oquë tsi ëa ja noixëti xo ra. Jasca, jamë ja noiyamano. Toca pi ëa noiyamahi tsi noho rabëti manëtimaxëni-xëhi quíha. ²⁷ Jahuë cruz yoi pi iayamahi tsi ëa pi banahuayamahi tsi noho rabëti iti mëtsama xo toa ra. ²⁸ Jabi çjënahuahi ni joni, xobo paxa ca acatsi na? Tsahoxo tsi çjahuë xobo pari ati copinaca shinayamayamahi ni? Toa shinaparihi quíha, parata narisyamaxëna. ²⁹ Parata pi narisquí tsi jahuë xobo jatihuayamaxëhi quíha. Tocapijano tsi osacaxëcani quíha nohiria. ³⁰ “Jahuë

xobo naa joni chitahëhuaniquë. Chitahëhuahax jatihuatimaxëni xo ra” i caxëcani quiha. ³¹ Jascaria, çshinayamayamaxëhi ni chama, ja pasomaha ca pais huëtsa iquinacasquë no? Jabi veinte mil ca soldado bo pi chama huëtsá jayano tsi jahuë diez mil ca soldado bo yoi bëbohacamitsa. Japi jato iquinati chama cahëparicatsi quiha iquinanox pari. Shinaparihi quiha chama. ³² Jatsi bëbotimaxëni pi jahuë soldado bo no tsi toa chama huëtsa qui chani raaxëhi quiha, ja bëta rabëna. ³³ Jascaria, shina-shinaparihana. Mato jahuë bo tëquë pi jisbëriayamahi tsi noho rabëti bo itimaxëni xo mato ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Chopará jahuë tëë bënohaina

Mateo 5.13; Marcos 9.50

³⁴ —Jabi chopara tëë tsi xo jënima. Jama jahuë tëë pi bënohi tsi çjënahuariahax ja tëënatëquëna? ³⁵ Mahitsa tsi xo chopara tëëyama cato. Anoma quiha. Ja niahacaxëti xo. Japi pahocuqui jayaquí tsi nicacana ra —i Jesu niquë nohiria bo qui.

15

Bënonish ca oveja

Mateo 18.10-14

¹ Jabi gobierno impuestos bicanaibo, jochacanaibo, tihi cabo Jesu qui bëcaniquë jahuë chani nicacatsi na. ² Ja bëcaquë tsi quiha fariseobo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo yosananiquë.

—Jochahuaxëni cabo joihuahi quiha naa Jesu pa. Tsayacapa. Jato bëta xo tsi pihi quiha ra —i jaca niquë.

³ Jatsi naa chani Jesú jato yoaniquë:

⁴ —Shinaparihana. ÇCien ca oveja bo pi jayarohaquí tsi jato ó ma bësoquë ayamana? Huësti ca oveja pi bënono tsi çnoventa y nueve cabo jisbayamayamacanai, toa huësti ca mëraxëna? Toa bënohai ca oveja ma mëraqüë aquë tia. ⁵ Bichi tsi rani-raniquí mato. Icoxó tsi jahari xobo qui bëqui mato raniquí na. ⁶ Jatsi mato xobo qui cahëxo tsi mato tapái ca racacanaibo quënaqui mato, jato yoaxëna, “E bëta ranicana. Noho bënohax ca oveja jahari è biquë ra” iquiina. ⁷ Jascaria tsi, noventa y nueve ca mëstëxëni ca nohiria bo, naa janyama boyamacanaibo quëshpi tsi ranihi quiha naipá cabo. Jama, oquëria tsi xo ja ranicana, huësti ca bënohax ca jochahai ca jahari Dios qui joquë no —i Jesu niquë.

Bënohacanish ca parata

⁸ —Shinaparihana. Diez ca parata jayaquí tsi huësti ca parata yoxá bënomitsa. Bënoxó tsi çjahuë lamparina tsamayamayamaxëhi ni, toa huësti ca parata mëraxëna? ⁹ Mëraxó tsi jahuë xobo tahë ca racacanaibo, jahuë rabëti bo, tihi cabo quënahi quiha jato yoaxëna, “E bëta ranicana. E bënoha ca parata è biquë ra” iquiina. ¹⁰ Jascaria tsi rani-ranixëhi quiha Dios ángel bo ri, jocha quima Dios quiri huësti ca jochahai ca bësoquë no —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Bënonish ca baquë

¹¹ Jaquirëquë chani huëtsa Jesú yoaniquë. Ja nëcani quiha:

—Dos ca baquë joni jayaniquë. ¹² Baquë nomá jahuë jahëpa jisbayacasni quiha. Canox pari tsi quiha “E bixëti ca jahuë bo xatë jaboquí è qui ahüë, noho jahëpá” i ja qui ja ni quiha. Jatsi jahuë jahuëmishni bo, jahuë parata, tihi cabo jahuë jahëpá oquëxnamaniquë, jahuë baquë noma qui ati. ¹³ Jatsi ichariama bari huinocaquë tsi jahuë jahuë bo, jahuë parata, tihi cabo sota qui baquë nomá nanëniquë. Nanëhax nëama ca mai huëtsa qui ja caniquë. Toá tsi jahuë parata ja raaniquë. Ja pahëni quiha. Ja yoyoni quiha. Mëri tsi jahuë parata quëyohacani quiha. ¹⁴ Toca tsi jahuë parata tëquë ja raaniquë pë. Jatsi biniatsi toá ca mai ca nohiria bá huaniquë, oi yama ca quëshpi na. Paxnatsi joni niquë rë jaa ri. ¹⁵ Paxnaxó tsi quiha yonoco mërahi ja caniquë. Jatsi chancho obëso ca ja manëni quiha. Ja raahacani quiha jato pimati. ¹⁶ Paxnaquí tsi quiha chancho bá pihai ca xëqui xëbo ja picasni quiha. Yama jahuë poco ini quiha. Huashicoxëni jahuë chama ini quiha. ¹⁷ Jatsi jahuë jahëpa xobo shinatsijahuaniquë. “Shomaria tsi xo toa noho jahëpa yonati bo ra. Paxnayamacani quiha. Huëstima tsi xo jato oriquiti ra. Jama, rësopaimaria xo ëa rë, paxnahi na” nëa tsi ja nëcani quiha jamé no. ¹⁸ Jatsi “Noho jahëpa qui jahari caquia ra. Cahax ‘Mia, Dios, tihi cabo pasomaha è jochaquë rë’ ixëquia noho jahëpa qui. ¹⁹ ‘Mi baquë è quënahacayamati xo. Mi yonati jascaria ëa mi ano ra’ ixëquia” nëa tsi baquë nëcani quiha jamé no. ²⁰ Jatsi joihax jahuë jahëpa xobo qui catsijaniquë.

Jabi nëama ja no tsi quiha jahuë jahëpá jahuë baquë jisniquë. Jisi tsi quiha jahuë baquë qui ja jabaniquë. Jahuë baquë ja tatsoniquë noiquí na. ²¹ Jatsi jahuë jahëpa qui baquë chaniniquë: “Dios, mia, tihi cabo pasomaha è jochaquë ra. Mi baquë è quënahacayamati xo ra. Mi yonati jascaria ëa mi ano” i jahuë jahëpa qui baquë ni quiha. ²² Jama, jahuë jahëpá jahuë yonati bo quënaniquë. “Saco, naa oquë ca sacco nëri bëcana. Noho

baquë sahuëmacana. Jasca, jahuë mëquënë tsi mëquëraati amacana. Jaquirëquë zapato bo sahuëmacana. ²³ Sahuëmaxo tsi vaca baquë chahitaxëni ca bëcana tēpas-hacati. No oriquino ra. No pabëno ra. ²⁴ Rësonish ca jascaria noho baquë iniquë, jama jaboqui bëso ja nori ra. Bëno tsi ja iniquë, jaboqui no bëta ja nori. Jahari ja joquë ra” nëa tsi jahuë jahëpa nëcaniquë. Jatsi oriquitsijacanicuë.

²⁵ ‘Jabi huaí tsi jahuë baquë rëquëmë iniquë, jahuë noma bacaquë no. Xobo qui jopama tsi quiha música, pabëcanaina, tihí cabo ja nicaniquë ra. ²⁶ Nicaxo jahuë yonati ja quënaniquë. “¿Jënahuacahi ni xobó cabo pa?” i ja qui ja ni quiha. ²⁷ Jatsi, “Jahari joquë mi noma ra. Vaca baquë chahitaxëni ca mi ipá aquë ra piti, jënima mi noma nori quëshpi na. Jia tsi jahari ja joquë ra” i ja qui yonati niquë. ²⁸ Jatsi caxaniquë jahuë rëquëmë. Xobo qui ja jicoyamani quiha. Jatsi cacha jahuë jahëpa caniquë ja qui, “Jicohuë, jicohuë” iquina. ²⁹ Jatsi jahuë jahëpa qui baquë nëcaniquë: “Huëstima ca año no tsi yonati jascaria mi bax ë yonocoquë ra. Mi yoba tēquë ë nicaquë ra. Toatiyá tsi chibo pistia roha ë qui ayamaqui mia pë, noho rabëti bo ya ë pabëno. ³⁰ Jama, noho noma bacatapiquë tsi vaca chahitaxëni ca aqui mia pë ja bax na. Mëtsaxëniirica ca yoxa quëshpi tsi mi parata quëyoria ca rabëti tsi xo naa ra” nëa tsi jahuë jahëpa qui baquë rëquëmë nëcaniquë. ³¹ Jatsi jahëpa chaniniquë: “Jatiroha ca bari tsi ë bëta xo mia ra. Nohó-na jatiroha ca xo mí-na ra. ³² Jaboqui no oriquino ra. Jaboqui no raniti xo, mi noma bëso nori quëshpi na. Rësonish ca jascaria ja iniquë ra. Bëno tsi ja iniquë ra, jaboqui no bëta ja nori. Jahari ja bacaquë ra” i ja qui jahuë jahëpa ni quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë naa chani yoahi na.

16

Yomaxëni ca empleado

¹ Jabi naa chani Jesú jahuë rabëti bo qui yoaniquë:

—Jabi tobi ini quiha rico inish ca joni. Empleado jayani quiha jahuë yonoco ati. Jabi jahuë empleado yomahai ca yoati tsi ja yoahacani quiha. ² Nicaxo tsi quiha jahuë empleado ja quënaniquë. “¿Jahuë ni naa rë, ë nicahana mia yoati na? Mi libro bo, mi cuenta bo, tihí cabo mi jatihuano. Jaboqui rohari tsi noho empleado inoma xo mia ra” i ja qui jahuë chama ni quiha. ³ Jatsi shinatsi empleadó huaniquë: “¿Jënahuariaxëhi ni ëa rë? Ea tsi xo toa chamayama, huaí xëxëti. Jasca, parata bënati bërabipiquia” i jamë ja ni quiha. Shinahax, ⁴ “E axëti ca cahëquia ra. Noho yonoco jatiquë tsi huëstima ca rabëti bo jayaxëquia tia. Jato xobo qui ëa joihua-caxëceni quiha ra” i jamë empleado ni quiha. ⁵ Japi jahuë chama ó ca cuenta jaya cabo ja quënaniquë. Quënahax, “¿Jahuë tihí ni toa mi cuenta?” i ja niquë jariapari ca jonish ca qui. ⁶ Jatsi joni quëbiniquë: “Noho cuenta tsi xo cien ca aceite lata bo rë” iquina. Jatsi empleado nëcaniquë: “Nëa xo mi cuenta siri. Bamayamatsihüë. Cuenta paxa ca mi ano. Cincuenta lata bo huishana” i joni qui ja niquë pë, jahuë chama parahi na. ⁷ Jaquirëquë huëtsa ja nicaniquë: “¿Jahuë tihí ni mi cuenta?” iquina. “Cien ca medida trigo moto” i joni niquë. Jatsi, “Mi cuenta siri bihuë. Ochenta roha huishana” i joni qui ja niquë pë, jahuë chama parahi na. ⁸ Jatsi chamá toa empleado paraxëni cató ani ca nicaniquë. Nicañax, “Anomaria tsi xo toa empleadó acana ra. Nohiria, parata, tihí cabo mëquixëni ca joni tsi xo naa. Cahëxëni quiha” i chama niquë. Jabi Dios xocobo oquë tsi xo toa chahahuayamacanaibá jato jahuë bo, jato parata, jato yonoco, tihí cabo ó ja bësocanaina ra.

⁹ ‘Jabi bëroria tsi xo toa paratá tsi anoma ca acaina ra. Jama, mato paratá tsi noitiria cabo mëbicana. Tocapiqui tsi rabëti-rabëtiria bo jayaxëqui mato ra. Jatsi ma rësono tsi mato joihuariaxëhi quiha Dios, i-ipaohai ca qui ma cahëxëquë no.

¹⁰ ‘Jabi jia pi jahuë ichariama ca jahuë bo otoquí tsi jia tsi huëstima ca jahuë bo otoxëhi quiha nohiria. Chahahuahacati ca nohiria tsi xo naa. Jama, jia pi jahuë ichariama ca jahuë bo otomyaquí tsi jënahuariaxo oquë ca jahuë bo ja otona? Chahahuahacatimaxëni ca nohiria tsi xo naa. ¹¹ Jabi parata, nohiria jahuë bo, tihí cabo pi ó bësoti cahëyamaquí tsi jënahuariaxo raca mana ca jahuë bo ó bësoti ma cahëna? ¹² Jasca pi nohiria huëtsa jahuë bo ó bësoti mëtsama ma ino tsi jënahuariaxo raca mana ca jahuë bo mato qui Diós ana, jaha ma bësono?

¹³ ‘Jabi dos ca chama bo bax yonocotimaxëni xo nohiria. Huësti ca chama qui caxaxëhi quiha; chama huëtsa noijahuanori. Huësti ca chama nicañëhi quiha; chama huëtsa nicacasyama-jahuanori. Japl, jënahuariahax raca Dios bax ma yonocona, parata noihí na? ¿Mato yonayamayamaxëhi ni parata ra? Dos ca ibo jayatimaxëni xo mato ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui, tihí ca chani bo yoahi na.

¹⁴ Jabi Jesu chanilai ca toa paratá-naxëni ca fariseobá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha Jesu ja osacanicuë parata noiquí na. ¹⁵ Jatsi Jesu jato qui chaniquë:

—Paraquí tsi nohiria bésójó tsi mamë mështëhuaqui mato pë. Jama, mato shina yoi bo cahëhi quiha Dios ra. Ma parahai ca iqui tsi jia tsi nohiria bá mato ocahuamitsa. Jama, mahitsa tsi xo toa mato yoati ja shinacanaina. Dios qui quërasria xo toa nohiria bo ma parahaina iquia ra —i jato qui Jesu niquë—.

Dios yoba-yobaria

¹⁶ ‘Jabi Moisés quënëñina, Dios Chani yoanish cabá quënëñina, tihi cabo nohiria bo yoahacaniquë Juan yamabo jonox pari no. Ja joquë tsi quiha chitahëñiquë chani paxa cato, naa Diós nohiria bo otohai ca yoati na. Jaha tsi jato chamá tsi Diós otohai ca qui jicocascani quiha jatiroha cabo.

¹⁷ ‘Jabi jatihuahacaniquë Moisés yoba. Jama, naama-naamapaoxëhi quiha Dios yoba-yobaria. Jatihuahacayamaxëhi quiha.

Ahui niahaina

Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12

¹⁸ ‘Jabi jocha ó tsi bésóhi quiha ahui niahax ca joni, ahui huëtsa ja biquë no. Jascaria, jocha ó tsi bésóhi quiha niahacahax ca yoxa bichi cato ra.

Rico inish ca joni — noitiria ca Lázaro

¹⁹ ‘Jabi tobi iniquë quiha rico-ricoria ca joni, naa sahuëti copixëni ca sahuëhai cato. Xobo jiaxëni ca ja jayani quiha. Jasca, jatiroha ca bari tsi jia tsi ja piniquë. Ja paxnayamani quiha. ²⁰ ‘Jabi jahuë panë caiti ó tsi janahacani quiha joni, naa Lázaro icanai cato. Bonohuaxëni ca naa joni ini quiha. Jasca, yonocotimaxëni ja ini quiha. ²¹ ‘Jabi joni rico cato mesa quima ax paquëhax ca quësi mishni bo ja picasni quiha, paxnaquí na. Jasca, ja qui ina bo bëcanaca tsi jahuë bono bo ja taxocani quiha. ²² ‘Jarohari tsi noitiria ca Lázaro rësoniquë. Ja rësoquë tsi quiha mana, naa Abraham iti icanai ca qui ángel bá boniquë. Jaquirëquë rësoniquë rico ca ri. Rësohax ja maihuahacaniquë. ²³ ‘Jatsi tënëtiyá tsi ja bëpëquëñiquë tënëhi na. Jaha xo tsi quiha nëma ca Abraham, ja tapai ca Lázaro, tihi cabo ja jisni quiha. ²⁴ ‘Jisi tsi quiha Abraham ja quëñaniquë: “Ea shinahuë, noho jahëpa Abrahám. Nëri Lázaro mi raano ra. Jënë qui jahuë mëtsis ja raano, noho jana matsihuaxëna. Naa chihí tsi tënëquia rë” i ja ni quiha. ²⁵ ‘Jatsi Abrahám quëbiniquë: “Shinaparihuë, noho baquë. Huëstima ca jahuë jia bo mi jayapaoni quiha bésóquí na. Toatiyá tsi noitiria Lázaro ini quiha. Jama jaboqui nëá xo Lázaro. Shoma xo ra. Jaboqui mia ri tsi xo toa tënëhaina. ²⁶ ‘Jasca, noqui naxëréquë tsi xo xëa chahitaxëni ra. Shitanoma quiha. Tori canoma xo nëá ca shitacascanaibo. Jasca, yama tsi xo toa nëri bëcanaibo toa nahax na” i ja qui Abraham ni quiha. ²⁷ ‘Jatsi rico inish ca chaniniquë: “Jishopë. Jatsi noba jahëpa xobo qui Lázaro raahuë, noho jahëpa Abrahám. ²⁸ ‘Cinco ca noma bo jaya xo éa ra. Naa tënëtiya iti yoati tsi Lazaró jato yobano ra. Nëri ja bëcamitsa jato ri rë ja rësoquë no” i Abraham qui ja ni quiha. ²⁹ ‘Jatsi Abrahám quëbiniquë: “Moisés quënëñina, Dios Chani yoanish cabá quënëñina, tihi ca libro bo jayacani quiha. Jato yoba qui ja nicacano ra” iquina. ³⁰ ‘Jatsi rico cató quëbitëquëñiquë: “Iriama tsi xo jato yoba, noho jahëpa Abrahám. Oquë tsi xo rësonish cabo iti quima ax tërohacahax ca nohiria jato qui shishohi cahaina, jato yobaxëna. Jatsi jato jocha quima Dios quiri bësocaxëcani quiha ra nichahax na” i ja ni quiha. ³¹ ‘Jatsi ja qui Abraham chanitëquëñiquë: “Moisés, Dios Chani yoanish cabo, tihi caba yoba pi nicayamaquí tsi zjënahuariaxo rësonish caba iti quima ax tërohacahax ca ja nicacascana ra?” i Abraham ni quiha —nëa tsi Jesu nëcaniquë nohiria bo qui chanihí na.

17

Jochamahaina

Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42

¹ ‘Jahuë rabëti bo qui Jesu chaniniquë:

—Jochati tanamahacarohaxëhi quiha nohiria ra. Jama, noiti-noitixëhi quiha nohiria jochamahai cato. ² Anoma tsi xo naa chahahuabëna cabo jochamahaina ra. Ja acai ca quëshpi tsi tërotamë ca rënëti maxaxa jaya tsi ia qui ja niahacarohapino tsi “Anomaria tsi xo toa copi” i no quë aquë. Jama, oquë ca copi bixëhi quiha toa nohiria huëtsa jochamahai cato iquia. ³ ‘Japi quiniacaxëcahuë. Mabë xatë pi jochano tsi raahacana. Jahuë jocha quima Dios quiri pi ja bësono tsi jahuë jocha shina-bënocana. ⁴ ‘Jasca, huësti barí pi siete tsi mato pasomaha ja jochano tsi, siete tsi “Jochaquë éa rë” i pi mato qui ja no tsi jari jahuë jocha ma shina-bënoxëti xo iquia —i Jesu niquë.

Chama jayaxo chitimihaina

Mateo 17.20

⁵ ‘Jatsi Ibo qui jahuë Chani chitahëhuati ibo bo chaniniquë:

—No chitimihai ca mi anihuano —iquina.

⁶Jatsi,

—Mostaza bëro tsayacana. Mishni-mishniria ca bëro tsi xo toa ra. Jama, चाहितखेनि ca planta manëhi quiha toa bëro banahacahax na. Jabi mostaza planta jascaria pi ma chitimihai ca anino tsi anomariaxëhi quiha ma acaina. Jatsi “Mimë tsëquëhuë. Ia qui cata” i pi toá ca jihui qui ma no tsi mato bax caxëhi quiha ra —i jato qui Jesu niquë.

Yonati yonoco

⁷Jatsi Jesu nëcaniquë:

—Shinaparicana. Yonati mato ó ca huësti cató jayamitsa, naa mato huai xëxëhai cato, vaca ó bësohai cato. Huai ax ja joquë tsi zjënicanai ja qui? “Tсахohuë. Piiparihuë” ¿i ja qui canai pa? ⁸Iyamaqui mato ra. Jama, “Noho oriquiti rohahahuë. Shomahuahacahuë. Jaboqui piquia. Ea mi taano. Ea taaxo tsi piqui mia” iqui mato ra. ⁹Pihax ja qui “Gracias” iyamaqui mato, yonati roha ja nori quëshpi na. ¹⁰Jabi yonati bo xo mato ri. “Yonati bo roha xo noa. No ati ca yonoco roha no aquë ra” i ma tí xo, Díos mato yoaha ca tëquë jatihuahax na. Jatsi mamë oquëhuayamacana —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Diez ca lepra bo, naa bonohuaxëni cabo

¹¹Jerusalén qui cahi tsi Samaria, Galilea, tihi ca mai bo Jesu naconiquë. ¹²Jëni ca yaca qui ja cahëquë tsi quiha ja qui diez ca lepra jaya cabo bëcaniquë. Noitiria ca joni bo quiha. Bonohuaxëni cabo ja icani quiha. Ja bëcanaca tsi basi xo tsi Jesu ja quënanaciquë:

¹³—Noqui shinahuë, taita Jesú —i quiha jaca niquë.

¹⁴Jatsi Jesú jato jisniquë. Jisi tsi quiha,

—Arati ibo bo qui bocata. Jato qui mato yora bo jismacana —i jato qui ja niquë.

Capama tsi quiha ja jënimahuahacanicuë. ¹⁵Jatsi huësti ca joni jahari joniquë, ja jënimahuahacani nori jisish na. Jopama tsi Dios oquëhuahi ja ini quiha “Jia xo Dios” iquiina. ¹⁶Johax Jesu tahë tsi ja mëniniquë. Mënihax “Gracias” i Jesu qui ja niquë ranihi na. Jabi Samariá ca carayana ca joni, naa “Gracias” inish ca ini quiha, naa jodiobo qui quëras ca nohiria. ¹⁷Jatsi Jesu chaniniquë:

—¿Diez ca joni jënimahuahacayamayama? ¿Jahuëni ni toa nueve ca tëxë bo rë? ¹⁸¿Jaroha ca “Gracias” iquii ca ni naa carayana pa? ¿Bëyamacahi ni tëxë bo rë, “Gracias” ixëna? —i Jesu niquë.

¹⁹Jatsi bacanish ca qui Jesu chaniniquë:

—Joihuë. Cata. Mi chahahuahai cató mi jënimahuahacaquë ra —iquiina.

Díos otohaina

Mateo 24.23-28, 36-41

²⁰—¿Jënino tsi nohiria bo otoxëhi ni Dios ra? —i Jesu qui fariseobo niquë.

Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Nohiria bo ototi Díos chitahëhuano tsi mato bëró tsi jisyamaxëqui mato. Jisnoma quiha.

²¹Ja tsi xo toa yamaxëhi quiha toa “Nëa xo ra. Toá xo ra” iti mëtsa cato, mato xërëquë ó tsi Díos otohai nori ca quëshpi na —i jato qui Jesu niquë.

Jesu bacahaina

Mateo 24.23-28, 36-41

²²Jatsi jahuë rabëti bo qui Jesu chanitëquënicuë:

—Tsëquëxëhi quiha ma tënëti xabaca ra. Toatiyá tsi Nohiria Baquë bari, naa ë bacahai ca bari jiscasxëqui mato iquia. Jama, mato ri tsi xo toa bari jisyamaxëhaina. ²³Toatiyá tsi quiacaxëcani quiha nohiria, “Toá xo Cristo, nëa xo Cristo” iquiina. Tocajacano tsi boyamacana. Jato qui nicayamatsacana. ²⁴Toa barí tsi joritsixëhi quiha Nohiria Baquë, naa bajra-bajrahai ca canapa nai shitahai jascaria. Nohiria qui bëroriaxëhi quiha ra. ²⁵Jama, ë bacanox pari tsi ë tënëparixëti xo. Jariapari ëa niacaxëcani quiha naa nohiria, ë qui caxaquí na. ²⁶Jasca, ë bacano tsi ë noho pasoyamacaxëcani quiha nohiria rë. Noë tiyá jascariaxëhi quiha. ²⁷Dios shinayamaquí tsi oi ó ja pasoyamacani quiha. Jënë aqui ja icani quiha. Ahui yahi ja icani quiha. Ja tocacani quiha, jahuë noti चाहितखेनि ca qui Noë jicoquë rohari. Jatsi jënë bainiquë. Jatsi ja quëyohacanicuë jato tëquëta. ²⁸Jasca ca ja ini quiha Lot tiyá ca nohiria bo ri. Jocha copi ó ja pasoyamacani quiha jato ri. Toatiyá tsi oriquihi nohiria bo ini quiha, raquëhaxma. Jënë aqui ja icani quiha. Tobi copihaina, iniahaina, banahaina, xobo acaina, tihi cabo aqui ja icani quiha. ²⁹Jama, yaca Sodoma ax Lot tsëquëquë tsi quiha nai ax chih, mëshohai ca azufre, tihi cabo xapaquënicuë oi jascaria. Quëyohacani quiha toa nohiria tëquë. ³⁰Jasca, tocatsixëhi quiha Nohiria Baquë jisiquihai ca barí no ra. Toa barí ó pasoyamacaxëcani quiha nohiria pë.

³¹Toa barí tsëquëno tsi bamahaxma tsi xobo cacha cabo jabano. Xobo qui ja jicoyamacano jato jahuëmishni bo bixëna. Jasca, jato xobo qui huai ca yonococanaibo bacayamano. ³²Lot ahui shina-bënoyamacana. Ja copihacani quiha yaca qui ja bacacasni iqui na.

³³Jabi rësoxëhi quiha tsohuëcara ca jahuë shina xabahamacatsai cato. Jama, bëscoxëhi quiha tsohuëcara ca jahuë shina chihohuahai cato. ³⁴Parayamaquia. Toa baquichá tsi huësti ca oxatí tsi oxa ixëhi quiha dos ca joni bo. Mëbihacaxëti xo huëstita iquia. Jisbëriahacaxëhi quiha huëtsa rë. ³⁵⁻³⁶Toa barí tsi yonocnabëquixëhi quiha dos ca yoxa bo, jato moto acaina. Mëbihacaxëhi quiha huësti cato. Jisbëriahacaxëhi quiha huëtsa rë —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

³⁷Jatsi,

—¿Jahuënia tsi ocapixëhi ni naa ra, Ibobá? —i jahuë rabëti bo niquë.

Jatsi ja quëbiniquë:

—Jatiroha ca iti xo naa. Poico catihai jascaria catixëhi quiha Dios ángel bo, jochacanaibo copixëna —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

18

Copiti ibo-iboria — bënë imanish ca yoxa

¹Jatsi naa chani jahuë rabëti bo Jesú yoaniquë, bëhoxti jato tiisimaxëna, ja shina-huëjénayamacano iquish na. ²Ja nëcaniquë:

—Huësti ca yacatá tsi juez, naa copiti ibo-iboria ini quiha. Dios cahëcasyamahai ca ja ini quiha. Jasca, nohiria bo qui ja raquëyamani quiha. ³Toa yacatá tsi racani quiha bënë imanish ca yoxa ri. Jabi juez, naa nohiria bo copiti ibo-iboria qui naa noitiria ca yoxa caroha-carohaniquë. Cahax, “Ea mëbihuë. Ea yosihai ca mi copino ra” i ja qui yoxa paoni quiha. ⁴Jabi naama tsi naa noitiria ca yoxa juéz mëbicasyamani quiha. Jarohari tsi yoxa qui ja yosananiquë. Yosannahax, “Toa yoxa mëbixëquia pë” i jamë ja ni quiha. “Dios, joni, tihí cabo qui raquëyamaquia. ⁵Jama, yosaria tsi xo naa yoxa ë qui joroha-jorohahaina. Japi ë mëbiyamano tsi jari joroha-jorohaxëhi quiha pë. Toa yoxa mëbixëquia ra, ëa ja yosanamayamano ra” i jamë juez ni quiha —i Jesu niquë naa chani yoahi na.

⁶Jatsi Jesu chanitëquëniquë:

—Naa juez yoi cato chani nicacana. “Mía mëbixëquia” ¿i yoxa qui ja yamayamani? ⁷Nicacana. ¿Jahuë nohiria yoi bo mëbiyama-yamaxëhi ni Dios ri? Baquicha, barihani, tihí cató tsi mëbixëhi quiha, “Ea mëbihuë ra” i ja qui nohiria quë no. Bamamayamaxëhi quiha ra. ⁸Bamaxoma tsi jato mëbixëhi quiha Dios iquia ra. Jama, ëa, naa Nohiria Baquë mai qui bacano tsi ichariama ixëhi quiha toa chahahuacanaí ca bëhoxcanaibo iquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Fariseobo — impuestos biti ibo bo

⁹Jabi tobi ini quiha mëstëxëni ca jaca nori ca quëscahuacanaibo. Jato qui naa chani Jesú yoaniquë, naa nohiria huëtsa bo oquë jaca nori ca jascahuacanaibo qui.

¹⁰Ja nëcaniquë:

—Dios arati xobo qui dos bo bocaniquë bëhox-xëna. Caniquë fariseobo, naa nohiria huëtsa bo oquë ja nori ca quëscahuahai cato. Jasca, bëhoxhi caniquë impuestos parata biti ibo ri, naa nohiria bo qui yoixëni cato. ¹¹Jabi arati xobó tsi fariseobo niiniquë jamë bëhox-xëna. Ja nëcani quiha: “Paratá-naxëni ma ca ëa xo naa ra, Diós. Jasca, ëa ti tsi xo nohiria parayamahaina. Yoxa mëtsaxëniiria ca ma ca ëa xo naa. Mi qui ‘Gracias’ iquia, Diós, nohiria huëtsa jascama ë nori quëshpi na. Jasca, mi qui ‘Gracias’ iquia, naa nëca ca impuesto bichii ca yoixëni ca jascama ë nori quëshpi na. ¹²Jasca, jatiroha ca semaná tsi dos bari no tsi samaquia ra. Jasca, mi qui noho parata xatë, naa décima ca mi qui aquia ra” tihí ca tsi fariseobo ini quiha, bëhoxhi na. ¹³Jama, ori pistia tsi nii quiha impuesto biti ibo iniquë. Nai qui ja tsayacasyamani quiha rabihi na. Cohuëquí tsi jahuë shipati ja tox-toxhaniquë jahuë jocha iqui na. “Ea shinahuë, Diós, jochahuaxëni ca ë nori quëshpi na” i ja ni quiha bëhoxhi na. ¹⁴Jabi masahacaquë toa joni jocha iquia ra. Jia tsi jahari jahuë xobo qui ja cani quiha. Jama, toa fariseobo rë. Ja bëhoxhai ca Diós nicayamaniquë. Masahacayamani quiha jahuë jocha. Jatsi quiniacaxëcahuë. Jamë oquëhuamixënicabo tëquë noitihuaxëhi quiha Dios. Jasca, oquëhuahacaxëhi quiha jato jocha bërohuacanaibo tëquë —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Xocobo Jesú shomahuanina

Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16

¹⁵Jatsi Jesu qui baquë mishni bo nohiria bá bënëniquë, jato ja shomahuano iquish na. Jama, jato jisi tsi jahuë rabëti bá raahaniquë;

—Xocobo bëyamacahuë —iquiina.

¹⁶Jatsi xocobo Jesú quënaniquë:

—E qui xocobo bëcano ra. Jato chitiyamacana. Nëca cabá-na tsi xo Diós otohaina ra. ¹⁷Mato parayamaquia. Bëroria tsi Chama Dios qui chahahuacani quiha xocobo ra. Jabi xocobo jascaria pi chahahuayamahi tsi nai qui jicoyamaxëqui mato ra —i Jesu niquë.

*Rico inish ca jonina**Mateo 19.16-30; Marcos 10.17-31*¹⁸ Jatsi huësti ca jodioba chamá Jesu nicaniquë:

—¿Jénahuaxëhi ni ëa, maestro jiaxëni cató, bëso-bësopaaxëna? —iquiina.

¹⁹ Jatsi Jesú quëbiniquë:—¿Jënixo tsi jiaxëni ca ëa mi quënaha? Yama tsi xo jiaxëni cato. Jaroha ca jia ca tsi xo Dios. ²⁰ Tonia Moisés yoba cahëqui mia tia. “Joni huëtsa ahui biyamahuë; joni ayamahuë; yomayamahuë; quiahuayamahuë; mi ipa, mi ihua, tihi cabo noihuë” tihi ca tsi ii quiha jahuë yoba —i ja qui Jesu niquë.²¹ Jatsi chama chaniniquë:

—Xocobo xo rohari tsi toa yoba bo tëquë ë nicaniquë ra —iquiina.

²² Jatsi Jesú quëbiniquë joni nicaxo na.

—Jari huësti ca jahuë narisqui mia axëna. Mi jahuë bo tëquë iniahuë. Iniaxo tsi noitiria cabo qui toa parata mëahuë. Tocapimino tsi naipá ca jahuë bo bixëqui mia ra. Jaquirëquë johuë. Ea mi banahuano —i joni qui Jesu niquë.

²³ Nicahax cohuënaniquë chama, rico ja ini quëshpi na. ²⁴ Cohuë ja ini ca Jesú jisniquë. Jatsi,—Bëroma tsi xo toa rico cabo Diós otoiha ca qui jicohaina ra. ²⁵ Jato chama yoí tsi Diós otoiha ca qui jicocasani quiha; toa quiniá tsi ja jicocanomari —i Jesu niquë.²⁶ Jatsi,

—Yama tsi xo xabahamahacati mëtsa cato rë —i nicanish cabo niquë.

²⁷ Jatsi Jesú jato yoaniquë:

—Jamë xabahamatimaxëni tsi xo nohiria. Dios roha tsi xo toa nohiria xabahamahaina —iquiina.

²⁸ Jatsi Pedro chaniniquë:

—Noba jahuë bo tëquë no jisbërianiquë mia banahuaxëna —iquiina.

²⁹ Jesú jato quëbiniquë:—Mato parayamaquia. Ibo Diós otoiha ca iqui pi jahuë xobo, jahuë ahuiini, jabë xatë bo, jahuë nabo, jahuë xocobo, tihi cabo jisbëriaquí tsi huëstima ca huino ca jahari bixëqui mato. ³⁰ Jaboqui bësóquí tsi oquë ca copi bixëqui mato ra. Jasca, mato bëso-bësopaomaxëhi quiha Dios ra, toa tsëquëxëhai ca xaba paxá no —i Jesu niquë.*Jesu chaninina ja tënëhai ca yoati na**Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34*³¹ Jatsi jahuë doce ca rabëti bo Jesú biniquë jato qui chanixëna.—Jaboqui Jerusalén qui caqui noa. Toá tsi jatihuahacaxëhi quiha Dios Chani yoanish cabá quënëhina ëa yoati na. ³² Carayanabo qui ëa mëacaxëcani quiha. Mëaxo ëa mahucaxëcani quiha pë. Ea yosicaxëcani quiha rë. E qui coshocaxëcani quiha. ³³ Jatsi ëa rashacaxëcani quiha. Jaquirëquë namëhacaxëquia. Jama, tres bari tsi bësotëquëxëquia —i Jesu niquë.³⁴ Jama, Jesú yoani ca jahuë rabëti bá cahëyamani quiha. Jato joma quiha. Cahëtimaxëni ja icani quiha.*Bëco inish ca joni**Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52*³⁵ Yaca Jericó qui tsi Jesu basimano tsi quiha bahi quëpë tsi bëco ca joni tsaho iniquë. Parata bënëhi ja ini quiha. ³⁶ Tsahoxo tsi nohiria misco tarabihai ca ja nicaniquë. Nicahi tsi,

—¿Tsohuë ni toa ëa tarabihaina ra? —i ja niquë.

³⁷ Jatsi,

—Tarabihi quiha Jesu, naa Nazarét conish cato —i ja qui nohiria bo niquë.

³⁸ Jatsi Jesu quënëatsijahuiniquë:

—Ea shinahuë, David yababá Baquë —iquiina.

³⁹ Jatsi,

—Pasihuë. Pasihuë —i ja qui rëquë ca nohiria bo niquë.

Japi oquë tsi ja quënatëquëniquë:

—Ea shinahuë, David Baquë —iquiina.

⁴⁰ Jatsi Jesu niiniquë. Niuhax,

—Nëri toa joni bëcana —i ja niquë.

Jatsi joni joniquë.

⁴¹ —¿Jahuë ó quëëhai? ¿Jénahuaxëhi ni ëa mi bax na? —i ja qui Jesu niquë.

Jatsi,

—Taiscasquia, Ibobá —i joni niquë.

⁴² —Taishuë. E qui mi chitimihai cató tsi mi jënimahuahacaquë ra —i ja qui Jesu niquë.

⁴³ Jatsi taisritsijaniquë ra. Taisxo tsi quiha banahuatsijahuaniquë, Dios qui “Gracias” iquiina. Jatsi jia tsi nohiria bá Dios ocahuaniquë, jënima ja iqui jisish na.

19

Jesu – Zaqueo

¹ Jatsi yaca Jericó qui Jesu jicohaca tsi nacohi ja iniquë. ² Toá tsi racani quiha joni rico cato, naa Zaqueo icanai cato. Impuesto bo bicanaibo obëso ca ja ini quiha. ³ Tsohuëcara Jesu iqui ca ja jiscasni quiha. Nohiria misco iqui tsi jisnoma ja iniquë rë, joni pistia ja ini quëshpi na. ⁴ Japi rëquë ja jabaniquë jihui inaxëna, Jesu jiscatsi na. Jabi ja quiri johi Jesu ini quiha toa bahi no. ⁵ Toa iti qui joxo tsi quiha mana Jesú tsayaniquë. Tsayahax,

–Botëtsihuë, Zaqueó. Jaboqui mi xobó tsi è chitëti xo –i Zaqueo qui ja niquë.

⁶ Jatsi ja botëtapiniquë. Botëhax rani tsi Jesu qui joi ja amaniquë jahuë xobó tsi ja chitëno. ⁷ Jatsi nohiria bo ranimisniquë ocapijani ca jisi na. Jato qui yoi quiha.

–Jochahuaxëni cato xobó tsi chitëhi ja caquë pë –i jaca niquë ranimis-hi na.

⁸ Jatsi Zaqueo niiniquë. Niihax,

–Jisa, Ibobá. Noitiria cabo qui noho jahuë mishni bo bèquëx ca axëquia ra. Huëstima cabo è paraniquë rë, jato parata bichi na. Jaboqui cuatro veces huino jahari jato copixëquia ra –i Zaqueo niquë.

⁹ Jatsi Jesu nëcaniquë Zaqueo yoati na.

–Jaboqui naa xobó cabo qui joquë Diós xabahamahi ca chama ra. Abraham yamaba चाहितaxocobo yoi tsi xo naa joni ra. ¹⁰ Nëca ca bënocanaibo mërähi è joniquë. Jato xabahamacasquia, naa Nohiria Baquë è nori cato.

Diez ca parata ti chani

¹¹ Jahuë chani nohiria bá nicano tsi quiha chani huëtsa jato qui ja yoaniquë. Jerusalén qui cahëpaima ja ini quiha. Jasca, Diós otohái ca ó nohiria bo pasoni quiha chitahëti. Ja quëshpi tsi naa chani jato qui Jesú yoaniquë.

¹² –Nëama ca mai huëtsa qui chama caniquë oquë ca chama bixëna. Rey manëhax jahari ja joniquë. ¹³ Jama, canox pari tsi quiha jahuë diez ca yonati bo ja quënapariniquë. Quënaxo tsi quiha jato qui huësti ca parata copixëni ca ja aniquë jato tëquë qui. Acax tsi quiha, “Naa paratá tsi iniatsacana. Yama è no tsi ganancia bo ma ano ra” i jato qui ja ni quiha. ¹⁴ Jabi toa maí ca nohiria bá jato chama noiyamani quiha. Ja qui caxa ja icani quiha. Jabi jato chama caquë tsi quiha comisión ja raacaniquë, “Naa joni bicasyama xo noa ra, noba rey iti” iquiina. ¹⁵ Jama, rey toa joni manëni quiha. Manëhax ja bacaniquë. Bacaxo tsi quiha jahuë yonati bo ja quënaniquë, naa jahuë parata binish cabo. “Ma anihuaní ca parata bo, naa mato ganancia bo jiscasquia ra” i jato qui ja ni quiha. ¹⁶ Jatsi jariapari ca yonati ja qui joniquë. Johax, “Néa xo mi ganancia. Jaboqui diez ca parata tsi xo ra, Ibobá” i yonati niquë. ¹⁷ Jatsi, “Jia tsi xo toa mi acana ra, yonati jiaxëni cató. Diez ca yaca bo mi yonano ra” i ja qui jahuë chama niquë. ¹⁸ Jaquirëquë joniquë yonati huëtsa. Johax, “Néa xo mi ganancia. Jaboqui cinco ca parata tsi xo” i ja niquë. ¹⁹ Jatsi, “Cinco ca yaca bo yonaxëqui mia ra” i ja qui jahuë chama niquë. ²⁰ Jaquirëquë ja qui joniquë yonati huëtsa. Johax, “Pañuelo qui mi parata huësti ca è nanëniquë jaha bësoxëna. ²¹ Mí qui è raquëniquë, shinacoshi mi nori iqui na. Jabi mi parata pi è bënorohano tsi è qui mi caxaquë aquë ra. Ja tsi xo toa mi parata ó è bësoquë, mi parata yoi jahari mi qui axëna” i yonati huëtsa niquë. ²² Jatsi chamá toa yonati raahaniquë: “Mí yoaha cató tsi mi qui quësoxëquia, yonati yoixëni cató. Joni shinacoshi è nori ca cahëqui mia ra. Jabija. Raahacai ca joni ca ëa xo naa. ²³ Jjëniriiaxo tsi banco qui noho parata mi ayamani, ganancia biti? Joxo tsi noho parata, jahuë ganancia, tihi cabo è biquë aquë ra” i yonati yoixëni ca qui ja niquë. ²⁴ Jatsi, “Jahuë jahuësti ca parata mëbichahuë. Diez ca parata jaya ca joni qui acahuë” i chama-chamaria niquë toa mani cabo qui. ²⁵ Jatsi toá ca mani cabá quëbiniquë: “Majia. Diez ca parata jaya xo pa” iquiina. ²⁶ “Jabija” i chama niquë. “Huino ca copi bicaxëceni quiha jaya cabo, naa Dios bax yonococanaibo. Jasca, jahuë pistia roha ca bënoxëhi quiha chiquixëni cato. Mëbihacaxëhi quiha jahuë pistia roha cato ra. ²⁷ Japi è qui caxacanaibo, naa ‘Noho chama-chamaria ma xo toa’ iqui cabo neri bëcana. Bëxo tsi èa bësoxo xo tsi jato tëpascana ra” nëa tsi chama-chamaria nëceni quiha –i Jesu niquë, naa chani nohiria bo yoahi na.

Jerusalén qui Jesu jiconina

Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19

²⁸ Chanihax, jato bëbo ca Jerusalén quinia ca bahi tsi Jesu caniquë. ²⁹ Jabi yaca Betfagé, yaca Betania, tihi cabo qui cahëpaima ja ini quiha, naa Maca Olivo Yá tahë ca yaca bo. Basimapama tsi quiha jahuë rabëti bo dos ca ja raaniquë rëquë.

³⁰—Mato bësojó ca yaca qui jicocana. Jicoxo tsi nëxë ca burro baquë jixxëqui mato. Jaha jari tsahohama ca burro quiha. Mërixo tsi ë qui bëtsacana. ³¹“¿Jënixo tsi mëriscanai?” i pi tsohuëcara no tsi “Bicatsi quiha lbo” i jato qui cana —nëa tsi quiha jato qui Jesu nëcaniquë.

³²Jatsi raahacanish ca joni bo bocaniquë. Burro ja jiscani quiha Jesú yoani jascaria. ³³Ja mëriscano tsi quiha,

—¿Jënahuariacana ra? —i jato qui ibo bo niquë.

³⁴Jatsi,

—Bicatsi quiha lbo —i jato qui jaca niquë.

³⁵Japi burro baquë Jesu qui ja bëcaniquë. Bëxo tsi quiha jato sahuëti bo ja capohuëcanaca tsi cacha Jesu ja tsahomacanicuë. ³⁶Jerusalén qui ja co-cono tsi quiha jato sahuëti bo nohiria bá poohaniquë bahí no. ³⁷Maca Olivo Yá ca bahi rënichihai ca iti qui ja cahëquë tsi quiha Dios ocahuatsi nohiria bá huaniquë. Jerusalén cacha ja icani quiha. Ja rani-ranicani quiha. Jisti bo tëquë ja jiscani ca quëshpi tsi joi pistiamá tsi Dios ja ocahuacanicuë:

³⁸—Shomahuahaca ca tsi xo Ibobá janë tsi johai ca chama-chamaria ra. Naipá ca ángel bo ranicano ra. Jia tsi xo manariá ca Dios ra —iquiina.

³⁹Jatsi nohiria bo xërëquë ó ca huësti huësti ca fariseobo Jesu qui chaniniquë.

—Mia banahuacanaibo pasimahuë, Taitá. Anoma tsi xo toa ja chanicanaina ra —iquiina.

⁴⁰Jatsi,

—Mato parayamaquia. Ja pasirohapicano tsi naa bahi quëpë ca maxax bá quënaquë aquë ra —i jato qui Jesu niquë, quëbihi na.

⁴¹Jerusalén basimapama tsi aratsi Jesu niquë jisish na. ⁴²Arahax ja nëcane quiha:

—Jishopë. Dios xabahamati quinia cahëyamayoiqui mato rë. ¿Jënahuariaxo mato ë cahëmana rë? Mato qui jonë xo rë. ⁴³Tsëquëxëhi quiha xaba yoi ra, naa mato qui caxacanaibo mato qui quëtsoxëquë no. Mato paxati bahi bo quëtiaxëcane quiha. Jatiroha ca quëpë xo tsi mato tëpasaxëcane quiha rë. ⁴⁴Jasca, mato yacata panë, mato xobo bo, tihí cabo potasaxëcane quiha rë. Jasca, mato ri quëyocaxëcane quiha rë. Matsamí, matsamí niyamaxëhi quiha mato yacata panë maxax bo ra. Mai qui niahacayocaxëcane quiha jato tëquë, Dios xabahamati quinia ma niani iqui na —nëa tsi Jesu nëcaniquë Jerusalén ca nohiria yoati na.

Jodioba arati xoboria qui Jesu jiconina

Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22

⁴⁵Jatsi arati xobo qui Jesu jiconiquë. Jicoxo tsi quiha toá ca iniacanaibo cacha raatsi-jahuaniquë. ⁴⁶Raapama tsi,

—“Dios qui chaniti xobo quënahacati xo noho xobo” ii quiha Quënhëcanish cabo ra; jama, yomacanaiba iti manëmaqui mato pë —i jato qui Jesu niquë.

⁴⁷Jatsi jatiroha ca barí tsi quiha arati xobo xo tsi nohiria tiisimahi ja iniquë. Jabi arati ibo ba chama bo, yoba tiisimacanaibo, nohiria chama bo, tihí cabá Jesu acasni quiha. ⁴⁸Jari anoma ja icani quiha, jahuë chani nohiria bá nicacasni quëshpi na.

20

Jesu qui jodioba chama bo caxanina

Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33

¹Arati xobo xo tsi nohiria bo Jesú tiisimano tsi quiha ja qui arati ibo ba chama bo, yoba tiisimacanaibo, yosibo, tihí cabo bëcaniquë. Dios Chani jia ca yoahi Jesu ini quiha. Bëhax,

²—Noqui yoahuë. ¿Tsohuë mi qui chama aquitaha, arati xobo quima iniacanaibo niati? ¿Tocati chama jaya ni mia ra? —i ja qui jaca niquë.

³Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mato nicapariquia ëa ri. Ea yoacahuë. ⁴¿Tsohuë Juan yamabo qui chama ani, nohiria ashimati? ¿Dios ni? ¿Joni ni? —iquiina.

⁵Jatsi ja chaninarianiquë:

—“Dios” ipinono tsi “¿Jënixo tsi Juan ma chahahuayamani?” i noqui xëhi quiha pë. ⁶Jama, “Joni quima jahuë chama ja biniquë” ipinono tsi maxaxá tsi noqui axëhi quiha nohiria bo rë —i jaca ni quiha, joi i-iqui na.

⁷Japi,

—¿Tsohuëcara ni sa? Jahuënia tsi jahuë chama ja bini ca cahëyamaqui noa ra —i Jesu qui jaca niquë, quëbihi na.

⁸Jatsi,

—Mato quëbiyamaxëquia ëa ri ra —i jato qui Jesu niquë.

Dios Baquë jodiobá niahai ca chani

Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11

⁹Jatsi naa chani nohiria bo qui Jesu yoaniquë:

—Huai joní aniquè. Axo tsi quiha toa xo tsi uva icanai ca bimi ja bananiquè. Banaxo tsi quiha joni huètsa bo qui jahuè huai ja aquèniquè bimi xatè quèshpi na. Aquèhax tsi naama tsi quiha ja caniquè. ¹⁰ Jatsi bimitiyá tsi jahuè yonati ja raaniquè jahuè huai ca bimi xatè biti. Jatsi pè huai ca yonococanaibá jahuè yonati rashaniquè. Jahari mèquèyá ja raacani quiha. ¹¹ Jaquirèquè yonati huètsa ibobá raaniquè. Ja rashahacani quiha jaa ri. Jahuè yonati ja yosicani quiha. Jahari mèquèyá ja raacani quiha. ¹² Jatsi yonati huètsa ibobá raaniquè. Ja tsacahacani quiha rè. Cacha ja niahacani quiha. ¹³ Jatsi, “¿Jènahuaixèhi ni èa rè?” i huai ibo niquè. Jatsi, “Noho baquè yoi jato qui raaxèquia, naa è noihai ca baquè. Ja qui nicacaxècani quiha tia” i ibo niquè. ¹⁴ Jama, jahuè baquè jisi tsi quiha “Iboba baquè tsi xo naa ra” i jaca niquè. “No ano ra, jahuè bixèti ca mai mèbixèna” i huai ca yonococanaibo niquè pè. ¹⁵ Japi ibobá baquè ja acaniquè. Axo tsi quiha huai cacha jahuè yora ja niacaniquè. Jatsi, ¿jènahuarixèhi ni huai ibo toa yonococanaibo qui? ¹⁶ Toa joni bo quèyohi joxèhi quiha ra. Quèyoxo tsi yonococanaibo huètsa bo qui jahuè huai axèhi quiha —nèa tsi Jesu nècaniquè toa chani yoahi na.

Jatsi,

—¿jishopè! Ocapijayamano ra —i nicanish ca jodiobo niquè.

¹⁷ Jatsi Jesú jato tsayaniquè. Tsayahax tsi quiha ja nicaniquè:

—¿Jènihi ni naa Quènhèhacanih cabo ó ca chani ra?

“Oquènaxèhi quiha yosibá niaha ca Maxaxa ra.

Oquè-oquèria ca manèxèhi quiha ra” ii quiha.

¹⁸ Nicacahuè. Noitixèhi quiha naa Maxax icanai ca chahahuayamacanaibo tèquè. Toa Maxax icanai cató tsi quèyohacacaxècani quiha ra —nèa tsi quiha jato qui Jesu nècaniquè.

¹⁹ Jatsi Jesu qui ja tsamicascaniquè, naa yoba tiisimacanaibo, arati ibo bo. Jato yoati ja chanihai nori ca ja cahècani quiha. Jama, jari ja qui ja tsamiyamacani quiha nohiria bo qui raquèhi na.

Jesu qui ja quèsocascanina

Mateo 21.45-46; 22.15-22; Marcos 12.12-17

²⁰ Jatsi jodioba yoba tiisimacanaibo, arati ibo bo, tihi cabá Jesu tsaya-tsayaniquè acasquí na. Japi Jesu qui joni bo ja raacaniquè ja yoahai ca nicati. Jabi joni shinajixèni jisiria cabo ja raacani quiha; yoixèni cabo jaca nori. Romanoba chama-chamaria qui Jesu ja mèacascani quiha, ja namèhacano. ²¹ Ja tsi xo toa naa bècanish ca joni bo nècaniquè:

—Jia tsi xo mi chanihaina, maestró. Janyama ca tiisimayamaqui mia ra. Jasca, jatiroha cabo mèbicasqui mia ra. Paraxoma tsi Dios quinia tiisimaqui mia ra. ²² ¿Japa? ¿Romanoba chama-chamaria qui impuesto bo no ati ni, naa noqui jodiobo? —i ja qui jaca niquè tanamaxèna.

²³ Jama, ja paracascana ca Jesú cahèni quiha. Cahèhax,

²⁴ —Parata èa jismacana. ¿Tsohuè bèmana jaria ni naa ra? ¿Tsohuè ni naa quèné ibo? —i jato qui ja niquè.

Jatsi,

—Romanoba chama-chamaria janè quiha —i jaca niquè.

²⁵ —Japi romanoba chama-chamaria qui jahuè jahuè bo tèquè acana. Jasca, Dios qui jahuè jahuè yoi bo acahuè —i jato qui Jesu niquè.

²⁶ Jabi jia tsi Jesú quèbini quiha nohiria bo bèsojo xo na. Ja quèshpi Jesu qui quètotimaxèni ja icani quiha. Jatsi ja pasicaniquè jiaría tsi ja quèbini iqui na.

¿Bèsetèquèxèhi ni rèsonish cabo?

Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27

²⁷ Jaquirèquè saduceobo Jesu qui bocaniquè jato ri. “Yama tsi xo nohiria bèsetèquèxèhaina” icanish cabo tsi xo naa. Jabi Jesu ja tanamacascani quiha jato ri. Ja nècacaniquè:

²⁸ —“Baquè yama pi joni rèsono tsi jahuè ahui biti xo jahuè noma. Bixo tsi jahuè rèquémè bax xocobo ja saihuati xo” ii quiha Moisés yamabá quènéhina, maestró —i Jesu qui jaca niquè—. ²⁹ Jabi seis ca noma bo jayanish ca joni ini quiha. Xocobo saihuahaxma tsi naa joni rèsoniquè rè. ³⁰ Jatsi jahuè ahui jahuè xachacató biniquè. Xocobo saihuahaxma tsi ja rèsoniquè jaa ri. ³¹ Jaquirèquè jahuè ahui jahuè noma huètsá biniquè. Xocobo saihuahaxma tsi ja rèsoniquè jaa ri. Toca tsi jahuè noma bo tèquè aniquè. Ja rèsoycaniquè, xocobo saihuahaxma. ³² Jarohari tsi rèsoniquè yoxa ri. ³³ ¿Jabi nohiria bo bèsetèquèno tsi tsohuè ahui ixèhi ni yoxa sa? Siete ca bèné jayani quiha bèsoquí na —nèa tsi Jesu qui ja nècacaniquè.

³⁴ Jatsi Jesú jato quèbiniquè:

—Naa mai xo tsi ahui bo yacani quiha joni bo. Bèné bicani quiha yoxa bo ri. ³⁵ Jama, mana xo tsi ahui bo, bèné bo, tihi cabo jayamaxèhi quiha shomahuahaca cabo, naa bèsetèquèxècanaibo. ³⁶ Rèsetèquèpistia-yamariacaxècani quiha, ángel bo jascaria iquiina. Dios

xocobo ca xo, jahuë rësó tsi ja bësotëquëcaxëcanai quëshpi na. ³⁷ Jatsi, “Bësotëquëxëhi ni nohiria bo” ¿icanai pa? Jabi Moisés yoani cato ó ca tsi bëroria tsi xo nohiria bo bësotëquëhaina ra. Toa noqui ja jismani quiha. “Abraham Dios, Isaac Dios, Jacob Dios” i Dios qui Moisés yamabo ni quiha, naa nihi pëtoro mëshohai cato ó tsi ja qui Dios jisiquiniquë no. ³⁸ “Abraham yamabá Dios, Isaac yamabá Dios, Jacob yamabá Dios” iyama Moisés yamabo ni quiha, bësó jaca nori quëshpi na. Bësoyamacaba Dios ma xo Dios; jama, bësocanaiba Dios ja nori. Bësó xo Dios jaya cabo tëquë —i saduceobo qui Jesu niquë.

³⁹ Jatsi,

—Jabija tsi xo mi quëbihana, maestró —i yoba tiisimacanaibo huësti huësti cabo niquë. ⁴⁰ Jaquirëquë ja nicacasyamacani quiha raquëquí na.

David Ibo Cristo

Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37

⁴¹ Jatsi Jesú toá ca yoba cahëxëni cabo nicaniquë:

—“Johai ca Xabahamati Ibo tsi xo David Baquë” ii quiha nohiria bo. ¿Jënahuariahax nëcati mëtsacahi ni? ⁴²⁻⁴³ Jabi nëca tsi libro Salmos ó tsi David yamabá quënëniquë Cristo yoati na, “Mia oquëhuanox pari tsi, jariapari mia pasomaha cabo bëboxëquia, jato mi yonano” i noho Ibo qui Ibo Dios ni quiha”

nëa tsi David yamabo nëcani quiha. ⁴⁴ ¿Jënahuariahax David baquë Cristo ii ni ra? “Noho Ibo” ¿i David yamabo yamayamani, Cristo yoati chanihi na? —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë jato nicahi na.

Yoba cahëxëni cabo pasomaha Jesú yobanina

Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54

⁴⁵ Nohiria tëquëtá nicanó tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu chaniniquë:

⁴⁶ —Yoba tiisimacanaibo qui quiniacaxëcahuë. Sahuëtiria tëtëcaxëni cabo sahuëcascani quiha. Toca tsi bohocascani quiha pë. Jasca, mercado xo tsi nohiria bá jato joihuahai ca ó pasocani quiha pë. Jasca, jato catiti xobó ca rëquë ca oquëria ca tsahoti bá tsi tsahocascani quiha. Jasca, nohiria oriquti catino tsi oquë ca tsahoti bá tsi tsahocascani quiha pë. ⁴⁷ Jasca, bënë imanish ca yoxa bo paracani quiha, jato jahuë bo mëbixëna. Paraquí tsi jato xobo bo mëbicaní quiha pë. Mëbihax Dios qui chani tëtëca tsi bëhoxcani quiha ra, nohiria bo paraxëna. Quësohacacaxëcani quiha ra. Oquëxëhi quiha jato copi ra —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

21

Dios qui bënë imanish ca yoxá anina

Marcos 12.41-44

¹ Arati xobó tsi niipama tsi parata biti caja qui nohiria rico cabá jato parata nanëhai ca Jesú tsaya-tsyaniquë. ² Tsayajahuano tsi quiha noitiria ca bënë imanish ca yoxá dos ca parata copiriana cabo nanëniquë. ³ Jisniquë Jesu. Jisi tsi,

—Nohiria huëtisa bá nanëhaca parata huino tsi xo naa noitiria ca yoxá acana ra. ⁴ Narisxoma tsi parata ja acana quiha. Jama naa yoxa ra. Noitiria xo. Jatiroha ca ja jaya ca ja aquë ra; naa jahuë oriquti copiti parata —i Jesu niquë.

“Potas-hacaxëhi quiha jodioba arati xobo” i Jesu nina

Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2

⁵ Templo, naa jato arati xobo yoati tsi chanihi quiha huësti huësti ca rabëti bo iniquë. Jahuë maxax jiaria cabo, templó ca jianati jahuë bo, naa nohiria bá anina, tihi cabo yoati tsi chanihi ja icani quiha. ⁶ Jatsi Jesu jato qui chaniniquë:

—Tsëquëxëhi quiha xabaca ra, naa ma tsayahai ca potas-hacaxëquë no. Poxahacaxëhi quiha jahuë maxax bo tëquë. Yamaxëhi quiha matsami matsami niilai ca maxax bo iquia ra —iquiina.

⁷ Jatsi,

—¿Jëniño tsi potas-hacacaxëcachi ni? ¿Jënahuariaxo tsi cahëxëhi ni noa, ocapijaxëquë no, Maestró? —i Jesu qui jaca niquë.

⁸ Jatsi Jesú yoaniquë:

—Quiniacaxëcahuë, ma parahacayamano. Joxëhi quiha huëstima ca noho janë tsi chanicanaibo. “Cristo xo éa” icaxëcani quiha pë. “Tsëquëpaimaria xo jaroha ca bari ra” icaxëcani quiha. Jato banahuayamacana ra. ⁹ Jasca pi país bo nianahaina, país ca xërëquë ca nohiria iquinahaina, tihi cabo nicahi tsi raquëyamatsicana. Toca tsi ja ixëti xo. Ocapijano tsi jari basi tsi xo toa jahuë rësó. ¹⁰ Jariapari tsi país huëtisa pasomaha nianaxëhi quiha país huëtisa. Chama huëtisa pasomaha iquinaxëhi quiha chama huëtisa. ¹¹ Yajoriaxëhi quiha mai. Oriquti narisxëhi quiha nohiria bo. Iquicaxëcani quiha huëstima cabo. Jasca, raquëriaxëhi

quiha nai qui tsayahaina. Jah tsi jisiquixêhi quiha mana ca jisti-jistiria bo ra. ¹² Jama, ja tocapinox pari no tsi mato qui pari tsamicaxêcani quiha ra. Mato têngemacaxêcani quiha. Arati ibo bo qui mato mëacaxêcani quiha. Preso qui mato nanêcaxêcani quiha. Tih ca tsi acaxêcani quiha noho janê tahêxo na. ¹³ Jatsi, toatiyá tsi xaba jayaxêqui mato jato qui Dios Chani yoaxêna. ¹⁴ Tocapijano tsi jato bêsojo ax tsi ma chanixêti ca yoati tsi shinayamatsacana. ¹⁵ Toatiyá tsi chani-chaniti chama, tiisi, tih cabo mato qui axêquia. Ja iqui tsi pasimahacaxêhi quiha toa mato qui caxacanaibo. ¹⁶ Jasca, chama bo qui mato mëaxêhi quiha mato nabo, mabê xatê bo, mato jimibo, mato rabêti bo. Jatsi, mato ó ca huêsti huêsti ca namêcaxêcani quiha ra. ¹⁷ Noho janê tahêhax tsi mato qui caxacaxêcani quiha jatiroha cabo. ¹⁸ Jama, mato ó bêsoxêquia mato ja motsayamacano iquish na. ¹⁹ Chamatsicana. Xabahamahacaxêhi quiha mato naamapihi na —i jato qui Jesu niquê.

Soldado bá Jerusalén potasxêhaina

²⁰ —Soldado bo Jerusalén tēayohai ca jisi tsi quēyohacati basima ja nori ca cahêxêqui mato. ²¹ Jatsi maca bo qui jodioba maí cabo jabaxêti xo. Jisbayaxêti xo Jerusalén cabo. Xabachá cabo yaca qui bacayamaxêti xo ra. ²² Nohiria bo copiti xaba tsi xo naa. Toatiyá tsi jatiuhacaxêhi quiha Quênêhacanish cabo iquiina. ²³ Noitixêhi quiha tohoya cabo, baquê pistia ico cabo rê. Anomariaxêhi quiha toa maí ca nohiria bá têngêhaina iquia. Anomariaxêhi quiha jato qui Dios caxahaina. ²⁴ Saipi tsi tēpas-hacaxêhi quiha huêstima cabo. Nêhacaxêhi quiha huêstima cabo, país bo tēquê qui ja bohacacano. Jasca, Jerusalén tsi bohocaxêcani quiha carayanabo jato xaba jatiquê rohari.

Jesu johaina

Mateo 24.29-35, 42-44; Marcos 13.24-37

²⁵ Naipá tsi jisiquixêhi quiha jisti bo ra. Yoyoxêhi quiha bari, oxê, huishti bo. Shina-huêjênaxêhi quiha maí ca nohiria tēquêta. Jasca, raquêria ixêhi quiha ia bo ri. Jahuê pacotsa, jahuê yoyohai ca choca bo, tih cabo qui raquêcaxêcani quiha. ²⁶ Toatiyá tsi rêsocaxêcani quiha nohiria raquêhi na. Jahuêcara ó pasoti cahêyamacaxêcani quiha, naipá ca jahuê bo yajohacaxêhai iqui na. ²⁷ Jatsi tsémó tsi Nohiria Baquê johai ca jiscaxêcani quiha. Noho chama, noho oquê, tih cabo jiscaxêcani quiha ê joxêquêno. ²⁸ Naa jahuê bo tēquê ocapiti chitahêno tsi chamacana. Jaha bêsocahuê. Joti basima tsi xo ma xabahamahacahaina —i Jesu niquê.

²⁹ Jatsi naa chani Jesú yoaniquê jato cahêmaxêna:

—Higuera jihui, jihui huêtsa bo, tih cabo qui tsayacahuê. ³⁰ Ja botoxpicano tsi basima oitiya nori ca cahêqui mato. ³¹ Jascaria, ê yoaha ca jahuê bo ocapiti chitahêno tsi basima Diós otoiha nori ca cahêxêqui mato ri. ³² Mato parayamaquia. Naa bêsohai ca nohiria bo rêsosox pari no tsi ocapixêhi quiha ê yoahaina iquia. ³³ Huinocaxêhi quiha naipá ca jahuê bo, naa mai ri, jama, huinoca-pistiyamariaxêhi quiha noho Chani. Jabija tsi xo naa ê yoahaina.

No rohahuahacati xo

³⁴ Quiniacaxêcahuê. Pabêhaina, jênê acaina, maí ca jahuêmişni bo, tih cabo tsi shina-shinayamacana. Tocapimano tsi mato ratiaxêhi quiha toa bari, jaha ma pasoyamahai iqui na. ³⁵ Jatiroha ca maí ca nohiria bo ratiaxêhi quiha ê johaina ra. ³⁶ Japi rohahuahacahuê. Bêhoxrohacana, chama ma jayacano iquish na, naa jahuê bo tēquê paxaxêna, Nohiria Baquê bêsojót tsi niixêna —i jato qui Jesu niquê.

³⁷ Toa bari bo Jesú raaniquê arati xobó no, toa xo tsi nohiria bo tiisimahaina. Jama, Maca Olivo Yá tsi baquicha ja raaniquê. ³⁸ Jabi baquishmari tsi nohiria bocani quiha arati xobo qui Jesu nicaxêna.

22

Jesu qui ja tsamicascanina

Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53

¹ Tsêquêti basima quiha jodioba pascua fiesta iniquê. Toatiyá tsi levadura yama ca mapari ja picani quiha. Jato jabi quiha. ² Jasca, Jesu ati quinia mērahi ini quiha arati iboba chama bo, jato yoba tiisimacanaibo ri. Nohiria bo qui raquêqui tsi quiha bêroso tsi Jesu ja acasyamacani quiha.

³ Jatsi Judas qui Satanás jiconiquê, naa Iscariote icanai cato. Jesu doce ca rabêti bo huêsti ca ja ini quiha. ⁴ Jatsi arati ibo bo, arati xobo obêso cabo, tih cabo qui Judas caniquê chanixêna. Jato qui Jesu ja mëacasni quiha. Cahax, jato bêta ja chaninanicquê. ⁵ Jatsi ja ranicaniquê ja yoani ca nicahax na. Ranihax,

—Parata mi qui axêqui noa ra —i Judas qui jaca niquê.

⁶ Jatsi,

—Jënima —i Judas niquë.

Japi Jesu qui tsamiti xaba mëratsi-jahuaniquë, nohiria bá cahëyamano iquish na.

Pascua fiesta

Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26

⁷Jatsi jato levadura yama ca mapari piti fiesta tsëquëniquë, naa oveja baquë acacaquë no.

⁸Japi Pedro, Juan, tihí cabo Jesú raaniquë. Raahax,
—Bocata. Pascua oriquiti ma rohahuano piti —i jato qui ja niquë.

⁹Jatsi,

—¿Jahuëniaxo tsi rohahuaxëhi ni noa? —i jaca niquë.

¹⁰Jatsi,

—Yaca qui jicocana. Toa xo tsi chomó ca jënë bëhai ca joni bëchaxëqui mato. Toa joni banahuacana, ja jicohai ca xobo qui. ¹¹Jatsi toa xobo ibo qui chanicana. “¿Jahuënia ni naquëtë? ii quiha Maestro” i ja qui cana. “Nëa xo tsi jahuë rabëti bo yaxo tsi pascua oriquiti picatsi quiha” icana. ¹²Jatsi mana ca naquëtë chahitaxëni ca mato jismaxëhi quiha; tsahtoti bo, mesa, tihí cabo rohahuahaca ca naquëtë quiha. Toa xo tsi oriquiti rohahuacana —i jato qui Jesu niquë.

¹³Jatsi Pedro, Juan, tihí cabo bocaniquë. Ja bocanaca tsi naquëtë qui ja cahëcaniquë Jesú yoani jascaria. Cahëxo tsi quiha pascua oriquiti ja rohahuacaniquë.

¹⁴Jatsi tëxë bo ya tsi Jesu joniquë. Tsahtohax oriquitsijacaniquë. ¹⁵Oriquipama tsi Jesu jato qui chaniniquë:

—Naa pascua oriquiti mato bëta oriqui-casquia rësonox pari. ¹⁶Jabi nëa xo tsi naa pascua oriquiti pitëquëpistiyamariaxëquia Diós otohái cato xo tsi ja jatihuahacaxëquë rohari. Jaquirëquë pitëquëxëquia ra —iquiina.

¹⁷Jatsi copá ca jënë ja bihaca tsi “Gracias” i Dios qui ja niquë.

—Bicahuë. Ayocana. ¹⁸Nëa xo tsi uva bimi jënë atëquëyamaxëquia Diós otohái joxëquë rohari —i Jesu niquë.

¹⁹Jatsi mapari Jesú biniquë. Bichi tsi quiha “Gracias” i ja niquë. Bëquëx-xo tsi jato qui ja aniquë ja picano.

—Noho yora tsi xo naa. Picahuë, ëa shinaquí na —i quiha ja niquë.

²⁰Oriquixo tsi quiha copá ca jënë jato qui ja aniquë ja acano. Acax,

—Noho jimí tsi Dios xabahamati quinia paxa ca jismahi quiha naa jënë. Mato bax japahacaxëhi quiha noho jimí ra. ²¹Tsayacahuë. No bëta tsaho tsi xo toa ëa pasomaha cato rë, naa chama bo qui ëa mëacatsai cato. ²²Jabi rësoxëti xo Nohiria Baquë ë nori cato. Diós yoani ca tsi xo naa ra. Jama, noitirixëhi quiha toa ëa chama bo qui mëaxëhai cato iquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

²³Jatsi chaninatsi jahuë rabëti bo niquë:

—¿Tsohuë cara ni toa no nohó ca Jesu pasomaha cato sa? —iquiina.

¿Tsohuë ni toa oquë cato?

²⁴Jatsi joi i-ibëqui tsi quiha Jesu rabëti bo niquë, naa jato xërëquë ó ca oquë ca ixëti nori ca yoati na. ²⁵Jatsi jato qui Jesu chaniniquë:

—Jato nohiria bo yonahi quiha maí ca chama bo. Yonahi tsi “Nohiria Rabëti bo xo noa” icani quiha pë, jato rabëti bo jaca nomari. ²⁶Jabi toca ma xo noa ra. Yonati jascaria manëxëti xo mato xërëquë ó ca oquë cato. Tëxë bo ja mëbixëti xo. ²⁷Mato nicaquia. ¿Tsohuë ni toa oquë cato? ¿Tsa ho ca pihai ca ni? ¿Taahai ca ni? Tsayacahuë. Jato yonati bá tsi taahacahai ca ó pasocani quiha tsahtohai ca chama bo. Jama, nëa xo ëa, mato xërëquë ó no. Ea ti tsi xo toa mato taahaina ra.

²⁸“Mato tsi xo toa ë qui chitimihax cabo, naa ë tënëtiyá no. ²⁹Jaboqui yonati chama-chamaria mato qui aquia, noho jahëpa ë qui ani jascaria. ³⁰Noho mesa ax oriquiti tsahtoxëqui mato ë yonahai cató no. Jasca, trono bo xo tsi Israél ca doce ca xatë bo ó bësoxëqui mato ra —nëa tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

“Jochamati tanamahacaxëqui mia” i Pedro qui Jesu nina

Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38

³¹—Ea nicaahuë, Simón —i Jesu niquë—. Jochati mato tëquë tanamacatsi quiha Satanás ra. ³²Jama, mi bax ë bëhoxquë, Simón, mi chahahuahai ca quima mi casoyamano. Jasca, jahari ë quiri bësoxo tsi mibë xatë bo mi chamahuano —i ja qui Jesu niquë.

³³Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Mia jisbëriapistiyamaxëquia ra. Preso qui pi mia ja nanëcano ri tsi mi bëta cahai ca ëa xo naa ra. Mi bëta rësoti qui raquëyamaquia ra —iquiina.

³⁴Jatsi,

—Mia parayamaquia, Pedró. Ea pasomaha chaniti basima xo mia rë. Jaboqui patiari quëonox pari no tsi tres tsi “Jesu cahëyamaquia” ixëqui mia ra —i ja qui Jesu niquë.

³⁵ Jatsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë:

—Mato ë raarquë tsi çjahuë ma narisni? Mëquëya ma raahacani quiha. Parata, sota, zapato bo, tihì cabo yahaxma tsi ma bocani quiha —iquiina.

Jatsi,

—No narisyamahitaquë ra —i jahuë rabëti bo niquë.

³⁶ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jaboqui pi parata jayaquí tsi bocahuë. Sota pi jayaquí tsi bocahuë. Saipi pi jayamaquí tsi mato sahuëti iniacahuë copixëna. ³⁷ Mato parayamaquia. Jatihuahacaxëti xo Quënëhacanish cabo, naa “Caxaxëniria ca jascaria ja tocahacaxëti quiha” iquiina. Parayamaquia. Jatihuahacaxëhi quiha jatiroha ca ëa yoati Quënëhacanish cabo ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

³⁸ Jatsi jahuë rabëti bo nëcaniquë:

—Tsayapa, Ibobá. Nëá xo dos ca saipi bo ra —iquiina.

Jatsi,

—Iquë pë —i Jesu niquë.

Getsemani Jesu bëhoxnina

Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42

³⁹ Xobo jibaya tsi quiha Maca Olivo Ya qui Jesu caniquë bëhoxhi na. Jahuë jabi quiha. Jasca, ja bëta bocani quiha jahuë rabëti bo ri. ⁴⁰ Cahax,

—Bëhoxcana, jochatì ma tanamahacayamano ra —i jato qui Jesu niquë.

⁴¹ Jatsi ori pistia jamëpistia tsi Jesu caniquë bëhoxhi na. Basima quiha. Mënihax Dios qui chanitsjaniquë:

⁴² —Mì qui pi jia no tsi naa johai ca tënëtiya mëbihuë, noho Jahëpá. Tënëcasyamaxo ëa ra. Jama, jaha ë quëëhai ca mi ayamano. Mì shina mi ano ra —i Jesu niquë bëhoxhi na.

⁴³ Jatsi ja qui naipá ca ángel jisiquiniquë chamahuaxëna. ⁴⁴ Shina jii-jiitsi Jesu niquë bëhoxhi na. Jatsi ja bëhox-bëhoxrianiquë. Niscatsijani quiha. Jimi tioihai jascaria ja niscani quiha. ⁴⁵ Bëhoxhax ja joiniquë. Joihax jahuë rabëti bo qui ja bacaniquë. Oxa ja icani quiha cohuëhi na. ⁴⁶ Jatsi,

—çJënihax oxacanaì rë? Joicana. Bëhoxcana, jocha qui ma paquëyamano —i jato qui Jesu niquë.

Jesu qui soldado bo tsaminina

Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11

⁴⁷ Jahuë rabëti bo ya jari chanihì Jesu iniquë. Chanijano tsi quiha nohiria misco bëcaniquë. Jato bëta Judas, naa doce ó ca huësti ca iniquë jaa ri. Jato mëpìhi ja ini quiha Jesu qui. Cahëhax Jesu qui ja basimaniquë tatsoxëna. ⁴⁸ Jatsi ja qui Jesu chaniniquë:

—çEa tatsohai pa? çToca tsi soldado bo qui ëa mëaxëhai rë, naa Nohiria Baquë ë nori cato? —i Judas qui ja niquë.

⁴⁹ Ocapijahai ca jisi tsi,

—çNoba saipi tsi jato tępaxëhi ni noa, Ibobá? —i ja bëtanish ca rabëti bo niquë.

⁵⁰ Jatsi jato ó ca huësti cató toá ca arati ibo-iboria yonati paxtianiquë. Jahuë mënëcayá ca pahoqui paxtiahacani quiha.

⁵¹ Jatsi,

—Iquë ra. Iquë ra. Iquinayamacana —i Jesu niquë.

Jatsi yonati pahoqui motsaxo tsi ja jënimahuaniquë. ⁵² Jënimahuahax arati ibo bo, arati xobo obëso ca capitán bo, yosibo, tihì ca bëcanish cabo qui Jesu chaniniquë:

—çSaipi bo, tępasti jihui bo, tihì cabo jaya ni mato pa? çYomaxëni ca bichii jascaria ëa bichi ma bëcana pa? ⁵³ Jatiroha ca barì tsi mato bëta ë i-ipoayamëquë, arati xobó no. çJëniarioxo tsi ëa ma biyamahita, toá tsi ë iquë no? Jishopë. Jaboqui mato xaba tsi xo naa rë. Jaboqui bëroria tsi yonahi quiha Satanás pë —i jato qui ja niquë.

⁵⁴ Jatsi Jesu qui ja tsamiciquë. Tsamixo tsi ori ja bocaniquë arati ibo ba chama xobo qui.

“Jesu cahëyamaquia” i Pedro nina

Mateo 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; Juan 18.12-18, 25-27

Jesu basi tsi Pedró banahuaniquë raquëquí na. ⁵⁵ Arati ibo ba chama xobo qui cahëxo tsi quiha soldado bá chihì maponiquë huënënë xo na. Tsamahax ja tsahocaniquë yohoxëna. Jasca, jato xëréquë tsi Pedro tsahoniquë jaa ri. ⁵⁶ Chihi tapái tsahojano tsi quiha xotacó Pedro jisniquë, naa toá ca yonati cato. Pedro ja tsaya-tsayani quiha.

—Jesu ya naa joni iquë ra —i xotaco niquë.

⁵⁷ Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Jesu cahëyamahai ca ëa xo naa ra, cai —iquiina.

⁵⁸ Jaquirëquë joní tsyaniquë. Tsayahax,

—Tonia Jesu rabëti huësti ca xo mia ra —i Pedro qui ja niquë.

Jatsi,

—Jahuë rabëti ma xo ëa ra, joní —i Pedro niquë rë.

⁵⁹ Jaquirëquë huësti ca hora huinocaquë tsi,

—Tonia Jesu ya naa joní iquë ra. Nicacapa. Galileá joi jaya xo ra —iriatsi joní huëtsa niquë.

⁶⁰ Jatsi Pedró quëbiniquë:

—E joma mi chanihaina ra, joní —iquiina.

Jari Pedro chanino tsi quiha patiari quëo-quëoniquë. ⁶¹ Jatsi Pedro quiri bësohax Jesú bëisniquë cohuëquí na. Jatsi Ibobá yoaha ca Pedró shinaniquë, naa “ ‘Tres tsi cahëyamaquia’ ixëqui mia rë, patiari quëonox pari no” i Jesu quë no. ⁶² Jatsi cache Pedro caniquë. Cahax ja ara-araniquë rabihí na.

Jesu qui jodioba yosibo quësonina

Mateo 26.59-68; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24

⁶³ Jatsi Jesu mahuatsi jaha bëso cabá huaniquë. Ja sëtianiquë. ⁶⁴ Bëmapahax,

—¿Tsohuë mia aca? Noqui yoahuë ra —itsi quiha jaca niquë nicahi na.

⁶⁵ Huëstima tsi Jesu ja ocahuacani quiha pë. ⁶⁶ Huëaquë tsi baquishmari tsi quiha nohiria yosibo, arati ibo ba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihi cabo catiniquë chaninaxëna. Jato bësojó tsi Jesu mëpíhacani quiha toá tsi ja niino. Jatsi,

⁶⁷ —¿Díós noqui raani ca Xabahamati Ibo ni mia ra? Noqui yoahuë ra —i Jesu qui chama bo niquë.

Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Jaahuë” i pi ë no tsi ëa chahahuayamaxëqui mato rë. ⁶⁸ Jasca pi mato ë nicano tsi quëbiyamaxëqui mato tia. ⁶⁹ Jama, basima tsi xo toa Dios chama ë bixëhaina ra, naa Nohiria Baquë ë nori cato. Chamaxëni ca Dios mënécayá tsi tsahoxëquia ra —i jato qui Jesu niquë.

⁷⁰ Jatsi,

—¿Japa? ¿Dios Baquë ni mia ra? i jaca niquë jato tëquëta.

Jatsi,

—Jaahuë. Ja xo ëa ra —i Jesu niquë quëbihi na.

⁷¹ Jatsi ja nēcacanicuë:

—Jahuë chani yoi ca no nicaquë ra. Jamë quësóhi quiha ra. Ja pasomaha ca chanihai ca huëtsa no nicitama xo ra —i toá ca chama bo niquë.

23

Pilato qui Jesu ja bocanina

Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38

¹ Jatsi jodioba chama bo tēquë joiniquë. Joixo tsi quiha Pilato qui Jesu ja bocanicuë.

² Boxo tsi quiha Jesu qui quësotsijacanicuë pë:

—Janyama noba nohiria mëpíhi quiha naa joní ra. Gobierno pasomaha xo ra. “Romanoba chama-chamaria qui impuestos parata ayamacahuë” i nohiria bo qui quiha. Jasca, “Nohiria Xabahamati Ibo, naa nohiria ba chama xo ëa” ii quiha pë —nëa tsi quiha Pilato qui jodioba chama bo nēcanicuë.

³ Jatsi Pilató Jesu nicaniquë:

—¿Jodioba chama-chamaria ni mia? —iquiina.

Jatsi,

—Jaahuë —i Jesu niquë.

⁴ Jatsi arati iboba chama bo, nohiria misco, tihi cabo qui Pilato chaniniquë:

—Yama tsi xo naa joní yoi ca anina iquia —iquiina.

⁵ Jama, jari Jesu ja ocahuacanicuë pë:

—Jodioba mai tēquë xo tsi tiisimapama tsi romanobo pasomaha nohiria bo caxahuahi quiha ra. Galilea mai pari tsi ja chitahëhuanicuë tiisimaxëna. Jaquirëquë jodiobá mai qui ja cani quiha. Jarohapa tsi nëa tsi ja johitaquë pë —i jaca niquë.

Herodes bësójó Jesu niinina

⁶ Jato nicahax,

—¿Galilea mai quima ax naa joní joní? —i Pilato niquë.

⁷ —Jaahuë —i nohiria bo quë tsi chama Herodes qui Pilató Jesu raanicuë, Galileá ca nohiria bo Herodés yonani quëshpi na. Jabi naatíyá tsi Jerusalén tsi Herodes ini quiha jaa ri. ⁸ Jatsi Herodes raniniquë Jesu jiscatsi na. Jistiria Jesú acai ca ja jiscasni quiha. ⁹ Japi Jesu ja nica-nicarianiquë. Mahitsa quiha. Quëbiyamanicuë Jesu. ¹⁰ Jabi Herodes ya

tsi quiha arati iboba chama bo, yoba tiisimacanaibo, tihí cabo mani iniqué jato ri. Jesu qui ja quéso-quésocaniqué pé. Anomaria ini quiha ja qui ja quésocanaina. ¹¹ Jatsi jahué soldado bo yaxo tsi Jesu mahuatsi Herodés huaniqué. Mahuaxo tsi quiha sahuéti copixéni ca Jesu ja sahuémacanicué, chama-chamaria jisiria ca manémaxéna. ¹² Jabi naama tsi Herodes, Pilato, tihí cabo caxanapaoni quiha. Jaquiréqué tsi quiha ja rabénacani quiha.

Jesu ja namécascanina

Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39; 19.16

¹³ Jatsi arati iboba chama bo, réquéninicanabo, nohiria bo, tihí cabo Pilató quénaniqué catiti.

¹⁴ —E qui naa joni ma bēquē ra, “Romanoba gobierno pasomaha nohiria bo mēpihai ca tsi xo naa” iquiina. Jama, è nicaquē mato bēsojo xo na. Mahitsa ja qui quésocani mato pé. Yama tsi xo toa janyama ca ja acana iquia. ¹⁵ Jascaria, ja qui quésoyamahi quiha Herodes ri, jahari noqui ja raaha quëshpi na. Ja naméhacatima xo ra. Yama tsi xo toa janyama ca ja anina ra, naméhacati. ¹⁶ Japi rashaxéquia. Rashaxo tsi paquémaquia —i jato qui Pilato niqué.

¹⁷ Jabi Pascua fiestá tsi huésti ca achiqui ca ja paquémaoni quiha.

¹⁸ Jatsi quénatsi nohiria tēquétá huaniqué:

—Jesu ahué ra. Barrabás paquémahué —iquiina.

¹⁹ Jabi preso qui Barrabás nanéhacani quiha, yacata xo tsi gobierno pasomaha nohiria bo ja mēpini iqui na. Iquinaxo nohiria bo ja ani quiha. ²⁰ Jama, Pilató Jesu paquémacasni quiha. Mahitsá nohiria bo qui ja chani-chaniniqué rē.

²¹ —Cruzó tooxahué. Cruzó tooxahué —iriatsi nohiria bo niqué.

²² Jatsi nohiria bo qui Pilato chanitēquéniqué:

—¿Éni ni ra? ¿Jahué janyama ca ja ani? Ja naméhacayamati xo ra iquia. Yama tsi xo toa janyama ca ja anina ra. Japi è rashano. Rashaxo tsi paquémamaxéquia —i jato qui ja niqué.

²³ Jama, bamayamaniqué nohiria bo pé. Joi pistiamá tsi quiha,

—Cruzó tsi tooxahué. Cruzó tsi tooxahué —i jaca niqué.

Jarohapa tsi jato joi pacotsa iqui tsi jato qui Jesu ja mēaniqué ja acano. Jatsi,

²⁴ —Ja naméhacati xo —i Pilato niqué, jaha ja quéécani jascaria.

²⁵ Jatsi jato qui gobierno pasomaha inish ca Barrabás, naa nohiria ati ibo preso quima ja paquémamaniqué. Jama, Jesu jato qui ja mēaniqué ja naméhacano.

Cruzó tsi Jesu tooxahacanina

Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27

²⁶ Ori cruz Jesu mēpipama tsi quiha joni, naa Simón Cirene icanai ca qui ja tsamicaniqué Jesu cruz iati. Jerusalén qui jicohi ja ini quiha, ja tsamicaqué no. Jabi jahá cruz ja janacani quiha Jesu cho iati. ²⁷ Jabi huéstima ca nohiria bá Jesu banahuaniqué. Jato xéréqué tsi araconacanai ca yoxa bo iniqué jato ri noihi na. ²⁸ Jatsi jato quiri Jesu bēsohaca tsi ja chaniniqué:

—Ea iqui tsi arayamacahué, Jerusalén ca jahi bá. Tēnēxéqui mato ri. Jasca mato xocobo ri. Ja tahéhax aratsicahué. ²⁹ Joxéh quiha tēnēti xabaca rē. Toatiyá tsi “Shomaria tsi xo baqué yama ca yoxa bo ra” icaxécani quiha nohiria. ³⁰ Toatiyá tsi maca bo qui quénaxéhi quiha nohiria, “Noqui maxéni paquécahué. Noqui mapacahué” iquiina. ³¹ Jabi néca pi éa, naa mēstéxéni ca ja tēnémacano tsi ¿jénahuariaxéhi ni Dios chahahuayamacanaibo qui? —néa tsi Jesu nécaniqué.

³² Jasca dos ca caxaxéniria ca joni bo ri ja bécániqué Jesu ya naméxéna. ³³ Mapo Xao Ya icanai ca qui cahéxo tsi quiha cruzó tsi Jesu ja tooxacanicué. Jasca, ja bēta dos ca caxacanaibo tooxahacani quiha jato ri. Huésti ca jahué mēnécayá no; huésti ca jahué mēxojó no. ³⁴ Jatsi Jesu chaniniqué:

—Jato jocha shina-bēnohué, noho Jahépá. Ja acanai ca cahéyamacani quiha rē —i Jesu niqué.

Jatsi jahué sahuéti bo soldado bá biniqué. Bixo tsi quiha jato xéréqué xo tsi jahué sahuéti bo ja oquéxhuacanicué i-ihai cató no. ³⁵ Jasca toá tsi nohiria bo niiniqué tsayahi na. Toá tsi ini quiha jodioba chama bo jato ri, mahuahi na. ³⁶ Ja qui mahuani quiha soldado bo ri. Ja qui ja bécana ca tsi mocaria ca jénéria ja qui ja acanicué ati. Jatsi,

³⁷ —Jodioba chama-chamaria pi iqui tsi mimé xabahamahué —i jaca niqué.

³⁸ Jatsi jahué mapo maxcacha naa chani janahacanicué: “Jodioba chama-chamaria xo naa” iquiina.

Jesu quiri yomaxéni ca bēsonina

³⁹ Jatsi Jesu tapái ca tooxahacanish ca huéstítá ocahuaniqué jaa ri. Mahuahax,

—¿Xabahamati Ibo ni mia? Mimé xabahamahué. Jaquiréqué noqui xabahamahué ra —i Jesu qui ja niqué.

⁴⁰ Jama, tooxahacanish ca joni huëtsá raahaniquë:

—¿Dios qui raquëyamahai? Nëa rësöhi quiha mia ra, naa joni jascaria. ⁴¹ No copihacaquë, no ani ca yoi ca quëshpi na. Jama xo naa joni ra. Yama tsi xo toa janyama ca ja anina ra —i ja qui ja niquë.

⁴² Jatsi Jesu qui ja chaniniquë:

—Ea shina-bënoyamahuë, Jesú, naa mi othai ca qui mi jicoquë no —iquiina.

⁴³ Jatsi ja qui Jesu chaniniquë:

—Mia parayamaquia. Jaboqui ë bëta-xëhi quiha mia ra tërohama caba ití no —iquiina.

Jesu nanina

Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30

⁴⁴ Jabi matoroco bari tsi ja iniquë, mai tëquë tsëmonaquë no. Tres hora no tsi ja baquishni quiha. ⁴⁵ Jisiquiyamaniquë bari ra. Jasca, arati xobó ca rotamë ca quëbëti raiti jaxcachacaniquë. ⁴⁶ Jatsi Jesú quënaniquë:

—Mi qui noho shina aquia, noho Jahëpá —iquiina.

Chanihax ja naniquë. ⁴⁷ Ocapijani ca jisi tsi quiha toá ca niühai ca capitán Diós oquëhuaniquë,

—Mëstëxëni ca joni ja iquë tia —iquiina.

⁴⁸ Jesu namëhai ca jisi tsi jahari jato xobo qui quëtsonish ca nohiria bocaniquë. Cohuë ja icani quiha. ⁴⁹ Jasca, basi tsi quiha Jesu rabëti bo tëquë mani iniquë. Toá tsi ini quiha Galilea ax ja bëta bëcanish ca yoxa bo ri. Basi xo tsi naa jahuë bo tëquë ja tsayacani quiha raquëhi na.

Jesu maihuahacanina

Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42

⁵⁰ Tobi joni shinajaxëni ca iniquë, naa José icanai cato. Jodioba yobahai ca yosibo xatë ja ini quiha. ⁵¹ Jabi Jesu toa jodioba chama bá acasquë tsi quiha jato ati yoba pasomaha ja chanini quiha. Jasca, yaca Arimateá tsi ja raca-racani quiha jodioba maí no. Jabi Diós nohiria bo othai ca ó pasohi ja ini quiha jaa ri. ⁵² Jabi Pilato qui José caniquë. Caxo tsi quiha Jesu yora ja bënënaniquë maihuati. ⁵³ Jatsi Jesu yora ja botëmaniquë. Botëmaxo tsi quiha ja yaboniquë raiti miro cató no. Yaboxo tsi quiha maxax ó ca quini ó tsi, naa huëyohaca ca quini ó tsi ja jananiquë. Maihuati quini paxa ja ini quiha. Jari jaxara janahacayamani quiha yora. ⁵⁴ Jabi pascua fiesta rohahuati bari ja iniquë. Jesu ja maihuacaquë no. Jodioba joiti bari chitahëpaimaria ini quiha.

⁵⁵ Jabi José ya bocani quiha yoxa bo ri, naa Jesu ya Galilea ax bëcanish cabo. Jahuë mai ja jiscani quiha. ⁵⁶ Jaquirëquë jato xobo qui ja bacaniquë perojome, yora chëxati, tihí cabo rohahuaxëna. Jama, jahari jahuë yora rohahuahi canoma ja icani quiha, jato joiti bari chitahëni nori iqui na. Japi toa barí tsi quiha ja joicaniquë jato jodioba yoba tahëhax na.

24

Jesu bësotëquëninina

Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10

¹ Domingó tsi Jesu maiquini qui yoxa bo bacaniquë. Baquishmari ja ini quiha. Perojome bo ja jayacaniquë, naa ja rohahuahacanish ca perojome yora chëxati. ² Jahuë maiquini qui cahëxo tsi quiha jahuë maiquini quëbëti maxax चाहिताखेंनी ca ja yopacanicuë. Bahama ja tarahacani quiha ra. ³ Maiquini qui jicoxo tsi quiha lboba yora ja yopacanicuë. ⁴ Yama a. Jatsi,

—¿Jahuënia cara ca jahuë yora sa? —i jaca ni quiha yopahax na.

Shinajahuacano tsi quiha jato tapái niitapiniquë dos ca ángel bo. Jóni jisiria ca ja icani quiha. Bajra-bajrani quiha jato raiti, canapa jascaria. ⁵ Jatsi raquënicuë yoxa bo tsayahax na. Raquëhax jato bësojó ja rënicanicuë.

Jatsi jato qui ángel bo chaniniquë:

—¿Jënia xo tsi maiquini xo tsi bësohai ca mëracanai pa? ⁶ Yama xo ra. Ja tëronojaquë ra. ¿Jahuë mato ja yoani, Galileá tsi mato bëtaquí na? ⁷ “Jochacanaibo qui mëahacaxëti xo Nohiria Baquë, cruzó tsi ja tooxahacano” ¿i ja yamayamani? “Tres bari quirëquë bësotëquëxëquia” ¿i ja yamayamani? —nëa tsi yoxa bo qui ángel bo nëcaniquë.

⁸ Jatsi Jesú yoani ca yoxa bá shinanicuë. ⁹ Shinaxo tsi quiha jahuë maiquini ja jibayacanicuë. Jahari jato xobo qui ja bocani quiha. Xobo qui cahëxo tsi ángel jato yoani ca tëquë ja yoacanicuë Jesu once ca rabëti bo qui. Tëxë bo tëquë yoahacani quiha jato ri. ¹⁰ Jabi Dios Chani chitahëhuati ibo bo yoanish ca yoxa bo tsi xo naa: María Magdalena, Juana, Jacobo jahëhua María, jato bëta ca yoxa huëtsa bo, tihí cabo ini quiha, naa jahuë maiquini

qui bocanish cabo. ¹¹ Jama, yoxa bo nicaxo tsi quiha Jesu rabëti bá chahahuayamaniquë, ja paracanaí ca quëscahuauquí na.

¹² Jama, Pedro joiniquë jisi caxëna. Jahuë maiquini qui ja jabaniquë. Maiquini qui cahëhax ja tëtoniquë jaxara tsayaxëna. Yabohaca ca raiti roha ja jisniquë. Yora yama. Jatsi xobo qui jahari ja caniquë jënipijani ca qui ratëhi na.

Emaús yaca quinia ca bahi

¹³ Toa barí tsi Emaús icanaí ca yaca qui dos ca joni, naa Jesu banahuacanaibo cahi iniquë. Basiriama, naa once kilómetros Jerusalén quima toa yaca ini quiha. ¹⁴ Jerusalén ocapijahitaha ca tëquë yoati chanihi ja icani quiha. ¹⁵ Jabi ja chanicano tsi jato qui Jesu riiniquë. Riiahax jato bëta cotsijaniquë. ¹⁶ Jesu tsayaquí tsi jahuë bëmana ja cahëyamacani quiha. ¹⁷ Jatsi jato qui Jesu chaniniquë:

—¿Jahuë chanibonacanaí? —iquiina.

Jatsi ja niicaniquë. Cohuë jato bëmana ini quiha. ¹⁸ Jatsi jato ó ca huësti cató quëbiniquë, naa Cleofás icanaí cato.

—¿Naa bari no tsi Jerusalén ca jënipijahitaha ca jahuë bo mi nicayamahitaha pa, toá tsi shishoquí na? Tonia mia roha tsi xo toa nicayamahaina ra —i Jesu qui ja niquë.

¹⁹ Jatsi,

—¿Jahuë jahuë bo ni? —i Jesu niquë.

Jatsi ja quëbicaniquë:

—Nazarét ca Jesu yoati jahuë bo ra. ¿Toa jahuë bo mi nicayamahitaha pa? Dios Chani yoati ibo-iboria naa joni iquë ra. Anomaria ca jisti bo ja ani quiha. Jasca, Dios, nohiria tëquë, tihí cabo qui jiaría ja yoahai ca chani ini quiha. ²⁰ Jama, noba arati ibo bo, noba chama bo, tihí cabá mëaniquë romanobo qui, ja namëhacano iquish na. Japi cruzó tsi ja tooxahacahitaquë rë. ²¹ “Tonia noqui Israél cabo xabahamahi ca tsi xo naa ra” i no paoniquë. Noqui Israél cabo mëbihi jonish ca ja iqui ca quëscahuanohuaitaquë ra. Jatsi ja nahitaquë rë. Jasca, huinocaquë tres bari. ²² Jama, jaboqui noqui xatë ca yoxa bá noqui ratiaquë. Naa baquishmari tsi quiha jahari jahuë maiquini qui yoxa bo huësti huësti cabo bocaquë. ²³ Jahuë yora ja yopacana quiha. Yama a. Yopahax jahari ja bëcaquë noqui yoaxëna. “Angel bo no jisquë ra. ‘Bëso xo ra’ icani quiha” i noqui toa yoxa bo quë pa. ²⁴ Japi jahuë maiquini qui huësti huësti ca joni bo bocaniquë jato ri, jiscatsi na. Yama a ra; naa yoxa bá yoaha jascaria —nëa tsi Jesu qui ja nëcacaniquë.

²⁵ Jatsi jato qui Jesu chaniniquë:

—Cahëtimaxëni ca joni xo mato rë. Dios Chani yoanish cabá yoani ca tëquë chahahuapëneria ca mato xo naa. ²⁶ ¿Naa jahuë bo tëquë tënëti nori Xabahamati Ibo iyamayamani? Toca tsi jahuë oquë ja biquë ra —iquiina.

²⁷ Jatsi jamë yoati tsi Quënëhacanish cabá yoani tëquë bërohuatsi Jesú huaniquë. Jariapari tsi jamë yoati Moisé yamabá quënëni ca jahuë bo ja bërohuaniquë. Jaquirëquë jamë yoati Dios Chani yoanish cabá quënëni ca jahuë bo ja bërohuaniquë. ²⁸ Jatsi yaca qui ja cahëcaniquë. Ori Jesu cahai ca quëscahuahi tsi,

²⁹ —No bëta mi chitëno ra. Caquë bari —i Jesu qui jaca niquë.

Jatsi jato xobo qui Jesu jiconiquë jato bëta chitëxëna. ³⁰ Jatsi jato bëta Jesu oriiniquë. Oriiqui tsi quiha mapari ja biniquë. Ja quëshpi tsi “Gracias” ixo tsi ja bëquëxniquë. Bëquëx-xo tsi quiha jato qui ja mëaniquë piti. ³¹ Tocaquë tsi quiha Jesu ja iqui ca ja cahëtapicaniquë. Jatsi Jesu yamatapiniquë. ³² Jatsi chaninatsijacanicuë:

—Anomaria iqui quiha jahuë chani ra, naa bahi xo tsi noqui ja yoahana. Dios Chani noqui ja bërohuano tsi ¿noba shina huahanayamaha pa? —iquiina.

³³ Jatsi ja joitapicaniquë. Jerusalén qui bacatsijacanicuë. Jesu once ca rabëtiria bo, Jesu banahuacanaibo huëtisa bo, tihí cabo jisi ja bocani quiha jato yoaxëna. Cahëhax tsi quiha,

³⁴ —Jabija. Bëso xo ra. Simón qui ja jisiquiquë ra —i jato qui jaca niquë.

³⁵ Jatsi bahi ó ca jënipijaha ca ja yoacanicuë jato ri, naa dos ca joni bo. Yoahax,

—Mapari ja bëquëxquë tsi Jesu ja iqui ca no cahëtapiquë ra —i jato qui jaca niquë.

Jahuë rabëtiria cabo qui Jesu jisiquinina naquëtë no

Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23

³⁶ Ocapijani ca jahuë bo yoati ja chanicano tsi jato xërëquë tsi Jesu niitapiniquë. Niihax, —Raquëyamacana —i jato qui ja niquë.

³⁷ Bërocamaqui ja iqui ca ja quëscahuajahuacani quiha raquëquí na. Mëmëtsijacanicuë ra. ³⁸ Jatsi jato qui Jesu chaniniquë:

—¿Jënihax tsi ratëcanaí pa? ¿Jënixo tsi ëa yoi ja nori ca shinayamacanaí? ³⁹ Noho mëquënë, noho tahë, tihí cabo tsayacahuë. Ea yoi xo naa ra. Ea motsacahuë. Nami, xao, tihí cabo jayama xo bërocamaqui ra. Nami ë jaya ca jisqui mato ra. ⁴⁰ Toca tsi chanipama tsi jahuë

mëquënë, jahuë tahë, tihi cabo jato ja jismaniquë. ⁴¹ Jatsi ja ranicaniquë ra. Jari shinati pi ja cahëyamacani quiha. Ja ratëcaniquë. Jatsi,

—¿Jahuë ya ni mato piti? —i jato qui Jesu niquë.

⁴² Jatsi ja qui imaha ca sani ja acaniquë piti. ⁴³ Bichi tsi jato bësojo xo tsi ja piniquë. ⁴⁴ Pihax jato qui Jesu chaniniquë:

—Mato bëtapama tsi ëmë yoati tsi Quënëhacanish cabo tëquë ë yoayamëquë. “Jatihuahacati iqui quiha ëmë yoati Quënëhacanish cabo tëquë” i mato qui ë yamëquë —iquiina.

⁴⁵ Jatsi bëroria tsi Quënëhacanish cabo jato ja tiisimaniquë ja cahëyoicano iquish na. ⁴⁶ Jatsi ja chaniniquë:

—Jabi ëa yoati ja quënëcani ca tsi xo naa: “Tënëti nori quiha johai ca Xabahamati Ibo” i jaca ni quiha. “Tres bari quirëquë rësonish cabo quima ja tëronoti nori quiha” i jaca ni quiha.

⁴⁷ Jatsi, “Nohiria bo tëquë qui jahuë xabahamati Chani yoahacaxëti xo, ja quiri bësocanaiba jocha masahacano” i jaca ni quiha. Jabi Jerusalén pari tsi naa chani yoahacaxëti xo. ⁴⁸ Jabi naa ma jisxëhai ca jahuë bo ma yoaxëti xo. ⁴⁹ Jabi jaboqui Espiritu Santo mato qui raaxëquia, noho Jahëpá yoani jascaria. Yacatá tsi chitëcana, mato qui mana ca chama joxëquë rohari. Toa chama ma jayano —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

Mana Jesu tërononina

Marcos 16.19-20

⁵⁰ Jaquirëquë Jerusalén quima jahuë rabëti bo Jesú boniquë, yaca Betania quiri. Toa xo tsi quiha jahuë mëquë Jesu tëroniquë jato shomahuquí na. ⁵¹ Chanipama tsi nai qui tëronotsijaniquë. Jato quima ja bichiquiniquë nai qui. ⁵² Jatsi ja mënicanaca tsi Jesu ja ocahuacaniquë. Ocahuahi tsi rani tsi jahari Jerusalén qui ja bocaniquë. ⁵³ Arati xobó tsi ja i-ipaocani quiha Dios oquëhuahi na.

El Santo Evangelio Según San Juan

Bësomatí Chani

¹ Jariapari tsi Cristo, naa Chani icanai ca iniquè. Toatiyá tsi yama mai iniquè. Jabi Dios ya ja iniquè. Jasca, Dios ja iniquè ra, naa Chani inish cato. ² Jariapari tsi Dios ya ja iniquè. ³ Jatiroha ca ja nëhohuayoniquè ra. Jasca, yama tsi toa ja ayamanina. ⁴ Jatiroha ca ja bësomaniquè ra, Bësomati Ibo-iboria ja nori quëshpi na. Jasca, jatiroha ca nohiria qui huahuahi quiha jahuè Chani, jabija ca jismahi na. ⁵ Tsémó ca nohiria bo jabija ca Chani jismahai ca Huëa ca tsi xo naa ra. Jabi naa Huëa nocahuayama-pistiariaxèhi quiha tsémó ra.

Dios Chani chitahënina

⁶ Jatsi jahuè Chani bēhai ca Diós raaniquè, naa Juan icanai cato. ⁷ Jesucristo, naa Huëa inish ca yoati tsi nohiria bo yoahi quiha Juan joniquè. Joxo tsi quiha Dios Chani ja yoaniquè, Huëa inish ca qui nohiria chitimino iquish na. ⁸ Jabi Huëa inish ca Juan iyamaniquè. Jama, Huëa inish ca yoati chanihi quiha ja joniquè. ⁹ Jabija ca Huëa-huëaria ca tsi xo toa mai qui jonish cato. Joxo tsi quiha jatiroha cabo qui jabija ca huahuahi quiha, nohiria bá Dios cahëno iquish na.

¹⁰ Noba maí tsi quiha Chani icanai ca racaniquè; naa noba maí nëhohuanish cato. Jama, tsohuè ja iqui ca nohiria bá cahëymaniquè rè. ¹¹ Jasca, jahuè maí ca nohiria bo, naa jodiobo qui ja joniquè. Ja joquè tsi quiha jahuè jimibá biyamaniquè pè. Jato qui yoi ja ini quiha. ¹² Jama, nohiria bá Chani icanai ca biquè tsi jato qui chama ja aniquè Dios baquè bo manëti. Jahuè baquè bo manëcani quiha Xabahamati Ibo ja nori ca ja chahahuacaquè no. ¹³ Jatsi cotëquëhi quiha chahahuahi na. Jamëri tsi xo naa cohaina ra. Noba jahëhuá comahai ca jascaria ma xo ra. Nohiria jaha quëhaina, bënë bá saihuacatsaina, nëca tsi quiha Dios baquè bo manëyamacani quiha. Jama, Dios tsi xo toa jato Comati Ibo-iboria.

Joni Jesu manënina

¹⁴ Jabi joni naa Chani icanai ca manëniquè. Joni manëhax noqui xërëquè tsi quiha ja racaniquè. Jatsi jahuè oquè no jisniquè, naa ja qui jahuè Jahëpá acacanish ca oquè jiaxëni cato. Jasca, Dios baquè huësti ca ja iqui iqui tsi anomaria jahuè oquè ini quiha ra. Ja quëshpi tsi nohiria bo noiti cahëxëni ja ini quiha. Jasca, jabija ca chaniti cahëxëni ca ja ini quiha. ¹⁵ Jabi Cristo yoati tsi Juan nëcaniquè:

—E cho joxëhi quiha ëa oquè cato. E conox pari no tsi ja iniquè. Jasca, mato qui ë yoani ca joni tsi xo naa —i Juan niquè Jesu yoati na.

¹⁶ Anomaria tsi xo noqui Cristó noihaina ra. Ja noihai iqui tsi no shomahuariahacanicuè ra, naa noqui tëquëta. ¹⁷ Jabi jariapari tsi quiha noqui jodiobo qui Moisés yamabá yoba aniquè. Noqui quëshohi quiha toa yoba rè. Jama, mai qui Jesucristo joni iqui tsi Diós noqui noihaina, jahuè jabija ca Chani, tihí cabo cahëyoiqui noa ra. ¹⁸ Yama tsi xo toa Dios jisnish cato. Jabi Dios noqui cahëmanish ca tsi xo toa jahuè Baquè yoi roha, naa Dios tahë cato.

Cristo yoati Juan chaninina

Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17

¹⁹ Jabi arati ibo bo, jato mëbicanaibo, tihí cabo quiha Jerusalén ca jodioba chama bá raaniquè Juan qui. Jato ja raacaniquè Xabahamati Ibo ja iqui ca nicati. Jatsi Juan ja nicacaquè tsi quiha,

²⁰ —Cristo, naa jaha ma pasohai ca Xabahamati Ibo ma xo ëa ra —i jato qui Juan niquè.

²¹ Jatsi quiha,

—¿Tsohuè cara ni mia sa? ¿Elías ma ni mia ra? —i ja qui jaca niquè.

Jatsi quiha Juán quëbiniquè:

—Elías ma xo ëa —iquiina.

Jatsi,

—¿Diós raahai ca chani yoati Ibo-iboria ni mia sa? —i jaca niquè.

—Toa ma xo ëa ra —i Juan niquè.

²² Jatsi quiha,

—¿Tsohuè cara ni mia ra? Noqui yoahuè, noqui raahax cabo no quëbino iquish na. ¿Japa mia ti? ¿Jënhai ra? —i quiha Juan qui jaca niquè.

²³ Jatsi Juán quëbiniquè:

—Xabachá ca quënahai ca ëa xo naa. Shomahuahacacahuë, Ibo johai ca bax na iquia ra. Jabi siri tsi quiha ëa yoati tsi Isaias yamabo, naa Dios Chani yoanish ca chaniniquë, naa ë conox pari no —nëa tsi Juan nëcaniquë.

²⁴ Jatsi quiha fariseobá raahacanish cabá nicanatëquëniquë:

²⁵ —Johai ca Xabahamati Ibo, Elías, Dios Chani yoati Ibo-iboria, tihì cabo iyamapiquí tsi çjëniriixo tsi nohiria bo ashimahi pa? —i ja qui jaca niquë.

²⁶ Jatsi quiha Juán jato quëbiniquë:

—Jënë tsi mato ashimaquia. Jama, mato xërëquë tsi bësohi quiha mato bëroma cato ra. ²⁷ E cho joxëhi quiha ëa oquëria cato. Çjënahuariahax raca ja bax ë yonocona rë, iriama ca ë nori quëshpi na? —nëa tsi bëcanish cabo qui Juan nëcaniquë.

²⁸ Jabi ani Jordán rabëquëxë, naa Betania mai icanish cató tsi quiha ja qui raahacanish cabo Juán quëbiniquë. Toa xo tsi quiha nohiria bo ashimahi ja iniquë.

Jesú jahuë yonoco chitahëhuanina

²⁹ Huëaquë tsi quiha ja qui Jesu johai ca Juán jisniquë.

—Tsayacapa. Dios oveja tsi xo naa ra. Nohiria jocha bixëhi quiha. ³⁰ Jabi mato qui ë yoani ca joni tsi xo naa, “E cho joxëhi quiha ëa oquë cato” i ë quë no. “E conox pari no tsi bëso ja iniquë” i ë ni quiha. ³¹ Toatiyá tsi Xabahamati Ibo ja iquí ca ë cahëyamaniquë rë. Jama, jënë tsi ashimahi ë joniquë, Israël cabo qui mato Cristo jismaxëna —nëa tsi quiha nohiria bo qui Juan nëcaniquë.

³² Jatsi quiha Juán yoani ca tsi xo naa:

—Espíritu Santo ë jisniquë ra, nai ax boto botëhai jascaria. Botëhax jahá tsi ja chitëniquë.

³³ Jari jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo ja iquí ca ë cahëyamaniquë rë. Jama, ë qui chaniniquë Dios, naa nohiria bo ashimati ëa raanish cato. “Espíritu Santo botëhai ca jisxëqui mia” i ë qui Dios ni quiha. “Botëhax tsohuëcara ó chitëxëhi quiha. Espiritu Santó tsi nohiria ashimahi ca tsi xo toa” i ë qui Dios ni quiha. ³⁴ Jatsi Jesu qui Espiritu Santo botëhai ca ë jisniquë. Ja tsi xo toa Dios Baquë ra iquia —nëa tsi quiha jato qui Juan nëcaniquë.

Jesu jariapari ca banahuacanaibo

³⁵ Huëaquë tsi quiha dos ca jahuë rabëti bo ya Juan nii iniquë. ³⁶ Niixo tsi quiha Jesu tarabihai ca ja tsaya-tsayaniquë.

—Tsayacapa. Dios oveja tsi xo toa ra —i quiha jato qui Juan niquë.

³⁷ Jatsi Jesu quiha Juan rabë ca rabëti bá banahuaniquë ra ja yoani ca nicaxo na. ³⁸ Bopinaxo tsi quiha ja cho banahuacanaibo Jesú jisniquë. Jisi tsi,

—Çjahuë mëracanaí? —i jato qui ja niquë.

³⁹ Jatsi quiha,

—Çjahuënia tsi racahai, Maestró? —i jaca niquë Jesu qui.

Jatsi,

—Jisi bëcahuë —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi quiha ja bëta ja bocaniquë. Boxo tsi quiha Jesu racahai ca iti ja jiscaniquë. Jisi tsi ja bëta ja chitëcaniquë, yata ja ini iquí na.

⁴⁰ Jabi Jesu ya canish ca Andrés ini quiha, naa Juan chani nicanish cato. Simón Pedro noma quiha. ⁴¹ Jasca, jibbaya tsi quiha jahuë rëquëmë Simón pari Andrés bichi caniquë.

—Xabahamati Ibo no jisquë ra —i quiha Simón qui ja niquë.

⁴² Jatsi quiha Jesu qui jahuë rëquëmë ja bëniquë. Ja bëquë tsi quiha Jesú tsyaniquë.

—Juan baquë Simón xo mia. Jaboqui janë paxa ca mi qui axëquia. Pedro mi quënahacaxëti xo —i quiha ja qui Jesu niquë. Jabi noba jóí tsi “Maxaxa” Pedro janëhacani quiha.

Felipe, Natanael, tihì cabo Jesú quënanina

⁴³ Jatsi huëaquë tsi quiha Galilea mai qui Jesu cacasniquë. Caxo tsi Felipe ja jisniquë. Jatsi,

—E bëta johuë —i quiha ja qui Jesu niquë.

⁴⁴ Jabi Betsaida yaca quima Felipe joni quiha. Toa yacatá tsi racani quiha Andrés, Pedro ri. ⁴⁵ Jatsi quiha Natanael Felipé bichi caniquë.

—Noquí Xabahamati Ibo ë jisquë ra. Jabi naa joni yoati tsi no yoahacani quiha Moisés quëneni cato ó no. Jasca, ja yoati tsi quëneni quiha Dios Chani yoanish cabo ri. Jahuë janë tsi xo Jesu, naa José baquë quiha. Nazaret quima ax johi quiha —nëa tsi quiha Natanael qui Felipe nëcaniquë.

⁴⁶ Jatsi quiha,

—Çjënahuariahax raca Nazaret quima ax jia ca jona? —i Natanael niquë.

Jatsi,

—Jisi jopa —i ja qui Felipe niquë.

⁴⁷ Jatsi ja bëcano tsi quiha Natanael Jesú jisniquë.

—Néá tsi johi quiha Israél ca joni shinajiaxèni cato ra. Quatimaxèni ca joni tsi xo naa —i quiha Jesu niquè.

⁴⁸ Jatsi quiha,

—¿Jènahuariaxo èa mi cahèha pa? —i Natanael niquè.

Jatsi,

—Felipé mia quènanox pari no tsi tosa jihui namá mi tsahohai ca è jisquè ra —i ja qui Jesu niquè.

⁴⁹ Jatsi Natanaél quèbiniquè:

—Dios Baquè xo mia ra, Maestró. Israél caba chama-chamaria xo mia ra —iquina.

⁵⁰ Jatsi,

—“Tosa jihui namá mia è jisquè” i è a iqui tsi èa chahahuaqui mia pè. ⁵¹ Mia parayamaquia. Naa jisti oquè cabo jisxèqui mia ra. Nai japèquèhai ca jisxèqui mia. Jasca, Nohiria Baquè quima ax Dios ángel bo tèronohaina, ja qui ja botècanaina, tihí cabo tsi jisxèqui mia ra —i quiha Natanael qui Jesu niquè.

2

Jènèria Jesú jènèpaxa manèmanina

¹ Dos bari quirèquè quiha Galilea maí ca Caná icanish ca yaca xo tsi ahui yahi quiha joni iniquè. Toá tsi quiha Jesu jahèhua iniquè jaa ri. ² Jatsi quiha jahuè rabèti bo ya Jesu caniquè jaa ri. Ja qui joi amahacani quiha. ³ Jabi nohiria bo oriquino tsi quiha oriquiti ibobá jènèria binianiquè rè. Jato jènè ja paisacaquè tsi quiha,

—Yama xo jato jènè rè —i quiha Jesu qui jahuè jahèhua niquè.

⁴ Jatsi Jesú quèbiniquè:

—Huènyamahuè, caí. Jamèri tsi xo toa mi shinahaina pè. Jari tsèquèyamahi quiha noho yonocoti xabaca ra —i quiha jahuè jahèhua qui Jesu niquè.

⁵ Jama, toá ca yonati bo qui jahuè jahèhua chaniniquè:

—Mato ja yoahai ca acahuè —iquina.

⁶ Jabi toá tsi quiha seis maxax ca chomo bo nii ini quiha; naa Jodiobá chocohati jabi quèshpi na. Jabi pistiama naa chomo bo icani quiha. ⁷ Jatsi,

—Chomo bo tsi jènèpaxa rèatsacana —i yonati bo qui Jesu niquè.

Jatsi quiha ja réacanicuè jahuè quèbichí no. ⁸ Rèajahuacaquè tsi quiha,

—Huètacahuè. Oriquiti ibo qui bocahuè —i jato qui Jesu niquè.

Huètaxo tsi quiha jènèria ibo qui yonati bá boniquè. ⁹ Ja bocaquè tsi quiha jènèria rarinamahacani ca jènèpaxa ibobá tananicuè. Anomaria ja ini quiha. Tanaxo tsi quiha ahui yaxah ca joni ja quènaniquè. Jabi jahuènia ca naa jènèria joha ca ja cahèyamani quiha. Cahènicuè taanish ca yonati bo roha.

¹⁰ Jatsi,

—Anomaria tsi xo naa jènèria ra —i ibo niquè—. Jènèria jiaxèni ca pari taahi quiha jatiroha cabo ra. Noba jabi quiha. Jaquirèquè, nohiria bo sèyaquè tsi quiha jènèria yoi ca taacani quiha pè. Jama, ja cho naa jènèria jiaxèni ca mi taaquè pa —i ja ni quiha ahui yaxah ca qui.

¹¹ Jabi naa jisti quiha Jesú aniquè Galileá ca Caná yacata xo na. Jahuè jariapari ca jisti quiha. Naa jisti tsi quiha jahuè oquè jiaxèni ca Jesú jismaniquè. Ja iqui tsi jahuè rabèti bá chahahuanicuè.

¹² Jaquirèquè jahuè jahèhua, jahuè noma bo, jahuè rabèti bo, tihí cabo ya Jesu caniquè Capernaum mai qui. Toá tsi quiha ichariama ca bari no tsi ja chitècaniquè.

Arati xobo qui Jesu jiconina

Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46

¹³ Tsèquèpaimaria jodiobá pascua fiesta ini quiha. Ja quèshpi tsi Jerusalén qui Jesu caniquè.

¹⁴ Arati xobo qui jicoxo tsi huèyé bo, oveja bo, boto bo, tihí cabo iniacanaibo ja jisniquè. Jasca, toá tsi quiha parata rarinamacanaibo tsaho iniquè pè. ¹⁵ Jaha tsi quiha huacapi Jesú quèconiquè. Quècoxo tsi quiha arati xobo quima jato tèquè ja raanicuè. Jato oveja bo, jato huèyé bo, tihí cabo ja raanicuè cacha. Raaxo tsi quiha parata rarinamacanaiba parata ja pacanamicuè. Jasca, jato mesa bo ja narabanicuè.

¹⁶ Jatsi,

—Mato boto bo cacha tsècacata. Noho Jahèpa xobo tienda jabitihuayamaxèqui mato ra —i quiha boto iniacanaibo qui ja niquè.

¹⁷ Jatsi quiha Dios libro ó ca quènhacani ca jahuè bo jahuè rabèti bá shinanicuè, “Mi arati xobo noiquia, Diós. Anomaria tsi xo toa mi xobo è noihaina ra” i ja nina.

¹⁸ Jatsi arati xobo quima jato Jesú raaquè tsi quiha jodiobá nicaniquè:

—¿Cacha jato raati chama ya ni mia sa? ¿Jahuè jisti ati mètsa ni mia, noqui mi chama jismati? —iquina.

¹⁹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Naa arati xobo potasyocahuë. Tres barí tsi noho chamá tsi niitëquëmaxëquia —i jato qui ja niquë.

²⁰ Jatsi,

—Cuarenta y seis año no tsi ja yonococaniquë, naa arati xobo jatihuaxëna. ¿Jënahuariaxo raca tres barí tsi naa xobo mi nimatëquëna? —i jaca niquë, quëbihi na.

²¹ Jama, jahuë yora yoati tsi Jesu chanihi ini quiha, jato arati xobo yoati nomari. ²² Jasca, Jesu bësotëquëquë tsi quiha jodiobo qui ja nëcani ca jahuë rabëti bá shinani quiha. Jaha tsi Quënëhacanish cabo, Jesú yoanina, tihi cabo jahuë rabëti bá chahahuayoini quiha.

Nohiriá shinhai ca cahëhi quiha Jesu

²³ Pascua fiesta no tsi quiha Jerusalén tsi Jesu iniquë. Toá ja no tsi quiha huëstima cabá chahahuaniquë, ja ani ca jistiria cabo jisish na. ²⁴ Jama, jato bëta Jesu rabë nabëquiyamaniquë, jatiroha ca joni bá shinhai ca ja cahëni quëshpi na. ¿Mahitsa ja chahahuayamayamacani? ²⁵ Jabi nohiria bá shinhai ca tëquë ja cahëyoini quiha.

3

Jesu qui Nicodemo jonina

¹ Tobi jodioba chama iniquë, naa Nicodemo icanai cato. Fariseobo, naa jodioba chama ja ini quiha. ² Jabi baquichá tsi quiha Jesu qui ja joniquë chaninaxëna. Johax,

—Dios raahacanish ca maestro xo mia, Taitá. Dios mi bëtayamarohapino tsi mi acai ca jisti bo mi ayamaquë aquë ra —i quiha Jesu qui ja niquë.

³ Jatsi,

—Mia parayamaquia. Cotëquëyapipihi tsi Diós otoiha ca qui jicotimaxëni xo joni ra —i quiha ja qui Jesu niquë.

⁴ Jatsi,

—¿Jënahuarihax joni siri ca cotëquëna ra? ¿Jahuë jahëhua xama qui jicoxëti ni, cotëquëti pa? —i Nicodemo niquë.

⁵ Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—Mia parayamaquia. Jënë, Espíritu Santo, tihi cabá tsi cotëquëyapipihi tsi Diós otoiha ca qui jicotimaxëni xo joni ra. ⁶ Jabi nohiria comahi quiha nohiria. Jama, Dios baquë bo jabiti qui noa, Espíritu Santó tsi no cotëquëquë no. ⁷ “Mi cotëquëpaima xo” i ë no tsi ratëyamana. ⁸ Xotohi quiha yoshini jaha ja quëëhai cató no. Xotojano tsi jahuë joi nicaqui noa. Jama, jahuënia ax ja johaina, jahuënia ja cahaina, tihi cabo tsi cahëyoyiamaqui noa. Jabi toca tsi yonocohi quiha Espíritu Santo ri, no cotëquëquë no. Jisnoma xo Espíritu Santo yonocohaina —i Jesu niquë.

⁹ Jatsi,

—¿Jënahuariahi ni sa? —i Nicodemo niquë.

¹⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—¿Israél ca nohiria maestro ma ni mia ra? ¿Naa ë chaniha ca cahëyamahai pa? ¹¹ Jabi no cahëhai ca jahuë bo, no jisi ca jahuë bo, tihi roha cabo yoati tsi chaniqui noa ra. Jama, noba chani biyamacani quiha nohiria pë. ¹² Naa maí ca jahuë bo yoati ë chanihai ca chahahuayamapiquí tsi ¿jënahuariaxo tsí ëa mi chahahuana, naa Dios naipá ca jahuë bo yoati ë chanixëquë no?

¹³ Jabi ëa roha ca tsi xo toa Dios naipá ca jahuë bo jismati mëtsa cato. Yama tsi xo toa nai qui canish ca huëtza ra. Jaroha ca nai ax jonish ca ëa xo naa, naa Nohiria Baquë cato. ¹⁴ Jabi jihu tsi Moisés yamabá metal rono tëroni quiha nohiria bo rësoyamano iquish na. Jascaria, jihu tsi tërohacaxëti xo Nohiria Baquë ri, nohiria bo rësoyamano iquish na. Ea namëxëti ca xo. ¹⁵ Jabi bësobësopaaxëhi quiha ë qui chitimicanaibo tëquë ra —nëa tsi quiha Nicodemo qui Jesu nëcaniquë.

Maí ca nohiria noihi quiha Dios

¹⁶ Jabi jatiroha ca maí ca nohiria Diós noiniquë. Noixo tsi quiha jahuë jahuësti baquë ja aniquë no bax na. Jahuë baquë chahahuahi tsi rëso-rësoyamahi quiha noa. Jama, bësobësopaaxëqui noa. ¹⁷ Jabi Diós jahuë Baquë maí qui raayamaniquë jato jocha quëshpi nohiria copixëna. Jama, jahuë Baquë ja raaniquë noqui xabahamaxëna jahá no.

¹⁸ Jabi tënëtia qui jahuë Baquë qui chitimicanaibo raayamaxëhi quiha Dios. Jama, chitimiyamacanai ca tsi xo toa Dios copi bixëhaina ra, jahuë jahuësti Baquë qui ja chitimiyamacanai quëshpi na. ¹⁹ Jabi Diós yoani ca tsi xo naa: Maí qui joniquë Huëa nori cato. Jama, tsëmo ó quëëcani quiha joni bo rë, yoi ca ja acanai iqui na. ²⁰ Jabi yoi ca acanaibo qui anoma tsi xo Huëa cato. Jasca, Huëa ca qui bëyamacani quiha pë, jato yoi ca acanai ca jahuë bo bërohuahacamitsa iquí na. ²¹ Jama, Huëa ca qui bëcani quiha jabija ca banahuacanaibo. Bërohuahacahi quiha Diós toa nohiria mëbihaina.

Jesu yoati Juan chaninina

²² Jaquirëquë quiha jodioba mai qui Jesu caniquë jahuë rabëti bo ya. Cahax jato bëta ja chitëniquë. Toa xo tsi quiha nohiria bo Jesú ashimaniquë. ²³ Jabi Enón icanai ca ani xo tsi quiha nohiria bo ashimahi Juan iniquë jaa ri. Salim yaca basima ja ini quiha. Toá tsi quiha huëstima ca jënë ini quiha. Jasca, ja qui nohiria bo cariahi ini quiha ashimahacati. ²⁴ Jabi toatiyá tsi quiha jari preso qui nanëhama Juan ini quiha.

²⁵ Jabi ashimati jabi tahëxo tsi quiha joi mërati Juan rabëti bá chitahëhuaniquë jodiobo yaxo na. ²⁶ Joi mërähax Juan qui ja bocaniquë.

—Jisa, maestró. Joquë Jesu, naa ani Jordán rabëquëx ca mi bëta inish cato pa. Jia tsi toa joni yoati mi chaniniquë. Tsayahuë. Jaboqui nëa xo tsi nohiria bo ashimahi quiha pë. Ja qui bocani quiha nohiria tëquë rë —i quiha Juan qui jaca niquë.

²⁷ Jatsi quiha Juán jato quëbiniquë:

—Jia tsi xo Jesu qui nohiria bocanaina iquia. Ja qui jahuë yonoco Díos ani quiha. ²⁸ Jabi toa joni yoati ë yoani ca ma nicaniquë ra. “Dios raahacanish ca Xabahamati Ibo ma xo ëa” ¿jyama ë ni? “E raahacaquë Cristo bëbo cati” i ë ni quiha. Jabi noho yonoco tsi xo toa jahuë quinia shomahuahaina. ²⁹ Ratëyamacana. Jënima tsi xo oquë ca joni qui nohiria bocanaina, naa fiesta ibo ya nohiria bocanai jascaria. ¿Jabi fiesta ibo mëbiyamayamahi ni jahuë rabëti bo? Jabi Iboha rabëti xo ëa ra. Japi Ibo Jesu qui nohiria bocano tsi raniquia ra. ³⁰ Jabi oquëanaxëti xo Jesu iquia. Anixëti xo jahuë yonoco ra. Jama, iriama ca ëa xo naa. Namahi quiha noho yonoco —nëa tsi quiha jato qui Juan nëcaniquë.

Mana ax jonish cato

³¹ Jatsi,

—Nai ax jonish ca tsi xo naa joni ra. Jatiroha cabo oquë xo. Maí conish ca roha xo ëa ra. Iriama tsi xo noho tiisimati chama. Jama, noqui oquë tsi xo naa nai ax johax cato ra. ³² Ja jisni ca jahuë bo, ja nicani ca jahuë bo, tihí cabo yoahi quiha. Jama, jahuë chani jia ca biyamacani quiha nohiria pë. ³³ Jama, “Jabija ca xo Dios” iti mëtsa xo tsohuëcara ca naa joni chani bichish cato. ³⁴ Jabi Dios Chani yoahi quiha Jesu, ja qui Espíritu Santo Díos ani quëshpi na. Dios shina jayaria xo ra. ³⁵ Jasca, jahuë Baquë noihí quiha Jahëpa Dios. Jahuë Baquë qui chama ja aniquë jatiroha ca ja yonano. ³⁶ Jabi bëso-bësopaoxëhi quiha jahuë Baquë chahahuahai cato. Jama, nai qui jicoyamaxëhi quiha jahuë Baquë chahahuayamahai cato. Ja qui caxa-caxapaoxëhi quiha Dios ra —nëa tsi quiha nohiria bo qui Juan nëcaniquë ra.

4*Samariá ca yoxa*

¹ Jodioba chama bo, naa fariseobo icanai cabo qui chani cahëniquë Jesu yoati na. “Huëstima ca nohiria bëbohi quiha Jesu ra. Huëstima ca ashimahi quiha pa; naa Juan huino quiha” i jato qui nohiria bo niquë. ² Jama, jahuë rabëti bá nohiria bo ashimani quiha, Jesu ja nomari. ³ Jabi ja acai ca jodioba chama bá nicaquë tsi quiha toa jodioba mai Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha Galilea qui jahari catsijaniquë.

⁴ Jabi samaria mai nacoti nori ja ini quiha, jahuë mai qui cahëti. ⁵⁻⁶ Nacopama tsi quiha matoroco barí tsi yaca Sicar icanai ca qui ja cahëniquë. Cahëhax Jacob yamabá ani ca quini, naa jënëpaxa jaya ca quini tapai Jesu tsahoniquë. Ja joicasni quiha. Basi ja coní quiha. Caquë bari. Jabi José yamaba maí tsi toa jënëpaxa ini quiha, naa jahuë jahëpa Jacob quima ja binina. ⁷ Tsaohojano tsi quiha Samariá ca yoxa joniquë jënëpaxa bichi na. Jodiobo qui yoiria Samaria cabo ini quiha. Jabi ja joquë tsi quiha,

—E qui jënëpaxa ahuë —i yoxa qui Jesu niquë.

⁸ Jabi jamëpistia Jesu ini quiha. Yaca qui jahuë rabëti bo jiconi quiha piti copiti. ⁹ Jatsi yoxa ratëniquë ja qui Jesu chanini nori iqui na.

—¿Samariá ca yoxa qui chanihí ni mia pa? ¿Jodioba jabi pasomaha ma ni? “E qui jënëpaxa ahuë” ¿i mi a pa? —i quiha Jesu qui ja niquë.

¹⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Díos mi qui acatsaina, mi qui chanihai cato, tihí cabo cahërohapiqui tsi ë quima bësomati jënë mi baaquë aquë iquia. Jatsi toa jënë mi qui ë aquë aquë ra —nëa tsi quiha yoxa qui Jesu nëcaniquë.

¹¹ —Yama tsi xo mi jënëpaxa biti cato, Taitá —i yoxa niquë—. Nëmi xo quini ra. ¿Jahuëniaxo raca bësomati jënë mi bina? ¹² Naa maiquiní ca jënëpaxa jiaxëni ca noba Jacob yamabá aniquë. Jasca, naa jënë aniquë jahuë baquë bo. Aniquë jahuë vaca bo ri. ¿Jënahuariaxo raca jënë oquë ca ë qui mi ana? ¿Noba rëquëyamabo Jacob oquë ni mia pa? —nëa tsi quiha yoxa nëcaniquë.

¹³ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Tëshinatëquëhi quiha naa maiquiní ca jënë acai cato. ¹⁴ Jama, tëshinatëquëpistia-yamariaxëhi quiha ë acai ca jënë acai cato ra. Noho jënë ja aapino tsi rëamë ihpaoxëhi quiha jahuë shinana. Naama-naamapaoxëhai ca jënë xo naa ra —i quiha yoxa qui Jesu niquë.

¹⁵ Jatsi,

—Toa jënë ë qui ri ahuë, Taitá. E qui mi aapino tsi tëshinatëquëyamaxëquia ra. Jaha tsi naa maiquiní ca jënë bichi joyamaxëquia ra —i ja qui yoxa niquë.

¹⁶ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mi bënë bichi cata —iquiina.

¹⁷ Jatsi,

—Bënë yama ca ëa xo naa ra —i ja niquë.

Jatsi,

—Jabija tsi xo toa mi yoahaina. ¹⁸ Cinco ca bënë bo mi jayani quiha. Jasca, mi bënë ma xo toa mi bëta racahai cato. Jabija ca mi yoaquë ra —i quiha ja qui Jesu niquë.

¹⁹ Jatsi yoxá quëbiniquë:

—Tonia Dios Chani yoahai ca xo mia ra. ²⁰ Nëá tsi, naa macaná tsi noba rëquëyamabo arapaoni quiha Dios qui. Jama, “Jerusalén tsi araxëti quiha nohiria tëquëta” ii quiha mato jodiobo pë —i Jesu qui ja niquë.

²¹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Ea chahahuahüë, caí. Johi quiha bari huëtsa ra. Toatiyá tsi naa macana, Jerusalén, tihi cabá tsi Jahëpa Dios qui arayamacaxëcani quiha nohiria. ²² Jabi ma arahai ca cahëyoiyamaqui mato samariacabo. Jama, no arahai ca cahëqui noa, naa noqui jodiobo. Jabi jodiobo quima johi quiha Dios nohiria bo xabahamahaina. ²³ Jasca, joxëhi quiha xaba huëtsa. Toa xaba tsëquëno tsi quinia huëtsá tsi Dios qui aracaxëcani quiha nohiria tëquëta, naa Dios noicanaibo. Jato shinaná tsi Dios qui aracaxëcani quiha ra. Mahitsa iyamaxëhi quiha ja aracanaina ra. Jabi jaboqui rohari tsi naa Dios qui aratí quinia paxa ca chitahëhuahi quiha huësti ca aracanai bo ra. Nëca ca aracanaibo jiscatsi quiha Dios. Ja qui jia quiha. ²⁴ Shina xo Dios. Jisnoma quiha. Jascaria, jisnoma xo naa jabija ca arahai paxa cato. Noba shinaná tsi ja qui no araxëti xo —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë.

²⁵ Jatsi yoxá quëbiniquë:

—Xabahamati Ibo raaxëhi quiha Dios ra. Joxëhi quiha Cristo icanai cato. Joquí tsi jahuë bo tëquë yoaaxëhi quiha —iquiina.

²⁶ Jatsi,

—Dios raahacanish ca ëa xo naa, naa mi qui chanihai cato —i quiha ja qui Jesu niquë.

²⁷ Jatsi Jesu rabëti bo bacaniquë. Samariá ca yoxa ya tsi Jesu chanihai ca jisi tsi ja ratëcaniquë. Jesu ja nicacascani quiha yoxa yoati na. Jama,

—¿Jënihax tsi naa yoxa ya tsi chanihai pa? ¿Jahuë ó quëhi ni sa? —iyama jaca ni quiha, bërabihi na. ²⁸ Jatsi yoxa jahari caniquë jahuë yaca qui. Jahuë chomo ja jisbërianiquë maiquini tapái. ²⁹ Jahuë yaca qui cahëhax,

—Naa joni jisi bëcapa. Jatiroha ca ë ani ca ëa ja yoaquë pa. ¿Tonia Diós raahai ca Xabahamati Ibo ma ni? —i quiha nohiria bo qui ja niquë.

³⁰ Jaha tsi yacatá ca nohiria tëquë jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha Jesu jisi ja bocaniquë.

Dios yonoco acaina

³¹ Jabi jahuë yaca qui yoxa bacaquë tsi quiha,

—Pihuë —i Jesu qui jahuë rabëti bo niquë.

³² Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Piti huëtsa jaya xo ëa ra, naa ma cahëyamahaina —iquiina.

³³ Jatsi jato xërëquë tsi quiha chaninatsi jahuë rabëti bo niquë:

—¿Tsohuëcaracá ja qui piti bëha pa? —iquiina.

³⁴ Jatsi jahuë rabëti bo qui Jesu chaniniquë:

—Ea raanish ca quima johi quiha noho piti. Jahuë shina acaina, jahuë yonoco jatihua-haina, tihi cabo tsi xo toa noho piti ra. ³⁵ “Cuatro oxë tsi bimi tësaxëqui noa” ii quiha mato ra. Jama, johai ca nohiria tirixëni ca tsayacapa. Tësati bimi jascaria ca xo. Dios chahahua-paimaria ca xo. Dios bax ja tësahacapaimaria ca xo iquia. ³⁶ Jasca, nohiria tësacanaibo qui copi jia ca axëhi quiha Dios. Bëso-bësopaocaxëcani quiha toa ja tësacanaina. Jaha tsi nohiria tësacanaibo ya ranixëhi quiha Dios Chani sayacanaibo ri. ³⁷ Jabi “Huësti ca joni tsi xo sayahaina. Ja sayaha ca tësahi quiha joni huëtsa” ii quiha nohiria bo. Jabija tsi xo toa ja chanicanaina. ³⁸ Jatsi mato raaquia ma sayahama ca tësati. ¿Tsayamacanai? Dios bax yonoconiquë huëtsa bo, Dios Chani sayahaina. Jaboqui jato yonoco tësaxëqui mato ra —nëa tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Samariá cabá chahahuanina

³⁹ Jabi huëstima ca yacatá ca samariabá chahahuaniquë,

—Jatiroha ca ë ani ca ëa naa joni yoaquë pa —i jato qui yoxa quë no.

⁴⁰ Jatsi Jesu qui caxo tsi quiha samariabá bënarianiquë:

—No bëta mi chitëno ra —iquiina.

Jatsi dos bari no tsi jato bëta Jesu chitëniquë. ⁴¹ Jaha tsi nohiria huëtza bo chitiminiquë jato ri Jesu chani nicahax na. Huëstima ja icani quiha.

⁴² —Jia tsi xo noqui mi yoahitahana. Jama, jaboqui chahahuariaqui noa, naa joni no nicaha quëshpi na. Nohiria bo Xabahamati Ibo yoi ja nori ca cahëqui noa ra —i yoxa qui jaca niquë.

Soldado ba capitán baquë

⁴³ Dos ca bari huinocaquë tsi quiha samariabo Jesú jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha jahuë mai qui, naa Galilea qui ja caniquë. ⁴⁴ Capama tsi quiha,

—Dios Chani yoahai ca nicayamahi quiha jahuë mai ca nohiria bo rë —i Jesu niquë.

⁴⁵ Jama, jahuë mai, naa Galilea qui Jesu cahëquë tsi quiha nohiria bá joihuaniquë pa. Jatiroha ca Jesú ani ca ja jiscani quiha Jerusalén qui shishoqui na. Jabi Jerusalén ca pascua fiesta qui ja bocani quiha jato ri.

⁴⁶ Jahuë mai qui cahëhax Caná icanai ca yaca qui Jesu caniquë, jënëpaxa quima jënëria ja ani cato. Toá tsi quiha gobierno chama iniquë. Iquihi jahuë baquë ini quiha. Jasca, basi, naa Capernaum yacatá tsi racahi ja ini quiha. ⁴⁷ Jodioba mai ax Galilea qui Jesu joni nori ca ja nicaniquë. Nicahax Caná yaca qui ja caniquë jahuë baquë iqui na. Jatsi,

—Noho xobo qui johuë. Rësopaimaria xo noho baquë rë. Noho baquë mi jënimahuano ra —i quiha Jesu qui ja niquë.

⁴⁸ Jatsi capitán Jesú quëbiniquë:

—¿Jëniriahax ë qui chitimiyamacanai? E qui chitiminox pari tsi jisti jiscatsi quiha mato rë —iquiina.

⁴⁹ Jama,

—Johuë, Taitá, noho baquë rësonox pari no —i Jesu qui capitán niquë.

⁵⁰ Jatsi,

—Cata. Rësoyamaxëqui mi baquë ra —i capitán qui Jesu niquë.

Jatsi jahari jahuë xobo qui capitán caniquë. Jesú yoani ca qui ja chitimini quiha jahuë baquë yoati na. ⁵¹ Jahari capama tsi quiha jahuë yonati bo ja bëchaniquë bahi xo na.

—Jënima xo mi baquë ra. Bëso xo —i quiha ja qui jaca niquë.

⁵² Jatsi,

—¿Jahuë hora jënimati ja tahëha? —i capitán niquë.

—Matoroco bari quiha ja chamahitaquë. A la una quiha —i jaca niquë.

⁵³ Jatsi jasca ca hora ja ini ca ja cahëniquë, naa “Jënima xo mi baquë” i Jesu quë no. Japi Jesu qui ja chitimiyoiniquë. Chitiminiquë jatiroha ca jahuë xobó cabo ri.

⁵⁴ Jabi segunda jisti tsi xo naa Jesú anina, jodioba mai ax Galilea qui johax na.

5

Tapiyamahai ca joni Jesú jënimahuanina

¹ Jaquirëquë Jerusalén tsi quiha jodioba fiesta iniquë. Jatsi caniquë Jesu ri. ² Jabi Jerusalén tsi ashimati jënëquini ini quiha, naa Betsaida icanai cato. Oveja jicoti caiti basima quiha. Jabi cinco ca pórticos, naa caiti jisiria cabo, naa ashimati iti jayani quiha. ³⁻⁴ Jabi jahuë pórtico namá tsi quiha noitiria cabo racahi ipaoni quiha. Toá tsi quiha bëco cabo, coyamacanaibo, yora choni jaya cabo, tihi cabo iniquë. ⁵ Toá tsi iniquë cotimaxëni cato. Treinta y ocho año no tsi ja coyamani quiha. Naama quiha. ⁶ Jabi Jerusalén qui jicopama tsi toa joni raca ca Jesú jisniquë. Naama toca tsi ja ini ca Jesú cahëniquë. Jatsi,

—¿Jënimacatsai? —i joni qui Jesu niquë.

⁷ Jatsi noitiria ca joni quëbiniquë:

—Yama tsi xo ashimati jënëquini qui ëa jicomahai cato rë. Angél jënëpaxa roihamo tsi mëri tsi jënë qui canoma xo ëa rë. E jicocasno tsi jariapari jënë qui jicohi quiha huëtza rë —i Jesu qui ja ni quiha.

⁸ Jatsi Jesu ja qui chaniniquë:

—Niihuë. Mi oxati bihuë. Cohuë —iquiina.

⁹ Jatsi chatapiniquë joni. Chamaxo tsi quiha jahuë oxati ja biniquë. Bixo ja jisbayaniquë. Jabi joiti bari tsi quiha naa joni jënimahuahacanicuë. ¹⁰ Ja quëshpi tsi jodiobá jënimahuahacanicish ca joni raahaniquë pë.

—Joiti bari tsi xo naa ra. Anoma tsi xo naa mi oxati bëhaina ra —i ja qui jaca niquë.

¹¹ Jatsi joni quëbiniquë:

—“Mi oxati bihuë. Cohuë” i ë qui ëa jënimahuahax ca quë ra —iquiina.

¹² Jatsi jodiobá nicaniquë:

—¿Tsohué ni naa joni ra, naa “Mi oxati bihué. Cohué” i mi qui ax cato? —i jaca niqúe ja qui.

¹³ Tsohuécara ja ini joní cahëyamani quiha. Caquë Jesu. Nohiria misco ca qui ja jiconi quiha. ¹⁴ Jatsi yata tsi quiha jodioba arati xobo xo tsi Jesú toa joni bëchaniquë. Bëchahax tsi, —Tsayapa. Jaboqui jënima xo mia. Jochatëquëyamahuë, jahuécara oquë ca isihai ca mi bimitsa iqui na —i ja qui Jesu niqúe.

¹⁵ Jatsi jodioba chama bo mërahi joni caniquë, Jesu jistëquëxo na.

—Jesu tsi xo toa joni, naa ëa jënimahuahax cato ra —i jato qui ja niqúe.

¹⁶ Jaha tsi Jesu tënëmati jodioba chama bá chitahëhuaniquë rë, joiti barí tsi nohiria ja jënimahuani iqui na. ¹⁷ Jatsi quiha Jesú jato quëbiniquë:

—Jatiroha barí tsi jia ca aqúi quiha noho Jahëpa ra. Jabi toca xo ëa ri —iquiina.

¹⁸ Jaha tsi Jesu pi jodiobá ariacsniquë, jato joiti bari jabi bo ja janayamani iqui na. Jasca, “Noho Jahëpa xo Dios” i jato qui Jesu ni quiha. Jabi nëca tsi Dios quësca jamë ja ani iqui tsi Jesu jodiobá acasniquë.

Dios Baquë chama

¹⁹ Jatsi quiha jodiobo Jesú quëbiniquë:

—Jabija ca mato yoaquia ra. Yama tsi xo toa jamëpistia xo ë acaina ra, naa Dios Baquë ë nori cato. Jasca, jaha ë quëëhai ca ayamaquia. Noho jahëpá acai ca ë jisi ca roha ca aquia ra. Jatsi noho Jahëpá acai ca jascaria aquia ëa ri. ²⁰ Jasca, ëa, naa jahuë Baquë noihi quiha Jahëpa. Jatiroha ca ja acai ca ëa jismahi quiha. Jaboqui naa joni jënimahuahacaquë. Jama, naa ë aca ca oquë ca axëquia. Jatsi ratëyoxëqui mato ra. ²¹ Jasca, noho Jahëpá bësoyama cabo bësomahai jascaria tsi ë qui jia cabo bësomaxëquia ëa ri. ²² Jasca, jato jocha quëshpi bo tsi nohiria copixëquia, nohiria bo copiti chama ë qui noho Jahëpá ani quëshpi na. Nohiria bo copiyamaxëhi quiha Jahëpa. ²³ Jabi ë qui chama acacsniquë, ëa nohiria bá oquëhuano, naa noho Jahëpa nohiria bá oquëhuahai jascaria. Jabi ëa oquëhuayamapiquí tsi Jahëpa Dios, naa ëa raanish ca oquëhuayamahi quiha mato ra.

²⁴ Mato parayamaquia. Bëso-bësopaoxëhi quiha noho chani nichai cato, ëa raanish ca Dios chahahuahai cato. Jahuë jocha quëshpi tsi tënëtiya qui ja raahacayamati xo. Jaboqui bësoyoixëhi quiha ra. Résonoma quiha. ²⁵ Mato parayamaquia. Dios Baquë joi nicaxëhi quiha bësoyama cabo ra, toa xaba tsëquëquë no. Jabi jaboqui ëa chahahuati chitahëhuahi quiha huësti huësti cabo ra. Jabi bëso-bësoxëhi quiha ëa nicacanaibo tëquë. ²⁶ Nicapapa. E qui nohiria bo bësomati chama noho Jahëpá ani quiha, Bësomati Ibo-iboria ja nori quëshpi na. ²⁷ Jasca, nohiria bo copiti chama ë qui ja ani quiha, joni ë manëni iqui na. ²⁸ Jabi ë yoahai ca qui ratëyamacana. Tsëquëxëhi quiha bari, naa maihuahacanish cabo tëquë noho joi nicaquë no. ²⁹ Toa barí tsi tërohacaxëhi quiha jia ca acanaibo. Jasca, tërohacaxëhi quiha yoi ca acanaibo. Bëso-bësopaoxëhi quiha jia ca acanaibo. Jama, copihacaxëti xo toa yoi ca acanaibo jato jocha quëshpi na.

Jesu chama yoati tsi ja chanicanina

³⁰ Yama tsi xo toa ëmëpistia xo ë acaina ra. Nohiria copiquí tsi Diós ëa yoahai ca roha aquia. Jaha tsi mëstë tsi xo nohiria ë copihaina. Jaha ë quëëhai ca ayamaquia; jama, jaha noho Jahëpa quëëhai ca nori. ³¹ Jabi ëmë yoati tsi ë chanipino tsi noho chani chahahuayamahi quiha nohiria bo. ³² Jama, tobi ëa yoati chanihai ca huëtsa cato ra. Jia tsi chanihai quiha. Jabija tsi xo toa ëa yoati ja chanihaina iquia ra. ³³ Jabi ashimati ibo Juan qui joni bo ma raaniquë, ëa yoati nicamati. Jabija tsi xo toa ëa yoati Juan chaninina ra. ³⁴ Jabija ca ja yoani quiha. Jama, tobi quiha Juan chanihai ca oquë cato ra. Mato bax nëcatsiquia, ëa ma chahahuano xabahamahacati. ³⁵ Jabi huëa jascaria Juan ini quiha. Nohiria bo qui jahuë chani huahuapaoni quiha. Tanaroha pistia no tsi mato qui jia quiha jahuë huëhai ca chani iniquë ra. ³⁶ Jama, tobi quiha ëa yoati Juan oquë ca chanihai cato. Ea yoati chani-chaniriahai ca tsi xo toa ë acai ca jisti bo ra. Noho Jahëpá ë qui ani ca chamá tsi toa jisti bo aquia ra. Toa jisti bo aquia, Jahëpa Diós ëa raani ca ma cahëno iquish na. ³⁷ Jasca, ë bax chanihai quiha ëa raanish ca Jahëpa ri. Jabi jahuë joi ma nicapistia-yamariani quiha. Jahuë bëmana ma jisyamani quiha. ³⁸ Jasca, mato shina qui jicoyamahi quiha jahuë chani rë, ëa, naa Jahëpá raani ca ma chahahuayamahai iqui na. ³⁹ Jama, Quënëhacanish cabo tsayatsayariaqui mato ra, mato ja bëso-bësopaomacaxëcanai quëscahuaquí na. Mahitsa tsi xo toa ma tsayahaina rë. Jabi ëa yoati chanihai ca tsi xo toa Quënëhacanish cabo ra. ⁴⁰ Jama, ëa yoati Quënëhacanish cabo chaniquë ri tsi jari ë qui jocasyama xo mato rë, xabahamahacaxëna.

⁴¹ Jabi ë qui iriama tsi xo toa ëa ma nicacasyamahaina. ⁴² Jama, mato cahëriaquia ra. Yama tsi xo toa mato ó ca Dios noicanaibo iquia. ⁴³ Jasca, noho Jahëpa chamá tsi johai ca ëa xo naa. Jama, ëa, noho chani, tihí cabo bicasyama xo mato rë. Jama, jahuë chama yoi tsi joni huëtsa joopino tsi toa joni joihuaqui mato pë. ⁴⁴ Jatsi, ¿jënahuariahax raca ë qui ma chitimina, nohiriá mato qui acai ca oquë ó quëëpíquí na? Mato qui Diós acatsai ca oquë

ó quëéyamaqui mato rë. ⁴⁵ Nicacapa, Jahëpa Dios bësojo ax tsi mato qui quësoyamaxëquia. Mato qui quësoxëhai ca tsi xo Moisés ra, naa ja qui ma chitimihai cato. ⁴⁶ Jabi ëa yoati tsi Moisés yamabá quënëni quiha. Moisés quënëni ca chahahuarohapihax tsi ë qui ma chitimiquë aquë ra. ⁴⁷ Jatsi, çjënahuariaxo noho chani ma chahahuana, Moisés quënëni ca ma chahahuayamaquë no? —nëa tsi jodioba chama bo qui Jesu nëcaniquë.

6

Cinco mil ca nohiria Jesú pimanina

Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17

¹ Jaquirëquë quiha ia Galilea Jesu shitaniquë. ²⁻³ Shitahax maca qui ja tëmahiniquë. Tëmahinahax ja tsahoniquë jahuë rabëti bo ya. Jasca, huëstima ca nohiria bá Jesu banahuaniquë, noitiria cabo ja jënimahuahai jiscatsi na. ⁴ Basima quiha jodioba fiesta ini quiha, naa jato pascua fiesta. ⁵ Tshopama tsi quiha ja qui bëcanai ca nohiria huëstima ca Jesu jisniquë. Jisi tsi Felipe qui ja chaniniquë:

—Çjahuëniá ca mapari copixëhi ni noa naa nohiria bo pimaxëna? —iquiina.

⁶ Jabi ja nëcaniquë Felipe tanamaxëna, ja ati nori ca ja cahëni quëshpi na. ⁷ Jatsi Felipe quëbiniquë:

—Doscientos ca paratá tsi mapari copixo tsi çjënahuariaxo raca jato no sëyamana? Narisxëqui noa ra —i Jesu qui ja niquë.

⁸ Jatsi Jesu qui chanitsi Andrés, naa Simón Pedro rëquëmë niquë.

⁹ —Tobi quiha huësti ca baquë nëá no ra. Cinco ca mapari, dos ca sanino, tihi cabo jaya xo ra. ÇTihhi roha cató tsi naa tihiria ca nohiria raca pimahi ni noa pa? —i Jesu qui ja niquë.

¹⁰ Jatsi,

—Nohiria tsahomacahuë —i Jesu niquë.

Jabi jia toa iti ini quiha, huasi ya. Jatsi, tsahoniquë nohiria. Toá tsi cinco mil ca joni bo ini quiha. Tihiria ca racana quiha. ¹¹ Tshomajahuacaquë tsi quiha baquë mapari Jesú biniquë. Jatsi Dios qui “Gracias” ixo tsi tsahonish cabo qui ja mëaniquë. Mëaxo tsi quiha sani nohiria bo qui ja mëaniquë. Jatsi nohiria bá piniquë. Ja sëyacaniquë. ¹² Sëyajacaquë tsi quiha,

—Pihama ca quësi bo catiacahuë, oriqiti yoshihuahacayamano —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

¹³ Jatsi mapari quësi bo, sani quësi bo, tihi cabo ja catiacaniquë. Catiaxo tsi quiha doce ca caca ja rëacaniquë pa, naa pihama cato. ¹⁴ Jatsi nohiria bo ratëniquë. Ja ani ca jisti jisi tsi,

—Jabija. Dios Chani yoahai ca, naa jaha no pasohai ca tsi xo naa ra —i nohiria bo niquë.

¹⁵ Japi nohiria bá Jesu bicasniquë, jato rey, naa chama-chamaria manëmamaxëna. Ja acascanai ca cahëxo tsi quiha jato ja jibayaniquë. Jatsi maca bo qui jamëpistia tsi ja paxaniquë.

Jënë tsi Jesu conina

Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52

¹⁶ Bari caquë tsi quiha ia qui jahuë rabëti bo botëniquë Jesu manaxëna. ¹⁷ Joyamaniquë Jesu. Caquë bari. Jarohari tsi quiha noti qui ja jicocaniquë, ia Capernaum shitaxëna. ¹⁸ Shitajacano tsi quiha xotoriatsi yoshi niquë rë. Anomaria choca ini quiha. ¹⁹ Pabasi huaaxaxo tsi quiha ianë ca tsi Jesu cohai ja jiscaniquë. Jato noti qui basimahi ja ini quiha. Jatsi quiha ja raquëcaniquë. ²⁰ Jatsi jato qui Jesu chaniniquë:

—Raquëyamacana. Ea yoi xo naa —iquiina.

²¹ Japi jato noti qui ja jicomacascani quiha. Jicomajahuacaquë tsi quiha mai qui, naa ja rërëcatsai ca iti qui ja cahëtapicaniquë.

Nohiria bá Jesu jiscasnina

²²⁻²⁴ Huëaquë tsi quiha ia rabëquëx ca chitënish ca nohiria bá Jesu yopaniquë. Jahuë rabëti bo ya noti tsi Jesu cayamani ca ja cahëcani quiha. Jabi Jesu yama tsi jahuë rabëti bá ia shitashinani ca ja shinacani quiha. Jatsi Jesu, jahuë rabëti bo, tihi cabo yopaxo tsi ia ja shitascasani quiha jato ri. Yama ca noti bo ini quiha. Jatsi toá tsi quiha, naa Ibo Jesú mapari jato pimani ca qui Tiberiá ca noti bo rërëniquë. Jatsi toa noti bo qui nohiria jicocaniquë Capernaum qui shitaxëna, toa xo tsi Jesu mëracatsi na. ²⁵ Ia shitaxo tsi quiha Jesu ja jiscaniquë. Jisi tsi,

—Çjënino tsi mi joha pa, Maestro? —i jaca niquë.

²⁶ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—E bëta bëyocascaqui mato, mato ë pimahitaha iqui na pë. Mato qui iriama tsi xo toa ë acai ca jisti bo rë. ²⁷ Nicacapa. Iriama tsi xo piti ra. Naamayamahi quiha. Jatsi naamayamahai ca ó quëéyamacana. Jama, mana ca piti ó quëëcana. Mato qui toa piti acasquia, naa Nohiria

Baqué è nori cato. Mato bèsò-bèsòpasomaxèhi quiha toa è acai ca piti ra. Jabi noho Jahèpa Diós èa raaniquè, mana ca piti nohiria bo qui ati —nèa tsi nohiria bo qui Jesu nècaniquè.

²⁸ Jaha tsi nohiria bo chaniniquè:

—¿Jènahuauxèhi ni noa Dios ranihuaxèna ra? —iquiina.

²⁹ Jatsi Jesú quèbiniquè:

—Ranixèhi quiha Dios, ja raani ca ma chahahuaquè no —iquiina.

³⁰ Jatsi,

—¿Jahuè jisti ati mètsa ni mia? —i Jesu qui jaca niquè—. Noqui jismahuè, mi qui no chitimino. ¿Jahuè acai ra? ³¹ Jabi xabacá tsi racapama tsi naipá ca mapari noba rèquèbo yamabá pini quiha. Jabi “Naipá ca mapari jato qui Moisés yamabá ani quiha piti” ii quiha Quènehacanih cabo. Moisés ani ca oquè ca jisti mi ano ra, Diós pi mia raani ca no cahèyoino iquish na —nèa tsi Jesu qui ja nècacaniquè.

³² Jatsi Jesú quèbiniquè:

—Mato qui naipá ca mapari Moisés yamabá ayamani quiha ra, noho Jahèpá tsi nori. Jasca, jaboqui naipá ca mapari yoi ca mato qui acatsi quiha. ³³ Jabi Diós acai ca mapari tsi xo toa nai ax botènish cato. Maí ca nohiria bèsomahi quiha —i jato qui Jesu niquè.

³⁴ Jatsi,

—Jatiroha barí tsi naa mapari noqui ahuè, taitá —i nohiria bo niquè.

³⁵ Jatsi,

—Bèsomati Mapari ca èa xo naa ra —i jato qui Jesu niquè—. Paxnayamaxèhi quiha è qui johai cato. Tèshinayamaxèhi quiha è qui chitimihai cato. ³⁶ Jama, mahitsa èa, noho jisti bo, tihi cabo ma jisquè pè. Jisi tsi jari è qui chitimicasyamaxo mato iquia. ³⁷ Jama, è qui chitimixèhi quiha huèsti huèsti cabo, naa jatiroha ca è qui noho Jahèpá acaina. Tsohuècara è qui johai ca niayama-xèquia ra. ³⁸ Jabi nai ax è botèniquè, noho Jahèpa, naa èa raanish cato shina axèna. Noho shina ayamahai ca èa xo naa. ³⁹ Ea raanish cato shina tsi xo naa è qui ja ani cabo è bènoyamahaina. Jato bèsomaxèquia jaroha ca barí no. Ea raanish ca qui jia tsi xo toa. ⁴⁰ Ea, naa jahuè Baquè cahècanaibo, è qui chitimicanaibo, tihi cabo bèsomacatsi quiha. Noho Jahèpa qui jia tsi xo toa jaroha ca barí tsi jato è bèsomaxèhaina —nèa tsi nohiria bo qui Jesu nècaniquè.

⁴¹ Jatsi pè Jesu qui yosanatsi jodiobo niquè, “Nai ax johax ca Mapari xo èa” i ja ni iqui na. ⁴² Jatsi Jesu pasomaha chanitsijacanicuè pè.

—Jesu roha tsi xo naa ra. José baquè quiha. Jahuè jahèpa, jahuè jahèhua, tihi cabo cahèqui noa ra. ¿Jènahuariahax “Nai ax è botèquè” i ja na? —nèa tsi nohiria bo nècaniquè.

⁴³ —Toca tsi chaniyamacana. Anoma quiha —i jato qui Jesu niquè—. ⁴⁴ Yama tsi xo toa è qui jamèpistia joti mètsa cato. Ea raanish ca Jahèpa tsi xo toa jato è qui mèpiti lbo ra. Jatsi è qui mèpihacahax cabo bèsomaxèquia jaroha ca barí no. ⁴⁵ Jabi “Jatiroha cabo tiisimaxèhi quiha Dios” ii quiha Dios Chani yoanish cabo ja quènhècane cabo ó no. Japi noho Jahèpa nicacanaibo, naa jabija ca tiisimahacahax cabo, tihi cabo tsi xo toa è qui bècaxècanaina.

⁴⁶ Jasca, yama tsi xo toa noho Jahèpa jisish ca ri. Huèsti roha ca tsi xo toa noho Jahèpa jisish cato. Jisniquè toa Dios quima ax jonish ca roha. ⁴⁷ Mato parayamaquia. Bèsò-bèsòpaoxèhi quiha è qui chitimicanaibo iquia. ⁴⁸ Jasca, Bèsomati Mapari ca èa xo naa. ⁴⁹ Jabi nai ax paquènish ca mapari mato rèquèbo yamabá pini quiha xaba xo na. Pihax ja rèsoyocanicuè ra. Jato bèsò-bèsòpaomayamani quiha toa mapari ra. ⁵⁰ Jama, tobi quiha nai ax johax ca Mapari huètsa ra. Rèsoyamaxèhi quiha tsohuècara ca naa Mapari pihai cato. ⁵¹ Mato parayamaquia. Nai ax botènish ca Bèsomati Mapari ca èa xo naa ra. Bèsò-bèsòpaoxèhi quiha tsohuècara ca naa Mapari pihai cato. Jabi naa Mapari tsi xo noho yora ra. Ja acacani quiha maí ca nohiria bo xabahamati —nèa tsi nohiria bo qui Jesu nècaniquè.

⁵² Jatsi jato xèrèquè tsi joi mèranatsi jodiobá huaniquè.

—¿Jènahuariaxo raca noqui jahuè yora ja ana? Pinoma quiha —i jaca niquè.

⁵³ Jatsi Jesú quèbiniquè:

—Mato parayamaquia. Pihacati xo Nohiria Baquè. Acacati xo jahuè jimi ra. Jabi xabahamahacatimaxèni tsi xo toa Dios baquè biyamahaina. ⁵⁴ Jama, bèsò-bèsòpaoxèhi quiha noho yora pihai cato, noho jimi acai cato. Jaroha ca barí tsi quiha toa bèsomaxèquia. ⁵⁵ Piti-pitiria tsi xo noho yora ra. Ati-atiria tsi xo noho jimi ra. ⁵⁶ E nohó bèsòxèhi quiha noho yora pihai cato, noho jimi acai cato. Jasca, jahá tsi bèsòxèquia èa ri. ⁵⁷ Jabi èa raanish cato chamá tsi bèsoyoiquia ra. Jascaria, noho chamá tsi bèsoyoihai quiha èa pihai cato. ⁵⁸ Jabi naa nai ax botènish ca Mapari ca èa xo naa ra. Mato naboyamabá pini ca mapari jascariama xo. Pihax ja rèsoyocanicuè. Jama, bèsò-bèsòpaoxèhi quiha tsohuècara ca Mapari-maparia pihai cato ⁵⁹ —nèa tsi quiha nohiria bo qui Jesu nècaniquè, Capernaum ca catiti xobo xo tsi tiisimaquí na.

⁶⁰ Jahuë chani nicahax,
—Noqui bëronoma xo ja yoahaina rë. ¿Jënahuariaxo raca no cahëna ra? —i Jesu rabëti bo rabë roha niquë.

⁶¹ Jato qui yosa jahuë chani ini quiha. Jatsi ja shinacanaï ca cahëhax,
—¿Mato rataïhi ni ë yoahana pa? —i jato qui Jesu niquë—. ⁶² Mana, naa naipá tsi ë i-ipaoni quiha. ¿Jahari nai qui cati nori ë irohapiño tsi jahuë ma shinaquë ana? ⁶³ Jabi nohiria bësomahai ca tsi xo noho Shinana. Nohiria bësomayoiyamahi quiha noho yora ra. Pinoma xo toa ra. Jama, noho chani pi chahahuahi tsi bësoxëqui mato ra. Dios quima tsi xo naa mato qui ë yoahana. Jama, tobi quiha mato ó ca chahahuayamacanaïbo rë —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

⁶⁴ Jabi rëquë rohari tsi ja qui chitimiyoi-canaïbo, ja pasomaha cabo, tihï cabo Jesú cahëni quiha.

⁶⁵ Jatsi Jesu chanitëquëniquë:
—Yama tsi xo toa ë qui jamëpistia joti mëtsa cato itëquëquia ra. E qui noho Jahëpá mëpiti xo —iquiina.

⁶⁶ Jatsi pë huëstima ca banahuacanaïbá Jesu jisbërianiquë jahuë chani nicaxo na. Jato jabi siri bo qui ja bacaniquë pë. Jesu ya ja bocasyamacani quiha jahuë chani iqui na. ⁶⁷ Jisbëriajahuacaquë tsi quiha,

—¿Ea jisbëriacascanaï mato ri rë? —i jahuë doce ca rabëti bo qui Jesu niquë.

⁶⁸ Jatsi,
—¿Tsohuëcara qui no cana, Ibobá? —i Pedro niquë—. Mia roha tsi xo toa bësomati chani jaya cato ra. ⁶⁹ Jaboqui mi qui chitimiqui noa. Dios quima ax mëstëxëni ca mi nori ca cahëyoiqui noa ra —i Jesu qui ja niquë.

⁷⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:
—Mato tëquë ë biniquë. Doce ca xo mato. Jama, mato ó ca huësti ca tsi xo toa ëa pasomaha cato rë —iquiina.

⁷¹ Jabi Judas Iscariote yoati chanihi Jesu ini quiha. Jabi soldado bo qui Jesu mëaxëti ca ja ini quiha; naa Jesu doce ó ca huësti cato pa.

7

Jerusalén qui Jesu canina

¹ Jaquirëquë quiha Galileá tsi Jesu chitëniquë. Jodioba mai qui jiconoma ja ini quiha, jodiobá acasni iqui na. ² Jabi tsëquëpaimaria jodioba fiesta ini quiha, naa tapás racatiyá no. ³ Toatiyá tsi quiha Jesu qui jahuë noma bo chaniniquë:

—Jodioba mai qui jahari cata. Mi acai ca jisti bo mia banahuacanaïbá jisno ra. Naa mai jisbahahuë ra. ⁴ ¿Jënahuariaxo nohiria bá mia cahëna, jonë tsi mi chitëquë no? Jisti bo aapiqui tsi nohiria bo qui mi acai ca jahuë bo jismata —i Jesu qui jahuë noma bo niquë.

⁵ Jabi Jesu qui chitimiyoiyamani quiha jahuë noma bo ri rë. ⁶ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:
—Canoma xo ëa ra. Jari noho xaba ma xo toa ëmë nohiria bo jismati. Jama, mato qui jia tsi xo jaboqui fiesta qui cahaina. ⁷ Mato qui caxayama xo nohiria bo. Mato ayamacaxëcane quiha. Jama, ë qui caxariacani quiha, jato yoi ca ja acanaï ca pasomaha ë chanihai iqui na.

⁸ Fiesta qui bocata. Jari fiesta qui cayamaquia. Jari noho cati xaba ma xo ra —i jahuë noma bo qui Jesu niquë.

⁹ Jahuë noma bo qui chanihax Galileá tsi ja chitëniquë. ¹⁰ Jariapari quiha jahuë noma bo Jerusalén qui bocaniquë fiesta qui. Ja bocaquë tsi quiha jonë tsi Jesu caniquë jaa ri. Bëro tsi ja cayamani quiha.

Tapas fiestá tsi Jesu inina

¹¹ Jabi fiesta no tsi quiha jodiobá Jesu mërahi iniquë. Mërahax,
—¿Jahuëni cara ca Jesu tia? —i jaca niquë.

¹² Jabi nohiria xëréquë tsi quiha huëstima ca ranimis-hai ca iniquë Jesu yoati na.
—Joni shina jiaxëni ca tsi xo naa ra —i jato rabë roha bo niquë, chaninahi na.

Jama,
—Jia yama xo Jesu ra. Nohiria bo parahi quiha pë —i huëtsa bo niquë.

¹³ Jabi bëro tsi quiha Jesu yoati tsi ja chaniyamacani quiha, jato jodioba chama bo qui raquëhi na. ¹⁴ Jatsi fiesta naamano tsi quiha jodioba arati xobo qui Jesu caniquë jaa ri. Caxo tsi quiha nohiria bo tiisimati ja chitahëhuaniquë. ¹⁵ Jatsi jodioba chama bo ratëniquë ja tiisimahai ca nicahax na.

—Tiisi jaya xo naa joni pa. ¿Jahuëniá ca tiisi ja bini pa? Noba escuela bo xo tsi ja tiisimahacayamani quiha ra —i chama bo niquë.

¹⁶ Jaha tsi Jesú jato quëbiniquë:

—Nohó-na ma xo naa è tiisimahaina ra. Dios, naa èa raanish ca quima johi quiha è tiisimahaina. ¹⁷Dios shina aapicasquí tsi jahuènia ca è tiisimahi ca joha ca cahèxèhi quiha Dios banahuacatsai cato tia. “¿Dios quima ni? ¿Joni quima ni?” ixèhi quiha, cahècatsi na. ¹⁸Jama, jamè oquèhuacatsi quiha jahuè chani roha yoacatsai cato. Jama, jahuè raati ibo oquèhuacatsai ca tsi xo toa jabija ca chanihai cato. Parayamahi quiha. ¹⁹¿Jabi mato qui yoba Moisés ayamayamani? ¿Jènahuariaxo jahuè yoba nicayamacanai? ¿Jènixo tsi èa pi acascanai pè? —i jato qui Jesu niquè.

²⁰Jatsi nohiria bá quèbiniquè:

—Yoyoxèni xo mia ra. ¿Tsohuècaracá mia acatsana? —i jaca niquè.

²¹Jatsi Jesú jato quèbiniquè:

—Joiti barí tsi joni è jènimahuaquè tsi ma shina-risiquihitaquè pa. ¿Mato qui yoi ni joiti barí tsi joni è jènimahuahaina sa? ²²Tsayacahuè. Joiti barí tsi yonocoqui mato ri, Moisés ani ca jibirishati jabi ma aquè no ra. Jabi noba rèquèbo yamabo qui naa jabi acacani quiha Moisés qui nomari ra. ²³Jabi mato qui jènima tsi xo joiti barí tsi mato baquè bo jibirishahaina, Moisés yoba jatihuati. Jama, joiti barí tsi joni è jènimahuano tsi è qui caxaqui mato pè. ¿Jèni ni sa? ²⁴Moisés yoba pasomaha joiti barí tsi è acai nori ca jascahuaqui mato pè. Jaxcamènaqui mato ra. Shinahaxma tsi è qui quèsoyamacana ra —nèa tsi nohiria bo qui Jesu nècaniquè.

—¿Dios raahacanish ca ma ni? —i nohiria bo nina.

²⁵Jatsi Jesu yoati tsi chaninatsi Jerusalén ca nohiria bo niquè:

—¿Ja acascanai ca joni ma ni naa pa? ²⁶Tsayacapa. Bèro tsi nohiria bo qui chanihi quiha ra. ¿Jèniriahax ja qui chaniyamahi ni noba chama bo pa? ¿Tonia Xabahamati Ibo ja nori ca cahècachi ni sa? —i huèsti huèsti ca niquè.

²⁷Jama,

—Oca ma xo tia. Naa joni coní yaca cahèqui noa, naa noqui tèquèta ra. Jama, Xabahamati Ibo jisiquino tsi jahuènia ja johai ca cahèyamaxèqui noa ra —nèa tsi nohiria huètsa bo nècaniquè.

²⁸Jatsi arati xobó tsi Jesu nècaniquè nohiria bo tiisimahi na:

—¿Ea cahèyoicanai? ¿Jahuènia ax è joni ca cahèyoicanai? E joyamaniquè è jocasni iqui na. Jama, è raahacaniquè. Jabija ca tsi xo toa èa raanish cato. Toa cahèyamaqui mato ra. ²⁹Jama, toa cahèquia ja quima è joni iqui na. Ea ja raaniquè ra —i nohiria bo qui Jesu niquè.

³⁰Jatsi jodioba chama bo Jesu qui tsamicasniquè pè. Binoma quiha, jari jahuè rèsoti xaba tsèquèyamani quèshpi na. ³¹Jama, toá ca nohiria huèstima cabo Jesu qui chitiminiquè ra.

—Anomaria tsi xo naa joni jisti bo acaina ra. ¿Jènahuariaxo naa oquè ca jisti bo jaha no pasohai ca Xabahamati Ibobá ana? Ja tsi xo naa ra —i jaca niquè, ja qui chitimihí na.

Soldado bo raahacanina Jesu qui tsamiti

³²Nèca tsi Jesu yoati tsi nohiria bo baxèxèquè tsi quiha jodioba chama bá ja chanicanai ca nicaniquè rè. Jaha tsi pè soldado bo ja raacanicquè Jesu qui tsamiti. ³³Japi Jesu nècaniquè:

—Tana roha pistia no tsi mato bètaxèquia. Jaquirèquè èa raanish ca qui jahari caxèquia. ³⁴E cano tsi èa mèraxèqui mato; mahitsa. Jasca, è cahai ca qui canoma ixèqui mato ra —i jato qui Jesu niquè.

³⁵Jatsi chaninabèquitsi jodiobo niquè:

—¿Jahuènia cacatsi ni naa joni sa? “Mahitsa èa mèraxèqui mato” ii quiha pa. ¿Tonia pais huètsa ca jodiobo qui cayamaxèhi ni? ¿Nohiria huètsa bo tiisimacatsi ni? ³⁶¿Jènihi ni ja yoahana sa, “Ea mèraxèqui mato; mahitsa. E cahai ca qui canoma ixèqui mato” i ja què no? ¿Jènihi ni sa? —i jaca niquè.

Bèsomati Jènè iquish cato

³⁷Jabi jaroha ca fiesta bari ja ini quiha. Jodiobo qui oquè toa bari ini quiha. Toa barí tsi quiha Jesu niiniquè nohiria bo qui chanixèna. Pistiamca ca jahuè joi quiha.

—E qui jopaima xo tsohuècara tèshinahaina. Bèsomati jènè ja qui axèquia ra. ³⁸“Tsohuècara è qui chitimino tsi jahuè shina quima huahuaxèhi quiha bèsomati jènè” ii quiha Quènhacanish cabo —nèa tsi Jesu nècaniquè nohiria bo qui.

³⁹Jabi Espíritu Santo yoati tsi chanihi Jesu ini quiha, naa chahahuacanaibo qui acacati cato.

⁴⁰—Tonia Dios Chani bèhai ca tsi xo naa joni ra —i huèstima cabo niquè. Jesu chani nicahax na.

Jasca,

—Nohiria Xabahamati Ibo tsi xo naa ra —i nohiria huètsa bo niquè.

⁴¹Jama,

—Nohiria Xabahamati Ibo ma xo tia. Galilea mai ax joyamahi quiha jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo ra. ⁴² Tsayacahuë. Belén, naa noba David yamabo racani cató tsi coxëhi quiha jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo ra. David yamaba chahitaxocobo ixëhi quiha ra —nëa tsi quiha huëtsa bo nëcaniquë.

⁴³ Ja iqui tsi jamëri jamëri ini quiha nohiria bá shinahaina Jesu yoati na. Huëstima cabo qui jia ja ini quiha, huëtsa cabo qui yoi ja nori. ⁴⁴ Jasca, huësti huësti ca Jesu qui tsamicasniquë. Jama, jari ja qui ja tsamiyamacaniquë raquëhi na.

Jodioba chama bá chahahuanina

⁴⁵ Jatsi raahacanish ca soldado bo jahari bocaniquë jato jodioba chama bo qui. Jesu yama ja bëcani quiha.

Jatsi,

—¿Jënixo tsi Jesu ma bëyamacana pë? —i soldado bo qui chama bo niquë.

⁴⁶ Jatsi,

—Yama tsi xo nëca ca chanihai cato ra. Jiaria tsi xo naa joní yoahaina ra —i soldado bo niquë quëbihi na.

⁴⁷ Jaha tsi jodioba chama bá jato raahaniquë:

—¿Mato ri ja paraha pa? ⁴⁸ ¿Japa noqui? ¿Toa joni chahahuahi ni noa, naa noqui fariseobo, noqui chama bo? Ayamaqui noa; ¿tsayacanaí? ⁴⁹ Jama xo nohiria bo pë. Dios Chani cahëtimaxëni ca xo ra. Yoshihuahacanish cabo tsi xo naa nohiria bo ra —i soldado bo qui chama bo niquë.

⁵⁰ Jatsi Nicodemo, naa baquichá tsi Jesu qui canish ca chaniniquë chama bo qui. Jabi chama Nicodemo ini quiha jaa ri.

⁵¹ —Naa joni nicahaxma tsi ja qui quësoqui noa pë. ¿Noba yoba pasomaha ma ni naa no acaina? Jariapari ja acai ca no cahëxëti xo —i Nicodemo niquë.

⁵²⁻⁵³ Jatsi chama bá Nicodemo ri raahaniquë pë:

—¿Yoiria ca galileabo ma ni mia ra? Quëñëhacanish cabo tsayahuë. Yama tsi xo Galilea ax johai ca Dios Chani bëhai cato ra —iquina.

8

Jochanish ca yoxa tsamihacanina

¹ Fiesta quirëquë jato xobo qui nohiria boyocaniquë. Jama, Maca Olivo Ya qui Jesu caniquë. ² Jatsi huëaquë tsi baquishmari tsi quiha jahari arati xobo qui ja bacaniquë. Jatsi ja qui nohiria tëquë bëcani quiha. Jatsi tsahoxo tsi quiha tiisimati Jesú chitahëhuaniquë. ³ Tiisimajahuano tsi quiha Dios yoba cahëxëni cabo, fariseobo, tihí cabá jochahuaxëni ca yoxa bëniquë Jesu qui; naa joni huëtsa ya inish cato; naa bënë ma ca ya tsamihacanish ca yoxa quiha. Bëxo tsi quiha nohiria bësojó tsi yoxa ja nimacaniquë.

⁴ Jatsi Jesu qui ja chanicaniquë:

—Joni huëtsa, naa jahuë bënë ma ya quiha naa yoxa iquë pë. No jisquë ra. ⁵ “Ja qui nohiria bá maxax niano. Namëhacati xo tocacanaibo” ii quiha Moisés yamabo jahuë yoba ó no. ¿Japa mia tí? ¿Jënihai naa yoxa yoati na? —i jaca niquë Jesu qui.

⁶ Ja nëcacani quiha Jesu tanamaxëna. Jahuëcara ca ja pasomaha ca ja mëracasani quiha pë, ja qui quësocasquí na. Jatsi Jesu tètòhaca tsi mai tsi huishatsijahuaniquë jahuë mëtsísí no. Quëbiyamaniquë Jesu.

⁷ Jatsi,

—¿Japa naa yoxa? ¿Jënihai? —iriatsi jaca niquë pë.

Jaha tsi Jesu niiniquë chanixëna. Chanipama tsi,

—Jariapari ja qui maxax niati xo tsohuëcara ca jochayama cato ra —i jato qui ja niquë.

⁸ Jatsi ja tètòtëquëhaca tsi mai tsi ja huishatëquëniquë. ⁹ Jahuë chani nicapama tsi quiha huësti huësti tsi yoxa qui quësocanaibá jisbërianiquë. Jariapari bocaniquë yosibo. Jaquirëquë shinapaya bo bocaniquë. Jatsi jamëpistia tsi Jesu iniquë niilai ca yoxa ya. ¹⁰ Jatsi Jesu niitëquëniquë.

—¿Jahuënia ni mi qui quësocanaibo, yoxa? Yama tsi xo toa mi qui quësocatsai ca huësti cato pa —i yoxa qui ja niquë.

¹¹ —Yama a. Boyocaquë pa, Ibobá —i yoxá niquë.

Jatsi,

—Mí qui quësoyamaquia ëa ri. Cata. Jaboqui rohari tsi jochayamahuë —i ja qui Jesu niquë.

Jodiobo qui Jesú joi mëranina

¹² Jatsi arati xobó ca nohiria bo qui Jesu chanitëquëniquë:

—Maí ca nohiria Huëa ca ëa xo naa. Ea pi banahuahi tsi tsëmó tsi coyamaxëhi quiha mato. Mato quinia bërohuaxëquia, naa Huëa ë nori cato. Nohiria Bësomati Ibo ca ëa xo naa —nëa tsi ja nëcaniquë.

¹³ Jatsi jodioba chama bá quëbiniquë:

—Mimë yoati tsi chaniqui mia pë. Mahitsa tsi xo toa mi yoahaina ra —iquiina.

¹⁴ Jatsi,

—Emë yoati tsi ë chanipino tsi jari jabija xo noho chani ra, jahuënia ax ë joni ca ë cahëhai quëshpi na. Jasca, ë cahëhai ca cahëquia. Jama, jahuënia ax ë jonina, jahuënia tsi ë caxëhaina, tihî cabo cahëyamaqui mato ra. ¹⁵ Ea ma cahëhai ca quëscahuqui mato, nohiria quiniá tsi ma shinahai quëshpi na. Ja tsi xo toa ë pasomaha tsi xo mato chani. Toca tsi nohiria qui quësoyamaquia. ¹⁶ Quësohë-pino tsi jabija tsi xo toa ë quësohaina, ëmëpistia ax tsi ë quësoyamahai quëshpi na. Ea, ëa raanish cato, tihî caba tsi xo toa nohiria qui quësohaina. ¹⁷ Iriama tsi xo toa huësti roha ca joni jabija ca chanihaina. Oquë tsi xo dos. “Dos ca joni bo iti quiha” ¿iyamayamani mato yoba ra? “Jabija tsi xo dos ca joni ba chani, jasca ca ja chaniacquë no” ii quiha. ¹⁸ Jabi ëa yoati chanihai ca huësti ca ëa xo naa. Ea yoati chanihai ca huëtsa tsi xo naa ëa raanish ca Jahëpa —nëa tsi jodioba chama bo qui Jesu nëcaniquë.

¹⁹ Jatsi Jesu ja nicacaniquë:

—¿Jahuënia ni mi ipa ra? —iquiina.

Jatsi,

—Ea cahëyamaqui mato ra. Jasca, noho Jahëpa cahëyamaqui mato. Ea pi cahërohaquí tsi noho Jahëpa ma cahëquë aquë ra —i jato qui Jesu niquë.

²⁰ Arati xobó tsi Jesu nëcani quiha nohiria bo tiisimahi na. Nohiria parata biti caja tahë tsi nii ja ini quiha. Jasca, Jesu qui ja tsamiyamacani quiha, jari jahuë rësoti xaba tsëquëyamani quëshpi na.

“E caxëhai ca qui canoma xo mato” i Jesu nina

²¹ Jatsi nohiria bo qui Jesu chanitëquëniquë:

—Caxëquia. E cano tsi ëa mëraxëqui mato; mahitsa. Jatsi mato jocha ó tsi rësoxëqui mato rë. Jabi ë cahai ca qui canoma xo mato —i ja niquë.

²² Jatsi,

—¿Jahuë chanihi ni sa? ¿Jamë ixëhi ni sa? ¿Jëniriahax “E cahai ca qui canoma xo mato” i ja a sa? —i jodiobo niquë.

²³ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Maí ca nohiria bo xo mato. Jama, mana ax jonish ca ëa xo naa. Nëa racaqui mato. Nëa racayamahai ca ëa xo naa. ²⁴ Jabija tsi xo toa “Mato jocha ó tsi rësoxëqui mato” i ë ana. Xabahamati Ibo ë nori ca chahahuayamapihi tsi mato jocha ó tsi rësoxëqui mato ri —i jato qui Jesu niquë.

²⁵ Jatsi,

—¿Tsohuëcara ni mia ra? —i nohiria bo niquë.

Jatsi,

—¿Jënahuariahax “Tsohuëcara ni mia” icanai pë? Rëquë rohari tsi mato ë yoani quiha. ²⁶ Jari huëstima tsi xo toa mato yoati tsi ë yoahama cato, naa yoi ca ma acaina. Jama, ëa raanish cató ëa yoahai ca roha chaniquia. Emë yoati chaniyamaquia ra. Jabija tsi xo toa ëa raanish cato chani ra —i jato qui Jesu niquë.

²⁷ Jabi jahuë Jahëpa Dios yoati tsi chanihi ja ini nori jodioba chama bá cahëyamani quiha.

²⁸ Jaha tsi,

—Jihui ó tsi ëa, naa Nohiria Baquë namëxëqui mato ra. Namëxo tsi jaha ma pasohai ca Xabahamati Ibo ë nori ca cahëxëqui mato ra. Toatiyá tsi ëmë ax tsi ë yonocoyamahai ca cahëxëqui mato, Jahëpá ëa tiisimani ca jahuë bo roha ë yoahai quëshpi na. ²⁹ E bëtá xo ëa raanish cato ra. Ea jisbëriayamaxëhi quiha, ja qui jia ca ë aroha-arohahai quëshpi na —i ja niquë.

³⁰ Nëcajano tsi quiha huëstima cabo Jesu qui chitiminiquë.

Paquëmahacahax cabo, yonati bo

³¹ Jatsi ja qui chitimihai ca jodiobo qui Jesu chaniniquë:

—E tiisimahai ca nicapihi tsi noho rabëtiria bo ixëqui mato ra. ³² Jabija ca cahëxëqui mato. Jocha quima mato paquëmaxëhi quiha jabija ca Chani —i ja niquë jodiobo qui.

³³ Jatsi,

—Abraham yamaba चाहितaxocobo xo noa ra. Yama tsi xo toa noqui yonahaina. ¿Jënahuariahax “Paquëmahacaxëqui mato” i mi na? —i Jesu qui jaca niquë.

³⁴ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mato parayamaquia. Jocha yonati tsi xo toa jatiroha ca jochacanaibo. ³⁵ Jabi noitiria tsi xo yonati. Jahuë chama xobó tsi chitëroha-chitërohayamahi quiha, chama huëtsa qui ja iniahacamitsa iqui na. Jama, jamëri tsi xo chama baquë. Jahuë jahëpa xobó tsi chitëroha-chitërohahi quiha. Chama huëtsa qui iniahacatimaxëni quiha. ³⁶ Jasca, jocha quima Dios Baquë mato tsëcarohapino tsi shoma-shomaria ixëqui mato, naa chama baquë jascaria

iquiina. ³⁷ Jabija. Abraham yamaba चाहितaxocobo xo mato iquia ëa ri. Jama, jari mato qui yoi xo noho chani rë. Noho chani bicasyamaquí tsi ëa acasqui mato pë. ³⁸ Jatsi nicaparıcana. Noho Jahëpá ëa jismani ca jahuë bo yoati chaniquia ra. Jama, toa chani nicacasyama xo mato pë, mato jahëpá yoba nicacasquí na —nëa tsi jodiobo qui Jesu nëcaniquë.

³⁹ Jatsi,

—Noho Jahëpa yoi tsi xo Abraham yamabo ra —i jaca niquë.

Jatsi,

—Abraham चाहितaxocobo yoi bo irohapiquí tsi jia ca ma aquë aquë ra, naa ja ani jascaria. ⁴⁰ Jama, jaboqui ëa acasqui mato pë, jabija ca mato qui ë chaniquë no. Toca tsi Abraham yamabá ayamani quiha. ⁴¹ Jabi mato jahëpa yoi acai ca jascaria ca aqui mato ra —i jato qui Jesu niquë.

Jatsi jodiobá quëbiniquë:

—Jia tsi no coniquë ra. Yoma bo ma xo noa. Noba Jahëpa yoi tsi xo Dios ra —iquiina.

⁴² Jato Jesú quëbiniquë:

—Dios pi mato jahëpa irohano tsi ëa ma noiquë aquë ra. Dios quima ax ë joniquë ra. Emëpistia tsi ë joyamani quiha. Jama, Diós ëa raaniquë. ⁴³ ¿Jënahuariaxo ë yoahai ca jahuë bo cahëyamacanai pë? Noho chani nicacasyama xo mato iquia. ⁴⁴ ¿Tsayacanai? Yoshi-yoshiria tsi xo toa mato jahëpa yoi ra. Mato jahëpa jaha quëëhai ca acasqui mato. Rëquë rohari tsi ati ibo ja ini quiha. Quiamisxëniria quiha. Jabija ca chanitimaxëni quiha. Jahuë jabi tsi xo quiamis-haina ra. Quiati ibo-iboria tsi xo toa ra. ⁴⁵ Ja tsi xo toa jaboqui tsi jabija ca ë chanino tsi ëa chahahuayamaqui mato pë. ⁴⁶ ¿Jënahuariahax tsi ë qui ma quësona? Jocha yama ca ëa xo naa. Jabija ca ë yoano tsi ¿jënihax tsi ë qui chitimiyamacanai? ⁴⁷ ¿Tsayayamacanai? Dios Chani nichahi quiha Diós-na bo. Tocama xo mato rë. Dios baquë bo ma xo mato ra. Ja tsi xo toa Dios Chani nicayamaqui mato iquia —nëa tsi quiha jodiobo qui Jesu nëcaniquë.

Jesu quirëquë Abraham inina

⁴⁸ Jatsi jodiobá quëbiniquë caxaquí na:

—Dios cahëtimaxëni ca carayana xo mia ra. Mia ri tsi xo toa yoshi jaya cato ra. ¿Jabija ma ni naa no yoahaina mia yoati na? —i Jesu qui jaca niquë.

⁴⁹ Jatsi,

—Yoshi yama ca ëa xo naa ra. Chanipama tsi Noho Jahëpa oquëhuaquia ra. Jama, mato tsi xo toa ëa ocahuahaina pë. ⁵⁰ Emë oquë bicasyama xo ëa; jama tobi quiha huëtsá ëa oquëhuacatsaina. Ea mëbicansai ca tsi xo toa. ⁵¹ Nicaparıcana. Mato parayamaquia ra. Rëspostiyamariaxëhi quiha noho chani nicacanaibo —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

⁵² Jatsi jodiobá quëbiniquë:

—Jabija. Mia ri tsi xo yoshi jaya. Rësoniquë Abraham ra. Rësoyoniquë Dios Chani yoanish cabo ri. Jama, “Rësoyamapistiariaxëhi quiha noho chani nichahi cato” ¿i mi a pa? ⁵³ ¿Abraham yamabo oquë ni mia pa? Ja rësoniquë ra. Rësoyoniquë jaquirëquë ca Dios Chani yoanish cabo ri. ¿Jënahuarıa raca jato oquë ca mi ina? —i jaca niquë.

⁵⁴ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Emë ë oquëhuapino tsi iriama tsi xo noho oquë ra. Jama, noho Jahëpa tsi xo toa ëa oquëhuahai cato, naa noba Jahëpa ma quënahai ca jascaria cato. ⁵⁵ Dios cahëyamaqui mato rë. Jama, Dios cahëhai ca ëa xo naa. “Dios cahëyamaquia” irohapihi tsi quiaxëni ca ë iquë aquë pë, naa quiaxëni cabo ma nori jascaria. ⁵⁶ Jasca, ë johai ca xaba mato jahëpa Abraham yamabá jiscasni quiha. Jasca, ë noho ja pasoni quiha. E noho pasohi tsi ja rani-ranini quiha —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

⁵⁷ Jatsi jodiobá quëbitëquëbiniquë:

—Jari cincuenta años ma xo mia ra. ¿Jënahuariaxo raca Abraham mi jisni? —i Jesu qui jaca niquë.

⁵⁸ Jatsi,

—Mato parayamaquia. Abraham conox pari no tsi ë iniquë ra —i Jesu niquë.

⁵⁹ Jatsi jodiobá maxax bo topiniquë Jesu axëna. Jama, jato quima Jesu paxaniquë. Paxaxo tsi quiha jato arati xobo ja jisbayaniquë.

9

Bëco ca joni Jesú jënimahuanina

¹ Copama tsi quiha bëco ca joni Jesú jisniquë. Jahuë conı ca bari rohari tsi quiha bëco ja iniquë.

² Jatsi,

—¿Jënihax tsi bëco tsi ja coní? ¿Tsohuë jochani? ¿Naa joni ni? ¿Jahuë nabo ni? —i jaca niquë Jesu nicahi na.

³Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jochayamaniquë naa joni. Jasca, jochayamaniquë jahuë nabo ri. Bëco tsi ja coniquë ra, ja jënimahuahacahai cató tsi Diós jahuë chama jismano iquish na. ⁴Jatsi ëa raanish cato yonoco ë ati xo. Dios bax yonocoti xaba tsi xo naa ra. Joxëhi quia baquicha. Ja jono tsi yama tsi xo toa Dios bax ë yonocoxëhaina. ⁵Jama, maí ca nohiria bo yahi tsi maí ca nohiria ba Huëa ca ëa xo naa —nëa tsi quia Jesu nëcaniquë.

⁶Chanihax mai tsi Jesú coshohaniquë. Coshohaxo tsi quia jahuë quëyonó tsi matsa ja biqui-biquihaniquë. Jatsi matsacá tsi joni bëro ja sinoniquë. ⁷Sinohax, —Silóë icanai cato ca jënë tsi bëchocota —i bëco ca joni qui Jesu niquë.

Jatsi joni caniquë. Bëchocohax tsi quia ja taistëquëniquë. Jënima jahari ja joni quia. ⁸Ja joquë tsi quia ja tahë ca racacanaibo, toa joni cahëxëni cabo, tihí cabo ratëniquë.

—¿Parata bënaxëni ca tsahonish ca joni ma ni naa pa? —i jaca niquë.

⁹—¿Oca ma ní? —i jato rabë roha niquë.

Jatsi,

—Jama xo toa. Ja jisiria quia —i nohiria huëtsa niquë.

Jatsi,

—Toa joni xo ëa ra —i parata bënaxëni ca niquë.

¹⁰Jatsi,

—¿Jënahuariaxo raca mi bëro jënimahuahacaha pa? —i ja qui nohiria bo niquë.

¹¹Jatsi joní quëbiniquë:

—Tsohuëcara ca, naa Jesu icanai cató matsa biqui-biquihaquë. Jatsi noho bëro ja sinoquë pa. Sinohax, “Silóë ca jënë tsi bëchocota” i ë qui ja quë. Jatsi jënë qui ë caquë. Bëchocohax ë taisquë ra —i jato qui joni niquë.

¹²Jatsi,

—¿Jahuënia ni naa joni ra? —i nohiria bo niquë nicahi na.

—¿Jahuënia cara ca tia? Cahëyamaquia rë —i joni niquë.

¹³Jatsi bëco inish ca joni nohiria bá boniquë jodioba chama bo qui. ¹⁴Jabi joiti bari ja ini quia, naa matsacá tsi Jesú joni bëro taismaquë no. ¹⁵Jatsi fariseobá, naa jodioba chama bá toa joni nicaniquë jato ri:

—¿Jënahuariahax mi taismahacaha sa? —iquiina.

Jatsi joní quëbiniquë:

—Noho bëró tsi matsa naa joní janaquë tsi ë bëchocoquë. Jaboqui taisquia ra —iquiina.

¹⁶Jatsi,

—Dios cahëyamahi quia naa joni ra. Joiti barí tsi yonocohi quia pë —i jato rabë roha niquë.

Jama,

—Jistiria naa joní aquë ra. ¿Jënahuariaxo raca jochahuaxëni ca joní nëca ca jisti ana? Tonia Dios cahëhi quia —i fariseobo huëtsa bo ni quia.

¹⁷Jatsi bëco inish ca joni qui chama bo chaniëquëniquë:

—¿Japa mia tí? ¿Jënihai mia ri naa joni yoati na? ¿Tsohuë ni naa joni, naa mia taismahax cato? —i jaca niquë.

Jatsi taismahacanish cató quëbiniquë:

—Dios Chani yoati ibo tsi xo naa joni iquia —iquiina.

¹⁸Jabi bëco ja iqui ca jodioba chama bá chahahuayamani quia pë. Jaha tsi jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihí cabo ja bënacaniquë jato nicaxëna.

¹⁹—¿Mato baquë ni naa? ¿Bëco tsi ja coní? ¿Jënahuhax tsi jaboqui taisti mëtsa ja iqui? —i jahuë nabo qui jaca niquë.

²⁰Jatsi jahuë nabá quëbiniquë:

—Noba baquë yoi xo naa. Jabija, bëco tsi ja coní quia. ²¹¿Jënahuariahax ja taismahacaha sa? ¿Tsohuëcaracá taisamaha sa? Cahëyamaqui noa ra. Nicacana, shina coshi xo. Jamë xo mato ja yoano —i jahuë jahëpa niquë.

²²Nëca tsi jahuë nabo chanini quia, jodioba chama bo qui raquëhi na. Jodioba catiti xobo quima ja niahacasyamacani quia. Jabi “Niahacati quia tsohuëcara ca Jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo xo naa joni’ icanaina” i jodiobo ni quia. ²³Jabi ja tsi xo toa “Shina coshi xo noba baquë. Nicacana” i jato qui jahuë nabo ni quia. Jasca, arati xobo quima ja niahacasyamacani quia. ²⁴Jatsi jodioba chama bá bëco inish ca bënätëquëniquë:

—Quiayamahuë. Jochahuaxëni ca Jesu nori ca cahëqui noa ra —i ja qui chama bo niquë.

²⁵Jatsi,

—¿Oca ma ni? Cahëyamaquia. Jabi bëco ca joni ë iquë; jaboqui taisquia ra —i bëco inish ca niquë.

²⁶ Jatsi,

—¿Jënahua mi bax jahuaaha? ¿Jënahuaxo tsi mia ja taismaha? —i tëquë chama bo niquë.

²⁷ Jatsi bëco inish cató jato quëbitëquëniquë:

—Ja aca mato ë yoaquë ra. ¿Ea ma nicayamacana? ¿Tonia jahuë rabëti bo manëcascana pa? —iquiina.

²⁸ Jatsi toa joni ja raahacaniquë pë:

—Jesu rabëti xo mia pë. Jama, Moisés yamabo banahuacanaibo xo noa. ²⁹ Moisés yamabo qui Dios chanini ca cahëqui noa. Naa Jesu cahëyamaqui noa. Tsohuëcara quima jahuë chama ja bini cahëyamaqui noa —i ja qui jaca niquë.

³⁰ Jatsi joni jato quëbiniquë:

—Anomaria tsi xo toa naa joni acana. Noho bëro ja jiahuaquë ra. Jama, ¿jahuënia ax ja joni ca cahëyamacana pa? ³¹ Jochacanaibo nicayamahi quiha Dios ra. Jama, ja qui aracanaibo, jahuë yoba bo nicacanaibo, tihi cabo nichahi quiha. ³² Mai nëhohuahacaniitiya rohari tsi bëco conish ca jënimahuahacahi ca nicahama ini quiha. ³³ Dios quima joyamarohapihi tsi ati mëtsama naa joni iquë aquë ra —nëa tsi bëco inish ca nëcaniquë jodiobo chama bo qui.

³⁴ Jatsi,

—Jochahuaxëni mi coniquë ra. ¿Noqui tiisimahi ni mia pa? —i jaca niquë.

Jatsi quiha jato arati xobo quima toa joni ja niacaniquë pë.

Bëco cabo jascaria xo jochacanaibo

³⁵ Jabi jato arati xobo quima ja niahacani ca Jesú nicaniquë. Nicaxo tsi quiha joni mërahi ja caniquë. Bichi tsi quiha,

—¿Nohiria Baquë qui chitimihai? —i ja qui Jesu niquë.

³⁶ Jatsi joni quëbiniquë:

—¿Tsohuë ni toa, Taitá? Toa joni qui chitimicasquia ra —iquiina.

³⁷ Jatsi,

—Mi jisquë ra. Ja tsi xo toa mi bëta chanihai cato —i Jesu niquë.

³⁸ —Chitimiquia, Ibobá —i joni niquë.

Jatsi Jesu bësoj tsi quiha ja mëniniquë.

³⁹ Jatsi Jesu chaniniquë:

—Naa mai qui ë joniquë nohiria ba jocha bërohuaxëna. Bëco cabo, naa jochacanaibo mëbicasquia ra, xabahamati quinia ja jiscano. Jama, ëa iqui tsi bëconayoicani quiha “Bëco yama xo noa” icanaibo. Jato jocha jisyamacani quiha rë —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁴⁰ Jatsi,

—¿Bëco ni noa pa? —i toa ca chama rabë roha bo niquë, ja yoani ca nicahax na.

⁴¹ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jabija ca cahëyamarohapihi tsi quësohacatima ma iquë aquë. Jama, tobi mato jocha rë, “Bëco yama xo noa” ma iquii iqui na —nëa tsi quiha Jesu nëcaniquë jato qui chanih na.

10

Oveja panë chani

¹ —Mato parayamaquia —i Jesu niquë—. Oveja yomaxëni ca tsi xo toa oveja panë caiti qui jicoyamahi cato. Iti huëtsá tsi matarahi quiha pë. ² Jama, panë caiti qui jicohi quiha oveja ototi ibo. ³ Ja jono tsi quiha ja bax caiti japëcahi quiha panë obëso cato. Jicoxo tsi jato janë tsi jahuë oveja bo quënahi quiha. Jabi iboba joi cahëhi quiha oveja bo. Quënaixo tsi cacha jato rëquëninihí quiha. ⁴ Paquëmähax jato bëbo cahí quiha ibo. Jatsi, banahuacani quiha jahuë oveja, jahuë joi cahëquí na. ⁵ Joni huëtsa banahuayamacani quiha. Ja quima jabacaxëceni quiha jahuë joi cahëyamahi na —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

⁶ Naa chani pistia Jesú yoaniquë nohiria bo mëbixëna. Jama, ja yoani ca nohiria bá cahëyamani quiha.

Ototi Ibo jiaxëni cato

⁷ Jatsi quiha jahuë chani Jesú bërohuaniquë ja cahëyoicano. Ja nëceni quiha:

—Mato parayamaquia. Oveja panë Caiti ca ëa xo naa ra. ⁸ Yomaxëni cabo jascaria tsi xo ëa bëbo bëcanish cabo, naa mahitsa ca tiisimacanaibo. Jato qui nicayamahi quiha noho oveja yoi bo. ⁹ Jabi Caiti xo ëa ra. Xabahamahacaxëti xo toa tsohuëcara ë noho jicoti cato. Jahá bësoxëquia. Toa shomahuaxëhi quiha Dios. Yamaxëhi quiha toa ja naris-haina iguia.

¹⁰ Jama, oveja yomahi johi quiha yomaxëni cato. Joxo tsi oveja namëhi quiha. Quëyohi johi quiha rë. Jabi tocahi quiha mahitsa ca tiisimacanaibo pë. Jama, ëa ti tsi xo toa nohiria bësomahi johaina, oquë tsi ja bësocano iquish na. ¹¹ Jabi oveja ototi ibo jiaxëni ca ëa xo naa. Emë aapiquia oveja bax nati. ¹² Jama, oveja jisbëriahi quiha yonati, johai ca cama jisi na.

Jishopë, jato obëso ca ma xo toa. Oveja ibo ma quiha. Ja jabano tsi oveja pihî quiha camano. Jatsi jato pacanamahi quiha rë. ¹³ Jasca, parata quëshpi roha yonocohi quiha yonati. Oveja noiyamahi quiha rë. Jabi ja tsi xo toa jabahi quiha yonati, cama joquë no. ¹⁴⁻¹⁵ Jama, oveja ó bësoti jiaxëni ca ëa xo naa. Noho oveja cahëquia, naa ëa noho Jahëpa cahëhai jascaria. Jascaria, ëa cahëcani quiha noho oveja, naa noho Jahëpa ë cahëhai jascaria. Oveja bax ëmë aapiquia nati. ¹⁶ Jasca, oveja huëtsa bo jaya xo ëa ra. Carayana ca nohiria bo ca xo. Jato ri rëquëninixëquia. Noho joi qui nicacaxëcani quiha jato ri. Jatsi huësti ca nohiria maxo icaxëcani quiha jodiobo, carayanabo tëquë. Huësti ca ototi ibo jayacaxëcani quiha.

¹⁷ Jabi ëa noihi quiha noho Jahëpa, oveja bax nati ëmë ë acai iqui na. Rësohax bësotëquëxëquia. ¹⁸ Jabi yama tsi xo toa jahuë chamá tsi ëa namëti mëtsa cato. Jama, caxacanaibo qui ëmë aquia nati. Noho chamá tsi ëmë aquia nati. Jasca, noho chamá tsi bësotëquëxëquia. Jabi noho Jahëpa ëa raaniquë nohiria bo bax nati —nëa tsi quiha nohiria bo qui Jesu nëcaniquë.

¹⁹ Jatsi Jesú yoani ca iqui tsi jodiobo mapëxënaniquë. Rabë ca shinahai ca ja jayacani quiha Jesu tahëxo na. Jatsi,

²⁰ —Yoshi jaya xo naa joni ra. Yoyoxëni quiha. ¿Jëniri axo raca ja qui nicacanaï pë? —i jodio huëstima cabo niquë.

²¹ Jama,

—Nëca tsi chaniti mëtsama xo yoshi jaya cato ra. ¿Jënahuari axo raca yoyoxëni cató joni bo taismana? —i jodiobo tëxë bo niquë ja yoati na.

Jodiobá Jesu chahahuayamanina

²² Jabi Jerusalén tsi quiha jodiobo mani iniquë. Dios qui jamë aquëquëti fiesta ja ini quiha. Jatiroha ca xënipá tsi quiha naa fiesta ja i-ipaocani quiha, matsitiyá no. ²³ Toatiyá tsi quiha arati xobó tsi co-cohi Jesu iniquë, naa Salomón Portal icanaï cató no. ²⁴ Co-cojano tsi quiha jodioba chama bo ja qui quëtsoniquë ja qui chanicatsi na.

—¿Jaha no pasohai ca Xabahamati lbo ni mia sa? Bëro tsi noqui yoahuë. Yosanaqui noa ra. ¿Jëni noqui yoahai sa? —i Jesu qui jaca niquë.

²⁵ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Mato ë yoahitaquë ra. E yoaquë tsi ëa chahahuayamahitaquë mato pë. Ea yoati tsi jabija ca chanihî quiha ë acai ca jisti bo. Jabi naa jisti bo aquia noho Jahëpa chamá no.

²⁶ Jama, ëa chahahuayamaqui mato rë, noho oveja ma nomari iqui na. ²⁷ Noho joi nicahi quiha noho oveja yoi bo. Jasca, noho oveja bo cahëquia. Ea banahuacani quiha. ²⁸ Jasca, jato bësó-bësopaomaxëquia. Bënotimaxëni ca xo. Jabi yama tsi xo toa ë quima jato tsëcati mëtsa cato ra. ²⁹ Jabi ë qui jato noho Jahëpa aniquë, jato ó ë bësóno. Jatiroha cabo oquë tsi xo noho Jahëpa ra. Jabi yama tsi xo toa noho Jahëpa quima jato tsëcati mëtsa cato iquia. ³⁰ Jasca, ëa, noho Jahëpa, tihî ca tsi xo huësti roha cato —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

³¹ Jatsi pë jodiobá maxax bo topitëquëniquë axëna.

³² Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

—Jisti huëstima cabo ë aquë mato bax na jisti. Ja acacanicuë noho Jahëpa chamá no. ¿Jëni ca jisti jiaxëni ca quëshpi tsi ëa acacanaï pë? —iquiina.

³³ Jatsi quiha jodiobá quëbiniquë:

—Mi acai ca yonoco jia ca quëshpi tsi mia acasyamaxo noa; jama Dios mi ocahuahai quëshpi ja nori. Yoi tsi xo toa mi chanihaina ra. Jasca, Dios manëcasqui mia pë, joni roha mi nori —i jaca niquë.

³⁴ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Yoi ma xo ë chanihana ra. Quënëhacanish cabo ó tsi “dios bo” mato rëquëyamabo quënëhacani quiha, “Dios bo xo mato” i jato qui Dios quë no. ³⁵ Quiayamahi quiha Dios Chani ra. “Dios bo” ja quënëhacani quiha, naa Dios Chani bicanish cabo. Dios bo xo nohiria tëquë; jahuë jabi ja jayacanaï iqui na. ³⁶ Japi “Dios baquë xo ëa” iti mëtsa xo ëa ri ra. Jabi noho Jahëpa Diós ëa biha ca tsi mai qui ëa ja raaniquë. Jatsi, ¿jënahuari ahax raca “Dios ocahuahai mia pë” i ë qui ma na, “Dios Baquë xo ëa” i ë quë no? ³⁷ Noho Jahëpa yonoco pi ë ayamano tsi ëa chahahuayamacana. ³⁸ Jama, jahuë yonoco pi ë ano tsi ë acai ca jisti bo chahahuacana, ë qui ma chitimiquë mari. Noho jisti bo chahahuapiqui tsi ë nohó Jahëpa iquiina, jahá ë iquiina, tihî cabo cahëxëqui mato tia —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

³⁹ Jatsi Jesu qui ja tsamitëquëcscaniquë namëxëna. Jama, jato quima ja paxanicuë ra. ⁴⁰ Paxahax tsi quiha ani Jordán Jesú shitanicuë. Shitahax toa tsi quiha, naa jariapari ca Juán nohiria bo ashimanaï cató tsi ja chitëniquë. ⁴¹ Toatiyá tsi quiha Jesu qui huëstima cabo bëcaniquë.

—Jisti bo Juán ayamaniquë. Jama xo naa joni ra. Aria hi quiha ra. Naa joni yoati tsi jabija ca Juán yoani quiha —i nohiria bo niquë.

⁴² Toá tsi quiha huëstima cabo ja qui chitimiquë.

11

Lázaro rësonina

¹ Jabi iquihî quiha Lázaro iniquë rë. Betania yacatá tsi ja racani quiha jahuë yoxacabo ya; naa María, Marta, tihî cabo ya. ² Jabi Iboba tahë qui perojomë japanish ca María tsi xo naa. Jasca, jahuë boó tsi María Jesu tahë masani quiha. Toatiyá tsi iquihî jahuë jonica ini quiha.

³ Jaha tsi quiha Jesu qui jahuë yoxacabá chani raaniquë:

–Iquihî quiha mi rabëtiria rë, Ibobá –iquiina.

⁴ Jato chani nicahax,

–Iquihî quiha Lázaro rë –i Jesu niquë jahuë rabëti bo qui–. Jama, rësoyamaxëhi quiha. Iquihî quiha, jia tsi Dios yoati tsi nohiria bo chanino iquish na. Dios Baquë oquë jismahacati xo jahá no –i ja niquë.

⁵ Jabi Marta, jahuë noma María, Lázaro, tihî cabo Jesú noini quiha. ⁶ Jabi Lázaro iquihai ca yoati tsi nicahax jato xobo qui Jesu cayamatapiniquë pa. Jari dos bari no tsi quiha ja chitëniquë ja ini cató no.

⁷ Jaquirëquë quiha,

–¿Jahari jodioba mai qui canomani, naa Lázaro racahai ca qui? –i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë.

⁸ Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

–Mia manacani quiha pë jodioba chama bo. Maxaxá tsi mia acascani quiha pë. ¿Jahari catëquëhai pa? –iquiina.

⁹ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:

–Jabi Diós ëa raaniquë jahuë yonoco ati. Jari jatihuahama xo noho yonocoti xabaca ra. Jasca, yama tsi xo toa ëa ati mëtsa cato jaboqui. Jari jatihuahama quiha noho yonocoti xabaca iquia. ¹⁰ Jama, Dios bax noho yonocoti xaba jatiquë tsi ë qui tsamixëhi quiha ë qui caxacanaibo –nëa tsi Jesu nëcaniquë.

¹¹ Jatsi,

–Oxa xo Lázaro rë. Jaha bësomahi caquia ra –i jato qui ja niquë.

¹² Jatsi,

–Oxapihi tsi chamaxëhi quiha tia, Ibobá –i jaca niquë nicahax na.

¹³ Jama ja rësohitaha yoati tsi Jesu chanihi ini quiha. Jama, Lázaro oxahai ca ja quëscahuacani quiha; oxajano mari. ¹⁴ Jatsi bëroria tsi jato qui Jesu chaniniquë:

–Nahitaquë Lázaro rë. ¹⁵ E qui jia tsi xo ja bëta ë yamahitahana ja rësoquë no. Ja iqui tsi oquëxëhi quiha ë qui ma chitimihaina ra. ¿Jisi canomani? –i jato qui ja niquë.

¹⁶ Jatsi,

–¿Jesu ya canomani, ja bëta rësoti? –i Tomás niquë jahuë rabëti bo qui.

Nohiria Bësomati Ibo

¹⁷ Betania qui cahëxo tsi quiha naama, cuatro bari no tsi ja maihuahacani nori ca Jesú nicaniquë. ¹⁸ Jabi Betania basima Jerusalén ini quiha. Cariama quiha; una hora nama.

¹⁹ Jaha tsi Jerusalén ax huëstima ca jodiobo bëcaniquë, Marta, María, tihî cabo bëpasimaxëna, jato jonica rësohitaha iqui na. ²⁰ Jatsi Jesu johai ca Martá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha Jesu bëchahi ja caniquë. Cayamaniquë María. Xobó tsi ja chitëni quiha. ²¹ Jesu bëchahax,

–Nëá pi mi rohano tsi noho jonica rësoyamaquë aquitaquë rë, Ibobá. ²² Jabi jaboqui jahuëcara ca Dios mi bënahai ca mi qui axëhi quiha tia –i Jesu qui Marta niquë.

²³ Jatsi,

–Bësotëquëxëhi quiha mi jonicato ra –i Jesu niquë.

²⁴ –Jabija; toca xo tia. Jaroha ca barí tsi bësotëquëxëhi quiha, naa jatiroha cabo bësotëquëxëquë no –i Marta niquë.

²⁵ Jatsi Jesú quëbiniquë:

–Rësonish cabo Bësomati Ibo ca ëa xo naa ra. Jabi bësotëquëxëhi quiha ë qui chitimihai ca bësoyama cato. ²⁶ Bëso-bësopaaxëhi quiha tsohuëcara ca ë qui chitimihai cato. Dios quima aquëquëmahacatimaxëni ixëhi quiha. ¿Jabija ma ni, Martá? –i ja qui Jesu niquë.

²⁷ Jatsi,

–Jabija xo ra, Ibobá. Dios Baquë, naa nohiria bo jaha pasohai ca Xabahamati Ibo ca mia xo naa –i Marta niquë.

Jesu aranina

²⁸ Chanihax jahuë noma bënahi Marta caniquë. Cahax,

–Joquë Maestro ra. Mia jiscatsi quiha –i ja qui Marta niquë, baxëxhi na.

²⁹ Nicahax joitapi María niquë Jesu qui caxëna. ³⁰ Jari yaca cacha Jesu ini quiha, naa Marta ja bëchani cató no. ³¹ Jabi María jisbayahai ca jisi tsi toá ca jodiobá banahuaniquë jato ri, naa xobó ca María bëpasimacanaibo. Ja banahuacani quiha, Lázaro maí tsi ja aracatsai

quëscahuaquí na. ³² Jatsi Jesu qui María cahëniquë. Cahëhax jatahë tsi quiha ja mëniniquë. Jatsi,

—Nëá pi mi rohano tsi noho jonica rësoyamaquë aquitaquë rë, Ibobá —i María niquë.

³³ Araconaniquë María rë. Ara-araniquë ja bëta bëcanish ca jodiobo ri. Jaha tsi Jesu cohuërianiquë.

³⁴ Jatsi,

—¿Jahuënia ni jahuë mai? —i Jesu niquë.

—Jisi jopa —i jaca niquë.

³⁵ Jatsi aratsi Jesu niquë jaa ri. ³⁶ Jatsi,

—Tsayacapa. Lázaro ja noini quiha —i jodiobo niquë.

³⁷ Jatsi,

—¿Bëco cabo ja taismayamayamani? ¿Tonia rësohai quima Lázaro jënëmati mëtsa ja iyamayamahitaha? —i huësti huësti ca niquë.

Lázaro bësetëquëmahacanina

³⁸ Cohuëriahax Lázaro mai qui Jesu caniquë. Jabi macaná ca quini tsi ja maihuahacani quiha. Jasca, jahuë maiquini qui maxax chahitaxëni tarahacani quiha japati. ³⁹ Jatsi,

—Tori maxax taracana —i nohiria bo qui Jesu niquë.

Jatsi,

—Pisi quiha, Ibobá. Ja rësohitaquë. Cuatro bari tsi quiha —i ja qui Marta niquë, naa rësohitahax cato yoxacato.

⁴⁰ Jatsi Jesu quëbiniquë:

—“E qui chitimipiquí tsi Dios chama jixxëqui mia ra” ¿iyama mi qui ë a? —iquiina.

⁴¹ Jatsi nohiria bá bahama maxax taraniquë. Jatsi nai qui Jesu tsayahaca tsi jahuë Jahëpa qui ja chaniniquë:

—Ea nicaqui mia, noho Jahëpá. Ja quëshpi tsi “Gracias” iquia. ⁴² Ea mi nicarohahai ca cahëquia. Jama, naa nëá ca niicanai ca nohiria bax bëro tsi ë chaniquë, ëa mi raani ca ja cahëcano —nëa tsi jahuë Jahëpa qui Jesu nëcaniquë.

⁴³ Jatsi Jesu quënaniquë:

—Hujahuë, Lazaró —iquiina.

⁴⁴ Jatsi rësonish ca Lázaro huajaniquë. Raití tsi jahuë tahë bo, jahuë mëquë bo, tihí cabo yabohacani quiha. Jasca, jahuë mapo ri yabohacani quiha raití no. Jatsi,

—Yaboco ca mëristsacana. Ja cano ra —i jato qui Jesu niquë.

Jodioba chama bá Jesu acasnina

Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2

⁴⁵ Jabi Jesu ani ca huëstima ca jodiobá, naa María jisi bëcanish cabá jisniquë. Jisi tsi quiha ja qui ja chitimicaniquë. ⁴⁶ Jama, jato huësti huësti cabo bocaniquë Jesu ani ca yoati tsi fariseobo qui yoaxëna. ⁴⁷ Jatsi arati ibo ba chama bo, fariseobo, tihí cabo jato jodioba chama bá quënaniquë, jato bëta chaninaxëna.

—¿Jënahuariaxëhi ni noa rë? Jisti yoi bo aqui quiha naa joni ra. ⁴⁸ Naa joni pi no jënëyamano tsi chahahuaxëhi quiha nohiria tëquë pë. Naa Jesu pi ja chahahuacano tsi joxëhi quiha romanoba soldado bo tonia, noba arati xobo potasxëna. Jatsi noqui quëyocaxëceni quiha ra tonia —nëa tsi chama bo nëcaniquë.

⁴⁹ Jatsi chanitsi jato huësti ca niquë, naa Caifas icanai cato. Jabi toa xëni no tsi quiha jato arati ibo-iboria ja ini quiha. Jatsi,

—¿Jënahuariacascanaí pë? ⁵⁰ Oquë tsi xo huësti ca joni nohiria bo bax rësohaina iquia. ¿Jesu tahëhax tsi quëyohacaxëti ni noba maí ca nohiria bo ra? Ja rësono iquia —nëa tsi jato qui Caifás nëcaniquë.

⁵¹ Jabi jamë yoi tsi chama Caifás chaniyamani quiha. Jama, toa xëni no tsi quiha arati ibo ba chama ja ini iqui tsi Dios quima jahuë chani joni quiha. Ocapixëti ca jahuë bo ja chanini quiha. “Noqui jodiobo ratixëhi quiha naa joni ra nati” i ja ni quiha. ⁵² Jasca, “Dios xocobo, naa pacanamahacanish ca carayanabo ri catiaxëhi quiha, huësti ca nabo amaxëna” i ja ni quiha. ⁵³ Jaha tsi toa bari rohari tsi jodioba chama bá Jesu acasni quiha pë.

⁵⁴ Japi nohiria xërëquë tsi quiha bëro tsi Jesu coyamani quiha. Toa chama bo iqui tsi quiha jodioba mai ja jisbayani quiha. Jisbaya tsi xaba basima ca qui ja cani quiha chitëxëna. Toá tsi quiha Efraim icanai ca yacatá tsi ja chitëniquë jahuë rabëti bo ya.

Pascua fiesta chitahënia

⁵⁵ Jabi basima jodioba pascua fiesta ini quiha. Jabi fiesta chitahënox pari no tsi huëstima ca nohiria Jerusalén qui bocaniquë jianati jabi axëna. ⁵⁶ Arati xobó tsi catihax Jesu yoati tsi ja chaninabëquicaniquë. Jesu mërahi ja icani quiha. Nicahi tsi,

—¿Japa? ¿Pascua fiesta qui joyamahí ni Jesu? —i nohiria bo niquë jiscascinina.

⁵⁷ Jabi jodioba chama bá Jesu bicasniquë pë ja qui tsamicasquí na. Jaha tsi, —Jesu jono tsi noqui yoacaxëcahuë —i nohiria bo qui jaca niquë.

12

Perojomé tsi Jesu tahë ashimahacanina

Mateo 26.6-13; Marcos 14.3-9

¹ Toatiyá tsi quiha pascua fiesta tsëquëti basima iniquë. Seis bari tsi chitahëpaima ja ini quiha. Jatsi Betania qui Jesu caniquë, naa Lázaro xobo qui, naa Jesú bësotëquëmani ca joni xobo qui. ² Toa ax tsi quiha Jesu bax oriquireti shomahuahacanicuë. Jato taahi María ini quiha. Jasca, Jesu ya oriquireti Lázaro ini quiha jaa ri. ³ Jatsi nardo icanai ca perojome copixëni cató tsi quiha María Jesu tahë ashimanicuë. Ashimaxo tsi quiha jahuë boó tsi jahuë tahë ja masanicuë. Jatsi xobó tsi jahuë chopish rëamëni quiha. ⁴ Jatsi Judas Iscariote, naa Jesu rabëti chaniniquë. Jabi jodioba chama bo qui Jesu mëanish ca ja ini quiha. Jatsi,

⁵ —¿Jënixo tsi naa perojome iniayamahacaha pa? Copixëni quiha. Ja iniaharohapino tsi huëstima ca parata no biquë aquë rë, noitiria cabo ati ra —i ja niquë.

⁶ Jabi nëca tsi Judas chanini quiha, parata yomaxëni ca ja ini quëshpi na. Noitiria cabo ja noiyoiyamani quiha. Jasca, Jesu rabëti ba parata obëso ca ja ini quiha pë. Jaha bësosquí tsi quiha ja yomapaoni quiha.

⁷ Jatsi Jesu chaniniquë:

—Jënëmamayacana. Noho maihuati xaba bax yoxá ano. ⁸ Mato bëtarohaxëhi quiha noitiria cabo. Jama, mato bëtayamarohahai ca ëa xo naa ra —i ja niquë.

⁹ Jatsi Betaniá ca Jesu ini ca Jerusalén ca nohiria bá nicaniquë. Nicahax toa tsi quiha ja bocanicuë Jesu jisi na. Nohiria tirixëni quiha. Jasca, Lázaro ri, naa bësotëquëmahacanish ca ja jiscascani quiha. ¹⁰ Jaha tsi Lázaro ri arati ibo ba chama bá acasniquë. ¹¹ Jabi Lázaro bësotëquëmahacani iqui tsi huëstima ca jodiobá jato rëquëniniti ibo bo jisbëriani quiha Jesu banahuaxëna. Jisbëria tsi quiha Jesu qui chitimitsijaca-niquë.

Jerusalén qui Jesu jiconina

Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40

¹² Huëaquë tsi quiha Jerusalén qui Jesu johai ca nohiria bá nicaniquë, naa pascua fiesta bëcanish cabo. ¹³ Nicaxo tsi quiha xëbini péhi jascaria cabo ja bicaniquë bahi poohati. Bichi tsi quiha Jesu bëchahi ja bocanicuë. Jatsi quënantsi nohiria bá huaniquë:

—Jia xo Dios. Shomahuahaca ca tsi xo naa Iboba janë tsi johai cato ra. Noqui Israël caba chama-chamaria Diós shomahuano ra —i jaca niquë.

¹⁴ Jatsi quiha Jesú burro biniquë. Bichi tsi jacacha ja tsahoni quiha, Quënëhacanish cabá yoani jascaria. ¹⁵ “Mato chama-chamaria qui raquëyamacana, Israël ca nohiria bá. Burró tsaho joxëhi quiha pa” i Quënëhacanish cabo ni quiha. ¹⁶ Jabi toatiyá tsi toa quënëni ca Jesu rabëti bá cahëyamani quiha, naa toca tsi Jerusalén qui ja jicohai yoati na. Jama, nai qui ja tëröhacaquë tsi Jesu yoati ja quënëhacani ca ja shinatapicani quiha. Jabi Quënëhacanish cabo jatihuahacani quiha toca tsi Jerusalén qui ja jicoquë no.

¹⁷ Jasca, Jesu ya huëstima ca nohiria bo ini quiha maiquini quima Lázaro ja quënaquë no. Toa xo tsi quiha Lázaro ja bësotëquëmani ca ja tsayacani quiha. Tsayaxo tsi quiha Jerusalén ca nohiria bo ja yoacani quiha. ¹⁸ Jabi ja tsi xo toa huëstima ca nohiria bëchahi bocanicuë, Jerusalén qui Jesu jicoquë no. ¹⁹ Jatsi chaninabëquitsi quiha jodioba chama bo niquë:

—¿Jënahuariaxëhi ni noa pë? ¿Tsayacani? Ja qui jabacani quiha nohiria tëquë pë —iquinia.

Carayanabo Jesu qui jonina

²⁰ Jabi Jerusalén qui bëcaniquë carayanabo. Rabë roha quiha. Pascua fiesta ati ja bëcaniquë jato ri. ²¹ Felipe qui basimahax,

—Jesu jiscasqui noa, Señór —i quiha jaca niquë ja qui.

²² Jatsi Andrés yoahi Felipe caniquë. Jatsi Jesu qui ja bobëquicaniquë yoaxëna. Jatsi carayana bëcanai ca ja yoacaquë tsi quiha ²³ Jesú quëbiniquë:

—Joquë hora ra, naa Nohiria Baquë oquënaquë no. ²⁴ Mato parayamaquia. Saihuayamaxëhi quiha trigo bëro, maí tsi ma banayamaquë no. Jascaria, Dios xocobo paxa bo sainxo pari no tsi rësoparixëti xo Nohiria Baquë. E namëhacaxëti quiha. ²⁵ Parayamaquia. Quëyohacaxëti xo jahuë shina noixëni cato. Jama, xabahamahacaxëti xo toa jahuë shina noiyamahai cato. Bëso-bësopaohëhi quiha toa. ²⁶ Ea banahuaxëti xo tsohuëcara ë bax yonococatsaina iquia. Jatsi nai qui ë tëröhacano tsi ë bëtaxëhi quiha noho yonoco acai ca ri. Tsohuëcara pi ë bax yonocono tsi toa oquëhuaxëhi quiha noho Jahëpa ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Ja rësohai ca yoati tsi Jesu chaninina

²⁷ —Jaboqui shina-huëjēnaquia rē. ¿Jēnixēhi ni ēa rē noho Jahēpa qui? “Naa tēnēti xaba quima ēa tsēcahuē ra, noho Jahēpá” ¿ixēhi ni ēa sa? Iyamaxēquia. E tēnēxēti xo rē. Ja tsi xo toa ē joni quiha mai qui. ²⁸ E tēnēhai cató tsi mi oquē jismahuē, noho Jahēpá, jia tsi nohiria bá mia oquēhuano iquish na —nēa tsi Jesu nēcaniquē.

Jatsi naipá ca joi chaniniquē:

—Noho oquē ē jismaquē. Noho oquē jismatēquēxēquia mi rēsoquē no —i naipá ca joi niquē.

²⁹ Jabi naipá ca joi toá ca nohiria bá nicaniquē. Nicahax,

—Tērējaquē pa —i jaca niquē.

Jama,

—Ja qui ángel chaniquē pa —i huētsa bo niquē.

³⁰ Jatsi Jesu jato qui chaniniquē:

—Chaniyamaquē toa joi ē nicati quēshpi na. Jama, mato bax ja chaniquē ra. ³¹ Jaboqui quēsohacaxēti xo chahahuayamacanaibo. Jasca, jaboqui bēbohacaxēti xo maí ca nohiria yonamixēni ca Satanás. ³² Jabi cruzó tsi namēhacacuí tsi nohiria tēquē ē qui bēxēquia —i Jesu niquē.

³³ Jabi nēca tsi Jesu chaniniquē ja rēsohai ca quinia jismaxēna. ³⁴ Jatsi nohiria bá quēbiniquē:

—Jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo yoati tsi chanihí quiha Quēnēhacanish cabo; “Bēso-bēsopaaxēhi quiha Cristo” iquiina. Jatsi, ¿jēnahuariahax raca “Namēhacaxēti xo Nohiria Baquē” i mi na? ¿Tsohuē ni naa “Nohiria Baquē” i mi aina? ¿Xabahamati Ibo jascaria ni? —i jaca niquē.

³⁵ Jatsi quiha Jesú quēbiniquē:

—Huēa ca ēa xo naa. Mato bēta naamayama-xēquia. Jaboqui tsi xo toa noho chani chahahuati xabaca ra. Jaboqui chahahuacana, jocha tsémó mato bēbomitsa iqui na. Jabi jahuē quinia cahēyamahi quiha tsémo ó cohai cato. ³⁶ Huēa ca jayaquí tsi chahahuacana, jahuē xocobo manēxēna —nēa tsi Jesu nēcaniquē.

Jaquirēquē jato Jesú jisbayaniquē. Jisbaya tsi ja jonēniquē.

Jodioba chama bá chahahuayamanina

³⁷ Jabi huēstima ca jisti bo Jesú aniquē nohiria bo bēsojo xo na. Mahitsa quiha. Jisxo tsi quiha jari Jesu ja chahahuacasyamacani quiha. ³⁸ Jasca, jatihuahacati Isaiás quēnēni ca ini quiha, naa,

“Yama tsi xo toa no yoahai ca chani chahahuahai cato, Ibobá.

Mahitsa jato qui Dios chama jismahacaquē rē”

i ja quēnēni ca nina.

³⁹ Jabija, chahahuatimaxēni ja icani quiha rē, Diós jato bēro bēcohuani iqui na. Jabi toca tsi Isaiás yamabá quēnēni quiha.

⁴⁰ “Diós jato bēcohuani quiha.

Jato shina ja quēstohuaríajahuani quiha, jabija ca ja jisyamacano, jato shinaná tsi ja cahēyamacano.

Jasca, Dios quiri ja bēsoyamacano, jato jocha ja masano iquish na”

i ja ni quiha.

⁴¹ Jabi toca tsi Isaiás yamabo chaniniquē ra toatiyá tsi Jesu oquē ja jisni iqui na. Jesu yoati tsi ja chanini quiha.

⁴² Jama, jari huēstima ca jodiobá Jesu chahuaniquē. Jama, chahahuahax ja pasicaniquē pē, fariseobo, naa jato rēquēniniti ibo bo qui raquēhi na. ¿Jato catiti xobo quima ax ja niahacacasyamacani ma ni? ⁴³ Jishopē. Nohiria bá jato oquēhuahai ca ja noicani quiha. Jato qui iriama Diós acái ca oquē ca ini quiha.

Jato pasomaha Jesu chaninina

⁴⁴ Jatsi joi pistiamá tsi quiha nohiria bo qui Jesu chaniniquē:

—Ea chahahuacuí tsi noho Jahēpa ri, naa ēa raanish ca chahahuayoiqui mato ra. ⁴⁵ Jasca, ēa tsayaquí tsi ēa raanish ca jisqui mato. ⁴⁶ Jasca, maí ca nohiria Huēa ca ēa xo naa. Mai qui ē joni quiha, tsémo ó tsi ē qui chitimihai ca chitēyamano iquish na. ⁴⁷ Jabi noho chani nicacasyamacanaibo qui jaboqui quēsoyamaxēquia. Jaboqui nohiria bo xabahamahi ē joniquē, tēnētiya qui jato raahi mari. ⁴⁸ Jama, jaroha ca barí tsi quiha noho chani tsi quēsohacaxēti xo toa noho chani nicayamacanaibo, ēa biyamacanaibo. ⁴⁹ Jasca, jaboqui ē chanino tsi ē quima joyamahi quiha ē yoahaina. Noho Jahēpa quima quiha. Noho Jahēpá yoani ca mato qui ē yoaquē ra. Noho chani ma xo. ⁵⁰ Jasca, nohiria bēso-bēsopaomaxēhi quiha noho Jahēpa yoba bo ra. E chanihai ca tsi xo toa ē qui noho Jahēpá yoahana ra —nēa tsi nohiria bo qui Jesu nēcaniquē.

13

Jesú jahuë rabëti ba tahë ashimanina

¹Huëaquë tsi chitahëti nori quiha pascua fiesta iniquë. Toatiyá tsi noba mai jisbëriati xaba tsëquëha ca Jesú cahëni quiha. Jahëpa qui bacati xaba ja ini quiha. Jabi jahuë mai ca rabëti bo ja noiriani quiha ra. Jasca, jato ja noiriahai ca jato ja jismani quiha.

²Jabi jahuë rabëti bo ya oriquirehi Jesu iniquë. Naama tsi quiha Judas Iscariote, naa Simón baquë Yoshini bini quiha yoi ca shinamaxëna. Ja tsi xo toa jodioba chama bo qui mëatsi quiha Judás huaniquë. ³Jabi jatiroha ca Jesú cahëni quiha. Ja qui chama Jahëpá anina, Dios quima ja jonina, Dios qui jahari ja cahaina, tihí cabo ja cahëni quiha. ⁴Jatsi oriquirehax mesa quima Jesu joiniquë. Joixo tsi quiha jahuë sacoria ja tsoboniquë. Tsoboxo tsi quiha toalla ja bihaca tsi ja chinëxëniquë. ⁵Jatsi pitëxti, naa lavamanos icanaí ca qui jënëpaxa ja japaniquë. Japaxo tsi quiha jahuë rabëti ba tahë chocohatsijahua-niquë. Chocohaxo ja shinahuaniquë.

⁶Jatsi Simón Pedro qui ja joniquë.

—¿Noho tahë chocohahi ní mia pa, noho Ibobá? —i ja qui Pedro niquë.

⁷Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Jaboqui tsi ë acai ca cahëyoyamaqui mia. Jama, bari huëtsa cahëxëqui mia tia —iquiina.

⁸Jatsi,

—Noho tahë ashimayamapistiarixëqui mia ra —i Jesu qui Pedro niquë.

Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mí tahë pí ë ashimayamano tsi çjënahuariaxo raca noho yonoco mi ana? —iquiina.

⁹Jatsi,

—Noho tahë ashimahuë, Ibobá. Jasca, noho mëquënë, noho mapo, tihí cabo ri ashimahuë ra —i Pedro niquë.

¹⁰Jatsi nëca tsi quiha Jesú quëbiniquë:

—Ashitëquëyamahi quiha bahuëhacanish cato ra. Ashimahacaxëti xo jahuë tahë roha, ja chëquënaquë no. Jascaria, jënima tsi xo masahacanish ca shina jaya cato. Masahacaxëti xo ja abëna ca jocha roha, ja jochaquë no. Bahuëhaca ca xo mato tëquëta. Jama, nëa xo huësti ca shina masahama ca jaya cato rë —i Jesu niquë.

¹¹Jodioba chama bo qui ja mëacasni ca Jesú cahëni quiha. Ja tsi xo toa,

—Nëá xo huësti ca shina masahama ca jaya cato rë —i ja nina.

¹²Jato tahë ashimaxo tsi quiha jahuë sacoria Jesú sahuëtëquëniquë. Jatsi mesa tahë ja tsahotëquëniquë. Tsahohax,

—¿Jënixo tsi mato tahë ë ashimaha? ¿Cahëcanaí? —i jato qui Jesu niquë—. ¹³Maestro, Ibo, tihí cabo ëa quënaqui mato. Jabija tsi xo toa ma chanihaina, mato Ibo ë nori quëshpi na.

¹⁴Jama, çjahuë yonati tahë ashimahi ni chama pa? ¿Tsayacanaí? Mato tahë yoi ë chocohaquë ra, naa mato Ibo, mato Maestro ra. Toca tsi ma ati xo mato ri. ¹⁵Mato tahë ë chocohaquë ra, ototi quinia mato jismaxëna. Mato bax ë aca ca jascaria tsi huëtsa bo bax ma ano mato ri. ¹⁶Mato parayamaquia. Yama tsi xo toa jahuë chama oquë ca yonati. Jasca, raanish ca oquë ma xo raahacanish cato, naa jahuë ibo chani bëhai cato. ¹⁷Jabi naa yoba nicaquë mato. E yoaha ca yoba jabipihí tsi ranirixëqui mato ra.

¹⁸‘Mato tëquë yoati tsi chaniyamaquia. E bini cabo cahëriaquia ra. Jama, jatihuahacaxëti xo Quënëhacanish cabo, naa “Mia pasomaha tsi xo toa mi bëta xo pihai cato” iquiina.

¹⁹Nicaparicana. Jodiobo chama bo qui ëa pi ja mëanax pari no tsi mato yoaquia, Xabahamati Ibo ë nori ca ma cahëno iquish na. ²⁰Mato parayamaquia. Mato raaxëquia, noho chani nohiria bo qui boti. Ea yoi bixëhi quiha mato chani bichí cato. Jasca, ëa raanish ca Jahëpa ri bichi quiha ëa bichi cato —i jato qui Jesu niquë.

“Jodioba chama bo qui ëa aqui mato ó ca huësti cato” i Jesu nina

Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23

²¹Chanihax cohuëtsi Jesu niquë.

—Mato parayamaquia. Jodioba chama bo qui ëa mëaxëhi quiha mato ó ca huësti cato rë —i ja niquë.

²²Jatsi bëisnabëquitsi jahuë rabëti bo niquë,

—¿Tsohuë cara ní sa? —i jaca niquë.

²³Jabi Jesu tapaí tsaho Juan ini quiha naa Jesu rabëti-rabëtiria. ²⁴Jatsi ja qui Simón Pedró jahuë mëquë bëë-bëëhaniquë,

—¿Tsohuë yoati ni toa ja chanihaina? Nicahuë, no cahëno ra —iquiina.

²⁵Jatsi Jesu qui Juan xëquëniquë nicaxëna,

—¿Tsohuë ni toa mia pasomaha cato rë? —iquiina.

²⁶Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Pitëxti qui naa mapari nacomaquia moosaxëna. Nacomaxo tsi toa joni qui axëquia. Jabi ëa pasomaha ca tsi xo toa naa mapari bichi cato ra —i ja niquë.

Jatsi quiha mapari Jesú nacomaniquë pitëxti qui. Nacomaxo tsi quiha Judas Iscariote qui ja aniquë. ²⁷Jatsi mapari ja biquë tsi quiha jahuë shina qui Satanás jicotapiniquë pë.

Jatsi,

—Mi acatsai ca ahuë. Bamayamahuë —i ja qui Jesu niquë.

²⁸Jabi Judas qui Jesú yoaha ca toá ca tsaho cabá cahëyamani quiha nicaxo na. ²⁹Jahuëcara ca oriquiti copiti, noitiria cabo qui parata ati ma ni, tihi cabo ati ja raahacani ca ja quëscahuajahuacani quiha. Toca tsi ja shinacani quiha, jato parata obëso ca Judas ini iqui na. ³⁰Jatsi quiha Jesú ja qui ani ca mapari Judás biniquë. Bichi tsi quiha cache ja caniquë. Baquicha ja ini quiha.

Yoba paxa cato

³¹Judas jisbayaquë tsi,

—Tsëquëquë Nohiria Baquë rësoti xabaca ra —i Jesu niquë—. Jaboqui noho oquë jismahacaxëti xo. E rësohai cató tsi jismahacaxëti xo Dios oquë ri. ³²Jabi ëa iqui tsi Dios oquë jismahacano tsi ë qui jahuë naipá ca oquë axëhi quiha Dios. E qui apaimaria xo ra. ³³Tanaroha pistia no tsi mato bëtaxëquia rë, noho xocobá. Jasca, ë caquë tsi quiha ëa mëraxëqui mato. Jama, ë cahai ca qui canoma xo mato iquia ra, naa jodiobo ë yoahitaha jascaria. ³⁴Jaboqui yoba paxa ca mato qui aquia: Noinacana iquia, mato ë noihai jascaria. ³⁵Ma noinapino tsi noho rabëti bo ma nori ca cahëcaxëcane quiha jatiroha cabo —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

“Ea pasomaha chanixëqui mia” i Pedro qui Jesu nina

Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34

³⁶Jatsi,

—Jahuënia tsi cahai, Ibobá? —i Simón Pedro niquë ja qui.

Jatsi,

—Jaboqui ë cahai ca qui canoma xo mia. Jama, bari huëtza ëa banahuaxëqui mia ra —i ja qui Jesu niquë.

³⁷Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Jaboqui tsi mi bëta cacasquia, Ibobá. Mi bax ëmë axëquia nati —iquiina.

³⁸Jatsi Jesú quëbiniquë:

—¿E bax rësoxëhi ni mia pa? Patiari bënë quëonox pari no tsi tres tsi ëa pasomaha chanixëqui mia rë —i ja qui Jesu niquë.

14

Jahëpa Dios quinia

¹Shina-motsiquiyamacana. Dios qui chitimicana. Jasca, ë qui ri chitimicana —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë—. ²⁻³Noho Jahëpa racahai cató tsi xo huëstima ca xobo bo ra. Jabi mato xobo bo rohahuahi caquia. Rohahuahax jotëquëxëquia mato bixëna, ë noho ma no. Tocayamarohapino tsi bëro tsi mato ë yoaquë aguë. Quiayamaquia. ⁴Jabi ë cahai ca quinia cahëqui mato —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

⁵Jatsi Tomás chaniniquë:

—Jahuënia tsi cahai, Ibobá? Cahëyamaqui noa rë. ¿Jënhuariaxo raca mi cahai ca quinia no cahëna? —i Jesu qui ja niquë.

⁶Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Dios qui quinia xo ëa ra. Jabija ca xo ëa ra. Bësomati Ibo xo ëa ra. Yama tsi xo Jahëpa Dios qui jamëpistia cahai cato. Jasca, ëa roha tsi xo toa ja qui mëpilai cato. ⁷Jasca, ëa cahëpiqui tsi noho Jahëpa ri cahëxëqui mato. Jaboqui Jahëpa yoi cahëyoiqui mato. Jahëpa ma jisquë ra —i ja qui Jesu niquë.

⁸Jatsi Felipe chaniniquë:

—Mi Ipa noqui jismahuë, Ibobá. Jispihi tsi ranixëqui noa ra —iquiina.

⁹Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Mato bëta ë naamaquë, Felipé. ¿Jënhuariaxo jari ëa cahëyamahai rë? Jahëpa Dios yoi jisqui ëa jisish cabo ra. Jënihax, “Jahëpa noqui jismahuë” ¿i mi a pa? ¹⁰¿Jahëpa Dios ó ë iquiina, ë nohó Jahëpa Dios iquiina, tihi cabo chahahuayamahi, Felipé? E quima joyamahi quiha noho chani, naa mato ë yoahaina. Jahëpa quima quiha. Jabi naa yonoco ati ibo tsi xo Jahëpa ra, naa ë nohó bësohai cato. ¹¹Jasca, Jahëpa ó ë iquiina, ë nohó Jahëpa iquiina, tihi cabo chahahuana. Noho chani chahahuacasyamaquí tsi ë acai ca jisti bo quëshpi tsi ëa chahahuana. ¹²Mato parayamaquia. Ea chahahuapiquí tsi ë acai ca jisti bo axëqui mia ri ra. Naa ë acai ca jisti bo oquë ca axëqui mia, Jahëpa qui ë cahai quëshpi na. ¹³Caxo tsi noho jané tsi jahuëcara ca ma bënëhai ca mato bax axëquia. Toca tsi axëquia ra, ë acai cató

tsi Jahëpa oquë jisiquino iquish na. ¹⁴ Jahuëcara pi noho janë tsi ma bënano tsi mato bax axëquia —nëa tsi Felipe qui Jesu nëcaniquë.

Espíritu Santo yoati tsi Jesu chaninina

¹⁵ —Ea pi noiqui tsi noho yoba nicaxëqui mato. ¹⁶⁻¹⁷ Jasca, noho Jahëpa nicaxëquia, Mëbiti Ibo huëtsa ca mato qui ati. Espiritu Santo quiha, naa mato bëta chitë-chitëpaoxëhai ca tsi xo naa ra. Jabija ca qui mato mëpixëhi quiha. Jabi Espiritu Santo biyamahi quiha Dios cahëyamacanaibo. Jato qui bëroma quiha. Cahëyamacani quiha rë. Jama, mato ti tsi xo toa Espiritu Santo cahëcanaina, mato ó ja nori iqui na.

¹⁸ Yoma bo iyamaxëqui mato. Toca tsi mato jisbëriayamaxëquia. Jahari mato qui joxëquia. ¹⁹ Tanaroha pistia no tsi ëa jisyamaxëhi quiha nohiria bo. Jama, ë caquë tsi jari ëa jistëquëxëqui mato. Bëso ë nori quëshpi tsi bësoyoixëqui mato ri. ²⁰ Jasca, toa barí tsi quiha Jahëpa ó ë iquiina, ë nohó ma iquiina, mato ó ë iquiina, tihi cabo cahëxëqui mato ra, ë bësohtëquë no.

²¹ Tsohuëcara ca noho yoba bo nicahai ca tsi xo toa ëa noihaina ra. Jasca, ëa noihai ca noixëhi quiha noho Jahëpa. Toa noixëquia ëa ri. Noixo tsi ja qui ëmë jismaxëquia —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

²² Jatsi quiha Judas huëtsa chaniniquë, naa Judas Iscariote ma cato:

—¿Noqui roha mimë yoi jismaxëhi ni mia pa, Ibobá? ¿Jënixo tsi chahahuayamacanaibo qui mimë jismayamaxëhai, mia ja cahëyoicano? —i Jesu qui ja niquë.

²³ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—Noho chani nicaxëhi quiha ëa noihai cato. Toa noixëhi quiha noho Jahëpa ra. Ja qui joxëqui noa, naa ëa, noho Jahëpa. Johax jahá bësoxëqui noa ra. ²⁴ Jama, noho chani nicayamaxëhi quiha ëa noiyamahai cato rë. Jasca, noho chani ma xo naa ma nicahaina, noho Jahëpa chani nori. Ea raanish cato chani tsi xo naa ma nicahana iquia.

²⁵ Jabi nëca tsi chaniquia mato bëtahi na. ²⁶ Jama, Espiritu Santo mato qui noho Jahëpá raano tsi mato tiisimaxëhi quiha. Mato Mëbiti Ibo ixëhi quiha. Joxo tsi ëa yoati tsi mato tiisimaxëhi quiha. Mato ë yoaha ca tëquë mato shinamaxëhi quiha ë jisbayaquë no.

²⁷ Mato bëpasimaquia. Jia tsi xo toa mato ë bëpasimahaina; Dios cahëyamacanaibá bëpasimahai ca jamëri nori quiha. Shina-huëjénayamacana. Jasca, raquëyamacana. ²⁸ Jabi mato ë yoaha ca ma nicayamayamaha? “Mato jisbëriayamaxëquia” i ë quë ra. Jasca, “Mato qui jahari joxëquia” i mato qui ë quë ra. Jatsi ëa pi noihí tsi rani-ranixëqui mato ra, jahari noho Jahëpa qui ë cahai tahëhax na. Ea oquëria xo noho Jahëpa ra. ²⁹ Jaboqui tihi ca tsi mato yoaquia, ja ocanox pari no. Jatsi ocapijaquë tsi ë qui chitimiyoixëqui mato ra. ³⁰ Jabi ichariama bari tsi xo toa mato bëta ë chanihaina rë. Capaima xo ëa ra. Jasca, johi quiha Satanás rë, naa chahahuayamacanaibo yonati ibo-iboria. E axëhai ca yonoco quëtiayamaxëhi quiha ra. Ea yonati mëtsama xo ra. ³¹ Jama, Jahëpa Dios ë noihai ca nohiria bá cahëno. Noiqui tsi jatiroha ca noho Jahëpá yoahai ca aquia ra. Iquë tia. Bëcahuë. ¿Canomani? —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

15

Bimi nishi, jahuë mëshi bo

¹ —Bimi saiuhahai ca nishi jascaria ca ëa xo naa —i Jesu niquë—. Bimi nishi ototi ibo tsi xo noho Jahëpa ra. ² E nohó ca mëshí pi bimi saihuayamano tsi toa mëshi mëris-hi quiha noho Jahëpa. Jasca, saiuhahai ca mëshi bo rohahuai quiha, oquë tsi ja saihuacano iquish na. ³ Jabi mato ë yoani ca chani tsi ma bahuëhacaniquë, naa mëshi rohahuahacahai jascaria. ⁴ E nohó bësocana, naa mato ó ë bësohai jascaria. Jabi nishi quima mëris-hacapiquí tsi ¿jënahuariaxo raca toa mëshí saihuana? Jascaria, ë nohó bësoyamapiquí tsi saihuati mëtsama ixëqui mato ri.

⁵ Nishi xo ëa ra. Mato tsi xo mëshi bo. Jabi huëstima ca bimi saiuhai quiha ë nohó bësohai cato. Dios yonoco ariaxëhi quiha, jaha ë bësohai iqui na. Yama ca axëqui mato ë bëtaxoma. ⁶ Jabi niahacaxëti xo tsohuëcara ë nohó bësoyamahai cato, naa niahacanish ca mëshi yoi ca jascaria. Bëso-bësopaoyamaxëhi quiha toa rë. Jabi nëca ca mëshi yoi bo catiahi quiha bimi ibo. Catiaxo tsi chíhi qui niahi quiha. Toá tsi mëshocaxëcani quiha. ⁷ Jama, ë nohó pi ma bësono tsi, mato ó pi noho chani chitëno tsi jaha ma quëehai ca baati mëtsa ixëqui mato. Baaxo tsi bixëqui mato ra. ⁸ Jabi huëstima ca bimi saiuhai quiha noho rabëti yoi bo ra. Toca tsi Dios jabi jia ca jismacani quiha ra. Jasca, toca tsi noho rabëti bo ma nori ca cahëxëhi quiha nohiria bo. ⁹ Mato noiquia ra, naa ëa noho Jahëpá noihai jascaria. E noihai cato ó tsi chitëcana. ¹⁰ Noho yoba pi aquí tsi ë nohai cato ó tsi chitëxëqui mato. Jabi noho Jahëpa yoba bo aquia. Jaha tsi ja noihai cato ó tsi chitëxëquia ra.

¹¹ Nëcaquia ë ranihai ca ma oquëxnano. Ma rani-raniriano ra. ¹² Noho yoba tsi xo naa: Noinabëquicana, mato ë noihai jascaria. ¹³ Tsohuëcara pi jahuë rabëti bax rësono tsi

anomaria tsi xo toa ja noihaina. Yama tsi xo toa oquë ca noihaina. ¹⁴ Jasca, noho rabëti bo xo mato, noho yoba ahi na. ¹⁵ Jaboqui yonati bo mato quënyamaquia. Jahuë chamá shinahai ca cahëyoiyamacani quiha toa bo rë. Jama, noho rabëti bo mato quënaquia ra. Ja tsi xo toa noho Jahëpa quima ë nicaaha ca tëquë mato yoaquia ra. ¹⁶ Ea ma biyamaniquë. Jama, mato ë biniquë. Bixo tsi mato raaquia, huëstima ca huinocayamahai ca bimi saihuahi ma bocano. Jasca, noho janë tsi ma baaha ca jahuëcara ca mato qui axëhi quiha noho Jahëpa. ¹⁷ Jabi noho yoba tsi xo naa: Noinabëquicana. Iquë.

Noqui caxahi quiha maí ca nohiria bo

¹⁸ Ratëyamacana. Mato qui pi Dios cahëyamacanaibo caxano tsi ë qui pari ja caxacani quiha. ¹⁹ Jabi jato maí ca jabi yoi ca pi ma noino tsi mato noicaxëceni quiha Dios cahëyamacanaibo, jató-na ja noicanai jascaria. Jama, maí ca nohiria bo quima mato ë tsëcaniquë ra. Jató-na ma xo mato. Ja tsi xo toa mato qui caxahi quiha maí ca nohiria bo. ²⁰ Jabi ë yoaha ca shina-bënoyamacana: “Jahuë ibo oquë ma xo yonati” i ë quë ra. Jabi ëa tënëmacaxëceni quiha maí ca nohiria bo. Jasca, mato ri tënëmacaxëceni quiha, noho rabëti bo ma nori iqui na. Jasca, noho chani nicarohapixo tsi mato chani ri ja nicaquë acaquë ra. ²¹ Jasca, ëa raanish ca cahëyamahi quiha maí ca nohiria bo rë. Jaha tsi ëa iqui tsi mato tënëmacaxëceni quiha rë. ²² Jato qui pi chanihi ë joyamarohano tsi ja quësoyamahacaquë acaquë. Jama, jaboqui jocha jayaca xo rë. “Noho shina ri ma xo” iti mëtsama ca xo ra, noho chani ja nicacana quëshpi na. ²³ Noho Jahëpa qui caxahi quiha tsohuëcara ca ë qui caxahai cato rë. ²⁴ Jasca, jato xërëquë xo pi jistiria bo ë ayamarohano tsi ja quësoyamahacaquë acaquë. Jama, ë ani ca jistiria bo ja jiscani quiha. Jisi tsi ëa, noho Jahëpa, tihí cabo qui jari caxacani quiha pë. ²⁵ Jabi jatihuahacati xo Quënëhacanish cabo ra, ja acanai cató no, naa, “Mahitsa ë qui caxacaxëceni quiha rë” iquiina.

²⁶ Joxëhi quiha Espíritu Santo, naa mato Mëbiti Ibo ra. Noho Jahëpa ax joxëhi quiha. Jabija ca yoahai ca tsi xo naa. Jabi mato qui Espíritu Santo raaxëquia. Joxo tsi jatiroha ca ëa yoati mato yoaxëhi quiha. ²⁷ Jascaria, ëa yoati chanixëqui mato ri, rëquë rohari tsi ë bëta ma ini quëshpi na.

16

Tënëxëhi quiha Jesu rabëti bo

¹ Jabi mato qui caxacaxëceni quiha maí ca nohiria bo. Toa mato yoaquia, jabija ca quima ma casoyamano iquish na. ² Jato catiti xobo quima mato niacaxëceni quiha rë. Toa xaba tsëquëno tsi mato acaxëceni quiha ra. Axo tsi Dios yonoco ja acanai ca quëscahuacaxëceni quiha rë. ³ Jasca, ëa, Jahëpa, tihí cabo cahëyamacani quiha rë. Ja tsi xo toa mato acaxëceni quiha pë. ⁴ Jaboqui mato yobaquia, noho chani ma shinaparino toa xaba tsëquëquë no.

Espíritu Santo yonoco

Jariapari tsi ë caxëhai ca ë yoayamaniquë, jari mato bëta ë ini quëshpi na. ⁵ Jama, jaboqui ëa raanish ca qui capaima xo ëa. Jama, “Jahuënia tsi cahai?” iyamaqui mato rë. ⁶ Jabija ca mato ë yoaha iqui tsi cohuëria xo mato. ⁷ Jasca, mato qui jia tsi xo ë caxëhaina iquia. E cayamapino tsi mato qui joyamaxëhi quiha Espíritu Santo, naa mato Mëbiti Ibo. Jama, mato qui Espíritu Santo raaxëquia nai qui caqui na. ⁸ Jato jocha nohiria bo qui bërohuaxëhi quiha joxo na. Jasca, noho mëstë ca jabi, Diós nohiria bo copixëhaina, tihí cabo tsi bërohuaxëhi quiha. ⁹ Jasca, jato jocha bërohuaxëhi quiha Espíritu Santo, ë qui ja chitimiyamacanaí quëshpi na. ¹⁰ Jasca, noho mëstë ca jabi bërohuaxëhi quiha, Jahëpa Dios qui ë caxëhai iqui na. Jabi mëstë ca ë nori iqui tsi Jahëpa qui cati mëtsa xo ëa. Jasca, ë caquë tsi ëa jisyamaxëqui mato. ¹¹ Jasca, Diós nohiria bo copixëhai ca bërohuaxëhi quiha Espíritu Santo, Satanás, naa maí ca nohiria yonati ibo copihacani quëshpi na.

¹² Jari huëstima ca tsi xo toa mato qui ë yoacatsaina. Jaboqui cahënoma xo mato rë. Jaha tsi yoayamaquia. ¹³ Jama, joxëhi quiha Espíritu Santo. Joxo tsi jatiroha ca jahuë bo tiisimaxëhi quiha. Jabija ca yoahai ca tsi xo naa. Quiayamahi quiha. Jahuë chamá tsi chaniyamaxëhi quiha. Jama, chaniquí tsi ja nicahai ca jahuë bo roha mato qui yoaxëhi quiha. ¹⁴ Jasca, ëa oquëhuaxëhi quiha. Oquëhuaxo tsi ë noho ca chani bixëhi quiha. Bixo tsi mato cahëmaxëhi quiha ra. ¹⁵ Jabi noho Jahëpa oquë, jahuë chani, tihí cabo tëquë jaya xo ëa ra. Ja tsi xo toa “Ja qui ë acai ca jahuë bo bixëhi quiha Espíritu Santo. Bixo tsi mato cahëmaxëhi quiha ra” i ë quë.

Ja rësohai yoati tsi Jesu chaninina

¹⁶ Tanaroha pistia no tsi ëa jisyamaxëqui mato. Jaquirëquë, ichariama bari huinocaquë tsi ëa jistëquëxëqui mato —nëa tsi jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

¹⁷ Jatsi quiha chaninabëquitsi jahuë rabëti bo niquë:

—¿Jñijaha sa? “Tanaroha pistia no tsi ëa jisyamaxëqui mato; jaquirëquë, ichariama ca bari tsi ëa jistëquëxëqui mato” i ja quë pa. Jasca, “Noho Jahëpa qui caquia” i ja quë pa. ¹⁸ Jahuëcara chanihi ni naa sa, “Tanaroha pistia no” i ja quë no? Ja chanihai ca cahëyamaqui noa rë —nëa tsi quiha jahuë rabëti bo nëcaniquë.

¹⁹ Jabi jahuë rabëti bá nicacascani ca Jesú cahëniquë. Ja quëshpi tsi jato qui ja chanitëquëniquë:

—“Tanaroha pistia no tsi ëa jisyamaxëqui mato. Jaquirëquë, ichariama ca bari tsi ëa jistëquëxëqui mato” i ë quë. ¿Jabija ma ni naa ma nicacatsaina? ²⁰ Mato parayamaquia. E caquë tsi araxëqui mato. Jama, ranixëhi quiha maí ca nohiria. Cohuënaxëqui mato. Jama, ranixëqui mato, ëa ma jistëquëquë no. ²¹ Jabi pahë ya xo yoxa, jahuë baquë coquë no. Jama, jahuë baquë coquë tsi jahuë comahai ca pahë shina-bënohi quiha. Ranihi quiha, jahuë baquë coha quëshpi na. ²² Jascaria tsi jaboqui cohuë xo mato ri. Jama, ranixëqui mato, mato ë jistëquëquë no. Mato quima mëbitimaxëni ixëhi quiha ma ranixëhaina ra.

²³ Toatiyá tsi ëa nicayamaxëqui mato, jahuëcara bixëna. Jama, Jahëpa Dios nicaxëqui mato ra. Jahuëcara ma nicahai ca mato qui axëhi quiha, noho rabëti bo ma nori quëshpi na. ²⁴ Jaboqui jari noho janë tsi nicayamaqui quiha mato, bëhoxquí na. Jama, toatiyá tsi noho janë tsi nicatsacana. Nicaxo tsi bixëqui mato. Toca tsi ranirixëqui mato ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

Maí ca jabi bëbohi quiha Jesu

²⁵ —Jaboqui mato joma quiha mato ë yoahaina rë. Jama, joxëhi quiha xaba huëtasa. Toatiyá tsi bëroria tsi Jahëpa Dios yoati tsi chanixëquia —i jahuë rabëti bo qui Jesu niquë—. ²⁶ Toatiyá tsi noho janë tsi Jahëpa Dios nicaxëqui mato. Noho janë tsi ma bëhoxno tsi mato bax nicayamaxëquia, noho Jahëpa mato nicaxëhai quëshpi na. ²⁷ Mato noiriahí quiha Jahëpa Dios yoi, ëa ma noihai iqui na. Jasca, Dios quima ax ë joni ca chahahuauqui mato. Ja quëshpi tsi mato noiriahí quiha Jahëpa. ²⁸ Jahëpa Dios ë jisbërianiquë mai qui joxëna. Jaboqui naa mai jisbëriaquia jahari noho Jahëpa Dios qui caxëna —nëa tsi Jesu nëcaniquë jahuë rabëti bo qui.

²⁹ Jatsi jahuë rabëti bá quëbiniquë:

—Jaboqui bëro xo mi chanihaina. Jonë ma xo ra. ³⁰ Jaboqui jatiroha ca cahëhai ca mi nori ca cahëqui noa. Mia pi no nicacaso tsi no shinahai ca cahëqui mia pa. Ja tsi xo toa Dios quima ax mi joni ca cahëqui noa ra —i Jesu qui jaca niquë.

³¹ Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

—¿Jaboqui chahahuacanaí pa? ³² Jabi basima tsi xo toa hora ra, naa ma pacanamahacaxëquë no. Jabi joquë toa hora. Toatiyá tsi mato xobo qui jabaxëqui mato pë. Ea jisbëriaxëqui mato rë. Jama, ëmëpistia iyamaxëquia ë bëta Jahëpa nori quëshpi na. ³³ Nëca tsi mato qui chaniquia ma bëpasino, ma raquëyamano iquish na. Nicacana. Mato yosicaxëcani quiha maí ca nohiria. Jama, ranitsicana maí ca yoi ca jahuë bo, maí ca nohiria bo, tihi cabo ë boboni quëshpi na —nëa tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

17

Jahuë rabëti bo bax Jesu bëhoxnina

¹ Jatsi quiha nai Jesú tsyaniquë bëhoxhi na. Tsayahax,

—Tsëquëquë ë rësoti xabaca rë, Jahëpá —i Jahëpa Dios qui ja niquë—. Mi Baquë xo ëa ra. Noho oquë jismahuë, mi oquë ë jismano ëa ri. ² Jasca, ë qui nohiria yonati chama mi aniquë, ë qui mi ani ca nohiria bo tëquë ë bëso-bësopaomano iquish na. ³ Jabi bëso-bësopaoti quinia tsi xo naa ra: Mia, ëa, tihi cabo ja cahëyoiti ca xo ra. Mia tsi xo toa jaroja ca Dios yoi. Jasca, ëa ti tsi xo toa mi raani ca baquë yoi. ⁴ Jabi naa mai xo tsi mi oquë ë jismaquë ra. Jasca, ë qui mi ani ca yonoco ë jatihuaquë ra. Jaboqui yama tsi xo. ⁵ Jatsi jaboqui noho oquë mi jismati xo, Jahëpá, naa mi bëta ë jayapaoni ca oquë. Jabi mai mi nëhohuanox pari no tsi anomaria ini quiha noho oquë ra.

⁶ Jasca, ë qui mi ani ca maí ca nohiria bo qui tsohuë mi nori ca ë jismaquë ra. Jabi jato qui mi oquë ë jismaquë. Jariapari tsi mi-na bo ja icapaoniquë. Jatsi ë qui jato mi aniquë jato ó bësoti. Jaboqui mi chani nicacani quiha ra. ⁷ Jasca, jaboqui ëa yoi cahëriacani quiha. Noho chani, noho tiisi, noho chama, tihi cabo ë qui mi ani ca cahëcani quiha. ⁸ E qui mi ani ca chani jato qui ë aniquë. Mi chani ja bicaniquë ra. Bixo tsi mi quima ax ë joni ca cahëriacani quiha ra. Ea mi raani ca chahahuayoicani quiha iquia.

⁹ Jasca, noho rabëti bo bax bëhoxquia. Chahahuayamacanaíbo bax bëhoxyamaquia. Jama, ë qui mi ani cabo bax bëhoxquia mi-na bo jaca nori quëshpi na. ¹⁰ Jabi jatiroha ca nohó-na bo xo mi-na bo ri. Jasca, jatiroha ca mi-na bo xo nohó-na bo ri. Jaboqui ja acanaí cató tsi jismahacahi quiha noho oquë. ¹¹ Ea ti tsi xo jisbayahaina. Jama, nëá tsi chitëcahi quiha nohó-na bo. Jisbaya tsi mi qui caquia. Ja quëshpi tsi jia tsi ë qui mi ani cabo ó bësuhuë, noho

Jahëpa jiaxëni cató. Tocahuë, huësti ca ja icano, huësti ca no nori jascaria. ¹² Jato bëtapama tsi jato è oto-otoniquë, è qui mi ani ca chamá no. Jënima ca xo. Huësti roha tsi xo toa bënohacahax cato, naa tënëtiyá ca baquë rë. Tocapijaquë, Quënëhacanish cabo jatihuahacano iquish na. Iquë. ¹³ Jaboqui mi qui caquia. Jato bëtapama tsi naa jahuë bo jato è yoaniquë, è ranihai ca ja xatënëcano iquish na. ¹⁴ Jasca, mi chani jato qui è aquë. Ja iqui tsi jato qui caxahi quiha maí ca nohiria bo, jato maí ca jabi yoi bo ja niacani iqui na. Maí ca nohiria bo quirima ca xo, èa jascaria jaca nori. ¹⁵ Mai quima jato tsëcahuë iyamatsiquia. Jama, jato ó bësohuë, Satanás jato yoshihuayamano. ¹⁶ Jaboqui maí ca nohiria ma ca xo. Jató-na ma ca xo, èa jascaria jaca nori. ¹⁷ Jasca, jabija ca Espiritu Santó tsi jato aquëquëmahuë, mi yonoco ati. Jabija tsi xo mi chani ra. ¹⁸ Jabi maí ca nohiria bo qui èa mi raani jascaria tsi maí ca nohiria bo qui jato è raaquë èa ri. ¹⁹ Jato bax èmë mi qui aquia namëhacati, Espiritu Santó tsi ja aquëquëmahacacano iquish na.

²⁰ Jabi noho rabëti bo, jato chani iqui tsi è qui chitimicaxëcanaibo, tihi cabo bax bëhoxquia ra. ²¹ Bëhoxquia ja huëstinabëquicano. No nohó ja huëstinabëquicano, Jahëpá, naa è nohó mi nori jascaria. Ja huëstinabëquicano ra, maí ca nohiria bá èa mi raani ca chahahuano iquish na. ²² Jabi è qui mi ani ca oquë jato qui è aniquë, ja huëstinabëquicano iquish na, naa huësti ca no nori jascaria. ²³ Jabi jato ó xo èa. Jasca, è nohó xo mia ri. Ja iqui tsi ja huëstinabëquinoicano ra. Tocapijano tsi èa mi raanina, jato è noi-noihaina, tihi cabo cahëcaxëcane quiha maí ca nohiria bo.

²⁴ Jabi èa mi noiniquë mai nëhohuahacanox pari no. Toatiyá tsi oquë è qui mi aniquë. Toa oquë ja jiscano ra. Ja tsi xo toa è nori cató tsi noho rabëti bo icano jato ri, noho oquë ja jiscano. ²⁵ Jishopë, mëstëxëni ca Jahëpá. Mia cahëyamahi quiha maí ca nohiria bo rë. Jama, mia cahëhai ca èa xo naa. Jasca, èa mi raani ca cahëhi quiha noho rabëti bo ri. ²⁶ Mi jabi yoi jato è cahëmaniquë. Jasca, jari mi jabi yoi jato cahëmaxëquia, noiti ja tiiscano, èa mi noihai jascaria. Jabi jato shina ó tsi bësoxëquia —nëa tsi Jesu nëcaniquë bëhoxhi na.

18

Jesu tsamihacanina

Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53

¹ Bëhoxhax tsi quiha pao Cedrón Jesú shitaniquë. Jahuë rabëti bo ri ja boni quiha. Shitahax huerto qui ja jicocaniquë. ² Jabi toa iti Judás cahëni quiha jaa ri, naa Jesu pasomaha inish cato. Huëstima tsi toa huerto qui Jesu ca-capaoni quiha jahuë rabëti bo ya. ³ Jaha tsi quiha huerto qui Judás caniquë jaa ri, Jesu mërahi na. Huëstima ca soldado bo, jodioba chama bá raani ca policía bo, tihi cabo ja boniquë. Jotati bo, lamparina bo, saipi bo, tihi cabo ja jayacani quiha. ⁴ Huerto qui ja cahëcaquë tsi quiha jato bëchahi Jesu caniquë, ja acascanai ca ja cahëni quëshpi na. Bëchahax,

—¿Tsohuë mëracanai? —i jato qui Jesu niquë.

⁵ Jatsi,

—Nazarét ca Jesu mëraqui noa ra —i jaca niquë.

Jatsi quiha,

—Ja xo èa ra —i Jesu niquë.

Jabi toá tsi quiha soldado bo ya Judas nii iniquë, naa Jesu pasomaha inish cato. ⁶ “Ja xo èa ra” i Jesu quë tsi quiha ja chishtëquiri-caniquë. Mai qui ja paquëcaniquë ratëhi na. ⁷ Jatsi quiha Jesú jato nicanatëquëniquë:

—¿Tsohuë mëracanai ra? —iquiina.

Jatsi quiha,

—Nazarét ca Jesu ra —itëquë jaca niquë.

⁸ Jatsi Jesú quëbiniquë:

—“Ja xo èa ra” i è quë. Ea pi ma mërano tsi noho rabëti bo ma paquëmamo iquia —iquiina.

⁹ Jabi toca tsi ja yoaha ca Jesú jatihuani quiha naa “E qui mi ani cabo bënyomaxëquia” i ja quë no. ¹⁰ Jatsi quiha Simón Pedró jahuë saipi tsëcaniquë. Tsëcaxo tsi quiha Malco, naa arati ibo-iboria yonati ja paxtianiquë. Jahuë mënëcayá ca pahoqui quiha. ¹¹ Paxtia-jahuaquë tsi quiha,

—Mi huaina qui jahari mi saipi nanëhuë. ¿E qui noho Jahëpá ani ca yonoco ayamaya-maxëhi ni èa ra? Aquia ra —i Pedro qui Jesu niquë.

Jodioba chama bo bësojó Jesu niinina

¹² Jatsi pë soldado bo, jato capitán, jodiobá policía bo, tihi cabo Jesu qui tsaminiquë. Tsamixo tsi quiha ja nëxacaniquë pë. ¹³ Nèxaxo tsi Anás xobo qui pari Jesu ja bocaniquë. Caifás raisi ja ini quiha. Jabi toa año no tsi arati ibo ba chama Caifás ini quiha. ¹⁴ Jabi jodiobo yobanish ca Anás tsi xo naa, “Oquë tsi xo nohiria bo bax huësti ca joni rësohaina” inish cato.

*Pedró Jesu ocahuanina**Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57*

¹⁵ Jabi Jesu cho Pedro caniquë. Ja cho ë caniquë ëa ri, naa Jesu rabëti huëtsa. Jabi ëa Anás cahëni quiha, naa arati ibo-iboria iqui cato. Ja quëshpi tsi Jesu ya arati ibo-iboria xobo huënëñë ca mai qui jicoti mëtsa ë iniquë. ¹⁶ Jiconoma Pedro ini quiha. Caiti cacha nii quiha. Jatsi cacha ë caniquë, caiti obëso ca xotaco qui chanixëna, huënë qui Pedro jicomacatsi na. Jatsi Pedro ë jicomaniquë ra. ¹⁷ Jatsi ë bëta jicojano tsi

–Tonia Jesu rabëti xo mia ra –i caiti quëmëpi ca xotaco niquë Pedro qui.

Jatsi quiha,

–Jahuë rabëti ma xo ëa ra –i Pedro niquë rë.

¹⁸ Jabi matsi iqui tsi toá ca policia bo, yonati bo, tihi cabá chihi maponiquë. Mapohax toá tsi quiha ja yohocaniquë. Jato bëta niiniquë Pedro ri, yohohi na.

*Anás Jesu nicanina**Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71*

¹⁹ Jatsi quiha jahuë rabëti bo, ja tiisimahaina, tihi cabo yoati tsi arati ibo ba chamá Jesu nicaniquë. ²⁰ Jatsi Jesú quëbiniquë:

–Bëroria tsi nohiria bo qui ë chaniniquë ra. Mato catiti xobo bo, arati xobo, tihi cabo xo tsi ë tiisimapaoniquë, naa jodiobo tëquë catihai cato xo na. Jonë tsi ë chaniyamaniquë ra. ²¹ Ja quëshpi tsi, ¿jëniriixo tsi ëa nicahai? Noho chani nicanish cabo nicahuë ra. E yoani ca cahëcani quiha ra –i jato chama qui Jesu niquë.

²² Jatsi pë toá ca nii ca soldado Jesu bëpaishaniquë pë.

–¿Toca tsi arati ibo ba chama quëbihi ni mia pa? –i ja qui soldado niquë.

²³ Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

–Anoma ca pi ë chanirohano tsi ëa nicamahuë. ¿jëniriixo tsi ëa mi bëpaishaha pa, jabija ca ë chaniquë no? –iquiina.

²⁴ Jatsi arati ibo-iboria Caifás qui Anás Jesu raaniquë. Jari nëxë Jesu ini quiha.

*Pedró Jesu ocahuatëquëñina**Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62*

²⁵ Jabi chihi tahë tsi quiha jari nii quiha Pedro iniquë, yohohi na. Yohojano tsi quiha ja qui chanitsi toá ca joni bo niquë:

–¿Jesu rabëti ma ni mia ra? –i ja qui jaca niquë.

Jatsi quiha,

–Jahuë rabëti ma xo ëa ra –i Pedro niquë rë.

²⁶ Jatsi quiha Pedro qui ibo-iboria yonati chaniniquë, naa paxtiahacanish cato jimibo:

–¿Huerto xo tsi Jesu ya mia ë jisyama-yamaha? –iquiina.

²⁷ Jatsi quiha,

–Ea ma xo ra –i Pedro niquë rë.

Ja quiaquë tsi quiha patiari bënë quëotapiniquë.

*Pilato bësojó Jesu niinina**Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5*

²⁸ Jaquirëquë Caifás xobo jibaya tsi quiha romanoba chama xoboria qui Jesu ja bocaniquë. Barquishmari ja ini quiha. Jahuë xoboria qui cahëhax tsi quiha ja jicoyamacaniquë. Carayanaba xobo qui jicohai jodiobo qui yoi ini quiha, jato jabi pasomaha ja ini quëshpi na. Jato qui roa quiha. Jicorohapihi tsi jato pascua fiesta oriquiti mëtsama ja iquë acani quiha. ²⁹ Jatsi quiha cacha Pilato caniquë jato qui.

–¿Jahuë naa joni qui quësocana? –i jato qui ja niquë.

³⁰ Jatsi quiha,

–Anoma ca pi ja ayamarohano tsi mi qui no bëyamaquë aquë ra –i jaca niquë.

³¹ Jatsi quiha Pilató jato quëbiniquë:

–Bicahuë. Mato yobá tsi copihuë –iquiina.

Jatsi quiha,

–Naa joni namëcasqui noa ra. Romanoba yoba pasomaha tsi xo toa joni no namëhaina rë –i jaca niquë.

³² Nëca tsi Jesú yoani ca jatihuahacani quiha, naa ja rësohai ca quinia yoati ja yoaniquë no. ³³ Jatsi jahuë xoboria qui jahari Pilato cahaca tsi Jesu ja bënëaniquë. Bënëhax,

–¿Jodioba chama-chamaria ni mia? –i Jesu qui ja niquë.

³⁴ Jatsi quiha Jesú quëbiniquë:

–¿Mi quima johi ni mi nicahana? ¿Tonia ëa yoati huëtsa bá mia yoayamayamaha? –iquiina.

³⁵ Jatsi,

—¿Jodio ë nori ca shinahai? Mi jimibo, jato arati ibo bo, tihi cabo tsi xo toa ë qui mia mëahax cabo ra. Jatsi, ¿jahuë anoma ca mi aca sa? —nëa tsi Jesu qui Pilato nëcaniquë.

³⁶ Jatsi quiha Jesu quëbiniquë:

—Maí ca nohiria chama ma xo ëa ra. Nëa xo tsi yonayamaquia. Jasca, nëa xo tsi ë yonarohapino tsi noho yonati bo nianaquë aquë, jodioba chama bo qui ë mëahacayamano. Mai xoma xo ë yonahaina ra —nëa tsi Jesu nëcaniquë.

³⁷ Jatsi quiha,

—¿Chama ni mia pa? —i Pilato niquë.

—Jabija. Chama xo ëa ra. Ja tsi xo toa ë conina. Mai qui ë joniquë jabija ca yoaxëna. Jabi noho rabëti bo tsi xo toa jabija ca nicacanaibo tëquë —i Pilato qui Jesu niquë.

³⁸ Jatsi quiha,

—¿Jahuë ni toa jabija ca sa? —i Pilato niquë.

Chanihax cacha jodiobo qui Pilato catëquëniquë. Cahax,

—Yama tsi xo naa joní anoma ca acana iquia —i jato qui ja niquë—. ³⁹ Mato pascua fiesta no tsi presó ca achiquinish ca huësti ca ë paquëmapaoniquë. Noba jabi quiha. ¿Japa jaboqui mato jodiobo chama-chamaria mato bax paquëmaxëhi ni ëa? —i jodiobo qui Pilato niquë, Jesu paquëmacatsi na.

⁴⁰ Jatsi quiha jato joi jodiobá choshaniquë. Jato qui yoi ini quiha ja yoanina. Jaha tsi,

—Naa joni paquëmayamahuë ra. Barrabás paquëmahuë ra —i jaca niquë pë.

Jabi yomaxëni ca joni naa Barrabás ini quiha.

19

Jesu ja namëcanina

Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25

¹ Jatsi Pilató Jesu biniquë. Bixo tsi quiha ja rashamaniquë rispichí no. ² Jaquirëquë moxa chaha soldado bá quëconiquë. Quëcoxo tsi quiha ja machëquërëxacaniquë pë. Jatsi quiha raiti shini ja sahuëmacaniquë; naa chama-chamaria sahuëti. ³ Sahuëmahax ja qui soldado bo bocaniquë joihuaxëna.

—¡Vival! ¡Viva, jodioba chama-chamariá! —i jaca niquë pë.

Joihuaxo tsi quiha ja bëpaishacaniquë pë.

⁴ Jaquirëquë cacha Pilato catëquëniquë jodiobo qui.

—Cacha mato qui Jesu boquia. Yama tsi xo toa anoma ca ja acana iquia. Ja bësoxëti xo ra —i jato qui ja niquë.

⁵ Jatsi xobo cacha Jesu caniquë. Moxa chaha, raiti shini, tihi cabo sahuë ja ini quiha. Jatsi,

—Nëá xo mato joni ra —i jato qui Pilato niquë.

⁶ Jatsi quiha arati ibo bo, jato yonati bo, tihi cabá Jesu jisniquë. Jisi tsi,

—Cruzó tsi tooxahuë. Cruzó tsi tooxahuë —i jaca niquë pë.

Jatsi quiha,

—Bocahuë. Acasyamaxo ëa ra. Mamëxo tsi cruzó tsi tooxacahuë pë. Yama tsi xo anoma ca ja acana iquia ra —i jato qui Pilato niquë.

⁷ Jatsi jodiobá quëbiniquë:

—“Ja namëhacati xo” ii quiha noba yoba ra, “Dios Baquë xo ëa” i ja ni quëshpi na —i jaca niquë.

⁸ Nicahax raquëriatsi Pilato niquë. ⁹ Raquëhi tsi jahuë xoboria qui ja jicotëquëniquë Jesu qui chanitëquëhi na.

—¿Jahuënia ax mi joni? —i ja qui Pilato niquë.

Quëbiyamaniquë Jesu; pasi quiha.

¹⁰ —¿Ea quëbiyamahai pa? ¿Noho chama cahëyamahai? Mia paquëmati chama, mia cruzó tsi tooxamati chama, tihi cabo jaya xo ëa ra —i Jesu qui ja niquë.

¹¹ Jatsi Jesu quëbiniquë:

—Mana quima mi qui chama ayamahacarohapino tsi ëa namëti chama mi jayamaquë aquë ra. Jaha tsi mi jocha oquë tsi xo toa mi qui ëa mëahax cato jocha ra —nëa tsi quiha Pilato qui Jesu nëcaniquë.

¹² Jatsi quiha Pilató Jesu paquëmacasniquë nicaxo na. Jama, jahari jodiobá quënaniquë:

—Paquëmapihi tsi romanoba chama-chamaria rabëti ma xo mia pë. Romanoba chama pasomaha tsi xo toa “Chama-chamaria xo ëa” iquii cato. Tocahi quiha naa Jesu ra —i jaca niquë.

¹³ Jesu qui ja quësocanai ca nicaxo tsi quiha Pilató Jesu boniquë, cacha xo copixëna pë. Bohax tsi quiha jahuë copiti tsahotí ja tsahoniquë ja qui quësoxëna. Tсахohax,

¹⁴ —Nëá xo mato chama-chamaria Jesu ra —i jodiobo qui ja niquë.

Jabi pascua fiesta chiho ca bari ja ini quiha. Matoroco bari quiha. ¹⁵ Jatsi quënatsi quiha nohiria bá huaniquë:

—Ahuë ra. Ahuë ra. Cruzó tsi tooxahuë ra —i jaca niquë.

Jatsi quiha,

—¿Mato chama-chamaria tooxaxëhi ni ëa pa? —i jato qui ja niquë.

¹⁶ Chanixo tsi jato qui Pilató Jesu mëaniquë cruzó tsi tooxahacati.

Cruzó tsi Jesu ja tooxacanina

Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43

¹⁷ Jatsi jodiobá Jesu biniquë. Yaca cache ja mëpilhacani quiha jahuë cruz iahaina. Mapo Xao Ya icanai ca maca qui tsi quiha ja bocaniquë, naa jodioba joi tsi “Gólgata” quënahacanih cato. ¹⁸ Toa xo tsi Jesu soldado bá tooxaniquë cruzó no. Jasca, ja bëta dos ca joni huëtsa bo ja tooxacaniquë, huësti ca jahuë mëñecayá no, huëtsa jahuë mëxojó no. Nëpax tsi quiha Jesu cruz iniquë. ¹⁹ Jatsi quiha papi ó tsi Pilató quënëniquë cruzó tsi janahacati chani.

“Nazarët ca Jesu. Jodioba chama-chamaria” i ja quënëni ca niquë.

²⁰ Jabi Jerusalén basima tsi Jesu tooxahacani quiha. Ja quëshpi tsi huëstima ca jodiobá Pilató quënëni ca jisniquë. Tres ca joi bá tsi jahuë chani quënëhacani quiha, naa jodioba joi, griego joi, romanoba joi. ²¹ Jabi arati ibo bo qui anoma ini quiha Pilató quënëni. Jatsi quiha Pilato qui ja chanicaniquë:

—Mi quënëha ca rarinamahuë. “Jodioba chama-chamaria” quënëyamana rë. Jama, “Jodioba chama-chamaria xo ëa” ii quiha naa joni quënëhuë —nea tsi quiha Pilato qui jaca niquë.

²² Jatsi quiha,

—E quënëha ca rarinamayamaquia ra —i Pilato niquë.

²³ Jatsi cruzó tsi Jesu tooxaxo tsi quiha jahuë raiti soldado bá biniquë. Bixo tsi cuatro ca maa ca ja oquëxhuacanicuë jamë bax na. Jabi cuatro ca soldado bo ja icani quiha, naa jahuë raiti ó quëënish cabo. Jatsi quiha jahuë camisaria jiaxëni ca ja bicanicuë, naa quëshëquë yama cato. ²⁴ Bichi tsi soldado bo nëcaniquë:

—Jahuë camisaria no jaxcayamano ra. Suerte bo no niaparino. Toca tsi jahuë camisaria biti ca cahëxëqui noa ra —i jaca niquë.

Toca tsi ja acanai cató tsi Quënëhacanih cabo jatihuahacani quiha. Jabi Quënëhacanih cabá yoani ca tsi xo naa:

“Jato xërëquë xo tsi noho sahuëti bo ja oquëxhuacanicuë.

Noho camisaria quëshpi tsi suerte bo ja niacaquë” iquiina.

Jabi toca tsi soldado bá aniquë ra.

²⁵ Jabi cruz tapái quiha Jesu jahëhua María, jahuë jahëhua noma, Cleofas ahuini María, María Magdalena, tihí cabo iniquë. ²⁶ Jasca, jahuë jahëhua tapái nii ë iniquë, ëa ri. Jatsi noqui, naa ëa, jahuë jahëhua María, tihí cabo Jesú jisniquë. Jisi tsi,

—Jaboqui mi baquë tsi xo toa, caí —i jahëhua qui ja niquë.

²⁷ Jatsi ë qui ja chaniniquë:

—Noho jahëhua mi otono, mi ihua ó mi bësohai jascaria —iquiina.

Japi noho xobo qui Jesu jahëhua ë boniquë racati.

Jesu nanina

Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49

²⁸ Jaquirëquë jahuë maí ca yonoco jatihuahacani ca Jesú cahënicuë. Jatsi,

—Tëshinaquia —i ja niquë, Quënëhacanih cabá yoani ca jatihuaxëna.

²⁹ Jabi toá tsi nii quiha chomo iniquë. Nopi ca jënë jayani quiha. Jatsi toa jënëria qui tatë ja moosanicuë. Moosaxo tsi quiha tahuá tsi tatë ja rëbiquiriahacanicuë. Jatsi jahuë jana qui ja tërocanicuë nopi ca jënë amaxëna. ³⁰ Jënëria acax tsi,

—Jatiquë noho yonoco ra —i Jesu niquë.

Jatsi ja tëpiniquë. Tëpilhax ja nanicuë.

Jesu xao bo tēcahacayamanina

³¹ Jabi chitahëpaimaria quiha jodioba joiti bari iniquë. Ja quëshpi tsi Pilato qui jodiobo chaniniquë:

—Cruzó tsi tooxahacanih caba huico bo tēcarihsacahuë, ja rësohuënicano. Jato yora bo botëmahacaxëti xo —iquiina.

Jabi jodiobo qui anoma ini quiha cruzó tsi yora rotamëhaina, naa jato joiti bari no. Bari-bariria jato jodioba joiti bari ini quiha. Jato qui roa quiha. ³² Jaha tsi quiha soldado bo bocanicuë jato huico bo tēcaxëna. Jatsi Jesu ya ca tooxahacanih ca joni ba huico pari ja tēcanicuë, mëri tsi ja rësocano. ³³ Tēcahax Jesu qui ja bocanicuë. Ja qui cahëxo tsi quiha bësoyama ja iqui ca ja jisnicuë. Ja quëshpi tsi jahuë huico bo ja tēcayamacanicuë.

³⁴ Jama, soldado huëstítá Jesu yora quëpë tsacanicuë jahuë saipí no. Jatsi jimi, jënëpaxa, tihi cabo xapaquënicuë. ³⁵ Jasca, ja rësohai ca è jisnicuë èa ri. Jabija tsi xo naa è quënëhaina. Quiayamaquia. Parayamaquia, ja qui ma chitimicano mato ri. ³⁶ Jabi nëca tsi Jesu nanicuë Quënëhacanish cabo jatihuahacano iquish na, naa “Jahuë xao bo tēcayamacaxëceni quilha” ini cato ó no. ³⁷ Jasca, “Ja tsacani ca qui tsayaxëhi quilha nohiria bo” ii quilha Quënëhacanish caba iti huëtsa ó no.

Jesu maihuahacanina

Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56

³⁸ Jaquirëquë quilha raquëhax tsi Arimatíá ca racanish ca José canicuë Pilato qui. Caxo tsi quilha Jesu yora ja bënanicuë maihuaxëna.

Jatsi quilha,

—Bihuë —i ja qui Pilato niquë.

Jatsi quilha Jesu yora bichi ja canicuë. Jabi Jesu rabëti ja iqui ca ja yoayamaniquë jodioba chama bo qui raquëhi na. ³⁹ Jasca, ja bëta Nicodemo canicuë jaa ri, naa baquichá Jesu qui canish cato. Yora maihuati shomahuati perojome, naa mirra, álotes roihacani ca chëxëti ja bëcaniquë. Ihuë ini quilha ja bëceni ca chëxëti. ⁴⁰ Jatsi Jesu yora ja bicaniquë. Bixo tsi quilha ja yabocanicuë, chëxëti tsi cohohuahaina. ⁴¹ Jabi cruzó tsi Jesu tooxahacani ca basima huerto ini quilha. Toá tsi maiquini paxa ca ini quilha, naa maihuahama cato. ⁴² Ja bamayamacanicuë, jato jodioba joiti bari chitahëpaimaria ini quëshpi na. Jaha tsi toa maiquini qui mëri tsi Jesu ja maihuacanicuë, cruz basima ja ini quëshpi na.

20

Jesu bësotëquënina

Mateo 28.1-8; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12

¹ Domingo baquishmari, jari mitsëmono tsi quilha maiquini qui María Magdalena canicuë. Caxo tsi quini quëbëti maxax चाहिताxëni ja yopanicuë. Bahama ja tarahacani quilha. ² Yopahax jahari ja jabaniquë Simón Pedro, èa, tihi cabo yoaxëna. Jabahax,

—Maiquini quima noba Iboba yora ja tsëcacahitaquë rë. ¿Jahuënia cara jahuë yora ja janacahitaha sa? Cahëyamaqui noa rë —i ja niquë.

³ Jatsi quilha Pedro, èa, tihi cabo jahuë maiquini qui bocanicuë jisxëna. ⁴ No jaban-abëquiniquë. Jatsi Pedro è xononiquë. Jariapari jahuë maiquini qui è cahënicuë. ⁵ Cahëxo tsi è naisnicuë. Jahá ca jahuë yora yabohacanish ca raiti è jisnicuë caiti xo na. Jari quini qui è jicoyamaniquë. ⁶ Jatsi è cho Pedro joniquë. Johax quini qui ja jiconiquë jisxëna. Yabohacanish ca raiti ja jisnicuë jaa ri. ⁷ Jatsi Jesu bëmana yabohacaha ca raiti pistia ja jisnicuë. Iti huëtsá tsi ja ini quilha pa; yabohaca roha. Raiti tēxë basi jahuë mapo raiti ini quilha. ⁸ Jatsi maiquini qui è jiconiquë èa ri. Jicoxo tsi niabëriahacanish ca raiti pistia è jisnicuë èa ri. Jisi tsi Jesu bëso iqui ca è cahënicuë ra. ⁹ Toatiyá tsi jari Jesu yoati Quënëhacanish cabo no cahëyamariani quilha, naa “Rësonish cabo quima ja tērohacati xo” iquii cato. ¹⁰ Tsayahax jahari noba xobo qui no canicuë.

María Magdalena qui Jesu jisiquinina

Marcos 16.9-11

¹¹ Jabi jahari quilha jahuë maiquini qui María Magdalena canicuë. Toá tsi arahi ja iniquë, quini quëmëpi nii iquina. Arapama tsi quilha ja rëniniquë naisxëna. ¹² Naisxo tsi quilha dos ca ángel bo ja jisnicuë. Raiti joxo sahuë ja icani quilha. Jasca, Jesu janahacani cató tsi tsaho ja icani quilha; huësti ca jahuë matoró no, huësti ca jahuë tahë rësó no.

¹³ Jatsi quilha,

—¿Jënihax tsi arahai, cai? —i ja qui ángel bo niquë.

—Noho Iboba yora ja bocahitaquë rë. Ja janacana ca iti cahëyamaquia rë —i María niquë.

¹⁴ Chanipama tsi quilha ja bopinanicuë. Jatsi Jesu ja jisnicuë pa. Jama, Jesu ja iqui ca ja cahëyamani quilha.

¹⁵ Jatsi quilha,

—¿Jënihax tsi arahai, cai? ¿Tsohuë mërahai? —i ja qui Jesu niquë.

Jabi toa mai obëso ca ja iqui ca María jascahuani quilha. Ja quëshpi tsi ja qui chanitsi María niquë:

—¿Jahuë yora mi bichi? ¿Jahuënia tsi mi janaha? Ea yoahuë; è bichi cano —i ja qui María niquë.

¹⁶ Jatsi quilha,

—María —i ja qui Jesu niquë.

Ja qui bësohax tsi,

—Maestro pa —i María niquë.

¹⁷ —Ea achariyamahuë. Jari noho Jahëpa qui ë tëronoyamaquë ra —i ja qui Jesu niquë—. Dios, naa noho Jahëpa qui caquia. Jabi mato Dios, mato Jahëpa xo noho Jahëpa ri. Ja qui ë cahai ca yoati tsi ëbë xatë bo yoata —nëa tsi María Magdalena qui Jesu nëcaniquë.

¹⁸ Jatsi quiha Jesu rabëti bo qui María caniquë yoacatsi na.

—Ibo Jesu ë jisquë ra —i jato qui ja niquë.

Jatsi ja qui Jesú yoaha ca jato qui ja yoaniquë.

Jahuë rabëti bo qui Jesu jisiquinina

Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49

¹⁹ Jabi domingó tsi quiha manihí Jesu rabëti bo iniquë. Caquë quiha bari. Mitsëmono quiha. Jasca, xobo caiti quëbëhacani quiha, jato jimibo qui ja raquëcani iqui na. Ja manicano tsi quiha jato xërëquë tsi Jesu niitapiniquë pa.

—Joquë ëa ra. Raquëyamacana —i jato qui ja niquë.

²⁰ Chanixo tsi quiha jahuë mëquë bo, jahuë taquëpë, tihí cabo jato ja jismaniquë. Jatsi quiha jahuë rabëti bo ranirianiquë jato Ibo jisi na. ²¹ Jatsi jato qui Jesu chanitëquëniquë:

—Raquëyamacana. Mato raaquia noho chani yoati, naa ëa noho Jahëpá raani jascaria —i jato qui ja niquë.

²² Jatsi quiha jato ja xoohaniquë. Xoohacax tsi,

—Espíritu Santo bicahuë —i jato qui ja niquë—. ²³ Masahacati xo toa nohiria jocha ma shina-bënohaina. Jama, jato jocha pi ma shina-bënoyamano tsi masahacayamaxëqui mato —nëa tsi quiha jahuë rabëti bo qui Jesu nëcaniquë.

Tomás Jesu jisnina

²⁴ Jabi jato bëta Tomás, naa Gemelo icanai ca iyamani quiha, naa jato qui Jesu jisiquiquë no. Jabi doce ca rabëti bo ó ca huësti ca ja ini quiha. ²⁵ Ja quëshpi tsi,

—Ibo no jisquë ra —i Tomás qui jaca niquë.

—¿Ocama ni? —i Tomás niquë—. Chahahuanox pari tsi jahuë mëquë tsayacasquia ra. Jasca, clavó tsacahitaha ca iti jiscasquia. Jahuë clavo quiní tsi noho mëtsis ë raaparino ra —nëa tsi quiha jato qui ja nëcaniquë.

²⁶ Jatsi huësti semana huinocaniquë. Naquëtë tsi manihí quiha ja itëquëcaniquë. Toatiyá tsi jato bëtá Tomás iniquë jaa ri. Jasca, quëbëhacani quiha xobo caiti. Ja manicano tsi quiha naquëtë tsi jato xërëquë tsi Jesu jisiquitapiniquë. Nii quiha. Jatsi,

—Joquë ëa ra. Raquëyamacana —i jato qui Jesu niquë.

²⁷ Jatsi quiha Tomás qui Jesu chaniniquë:

—Nëa mi mëtsis raahuë. Noho mëquë tsayahüë. Nëa mi mëquënië tsi noho taquëpë mamëpa. ¿Jari chahahuayamacatsai pa? Ea chahahuahuë —i ja qui Jesu niquë.

²⁸ Jatsi quiha,

—Noho Ibobá, noho Díos —i Tomás niquë quëbihi na.

²⁹ Jatsi quiha,

—Chahahuáqui mia, ëa mi jisi iqui na. Jama, shoma tsi xo toa ëa jis-haxma tsi ë qui chitimicanaibo ra —i ja qui Jesu niquë.

Jesú anina

³⁰ Jabi huëstima ca jisti huëtisa bo Jesú aniquë jahuë rabëti bo bësojo xo na. Naa libro ó tsi tihí ca jahuë bo quënyamaxëquia; huëstima quiha. ³¹ Jama, naa jisti bo quënhacaquë jaha no pasohai ca Xabahamati Ibo Jesu nori ca ma cahëno. Jasca, Dios Baquë ja nori ca ma cahëno. Jabi bëso-bësopaoxëhi quiha ja qui chitimicanaibo.

21

¹ Jaquirëquë noqui, naa jahuë rabëti bo qui Jesu jisiquitëquëniquë ia Tiberias quëmapó no. Jabi nëca tsi noqui ja jisiquiniquë. ² Simón Pedro, Tomás, Natanael, naa Galileá ca yacatá racanish cato, Zebedeo baquë bo, Jesu dos ca rabëti bo, tihí cabo no iniquë ia quëmapó no. ³ Jatsi,

—Sani ai caquia ra —i noqui Pedro niquë.

Jatsi,

—Mi bëta caqui noa noqui ri —i no niquë.

Jatsi noti qui no jiconiquë noqui tëquëta. Jicoxo tsi mahitsa no tana-tanashinaniquë rë. Yama quiha. ⁴ Huëaquë tsi quëmapó ca joni nii ca no jisniquë. Jesu ja iqui ca no cahëyamani quiha.

⁵ Jatsi,

—¿Japa? ¿Mëquë ya ni mato, joni bá? —i noqui ja niquë.

—Yamaha rë —i no niquë.

⁶ Jatsi,

—Noti mëncayá tsi mato nishi niatsacana. Toá ca bixëqui mato ra —i noqui ja niquë.

Jatsi mēñecaya ó tsi noba nishi no nianiquē. Anomaria sani ini quiha. Jahari nishi xērētimaxēni no iniquē rē, tihiria ca sani ini quēshpi na.

⁷Jatsi Pedro qui ē chaniniquē:

—Tonia Ibo tsi xo toa ra —iquiina.

Jatsi Pedró jahué sahuēti sahuēniquē. Tsoboco ja ini quiha. Sahuēhax jēñē qui ja biisniquē Jesu qui caxēna. ⁸Noti tsi noqui tēxē chitēniquē, sani rēamē ca nishi xērēhi na. Quēmapo basima no ini quiha, cien metros roha. ⁹Rērēxo tsi chihī rēxquē no jisniquē. Jahá ca sani imahi ja ini quiha. Toá tsi mapari ini quiha jaa ri.

¹⁰Jatsi noqui Jesu chaniniquē:

—Ma bichi ca sani tihī roha ca nēri bēcana —i noqui ja niquē.

¹¹Jatsi noti qui Pedro jiconiquē sani bixēna. Quēmapo qui nishi ja xērēniquē. Rēamē tsi nishi ini quiha; ciento cincuenta y tres sani quiha. Tēsēyamaniquē nishi pa, huēstima ja iquē ri. ¹²Jatsi,

—Nēri bēcahuē. ¿Sani piyamacanaí? —i noqui Jesu niquē.

Jabi Ibo Jesu yoi ja iqui ca no cahēniquē. Ja tsi xo toa “¿Ibo yoi ni mia?” iyamanoniquē.

¹³Jatsi mapari bichi Jesu caniquē. Bixo tsi noqui ja mēaniquē. Sani noqui ja aniquē piti.

¹⁴Jabi tres tsi ja iniquē, naa noqui Jesu jisiquihaina bēsotēquēhax na.

Simón Pedro ya Jesu chaninina

¹⁵No oriquiquē tsi quiha Simón Pedro Jesús nicaniquē:

—¿Tēxē bo oquē tsi ēa noihai, Jonás baquē Pedró? —iquiina.

Jatsi,

—Jaahuē, Ibobá. Mia noiquia. Toa cahēqui mia ra —i Pedro niquē.

Jatsi Jesús quēbiniquē:

—Noho oveja bo, naa ēa chahahuacanaibo tiisimana —i ja qui ja niquē.

¹⁶Jatsi Jesús Pedro nīcatēquēniquē:

—¿Ea noiyoihai? —iquiina.

—Jaahuē, Ibobá. Mia noiquia. Toa cahēqui mia ra —i Pedro niquē.

Jatsi,

—Noho oveja bo obēso mi ino ra —i ja qui Jesu niquē.

¹⁷Jatsi quiha Jesús Pedro nīcatēquēniquē pa:

—¿Ea noiyoihai, Jonás baquē Pedró? —iquiina.

Jatsi Pedro cohuēniquē, tres tsi “¿Ea noihai?” i Jesu ni iqui na.

—Jatiroha ca cahēqui mia, noho Ibobá. Mia noiyoiquia. Toa cahēqui mia ra —i Jesu qui Pedro niquē.

Jatsi quiha,

—Noho oveja bo tiisimana —i ja qui Jesu niquē—. ¹⁸Jabi jaha mi quēēhai ca mi apaoniquē, shinapayo mi iquē no. Jama, mi sirinaquē tsi mia nēxaxacēcani quiha nohiria bo. Mi cacasyamahai ca qui mia mēpicaxēcani quiha mia namēxēna —nēa tsi quiha Pedro qui Jesu nēcāniquē.

¹⁹Jabi Pedro rēsohai quinia Jesús jismani quiha nēca tsi ja chaniquē no. Jabi Pedro rēsohai cató tsi Dios oquē jismahacaxēti ini quiha. Jatsi,

—Ea banahuahuē —i ja qui Jesu niquē.

Jesu rabēti huētsa

²⁰Jatsi bopinaxo tsi ēa yoi Pedró jisniquē. Jato cho banahuahi ē ini quiha. Jabi Jesu rabētiria ē ini quiha ēa ri. Jabi no oriquino tsi Jesu tapai tsahonish ca ēa xo naa, naa “¿Tsohuē ni toa mia pasomaha cato, Ibobá?” iquish cato. ²¹Jatsi ēa jisi tsi,

—¿Japa toa joni, Ibobá? ¿Jēnahuariahax rēsōxēhi ni? —i Pedro niquē ēa yoati na.

²²Jatsi quiha Jesús Pedro quēbiniquē:

—Toa joni shinayamahuē. Mi shina ma xo ja rēsohaina. Ja bēsopino tsi jahari ē joxēquē rohari noho shina tsi xo toa. Ea mi banahuati xo iquia —iquiina.

²³Jatsi pē “Rēsoyamaxēhi quiha Juan” itsi nohiria bo niquē. Jabi toa mahitsa ca chani rētsamani quiha chahahuacanaibo xērēquē no rē. Jabi “Rēsoyamaxēqui Juan” iyamaniquē Jesu. Jama, “Mi shina ma xo ja rēsohaina. Ja bēsopino tsi jahari ē joxēquē rohari noho shina tsi xo toa. Ea mi banahuati xo iquia” i Pedro qui ja ni quiha.

Jatihaina

²⁴Jabi Juan xo ēa, naa carta quēñēhai cato. Jabija tsi xo naa ē quēñēhaina ra. Jabija ca ē quēñēhai ca nori ca cahēqui mato ri. ²⁵Jabi huēstimaria tsi xo toa Jesús anina ra. ¿Jēnahuariaxo raca ja ani ca tēquē no quēñēna? Jatiroha ca ē quēñērohapiño tsi xēa narisquē aquē janati ra.

Los Hechos De Los Apostoles

¹ Noho jariapari ca cartá tsi Jesú yoati mi qui è quènèniquë. Quènëxo tsi jatiroha ca Jesú anina, ja tiisimayonina, tihi cabo mi bax è quènèniquë, naa jahuë yonoco ja chitahëhuatiya rohari ja tërononiquë rohari. ² Tihi tsi è quènèni quiha. Jama, tërononox pari tsi quiha ja bini ca rabëti bo Jesú tiisimaniquë Espiritu Santo chamá no. ³ Jasca, bësohax huëstima tsi quiha jato qui ja jisiquiniquë. Cuarenta bari no tsi quiha jato bëta ja ini quiha. Jato bëtapama tsi quiha Díos otoiha ca yoati ja chani-chaniniquë.

⁴ Jahuë rabëti bo ya rabënapama tsi quiha jato qui ja nëcaniquë:
—Jari Jerusalén ax riquiyamacana. Nëa xo tsi manaparicana, naa noho Jahëpá mato qui raacatsai ca quëshpi na. “Espiritu Santo raaquia” i ja ni quiha, naa mato è yoani jascaria. ⁵ Jënë tsi mato Juan yamabá ashimaniquë. Jama, ichariama bari no tsi Espiritu Santó tsi ashimahacaxëqui mato ra —nëa tsi jato qui Jesu nëcaniquë.

Mana Jesu tërohacanina

⁶ Jabi Jesu ya rabënapama tsi quiha jahuë rabëti bá nicaniquë:
—Jaboqui tsi Israél cabo qui jato mai jahari axëhai, Ibobá? —i ja qui jaca niquë.
⁷ Jatsi Jesú jato quëbiniquë:
—Bari bo, fecha bo, tihi cabo janati Ibo tsi xo noho Jahëpa ra. Toa bari fecha bo cahënoma xo mato ra. ⁸ Jama, ma cahëxëti ca tsi xo naa: Mato qui Espiritu Santo jono tsi chama bixëqui mato. Jatsi caxëqui mato ëa yoati chanixëna. Jatsi Jerusalén, jatiroha ca jodioba mai, samariaba mai, nëama ca carayanaba mai, tihi cató tsi ëa yoati chanixëqui mato ra —i jato qui Jesu niquë.

⁹ Chanihax tsi quiha nai qui ja tërohacaniquë. Ja tëronono tsi quiha ja tsaya-tsayacaniquë. Jatsi quiha tsëmo qui ja jiconiquë. Caquë ra. Jisnoma ja ini quiha. ¹⁰ Jabi ja tëronohai ca ja tsaya-tsayacano tsi quiha dos ca ángel bo jisiquiniquë jato tahë no. ¹¹ Jisiquihax ja nëcacanicuë:
—Jëniyahax nëá tsi niicanai pa, naa nai tsaya-tsayacanaina, Galileá ca joni bá? Jotëquëxëhi quiha naa mato ó ax tëronohax ca Jesu yoi ra. Ja tëronohai ca ma jisquë. Toca tsi jahari joxëhi quiha ja bacaxëquë no —i jato qui ángel bo niquë.

Matías ja bicanina Judas iti biti

¹² Maca Olivo Ya jibëria tsi quiha Jerusalén qui ja bacacanicuë, naa jahuë Chani chitahëhuati ibo bo. Cariama quiha. ¹³ Yaca qui cahëhax tsi quiha jato naquëtë qui ja jicocanicuë. Mana jato racati ini quiha. Toá tsi ja manicaniquë, naa Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo haquë Jacobo, Simón, naa gobierno pasomaha chaninish cato, Jacobo noma Judas. ¹⁴ Toá tsi iniquë yoxa bo ri, naa Jesu jahëhua, jahuë noma bo, tihi cabo.

¹⁵ Toatiyá tsi quiha Pedro niiniquë chahahuacanaibo qui chanixëna. Toá tsi ciento veinte ca nohiria mani ini quiha. Niihax ja nëcaniquë:

¹⁶ —Jatihuahacati nori quiha Quënëhacanish cabo iquë ra, naa Espiritu Santó David yamabo chanimanina. Jabi Judas yamabá, naa Jesu qui tsamicanish cabo mëpinish cató ani ca yoati David yamabo chanini quiha. ¹⁷ Jasca, no bëta Judas yamabo yonocobëquinapaoni quiha. ¹⁸ Jama, ja ani ca yoi ca quëshpi tsi parata ja bini quiha pë. Bixo tsi quiha mai pistia ja copini quiha. Toá tsi ja rësoniquë paquëhax na. Poshini quiha jahuë jatoquë. Jatsi jahuë poco xapaquëni quiha. ¹⁹ Jatsi quiha “Mai Jimi Ya” toa mai Jerusalén ca nohiria bá quënanicuë nicaxo na. Jato jói tsi quiha “Acéldama” ja icani quiha. ²⁰ Tsayacahuë. Nëca tsi quiha salmos libro ó tsi David yamabá quënëni quiha:

“Yoshihuahacaxëti xo jahuë xobo.

Toá tsi nohiria racayamano”

i ja ni quiha.

‘Jasca,

“Jahuë yonoco huëtsá bino”

ii quiha Judas yoati na.

²¹ Ja tsi xo toa huësti ca joni no bixëti xo jahuë yonoco iti ja bino iquish na. Jasca, no bëta inish ca ja iti nori quiha, naa Jesu ya co-copaonish cato. ²² Juan yamabá Jesu ashimani ca jisni ca ja iti xo. Jasca, jatiroha ca Jesú ayonina, no quima ax ja mëbihacanina, tihi cabo jisti nori ja iti xo. Jasca, “Bëso xo Jesu” i ja xëti nori quiha no bëta —nëa tsi Pedro nëcaniquë jato qui.

²³ Jatsi quiha dos ca joni bo ja bicaniquë. Bichi tsi quiha ja bëhocanicuë:

²⁴—Jatiroha ca joni ba shina naispiquei mia ra. Nêá xo dos ca joni bo. ¿Jêni ca joni mi bichi? Noqui jismahuê ra, ²⁵naa Chani chitahêhuati iboba yonoco ja ano. Jabi naa yonoco Judás niabêriani quiha rê jahuê iti qui caxêna —nêa tsi ja nêcacaniquê bêhoxhi na.

²⁶Jatsi quiha suerte bo ja acaniquê cahêxêna. Bêboniquê Matías. Bêbohax once ca Chani chitahêhuati ibo bo qui ja riiniquê.

2

Espíritu Santo jonina

¹Fiesta Pentecostés icanaí ca bari tsêquêquê tsi quiha naquêtê tsi chahahuacanaibo têquê mani iniquê. ²Manipama tsi quiha nai ax johai ca yoshi chamaxêni ca pacotsa ja nicacanicuê. Rêamêni quiha xobo, naa ja tsahocanaí cató no. ³Jatsi quiha chihi jana jisiria ca ja jiscanicuê. Jatiroha cabo qui naa chihi jana japacanicuê mapêxêhax na. Jato mapo têquê ó nii ja icani quiha. ⁴Jatsi quiha Espiritu Santo ja rêhacanicuê. Rêamêhax joi jamêri tsi chanitsjanicuê, naa Espiritu Santó jato chanimahai cató no.

⁵Toatiyá tsi quiha Jerusalén tsi huéstima ca jodiobo racahi iniquê, naa país huêtsa bo ax bêcanish cabo. Dios noicanabo ja icani quiha. ⁶Naa yoshini pacotsa ja nicacanicuê jato ri. Nicahax tsi quiha ja quêtsocanicuê. Jatsi ja shina-risiquicaniquê, jato joi yoi bá tsi ja chanicanaí nori quêshpi na. ⁷Jatsi ja ratê-ratêcaniquê:

—Jisna. ¿Galiléa ca joni bo ma ni naa chanicanaíbo pa? ⁸¿Jênahuarixaxo raca noba joi yoi tsi nicahi ni noa sa? ⁹Nêá xo Partia joi jaya cabo. Nêá xo Média joi jaya cabo. Nêá xo Elam joi jaya cabo. Jasca, nêá xo Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia, tihí ca maí ca nohiria joi bo ra. ¹⁰Jasca, nêá xo Frigia, Panfilia, Egipto, tihí ca mai ax bêcanish cabo. Nêá xo Africa ó ca Cirene ori ax becanish cabo ra. Jasca, nêá xo Roma ax bêcanish cabo, jodioba arati jabi binish ca carayanabo ri. ¹¹Jasca, tobi Creta, Arabia, tihí ca mai ax bêcanish cabo. Noba joi yoi bá tsi chanicanaí quiha pa. Anomaria ca Diós aca ca noba jói tsi yoacani quiha ra —nêa tsi quiha naa nohiria nêcacaniquê.

¹²Jatsi quiha ja ratêyocanicuê. Ratêhax,

—¿Jênahuaría ni sa? ¿Jênipihí ni? —i jaca niquê chaninahi na.

¹³Jama, huêtsa bá osa-osacanicuê nicaxo na.

—Huéstima ca jênê ja ayocaquê iqui noa. Pahêquê naa joni bo ra —i jaca niquê rê.

Nohiria bo qui Pedro chaninina

¹⁴Jatsi quiha Pedro niiniquê once ca Chani chitahêhuati ibo bo ya. Niihax chanitsjaniquê joi pistiamá no.

—Ea nicacana, êbê xatê bá, Jerusalén ca racacanaibá. ¹⁵Naa joni bo pahêha ca quêscahuacui mato pê. Pahêyama ca xo iquia. ¿Jênahuariahax ja pahêcana? Tsayacapa. Huêaquê tsi, naa a las nueve roha tsi xo ra. ¹⁶Jama, ma jisi ca yoati Joel yamabá quênêniquê ra. Ja yoani ca tsi xo naa:

¹⁷“Jaroha ca barí tsi nohiria bo têquê qui noho Shina japaxêquia ra”

ii quiha Dios.

“Jasca, êa yoati tsi chanicaxêcane quiha mato baquê bo, mato jahi bo ri.

Jasca, tênamêcaxêcane quiha mato shinapayo bo.

Jasca, namacaxêcane quiha mato siri bo.

¹⁸Jasca, noho yonati bo, naa joni bo, yoxa bo, tihí cabo qui noho Shina japaxêquia ra toa barí no.

Jatsi êa yoati tsi chanicaxêcane quiha ra.

¹⁹Jatsi naipá ca jistiria bo, maí ca jisti bo, tihí cabo jismaxêquia.

Tobixêhi quiha jimi, chihi, chihicohini

²⁰Jasca, tsêmonaxêhi quiha bari.

Shininaxêhi quiha oxê, naa jimi jascaria.

Tocaxêhi quiha ra, Ibo johai ca bari tsêquênnox pari no.

Anomariaxêhi quiha toa bari ra.

²¹Jasca, xabahamahacacaxêcane quiha Iboja janê quênacaxêcanaibo têquê”

ii quiha Dios; nêa tsi Joel yamabá quênêniquê.

²²“Ea nicaparicana, Israël ca joni bá. Jahuê Jesu, naa Nazarét ca Jesu qui chama Diós aniquê ra. Toca tsi quiha Diós raani ca ja iqui ca ma jismahacanicuê, Dios chamá tsi jistiria bo ja ani cató no. Jisti bo ja aniquê ra mato bêtaquí na. ²³Jabi naa joni mato qui mêahacanicuê, Dios shinana, naa jaha ja quêeni ca ja ini quêshpi na. Jatsi carayanabo yaxo tsi cruzó tsi naa joni ma tooxanicuê. Naa joni ma namêniquê iquia. ²⁴Jama, jahuê Jesu Diós bêtotêquêmaniquê iquia. Bêsoyama caba iti quima ax ja paquêmahacane quiha ra. Bêbotimaxêni ja rêsohai ca ini quiha. ²⁵Jabi Jesu yoati tsi David yamabo nêcanicuê:

“Ea Bêsojó ca Ibo ê jisquê.

Ea jisbëriyamahi quiha.

Ja iquí tsi shina-motsiqiyamaxëquia ra.

²⁶Ja tsi xo toa shina-raniquia.

Anomaria xo noho Ibo iquia ranihi na.

Rësohax bësotëquëti ó pasoquia ra.

²⁷Bësoyama caba iti ó tsi ëa jisbëriyamaxëqui mia ra.

Jasca, mi chama iquí tsi poroyamaxëhi quiha mi yonati jiaxëni cato.

²⁸Bësoti quinia ëa mi jismaquë.

Jasca, ëa ranihuaxëqui mia, mi bëta ë xëquë no”

i jahuë Jahëpa Dios qui Jesu ni quiha David yamabá quënëni cató no.

²⁹“Bëro tsi mato qui chaniquia, ëbë xatë bá. Nicacana. Siri tsi David yamabo yo i rësoniquë. Ja maihuahacanicuë. Jasca, tobi quiha no bëta jahuë mai. ³⁰Jabi Dios shina cahëxëni ca David yamabo iniquë iquia. “Mi चाहितखोबो हुँस्ति च जाणखेकुआ, मि त्रणो खो त्ति जा योनाणो” i ja qui Dios ni ca ja cahëniquë. Jasca, quiyamahai ca Dios ini ca ja cahëniquë. ³¹Jabi rëquë ca xaba tsayahi David iniquë Cristo qui. Diós axëti nori ca cahëhax tsi quiha Cristo bësotëquëxëhai ca yoati ja chaniniquë. Bësoyama cabo iti ó tsi ja niabëriahacayamaxëhaina, jahuë yora poroyamaxëhaina, tihí cabo yoati David chanini quiha. ³²Dios tsi xo toa naa Jesu icanai ca Bësotëquëmati Ibo. Ja bësotëquëyamëquë ra. Tihí ca tsi xo toa no yoahaina ra, naa noqui tëquëta. ³³Jasca, jahuë Jesu Diós oquë-oquëhuanicuë ra. Jaboqui Dios mënëcayá tsi tsaho xo ra. Jaquirëquë Espiritu Santo jahuë Jahëpa quima Jesú biniquë. Bixo tsi quiha noqui ja japaniquë, naa Diós yoani jascaria. Jabi noqui Espiritu Santo japahacahai ca tsi xo toa ma tsaya-tsayahaina, ma nica-nicahaina ra. ³⁴Tsayacahuë. Nai qui tëronoyanicuë noba David yamabo. Jama, nëca tsi ja quënëniquë noba Jesu yoati na:

“Noho mënëcayá tsi tsahotsina,

³⁵mi chama nama tsi mia pasomaha cabo ë janaxëquë rohari’ i noho Ibo qui Ibo Dios ni quiha”

nëa tsi David yamabo nëcani quiha.

³⁶Jatsi jatiroha ca Israël ca nohiria bá jabija ca cahëno ra. Ma tooxani ca Jesu Diós oquëhuanicuë ra. Noba chama, noqui Xabahamati Ibo, tihí cabo Diós jahuë Jesu manëmaniquë —nëa tsi nohiria bo qui Pedro nëcaniquë.

³⁷Jatsi Pedró yoani ca nicahax tsi quiha ja cohuënacanicuë. Cohuënahax,

—¿Jënahuaxëhi ni noa ra, noba xatë bá? —i Pedro, Chani chitahëhuati ibo bo, tihí cabo qui jaca niquë.

³⁸Jatsi Pedró quëbiniquë:

—Mato jocha quima Dios quiri bësocana. Jasca, Jesu janë tsi ma ashimahacaxëti xo. Tocacana, mato jocha masahacano iquish na. Jatsi mato qui Espiritu Santo axëhi quiha Dios ra. ³⁹Mato, mato xocobo, carayanabo, tihí cabo qui Espiritu Santo acatsi quiha, mato qui jahuë Chani acacani iqui na. Bixëhi quiha noba Ibo, Diós quënëni cabo tëquë —nëa tsi nohiria bo qui Pedro nëcaniquë.

⁴⁰Chanipama tsi quiha jato ja yoba-yobanicuë:

—Jochahuaxëniira ca nohiria bo quima tsëquëcana, xabahamahacaxëna —iquina.

⁴¹Jatsi quiha ashimahacanicuë jahuë chani chahahuanish cabo. Toa barí tsi quiha chahahuacanaiba maxo qui tres mil ca nohiria riiniquë ra. ⁴²Chahahuaxo tsi quiha Chani chitahëhuati ibobá tiisimani ca ja nica-nicacanicuë. Jia tsi quiha ja rabëna-rabënanëquicaniquë. Rabënaxo tsi quiha Dios shiati ja nëtocanicuë. Jasca, Dios qui ja bëhox-bëhoxcaniquë.

Jariapari ca chahahuacanaibo

⁴³Toatiyá tsi quiha huëstima ca jisti bo jahuë Chani chitahëhuati ibobá aniquë. Jatsi ratëyoniquë nohiria tëquë, tsayahi na. ⁴⁴Jasca, racanabëquiniquë chahahuacanaibo tëquë. Racanabëquihax tsi quiha jato jahuë bo tëquë ja xatënacanicuë. ⁴⁵Jato jahuë bo iniaxo tsi quiha noitiria cabo qui parata ja acanicuë. ⁴⁶Jasca, jatiroha ca barí tsi quiha jodioba arati nobó tsi ja cati-caticanicuë Dios qui araxëna. Jasca, jato xobo xo tsi quiha shiati ja pi-pipaocanicuë. Jasca, ja oriquibëquinapaocanicuë ranihax na. Ja huashiyamacani quiha. ⁴⁷Jasca, jia tsi Dios ja ocahua-ocahuacanicuë. Nohiria qui jia jato jabi ini quiha. Jasca, jatiroha ca barí tsi quiha nohiria xabahamahacanicuë. Jatsi iglesia qui ja riicaniquë chahahuahax na.

3

Catëjo tahë jaya ca jënimahuanina

¹Huësti barí tsi quiha Pedro, Juan, tihí cabo jodioba arati xobo-xoboria qui bocanicuë bëhoxhi na. A las tres ja ini quiha, naa jato bëhoxti hora. ²Jabi toá tsi arati xobo caití tsi

quiha, naa “Caiti Jiaria” icanai cató tsi quiha joni noitiria ca tsaho iniquë. Catêjo ca tahë yoi jayanish ca ja ini quiha. Jatiroha bari tsi toá tsi ja janahacani quiha, parata bënariati.

³Jatsi arati xobo-xoboria qui Pedro, Juan, tihí cabo jichoi ca ja jisniquë. Jisi tsi,

–E qui parata ahuë –i jato qui ja niquë.

⁴Jatsi joni Pedro Juan bëisniquë. Bëis-hax ja qui Pedro chaniniquë:

–Noqui bëishuë iquia –iquiina.

⁵Jatsi quiha joni tsaya-tsayaniquë. Parata ó ja pasoni quiha. ⁶Jatsi Pedro ja qui nëcaniquë:

–Parata yama ca ëa xo naa. Jama, mia mëbicasquia. Nazarét ca Jesucristo tsi xo toa chama jaya cato. Jahuë janë tsi tapitsina iquia –i ja qui Pedro niquë.

⁷Jatsi jahuë mëquë mëncayá tsi Pedró biniquë. Bixo tsi quiha toa joni ja joimaniquë. Chamatapini quiha jahuë tahë. Jënima jahuë jopoto ini quiha. ⁸Jatsi joni biisniquë. Jahuë tahë tsi ja niiniquë. Jatsi co-cotsijaniquë. Jatsi quiha Pedro, Juan, tihí cabo ya arati xobo qui ja jiconiquë jaa ri. Co-copama tsi quiha Dios ja ocagua-ocahuaniquë, biisi-biisixo na. ⁹Ja cohaina, Dios ja ocahuahaina, tihí ca tsi quiha toá ca maní ca nohiria bá jisniquë. ¹⁰Parata bënaxëniria cato, naa “Caiti Jiaria” icanai cató ca tsahopaohax ca joni ja iqui ca cahëhax tsi ja ratëyocaniquë.

–Jënahuariahax ja jënimahuahacaha sa? –i jaca niquë tsayahax na.

Arati xobó tsi Pedro chaninina

¹¹Pedro, Juan, tihí cabo parata bënaxëniria cató achaniquë. Achajahuano tsi quiha jato qui nohiria bo jabayoniquë tsayacatsi na. Portal de Salomón icanai cató tsi ja quëtsoyani quiha. ¹²Jatsi nohiria bo jisi tsi quiha jato qui Pedro chaniniquë. Ja nëcaniquë:

–Jëniriahax ratëcanai pa? Jëniriexo tsi noqui tsaya-tsayacanai sa? Noba chamá tsi naa joni no tapimayamaquë ra. Jënahuariaxo noba mëstë ca jabí tsi naa joni no jënimahuana ra? ¹³Dios, naa noba Abraham yamabo, noba Isaac yamabo, noba Jacob yamabo, tihí caba Diós jahuë yonati Jesu oquëhuaniquë ra. Jabi naa jasca ca Jesu Pilato qui ma mëaniquë pë, ja namëhacano. Jatsi Pilató paquëmacasquë tsi quiha “Anoma. Paquëmayamahuë” i ja qui ma niquë ra. ¹⁴Mato ti tsi xo toa jocha yama ca Mëstëxëniria ca niati ibo-iboria bo iquia. Nixaxo ati ibo-iboria ca joni ma baaniquë rë, paquëmahacati. ¹⁵Mato ti tsi xo toa nohiria Bësomati Ibo-iboria acanaibo iquia. Jama, naa acacanish ca Jesu Diós bësotëquëmaniquë ra. Jabija tsi xo naa no yoahaina iquia. Parayamaqui noa. ¹⁶Naa joni, naa ma tsayahai ca joni jënimahuahacaquë ra, naa jasca ca Jesu janë no. Naa ma cahëhai ca joni tapimahacaquë ra, toa janë qui ja chitimiha cató no. Tsayahahuë.

¹⁷Jisa, noho xatë bá. Tonia cahëxoma tsi ma tocaniquë iquia, naa mato rëquënniti ibobá ani jascaria. ¹⁸Jama, toca ca quiniá tsi quiha ja yoacani ca Diós jatihuaniquë, ma tocani cató no. Naama tsi quiha Cristo yoati tsi jahuë Chani yoanish cabo chanini quiha, “Tënxëti xo Cristo” iquiina. ¹⁹Jatsi jaboqui mato jocha quima Dios quiri bësocana ra, mato jocha masahacano iquish na. ²⁰Jatsi mato ranihuaxëhi quiha Ibo Dios. Jasca, mato bax ja bini ca Xabahamati Ibo, naa jahuë Jesu mato qui raaxëhi quiha. ²¹Jama, jaboqui naipá tsi ja chitëpariti xo ra. Jariapari tsi tsëquëxëti xo jatiroha ca paxahuahacatiya, naa Dios Chani yoanish cabá tsi Diós yoani jascaria. ²²Moisés yoani ca nicacana. Ja nëcani quiha: “Mato qui Dios Chani Yoati Ibo-iboria raaxëhi quiha Dios ra, naa mato qui ëa ja raani jascaria. Mato jimibo huësti ca yoi ixëhi quiha naa joni ra. Ja yoahai ca tëquë ma nicaxëti xo. ²³Jasca, Dios nohiria bo quima aquëquëmahacaxëti xo toa joni chani nicayamacanaibo. Nicayamahax quëyohacacaxëcani quiha” tihí ca tsi i Moisés ni quiha ra.

²⁴Jabi naa xaba yoati tsi Dios Chani yoanish cabo tëquë chanipaoni quiha, naa Samuel yamabo tiya rohari cabo. ²⁵Jasca, naa Dios Chani yoacanish caba chahitaxocobo xo mato ra. Mato qui Dios Chani acani quiha jaari, naa mato naborëquëbo qui ja acani jascaria. Jariapari tsi quiha Abraham yamabo qui Dios Chani acaniquë, naa “Chahitaxocobo jayaxëqui mia. Toa baquë tsi shomahuahacaxëhi quiha maí ca nohiria bo tëquë” i ja qui Dios nina. ²⁶Jatsi mato jodiobo qui pari tsi quiha jahuë yonati yoi Diós raaniquë mato shomahuaxëna. Mato jocha quima mato casomacatsi quiha ra –nëa tsi quiha Pedro nëcaniquë nohiria bo qui.

4

Jodiobo yosibo bësójó tsi Pedro, Juan, niinina

¹Jari nohiria bo qui ja chanicano tsi quiha bëcaniquë arati ibo bo, arati xobo obëso ca capitán. Jasca, bëcaniquë saduceobo icanai ca chama bo ri, naa “Bësotëquëyamaxëhi quiha nohiria” icanaiibo. ²Jato qui yoi ini quiha toa nohiria bo qui Pedro, Juan, tihí cabá tiisimanina, Jesu bësotëquëmahacani nori yoahi ja icani quëshpi na. Jato qui yoi toa chani ini quiha, nohiria bësotëquëyamaxëhai ja quëscahuacani quëshpi na. Jatsi Pedro, Juan, tihí cabo qui ja caxacaniquë. ³Caxahax tsi quiha jato qui ja tsamicaniquë. Caquë quiha bari. Ja iqui

tsi preso qui jato ja nanëcaniquë huëaquë copixëna. ⁴ Jama, huëstima cabá chahahuaniquë jato chani nicaxo na. Cinco mil ca joni bo tahë ja icani quiha.

⁵ Huëaquë tsi quiha jodioba chama bo catiniquë, naa jato yosibo, jato yoba tiisi-macanaibo. ⁶ Toá tsi quiha Anás, naa jato arati ibo-iboria iniquë jaa ri. Jasca, toá tsi quiha Anás jimibo iniquë jato ri, naa Caifás, Juan, Alejandro, tihí cabo. ⁷ Catixó tsi quiha jato nëpax tsi Pedro Juan ja nimacanicuë nicaxëna. Nimahax,

—¿Jënahuaxo tsi naa joni má jënimahuahitaha sa? ¿Jahuë chama ya ni mato ra? ¿Tsohuë ni toa naa chama mato qui ati ibo ra? —i jato qui jaca niquë.

⁸ Jatsi quiha Espiritu Santo reámëxo tsi Pedró quëbiniquë:

—Noqui nicacana, nohiria chama bá, yosibá. ⁹ ¿Naa noitiría ca joni no mëbihitaha ca yoati tsi noqui nicacanaí sa? “¿Jënahuaríahax naa joni jënimahuahacaha sa?” ¿ji ni mato ra? ¹⁰ Jënima quiha. Ma cahëyoti xo. Cahëxëti xo Israél ca nohiria bo tëquë ri. Nazaret ca Jesucristo chamá tsi ja jënimahuahacahitaquë ra, naa ma tooxani ca jasca cato chamá no. Ja tsi xo toa Diós bësomanina. Jesu chama iqui tsi mato bësojó tsi nii quiha naa joni ra. ¹¹ Jabi naa jasca ca Jesu yoati tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabo ra.

“Oquënoxëhi quiha yosibá niaha ca Maxaxa ra.

Oquë-oquëria ca manëxëhi quiha”

ii quiha ra. Jabi Jesu tsi xo naa maxaxa ra, naa ma niani cato. Jama, naa maxax jascaria tsi ja oquënani quiha. ¹² Oquë-oquëria ca tsi xo naa ra. Yama tsi xo Xabahamati Ibo huëtsa ra. Ja huësti ca tsi xo Jesu. Jaroha ca tsi xo toa Diós noqui acana noqui xabahamati —nëa tsi quiha chama bo qui Pedro nëcaniquë.

¹³ Chama ya tsi Pedro, Juan, tihí cabo chanini nori ca jisi tsi toa chama bo ratërianiquë. Jasca, escuela qui ja boyamacani nori ca nicaquí tsi Jesu rabëti bo ja icani nori ca ja cahëcaniquë. ¹⁴ Jama, Pedro, Juan, tihí cabo ya nühai ca jënimahuahacahitahax ca joni jisi tsi quëbiti ja cahëyamacani quiha. Ja iqui tsi jato qui quësoti mëtsama ja icanicuë. ¹⁵ Jatsi quiha naquëtë cacha jato ja raacanicuë jamëhax chaninaxëna. Raahax,

¹⁶ —¿Jënahuaríaxëhi ni noa sa, naa joni bo qui? Naa anomaria ca jisti naa joni bá acahitaha ca cahëhi quiha Jerusalén ca nohiria bo tëquë rë. ¿Jënahuaríahax “Oca ma xo” i no na ra? ¹⁷ Naa jahuë bo nohiria bo qui pacanamitsa rë. Jato no jënëxëti xo ra. Jatsi jato no yobano, Jesucristo jané tsi ja chanitëquëpistiariacano —i jaca niquë chaninahi na.

¹⁸ Jatsi quiha Pedro, Juan, tihí cabo ja quëcananicuë. Quënaxo tsi quiha jato ja yobacanicuë:

—Nohiria bo qui Jesu yoati tsi ma chanitëquëyamano ra —iquina.

¹⁹ Jama, Pedro, Juan, tihí cabá quëbiniquë:

—Shinaparicana. ¿Tsohuë nicayoixëhi ni noa ra? ¿Mato ni? ¿Dios ni? ²⁰ ¿Jënahuaríaxo no chanihai ca no jënëna ra? No jisnina, no nicanina, tihí cabo yoati tsi no chaniti xo ra —i jato qui Pedro Juan niquë.

²¹ Yobatëquëxo tsi quiha chama bá jato paquëmaniquë. Jabi nohiria bo qui raquëquí tsi Pedro, Juan ja copyamacani quiha. Jabi naa jënimahuahacanish ca joni quëshpi tsi Dios ocahuahi nohiria bo iniquë. ²² Anomaria toa jisti ini quiha. Cuarenta año bo huino toa jënimahuahacanish ca joni ini quiha.

Dios qui chahahuacanaibo bëhoxnina

²³ Jisbëria tsi quiha jato nohiria yoi bo qui Pedro Juan bocanicuë. Jatsi quiha arati ibo bo, yosibo, tihí cabá yoani ca jato ja yoacanicuë. ²⁴ Jatsi quiha Dios qui ja bëhoxycanicuë nicahax na:

—Mía ri tsi xo Ibo-iboria. Mía ri tsi xo toa naipa, mai, ia, tihí cabo Nëhohuati Ibo ra. Jahá cabo tëquë mi ani quiha ra. ²⁵ Jasca, mia ri tsi xo toa Espiritu Santó tsi noqui chaninish cato, naa noba naborëquëbo David yamabo mi chanimaniquë no:

“¿Jënihax tsi caxahi ni carayanabo pë?

¿Jënixo mahitsa tsi shina-shinahi ni nohiria bo ra, Dios pasomaha yoi ca axëna?

²⁶ Shomahuahacacani quiha maí ca rey bo rë, iquinaxëna.

Caticani quiha país ca chama bo rë, Ibo Dios, jahuë Xabahamati Ibo, tihí cabo pasomaha iquinaxëna”

i David yamabo ni quiha.

²⁷ “Tocapiyamëquë ja yonina iquia. Naa noba yaca yoi tsi Herodes, Poncio Pilato, tihí cabo chaniyamëquë carayanabo, Israél ca nohiria bo, tihí cabo ya. Chaninaxo tsi quiha mi yonati mëstëxëni ca Jesu, naa noqui mi raani ca ja namëcasajuacanicuë pë. ²⁸ Jatsi quiha ja tocanicuë. Jabi mi planes, naa mi chamá tsi acacani ca planes roha ja acani quiha, mi shina ja ini quëshpi na. ²⁹ Jabi jaboqui mi yonati bo roamiscani quiha pë, Ibobá. Jama, noqui, naa mi yonati bo mi chamahuano, raquëxoma tsi mi chani no yoano iquish na.

³⁰ Jasca, mi chamá tsi noitiria cabo mi jënimahuano. Jasca, mi yonati jiaxëni ca Jesu janë tsi jisti-jistiriabo mi ano ra” —nëa tsi ja nëcacaniquë bëhoxhi na.

³¹ Ja bëhoxcaquë tsi quiha yajo-yajohacaniquë ja caticani ca xobo ra. Jasca, Espiritu Santó tsi ja rëahacaniquë. Rëamëhi tsi raquëhaxma tsi quiha Dios Chani chanitsijacaniquë.

Jato jahuë bo ja xatënacarina

³² Toatiyá tsi quiha jia tsi chahahuacanaibo rabë nabëquicaniquë. Jaharisi quiha ja shinacana ca ini quiha. Jasca, jato jahuë bo tëquë ja xatënacaniquë. “Nohó-na xo naa, nohóna xo toa” iyama jaca ni quiha. ³³ Jasca, chama-chamariá tsi quiha Dios Chani chitahëhuati ibo bo chaniniquë. Ibo Jesu bësotëquëmahacani nori ca yoahi na. Toatiyá tsi quiha jia tsi Diós jato mëbiniquë. ³⁴ Jasca, toatiyá tsi quiha chahahuacanaibá narisyamaniquë. Jato xobo bo, jato mai bo, tihí cabo ja iniacaniquë. ³⁵ Iniixo tsi quiha toa parata Chani chitahëhuati ibo bo qui ja acaniquë. Jaquirëquë quiha noitiria cabo qui toa parata acacani quiha. ³⁶ Jabi tocaniquë José, naa Chipre ó conish cato. Arati xobó ca yonati ja ini quiha. Jabi naa José qui janë huëtisa Chani chitahëhuati ibo bá ani quiha, naa Bernabé cato. Noba jói tsi “Nohiria mëbiti ibo” iqui noa. ³⁷ Jabi jahuë mai Bernabé iniani quë jaa ri. Iniixo tsi quiha Chani chitahëhuati ibo bo qui jahuë parata ja mëaniquë, noitiria cabo qui acacati.

5

Ananías, Safira, tihí cabá paracasnina

¹ Jatsi quiha joni huëtisa, naa Ananías icanai cató jahuë mai iniani quë jaa ri, jahuë ahui Safira yaxo na. ² Iniixo tsi quiha parata xatë ja jananiquë jamë bax na. Jahuë ahui qui jia ini quiha ja anina. Jatsi quiha parata tëxë ja bëni quë Chani chitahëhuati ibo bo qui. ³ Ja bëquë tsi quiha ja qui Pedro chaniniquë:

—¿Jënahuariahax mi shina qui Satanás jicoha pa? Parata xatë mi jonëquë pë iniixo na. Toca tsi Espiritu Santo qui mi quiaquë rë. ⁴ Toa mai inianox pari tsi ¿mí-na ja iyamayamani? Jasca, ja iniahacaquë tsi jari mi parata ja iquë ra. Jama, noqui paracasqui tsi toa parata xatë roha noqui mi bëquë rë. Anoma tsi xo toca ca mi shinahaina iquia. Dios qui mi quiaquë rë, joni qui nomari —nëa tsi quiha ja qui Pedro nëcaniquë.

⁵ Jatsi quiha Ananías rësoniquë, Pedro chani nicahax na. Mai qui ja paquëni quë. Jatsi quiha nohiria tëquë raquë-raquëni quë nicahax na. ⁶ Jatsi joixo tsi quiha shinapayo bá jahuë yora yaboniquë raití no. Yaboxo tsi cacha boxo tsi ja maihuacaniquë.

⁷ Tres hora quairëquë Ananias ahui jiconiquë, naa Safira icanai cato. Jari jahuë bënë rësoha nori ca ja nicayamani quiha. ⁸ Jatsi Pedró nicaniquë:

—Ea yoahuë. ¿Tihí roha ca parata ma bichi, mato mai quëshpi na? —iquiina.

Jatsi quiha,

—Jabija. Tihí roha ca parata no bichitaquë —i Pedro qui ja ni quë. Ja quiani quiha.

⁹ Jatsi Pedró quëbini quë:

—Jishopë. ¿Jëni riixo nëca tsi mi shinaha pa. Espiritu Santo tanamaqui mia pë. Nicapa. Bëcane quiha rë mi bënë maihuahax cabo. Mia bichi bëcane quiha maihuaxëna —i ja qui Pedro ni quë.

¹⁰ Jatsi ja rësotapini quë. Jatahë tsi quiha ja paquëni quë. Jatsi quiha shinapayobá jiconiquë. Jicoxo tsi ja jiscani quë. Cacha boxo tsi quiha jahuë bënë ya raquëpina tsi ja maihuacani quë.

¹¹ Jatsi raquë-raquëni quë chahahuacanaibo tëquë. Jasca, raquëyoniquë nicanish ca nohiria huëtisa bo ri.

Acacani ca jisti bo

¹² Toatiyá tsi quiha Salomón Portal icanai cató tsi chahahuacanaibo catihí ipaoniquë araxëna. Toa xo tsi huëtima ca jisti bo Dios Chani chitahëhuati ibobá ani quiha, nohiria bo xërëquë xo na. ¹³ Jama, jato bëta arati catiyamani quiha nohiria tëxë rë, jato chama bo qui raquëhi na. Jama, nohiria bo qui shinajiaxëni cabo chahahuacanaibo ini quiha.

¹⁴ Toatiyá tsi jato qui riini quiha huëtima ca chahahuacanaibo paxa cabo, naa Ibo qui chitimicanish ca joni bo yoxa bo tëquëta. Jatiroha ca barí tsi jato maxo anini quiha. ¹⁵ Jasca, Chani chitahëhuati ibobá acani ca jisti bo iqui tsi isicanaibo, iquicanaibo, tihí cabo nohiria bá bëcane quiha ja jënimahuahacano. Bahí tsi jato oxati, jato huana bo, tihí cabo ó tsi ja janahacacani quiha Pedro ja manacano. Pedro tëbaquishi jato matarahai ca ó ja quëëcane quiha jënimahuahacati. ¹⁶ Jasca, Jerusalén ca tëamë ca yaca huëtisa bo quima ax nohiria bëcane quiha. Isicanaibo, yoshí jaya cabo, tihí cabo ja bëcane quiha. Ja jënimahuahaca-caniquë jato tëquëta.

Chani chitahëhuati ibo bo tënëmahacarina

¹⁷ Jatsi quiha Dios Chani chitahëhuati ibo bo qui arati ibo-iboria yosanani quë. Jato qui yosanani quë jahuë rabëti bo ri, naa saduceobo, naa “Bësotëquëyamaxëhi quiha nohiria”

icanaibo. ¹⁸ Yosanahax tsi quiha jato qui ja tsamicaniquë. Tsamixo tsi preso qui jato ja nanëcaniquë. ¹⁹ Jatsi toa baquichá tsi quiha Ibo Diós raani ca angél preso caiti japëcaniquë. Japëcaxo tsi quiha preso cacha jato ja bëniquë ra. Jatsi jato qui ja yoaniquë:

²⁰ —Bocata. Arati xobo nabirí tsi niixo xabahamati quinia paxa ca yoacana —iquiina.

²¹ Jatsi huëaquë tsi quiha arati xobo qui ja jicocaniquë, naa ja yoahacacani jascaria. Jicoxo tsi nohiria bo tiisimatsijahuacaniquë. Jatsi quiha arati ibo ba cahëniquë jato rabëti bo ya. Cahëxo tsi quiha jodioba chama bo, yosibo, tihí cabo ja quënacanicuë chaninaxëna. Jatsi quiha preso qui policia ja raacanicuë Chani chitahëhuati bo bëti. ²² Preso qui cahëxo tsi quiha Chani chitahëhuati ibo bo policia yopaniquë. Yama a ra. Jatsi ja bacacanicuë chama bo yoaxëna.

²³ —Preso qui no cahëquë. Jënima toa caiti bo iquë ra. Pëyëhama quiha jahuë candado iquë iqui noa. Jasca, caiti cacha jari nii iqui quiha jaha bësoti soldado bo ra. Jama, caiti japëcaxo tsi yama ca no jisquë pa. Mëquëya toa jato presó ca naquëtë iquë pa —i chama bo qui jaca niquë bacahax na.

²⁴ Jatsi ja yoacani ca nicahax tsi quiha ja shina-risiquiyocanicuë, naa soldado ba capitán, arati ibo-iboria bo. Nicahax,

—¿Jënahuaría ni sa? —i jaca niquë.

²⁵ Jatsi quiha chani paxa jaya ca joni jiconiquë. Jicohax,

—Jisi bocata. Arati xobo nabirí tsi nii quiha nanëhacahitahax ca joni bo ra. Toa xo tsi nohiria bo tiisimacani quiha ra —i jato qui ja niquë.

²⁶ Jatsi mëri tsi capitán caniquë jahuë soldado bo ya. Jahari chama bo qui jato ja bëcaniquë. Ishima tsi toa Chani chitahëhuati ibo bo ja bëcani quiha nohiria bo qui raquëquí na. Nohiria bá jato acai ca ja quëscahuacani quiha. ²⁷ Bëxo tsi quiha chama bo bësojót tsi jato ja nimacanicuë. Jatsi arati ibo ba chama bá jato nicaniquë:

²⁸ —“Jesu yoati tsi nohiria bo tiisimayamacana” ¿i mato qui no yamayamahitaha ra? ¿Jënahuaríacanaí ra? Jerusalén tsi pacanahi quiha mato chani ra. Anoma tsi xo toa ma tiisimahaina. Jasca, noqui quësocasqui mato pë, toa Jesu nani quëshpi na —nëa tsi quiha arati ibo ba chama nëcaniquë.

²⁹ Jatsi Pedro, Dios Chani chitahëhuati ibo bo, tihí cabá quëbiniquë:

—Jariapari tsi Dios no nicaxëti xo ra, joni bo nomari. ³⁰ Noba naborëquëba Diós jahuë Jesu bësomayamëquë ra, naa cruzó tsi ma tooxayamëta ca jasca cato. ³¹ Bësomaxo tsi quiha ja oquëhuayamëquë, jahuë mënëcayá ja ino. Chama jahuë Jesu qui ja ayamëquë Rëquëniníto Ibo, Xabahamati Ibo, tihí cabo iti. ³² Jabi toca xo ra. Jabija ca cahëxo tsi nohiria bo yoayoqui noa ra, paraxoma. Tocahi quiha Espiritu Santo ri. Jasca, jahuë Chani nicacanaibo qui Espiritu Santo aqúi Dios ra —nëa tsi quiha ja nëcaniquë.

³³ Jatsi quiha catinísh ca yosibo caxa-caxanicuë ja yoacani ca nicahax na. Itsisnanicuë jato shinana ra. Jato ja ascasani quiha. ³⁴ Jama, jato ó niini quiha huësti ca chama, naa Gamaliel icanaí cato. Yoba tiisimanísh ca joni ja ini quiha. Jasca, nohiria qui shinajiaxëni ca naa joni ini quiha. Yosibo bësojót niixo tsi quiha naquëtë cacha Chani chitahëhuati Ibo bo ja raanicuë. ³⁵ Raahax chanítsijanicuë:

—Jisa, Israel ca joni bá. Quiniacaxëcahuë, anoma ca naa joni bo qui ma ayamano.

³⁶ Tobi ini quiha Teudas icanaí cato. Joni-joniria ja ini ca ja quëscahuani quiha ra. Jasca, ja bëta cuatrocientos ca joni bo riini quiha nianaxëna. Toa joni acanicuë ra. Jatsi pacanamahacani quiha jahuë rabëti bo tēquëta. ³⁷ Jaquirëquë tobi iniquë Galiléa ca Judas. Nohiria censo ini cató tsi toa joni jisiquini quiha. Joni bo misco ja mëpini quiha jaa ri. Jama, toa joni acanicuë jaa ri. Jabayoni quiha jahuë rabëti bo ra. ³⁸ Jatsi noho yoba tsi xo naa: Naa joni bo no motsayamano. Jato paquëmacana iquia. Jato chama yoi pi ja chanicano tsi quëyohacaxëhi quiha ja acaina iquia. Pacanaxëhi quiha jato rabëti bo ri. ³⁹ Jama, Dios yonoco pi ja acano tsi yama tsi xo toa jato yonoco quëyoti mëtsa cato ra. Jatsi quiniacaxëcahuë, Dios yoi pasomaha iquinahi ma imitsa iqui na —nëa tsi yosibo qui Gamaliel nëcaniquë.

⁴⁰ Jatsi quiha yosibo qui jia quiha jahuë yoba iniquë. ⁴¹ Jatsi Dios Chani chitahëhuati ibo bo jahari ja quënacanicuë. Quënaxo tsi quiha jato ja rashacanicuë. Jatsi quiha jato ja yobanicuë, Jesu janë tsi ja chaniyamacano. Yobaxo tsi quiha jato ja paquëmacanicuë. ⁴² Jatsi quiha jatiroha ca barí tsi arati xobo xo tsi Xabahamati Ibo Jesu iqui ca ja yoa-yoacanicuë. Jasca, chahahuacanaiba xobo xo tsi tiisimatsijahuacanicuë.

6

Iglesia ca mëbicanaibo janëhacanina

¹ Toatiyá tsi chahahuacanaiba maxo anino tsi quiha jodioba joi chanicanaibo qui carayana ca joi chaníhai ca jodiobá joi mëraniquë.

—Piti biyamahi quiha noba bënë imanish ca yoxa bo rë, barihaní tsi piti ja acaquë no —nëa tsi quiha jato jimibo qui ja nëcapaniquë.

² Jatsi quiha chahahuacanaibo tēquë Dios Chani chitahēhuati ibo bá quēnaniquë ja caticano.

—Noqui yoi tsi xo Dios Chani no yoahai ca jēnhaina rë, piti, parata, tihí cabo otoxëna. Anoma quiha. ³Jatsi siete ca joni shinajiaxëni cabo mēracana, nobë xatë bá, toa ototi yonoco ati. Espiritu Santo rēamë ca joni ja ixëti ca xo. Jasca, tiisi ja jayacaxëti xo. Jato qui naa ototi yonoco mēaxëqui noa ra. ⁴Mëaxo tsi xaba jayaxëqui noa bēhoxti, Dios Chani tiisimati —nëa tsi quiha jato qui Chani chitahēhuati ibo bo nëcapaniquë.

⁵ Jatsi raniniquë chahahuacanaibo tēquë, nicahax na. Jatsi quiha siete ca joni bo ja bicaniquë ja yoahacacani jascaria. Jatsi Esteban ja bicaniquë, naa Dios qui chitiminish ca Espiritu Santó rēamēnish ca joni. Jasca, Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Antioquía ó ca conish ca Nicolás, naa jodioba jabi binish ca carayana, tihí cabo quiha ja bicaniquë toa yonoco ja otocano. ⁶ Jatsi quiha Chani chitahēhuati ibo bo bēsojó ja janahacapaniquë. Jatsi jato bax ja bēhoxcana ca tsi jato mēquë jato ó ja janacapaniquë shomahuaxëna.

⁷ Toatiyá tsi quiha Dios Chani pacapaniquë. Ani-aniniquë Jerusalén ca chahahuacanaibo. Jasca, Cristo qui chitiminiquë huéstima ca jodioba arati ibo bo ri ra.

Preso qui Esteban nanēhacana

⁸ Toatiyá tsi quiha chamaxënia ra ca jisti bo Estebán aqui iniquë nohiria xērēquë xo na. Diós toa joni shomahuariani quiha, jahuë yonoco ja aquë no. Jasca, Espiritu Santo chama jayani quiha. ⁹ Jama, ja qui caxa iniquë catiti xobó ca nohiria bo, naa Paquēmahacanih ca Yonati bo icanaí ca maxo. Esteban qui tsi quiha joi mēratsijahuacapaniquë. Jasca, jato maxo qui riiniquë jodiobo huëtša bo ri, naa Cirene, Alejandría, Cilicia, Asia, tihí cabo mai ax bēcanish cabo. Esteban qui caxa ja icanaí quiha jato ri. ¹⁰ Jabi Esteban qui joi ja mēracano tsi quiha Espiritu Santo tiisi tsi jato ja quēbiniquë. Esteban bēbotimaxëni ja icanaí quiha, ja quēbihai ca qui na. ¹¹ Jatsi quiha parata joni bo qui ja acapaniquë quiahuamaxëna. Acax tsi quiha,

—“Moisés yamabo, Dios, tihí cabo pasomaha chanihi quiha Esteban ra. No nicaquë ra. Anoma quiha” tihí ca tsi icana —i joni bo qui jaca niquë pë.

¹² Jatsi ja quiacapaniquë Esteban qui nohiria bo caxahuaxëna. Jatsi quiha itsisnaniquë nohiria bo, yosibo, Dios yoba tiisimacanaibo tēquëta. Caxahi tsi quiha Esteban qui ja tsamicapaniquë. Ratēniquë Esteban. Tsamixo tsi quiha jodioba chama bo qui ja boniquë ja qui quēsoxëna. ¹³ Jatsi quiha chama bo qui chanitsi quiha quiacanaibo niquë.

—Noba arati xobo, Moisés yoba, tihí cabo pasomaha chanihi quiha naa joni ra. Anoma tsi xo toa ja chani-chanihaina ra. ¹⁴ Jasca, “Noba arati xobo potasxëhi quiha naa Nazarét ca Jesu” ii quiha pë. Jasca, “Noqui Moisés yamabá ani ca jabi bo rarinamaxëhi quiha ra” tihí ca tsi ii quiha ra. No nicahitaquë ra —i quiha jaca niquë quiahi na.

¹⁵ Jatsi quiha toá ca naquëtë ca tsahonish ca chama bá Esteban bēisniquë. Bēis-xo tsi quiha ángel bēmana jisiria ca jahuë bēmana manēhai ca ja jiscapaniquë.

7

Estebán quēbinina

¹ Jatsi quiha arati ibo-iboriá Esteban nicapaniquë:

—¿Jabija ni naa mi qui ja quēsocanaina? —iquiina.

² Jatsi Estebán quēbiniquë:

—Ea nicaparicana, ebë xatë bá, noho jahëpa bá. Mesopotamia maí tsi Abraham yamabo racano tsi quiha noba oquë-oquëria ca Dios ja qui jisiquiniquë ra, naa Harán racahi ja canox pari no. ³ Toatiyá tsi quiha, “Mi mai, mi jimibo, tihí cabo jibëriana. Mai huëtša, naa mi qui è jismaxëhai ca mai qui cata” i ja qui noba Dios ni quiha. ⁴ Jaha tsi quiha Abraham riquiniquë Caldea mai ax na. Riquicaya tsi quiha Harán mai icanaí ca qui ja caniquë racahi na. Jatsi Abraham jahëpa rësoniquë. Ja rësoquë tsi quiha nëri naa mai qui, naa ma racahai ca qui Diós raaniquë. ⁵ Raaxo tsi quiha naa mai yoi ja qui Diós ayamaniquë ibohuati. Mai mishni roha ca ja qui acacayamani quiha toatiyá no. Jama, “Mía, mi chahitaxocobo, tihí cabo qui naa mai axëquia, ibohuati” i ja qui Dios ni quiha, baquë Abrahám jayanox pari no. ⁶ Jasca, “Naa mai niabayacaxëcapani quiha mi chahitaxocobo carayanaba maí tsi racaxëna. Toá tsi carayanaba yonati bo icaxëcapani quiha mi chahitaxocobo. Cuatrocientos ca año no tsi jato yosicaxëcapani quiha toa carayanabo ra. ⁷ Jasca, toa carayanabo copixëquia, naa jato yonamixëniiria cabo. Jaquirëquë toa carayanaba mai jibayacaxëcapani quiha mi chahitaxocobo naa mai ó tsi è qui araxëna” nëa tsi noba Abraham yamabo qui Dios nëcapaniquë. ⁸ Jatsi quiha Abraham yamabo qui jabi paxa ca, naa jibirishati jabi Diós aniquë, ja parayamahai ca jismaxëna. Jatsi quiha Abraham yamabá jahuë baquë Isaac

jibirishaniquê, huêsti ca semana ja jayaniquê no. Jasca, Isaac yamabá jahuê baquê Jacob jibirishaniquê ja ari. Jaquirêquê Jacob yamabá jahuê doce ca baquê bo ri jibirishaniquê ja cocaquê no.

⁹ Jabi Jacob doce ca baquê bo noba naborêquêbo ini quiha. Jatsi quiha jato noma José qui noba naborêquêbo yosananiquê. Yosanaxo tsi quiha carayana ca comerciante bo qui jato noma ja iniacaniquê, Egipto mai qui ja bocano. Toá tsi quiha yonati José iniquê rê. Jatsi, ja bêta Dios ini quiha. ¹⁰ Toá tsi José tènê-tènêni quiha. Jatsi Diós José mēbirianiquê. Tiisi ja qui ja ani quiha. Jatsi José tiisi Faraón jisniquê, naa Egipto chama-chamaria. Jisi tsi quiha jahuê mai tēquê, jahuê xobó cabo, tihí cabo José qui ja mēaniquê otojahuano iquish na.

¹¹ Toatiyá tsi quiha Egipto, Canaán, tihí ca maí ca nohiria bá tènê-tènêniquê. Piti ja biniacani quiha. Jasca, binianiquê José rēquēmê bo ri, naa noba naborêquêbo. Yama ja jayacani quiha piti. ¹² Jatsi Egipto ó ca piti ini ca nicaxo tsi quiha jahuê baquê bo Jacob yamabá raaniquê, Egipto mai qui ja shishocano. Toa xo tsi quiha trigo ja copicaniquê piti. ¹³ Jaquirêquê jahuê rēquēmê bo biniatēquēniquê. Biniahax Egipto qui ja bacatēquēcaniquê. Toatiyá tsi quiha “Mato noma xo êa ra” i jato qui José ni quiha. Jasca, Faraón qui jahuê rēquēmê bo ja boniquê cahēmaxēna. ¹⁴ Jaquirêquê quiha jahuê jahēpa qui chani José raaniquê Egipto mai qui ja jono. Jatsi quiha ja bēyocaniquê Jacób-nabo tēquēta, naa setenta y cinco ca nohiria. ¹⁵ Egipto mai qui cahēhax toá tsi ja racacaniquê. Jasca, toá tsi ja rēsoyocaniquê, naa Jacob, noba naborêquêbo. ¹⁶ Jatsi xēni huētsa quiha Jacob xao bo, noba naborêquēba xao bo, tihí cabo jahari ja bēcaniquê Canaán mai qui. Toá tsi quiha, naa Siquem icanai cato ax tsi quiha ja maihuahacaniquê. Jabi toa Siquem ó ca maihuati mai noba Abraham yamabá copini quiha Hamor icanai ca baquê bo quima.

¹⁷ Jatsi quiha cuatrocientos ca año bo, naa Abraham yamabo qui Diós yoani ca chani jatipaimano tsi quiha noba jimibo ani-aniniquê. Huēstima tsi ja icani quiha Egipto maí no. ¹⁸ Jasca, toatiyá tsi quiha noba jimibo yonatsi Egipto chama huētsá huaniquê. José-nabo jaca nori ca ja cahēyamani quiha rê. ¹⁹ Jasca, noba jimibo qui caxa ja ini quiha. Caxaxo tsi quiha jato ja para-paraniquê. Jasca, jato cobēna ca baquê bo ja niabēriama-niquê rê, jato rēsomacatsi na. ²⁰ Toatiyá tsi quiha noba Moisés coniquê ra. Jiaría ca baquê ja ini quiha. Toa baquê Diós shomahuaniquê. Tres oxê no tsi quiha ja shinahamahacaniquê jahuê xobó no. ²¹ Jatsi quiha xobo cacha ja jonēcaniquê Faraón qui raquēquí na. Jatsi Faraón jahiní jisniquê. Jisi tsi quiha Moisés pistia jahuê xobo qui ja boniquê shinahamaxēna. Jahuê baquê jascaria tsi ja shinahamahacani quiha. ²² Jatsi quiha Egipto tiisi, jato jabi bo, tihí cabo Moisés tiisimahacaniquê. Toca tsi quiha joni-joniria ja manēniquê. Oquēnaniquê jahuê chani, ja acai ca tēquê.

²³ Cuarenta año bo jayaxo tsi quiha jahuê jimibo Moisés jiscasniquê. ²⁴ Jato tsaya-tsayaqui tsi quiha noitiria ca rashahacahai ca joni, naa jahuê jimibo ja jisniquê. Jatsi jabê xatê ja mēbicasniquê. Jatsi quiha toa rashahai ca Egipto ca carayana Moisés tēpasniquê copixēna. ²⁵ Tēpasxo tsi quiha jato rēquēniniti ibo iti ó ja pasoniquê, toa mai quima ax jato tsēcaxēna. “Diós raani ca joni tsi xo naa ra noqui mēbiti” i jaca ti ó ja pasoni quiha. Jabi Moisés ja bicasyama-caniquê jato rēquēniniti ibo iti. ²⁶ Jatsi huēaquê dos ca jimibo iquinahai ca Moisés jisniquê. Jato rabēnamacatsi tsi “¿Jēniriahax iquinacanai rê? Mabê xatê bo xo mato ra” i jato qui ja ni quiha. ²⁷ Jatsi quiha joni huētsa yosihai ca joni Moises shitijihaniquê. Shitijihacax tsi “¿Noba chama ni mia pa? ¿Tsohuēcaracá mi qui chama aca pa, noqui yobati? ²⁸ Tonia êa acasqui mia ra, naa Egipto mi aquitaha jascaria” i Moisés qui ja ni quiha. ²⁹ Jatsi Moisés raquēniquê nichah na. Raquēhax tsi quiha Madián mai qui ja jabaniquê. Toá tsi ja racaniquê carayanabo ya. Ahui bichí tsi dos ca baquê bo ja saihuaniquê toa xo na.

³⁰ Jaquirêquê cuarenta año bo huinocaquê tsi quiha Moisés qui ángel jisiquiniquê, mēshohai ca pētoro ó no. Sinaí xabacha tahê tsi Moisés ini quiha. ³¹ Chihí jisi tsi quiha ja ratēniquê, “¿Jahuê ni naa sa?” iquina. Jatsi pētoro qui ja basimaniquê tsayaxēna. Basimaxo tsi quiha Iboba joi ja nicaniquê. ³² “Mi naborêquēba Dios xo êa ra. Abraham, Isaac, Jacob, tihí caba Dios xo êa ra” i ja qui Dios ni quiha. Jatsi mēmê-mēmēniquê Moisés raquēhi na. Pētoro qui ja tsayacasyamani quiha. ³³ Jatsi quiha, “Mi zapato bo tsobohuê. Roa xo naa mai ra, naa mi niuhai cato. ³⁴ Noho Egiptó ca nohiria bá tēnhai ca jisquia ra. Ja eēsicanai ca nicaquia ra. Ja tsi xo toa ê botēquê jato paquēmaxēna. ¿Canomani? Jahari Egipto mai qui mia raaquia ra” i ja qui Ibo niquê.

³⁵ Jabi noba jimibá niani ca joni Diós biniquê ra, jato rēquēniniti ibo iti. “¿Noba chama ni mia pa? ¿Tsohuēcaracá mi qui chama aca pa, noqui yobati?” i jaca ni quiha naa joni tsayahax na. Jama, jato qui Moisés raahacaniquê ra jato rēquēniniti ibo iti. Toa pētoró ca jisiquihai ca ángel noba Moisés jahari raaniquê noba jimibo ja xabahamano. ³⁶ Jabi naa jasca ca Moisés noba jimibo mēpiniquê ra Egipto mai quima. Jasca, jisti-jistiria bo ja aniquê ra, Egipto, Ia Shini, Sinaí xabaca, tihí cabo xo na. Cuarenta año no tsi quiha ja tocaniquê ra. ³⁷ Jasca, “Mato qui jahuê chani yoati ibo huētsa raaxēhi quiha Dios mato mēbiti. Mato

quima tsëquëxëhi quiha naa joni ra” i jahuë jimibo qui Moisés yamabo ni quiha. Toca ca yoanish ca Moisés tsi xo naa ra. ³⁸ Jasca, xabachá tsi Dios qui arati noba jimibo catiquë tsi quiha Maca Sinaí ca ángel ya tsi chaniniquë Moisés roha, noba jimibo nomari. Toa xo tsi quiha Dios yoba yoi ja biniquë noqui ati ra.

³⁹ Jama, naa Moisés noba jimibá banahuacasyamaniquë pë. Jato qui yoi quiha. Jahari Egipto mai qui ja bacascaniquë pë. ⁴⁰ Jatsi quiha “Dios bo noqui mi ano ra, noba rëquënititi ibo bo iti. Yama xo Moisés ra. ¿Jahuënia caraca tia?” i Aarón qui jaca ni quiha, Moisés banahuacasyamahí na. ⁴¹ Toatiyá tsi quiha ídolo ja acaniquë pë. Toro baquë jahuë jaria ini quiha. Axo tsi quiha tēpas-hacanish ca yohina bo ja qui ja bēcaniquë pë toa ídolo ranihuaxëna. Jato qui jia ini quihá ja acanina.

⁴² ‘Jatsi jato quima Dios casoniquë. Jato noma jabi qui jato ja mëaniquë, oxë, bari, huishtima, tihi cabo qui ja aracano. Jabi ja tocacani ca Dios Chani yoanish cató yoani quihá: “Cuarenta xëni no tsi quihá yohina bo ma tēpasniquë; mahitsa.

E qui ja acacayamacaniquë rë, Israél cabá; mato mahitsa ca dios bo qui ja acacani iqui na.

⁴³ Jatsi Moloc ícanai ca dios qui ma ara-araniquë rë, jahuë arati tapasa mato bēta bohi na. Jasca, Renfán ícanai ca huishti qui ma ara-araniquë rë.

Tihi ca ídolo bo ma aniquë rë, arati.

Ja quëshpi tsi Babilonia mai oquëri mato pacanamaxëquia ra” i Dios ni quihá.

⁴⁴ Jasca, xabachá racapama tsi quihá arati oxti noba naboyamabá jayapaoniquë. Jabi Moisés jisni ca planes jascaria tsi toa arati oxti acacaniquë, naa Diós Moises yoani jascaria.

⁴⁵ Toa arati oxti noba naboyamabá jayapaoniquë. Jatsi Moisés quirëquë quihá Josue yaxo tsi noba naboyamabá toa arati oxti bēniquë noba mai qui. Jatsi carayanaba mai quihá noba naborëquëbá biniquë ra. Toa mai ó tsi noba naborëquëbo rëquë bocaquë tsi quihá toa carayanabo Diós jabamaniquë. Jatsi toá tsi huëstima ca xëni no tsi quihá toa arati oxti chitëniquë. David yamabá yonati chitahëhuaquë tsi jari tobi toa arati oxti i-ipaoni quihá.

⁴⁶ Toatiyá tsi arati xobo paxa ca David yamabá acasniquë. “Noba Jacob yamaba Dios bax arati xobo acasquia, racati” i ja ni quihá. Jasca, Diós noba David shomahuarianiquë.

⁴⁷ Jama, toa arati xobo David yamabá ayamani quihá, jahuë baquë Salomón ja nori. ⁴⁸ Jasca, joni bá acai ca xobó tsi racayoiyamahí quihá Dios ra. Jabi nēcahi quihá Dios ra:

⁴⁹ “Naipa xo tsi yonaquia; noho tsahoti jascaria xo ra.

Mai xo tsi yonaquia; noho tahë iti jascaria xo ra.

¿Jēnahuariaxo raca ë bax xobo ma ana ra?

Jatiroha ca iti ó xo ëa ra.

⁵⁰ Jasca, ¿noho mëquënë tsi jatiroha ca acacayamani?”

i Dios ni quihá.

⁵¹ ‘Jisa, jonibá. Noba naborëquëbo jascaria xo mato rë. Mahitsa ca dios bo, jabi bo, tihi cabo ja banahuacaniquë. Jishopë, tocaqui mato ri iquia, naa carayanabo jascaria. Mato shina qui jicotimaxëni xo Dios Chani rë. Jasca, Espiritu Santo joi nicacasyamaxo mato jaari ra.

⁵² Jisa; ëa yoacana. ¿Jēni ca Dios Chani yoati ibo mato naborëquëbá tēnēmayamayamani? Dios Chani yoanish cabo tēquë ja acaniquë iquia. “Joxëhi quihá Mëstëxëni ca Yonati” i jaca quë tsi quihá tihi cabo mato naborëquëbá aniquë rë. Jaboqui tsi naa Mëstëxëni ca ma ayamëquë mato ri ra. Carayanabo qui ma mëyamëquë iquia, ja acacano iquish na.

⁵³ Jabi tocayamëquë mato, naa Dios yoba binish cabo ra. Jabi ángel mato qui ani ca yoba nicayamaqui mato rë —nëa tsi quihá toa chama bo qui Esteban nēcaniquë.

⁵⁴ Esteban chani nicapama tsi quihá itsisnarianiquë jato shinana. Caxaxënia ja icani quihá ra. Esteban qui anomaria ini quihá ja caxacanaina. ⁵⁵ Jama, nai Esteban bēsniquë. Espiritu Santo rëamë ja ini quihá. Bēisquí tsi quihá Dios oquë-oquëria, ja mēnēcayá ca nii ca Jesu, tihi cabo ja jisniquë. ⁵⁶ Jisi tsi quihá,

—Tsayapa. Japëquëhi quihá naipa ra. Nohiria Baquë, naa Jesucristo jisquia ra. Toá xo ra; Dios mēnēcayá tsi nii xo —nëa tsi quihá Esteban nēcaniquë.

⁵⁷ Jatsi quihá jato joi ja choshacaniquë jahuë chani nicacasyamaxo na. Jasca, ja pamapoicaniquë. Joi choshapama tsi quihá ja qui ja jabayocaniquë axëna. ⁵⁸ Tsamixo tsi quihá yaca cacha ja xērëcaniquë axëna. Toa xo tsi quihá Esteban ja acaniquë maxaxá no. Jasca, ati ibo bá jato sahuëti bo janani quihá shinapayo tapai, naa Pablo ícanai cato. ⁵⁹ Tsobocoxo tsi quihá Esteban qui maxax bo ja niacaniquë. Rēsopama tsi quihá Esteban bēhoxniquë:

—Noho shina bihuë, Ibo Jesú —iquina.

⁶⁰ Jatsi quihá ja mēnininiquë. Mēnihax,

—Jato jocha shina-bēnohuë, Ibobá —iriatsi ja niquë.

Jatsi ja naniquë.

8

¹ Jabi toá tsi quiha Pablo ini quiha. Ja qui jia ini quiha ja acanaina.

Chahahuacanish cabo Pablo acasnina

Toa bari tsi quiha Jerusalén ca chahahuacanaibo tēnēmati nohiria chama bá chitahēhuaniquē pē. Jatsi pacanamahacayoniquē chahahuacanaibo tēquē. Jodioba maí ca departamento huētsa bo, Samaria mai, tihi cabo qui ja jabayocani quiha. Jerusalén tsi chitēniquē Chani chitahēhuati ibo bo roha. ² Jatsi quiha Dios noixēni ca joni bá Esteban maihuaniquē. Maihuahax ja ara-araconacaniquē.

³ Jatsi chahahuacanaibo quēyotsi Pablo huaniquē. Quēyopama tsi quiha xobo, xobo huētsa, xobo huētsa, tihi cabo qui Pablo jiconiquē chahahuacanaibo tsēcaxēna. Tsēcaxo tsi quiha preso qui jato ja nanēniquē.

Samaria mai qui Felipe canina

⁴ Jabapama tsi quiha Dios Chani chahahuacanaibá yoabonaniquē. Jatiroha ca iti xo tsi ja yoacani quiha. ⁵ Toatiyá tsi quiha Samaria maí ca yaca qui Felipe caniquē. Caxo tsi quiha Xabahamati Ibo Jesu ini ca ja yoaniquē. ⁶ Jia tsi quiha jahuē chani ja nicacaniquē. Ja acai ca jisti bo jisi tsi ja yoani ca ja chahahuacaniquē jato ri. ⁷ Jatsi jēnimahuahacaniquē yoshi jayanish ca huēstima cabo. Tsēquēpama tsi jato joi ja choshacani quiha. Jasca, yora choni jayanish cabo, tapiyamacanaibo, tihi cabo jēnimahuahacaniquē jato ri. ⁸ Jatsi quiha rani-raniquē toa yacatá ca nohiria bo.

⁹ Jama tobi quiha Simón icanai ca iniquē toa yacatá no, naa yobē i-ipaonish cato. Ja ani cató tsi quiha Samariá ca nohiria bo ratē-ratēniquē. Jasca, jamē shinamixsēniria ca joni ja ini quiha. ¹⁰ Jasca, ja qui chama bo, nohiria bo, tihi ca nohiria tēquētá chahahuapaoni quiha. —Anomaria tsi xo naa joni chama ra. Tonia Dios chama jaya xo ra —i nohiria bo paoniquē ja yoati na.

¹¹ Yobē ja ini iqui tsi nohiria bá chahahuapaoniquē. Naama tsi ja qui ja nicacani quiha. ¹² Jama, Dios Chani Felipé yoaquē tsi quiha ja quima Dios quiri ja bēsocaniquē. Diós nohiria bo otocatsaina, Xabahamati Ibo Jesu iquiina, tihi cabo Felipé yoa-yoaniquē. Jatsi chahahuahax tsi quiha toa nohiria ashimahacaniquē, naa joni bo, yoxa bo, tihi cabo tēquē. ¹³ Jatsi quiha Jesu qui chitiminiquē Simón ri. Ja ashimahacaniquē jaa ri. Ashimahacaxo tsi quiha Felipe ja banahuaniquē. Ja ratē-ratēniquē acacanish ca jistiria bo jisi na.

¹⁴ Jatsi quiha Samariá ca nohiria bá Dios Chani chahahuani nori ca Jerusalén ca Dios Chani yoati ibo bá nicaniquē. Nicaxo tsi quiha Pedro, Juan, tihi cabo ja raacaniquē ja tsayacano iquish na. ¹⁵ Samaria mai qui cahēhax chahahuacanaibo bax ja bēhoxcaniquē, Espiritu Santo ja bicano. ¹⁶ Jari jato qui Espiritu Santo botēyamani quiha. Ibo Jesu jané roha tsi ja ashimahacacani quiha. ¹⁷ Jatsi quiha nohiria ó tsi jato mēquē Pedro, Juan, tihi cabá jananiquē. Jatsi Espiritu Santo ja bicaniquē.

¹⁸ Dios Chani yoati ibo bá jato mēquē nohiria ó janahai cató tsi Espiritu Santo acacani nori ca Simón jisniquē. Jisi tsi quiha Pedro, Juan, tihi cabo qui parata ja acasniquē toca ca chama bixēna.

¹⁹ —Toca ca chama ē qui ri acana. Espiritu Santo nohiria bá bino ra, noho mēquē jato ó ē janahai cató no —i jato qui ja niquē.

²⁰ Jatsi Pedró quēbiniquē:

—Mi parata ya tēnētiya qui cata. ¿Jēnahuariaxo raca Diós acai ca chama paratá tsi copiti mi jascahuana? ²¹ No bēta yonoconabēquitimaxēni xo mia ra, Dios basi mi shinahai ca nori iqui na. Anoma quiha. Jatsi ²² mi shinahai ca yoi ca quima casohuē. Mēri tsi Dios qui bēhoxhuē, mi shinahai ca yoi ca masano ra. ²³ Yosaria ca mi nori ca jisquia ra. Mia yonahi quiha mi shina ó ca jocha ra —nēa tsi Simón qui Pedro nēcaniquē.

²⁴ Jatsi Simón raquēniquē. Raquēhax,

—E bax bēhoxcana ra, naa mi yoaha ca Diós ēa copiyamano —i Simón niquē.

²⁵ Jatsi toa yacata xo tsi Iboha Chani yoahax Jerusalén qui ja bacacaniquē. Bacapama tsi quiha huēstima ca Samariá ca yaca bo xo tsi Dios Chani ja yoabonacaniquē ra.

Etiopía ca chama Felipé bēchanina

²⁶ Jatsi quiha Felipe qui Ibobá raani ca ángel chaniniquē:

—Niihuē. Sur quinia tsi cata. Toá xo Jerusalén quima Gaza quinia ca bahi ra —iquiina.

Xabachá ca nacohai ca bahi ja ini quiha. ²⁷ Jatsi quiha Felipe caniquē. Bahi qui cahēxo tsi quiha Etiopía maí ca carayana ja jisniquē. Jahari bahí tsi cohi ja ini quiha. Jabi chama naa joni ini quiha, naa jahuē país ca parata obēsoti ibo-iboria. Jahuē país ca yoxa chama bax ja yonoconi quiha, naa Candace icanai cato. Jabi Jerusalén qui naa joni caniquē arahi na. ²⁸ Jatsi quiha jahuē mai qui bacapama tsi quiha Dios papi tsayahí ja iniquē; caritá tsi tsaho.

Dios Chani yoati ibo Isaías yamabá quënëni ca tsayahi ja ini quiha. ²⁹ Jatsi quiha Espiritu Santo Felipe qui chaniniquë:

—Cata. Toa johai ca carita mi bëchano —iquiina.

³⁰ Jatsi Felipe carita jisi caniquë. Capama tsi quiha joni joi ja nicaniquë. Isaías quënëni ca tsayahi ja ini quiha, joi bëro cató no.

—¿Japa mi tsayahai ca cahëhai? —i joni qui ja niquë.

³¹ Jatsi joní quëbiniquë:

—¿Jënahuariaxo raca ë cahëna rë? Yama tsi xo toa ë qui naa chani bërohuahaina rë —iquiina.

Jatsi Felipe qui joi ja amaniquë ja bëta ja tsahono.

³² Jabi ja tsayani ca tsi xo naa:

“Namëhacati ja mëpihacaquë ra, oveja jascaria.

Namëjahuacano tsi quiha ja pasiquë, naa oveja jascaria jahuë rani maxcohacaquë no.

³³ Ja bërabihuahacaquë ra.

Ja qui chama bá nicayamaquë rë.

Yoanoma tsi xo toa ja bëta bësobëquicanaibá acana ra.

Mëri tsi naa joni acacaquë ra”

i ja tsayani ca ni quiha, naa Dios papi ó cato.

³⁴ Jatsi chamá Felipe nicaniquë:

—Ea mëbihuë. ¿Tsohuë yoati tsi chanihni ni Isaías sa? ¿Jamë yoati ni? ¿Joni huëtsa yoati ni? —iquiina.

³⁵ Jatsi quiha ja tsayahai ca nori ca bërohuati Felipë chitahëhuaniquë. Toa chani bërohuapama tsi quiha Jesu yoati chani jia ca ja yoaniquë. ³⁶ Bahí tsi copama tsi quiha jënë toro pistia ca qui ja cahëcaniquë. Cahëhax,

—Tsayapa. Toá xo jënë ra. ¿E ashimahacati ma ni? —i Felipe qui chama niquë.

³⁷ Jatsi,

—Jesu qui pi mi chitimiyoino tsi ¿ai canomani? —i Felipe niquë.

Jatsi chamá quëbiniquë:

—Jahuë. Dios Baquë yoi ca Jesu nori ca chahahuaquia ra —iquiina.

³⁸ Jatsi jahuë carita ja mënimahaca tsi jënë qui ja bocaniquë. Toa xo tsi quiha Felipë chama ashmaniquë. ³⁹ Jatsi tëmahinajacano tsi quiha Espiritu Santó Felipe mëbitapiniquë. Jistëquëyamani quiha Etiopiá ca chama. Jatsi chama rëtsaminiquë jahuë mai qui. Rani tsi ja ini quiha. ⁴⁰ Jatsi Azoto yacatá tsi Felipe jisiquitapiniquë pa. Toa xo tsi quiha Dios Chani ja yoaniquë. Yoaxo riqiquirria tsi quiha Dios Chani ja yoabonaniquë Cesarea qui caqui na.

9

Jesu qui Pablo chitiminina

Hechos 22.6-16; 26.12-18

¹ Toatiyá tsi quiha chahahuacanaibo Pabló quëyocasniquë. Anomaria ini quiha jato ja roahaina. Quëyocatsi tsi jodioba arati ibo bo qui ja caniquë, ja shinahai ca yoahi na. ² Caxo tsi quiha carta bo, naa Damasco yacatá ca chama bo qui joihuati carta ja baaniquë. Jabi Damascó ca chahahuacanaibo tëquë, naa joni bo, yoxa bo tëquë, tihi cabo qui ja tsamicasni quiha, jahari Jerusalén qui boxëna. ³ Jatsi Damasco yaca qui basimajano tsi quiha ja qui mana ca huëa-huëaria ja qui huahuatapiniquë. ⁴ Mai qui paquëxo tsi quiha ja qui chanihai ca joi Pabló nicaniquë.

—Jisa Pabló. ¿Jënixo tsi noho rabëti bo tënëma-tënëmahai rë? —i ja qui joi niquë.

⁵ Jatsi,

—¿Tsohuë ni mia, Ibobá? —i Pablo niquë.

Jatsi,

—Jesu xo ëa ra. Noho rabëti bo tënëmaqui mia rë. Niitsina. Yaca qui mi jicono ra. ⁶ Toa ax tsi mi qui yoahacaxëti xo toa mi axëti cato —i ja qui joi niquë.

⁷ Jabi toa joi nicaniquë Pabló banahuahai ca joni bo ri. Nicahax ja shinarisiquicaniquë. Yama ca ja jiscani quiha. ⁸ Jatsi quiha Pablo joiniquë. Niuhax ja bëpëquëniquë. Bëco quiha ja iniquë ra. Ja taisyamani quiha. Jatsi quiha Damasco yaca qui Pablo ja mëpicaniquë. ⁹ Jatsi tres bari tsi quiha ja taisyamaniquë. Jasca, piti, jënë, tihi cabo ja ayamaniquë.

Pablo qui Ananías raahacanina

¹⁰ Jabi Damasco yacatá tsi racaniquë Ananías icanai cato; naa Ibo qui chitiminish ca joni. Naa joni qui noba Ibo jisiquiniquë ja tënëmahai cató no. Jisiquihax,

—Ananías —i ja qui Ibo niquë.

Jatsi,

—Nëá xo ëa, Ibobá —i ja qui Ananías niquë.

¹¹ Jatsi,

—Městëxëni icanai ca bahi qui catá. Toá xo xobo ra. Jahuë ibo tsi xo Judas. Jahá chitëhi quiha Pablo, naa Tarsó racapaonish cato. Jaha xo tsi nicahuë. Jaboqui bëhoxhi quiha. ¹² Jasca, ja tënámëhai cató tsi mia ja jisquë ra. Jahuë naquëtë qui mi jicohaina, mi mëquënë tsi jahuë bëro mi motsahaina taimaxëna, tihí ca tsi ja jisquë tënámëqui na —nëa tsi quiha Ibo nëcaniquë Pablo yoati na.

¹³ Jatsi Ananiás quëbiniquë:

—Jishopë, Ibobá. Huëstima ca nohiria bá ëa yobayamëquë naa joni yoati na. “Jerusalén ca chahahuacanaibo tënëmahi quiha” icani quiha ra. Anoma xo naa joni iquia. ¹⁴ Jasca, nëri ja johitaquë rë noqui, naa mi qui chitimicanaibo qui tsamixëna. Carta jaya quiha arati ibo ba chama bo jismati. Preso qui noqui bocatsi quiha iquia —i Ibo qui Ananiás niquë.

¹⁵ Jama, Ibo nëcaniquë:

—Cata. Toa joni ë biniquë, carayanabo, país ca chama bo, jodiobo, tihí cabo qui noho Chani ja bono. ¹⁶ Jasca, noho janë iqui tsi ja tënë-tënëxëhai ca ja qui jismaxëquia —i Ananiás qui Ibo niquë.

¹⁷ Jatsi quiha Pablo mërahi Ananiás caniquë. Jahuë xobo qui jicoxo tsi quiha Pablo ó tsi jahuë mëquë ja jananiquë. Janahax,

—Jisa, ëbë xatë Pabló. Ibo Jesú ëa raaquë, naa bahí tsi mi qui jisiquihitahax ca jasca cato. Ea ja raaquë ra, mi taistëquëno, Espíritu Santo mi rëahacano iquish na —nëa tsi quiha Pablo qui Ananiás nëcaniquë.

¹⁸ Jatsi quiha Pablo taistapiniquë ra. Jahuëcaraca, naa sani tsapa jascaria ca jahuë bëro quima ririquiniquë. Jatsi jënima quiha jahuë bëro iniquë. Jatsi Pablo joiniquë. Jasca, ja ashimahacaniquë. ¹⁹ Jatsi ja oriquiniquë. Oriquihax ja chamaniquë. Jatsi quiha toa Damascó ca chahahuacanaibo ya ja chitëniquë ichariama ca bari no.

Damascó xo tsi Dios Chani Pabló yoanina

²⁰ Chahahuaxo tsi quiha jodioba catiti xobo bo xo tsi Dios Chani yoati Pablo chitahëhuaniquë. Yoahi tsi,

—Dios Baquë yoi xo Jesu ra —i jato qui ja niquë.

²¹ Jatsi ratëyocaniquë jahuë chani nicanish cabo.

—Jia ma. ¿Jerusalén ca Jesu qui chitiminish cabo tënëmappaonish ca ma ni naa sa? ¿Néa ca chahahuacanaibo qui tsamihi ja joyamayamahitaha? ¿Jerusalén ca arati iboba chama bo qui ja bocasyamayamahitaha? —nëa tsi quiha nohiria bo nëcaniquë jahuë chani nicahax na.

²² Jama, raquëxoma tsi quiha Dios Chani Pabló yoa-yoaniquë. Cristo, naa jato Xabahamati Ibo Jesu iqui ca jato ja jismani quiha. Jama, toa Damascó ca jodiobá jahuë chani chahahuayoicasyamaniquë rë. Pablo chani quëbitimaxëni ja icani quiha.

Damascó ca jodiobá Pablo acasnina

²³ Jatsi quiha jodioba chama bá Pablo acasniquë huëstima ca bari quirëquë. Ati planes ja acani quiha shinaxo na. ²⁴ Jama, ja acascanai ca Pabló nicaniquë. Jatsi ja quinia-quinianiquë. Jatiroha ca bari, jatiroha ca baquicha, tihí cató tsi quiha yacatá ca caiti bo ó ja bësocaniquë axëna. ²⁵ Jama, quinia huëtá tsi quiha Pablo paxaniquë ra. Baquichá tsi quiha yacatá ca panë xo tsi Pablo chahahuacanaibá botëmaniquë mai qui. Cacanó tsi ja botëni quiha. Toca tsi quiha Pablo paxaniquë.

²⁶ Jatsi Jerusalén qui cahëhax tsi quiha Jerusalén ca chahahuacanaibo qui Pablo riicasniquë. Jama, ja qui ja raquëcaniquë. Chahahuahai ca ja iqui ca ja quëscahuayamacani quiha. ²⁷ Jatsi quiha Bernabé Pablo mëbiniquë. Chani chitahëhuati ibo-iboria bo qui Pablo ja boni quiha. Boxo tsi quiha Pablo qui ocapijani ca jato qui ja yoaniquë. Yoaqui tsi quiha Damascó quinia ca bahí tsi ja qui Ibo jisiquinina, ja qui Ibo chaninina, Damascó xo tsi Ibo Chani ja yoanina, tihí cabo jato qui ja bërohuaniquë. ²⁸ Jatsi quiha Santó Chani chitahëhuati ibo bo ya Pablo co-coniquë. Jasca, toa xo tsi Ibo Chani ja yoa-yoaniquë raquëxoma. ²⁹ Jama, ja bëta joi mëraniquë carayanaba joi chanihai ca jodiobo. Jato qui yoi ini quiha ja chanihaina. Ja iqui tsi Pablo ja acascani quiha. ³⁰ Jama, ja acascanai ca chahahuacanaibá nicaniquë. Nicaxo tsi quiha Pablo ja mëbicaniquë ja paxano iquish na. Jatsi Cesarea yaca qui ja bocaniquë. Toa xo tsi quiha Tarso yaca qui ja raacaniquë ra.

³¹ Jaquirëquë quiha chahahuacanaibo, naa jodioba maí cabo, Galiléa cabo, Samariá cabo, tihí cabo nohiria bá yosiyamaniquë. Jia tsi quiha ja raca-racacani quiha. Jatsi chamananiquë ja chitimicanaina ra. Jasca, Espíritu Santó jato mëbiniquë. Chahahuaniquë huëstima cabo. Jia tsi Ibo Chani yoba ja banahuariacaniquë.

Lida yaca qui Pedro canina

³² Toatiyá tsi quíha chahahuacanaibo qui shishohi Pedro caniquë, naa yaca huëtsá ca racacanaibo qui. Jabi Lida icanai ca yaca qui ja caní quíha. ³³ Caxo tsi quíha Eneas icanai ca joni ja bëchaniquë toa xo na. Noitiria ca joni ja ini quíha. Ocho año no tsi jahuë oxati raca ja ini quíha. Choni jahuë yora ini quíha. ³⁴ Jatsi quíha Pedro ja qui chaniniquë:

—Mía jënimahuahí quíha Jesucristo, Eneás. Joihuë. Mi oxati shomahuahuë —i ja qui ja niquë.

³⁵ Jatsi jënimahuhacanis ca Lida, Sarón, tihí ca yacatá ca racacanaibá jisniquë. Jisi tsi quíha Ibo quiri ja bësoyocaniquë ra.

Yoxa Pedró bësotëquëmanina

³⁶ Jasca, Jope icanai ca yacatá tsi quíha shinajiaxëni ca yoxa racaniquë. Tabita jahuë janë ini quíha. Jabi Carayana joi tsi quíha Dorcas ja quënahacani quíha. Jasca, noitiria cabo mëbhi naa yoxa i-ipaoni quíha. ³⁷ Toatiyá tsi ja rësoniquë iquihax na. Jatsi jahuë rabëti bá jahuë yora ashmahaca tsi quíha mana ca naquëtë ó tsi ja janacanicuë. ³⁸ Jatsi Lida yacatá tsi Pedro iqui ca ja nicanicuë. Basima ja ini quíha. Nicaxo tsi quíha dos ca joni bo ja qui ja raanicuë chani ya, Pedro bicasquí na. Cahëhax,

—Mëri tsi Jope qui johuë —i ja qui jaca niquë.

³⁹ Jatsi jato bëta Pedro caniquë nicahax na. Ja cahëquë tsi quíha mana ca naquëtë qui nohiria bá boniquë. Toá tsi bënë imanish ca yoxa bo mani ini quíha. Arapama tsi quíha Dorcás quëshani ca saco bo, sahuëti bo, tihí cabo Pedro qui ja jismanicuë. Noitiria cabo bax ja ani quíha. ⁴⁰ Naquëtë qui jicoxo tsi quíha Pedró nohiria bo raanicuë cacha. Raahax ja mëniniquë bëhox-xëna. Bëhoxhax tsi quíha bësoyama ca yoxa quiri ja bësoniquë.

—Tsahohuë, Tabitá —i ja qui ja niquë.

Jatsi quíha ja bëpëquënicuë. Pedro jisi tsi quíha ja tsahoniquë. ⁴¹ Jatsi Pedró mëhachahaca tsi ja nimaniquë. Jatsi toá ca mani ca chahahuacanaibo, bënë imanish ca yoxa bo, tihí cabo ja quënaniquë. Quënahax,

—Nëá xo mato Tabita ra. Bëso xo ra —i jato qui ja niquë.

⁴² Jatsi ocapijani ca Jope yacatá ca nohiria bo nicayonicuë. Jatsi quíha Ibo qui huëstima ca nohiria chitiminiquë. ⁴³ Jatsi naama tsi quíha Jope ó tsi Pedro chitënicuë tiisimahi na. Simón icanai ca joni ya ja chitëni quíha, naa yohina bichi shomahuati ibo ya.

10

Carayana ca Cornelio qui Pedro canina

¹ Jabi Cesarea yacatá tsi quíha carayana ca Cornelio racanicuë. Soldado capitán ja ini quíha. Jabi huëstima ca soldado bo ja yonani quíha, naa Italia mai ax bëcanish cabo. ² Jasca, shinajiaxëni ca Dios qui arahai ca joni ja ini quíha. Jasca, Dios qui aracani quíha jahuë ahuini, jahuë xocobo ri. Jasca, noitiria cabo qui parata ja ani quíha. Dios qui ja bëhoxrohani quíha. Tihí tsi ja ani quíha Dios noiquí na. ³ Toatiyá tsi quíha yata, a las tres tsi bëhoxpama tsi Cornelio tënameniquë. Jahuë xobo qui jicohai ca ángel ja jisniquë, naa Diós raani ca ángel. Jicohax,

—Cornelió —i ja qui ángel niquë.

⁴ Jatsi ángel Cornelió tais-taisniquë raquëhax na. Jatsi,

—¿Jahuë ni, Taitá? —i Cornelió niquë.

Jatsi ángel quëbiniquë:

—Mi bëhoxhaina, noitiria cabo mi mëbihaina, tihí cabo Dios qui jia quíha. Jaboqui mia shinahi quíha Dios. ⁵ Jaboqui joni bo Jope yaca qui mi raano. Toá xo joni, naa Simón Pedro icanai cato. Bichi ja bocano ra. ⁶ Simón ya, naa yohina bichi shomahuati ibo ya racahi quíha; naa ia quëpë ca xobó cato —nëa tsi quíha Cornelio qui ángel nëcaniquë.

⁷ Jatsi quíha ja qui chaninish ca ángel jisbayaniquë. Jisbayajahuaguë tsi quíha dos ca yonati bo, huësti ca soldado, naa Dios qui arahai cato, tihí cabo ja quënaniquë, Pedro qui ja bocano. ⁸ Quënaxo tsi quíha ángel yoaha ca jato qui ja yoanicuë. Yoaxo tsi quíha Jope qui jato ja raanicuë Pedro ja bicano.

⁹ Huëaguë tsi quíha, naa matoroco barí tsi quíha Jope basima ja icaniquë. Jasca, matoroco bari tsi quíha xobo cacha Pedro caniquë bëhoxhi na. ¹⁰ Bëhoxpama tsi quíha ja paxnanicuë. Ja origuicasni quíha. Jari ja bëtë-bëtëcano tsi quíha Pedro tënameniquë. ¹¹ Jatsi nai japëquëhai ca ja jisniquë. Japëquëjaquë tsi quíha jahuëcara ca, naa raiti jahëhuaxëni ca mai qui botëhai ca ja jisniquë. Jahuë cuatro ca papotó tsi ja botëmani quíha. ¹² Jabi jaxara tsi quíha yohina bo, rono bo, isa bo, tihí cabo iniquë. ¹³ Jatsi quíha chanihai ca joi Pedró nicaniquë:

—Joihuë, Pedró. Tëpashuë. Mi pino ra —i ja qui joi niquë.

¹⁴ Jama, picasyamaniquë Pedro.

—Jishopë, Ibobá. Pinoma xo ra. Noba jabi pasomaha tsi xo toa no pihaina iquia —i Pedro niquë.

¹⁵ Jatsi joi chanitëquëniquë:

—“Jënima tsi xo naa piti ra” ii quiha Dios. Jatsi “Pinoma” iyamahüë —i ja qui joi niquë.

¹⁶ Trés tsi joi nëcani quiha. Jatsi nai qui raiti chahita tërohatapiniquë. ¹⁷ Jatsi quiha Pedro shina-shinaniquë ja jisni ca yoati na. Shinajahuano tsi quiha Cornelio raani ca joni bo jahuë xobo qui cahëniquë. Caiti cacha nii quiha ja icaniquë. ¹⁸ Cahëhax,

—¿Nëa racahi ni Simón Pedro ra? —i jaca niquë quënahi na.

¹⁹ Nicayamahi quiha Pedro. Ja tënámëhai ca yoati shinahi ja ini quiha. Jatsi ja qui Espiritu Santo chaniniquë:

—Jisa. Mia bënahi quiha tres ca joni bo ra. ²⁰ Joihuë. Jato qui botëtsina. Raquëhaxma tsi jato bëta cata, jato ë raahitaha quëshpi na —i Pedro qui Espiritu Santo niquë.

²¹ Jatsi quiha joni bo qui Pedro botëniquë. Botëhax,

—Pedro xo ëa ra. ¿Jënihax tsi ma bëcana? —i jato qui Pedro niquë.

²² Jatsi ja quëbicaniquë:

—Noqui capitán Cornelio raahitaquë ra. Shinajiaxëni ca Dios qui arahai ca joni quiha. Jasca, jodiobo nohiria bo qui jia quiha. Jabi ja qui ángel chanihitaquë ra. “Pedro qui chani raahuë, mi xobo qui ja jono iquish na” i ja qui ja ita quiha. Johuë. Mi chani nicacatsi quiha —i Pedro qui joni bo niquë.

²³ Jatsi quiha joni bo qui joi Pedró amaniquë ja bëta baquichá oxati. Jatsi huëaquë tsi baquishmari tsi quiha jato bëta Pedro caniquë. Jasca, bocani quiha Jopé ca chahahuacanaibo rabë cató.

²⁴ Oxabaya riquibaya tsi huëaquë tsi quiha Cesarea yaca qui ja cahëcaniquë. Jabi Pedro ó Cornelio pasoni quiha. Jaha pasóquí tsi quiha jahuë jimi bo, jahuë rabëti bo, tihí cabo ja catiani quiha, Pedro chani ja nicacano iquish na. ²⁵ Jatsi jahuë xobo qui Pedro cahëquë tsi quiha ja bësojó tsi Cornelio mëniniquë. ²⁶ Jama, Pedró joimaniquë. Joimahax,

—Niihuë. Joni roha xo ëa ri ra —i ja qui Pedro niquë.

²⁷ Jatsi Cornelio xobo qui Pedro jiconiquë. Jicoxo tsi quiha huëstima ca nohiria mani ca ja jisniquë. ²⁸ Jatsi jato qui Pedró chaniniquë:

—Noqui jodioba yoba pasomaha tsi xo toa mato carayanabo ya no rabë nabëquihaina ra. Dios qui yoi ë quëscahuani quiha. Jama, yama tsi xo toa yoi cató, jënima xo carayanabo tëquë, tihí cabo ëa Diós jismahitaquë ra. ²⁹ Ja tsi xo toa carayana ca Cornelio ëa bënaquë tsi ë jotapihitaquë. “Jishopë. Cacasyama xo ëa” i jato qui ë yamahitaquë ra. Jatsi jaboqui mia nicacasquia. ¿Jëni xo tsi ëa mi bënaha? —nëa tsi ja qui Pedro nëcaniquë.

³⁰ Jatsi quiha Cornelio quëbiniquë:

—Bari huëtsa, naa motoroco bari bëhoxpama tsi ëa bësojó ca niihai ca joni, naa bajra-bajrahai ca sahuëti sahuë ca ë jisitaquë ra. ³¹ “Mi bëhoxhaina, noitiria cabo mi mëbihaina, tihí cabo Dios qui jia quiha” i ë qui ja itaha quiha. ³² Jasca, “Jope yaca qui joni bo mi raano. Toá xo joni ra, naa Simón Pedro icanai cató. Bichi ja bocano. Simón ya, naa yohina bichi shomahuati ibo ya racahi quiha; naa ia quëpë ca xobó cató” i ë qui ja itaha quiha. ³³ Ja yoaha ca nicaxo tsi bamaxoma tsi joni bo mi qui ë raatapihitaquë mia bití. Noqui jia tsi xo mi johana ra. Jaboqui nëá xo noa, noqui tëquëta, Dios bësojó no. Ibo Dios Chani, naa mi yoaxëti ca nicariacasqui noa ra. Ihuë —nëa tsi Pedro qui Cornelio nëcaniquë.

Carayana ca Cornelio xobo xo tsi Dios Chani Pedró yoanina

³⁴ Jatsi chaniti Pedró chitahëhuaniquë:

—Jabija ca ë cahëyamaniquë rë. Oquë noqui jodiobo iqui ca ë quëscahuani quiha rë. Jama xo ra. Yama tsi xo toa oquë ca nohiria bo Dios qui iquia. Jaharisi ca xo ra. ³⁵ Jaboqui nohiria bo tëquë, naa ja qui aracascanaibo, jia ca acanaibo, tihí cabo bichi quiha. ³⁶ Jabi jodiobo qui pari jahuë Chani Diós raani quiha. Jariapari tsi Dios ja rabënamati Chani jato qui jahuë Jesucristó yoani quiha. Jabi jahuë baquë tsi xo toa jatiroha caba Ibo-iboria, naa jodiobo, carayanabo tëquë. ³⁷ ¿Jodioba mai ó tsi ocapijani ca ma nicayamayamani? Jabi jariapari tsi quiha ashimati ibo Juan yamabá Jesu ashimaniquë Galilea xo na. ³⁸ Jatsi quiha jahuë Jesu qui chama Diós aniquë Espiritu Santó no. Toa chamá tsi huëstima ca jia ca jahuë bo Jesú ani quiha. Jasca, yoshi jaya cabo ja jënimahuaniquë. Co-copama tsi quiha jia tsi ja tocaniquë, Dios ja bëta ini iqui na. ³⁹ Jabi naa Jesu ya no bohopaoniquë ra. Jatiroha ca ja anima, naa jodioba mai, Jerusalén, tihí cabo xo ja ayoni ca no jisniquë ra. Jatsi quiha naa Jesu ja acaniquë ra, cruzó tsi tooxacanaí cató no. ⁴⁰ Jatsi tres bari tsi ja raaniquë mai xo na. Jaquirëquë jahuë Jesu Diós bësojtëquëmaniquë. Bësomaxo tsi quiha jahuë Jesu Diós jismaniquë nohiria bo qui. ⁴¹ Jatsi Jesu no jisniquë, naa jahuë rabëti bo. Jisyamahi quiha nohiria tëxë. Jama, noqui, naa ja bëta i-ibëquipaonish cabá jisniquë. Rëquë Diós noqui bini quiha tihí cabo no yoano. Jasca, naa bësojtëquëmahacanish ca Jesu ya no oriquiniquë. Ja bëta

jënë no aniquë ra. ⁴² Jatsi nohiria bo qui jahuë chani yoatí Jesú noqui raaniquë. “Jatiroha ca nohiria bo, naa bësoyama cabo, bëso cabo, tihí cabo copixëquia ja acanaí ca quëshpi na. Tocati chama Diós è qui ani quíha” i noqui Jesu ni quíha. Jasca, naa Chani yoatí no raahacanicuë ra. ⁴³ Jabi Jesu jonox pari no tsi Dios Chani yoatí ibo bo chani-chanipaanicuë ja yoatí na. “Jahuë chamá tsi masahacaxëhi quíha toa ja qui chitimicanaiba jocha ra” i jaca paoni quíha —nëa tsi Cornelio, jahuë xobó cabo, tihí cabo qui Pedro nëcaniquë.

Carayanabá Espíritu Santo binina

⁴⁴ Jari Pedro chanino tsi quíha ja qui nicacanaibo qui Espíritu Santo botënicuë; naa carayanabo qui. ⁴⁵ Jatsi Pedro ya bëcanish ca jodiobo ratënicuë, carayanabo qui Espíritu Santo Diós ani ca jisi na. ⁴⁶ Jasca, jamëri ca joi bá tsi Dios ja ocahuahai ca ja nicacanicuë. ⁴⁷ Jatsi Pedró chaninicuë;

—¿Tobi ni toa jato è ashimahai ca jënëmaccatsai cato pa? Noqui jodiobo jascariá tsi naa carayanabá Espíritu Santo biquë jato ri ra. ⁴⁸ Jatsi Jesucristo janë tsi jato ashimaxëquia ra —i jahuë jimibo qui Pedro niquë.

Jato ja ashimaquë tsi quíha Pedro ja nicacanicuë tihí ca bari tsi ja chitëno.

11

Carayanabá chahahuahai ca yoatí Pedró yoanina Jerusalén ca yosibo qui

¹ Jatsi quíha Dios Chani carayanabá bini ca Dios Chani chitahëhuati ibo bo, jodioba maí ca chahahuacanaibo, tihí cabá nicaniquë. ² Jatsi Jerusalén qui Pedro bacaquë tsi quíha ja qui jodioba chahahuacanaibo quësoniquë. Quësohax,

³ —¿Jëniriahax carayanabo qui shishohi mi cahitaha rë? ¿Jëniriahax jato bëta tsi mi origuihitaha? Anoma quíha —i Pedro qui jaca niquë ja qui quësocatsi na.

⁴ Jatsi quíha ja qui ocapijani ca jato qui bërohuati Pedró chitahëhuanicuë;

⁵ —Huësti barí tsi Jope qui shishopama tsi è tënamëhitaquë bëhoxhi na. Tënamëquí tsi jahuëcara ca, naa raiti jahëhuaxëni ca maí qui botëhai ca è jisitaquë. Jahuë cuatro ca papotó acha quíha. ⁶ E tsaya-tsayahitaquë ra. Tsayaquí tsi ja xara ca huëstima ca yohina bo, rono bo, isa bo, tihí cabo è jisitaquë. ⁷ Jatsi è qui chanihai ca joi è nicahitaquë. “Tëpashuë. Pihuë, Pedró” i è qui joi itaha quíha. ⁸ Jama, è quëbiniquë: “Jishopë, Ibobá. Anoma ra. Noba jabi pasomaha ca è piyapapistiarianiquë ra” i è itaquë. ⁹ Jatsi mana ca joi è qui chanitëquëhitaquë pa. “Jënima tsi xo naa piti ra” ii quíha Dios ra. ‘Pinoma’ iyamahue” i è qui joi ita quíha. ¹⁰ Tres tsi quíha ja ocanicuë ra. Jaquirëquë mana ja tërohacanicuë.

¹¹ “Toatiyá tsi quíha noho racahai ca xobo qui tres ca joni cahëhitaquë. Cesarea yaca químa ja raahacacahitaha quíha ëa bití. ¹² Jatsi quíha “Raquëhaxma tsi jato bëta cata” i è qui Espíritu Santo itaha quíha. Jatsi è cahitaquë. Jasca, ëa chimatihitaquë seis ca xatë bo ri. Jatsi carayana ca Cornelio xobo qui no jicohitaquë, naa noqui tëquëta. ¹³ Jatsi quíha jahuë xobó ca niíhai ca ángel ja jisi ca yoatí noqui ja yoahitaquë. “Jope yaca qui joni bo raahuë Pedro bití. ¹⁴ Mato qui chani yoaxëhi quíha, mia, mí-nabo, tihí cabo xabahamati” i ja qui ángel itaha quíha. ¹⁵ Jicoxo tsi quíha Dios Chani yoatí è chitahëhuahitaquë. Jatsi naa carayanabo qui Espíritu Santo botënicuë, naa noqui ja botëni jascaria. ¹⁶ Jatsi Ibo Jesú noqui yoani ca è shinahitaquë: “Jënë tsi ashimahi quíha ashimati ibo Juan. Jama, Espíritu Santó tsi ashimahacaxëqui mato ra” i noqui ja ni quíha. ¹⁷ Jatsi jato qui Espíritu Santo Diós aca nori ca è cahëhitaquë ra, naa noqui ja ani jascaria, naa noba Ibo Jesucristo qui no chitimanicuë no. Jatsi ¿jënahuariaxo raca Diós acai ca è jënëna? —nëa tsi quíha Jerusalén ca yosibo qui Pedro nëcaniquë carayanabá chahahuacanai ca yoatí na.

¹⁸ Jatsi Pedró yoaha ca nicahax tsi quíha ja rani-ranicanicuë. Jënëni quíha ja qui ja quësocanaina.

—Carayanabo xabahamacatsi quíha Dios ra. Jato bësomaccatsi quíha pa —i jaca niquë Dios ocahuahi na.

Antioquíá ca carayanabá chahahuanina

¹⁹ Esteban axo tsi quíha chahahuacanaibo huëtza ri yositsi nohiria bá huaniquë. Ja iqui tsi nëama ja jabacanicuë. Fenicia mai, Chipre mai, Antioquíá yacata, tihí cabo qui ja jabacanicuë. Toa xo tsi quíha jato jimibo qui, naa jodiobo qui roha Dios Chani ja yoacanicuë. ²⁰ Jasca, toatiyá tsi quíha Antioquíá yaca qui huësti huësti ca chahahuahai ca jodiobo bocanicuë, carayanabo qui Ibo Jesu Chani jia ca yoaxëna. Carayanaba mai, naa Chipre, Cirene, tihí cató ca racahai ca jodiobo bocani quíha. ²¹ Jia tsi Ibobá jato mëbini quíha. Jatsi quíha huëstima ca carayanabá chahahuanicuë. Ibo quiri ja bësocani quíha jato ri.

²² Jabi Ibo quiri carayanabo bësoni ca nicaxo tsi quíha jato qui Bernabé Jerusalén ca iglesiá raaniquë. ²³ Cahëxo tsi quíha Diós toá ca carayanabo xabahamani ca ja jisnicuë. Jatsi quíha ja raninicuë. Jasca, jia tsi jato ja yobanicuë, Ibo químa ja casoyamacano iquish

na. ²⁴ Jabi shinajiaxëni ca joni Bernabé ini quiha. Espíritu Santo rëamë ja ini quiha. Jasca, chamaxëni Ibo qui ja chitimihai ca ini quiha. Ja iqui tsi huëstima ca carayanabo Ibo quiri bësoniquë ra.

²⁵ Jaquirëquë riquicaya tsi Tarso yaca qui Bernabé caniquë, Pablo mëraxëna. ²⁶ Jatsi Pablo ja jisniquë. Jaquirëquë quiha Pablo ja bëniquë jahari Antioquía qui. Jatsi toa xo tsi quiha huësti ca año ja raacaniquë chahahuahai ca carayanabo ya. Huëstima ca nohiria bo tiisimahi ja icani quiha. Jabi Antioquía pari tsi “Cristiano bo” chahahuacanaibo quënahacani quiha.

²⁷ Jasca, toatiyá tsi quiha Jerusalén ax huësti huësti ca Dios Chani yoati ibo bo bëcaniquë Antioquía qui. ²⁸ Jabi jato maxo ó tsi huësti ca joni, naa Agabo icanaí ca ini quiha. Cahëhax iglesiá tsi Agabo niiniquë chahahuacanaibo yobaxëna.

—Basima tsi xo nohiria bá piti biniatiya iquia ra. Paxnacaxëceni quiha naa carayanaba mai tëquë ó ca nohiria bo rë —i jato qui ja niquë.

Jabi ocapijani quiha, carayana ca chama Claudió yonaniquë no. ²⁹ Jatsi jodioba maí ca chahahuacanaibá tënë-tënëniquë biniaguí na. Jatsi quiha Antioquía ca chahahuacanaibá ofrenda raaniquë jato mëbicasquí na. Parata ati tiisi jayaquí tsi jato qui ja acani quiha. ³⁰ Ofrenda catiáxo tsi quiha Bernabé, Pablo, tihí cabo qui ja acaniquë Jerusalén ca yosibo qui ja bocano.

12

Jacobo namëhacanina — Preso qui Pedro nanëhacanina

¹ Toatiyá tsi quiha chahahuacanaibo tënëmatshi chama Herodés huaniquë. ² Jariapari tsi quiha Jacobo, naa Juan rëquëmë ja tëpasniquë saipí no. ³ Jaha tsi shina-raniniquë jodiobo ra. Ja rani-ranicanaí ca jisi tsi Pedro qui ja tsaminiquë jaa ri. Jabi ocapijani quiha jodioba fiestá no, naa levadura yama ca mapari ja picaniquë no. ⁴ Tsamixo tsi quiha preso qui Pedro ja nanëniquë. Nanëxo tsi quiha huëstima ca soldado bo ja jananiquë Pedro ó bësoti. Cuatro ca maxo bo ja janani quiha. Jasca, jatiroha ca maxo ó tsi cuatro ca soldado bo ini quiha. Jabi pascua fiesta quirëquë jodiobo qui Pedro ja mëacasni quiha nohiria bo bësojó xo tsi copixëna. ⁵ Jama, preso ca Pedro ó soldado bo bësono tsi quiha ja bax iglesiá ca nohiria bo bëhox-bëhoxniquë.

Preso quima Pedro paquëmahacanina

⁶ Jatsi huëaquë tsi baquishmarí tsi quiha tsëchacati Pedro iniquë. Huëaquë tsi jodiobo bësojó xo tsi Pedro Herodés copicasni quiha. Jama, toa baquichá tsi quiha oxa Pedro iniquë, dos ca soldado bo naxërëquë no. Jasca, cadená tsi nëxë ja ini quiha. Jasca, naquëtë catcha nii ini quiha dos ca jaha bësohai ca soldado bo. ⁷ Jatsi jahué naquëtë tsi quiha Iboba ángel jisiquitapiniquë. Toá tsi nii ja ini quiha. Jasca, naquëtë qui huahuani quiha huëana. Jatsi ángel Pedro pipaisahaca tsi quiha ja bësomaniquë.

—Mëri, mëri, niitsina —i ja qui ángel niquë.

Jatsi jahué mëquënë ca cadena xapaquëniquë.

⁸ Jatsi,

—Mí saco, mi zapato bo, tihí cabo sahuëhuë ra —i ja qui ángel niquë.

⁹ Jatsi quiha ángel Pedró banahuaniquë. Toca tsi quiha preso quima ja tsëquëniquë. Jabi ángel aca ca ja cahëyoiyamani quiha, ja tënamëhai nori ca quëscahuquí na. ¹⁰ Toca tsi quiha jariapari ca soldado ba maxo ja huinocaniquë. Jaquirëquë maxo huëtsha ja huinocaniquë. Huinohax preso caiti qui ja cahëcaniquë, naa yaca qui huajati cato. Jatsi quiha jato bax caiti japëquëniquë ra; jamë no. Jatsi ja huajacaniquë. Huajahax tsi quiha bahí tsi ja bocani quiha. Jatsi calle huësti cató tsi ángel Pedro jisbërianiquë. ¹¹ Jatsi Pedro bësoyoiniquë.

—Jabija pa. Ibobá huësti ca ángel raaquë pa, ëa tsëcati, Herodes, jodioba chama bo, tihí cabá ëa ayamano iquish na —i Pedro niquë.

¹² Ocapijaha ca shinapama tsi María, naa Juan Marcos jahëhua xobo qui Pedro caniquë. Toá tsi quiha huëstima ca nohiria mani ini quiha, bëhoxhi na. ¹³ Xobo qui cahëxo tsi quiha caiti ja tox-toxhaniquë. Jatsi Rode, naa xobó ca yonati caniquë, tsohuëcara joha ca jisi na. ¹⁴ Caxo Pedro quënahai ca joi ja nicaniquë. Nicahax jahari ja jabaniquë ranihi na. Caiti japëcati ja shina-bënoni quiha.

—Joquë Pedro ra. Caiti nii xo pa —i jato qui ja niquë. ¹⁵ Jatsi,

—¿Jënahuariahax raca nëbi ja ina ra? Cahëyamaqui mia ra —i ja qui nohiria niquë.

Jama,

—Jisi bëcahuë. Mato parayamaquia. Joquë ra —iria tsi ja niquë.

Jatsi,

—Tonía jahué ángel mi nicaquë. Yama xo ra —i ja qui jaca niquë.

¹⁶ Nēcajacano tsi quiha jari caiti tox-toxhahi quiha Pedro iniquë jicocatsi na. Jarohari tsi caiti ja japēcacanicuë. Japēcaxo tsi quiha Pedro pa ja jiscanicuë. Ja ratëyocanicuë jisi na. ¹⁷ Jatsi quiha Pedró jahuë mëquë bëë-bëëhaniquë jato pasimaxëna. Ja pasicaquë tsi quiha ocapijaha ca jato ja yoanicuë:

—Preso quima Ibobá ëa tsēcayaquë ra. Jaboqui Jacobo, chahahuacanaibo huëtsa bo, tihí cabo yoacata —i jato qui ja niquë.

Yoaxo tsi quiha jato ja jisbayanicuë xobo huëtsá racaxëna.

¹⁸ Huëaquë baquishmari tsi quiha soldado bá Pedro yopanicuë. Yopahax ja shina-motsiquicaniquë,

—¿Jahuënia caraca Pedro sa? —iquiina.

¹⁹ Jatsi Herodés jahuë soldado bo raanicuë Pedro mërati. Mahitsa ja mëra-mëracani quiha. Jatsi Pedro ó bësoni ca soldado bo ja nica-nicaniquë. Mahitsa quiha. Ja cahëyamacani quiha. Jatsi caxaxo tsi cacha jato Herodés raanicuë namëhacati. Jaquirëquë jodioba mai Herodés jisbayanicuë jahuë xobo-xoboriá tsi racaxëna, naa Cesarea yacatá cató no.

Chama Herodes rësonina

²⁰ Toatiyá tsi quiha Tiro, Sidón, tihí ca yacatá ca nohiria bo qui caxaxëniria quiha Herodes iniquë. Ja iqui tsi tihí ca yaca ax nohiria maxo Herodes qui jisi bocanicuë ja bëta chaninaxëna, ja bëta iquinacasyamaha na. Cahëhax tsi quiha Herodes palacio ototi ibo, naa Blasto icanai ca ya pari ja chaninacanicuë. Jatsi Blasto qui jia ini quiha toa jaha ja quëëcanaina. Jatsi quiha Blastó jato mëbiniquë jato yacatá cabo ya Herodes rabënamaxëna. Jabi Herodes ya ja rabënacascani quiha jahuë mai xo tsi jato piti ja copicascani quëshpi na.

²¹ Jatsi jato qui Herodés xaba aniquë jato bëta chaniti. Toa barí tsi quiha jahuë sahuëti-sahuëtiria ja sahuënicuë. Sahuëhax tsi quiha jahuë tronó tsi ja tsahoniquë. Tsahohax Tiro, Sidón, tihí ca yaca ax jonish ca maxo qui chanitsijanicuë: ²² Chanijano tsi quiha,

—Anomaria tsi xo toa ja yoahaina ra. Joni ma xo naa chanihaina, Dios ja nori —i nohiria bo niquë.

²³ Jatsi quiha Ibobá raani ca angéi Herodes tēpastapinicuë, jia tsi Dios ja ocahuayamani iqui na. Xëná jahuë poco piyoni quiha. Jatsi Herodes nanicuë.

²⁴ Toatiyá tsi quiha Dios Chani pacanicuë. Mëri ja rëtsamini quiha. Huëstima ca chahahuacanaibo paxa cabo ini quiha.

²⁵ Jasca, jato yonoco jatihuahax Jerusalén qui Pablo, Bernabé, tihí cabo bacanicuë. Juan Marcos ja bocani quiha jato bëta.

13

Bernabé, Pablo, tihí cabo raahacanina carayanbo qui Dios Chani yoati

¹ Jabi Antioquiá ca iglesia naxërëquë tsi quiha Dios Chani yoati ibo bo, tiisimacanaibo, tihí cabo iniquë. Jabi toá ini quiha Bernabé, Simón naa Negro icanish cato, Cirene ax jonish ca Lucio. Tobi ini quiha Manaén, naa Herodes ya shinahamahacanih cato. Jasca, tobi ini quiha Pablo. Tihí cabo Dios Chani yoati ibo-iboria bo ini quiha toa iglesia ó no. ² Jatsi huësti barí tsi Ibo qui culto ja acano tsi quiha jato qui Espiritu Santo chaniniquë:

—E bax Bernabé, Pablo, tihí cabo tsēcacana jato qui ë axëhai ca yonoco axëna —iquiina.

³ Jatsi ja samanicuë. Ja bëhocanicuë. Jatsi jato mëquë Bernabé, Pablo, tihí cabo ó ja janacanicuë Dios Chani yoatí shomahuacasquí na. Shomahuaxo tsi quiha jato ja raacanicuë Dios yonoco ja acano.

Chipre xo tsi Dios Chani ja yoacanina

⁴ Jaquirëquë quiha Seleucia yaca qui Bernabé, Pablo, tihí cabo bocanicuë barco bixëna. Espiritu Santó tsi ja raahacani quiha. Barco qui jicoxo tsi quiha Chipre tèsëbë qui ja shitacanicuë. ⁵ Shitahax Salamina icanai ca qui ja rërëcaniquë. Jatsi toa jodioba catiti xobo xo tsi quiha Dios Chani yoatí ja chitahëhuacanicuë. Jabi jato bëta Juan Marcos ini quiha jaa ri, jato mëbixëna. ⁶ Jatsi riquibayá tsi tèsëbë ja shitacana ca tsi Pafos yaca qui ja cahëcaniquë. Toa xo tsi quiha yobë ja bëchacanicuë, naa quiamixxëni ca joni ra. Dios Chani yoahai ja nori ca toa yobëcá quëscahuani quiha mahitsa ja nori. Barjesús jahuë jané ini quiha. ⁷ Jabi toa tèsëbë ototi ibo, naa Sergio Paulo bax toa yobë yonoconí quiha. Jasca, tiisi naa mai ototi ibo ini quiha. Jatsi quiha Chipre ototi ibobá Bernabé, Pablo, tihí cabo quënaniquë jato bëta chaninacasquí na. ⁸ Jama, toa yobëcá jato quëtianiquë pë, jahuë chama ya ja chaninayamacano iquish na. Jabi Ibo quima jahuë chama ja casomacasní quiha pë. Yobë qui yoi jato chani ini quiha. ⁹ Jatsi quiha Pabló yobë bëisnicuë, Espiritu Santo chama jayaquí na.

¹⁰ —Paraxëni ca quiamixxëni ca xo mia ra. Mia ri tsi xo toa Yoshini baquë-baquëria. Mia ri tsi xo toa Dios yoi pasomaharia cato ra. Anomaria tsi xo toa Iboja jabija ca quiniá mi

yoshihuacatsaina iquia ra. ¹¹ Jaha bēsopa. Jaboqui mia copixēhi quiha Ibo-iboria. Bēcōxēqui mia ra. Huēstima ca bari no tsi bari huēhai ca jisyamaxēqui mia ra — i yobē qui Pablo niquē.

¹² Jatsi ocapijani ca Chipre ototi chamá jisniquē. Jisi tsi quiha Ibo qui ja chitiminiquē, Iboha Chani qui ja ranini quēshpi na.

Pisidiá ca Antioquía qui ja bocanina

¹³ Jaquirēquē Pafos ax riquibaya tsi quiha Pablo, jahuē rabēti bo, tihi cabo bocaniquē Perge qui, naa Panfilia mai ca yaca qui. Perge qui ja cahēcaquē tsi quiha Juan Marcós jisbērianiquē, jahari Jerusalén qui cacasqui na. ¹⁴ Jatsi Perge ax riquibaya tsi Pisidia mai qui Pablo, Bernabé, tihi cabo bocaniquē. Yaca Antioquía qui ja cahēcaniquē. Cahēhax tsi quiha jodioba catiti xobo qui ja bocaniquē joiti bari no. Jicohax ja tsahocaniquē. ¹⁵ Jatsi Moisés yoba, Dios Chani yoati ibo bá quēnēnina, tihi cabo toá ca yosibá nicamaniquē. Nicamaxo tsi quiha Pablo qui joi ja acaniquē jato bēsōj tsi ja chanicano iquish na.

—Noqui pi chamahuati chani jayaqui tsi noqui mi yoano ra — i Pablo qui jaca ni quiha.

¹⁶ Jatsi Pablo niiniquē. Chaninox pari tsi quiha jato ja pasimaniquē, jahuē mēquē bēē-bēēhacaina. Jatsi jahuē chani ja chitahēhuaniquē:

—Ea nicaparicana, Israël ca joni bá. Ea nicacana mato ri, Dios qui aracanai ca carayanabá. ¹⁷ Siri tsi quiha noba rēquēyamabo Diós quēnani quiha. Quēnaxo tsi quiha jato ja shomahuarianiquē, carayana ca Egiptō tsi ja racacanicuē no. Toá tsi ja anicani quiha. Jatsi toa carayana ca mai quima Diós jato mēpiniquē jahuē chamá no. ¹⁸ Jaquirēquē cuarenta ca año no tsi quiha jato ja oto-otoniquē, xabachá tsi ja icaniquē no. ¹⁹ Jaquirēquē quiha siete ca carayana ca nohiria bo ja quēyocani quiha, naa Canaan mai ca racapamish cabo. Jatsi quiha toa mai noba rēquēyamabo qui Diós aniquē ibohuati. ²⁰ Toca tsi quiha cuatrocientos cincuenta ca año bo huinocanicuē. Jaquirēquē quiha noba jimibo qui ototi ibo bo, naa juez bo, Diós aniquē jato obēsoti. Jarohari tsi noba jimibo Samuel yamabá jato otoniquē. ²¹ Jaquirēquē rey, naa chama-chamaria ó quiha noba jimibo Samuquē quēniquē, jato ja yonano. Jatsi quiha Saulo yamabo, naa Cis baquē jato qui Diós aniquē jato obēsoti. Jabi Benjamin maxo quima Saulo joni quiha. Jatsi cuarenta ca año no tsi quiha noba jimibo Saulo yamabá yonanicuē. ²² Jaquirēquē Saulo quima jahuē yonati chama jahari Diós biniquē. Bixo tsi quiha toa chama noba David yamabo qui ja aniquē noba jimibo yonati. Jatsi jia tsi quiha David yoati tsi Diós chaniniquē: “Isaí baquē David ē biquē ra, ja yonano. E qui jiaría ca joni quiha. Jaha ē quēēhai ca jatiroha ca axēhi quiha ra” i Dios ni quiha. ²³ Jaquirēquē David yamaba चाहितaxocobo huēsti ca Diós biniquē, noqui Xabahamati Ibo iti. Jesu Diós biniquē ra, naa ja yoani jascaria. ²⁴ Jabi Jesu jahuē yonoco chitahēhuanox pari no tsi quiha Dios Chani Juan yamabá yonanicuē. Jato jocha quima nohiria casoti, jatsi ja ashimahacacati, tihi cabo Juan chanini quiha noba jimibo qui. ²⁵ Jahuē yonoco jatihuapama tsi quiha “Yama ca ēa xo naa ra. Nohiria Xabahamati Ibo, naa jaha ma pasohai ca ma xo ēa ra. Jama, ē cho joxēhi quiha. Ea oquē-oquēria ca tsi xo naa ra” i nohiria bo qui Juan yamabo ni quiha.

²⁶ Jabi ēa nicaparicana, Abraham चाहितaxocobá. Jasca, ēa nicaparicana mato ri, Dios qui aracanai ca carayanabá. Noqui tēquē qui Dios xabahamati Chani raahacanicuē ra. ²⁷ Jabi Xabahamati Ibo Jesu ini ca Jerusalén ca nohiria bo, jato chama bo, tihi cabá cahēyamanicuē rē. Jabi jatiroha ca joiti bari tsi mahitsa Dios Chani yonish cabá quēnēni ca ja nicacanicuē. Jasca, ja quēnēcani ca ja jatihuacanicuē ra, Jesu namēhacati ja raacanicuē no. ²⁸ Jariapari tsi Jesu qui ja quēsoriacacani quiha namēcastsi na. Quēsonomi ja ini quiha jocha yama ja ini iqui na. Jatsi carayana ca Pilato qui Jesu ja mēcaniquē namēhacati. ²⁹ Toca tsi jatiroha ca Jesu yoati quēnēhacani ca ja jatihuacani quiha. Namēxo tsi quiha cruz quima botēmaxo tsi maiquini qui jahuē yora ja nanēcaniquē. ³⁰ Jama, Diós jahuē Jesu bēsotēquēmaniquē. ³¹ Jaquirēquē huēstima ca bari no tsi quiha jahuē rabēti bo ya Jesu cōnicuē, naa Galilea ax Jerusalén qui ja bēta bocanish cabo.

³² Jaquirēquē nēri no johitaguē ra mato qui naa Chani jia ca yoaxēna. Jabi siri tsi noba naborēquēbo qui naa Chani Diós yoaparini quiha. ³³ Jama, no bax, naa jato चाहितaxocobo bax toa Chani ja jatihuani quiha, jahuē Jesu ja bēsomani catō no. Jabi Jesu bēsotēquēxēti nori yoati Diós noqui yoani quiha, salmo libro ó no. Toa ó tsi “Noho baquē xo mia ra. Jaboqui mia bēsomaquia ra” i Dios ni quiha. ³⁴ ¿Tsayacanaí? Jahuē baquē yoi ja bēsomaniquē ra. Jasca, rēsotēquēyamapistiariaxēhi quiha noqui ja ani ca Jesu. Jariapari “Paraxoma tsi mato qui huēstima ca jahuē jia cabo, naa nohiria xabahamati quinia, Xabahamati Ibo, tihi cabo axēquia, mato David yamabo qui ē yoani jascaria” i noqui Dios ni quiha. ³⁵ Jasca, iti huētsa ó tsi “Rēsotēquēyamaxēqui mi mēstēxēni cato. Ea poromayamaxēqui mia, Diós” ii quiha. ³⁶ Jabi David yamabo yoati chaniyamahi quiha naa ja quēnēcanina ra. David yamabo tsayacapa. Bēsōqui tsi jia tsi jahuē nohiria bo ja otoni quiha, Dios shina aquí na. Jama, ja rēsōnicuē. Jahuē naboyamabo ya ja maihuacanicuē. Jatsi, ¿jahuē yora poroyamayamani? Iniquē ra. ³⁷ Jama, poroyamaniquē naa bēsotēquēmahacanih cato ra, naa Diós bēsomani cato.

³⁸ Tihí tsi xo toa Dios Chani jia cato iquia ra. Jatsi ëa nicacana, ëbë xatë bá. Naa bësetëquëmahacaniš ca Jesu mato yoaqui noa ra. Ja tsi xo toa nohiria jocha masati Ibo-iboria ra. ³⁹ Jasca, mëstëhuahacaxëhi quiha jatiroha ca ja qui chitimicanaibo. Anomaria tsi xo toa Jesú acaina, Moisés yobá acái oquë-oquëria. Nicaparicana. ¿Jënahuariaxo raca toa Moisés yobá noqui mëstëhuana ra? ⁴⁰ Jatsi quiniacaxëcahuë, ma chahahuacasyamamitsa iqui na, naa Dios Chani yoanish cabá yoani jascaria:

⁴¹ “Tsayacahuë, jabija ca nicacasyamacanaibá.

Mato xabacá tsi anomariaxëhi quiha toa ë axëhaina ra.

Jama, chahahuayamaxëqui mato rë, toa chani ma nicaxëquë no.

Japi ratëhax rësocahuë iquia ra”

i Dios ni quiha ja quënëcani cato ó no. Jatsi quiniacaxëcana, ma tocayamano ra —nëa tsi Pablo nëcaniquë, Chani jia ca yoahi na.

⁴² Jatsi jodioba catiti xobo Pablo, Bernabé, tihí cabá jisbayano tsi quiha jato qui nohiria bá joi amaniquë, joiti bari huëtsá tsi jasca ca jahuë bo yoati ja chanicano. ⁴³ Jasca, Pablo, Bernabé, tihí cabo qui huëstima ca jodiobo, huëstima ca jodioba jabi binish ca carayanabo, tihí cabo riiniquë. Jatsi quiha Bernabé yaxo tsi quiha jia tsi Pabló jato yobarianiquë, ja nicacana ca Dios Chani ja chahahuayoicano.

⁴⁴ Jatsi joiti bari paxa tsëquëquë tsi quiha yacatá ca nohiria bo tëquë, naa carayanabo bëcaniquë Iboha Chani nicaxëna. ⁴⁵ Jatsi carayanabo huëstima ca jisi tsi jodiobo yosananiquë pë. Yosanaxo tsi quiha Pabló yoahai ca chani pasomaha chanitsijacaniquë caxahi na. ⁴⁶ Jatsi raquëhaxma tsi quiha Pablo, Bernabé, tihí cabo chaniniquë:

—Mato jodiobo qui pari Dios Chani yoati nori no iquë ra. Jama, naa Chani jia ca bicasyama xo mato iqui noa. Tsayacahuë. Mato bëso-bësopaomacatsi quiha Dios ra, jama, mato qui yoi jahuë Chani nori. Ja tsi xo toa carayanabo qui caxëqui noa tia. ⁴⁷ Jatsi jaboqui jato qui no cati xo naa Ibo Jesú noqui yoani quëshpi na:

“Carayanabo bax huëa mia manëmaquia ra, noho xabahamati quinia nëamaria cabá cahëno iquish na”

i noqui Ibo ni quiha —nëa tsi jodiobo qui jaca niquë.

⁴⁸ Jatsi quiha carayanabo rani-raniniquë Pablo chani nicahax na. Nicaxo tsi quiha Ibo qui “Gracias” i jaca niquë. Jatsi chahahuaniquë huëstima ca carayanabo, naa Diós bini cabo. Bëso-bësopaoti ja quënahacacani quiha jato ri. ⁴⁹ Jaquirëquë quiha toa mai tëquë ó tsi quiha Iboha Chani pacananiquë ra. ⁵⁰ Jama, jodiobo qui yoi ini quiha toa chani paxa cato. Ja iqui tsi yacatá ca carayanaba chama bo, jodioba jabi binish ca yoxa bo, tihí cabo naa jodiobá caxahuaniquë Pablo, Bernabé, tihí cabo qui. Toca tsi Pablo Bernabé tënëmati ja chitahëhuacaniquë. Tënëmaxo tsi quiha jato mai quima jato ja niacaniquë pë. ⁵¹ Jatsi quiha Pabló Bernabé jisbayaniquë. Riquibaya tsi quiha jato tahë ca mai pari ja pojpopacaniquë jato shina yoi ca ja ini ca jismaxëna. Pojpopacax tsi Iconio, naa yaca huëtsa qui ja bocaniquë. ⁵² Jama, rani-ranini quiha toá ca chahahuabëna cabo, Espiritu Santo jayahi na.

14

Iconió tsi Pablo chitënina

¹ Iconio qui cahax tsi quiha jodioba catiti xobo qui Pablo Bernabé jiconiquë. Jicoxo tsi quiha chama ya Dios Chani ja yoacaniquë. Jaha tsi quiha huëstima ca jodiobo, carayanabo, tihí cabá chahahuaniquë ra. ² Jaha tsi yosanani quiha chahahuacasyamahai ca jodiobo. Yosanaxo tsi quiha toa yacatá ca carayanabo ja itsisnahuayocaniquë chahahuacanaibo pasomaha. ³ Ja quëshpi tsi naama tsi quiha Pablo Bernabé chitëni quiha toá ca chahahuacanaibo mëbixëna. Raquëxoma tsi Ibo yoati ja yoacani quiha. Jasca, yoapama tsi quiha jisti bo ati mëtsa ja icani quiha, Diós jato qui ani ca chamá no. Toca tsi jabija ca jato chani ini ca Diós jismani quiha.

⁴ Jatsi quiha jahuëcara shinati yacatá ca carayanabá cahëyamaniquë. Ja mapëxnacani quiha. Huëstima cabá jodiobo mëbicasni quiha. Nohiria tëxë bá Pablo, Bernabé, tihí cabo mëbicasni quiha. ⁵ Jarohari tsi quiha toa jodiobo yaxo tsi quiha yacatá ca carayanabo, jato chama bo, tihí cabá planes ani quiha Pablo, Bernabé, tihí cabo axëna. ⁶⁻⁷ Jama, ja acascani ca Pabló Bernabé nicaniquë. Nicahax tsi quiha mai huëtsa, naa Laconia icanaí ca qui ja jabacaniquë. Toa maí ca dos ca yaca bo, naa Listra, Derbe, jato tëamë ca nohiria, tihí cabo xo tsi quiha Dios Chani ja yoacaniquë.

Listra xo tsi Dios Chani Pabló yoanina

⁸ Jabi Listra ó tsi joni, naa tahë choni jaya ca racaniquë. Toca tsi ja coní quiha rë. Tapipistiyamariani quiha naa joni ra. ⁹ Toa xo tsi Dios Chani Pabló yoaquë tsi quiha jato chani naa joní nicaniquë. Nicaxo tsi quiha ja chahahuaniquë. Jatsi jënimahuahacati chahahuati mëtsa ja ini ca Pabló jisniquë. Jisi tsi quiha ¹⁰ joni qui ja quënëcaniquë:

—Mí tahē tsi niihuē ra —iquiina.

Jatsi mēri tsi ja niiniquē. Tapiti ja chitahēniquē ra. ¹¹ Jabi Pabló ani ca nohiria bá jisniquē. Jisi tsi quiha quēnatsijahuacaniquē jato jói no:

—Noqui botēquē dios bo ra. Joni jaria bo jaya ca xo —iquiina.

¹² Jatsi dios “Júpiter” Bernabé quēnahacaniquē. Jatsi dios “Mercurio” Pablo quēnahacaniquē, chanihi ibo ja ini quēshpi na. Jabi botēnish ca dios bo ja icani ca ja quēscahuacani quiha. ¹³ Jatsi jato dios Júpiter arati ibo joniquē jato arati xobo ax na. Jabi yaca cacha jato arati xobo ini quiha. Jatsi huēyē bo, jianati joa bo, tihi cabo jato arati ibobá bēniquē yacata jicoti qui. Jatsi nohiria bo yaxo tsi quiha huēyē bo ja tēpascasniquē Pablo, Bernabé bax na, dios bo ja icani ca quēscahuacani na. ¹⁴ Jatsi quiha ja acascani ca Pabló Bernabé nicaniquē. Nicaxo tsi quiha jaraxatsi jato sahuēti bo jahuacaniquē cohuéquí na. Nohiria misco qui jabapama tsi quiha ja quēna-quēnacaniquē:

¹⁵ —Ayamacahuē, joni bá. Maí ca nohiria yoi bo xo noa ra, naa mato jascaria. Chani jia ca yoahi no johitaquē ra. Mato mahitsa ca jahuē bo quima bēso ca Dios quiri, naa naipa, mai, ia bo, tihi cabo nēhohuanish ca jatu bēsocana iqui noa ra. ¹⁶ Jariapari tsi mato carayanabo qui Dios caxayamapaoni quiha, mato quinia yoi cato ó tsi ma bohoquē no. ¹⁷ Toatiyá tsi quiha bēso ja ini ca cahēti mētsa ma i-ipaoniquē iquiia, mato bax ja ani cató no. Mato qui naipá ca oi ja raani quiha. Jasca, ma banani ca shinahamahi quiha. Ma piti ca mato qui aqui quiha, ma narisyamano iquish na. Jasca, mato ranihuahi quiha —nēa tsi nohiria bo qui Pablo nēcaniquē.

¹⁸ Pablo chani nicaxo tsi quiha jari jato bax huēyē bo ja acascaniquē pē. Jarohari tsi quiha nohiria bo ja jēnēcaniquē ja ayamacano iquish na. Bēroma ja ini quiha.

¹⁹ Jatsi quiha Antioquía, Iconio, tihi ca yaca bo ax tsi quiha huēsti huēsti ca jodiobo cahēniquē. Cahēxo tsi quiha Pablo ja ocahuacaniquē jahuē chani nohiria bá nicayamano iquish na. Jatsi Pablo qui yacatá ca nohiria bo caxaniquē. Caxaxo tsi quiha Pablo ja acaniquē maxaxá no. Axo tsi quiha yaca cacha jahuē yora ja xērēcaniquē, bēsoyama ja ini ca quēscahuacani na. ²⁰ Jama, jahuē yora tēamē tsi chahahuacanaibo quētsoquē tsi quiha Pablo niiniquē. Joihax jahari yaca qui ja caniquē chahahuacanaibo ya. Jatsi huēaquē tsi quiha Derbe icanai ca yaca qui Pablo caniquē Bernabé ya.

²¹ Derbe qui cahēxo tsi quiha Dios Chani ja yoacaniquē. Yoapama tsi quiha huēstima ca chahahuacanaibo ja bēbocaniquē. Jaquirēquē quiha Litra, Iconio, Antioquía, tihi ca yaca bo qui jahari ja bacacaniquē. ²² Bacaxo tsi quiha chahahuacanaibo ja chamahuacaniquē. Chamahuaxo tsi quiha jato ja yobacaniquē Ibo quima ja casoyamacano.

—Díós otohái ca qui jiconox pari tsi huēstima tsi no tēnēxēti xo ra —i jato qui jaca niquē.

²³ Yobaxo tsi quiha jatiroha ca iglesia ó tsi yosibo ja janacaniquē chahahuacanaibo ja otocano. Jabi Ibo qui mēanox pari tsi quiha ja samacana ca tsi ja bēhoxcaniquē. Jia tsi toá ca nohiria bo Ibo qui chitimini quiha.

Siriá ca Antioquía yaca qui Pablo Bernabé bacanina

²⁴ Derbe jibēria tsi quiha Pisidia mai ja natanicaniquē. Natanihax tsi quiha Panfilia mai qui ja cahēcaniquē. ²⁵ Toa xo tsi, naa Perga yacata xo tsi quiha Dios Chani ja yoacaniquē. Yoahax Atalia yaca qui ja bocaniquē. ²⁶ Jahá ca barco qui jicohax tsi quiha jahari Antioquía qui ja bocaniquē, naa Dios qui ja acacacani cató no. Jabi jato qui toa acacani ca yonoco ja jatihuacani quiha. ²⁷ Jatsi Antioquía qui cahēxo tsi quiha chahahuacanaibo tēquē ja catiacaniquē. Jatsi jato bax Díós anina, carayanabo Díós jahuē Chani nicamanina, carayanabá chahahuahaina, tihi cabo quiha jato ja yoacaniquē. ²⁸ Jaquirēquē quiha naama tsi ja chitēcaniquē toá no, chahahuacanaibo ya.

15

Jerusalén tsi ja caticanina

¹ Toatiyá tsi quiha Antioquía qui cahēniquē huēsti huēsti ca jodiobo jato mai ax na. Cahēxo tsi quiha carayana ca chahahuacanaibo tiisimatsijahuacaniquē. Ja nēcaniquē:

—Ma jibirishacati xo ra. Moisés yamabá noqui toa jabi ani quiha ati. Xabahamahacati-maxēni xo mato ra, toa jabi acaxma —nēa tsi ja nēcacani quiha chahahuacanaibo qui.

² Jatsi quiha jibirishati jabi tahēxo tsi jato qui Pablo, Bernabé, tihi cabá joi mēraniquē. Jato qui yoi jato yoba ini quiha. Jaha tsi Pablo, Bernabé, iglesiá ca xatē huētsa bo, tihi cabo Jerusalén qui raahacaniquē, toá ca Chani chitahēhuanish cabo, yosibo, tihi cabo ya ja chaninacano iquish na, naa toa Moisés jabi yoati na.

³ Jatsi iglesiá ca xatē bá jato raaniquē. Fenicia, Samaria, tihi ca mai bo natanipama tsi quiha carayanabo Ibo qui bēsocanai ca ja yoabonacaniquē. Jatsi raniniquē iglesiá ca xatē bo toa chani nichahax na.

⁴ Jatsi Jerusalén qui cahéxo tsi quiha iglesiá ca xatè bo, yosibo, Chani chitahèhuati ibo bo, tihí cabo ja joihuacaniquè. Joihuaxo tsi quiha jatiroha ca jato bax Diós ani ca ja yoacanicuè.

⁵ Jatsi niiniquè huèsti huèsti ca chahahuanish ca fariseobo chanixèna:

—Jibirishahacaxèti xo chahahuahai ca carayanabo ra. Jasca, Moisés yoba ja nicaxèti xo jato ri ra —i toá ca xatè bo qui jaca niquè.

⁶ Jatsi Chani chitahèhuati ibo bo, yosibo, tihí cabo catiniquè jibirishati jabi, Moisés yoba, tihí cabo yoati tsi chaninaxèna. ⁷ Naama tsi quiha ja chaninacani quiha. Jatsi Pedro niiniquè chanixèna:

—Ea nicapáricana, èbè xatè bá. Naama tsi quiha mato ó ca èa Diós biniquè, carayanabo qui jahuè Chani Jia ca yoatí, ja chahahuacano jato ri iquish na. ⁸ Jatsi Diós, naa nohiria ba shina cahèxèni cató carayanabo qui Espíritu Santo aniquè, noqui jodiobo qui ja ani jascaria. Dios qui jia ja ini quiha. ⁹ Ja qui oquè noqui jodiobo iyamani quiha, ja qui ja chitimihai cató tsi jato shina ja bahuèni iqui na. ¹⁰ Jatsi çjèniríaxo tsi Dios tanamacascanai sa? Naa chahahuahai ca carayanabo qui noba jodioba jabi bo pi ma ano tsi caxaxèhi quiha Dios tonia. Toa jabi bo banahuatimaxèni nira noba naborèquèbo ini quiha jato ri. Jasca, banahuatimaxèni nira xo noqui ri ra. ¹¹ Toa jabi no acai cató tsi noqui xabahamayamáhi quiha Dios ra. Jama, jahuè Jesucristo noihai cató tsi xabahamahacahai quiha noa iquia, naa carayanabo xabahamahacahai jascaria —nèa tsi iglesiá ca chama bo qui Pedro nècaniquè.

¹² Jatsi pasicaniquè catinish cabo. Jaquirèquè quiha Pablo, Bernabé, tihí cabo chaniniquè. Chanixo tsi quiha carayanabo xèrèquè xo tsi Diós jato amani ca jistiria bo ja yoacani quiha. ¹³ Jato chani ja jatihuacaquè tsi quiha Jacobo chaniniquè:

—Ea nicapáricana, èbè xatè bá. ¹⁴ Carayanabo Diós otocatsai ca noqui Simón yoaquè ra. “Carayanabo quima jahuè nohiria yoi bo tsècahi quiha jahuè-na bo iti” i ja a quiha. ¹⁵ Jabija tsi xo toa ja yoahana ra. Tocaxèti xo i Dios Chani yoati ibo-iboria ni quiha, Quènèhacanish cabo ó no. Jabi ja quènècani ca tsi xo naa:

¹⁶ “ ‘Mato jocha iqui tsi mato è jishèrianiquè; jama, bacaxèquia.

Bacaxo tsi noho nohiria yoi bo catiaxèquia è qui ja aracano iquish na, naa David yamába yonani cató tsi ja arapaocani jascaria.

¹⁷ Jatsi Ibo yoi chahahuacaxècani quiha nohiria huètsa.

Nohó-naxèhi quiha carayanabo ri’

¹⁸ nèa tsi Ibo, naa noqui jahuè planes yoanish ca nècani quiha”.

¹⁹ Jabi naa quènèni ca iqui tsi noho yoba tsi xo naa: Dios quiri bèsocanai ca carayanabo no yosanamayamano. “Noba jodioba jabi bo ma ati xo” i jato qui no yamano ra. ²⁰ Jama, carta ó ca yoba huètsa jato qui no raano. Idolo bo qui acacaha ca piti ja piyamacano. Jasca, anoma ca chotahai ca ja quiniacano. Jasca, jimihuahama ca nami, jimi, tihí cabo ja piyamacano. Tihí ca yoba bo roha jato qui no quènèxèti xo iquia. Tihí tsi xo toa ja ayamacaxècanaina iquia. ²¹ Jabi jatiroha ca barí tsi quiha tihí ca jahuè bo pasomaha ca yoba yoahacani quiha jatiroha ca yacata ax na. Naama tsi quiha noba nohiria qui toa Moisés yoba acacani quiha —nèa tsi jato qui Jacobo nècaniquè.

²² Jatsi iglesiá ca chahahuacanaibo ya tsi quiha Dios Chani chitahèhuati ibobo, yosibo, tihí cabá jato ó ca huèsti huèsti ca joni bo biniquè Antioquia yaca qui jato yoba boti. Pablo, Bernabé, tihí cabo ya jato ja raacani quiha. Jatsi Judas ja bicanicuè, naa Barsabás quènèhacanish cato. Jaquirèquè Silas ja bicanicuè. Tihí cabo ja bicanicuè jato yoba boti. Jato xatè bo rèquèniniti ibo bo ja icani quiha. ²³ Raapama tsi jato bèta naa carta ja raacanicuè:

“Mabè xatè bo, naa Dios Chani chitahèhuati ibo-iboria bo, nèa ca yosibo, tihí cabo tsi xo naa carta quènècanaina. Mato carayanabo joihuacuqui noa, naa Antioquia yacata, Siria, Cilicia mai, tihí cató ca racacanaibo. ²⁴ Jishopè. Noba maxo ó ca xatè bo, naa chama yama cabo mato qui bocani ca no nicahitaquè rè. ‘Jibirishahacaxèti xo chahahuahai ca carayanabo. Jasca, jodioba yoba bo ma banahuaxèti xo’ çi mato qui ja yamayamacani? Toca tsi ma shina-motsiquini ca no nicahitaquè. Anoma quiha. ²⁵ Jaha tsi nèa ca dos ca joni shinajiaxènia ca no biquè mato qui raaxèna. Shinaxo tsi Pablo, Bernabé, tihí cabo ya jato raacani noa. ²⁶ Ibo Jesucristo tahèhax tsi huèstima tsi naa dos ca joni bo acacaquè ani quiha ra. ²⁷ Jaha tsi Judas, Silas, tihí cabo mato qui raacani noa noba yoba boti. No quènèha ca jasca ca mato yoacaxècani quiha. ²⁸ Nicacana. Noba jodioba jabi bo mato qui acasyama xo noa. Mato qui yosariaxèhi quiha iqui noa. Jama, tobi quiha yoba pistia mato qui no acatsaina, naa noqui, Espíritu Santo, tihí cabo qui jia cato. ²⁹ Idolo bo qui acacahax ca oriquiti, jimi, jimihuahama ca nami, tihí cabo piyamacana. Jasca, anoma ca chotahai ca basicana. Tihí cabo ayamapiquí tsi jia tsi axèqui mato. Iquè” nèa tsi jato carta nècaniquè.

³⁰ Jatsi Pablo, Bernabé, chani bocanai ca joni bo, tihí cabo bocanicuè Antioquia qui. Cahéxo tsi quiha chahahuacanaibo ja catiaticuè jato carta nicamaxèna. ³¹ Toa yoba nicanicuè iglesiá ca nohiria bo. Nicahax ja rani-ranicanicuè. Jato qui jia toa yoba ini quiha. ³² Jasca, carta nicamaxo tsi quiha jia tsi chahahuacanaibo ja chamahuacanicuè,

Dios Chani yoati ibo bo ja icani iqui na. ³³⁻³⁴ Ichariama bari no tsi ja chitëcani quiha. Jatsi jia tsi jahari Jerusalén qui ja raahacani quiha. ³⁵ Jama, Antioquí tsi Pablo Bernabé chitëniquë. Toá tsi quiha Iboba Chani ja tiisimacaniquë.

Pablo catëquëninina Dios Chani yoaxëna

³⁶ Jaquirëquë Bernabé qui Pablo chaniniquë:

—¿Iboba Chani no yoani cabo qui jahari canoma ni, toá ca yacatá ca xatë bo qui shishoxëna? ¿Jëniyacani ca jisi canomani? —iquina.

³⁷ Jatsi Juan Marcos Bernabé bocasni quiha, ja bëta ja cano. ³⁸ Jama, Pablo qui yoi ja ini quiha. Marcos ja bocasyamani quiha, Panfilia ó tsi jato ja niabëriani iqui na. Toatiyá tsi quiha jato bëta Marcos chitëyamani quiha. ³⁹ Ja iqui tsi Pablo Bernabé joi mërananiquë. Joi mëranahax tsi quiha jato jamë ca quiniá tsi ja bocaniquë. Ori tsi naa Chipre qui barcó tsi quiha Bernabé caniquë Marcos ya. ⁴⁰ Jatsi Silas Pabló biniquë ja bëta ja cano. Jabi ja bocanox pari no tsi toá ca iglesiá cabo jato bax bëhoxniquë, Diós jato mëbiriano. ⁴¹ Jatsi Siria, Cilicia, tihí ca mai bo ja nacocaniquë. Nacopama tsi quiha chahahuanish cabo ja chamahuabonacaniquë.

16

Pablo, Silas ya Timoteo canina

¹ Derbe, Lистра, tihí ca yaca qui cahëxo tsi quiha Timoteo, naa Jesu qui chitiminish ca shinapayo ca Pablo, Silas, tihí cabá bëchaniquë. Chahahuahai ca jodio Timoteo jahëhua ini quiha. Jahuë jahëpa carayana ini quiha. ² Jasca, jia tsi Timoteo toa Lистра, Iconio, tihí cató ca xatë bá ocahuani quiha. ³ Jatsi quiha jato bëta Timoteo Pabló bocasniquë. Jama, bonox pari tsi quiha Timoteo ja jibirishaniquë, chahahuahai ca jodiobo ja qui caxayamano. Carayana jahuë jahëpa ini ca ja cahëcani quiha. ⁴ Jatsi quiha toa yaca bo ja nacocaniquë Dios Chani yoaxëna. Nacopama tsi Jerusalén ca Chani chitahëhuati ibo bo, yosibo, tihí cabá yobani ca ja yoabonacaniquë. Jasca, jato yoba ja nicacati nori ca ja yoacani quiha. ⁵ Toca tsi Iboba quiniá tsi quiha iglesiá ca chahahuacanaibo chamahuahacaniquë. Toatiyá tsi jatiroha ca barí tsi quiha Ibo qui nohiria bo chitiminiquë.

Pablo tënamëninina

⁶ Jaquirëquë Frigia, Galacia, tihí ca mai tsi Pablo, jahuë rabëti bo, tihí cabo naconiquë. Jabi Espiritu Santó jato yobani quiha, Asia mai xo tsi jari Dios Chani ja yoayamacano. ⁷ Jasca, Misia mai qui cahëhax tsi quiha departamento Bitinia qui ja jicocascani quiha Dios Chani yoaxëna. Jama, Jesú raani ca Espiritu Santó jato quëtiani quiha. ⁸ Jaha tsi Misia mai nacopama tsi quiha Troas yaca qui ja bocaniquë. ⁹ Toá tsi baquichá tsi Pablo tënamëniquë: Ja qui Macedoniá ca joni jisiquini quiha. Pablo qui ja chanini quiha, “Noba Macedonia mai qui bëcahuë. Noqui ma mëbino ra” iquina. ¹⁰ Tënamëhax bamahaxma tsi cacastapiniquë Pablo. Jatsi quiha noba jahuë bo no shomahuaniquë Macedonia mai qui caxëna. Toá ca nohiria bo qui Chani Jia ca yoati Diós noqui quënnani ca no cahëyoiniquë.

Filipos yaca qui ja cahëcanina

¹¹ Jatsi Troas no jisbayaniquë barcó no. Ia shitapama tsi quiha mëste tsi tësëbë Samotracia qui no caniquë. Cahax huëaquë tsi quiha Neápolis yaca qui no rërëniquë. ¹² Riquibaya tsi maí tsi Filipos yaca qui no caniquë. Toa maí ca oquë-oquëria ca yaca Filipos ini quiha. Jasca, toá tsi huëstima ca romanobo ca nohiria racani quiha. Filipos qui cahëhax ichariama ca bari no tsi no chitëniquë. ¹³ Jatsi joiti bari tsi jodioba arati iti qui no caniquë araxëna. Yaca cacha, naa ani quëmapó tsi ja caticani quiha. Tsahohax toá ca arati bëcanish ca yoxa bo ya chaninatsino-niquë. ¹⁴ Jabi toá tsi ini quiha Tiatirá ca yoxa, naa Lidia icanaí cato. Raiti shini iniahai ca ja ini quiha. Jasca, Dios qui arahai ca naa yoxa ini quiha. Ja iqui tsi jia tsi Pabló yoani ca chani ja nica-nicarianiquë. Jasca, Ibobá toa yoxa mëbiniquë, Pabló yoahai ca chahahuamaxëna. ¹⁵ Jahuë xobó ca bo ya ashimahacaxo tsi quiha joi noqui ja amaniquë jahuë xobó tsi chitëti. Joi amahax,

—Ibo Jesu qui ë chitiminiquë ra. Mato qui jia pi no tsi noho xobo qui ma bëcano racati —i noqui naa yoxa niquë.

Jaha tsi jahuë xobo qui no caniquë chitëxëna.

¹⁶ Toatiyá tsi arati iti qui capama tsi quiha yonati xotaco no bëchaniquë. Yoshi ja jayani quiha, nohiria jato xaba cahëmati. Toca tsi huëstima ca parata ja bini quiha jahuë ibo chama bax na. ¹⁷ Jatsi Pablo, noqui, tihí cabo ja banahuaniquë. Banahuapama tsi quiha,

—Mana ca Ibo-iboria ca Dios yonati bo xo naa joni bo ra. Xabahamati quinia noqui yoati ja bëcachaquë ra —i ja niquë joi pistiamá no.

¹⁸ Tocapijaniquë huëstima ca barí no. Jarohari tsi Pablo yosananiquë. Yosannahax ja bopinaniquë ja qui chanixëna. Jatsi jahuë yoshi qui ja chaniniquë:

—Jesucristo chamá tsi naa xotaco quima natsëquëhuë iquia —iquiina.

Jatsi yoshi natsëquëtapiniquë.

¹⁹ Jatsi cohuënaniquë jahuë chama bo. Toca tsi jato parata biti xaba ja bënocani ca ja cahëcani quiha. Ja iqui tsi Pablo, Silas, tihi cabo qui ja tsamicaniquë. Tsamixo tsi quiha yacatá ca plazá ca chama bo qui jato ja xërëcaniquë. ²⁰ Chama bo qui boxo tsi quiha jato qui quësotsijacanicuë:

—Noba yacatá ca nohiria bo yosicani quiha naa jodiobo ra. ²¹ Noba jabi bo rarinamacasani quiha pë. Noba yoba pasomaha tsi xo toa ja yoacanaina. ¿Jënhuariaxo raca jato jabi bo no bina ra? Romanobo xo noa —nëa tsi ja nëcacaniquë jato qui quësöhi na.

²² Jatsi jato qui quëtsonish ca nohiria bo riiniquë Pablo, Silas, tihi cabo qui quësoxëna jato ri. Jaha tsi quiha chama bá jato sahuëti tsobomaniquë. Tsobomaxo tsi quiha ja yobacanicuë ja rashahacacano iquish na. ²³ Rashaxo tsi quiha cárcel qui ja niacanicuë. Jatsi cárcel obëso ca ja yobacanicuë jia tsi jato ó ja bësöno, ja paxayamacano iquish na. ²⁴ Jatsi quiha cárcel nëpax ca naquëtë qui jato ja nanënicuë chama bá yobani ca nicaxo na. Nanëxo tsi quiha jihui para quini jaya cato ó tsi jato tahë bo ja achamaniquë. Tsëquëtimaxëni ja icani quiha.

²⁵ Jatsi toa baquichá tsi quiha Dios qui bëhoxhi tsi Silas, Pablo iniquë. Bëhoxpama tsi ja quëquë-quëquëshinacanicuë. Tocajacano tsi quiha jato qui presó ca achiqui cabá nicanicani quiha. ²⁶ Jatsi yajotapitsi quiha mai niquë. Anomaria tsi preso yajohacacani quiha. Japëquëyoniquë preso ó ca caiti bo tëquë. Mërisyocanicuë achiquinish caba mënëxëti cadenabo ri. ²⁷ Jatsi preso obëso ca bësoniquë. Preso ó ca caiti bo japëquë ca jisi tsi quiha achiquinish cabo paxani nori ca ja quëscahuani quiha. Jatsi jahuë chibiquiti saipi ja natsëcaniquë jamë ixëna. ²⁸ Jama, ja qui Pabló quënaniquë joi pistiamá no:

—Iyamahuë. Iyamahuë. Néa xo noqui tëquëta —iquiina.

²⁹ Jatsi quiha preso obëso cató pëxë baaniquë. Bixo tsi quiha mëri tsi ja jiconiquë. Jicohax mëmë-mëmë tsi quiha Pablo, Silas, tihi cabo bësojó ja mëniniquë. ³⁰ Jatsi catcha jato mëpíhax, —¿Jënhuaxëhi ni ëa ra, joni bá, xabahamahacaxëna? —i jato qui ja niquë.

³¹ Jatsi ja quëbicaniquë:

—Ibo Jesucristo qui chitimicana. Jatsi xabahamahacaxëqui mato, naa mia, mí-na bo ri —iquiina.

³² Jatsi quiha preso obëso cato, jahuë xobó ca bo, tihi cabo qui Dios Chani ja yoacanicuë.

³³ Jasca, baquichá tsi quiha jato sëquënë, jato quëësi bo, tihi cabo preso obëso cató chocohaniquë. Jaquirëquë preso obëso cato, jahuë-na bo, tihi cabo ashimahacanicuë.

³⁴ Jatsi jahuë xobo qui jato ja bënicuë jato orihuaxëna. Rani-raniniquë preso obëso cato ra. Rani-ranioniquë jahuë xobó cabo tëquë, Dios qui ja chitimicani iqui na.

³⁵ Baquishmarí tsi quiha preso qui romanoba chama bá policia bo raaniquë jato paquëmati chani ya. ³⁶ Jatsi Pablo qui preso obëso ca chaniniquë:

—Joquë chani ra. Ma paquëmahacaxëti xo ii quiha yacatá ca chama bo. Jia tsi bocahuë —iquiina.

³⁷ Jama, policia bo qui Pablo chaniniquë:

—Mahitsa no rashahacahitaquë pë, nohiria bo bësojo ax na. Juez qui noqui ma boyamahitaquë ra, toa ax tsi noqui quësoxëna. Anoma quiha. Romanobo yoi ca noqui xo naa ra. Anoma tsi xo toa preso qui noqui romanobo ja niacanaina iquia. ¿Jaboqui jonë tsi noqui raacacahi ni pa? Cayamaqui noa ra. Nëri ja bëparicano ra noqui tsëcaxëna. Jamë yoi xo tsi noqui ja paquëmacano iquia —nëa tsi policia bo qui Pablo nëcanicuë.

³⁸ Jatsi quiha yacatá ca chama bo qui Pablo chani policia yoanicuë. Romanobo Pablo, Silas, tihi cabo ini ca nichax ja raquë-raquëcaniquë. ³⁹ Raquëhax tsi quiha preso qui ja bocanicuë ishima tsi preso quima jato mëpíxëna. Mëpíhax tsi quiha jato yaca catcha qui jato ja chimaticanicuë. ⁴⁰ Jatsi preso jibaya tsi quiha Lidia xobo qui ja bocanicuë, toá ca chahahuacanaibo qui chanixëna. Jato ja chamahuani quiha. Chamahuaxo tsi quiha ja jisbayacanicuë.

17

Tesalónica cabo Pablo qui caxanina

¹ Filipos ax riquibaya tsi quiha Anfípolis, Apolonia, tihi ca yaca bo Pablo Silas nataniniquë. Natanihax Tesalónica qui ja cahëcaniquë. Toá tsi jodioba catiti xobo ini quiha. ² Cahëxo tsi quiha jato catiti xobo qui Pablo caniquë. Jahuë jabi quiha. Tres ca joiti bari no tsi quiha Dios Chani yoati tsi jato bëta ja chaninanicuë. ³ Chaninaxo tsi quiha Dios Chani jato qui ja bërohuaniquë. Cristó tënëxëhaina, ja rësoxëhaina, ja bësoxëquëxëhaina, tihi cabo jato Xabahamati Ibo iti nori ca ja jismani quiha.

—Mato Xabahamati Ibo-iboria tsi xo naa Jesu ë yoahaina iquia —i jato qui ja niquë.

⁴ Jatsi quiha chahahuaniquë huësti ca jodiobo. Chahahuahax tsi quiha Pablo, Silas, tihi cabo qui ja riicaniquë. Jasca, chahahuaniquë huëstima ca Dios qui aracanai ca carayanabo ri. Chahahuaniquë huëstima ca chama ba ahui bo ri. ⁵ Jatsi ja chahahuacaquë tsi quiha toa chahahuayamahai ca jodiobo caxaniquë. Caxaxo tsi quiha plazá ca bohohai ca chiquixëniria ca joni bo ja catiacaniquë ja yosicano. Yosipama tsi quiha Jasón icanai cato xobo qui ja jabacaniquë Pablo, Silas, mërahi na. Cacha, naa yacatá ca nohiria bo qui jato ja bëcasni quiha. ⁶ Pablo, Silas, tihi cabo ja yopacanicuë. Yopaxo tsi quiha xobo ibo Jasón, toá ca chahahuacanaibo huëtša bo, tihi cabo ja xërëcaniquë cacha yacatá ca chama bo qui. Xërëpama tsi quiha ja quënacanicuë:

—Jatiroha cato xo tsi nohiria bo yosicani quiha naa Pablo, Silas, iqui noa. Jaboqui noba yaca qui ja bëcahitaquë pë. ⁷ Jasca, noba Jasón tsi xo toa naa joni bo otohaina ra, jahuë xobo xo no. Jasca, noba chama-chamaria yoba pasomaha chanicani quiha pë. “Tobi chama huëtša, naa Jesu icanai cato” icani quiha ra —nëa tsi chama bo qui ja nëcacanicuë.

⁸ Jatsi shina-huëjënanicuë yacatá ca nohiria bo, jato chama bo ri, jato qui ja quësocanai ca nicahax na. ⁹ Jatsi paquëmanox pari tsi quiha chama bá parata bicasnicuë pë. Jatsi Jasón, chahahuacanaibo, tihi cabá jato qui parata aniquë paquëmahacaxëna.

Yaca Berea qui Pablo Silas shishonina

¹⁰ Jatsi bamaxoma tsi quiha Berea yaca qui Pablo, Silas, tihi cabo chahahuacanaibá raatapinicuë. Cahëhax tsi quiha jodioba catiti xobo qui ja bocanicuë. ¹¹ Jabi Tesalonicá ca jodiobo oquë naa Bereá cabo ini quiha. Pablo chani qui ja nica-nicariacani quiha. Jatiroha ca barí tsi quiha Quënhëcanish cabo ja tsaya-tsayacanicuë, jabija ca Pabló yoahai ca iqui ca cahëxëna. ¹² Jatsi Jesu qui chitiminiquë huëstima ca jodiobo. Jasca, chahahuaniquë huëstima ca carayana ca joni bo, yoxa bo, tihi cabo ri, naa nohiria rëquënicanaibo. ¹³ Jatsi quiha Berea xo tsi Dios Chani Pabló yoahi ini ca Tesalonicá ca jodiobá nicaniquë. Nicahax ja bëcaniquë pë nohiria bo yosixëna. Pablo qui nohiria bo ja itsisnamacanicuë ra. ¹⁴ Ja iqui tsi chahahuacanaibá Pablo raanicuë ra ia quëpë qui. Jama, Berea ó tsi quiha Silas, Timoteo, tihi cabo chitëmicuë chahahuacanaibo mëbixëna. ¹⁵ Jatsi Atenas yaca qui huësti huësti ca xatë bá Pablo chimatinicuë. Chimatihax jahari ja bocanicuë jato xobo qui. Silas, Timoteo, tihi cabo qui Pablo chani ja bocani quiha. Mëri tsi ja bëcati ó Pablo quëeni quiha. Jabi tocani quiha jahuë chani.

Atenas tsi Pablo chitënina

¹⁶ Atenas xo tsi mana-manapama tsi quiha Pablo shina-motsiquinicuë yacatá ca ídolo bo tsayahax na. ¹⁷ Jasca, jodioba catiti xobó tsi quiha ja chaninanicuë, toá ca jodiobo, Dios qui aracascanai ca carayanabo, tihi cabo ya. Jasca, plazá ca nohiria bo ya ja chaninanicuë Jesu yoati na. ¹⁸ Jatsi epicüreobo, estoicobo, tihi ca icanai ca maxó ca joni bá Pablo qui joi mëranicuë. Tiisi jayanish ca joni bo ja icani quiha. Chanihax,

—¿Jënihi ni naa bahu sa? —i huësti huësti ca niquë.

Jasca,

—Tonia jamëri ca dios bo qui noqui aramacatsi quiha pa —i huëtša bo niquë.

Jabi toca tsi ja chaninacani quiha, Jesu, ja bësotëquëhaina, tihi cabo Pablo chanini iqui na. ¹⁹ Jatsi quiha Pablo qui joi ja amacanicuë jahuë chani nicacasqui na. Amaxo tsi quiha jato chaninati xobo, naa Areópago icanai ca qui ja boniquë. Bohax,

—Mí yoahai ca tiisi paxa ca cahëcasqui noa ra. ²⁰ Noqui jamëri tsi xo toa mi yoahaina. Mí yoahai ca noqui mi bërohuano ra —i Pablo qui jaca niquë.

²¹ Jabi tiisi-naxëni ca Atenás ca nohiria bo, toá ca racacanai ca carayanabo, tihi cabo ini quiha. Jaha tsi Pablo chani ja nicacascani quiha. Jato qui jia ini quiha tiisi paxa ca nicahaina, chaninacanaina, tihi cabo. Jato jabi quiha.

²² Jatsi jato bësoj tsi quiha, naa Areópago xara tsi Pablo niinicuë chanixëna. Chanihax, —Dios bo qui araxëni ca nohiria bo xo mato tia. Toa ë jisquë ra, Atenás ca joni bá. ²³ Mato yacatá tsi co-copama tsi mato arati itiria bo ë jisquë ra. Jisi tsi naa quënë pistia ca ë jisquë huësti ca altar ó no. “No cahëhama ca dios bax na” ii quiha jahuë quënë ra. Jabi naa Dios ë yoahai ca tsi xo toa naa ma cahëhama ca dios, naa ja qui ma arahaina.

²⁴ Jabi Dios yoi tsi xo toa naipa, mai, tihi caba Ibo-iboria, naa jatiroha ca nëhohuanish cato iquia. Joni bá acani ca arati xobó tsi racayamahi quiha. ²⁵ Naa Dios mëbitimaxëni xo nohiria, ja narisyamahai ca iqui na. Jasca nohiria bo qui jatiroha ca Ototi Ibo-iboria tsi xo naa. Jatiroha cabo bësomahi quiha. Noqui yoi xacamahi quiha.

²⁶ Jasca, huësti ca joni quima jatiroha ca nohiria bo nëhohuahacani quiha. Nëhohuaxo tsi quiha naa mai tëquë tsi quiha jato ja racamaniquë. Jasca, ja bësocanai ca xaba naa Dios yoi janani quiha. Jasca, jatiroha ca nohiria bo qui jato mai ja ani quiha racati. ²⁷ Jabi tocaniquë Dios yoi, ja qui nohiria bá mërano iquish na. Mërapiquí tsi ja chahahuacamitsa ra. Jabi nohiria qui basima xo Dios yoi ra. ²⁸ Jabi Dios yoi iqui tsi bëso xo noa ra. Ja iqui tsi mohiqui

noa. Ja iqui tsi naa maí tsi racaqui noa ra. Jasca, “Dios xocobo xo noa” ζiyamayamacahi ni mato maestro bo ra? ²⁹ Jabija xo ra. Dios xocobo yoi bo xo noa. Jahué xocobo pi inono tsi ζjēnahuarihax raca oro, plata, maxaxa, tihí cabo nohiria bá acai ca jaria ca Díos ina ra? Toca ma xo Dios iquia. ³⁰ Jabi nohiria bá Dios cahēyoyamatiyá tsi quíha jato jocha Díos mataraniqué. Jama, jaboqui ja qui bēsoxēti xo nohiria bo tēquē ii quíha ra. ³¹ Jatsi quiniacaxēcahué. Nohiria bo copiti bari ja janani quíha. Toa barí tsi quíha mēstē tsi nohiria bo tēquē copixēhi quíha ja bini ca joni yaxo na. Copiti Ibo-iboria ixēhi quíha naa joni ra. Jabi naa joni rēsoquē tsi quíha Díos bēsotēquēmaniqué ra. Ja iqui tsi Dios parayamahai ca cahēqui noa —nēa tsi jato qui Pablo nēcāniqué.

³² Jatsi “Bēsotēquēxēhi quíha nohiria bo” i Pablo quē tsi quíha osa-osāniqué toá ca huēsti huēsti cabo. Jama,

—Mi chani nicatēquēcasqui noa ra, naa nohiria bo bēsotēquēxēhai ca yoati na —i huēsta bo niqué.

³³ Jatsi Pabló jisbāyaniqué. ³⁴ Jama, chahāhuaniqué huēsti huēsti ca jahué chani nicanish cabo. Chahāhuahax Pablo maxo qui ja riicaniqué. Riini quíha toa Areopagó ca maxo inish ca joni, naa Dionisio icānai cato. Chahāhuani quíha huēsti ca yoxa, naa Dámaris icānai cato. Jasca, chahāhuaniqué nohiria huētsa bo ri.

18

Corinto qui Pablo shishonina

¹ Tiisimāxo tsi quíha Atenas Pablo jisbāyaniqué. Jisbaya tsi quíha Corinto yaca qui ja caniqué. ² Corinto qui cahēxo tsi quíha jodio huēsti ca ja bēchaniqué, naa Aquila icānai cato. Pontó maí conish ca naa joni ini quíha. Jasca, Corinto qui jobēna ja ini quíha jaa ri, jahué ahui ya. Jato mai, naa Italia ax ja jabacani quíha toá ca maí ca chama-chamaria, naa Claudio icānai ca iqui na. Roma yaca quima jodiobo tēquē ja raani quíha. Cahēxo tsi quíha jato Pablo jisi caniqué. ³ Jatsi jato bēta ja chitēniqué yonocoxēna. Jabi parata quēshpi tsi jato bēta xo tsi oxti raiti xobo ja ani quíha iniāxēna. ⁴ Jatsi jatiroha ca joiti barí tsi quíha jodioba catiti xobo qui Pablo caniqué Jesucristo Chaní yoaxēna. Jesu qui toá ca jodiobo, carayanabo, tihí cabo ja mēpicasni quíha.

⁵ Jatsi Macedonia maí ax Silas, Timoteo, tihí cabo cahēquē tsi quíha jahué yonoco, naa oxti xobo acai ca ja jēnēniqué, jatiroha ca barí tsi Dios Chaní yoacasquí na. Xabahamati Ibo Jesu ini ca ja yoaniqué jodiobo qui. ⁶ Jatsi Pablo qui ja caxacāniqué toa chani nicacasyamahi na. Caxaxo tsi quíha Pablo ja ocāhuacāniqué. Jarohari tsi jato ja jisbāyaniqué. Jama, jisbāyanox pari tsi quíha jahué sahuéti ca cospo ja rij-rijhāniqué ja chāhai ca jismāxēna.

—Mato shina ri tsi xo ra, Díos mato qui pi quēsoquē no. Mahitsa Dios Chaní ma nicaquē ra. Jaboqui carayanabo qui caxēquia jato qui jahué Chaní yoaxēna —i jato qui Pablo niqué.

⁷ Jato jisbaya tsi quíha toá ca catiti xobo tapaí ca xobo qui ja caniqué tiisimāxēna, naa Justo icānai cato xobo. Jabi Dios qui arahai ca naa joni ini quíha. ⁸ Jasca, Ibo qui chitimini quíha toa catiti xobo obēso cato, naa Crispo icānai cato. Chitimini quíha jahué xobó cabo ri. Toatiyá tsi quíha huēstima ca Corintó ca carayanabo chitiminiqué Ibo Chaní nicahax na. Ja ashimahacayocani quíha. ⁹ Jaquirēquē huēsti ca baquichá tsi quíha Pablo tēnamēniqué. Tēnamējano tsi Pablo qui Ibo chaniniqué. Chanihax,

—Nohiria bo qui raquēyamahué. Mi pasiyamano. Noho chani mi yoano ra. ¹⁰ Jari tobi quíha huēstima ca yacatá ca ē qui chitimixēti cabo ra. Yama tsi xo toa mia acaina ra, mi nohó ē bēsohai iqui na —i ja qui Ibo niqué.

¹¹ Jatsi un año y medio no tsi Corintó tsi Pablo chitēniqué jato xērēquē xo tsi Dios Chaní yoaxēna.

¹² Toatiyá tsi quíha departamento Acayá ca obēso cato, naa gobernador Galión iniqué. Jatsi jodiobo Pablo qui tsaminiqué rē. Tsamixó tsi quíha tribunal, naa nohiria copiti iti qui ja bocaniqué ja qui quēsoxēna. ¹³ Boxo tsi,

—Anoma tsi xo naa joni acaina ra. Dios qui arati quinia jamēri ca noba jimibo qui yoahi quíha pē. Noba jabi, noba yoba, tihí cabo pasomaha tsi xo toa ja yoahaina ra —nēa tsi Galión qui ja nēcāniqué.

¹⁴ Quēbipaima Pablo iquē tsi quíha Galión jodiobo qui chaniniqué:

—Jisa jodiobá. Yama tsi xo toa yoi ca naa joni acana ra. Ja yosipirohano tsi yoi ca pi ja aarohano tsi jia tsi mato qui ē nicaqué aqué. ¹⁵ Jama, mato chani bo, mato jabi bo, mato yoba bo, tihí cabo tahēhax tsi iquinaqui mato pē. Toa nicacasyama xo ēa ra. Toca ca jahué bo copyamaxēquia ra —nēa tsi bēcanish ca jodiobo qui Galión nēcāniqué.

¹⁶ Chanixo tsi quíha tribunal quima jato ja raaniqué. ¹⁷ Jatsi jodiobá jisbāyaniqué. Jatsi carayanabá jato catiti xobo obēso cato, naa Sóstenes qui ja tsamicāniqué pē. Tsamixó tsi

quilha ja sētiacaniquē tribunal xobo bēsojo xo na. Chama Galión qui jēnima ini quilha ja acanina pē.

Jahari Antioquia qui Pablo bacanina

¹⁸ Jatsi naama tsi quilha Corintó tsi Pablo chitēniquē. Jarohari tsi toá ca xatē bo ja jisbayaniquē. Jisbaya tsi quilha Siria mai quiri catsijaniquē barcó no. Aquila, Priscila, tihi cabá Pablo chimatini quilha. Cahax Cencrea yaca qui ja cahēniquē. Toa xo tsi quilha Pabló jahuē boo maxconiquē, parayamahai ca chani Dios qui ja yoani iqui na. Jodioba jabi ja ini quilha. Maxcorohax ja catēquēniquē. ¹⁹ Cahax Efeso yaca qui ja cahēcaniquē. Nēá tsi quilha Priscila, Aquila, tihi cabo chitēniquē. Jasca, yacatá ca jodioba catiti xobo qui shishohi Pablo caniquē. Toa xo tsi quilha jodiobo ya ja chaninaniquē Jesu yoati na. ²⁰ Jatsi quilha Pablo qui joi ja amacaniquē naama tsi ja chitēno. Jama, chitēnoma ja ini quilha. ²¹ Jisbaya tsi quilha barco qui ja jicotēquēniquē Efeso qui caxēna. Joihuahax,

—Jerusalén jari ē cati xo ra. Basima tsi xo fiesta ra. Jama Dios shina pi ja no tsi jahari joxēquia tia mato qui shishoxēna ra —i jato qui ja niquē.

²² Jatsi quilha Cesarea yaca qui ja rērecaniquē. Rērēhax mai tsi Jerusalén qui ja caniquē iglesiá ca xatē bo joihuaxēna. Jaquirēquē Antioquia qui ja catēquēniquē. ²³ Naama tsi Antioquia tsi ja chitēni quilha. Jaquirēquē Galacia, Frigia, tihi ca mai bo qui ja catēquēniquē toá ca chahahuacanaibo chamahuaxēna.

Efeso xo tsi Dios Chani Apolós yoanina

²⁴ Toatiyá tsi quilha tobi iniquē toa Alejandriá tsi conish ca jodio, naa Apolos icanai cato. Efeso yaca qui shishohi ja joni quilha. Jiaria tsi chaniti naa joni cahēniquē. Jasca, Quēnēhacanish cabo ja cahēyoiniquē jaa ri. ²⁵ Jasca, Iboba quinia ja tiisimahacaniquē. Jesu quinia cahēxo tsi quilha jia tsi toá ca nohiria bo ja tiisimaniquē. Jama, ashimanish ca Juan chani roha ja cahēni quilha. ²⁶ Jabi raquēxoma tsi Efeso ca jodioba catiti xobo xo tsi Jesu Chani yoati ja chitahēhuaniquē. Jatsi quilha Priscila, Aquila, tihi cabá jahuē chani nicaniquē. Nicaxo tsi quilha ja qui joi ja amacaniquē jato xobo qui ja jono. Jatsi oquē tsi quilha Apolos qui Dios Chani ja bērohuacaniquē oquē tsi ja cahēno iquish na. ²⁷ Jaquirēquē Acaya mai qui Apolos cacasniquē Dios Chani yoaxēna. Jaha tsi Efeso ca xatē bá mēbicaniquē. Mēbixo tsi quilha ja bax carta ja quēnēcaniquē Acayá ca xatē bo qui, jia tsi Apolos ja joihuacano iquish na. Jatsi toa mai qui ja cahēquē tsi quilha anomaria tsi toá ca xatē bá Apolos joihuaniquē. Jatsi jia tsi toá ca chahahuacanaibo Apolós mēbi-mēbiniquē, Dios noihaí cató no. ²⁸ Toá tsi quilha chamá tsi jodiobo ya ja chaninaniquē nohiria bo bēsojo ax na. Chaninaqui tsi quilha jato ja bēboniquē, Quēnēhacanish cabá tsi jato Xabahamati Ibo Jesu ini ca jismaxo na.

19

Efeso qui Pablo canina

¹ Jabi Corintó tsi Apolos chitēno tsi quilha Efeso yaca qui Pablo cahēniquē. Maca bo ja natanini quilha. Cahēxo tsi quilha huēsti huēsti ca chahahuacanaibo ja bēchaniquē. ² Bēchaxo tsi quilha jato ja nicaniquē:

—¿Espíritu Santo ma bini, chahahuaxo na? —iquiina.

Jatsi,

—Biyamaqui noa. ¿Tsohuēcara ni naa Espiritu Santo sa? Nicayamaqui noa rē —i Pablo qui jaca niquē.

³ Jatsi Pabló jato nicaniquē:

—¿Jēnahuarihax ma ashimahacani sa? —iquiina.

Jatsi,

—Juan yoani cató tsi no ashimahacani quilha —i jaca niquē.

⁴ Jatsi Pabló jato yobaniquē:

—Juan tiyá tsi quilha ashimahacaniquē toa jato jocha quima Dios quiri bēsocanaibo. “E cho joxēhai ca qui ma chitimiti xo ra” i nohiria bo qui ja ni quilha. Jabi naa ja cho jonish ca tsi xo Jesu ra —i jato qui Pablo niquē.

⁵ Jatsi Jesucristo jané tsi ja ashimahacacaniquē jahuē chani nicahax na. ⁶ Jatsi Pabló jahuē mēquē jato ó janaquē tsi quilha Espiritu Santo jato qui jiconiquē. Jatsi jamēri ca joi bá tsi quilha chanitsijacaniquē. Dios Chani ja yoacani quilha. ⁷ Jabi doce ca joni bo ja icani quilha.

⁸ Jaquirēquē catiti xobo qui Pablo caniquē jodiobo qui chanixēna. Tres oxē no tsi quilha raquēxoma tsi bēroria tsi jato qui Dios Chani ja yoaniquē. ⁹ Jama, jahuē chani qui nicacasyamaniquē misco bo. Jesu qui ja chitimicasyamacani quilha. Jasca, nohiria bo bēsojo xo tsi Jesu quinia ja ocahuacani quilha. Jarohari tsi Pabló jato jisbayaniquē. Jisbaya tsi quilha toá ca chitiminish cabo ja boniquē ja bēta. Jatsi Tirano escuela qui ja bocaniquē Dios qui araxēna. Jatiroha ca bari tsi quilha Dios Chani yoati tsi ja chaninacaniquē. ¹⁰ Dos

año no tsi quiha Pabló jato tiisimaniquë toa xo na. Jaha tsi quiha jatiroha ca Asia maí ca nohiria bo, naa jodiobo, carayanabo, tihi cabá Iboha Chani nicaniquë ra. ¹¹ Jasca, anomaria Diós ani ca jisti bo iniquë, naa Pabló anina. ¹² Ja motsani ca pañuelo bo, raiti quësi bo, tihi cabo iquicanaibo qui ja bocaniquë jënimahua-xëna. Jatsi jënimahuahacani quiha noitiria cabo. Jasca, jënimahuahacani quiha yoshi bo jayanish cabo ri. Tsëquëyoni quiha jato yoshi bo.

¹³ Toatiyá tsi quiha tobi iniquë toa huësti huësti ca bohocanai ca jodiobo, naa yobë jascaria cabo. Nohiria bo quima yoshi bo ja tsëcacani quiha jato ri. Jatsi Jesu janë tsi ja tanamacascaniquë yoshi bo tsëcacëna.

—Jesu janë tsi, naa Pabló yoahai ca janë tsi tsëquëcahuë iqui noa —i jaca paoniquë pë.

¹⁴ Jabi tocapaoniquë Esceva baquë bo, naa jodioba arati ibo ba chamá-na bo. ¹⁵ Jatsi yoshi bá quëbiniquë:

—Jesu, Pablo, tihi cabo cahëqui noa. Jama, ¿tsohuëcara ni mato ra? —iquiina.

¹⁶ Jatsi quiha toá ca yoshi jaya ca joni jato qui tsaminiquë. Caxaxënia toa joni ini quiha. Sëtiapama tsi jato ja bëboniquë ra. Jatsi jahuë xobo quima ja jabayocaniquë. Jaxchahacani quiha jato raiti. Tsoboco ja icani quiha. Anomaria ja sëtiahacani quiha. ¹⁷ Jatsi ocapijani ca Efesó ca nohiria bá nicaniquë, naa jodiobo, carayanabo tëquë. Nicahax ja raquë-raquëcaniquë. Jasca, Ibo Jesu janë nohiria bá ocahuacaniquë.

¹⁸ Jasca, bëcaniquë chahahuacanaibo ri jato jocha bërohuaxëna. Tobi ini quiha jato jabi yoi ca ja acanaina rë. Jatsi jato yoixënia ca jabi bo ja bërohuacaniquë. ¹⁹ Yobë i-ipaonish cabá jato libro yoi bo bëcani quiha mëshaxëna. Copixëni ini quiha toa ja mëshacanaina. Cincuenta mil ca parata quiha. ²⁰ Tocajacaquë tsi quiha mëri tsi Iboha Chani pacananicuë. Toa Chani nohiria bá nicacasniquë ra.

²¹ Jaquirëquë Jerusalén qui Pablo cacasniquë. Macedonia, Acaya, tihi ca mai bo natani-hax na.

—Tihi cabo qui shishohax Roma qui ë cati xo —i Pablo niquë.

²² Jatsi Macedonia mai qui canox pari tsi quiha jahuë rabëti bo, naa Timoteo, Erasto, tihi cabo ja raaniquë rëquë. Jatsi Asia mai ó tsi jari ja chitënicuë, toa xo tsi Dios Chani yoaparicatsi na.

Efesó ca iquinacanaina

²³ Toatiyá tsi quiha chahahuacanaibo tahëhax tsi anomaria iniquë toa nohiria bá yosicanaina ra. ²⁴ Tobi ini quiha chahahuacanaibo qui caxahai ca joni, naa Demetrio icanish cato. Platá tsi arati mishni bo ja ani quiha parata quëshpi na, naa jato diosa Diana arati xobo jaria cabo. Jasca, huëstima ca yonati bo ja jayani quiha. Toca ca yonocó tsi quiha huëstima ca ganancia bo ja acani quiha. ²⁵ Chahahuacanaibo tahëxo tsi quiha jahuë yonati bo, yonococanaibo huëtsa bo, tihi cabo ja quënacanicuë. Quënahax,

—Jisa joni bá. Diana iqui tsi yonoco jiaría ca jaya xo noa ra. Ja tahëxo tsi noba sueldo biqui noa ra. ²⁶ Jama, tobi naa Pablo icanai cato rë. Toa joni tsayacahuë. “Dios bo ma xo toa ma acaina” ii quiha pë. ¿Toa ma nicayamaha? Jasca, jaboqui jahuë chani chahahuahi quiha huëstima ca nohiria bo rë. Nëbi Efesó ca nohiria bo, Asia maí ca nohiria bo, tihi bo janyama mëpili quiha naa joni ra. ²⁷ Anoma quiha. No acái ca jahuë bo nohiria bá copicasyamamitsa iquia. Jasca, noba diosa Dianá jahuë oquë-oquëria bënómitsa ja tocapiquë no. Jaboqui ja qui arahí quiha Asia maí ca nohiria bo tëquë ra. Ja qui arahí quiha maí ca nohiria bo tëquë ra. Jama, ja yoahai ca iqui tsi noba Diana qui yosanatsicani quiha rë —nëa tsi joni bo qui Demetrio nëcaniquë.

²⁸ Jatsi toa dios bo acanaibo itsisnanicuë jahuë chani nicahax na. Quëntsijahuacaniquë:

—Oquë-oquëria ca tsi xo noba Efesó ca diosa Diana ra —iquiina.

²⁹ Jatsi quiha nohiria ba pacotsa pacananicuë yacatá no. Caxa ja icani quiha. Jatsi Pablo dos ca rabëti bo, naa Macedonia mai ax ja bëta bëcanish ca Gayo, Aristarco, tihi cabo qui ja tsamicanicuë. Tsamixo tsi quiha jato i-iti cancha-cancharia qui jato ja xërëcaniquë.

³⁰ Ocapijani ca nicahax cancha qui Pablo jicocasní quiha jaa ri nohiria bo bësojó tsi chanixëna. Jama, toá ca xatë bá Pablo quëtianiquë cancha qui ja jicoyamano. ³¹ Jasca, Pablo qui toa yacatá ca chama bá, naa jahuë rabëti bá chani raanicuë ja jicoyamano. Caxaxënia toa nohiria bo ini quiha. ³² Jabi anomaria toa cancha ó ca nohiria ba pacotsa iniquë. Jasca, yama ini quiha jato rëquënititi ibo, naa jato pasimati cato. Anomaria ini quiha jato jamëri ca quënacanaína. Jasca, jënieriahax ja bëcani nori ca huëstima ca nohiria bá cahëyamani quiha: —¿jënieriahax no catiha sa? —iquiina.

³³ Jatsi nohiria tirixëni bësojo qui jodiobá Alejandro icanai ca chitijhaniquë nohiria bo qui chanimaxëna. Jatsi Alejandro jahuë mëquë huishqui-huishquihaniquë nohiria bo pasimaxëna. Jato qui ja chanicasni quiha. ³⁴ Jama, jodio ja ini ca jisí tsi quiha oquënaniquë nohiria ba pacotsa ra. Carayanabo qui yoi jodiobo ini quiha.

—Oquë-oquëria ca tsi xo noba Efeso ca diosa Diana ra —i nohiria bo niquë jato joi choxahi na.

³⁵ Jatsi quiha yacatá ca secretario, naa papi obëso ca joniquë. Jarohari tsi nohiria bo pasimati mëtsa ja iniquë. Pasimahax,

—Jisa Efeso ca joni bá. Noba diosa-diosaria Diana arati xobo, jahuë paquënish ca jaria, tihí cabo ototi ibo ca noqui xo naa ra, naa noba yacata. Toa cahëhi quiha maí ca nohiria bo tëquë iquia. ³⁶ ¿Jabija ma ni ë yoahana ra? Jatsi pasicana. Quiniacaxëcahuë, yoyo ca ma ayamano ra. ³⁷ Nëbi naa joni bo ma bëquë rë quësoxëna. ¿Noba Diana arati xobó ca jahuë bo ja yomacana? ¿Noba diosa ja ocahuacana? Ayamacaqui iquia ra. ³⁸ Jabi naa joni bo qui Demetrio, jahuë yonati bo, tihí cabo quësocasno tsi tobi quiha gobierno juez bo iquia. Jato qui ja bocati xo. Toa ax tsi jato qui ja quësocano iquia. ³⁹ Jahuëcara huëtsa ó pi quëëcatsi tsi juez bo qui ma bocati xo nicaxëna. Toa gobierno xobo xo tsi mato nicacaxëceni quiha toá ca chama bo iquia. ⁴⁰ Jasca, ma pacots-huaha iqui tsi gobierno pasomaha no nori ca ja quëscahuacamitsa pë, naa Romá ca chama bo. Jatsi quiniacaxëcahuë. Noqui pi ja nicacano tsi ¿jënixëhi ni noa pë, naa pacotsa, ma yosihaina, tihí cabo tahëhax na? Bërabixëqui noa iquia —nëa tsi nohiria bo qui yacatá ca secretario nëcaniquë.

⁴¹ Jatsi jato xobo qui nohiria bo ja raaniquë chanixo na.

20

Macedonia, Grecia, tihí ca mai bo qui Pablo canina

¹ Jabi ja yosicanai ca jatiquë tsi quiha chahahuacanaibo Pabló catianiquë jato qui chanixëna. Dios Chaní tsi chamahuahax tsi quiha “Caquia rë” i jato qui ja niquë. Joihuahax Macedonia mai qui ja riquiniquë. ² Toa mai natanipama tsi toá ca xatë bo ja chamahuabonaniquë. Jarohari tsi Grecia mai qui ja cahëniquë. ³ Cahëhax tsi quiha tres oxë no tsi ja chitëniquë. Jatsi barcó tsi Siria mai qui capaima ja iniquë, jodiobá acasni ca nicahax na. Ja quëshpi tsi jahari Macedonia mai qui ja caniquë. ⁴ Jabi tobi ini quiha Pablo chimaticanaibo. Tobi ini quiha Sópater, Berea yaca ax jonish cato. Tobi ini quiha Aristarco, Segundo, naa Tesalónica ax bëcanish cabo. Jasca, tobi ini quiha Gayo, naa Derbe yaca ax jonish cato, jatsi Timoteo. Tobi ini quiha Tíquico, Trófimo, naa Asia mai ax bëcanish cabo. Tihí cabá Pablo chimatiniquë, Dios Chani ja yoaquë no. ⁵ Jatsi noqui, naa Pablo, ëa, naa Lucas, tihí ca noqui bëbo Troas qui naa joni bo bocaniquë. Toa xo tsi quiha noqui ja manacaniquë. ⁶ Jama pascua fiesta iqui tsi Filipós tsi no chitëpariniquë. Jaquirëquë Troas qui no caniquë noqui ri, barcó no. Cinco ca bari tsi quiha no rërëniquë. Rërëxo tsi quiha huësti ca semana no raaniquë toa xo na.

Troas qui Pablo shishonina

⁷ Jatsi sábado, naa mitsëmono tsi quiha toá ca chahahuacanaibo ya no catiniquë origiuxëna, shiati axëna. Huëaquë cacatsi tsi naama tsi quiha Pablo jato qui chaniniquë. Naa baquichá tsi quiha jari chanihi ja ini quiha. ⁸ Jabi tobi ini quiha huëstima ca lamparina bo toa mana ca naquëtë xara cato. ⁹ Bëhuëjá tsi quiha tsaho shinapayo iniquë. Jabi Pablo chaniroha-chanirohano tsi quiha coshinaniquë naa shinapayo bëro ra, naa Eutico icanai cato. Oxahax tsi quiha nëama tres pisos tsi quiha ja paquëniquë mai qui. Topijahuacaquë tsi quiha bësoyama ja iniquë. ¹⁰ Jatsi Pablo botëniquë. Mënixo tsi quiha shinapayo ja iconiquë. Icohax,

—Arayamacana. Bëso xo ra —i jato qui ja niquë.

¹¹ Jaquirëquë mana ca naquëtë qui ja catëquëniquë. Toa xo tsi quiha Iboha shiati ja picani quiha. Huëaticano tsi quiha jahuë chani Pablo jatihuaniquë. Jatsi Pabló jisbayaniquë huëaquë no. ¹² Jasca, paquëhax ca shinapayo jahuë xobo qui ja bocani quiha. Rani-raniniquë toa chahahuacanaibo ra.

Mileto qui Pablo shishonina

¹³ Jisbëria tsi quiha rëquë noqui, naa Pablo chimaticanaibo, ëa, tihí cabo caniquë Asón yaca qui. Barcó tsi no cani quiha. Tocanono tsi Asón qui Pablo jamë caniquë maí no. ¹⁴ Jatsi Asón xo tsi quiha Pablo no bëchaniquë. Bëchaxo tsi quiha barco qui jato no jicomaniquë. Jatsi barcó tsi Mitilene qui no caniquë noqui tëquëta. ¹⁵ Asón ax riquibëria tsi huëaquë tsi quiha Quío icanai ca tësëbë oquëria ca qui no cahëniquë. Oxabëria tsi quiha Samos icanai ca tësëbë qui no rërëniquë. Oxabëria tsi huëaquë Mileto yaca qui no rërëniquë. ¹⁶ Rërëhax Efeso yaca qui Pablo shishocasyamani quiha, bamahaxma tsi Jerusalén qui cahëcatsi na. Huëstima ca bari ja raacasyamani quiha Asia mai xo na. Jasca, Jerusalén tsi ja icasni quiha Pentecostés fiesta quëshpi na.

Efesó ca yosibo qui Pablo chaninina

¹⁷ Jama, Mileto no rërëquë tsi quiha toa xo tsi carta ca chani Efesó ca yosibo qui Pabló raaniquë, Mileto qui ja bëcano. ¹⁸ Jatsi yaca qui ja cahëcaquë tsi quiha Pabló jato yobaniquë: —Asia mai qui è jonitiya rohari no tsi è bësohai ca tëquë cahëqui mato iquia.

¹⁹ Yonati jascaria tsi mato xërëquë tsi è yonoco-yonoconiquë ra. Bëho ya è yonoconi quiha mato noihi na. Toatiyá tsi quiha è tènë-tènëniquë, ëa jodiobá acasni iqui na. ²⁰ Jasca, Dios Chani yoaquí tsi jia tsi mato è yobaniquë mato mëbixëna. Yacatá ca nohiria bo bësojo xo tsi mato xobo xo tsi tihí cabo xo tsi Dios Chani mato è yoaniquë. ²¹ Jodiobo, carayanabo, tihí cabo qui jia tsi Dios Chani è yoani quiha, “Mato jocha quima Dios quiri ma bësoxëti xo. Ibo Jesu ma chahahuano” i mato quiina. ²² Jasca, jaboqui Jerusalén qui caquia, Espiritu Santó ëa raahai iqui na. ¿Jënahucaxëcahi ni toá ca nohiria bo sa, è joquë no? Cahëyamaquia rë. ²³ Jama tënëti, preso qui nanëhacati, tihí cabo ó pasoquia cahëhax na. Toa ëa yobahi quiha Espiritu Santo pë, jatiroha ca yacata xo na. ²⁴ Jatsi è qui iriama tsi xo toa preso qui è nanëhacaxëhaina. Raquëyamaquia. E qui Jesucristó ani ca yonoco è jatihuati xo ra, naa nohiria bo Dios noihi ca Chani yoahaina.

²⁵ “Mato xërëquë tsi è co-copaoniquë, Diós nohiria bo otohái ca yoahi na. Toa Chani ma nicani quiha. Jama, jaboqui ëa jistëquëyamariaxëqui mato rë, è caquë no. ²⁶ Mato tëquë è chahahuamacasniquë iquia. Ja tsi xo toa pi ma xabahamahacacasyamano tsi noho shina ri ma xo ra. ²⁷ Dios Chani mato quima è quëtíayamaniquë yoaquí na. Dios shina tëquë nicaquë mato iquia. ²⁸ Jasca, mamë yoi, chahahuacanaibo tëquë, tihí cabo jia tsi ó bësocana. Jato ototi yonoco mato qui Espiritu Santó ani quiha. Jatsi jia tsi Dios iglesiá cabo otocana. Jahuë baquë nahai cató tsi ja copihacacani quiha. ²⁹ Jasca, mato è jisbayano tsi nëbi bëcaxëcani quiha mahitsa ca Dios Chani yoacanaibo, naa cama jascaria iquiina. Joxo tsi iglesiá cabo quëyocascaxë-cani quiha rë. ³⁰ Jasca, mato quima tsëquëxëhi quiha huësti huësti ca Dios Chani cahëyoyamacanaibo ri. Quiacaxëcani quiha rë iglesia quima chahahuacanaibo mëpixëna. ³¹ Jaha tsi quiniacaxëcahuë iquia ra. ¿Tres ca xëni no tsi bëho ya tsi mato è yobayama-yamani? Barihani, baquicha tsi mato è yoba-yobani quiha.

³² “Jatsi jaboqui Dios yoi, ja noihi ca chani chamaxëni cato, tihí cabo qui mato mëaquia ra. Mato chamahuati xo Dios yoi. Jasca, mato chamahuaxëhi quiha jahuë Chani ri. Mato shomahuaxëhi quiha ra, jahuë nohiria bo tëquë ja shomahuariahai jascaria. ³³ Jasca, tsayacahuë. Mato parata, mato oro, mato jahuëmishni bo, tihí cabo ó è quëyamaniquë mato bëtahi na. ³⁴ Noho mëquë yoi tsi è yonoco-yonoconiquë noho sueldo bixëna. Noho piti, noho jahuë bo tëquë, tihí cabo è copiniquë ra, ëmë yoi xo na. Jasca, noho rabëti bo ri è otiniquë. ³⁵ Tsayacahuë. Jënima tsi xo yonoco coshi. Toca tsi noitiria cabo mëbiti mëtsa xo noa yonocoquí na. Jatsi Ibo Jesu yoani ca ma shina-bënoyamano. “Raniquí mato jahuë bo bichi na. Jama, oquëxëhi quiha ma ranihaina noitiria cabo qui ma aquë no” i ja ni quiha —nëa tsi Pablo nëcaniquë yosibo qui chaníhi na.

³⁶ Yobahax tsi quiha rapotó tsi jato bëta ja niiniquë bëhox-xëna. ³⁷ Jatsi aratsijacanicuë. Pablo ja xëcocani quiha. Ja tatsocani quiha. ³⁸ Cohuë ja icanicuë, “Ea jistëquëyamariaxëqui mato” i ja ni quëshpi na. Jaquirëquë barco qui Pablo ja chimatiyocanicuë.

21

Jerusalén qui Pablo canina

¹ Jato joihuaxo tsi no jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha ía tsi mëstë Cos icanai ca tèsëbë qui no caniquë. Huinobaya huëaquë tsi quiha Rodas icanai ca tèsëbë qui no cahëniquë. Jaquirëquë Pátara icanai ca qui no rërëniquë. ² Toa xo tsi quiha barco no rarinanicuë Fenicia mai qui caxëna. ³ Jisbaya tsi quiha Chipre icanai ca tèsëbë no tarabiniquë, jahuë mëxojó no. Tarabibaya tsi Siria mai qui no cahëniquë. Jatsi Tiro yaca qui ja rërëhacani quiha carga janaxëna. ⁴ Jatsi toá ca xatë bo jisi no caniquë, carga ja niacaquë no. Siete ca bari no tsi quiha jato qui no shishoniquë ra. Jatsi Espiritu Santó chamá tsi toá ca xatë bá Pablo yobaniquë, “Jerusalén qui cayamahuë” iquiina. ⁵ Jatsi barco shomahuahacaquë tsi quiha no bacanicuë caxëna. Jatsi noqui ja chimatianiquë, jato ahui bo, jato xocobo ri. Barco qui tëmahinanox pari tsi quiha mai quëmápo tsi no niiniquë rapotó no, bëhoxparixëna. ⁶ Jato tëquë joihuahax tsi quiha barco qui no tëmahinanicuë. Jatsi jahari jato xobo bo qui ja bocanicuë.

⁷ Jatsi catëquëniquë barco. Riquibaya tsi Tolemaida yaca qui no rërëniquë. Rërëxo tsi toá ca chahahuacanaibo no joihuaniquë. Huësti ca bari tsi jato bëta no chitëni quiha. ⁸ Jatsi huëaquë riquibaya tsi Cesarea yaca qui no rërëniquë. Rërëhax toá tsi no chitëniquë Dios Chani yoati ibo-iboria Felipe xobó no. Jerusalén ca siete ó ca huësti ca inish ca naa joni ini quiha. ⁹ Jasca, cuatro ca bënë yama ca jahi bo ja jayani quiha, naa Dios Chani yoacanaibo. ¹⁰ Yoanoma ca bari huinocaquë tsi quiha noqui cahëniquë jodioba mai ax johax ca joni, naa Acabo icanai cato. ¹¹ Joxo tsi quiha Pablo cinturón bixo tsi jahuë mëquë yoi, jahuë tahë yoi, tihí cabo ja nëxanicuë. Jatsi,

—Nēca tsi nēxahacaxēhi quiha naa cinturón ibo rē. Tocacaxēcani quiha Jerusalén ca jodiobo pē. Nēxaxo tsi carayanabo qui mēacaxēcani quiha acacati. Tocaxēti xo ii quiha Espiritu Santo ra —nēa tsi noqui Acabo nēcaniquē.

¹² Jatsi jahuē chani nicaxo tsi Pablo no yobaniquē noqui ri:

—Jerusalén qui cayamahuē —i ja qui no niquē.

¹³ Jatsi,

—¿Jēniriahax aracanai sa? ¿Jēnirixao ēa quētiacascanai rē? Cacasquia ra. Nēxahacahai ca qui raquēyamaquia. Jasca, Jesucristo tahēxo pi ēa ja namēcano tsi ē qui jia tsi xo ra —nēa tsi noqui Pablo nēcaniquē.

¹⁴ Jabi noqui Pabló chahahuayamaniquē. Jaha tsi no pasiniquē.

—Ja shinahai ca Diós ano ra —i no ni quiha.

¹⁵ Jaquirēquē noba jahuē bo no rohahuaniquē. Rohahuahax Jerusalén quiri no catēquēniquē. ¹⁶ Jasca, noqui chimatini quiha Cesareá ca xatē bo huēsti huēsti cabo. Jerusalén qui no cahēquē tsi quiha Manasón icanai ca xobo qui noqui ja bocaniquē, naa Chipre ó conish cato. Rēquē chahahanish ca naa joni ini quiha. Jabi jahuē xobó tsi no chitēniquē cahēhax na. ¹⁷ Jasca, jia tsi quiha Jerusalén ca xatē bá noqui joihuaniquē. ¹⁸ Jatsi huēaquē tsi quiha noqui Pabló boniquē Jacobo jixsēna. Jabi mani ini quiha iglesiá ca yosibo tēquēta. ¹⁹ Jia tsi jato tēquē Pabló joihuaniquē. Joihuaxo tsi quiha carayanabo xērēquē xo tsi Diós ani ca jatiroha ca jahuē bo jato ja yoaniquē. Carayanabo qui Dios Chani ja yoahai ca ja bērohuani quiha. ²⁰ Jatsi ja rani-ranicaniquē nicahax na. Dios ja ocahuacaniquē jato tēquēta. Jatsi Pablo qui ja chanicaniquē:

—Noqui nicaparihuē, nobē xatē. Chahahuacani quiha jodiobo ri. Tihiria cabá chahuhani quiha. Jama, Moisés yobá-naxēni cabo xo jato tēquēta. ²¹ Moisés yoba, jodioba jabi bo, jibirishati jabi, tihi cabo pasomaha mi nori ca ja nicacani quiha pē. ²² Jishopē. ¿Jēnahuariaxēhi ni noa sa? Mi joha ca nicacaxēcani quiha pē. ²³ Jaha bēsopa. Noba shina tsi xo naa: Nēa xo cuatro ca joni bo. Bahuēhacati jabi apaimaria ca xo, Diós yoani ca jatihuaxēna. ²⁴ Jato bēta catá mia ri arati xobo qui. Toa xo tsi noba bahuēhacati jabi mi ano ra, mia ri, jato bēta xo na. Jaquirēquē, jato gasto bo mi copino, mato boo ja maxcocaquē no. Toa jabi pi mi ano tsi mia pasomaha ca chani chahahuayamacaxēcani quiha iqui noa. Moisés yoba mi nicahai ca jiscaxēcani quiha mi tocapiquē no ra. ²⁵ Jasca, carayanabo, naa chahahuanish cabo qui yoba raaqui noa, “Pinoma xo ídolo bo qui acacaha ca piti” i jato qui iqui noa. Jasca, “jimi, jimihuahama ca nami, tihi cabo piyamacahuē” iqui noa. Jasca, “anoma ca chotahai ca quimacahuē” iqui noa. Tihi ca tsi xo toa no iquiina, yobahi na —nēa tsi quiha Pablo qui ja nēcaniquē.

Pablo qui ja tsamicascanina

²⁶ Japi huēaquē tsi quiha jodioba bahuēhacati jabi Pabló aniquē toa cuatro ca joni bo yaxo na. Axo tsi quiha arati xobo-xoboria qui jato ja boniquē ja acana ca yoaxēna. Jabi jato bax arati ibo bá yohina tēpasnox pari no tsi siete ca bari no tsi ja mana-manati nori icanai quiha. Toa bari bo quirēquē jato quēshpi tsi yohina tēpas-hacati nori ini quiha. Tihi ca ati jaca nori ini quiha. Jodioba jabi bo quiha.

²⁷ Jabi toa bari bo jatipaimano tsi quiha Asia mai ax bēcānish ca jodiobá Pablo jisniquē arati xobo xo na. Jato arati xobó tsi Pablo ini ca jisi tsi ja caxacaniquē. Jatsi nohiria bo ja tsamacaniquē Pablo qui ja tsamicano. ²⁸ Tsamihax tsi quiha,

—Noqui mēbihuē, Israél ca joni bá. Moisés yoba, noba nohiria bo, noba arati iti, tihi cabo ocahuamixēniria ca tsi xo naa joni ra. Anoma tsi xo toa nohiria bo ja tiismahaina ra. Jaboqui tsayacahuē. Noba iti roa ca yoshihuahi quiha pē. Noba arati xobo qui carayanabo ja jicomaquē ra —nēa tsi quiha ja nēcaniquē joi pistimá tsi quēnahi na.

²⁹ Jabi arati xobo qui Pablo jiconox pari no tsi yacatá ca carayana ya, naa Efeso ca Trófima ya tsi Pablo co-cohai ca ja jiscani quiha. Ja tsi xo toa jato arati xobo yoi qui carayanabo Pabló jicomani ca ja quēscahuacani quiha tonia.

³⁰ Jatsi yacatá ca nohiria bo shina-rajinaniquē. Mēri tsi ja quētsocaniquē. Quētsohax tsi Pablo qui ja tsamicaniquē. Tsamixo tsi quiha arati xobo-xoboria cacha ja xērēcaniquē. Jatsi arati xobo-xoboria ó ca caiti bo japahacaniquē jato cho, nohiria misco iqui na. ³¹ Jabi toa quētsonish ca nohiria bá Pablo acasni quiha. Jabija pi carayana ca soldado ba comandanté toa jodiobá acasni ca nicayamarohano tsi quiha Pablo ja aquē acaniquē ra. “Iquinahi quiha Jerusalén ca nohiria bo tēquē” i ja qui jaca ni quiha. ³² Nicaxo tsi quiha jahuē soldado bo, jahuē capitán bo, tihi cabo ja quēnatapiniquē. Bamahaxma tsi quētsonish ca nohiria bo qui ja jabacaniquē. Jatsi nohiria bá Pablo jēnēniquē soldado bo jisi na. ³³ Cahēxo tsi quiha Pablo bichi comandante caniquē. Pablo qui soldado bo tsaminiquē. Tsamixo tsi quiha ja nēcaniquē dos ca cadena bá no. Jaquirēquē,

—¿Tsohuē ni naa joni ra? ¿Jahuē yoi ca ja aca? —i nohiria bo qui ja niquē.

³⁴ Jatsi nohiria bá quëbi-quëbiniquë. Jamëri jamëri ja qui ja quëncanai ca ini quiha. Anomaria toa nohiria ba pacotsa iniquë. Jatsi comandante yosananiquë, tsohuë ca Pablo ini ca cahëti mëtsama ja ini iqui na. Jatsi cuartel qui Pablo ja boniquë. ³⁵ Jabi tapiti qui Pablo cahëquë tsi quiha bëyoria-bëyorianiquë yacatá ca nohiria bo. Anomaria toa nohiria bo ini quiha. Jatsi Pablo soldado bá itiniquë ja acacayamano iquish na. ³⁶ Banahuaniquë nohiria bo, Pablo acasqui na.

—Ahuë. Ahuë —i jaca niquë joi pistiamá no.

Nohiria bo qui Pablo chaninina

³⁷ Jatsi cuartel qui jicopama tsi quiha,

—Mi bëta chaniparicasquia ra —i comandante qui Pablo niquë.

Jatsi,

—¿Carayanaba joi chanihni ni mia pa? ³⁸ Jatsi toa iquinoxëniria ca Egiptobo ma xo mia tonia. Anomaria tsi xo toa joni ra. Cuatro mil ca iquinoxëniria ca joni bo toa joni mëpini quiha xaba qui —i Pablo qui comandante niquë.

³⁹ Jatsi Pabló quëbiniquë:

—Toa joni ma xo ëa ra. Jodio yoi xo ëa ra. Ciliciá ca Tarsó yacatá tsi ë coniquë. Yacacaria tsi xo toa. Ea shinahuë. Noho jimibo qui chaniparicasquia —i ja qui Pablo niquë.

⁴⁰ Jatsi,

—Ihuë —i ja qui comandante niquë.

Jatsi quiha tapiti cache tsi Pablo niiniquë chanixëna. Niixo tsi quiha jahuë mëquë ja huishquihaniquë nohiria bo pasimaxëna. Pasijacaquë tsi quiha jato joi yoi tsi chanitsi Pablo niquë.

22

¹ —Ea nicaparicana, ëbë xatë bá, noho jahëpa bá. Noho shina mato nicamacasquia —i jato qui ja niquë.

² Jatsi ja pasicaniquë jato Hebreo joi yoi tsi ja chanihna ca nicahax na.

³ —Jodio yoi xo ëa ra. Ciliciá ca Tarsó tsi ë coniquë. Cohax tsi quiha naa yacatá tsi ë shinahaniquë ra. Nëa xo tsi Gamaliel yoi ëa tiisimaniquë ra jahuë escuela xo na. Noba naborëquëba yoba, jabi bo, tihni cabo ëa ja tiisimani quiha. Jasca, Dios yonoco ë ariaricacsniquë noho coshi tëquëtá no, naa jaboqui ma acatsai jascaria. ⁴ Rëquë tsi toa quinia paxa ca banahuacanaibo ë tënëma-tënëmapaoniquë, jato namëcasqui na. Jabi huësti huësti ca ë namëniquë rë. Jasca, joni bo, yoxa bo, tihni cabo tsi preso qui ë nanëpaoniquë. ⁵ Jabi ë a-apaoni ca cahëhi quiha nëa ca arati ibo-iboria, yosibo tëquë ra. Jato nicacahuë. Parayamaquia. Jatsi, Damascó ca chahahuacanaibo qui ë tsamicasniquë. Jatsi quiha ë qui carta bo nëa ca yosibá aniquë ra Damascó ca yosibo qui jismati. Toa carta bo bichi tsi Damascó qui ë caniquë toá ca chahahuacanaibo qui tsamixëna. Jahari Jerusalén qui jato ë bëcasni quiha preso qui nanëxëna.

Ja chitimini ca Pabló yoanina

Hechos 9.1-19; 26.12-18

⁶ Jatsi Damascó qui ë caniquë. Cahax yaca basimahëno tsi quiha ëa tëamë tsi anomaria ca naipá ca huëa huahuaniquë. Matoroco bari ja ini quiha. ⁷ Tsayahax mai qui ë paquëniquë. Jatsi ë qui chanihai ca joi ë nicaniquë ra. “Jisa Sauló. ¿Jënixo tsi ëa tënëmahai ra?” i ë qui joi ni quiha. ⁸ Jatsi, “¿Tsohuë ni mia, Ibobá?” i ë niquë ra. Jatsi, “Jesu, naa Nazarët ca racanish ca ëa xo naa. Ea tënëmaqui mia ra” i ë qui ja niquë. ⁹ Jabi ëa tëamë ca nohiria bá toa ë qui chanihai ca joi nicayamani quiha. Toa huëaria roha ja jiscani quiha. ¹⁰ Jatsi, “¿Jënhuaxëhi ni ëa, Ibobá?” i ë niquë. Jatsi ëa Ibobá quëbiniquë: “Niïhuë. Damascó qui cata. Toá tsi mi axëti ca yoahacaxëqui mia ra” iquina. ¹¹ Jatsi Damascó qui noho rabëti bá ëa mëpiniquë, bëco ë ini iqui na. Anomaria toa huëa ini quiha.

¹² Jatsi ëa jisi joniquë huësti ca joni, naa Ananías icanai cato. Jabi Dios yoba banahuahai ca shinajiaxëni ca naa joni ini quiha. Chahahuani quiha toá ca jodiobo tëquë. ¹³ Johax ëa tapai ja niiniquë. Jatsi, “Jisa, ëbë xatë Sauló. Mi taistëquëno ra” i ë qui ja ni quiha. Jatsi ë taistapiniquë ra. Jënima noho bëro ini quiha. Toa joni jisti mëtsa ë iniquë iquia. ¹⁴ Jatsi ëa ja yobaniquë: “Mia noba naborëquëba Diós bichitaquë, jahuë shina mia cahëmaxëna. Jasca, jahuë Mëstëxëniria ca mi jisti, jatsi jahuë joi yoi nicati, tihni cabo ó quëhi quiha iquia. ¹⁵ Tocajahitaquë, mi nicahitahana, mi jisitahana, tihni cabo jatiroha ca nohiria bo qui mi yoano iquish na. Mi yonoco ixëhi quiha toa jahuë Chani yoahaina iquia. ¹⁶ Jatsi bamayamahuë. Niïhuë. Jaboqui mi ashimahacaxëti xo ra. Mi jocha masaxëhi quiha, Iboba janë mi quënaquë no ra” nëa tsi quiha ë qui ja nëcaniquë.

Carayanabo qui ja raahacani nori ca Pabló yoanina

¹⁷ Jaquirëquë jahari Jerusalén qui ë caniquë. Jatsi huësti ca barí tsi arati xobo-xoboriá tsi bêhoxpama tsi ë ténamëniquë. ¹⁸ Ténamëpama tsi lbo ë jisniquë ra. Jatsi ë qui chanitsijaniquë: “Mëri, mëri, Jerusalén mi jisbayano. Nëá pi ëa yoati mi chanino tsi mia nicayamacaxëceni quiha” i quiha ë qui lbo niquë. ¹⁹ Jatsi, “Toca xo tia, lbohá. Catiti xobo bo qui ë cacapaoniquë rë, mi qui chitimicanaibo mëraxëna, preso qui nanëcasquí na. Jasca, jato ë ténëmapaoniquë. Tihí ca ë ani ca cahëyocani quiha. ²⁰ Jasca, mi chani yoahai ca Esteban yamabo ja acaquë tsi quiha ë rani-raniquë. Toa ax tsi toa ati ibo ba sahuëti ó ë bêsoniquë. Tihí cabo iqui tsi ëa nicayamacaxëceni quiha naa nohiria bo ra” i lbo qui ë niquë. ²¹ Jatsi quiha lbohá quëbiniquë: “Cata. Nëama ca carayanabo qui mia raaquia ra” iquiina —nëa tsi quiha nohiria bo qui Pablo nëcaniquë.

Comandante Pablo ó bêsonina

²² Jabi jia tsi Pablo chani toa nohiria bá nicaniquë. Jama, “Carayana” i ja quë tsi quiha ja caxatapaniquë. Caxaquí tsi quiha jato joi ja choshacaniquë:

—Anoma tsi xo toa joni ra. Acahuë ra. Oquë tsi xo ja rësöhaina —iquiina.

²³ Anomaria jato joi pacotsa iniquë. Jato sahuëti bo huishqui-huishquihapama tsi quiha mana mai mishpo ja niacaniquë caxaquí na. ²⁴ Jatsi quiha cuartel qui comandantë Pablo jicomaniquë. Jicomaxo tsi quiha Pablo ja rashacasniquë jabija ca yoamaxëna.

²⁵ Nëxajahuacano tsi quiha toá ca capitán qui Pablo chaniniquë. Chanihax,

—Romano-romanoria ca ëa xo naa. Eä rashanox pari tsi çjuez qui ëa boyamahai sa? Anoma tsi xo toa mi acaina ra —i ja qui ja niquë.

²⁶ Jatsi quiha comandante qui capitán caniquë, Pablo nicahax na.

—Anoma tsi xo no acaina ra. Romano-romanoria ca joni tsi xo naa ra —i quiha ja qui ja niquë.

²⁷ Jatsi quiha Pablo qui comandante caniquë nicaxëna:

—¿Romano ni mia pa? Toa nicaquia —iquiina.

Jatsi,

—Jaahuë —i Pablo niquë.

²⁸ Jatsi quiha comandantë quëbiniquë:

—Majia. Huëstima ca parata ë inianiquë pë romano manëxëna —iquiina.

²⁹ Jatsi quiha Pablo quima toa soldado bo basitapaniquë. Jasca, raquëniquë comandante ri, romano ja nëxani iqui na.

Catinish ca jodioba yosibo bêsojó tsi Pablo niinina

³⁰ Jaquirëquë Pablo qui toa jodiobo quësocanai ca comandantë cahëcasniquë. Çjëniriahax Pablo qui caxaxëniria ja icana? Toa ja cahëcasni quiha. Jatsi quiha huëaquë Pablo ja pëcaniquë. Pëcaxo tsi quiha jodioba yosibo, jato arati ibo bo, tihí cabo qui chani ja raaniquë ja caticano iquish na. Jatsi ja caticaquë tsi quiha jato qui Pablo ja boniquë jato bêsojó tsi nimaxëna.

23

¹ Jatsi quiha catinish ca yosibo Pabló bêsniquë.

—Jisa, ëbë xatë bá. Mato parayamaquia. Dios bêsojó niipama tsi jia tsi xo toa jatiroha ca ë anina iquia ra. Jënima tsi xo noho shinana —i quiha jato qui Pablo niquë.

² Jatsi caxaniquë arati ibo-iboria Ananías, Pablo chani nicahax na,

—Quëpaishacahuë. Quëpaishacahuë —i jaha bêso cabo qui ja niquë.

³ Jatsi quiha,

—Mia tēpasxēhi quiha Dios iquia, jana quiamisxēni cató. Çjēnahuariaxo tsi Dios yobá tsi ëa mi copina ra, Dios yoba mi nicayamaquë no mia ri? Dios yoba pasomaha tsi xo toa “Quëpaishacahuë” i mi aina —i ja qui Pablo niquë quëbihi na.

⁴ Jatsi toá ca nii cabo chaniniquë:

—Dios arati ibo-iboria ocahuaqui mia ra —iquiina.

⁵ Jatsi,

—Jishopë. Arati ibo-iboria ja iqui ca ë cahëyamaquë rë, ëbë xatë bá. “Nohiria chama bo ocahuayamacana” ii quiha Quënëhacanish cabo —i Pablo niquë.

⁶ Jabi toa yosibo xara ini quiha saduceobo fariseobo tēquë. Jabi fariseobo jisi tsi quiha jato qui Pablo chaniniquë:

—Jisa, ëbë xatë bá. Fariseobo ca ëa xo naa ra. Fariseobo xo noho jahëpa ri. Diós nohiria bêsohtëquëmaxëhai ó pasoquia ëa ri. Ja tsi xo toa ë qui quësoyoicani quiha naa nohiria bo rë —i quiha jato qui Pablo niquë.

⁷ Jatsi joi mërariatsijahuacaniquë ja yoaha ca nicaxo na. Joi mërähax tsi quiha ja mapëxnacaniquë, naa saduceobo, fariseobo. ⁸ “Yama tsi xo nohiria bo bêsohtëquëxëhaina; yama xo ángel bo; yama xo yoshini” tihí ca tsi ini quiha toa saduceobo. Jama, naa

tres ca jahuë bo fariseobá chahahuani quiha. ⁹ Ja iqui tsi anomaria ini quiha toa joi ja mëranacanaina. Aniniquë jato pacotsa. Jatsi Dios yoba tiisimacanaibo, naa fariseobo, niiniquë Pablo mëbixëna.

—Yama tsi xo naa joni yoi ca acana iqui noa. ¿Tonia Dios shinana, ángel, tihi cabo ja qui chanियamani ma ni? —i quiha saduceobo qui jaca niquë.

¹⁰ Jatsi comandante raquëniquë, Pablo ja ninicanai ca tsayahi na. Ja jaxcayocani nori ca ja quëscahuani quiha. Jaha tsi quiha nëpax jahuë soldado bo ja raaniquë jato quima Pablo ja bicano. Bichi tsi quiha jahari cuartel qui Pablo ja bëniquë.

¹¹ Jatsi huëaquë, naa baquichá tsi quiha Pablo qui Ibo jisiquiniquë. Tapai niuhax,

—Chamatsihuë, Jia tsi xo toa Jerusalén tsi mi chanihaina ëa yoati na. Toca tsi Romá tsi mi chanixëti xo —i quiha ja qui Ibo niquë.

Pablo ja acasnina

¹² Huëaquë baquishmari tsi quiha jodiobo catiniquë, Pablo ati planes axëna. Parahaxma tsi,

—Piti, jënë, tihi cabo ayamaxëqui noa, Pablo aquí rohari ra —i jaca niquë.

¹³ Tobi ini quiha cuarenta ca joni bo huino, naa Pablo acascanish cabo. ¹⁴ Jabi jato planes acax tsi quiha arati ibo bo, yosibo, tihi cabo qui ja bocaniquë yoaxëna.

—Parayamaqui noa ra. Piti, jënë, tihi cabo ayamaxëqui noa Pablo aquí rohari. ¹⁵ Jatsi comandante nicacana, jahari jodioba chama bo qui Pablo raati. “Pablo ya chanitëquëcasqui noa” i ja qui cana. Tocapimano tsi axëqui noa ra Jerusalén qui ja cahënox pari no —nëa tsi quiha yosibo qui jaca niquë. Jato shina quiha.

¹⁶ Jama, ja acascani ca planes Pablo yoxacato baquë nicaniquë. Nicahax cuartel qui ja caniquë Pablo yobaxëna. ¹⁷ Jatsi quiha capitán bo Pablo quënaniquë. Quënahax,

—Naa jonipayo comandante qui bocahuë. Chani jaya xo ra yoati —i quiha jato qui ja niquë.

¹⁸ Jatsi comandante qui capitán boniquë. Bohax tsi quiha,

—Ea Pablo quënaquë. “Naa jonipayo comandante qui bohuë” i ë qui ja quë ra. Mi bax chani jaya quiha —i ja qui capitán niquë.

¹⁹ Jatsi comandantë mëpiniquë ori, jamëhax ja bëta chanicasqui na.

—¿Jahuë ëa yoacatsai? —i ja qui ja niquë.

²⁰ Jatsi,

—Huëaquë tsi bëcaxëceni quiha jodiobo. Mia paracascani quiha pë. “Jahari jodioba chama bo qui Pablo mi raano, jahuë chani no nicatëquëno” i caxëceni quiha. ²¹ Quiniahuë. Tobi cuarenta ca joni bo huino quiha. Jatsi Jerusalén qui pi Pablo mi bono tsi bahi nëpax tsi jotacaxëceni quiha axëna. Parahaxma tsi “Piti, jënë, tihi cabo ayamaxëqui noa, Pablo aquí rohari” i jaca itaha quiha. Jaboqui jonë ca xo. Mi chani roha manacani quiha —nëa tsi quiha Pablo pihaca niquë.

²² Jatsi,

—Ea mi yoaha ca huëtsa bo qui yoayamahuë —i ja qui comandante niquë. Yobaxo tsi quiha jahari jahuë xobo qui ja raaniquë.

Carayana ca chama qui Pablo raahacanina

²³ Jatsi quiha comandantë jahuë capitán bo quënaniquë:

—Doscientos ca mai cohai ca soldado bo, setenta ca caballo pohuëhai ca soldado bo, doscientos ca piahua niati mëquixëni ca soldado bo, tihi cabo shomahuacana. Baquicha, a las nuevas Cesarea yaca qui Pablo ma bono ra. ²⁴ Jasca, Pablo bax caballo shomahuacana. Jatsi quiniacaxëcahuë. Jia tsi gobernador Félix qui naa joni ma mëano —nëa tsi quiha jahuë capitán bo qui ja nëcaniquë.

²⁵ Yobaxo tsi quiha carta quëniëtsi comandantë huaniquë jato bëta raaxëna. Nëca tsi ja quëniëni quiha:

²⁶ “Excelentísimo gobernador Félix: Claudio Lisias ca ëa xo naa. Mia joihuaquia. ²⁷ Mi qui ë raahai ca joni qui jodiobo tsamihitaquë. Soldado bo ya pi ë joyamarohano tsi naa joni ja aquë acahitaquë iquia. Romanobo ja iqui iqui tsi bichi ë cahitaquë ra. ²⁸ ¿Jëniiriacaraxo naa joni ja acascahitaha pa? Jatsi jahuë jimiba chama bo qui ë bohitaquë, cahëcasqui na. ²⁹ Jatsi ja qui ja quësocanai ca ë nicahitaquë. Mahitsa quiha. Jato jabi yoi bo yoati tsi quiha. Yama tsi xo toa yoi ca ja acana iquia ra. Jatsi ayamahuë. Preso qui nanëyamahuë. ³⁰ Jaboqui planes acani quiha pë naa joni axëna. Ja acascanai ca iqui tsi mi qui raarquia jaha mi bësono. Jasca, ja qui quësocanaibo qui chani ë raaquë mia jisi ja bocano. Iquë”.

³¹ Jatsi soldado bo bocaniquë jato comandante yoba nicahax na. Baquichá tsi quiha Antipatris icanai ca qui Pablo ja bocani quiha. Toá tsi quiha soldado bo tooniquë. ³² Jatsi huëaquë tsi quiha caballo pohuëhax ca cohai ca soldado rëtsaminiquë Pablo ya Cesarea qui. Bacani quiha soldado bo, naa mai cohai cabo. ³³ Cesarea qui cahëxo tsi quiha mai obësoti

ibo, naa prefecto qui carta ja acaniquë. Jaquirëquë ja qui Pablo ja mëacanicuë. ³⁴ Jatsi carta prefecto tsaya-tsayaniquë. Tsayahax,

—¿Jahuë maí tsi mi coní? —i quiha Pablo qui ja niquë.

Jatsi Pabló quëbiniquë:

—Cilicia ó no —iquiina.

³⁵ Nicahax,

—Mia nicaxëquia ra mi qui quësocanaibo joquë no —i Pablo qui ja niquë.

Jatsi Pablo ja raaniquë cárcel qui, naa Herodes xobo-xoboria cató no.

24

Pablo qui ja quësocanina

¹ Cinco bari quirëquë quiha Cesarea qui Jerusalén ca jodiobo cahënicuë. Cahëni quiha jato arati ibo ba chama Ananias, jato yosibo, huësti ca abogado, naa Tértulo icanai cato. Tihi cabo cahëni quiha. Cahëhax tsi quiha prefecto jisi ja bocanicuë Pablo qui quësöxëna. ² Jatsi Pablo quënahacanicuë. Ja joquë tsi quiha chaniti Tértulo chitahëhuaniquë ja qui quësöxëna. Ja nëcani quiha:

—Joquë noa, noba taita Félix shinajiaxëni cató. Mia iqui tsi jia tsi racaqui noa ra. Mi tiisi iqui tsi oquë-oquëria xo noba mai. Yama tsi xo no nianahaina ra. ³ Mi acai ca quëshpi tsi “Gracias” iqui noa ra. Jia tsi xo toa mi acaina jatiroha cato xo na. ⁴ Jaboqui tsi chani pistia icasquia pë. Tonia huëstima tsi xo toa mi yonoco iquia. Jatsi mëri tsi chanixëquia. Mi yosanayamano. Jia tsi nicahuë. ⁵ Anoma tsi xo naa joni Pablo iquia ra. Noba jimibo, naa jodiobo tsamahí quiha iquinamaxëna, naa jatiroha ca país xo na. Jasca, huësti ca maxo, naa nazarenobo icanai ca rëquëniníhi quiha pë. ⁶ Jasca, noba arati xobo-xoboria ja yoshihuacas-hitaquë pë. Ja tsi xo toa ja qui no tsamihitaquë ra. Noba yobá tsi naa joni no copicas-hitaquë. ⁷ No ayamahitaquë rë, comandante joha iqui na. Chamá tsi pë noba mëquë quima Pablo ja tsëcahitaquë rë. ⁸ Tsëcaxo tsi quiha mi qui noqui ja raahitaquë pë. Jatsi Pablo nicahuë. Parayamaqui noa, naa joni qui quësöquí na. Tsayahuë —nëa tsi quiha prefecto Félix qui Tértulo nëcaniquë.

⁹ Jatsi toá ca jodiobo chaniniquë jato ri:

—Jabija tsi xo toa ja yoahana ra —iquiina.

Félix bësojó tsi Pablo chaninina jamë bax na

¹⁰ Jatsi Félix Pablo chanimaniquë. Pablo nëcani quiha:

—Raniquia ra, mia bësojó ëmë bax chanixëna. Huëstima ca año no tsi xo toa naa maí ca nohiria bo ó mi bësohaina. Mëstë tsi xo mi copihaina ra. ¹¹ Jato nicahuë. Jerusalén qui jobëna ca ëa xo naa. Doce bari roha ca ë cahëhitaquë arati xobo-xoboriá tsi araxëna. ¹² Quiahi quiha ë qui quësocanaibo pë. Toa arati xobo-xoboria, jato catiti xobo bo, yacatá ca iti huëtsa bo, tihi cabo xo tsi nohiria bo ë tsamayamahitaquë joxo na. Pasiroha ë iquitaquë aracatsi na. ¹³ ¿Jëniriauxo ëa quiahuaçahi ni sa? Mahitsa tsi xo toa ja yoacanaí ca tëquë iquia. ¹⁴ Jabi ë yoacatsai ca tsi xo naa: Quinia paxá tsi noba naborëquëbo Dios qui araquia ra. Mahitsa tsi xo naa arati quinia icaní quiha pë, mahitsa ja nomari. Jasca, Moisés yamabá quënëninina, Dios Chani yoanish cabá quënëninina, tihi cabo chahahuaquia ëa ri ra, jato jascaria. ¹⁵ Jasca, nohiria bo, naa shinajiaxëni cabo, yoixëneria cabo, tihi cabo Díos bësetëquëmaxëhai ca ó pasoquia ëa ri, jato jascaria. ¹⁶ Jasca, jia tsi Dios, nohiria bo, tihi cabo bësojó tsi Dios yoba nicacasquia ëa ri, quësohacatimaxëni ixëna.

¹⁷ Jabi huëstima ca año no tsi Jerusalén ë jisyamani quiha. Jobëna ca ëa xo naa ra. Jabi Jerusalén qui ë johitaquë ra ofrenda parata ya, naa noho paxnacanaí ca jimibo qui axëna. Jasca, toa xo tsi ofrenda bo ë acas-hitaquë ëa ri ra. ¹⁸ Jabi noba arati xobo xo tsi tocahëno tsi ëa ja jiscahitaquë pë, naa Asia mai ax bëcanish ca jodiobo. Yama pacotsa ini quiha toá no. Yama ini quiha nohiria tirixëni, ëmë roha iquia. Jabi noba bahuëhacati jabi ë jathuahaquë, ëa ja jiscaquë no. ¹⁹ Jabi nëri bëcaxëti xo toa Asia mai ax bëcanish ca jodiobo iquia ra. Mia bësojó ax tsi ë qui ja quësocano iquia, ë qui caxapihi na. ²⁰ Toa joni bo pi bëyamacano tsi nëa ca jodiobá mia parayamano. Jato yosibo, jato chama bo, tihi cabo bësojó tsi nii ë iquitaquë. Ea ja nicariacahitaquë pë, ë qui quësocasquí na. Jato nicahuë. “¿Jahuë ni toa ja yoyohaina?” itsihuë. Yama xo iquia ra. ²¹ Toa bari tsi noho joi roha ë choshahitaquë rë, “Díos nohiria bo bësetëquëmaxëhai ó ë pasohai iqui tsi ë qui quësocasqui mato tonia” i jato qui ë itaquë no. Jaroha ca tsi xo toa ë yoyohaina iquia ra —nëa tsi quiha Pablo nëcaniquë prefecto ca Félix qui.

²² Jatsi Pablo nicahax Félix bamanicuë. Bamaxo jato ja paquëmani quiha. Jabi chahahuacanaiba quinia cahëria ja ini quiha. Jatsi,

—Comandante Lisias jono tsi mia nicatëquëxëquia ra —i quiha Pablo qui ja niquë.

²³ Jatsi capitán qui chani Félix aniquë Pablo ó ja bësono. Jabi jënima Pablo ini quiha. Toá tsi co-coti mëtsa ja ini quiha. Jasca, ja qui shishoti mëtsa jahuë rabëti bo ini quiha mëbixëna.

²⁴ Jaquirëquë ichariama ca bari huinocaquë tsi quiha Félix bacaniquë jahuë ahui Drusila ya. Jabi jodio jahuë ahui ini quiha. Bacaxo tsi quiha Pablo ja quënaniquë Jesucristo qui ja chitimini ca nicacasquí na. ²⁵ Jia tsi quiha jato qui Pablo chaniniquë. Jatsi Dios mëstë, nohiria bá jato shina mëquihaina, joxëhai ca copi, tihi ca jahuë bo chanijano tsi quiha Félix raquëniquë. Raquëhi tsi,

—Iquë, iquë tia. Cata. Bari huëtsa mia quënatëquëxëquia —i quiha Pablo qui ja niquë.

²⁶ Jasca, Pablo quima parata ó ja pasoniquë pë. Ja iqui tsi huëstima tsi quiha Pablo ja quënaniquë ja bëta chaninaxëna.

²⁷ Jatsi dos ca año huinocaquë tsi quiha Félix ratiniquë prefecto paxa cato, naa Porcio Festo. Jabi jodiobo ranihuacasquí tsi Pablo ja paquëmayamaniquë rë. Jatsi jari preso xara Pablo chitëniquë.

25

Festo bësojó tsi Pablo chaninina

¹ Jatsi quiha Festo cahëniquë toa maí ca nohiria bo yonaxëna. Prefecto paxa ca ja ini quiha. Tres bari quirëquë Cesarea ja jisbayaniquë Jerusalén qui shishoxëna. ² Toa ja no tsi quiha ja qui bëcaniquë jodioba arati ibo bo, jato chama bo. Pablo qui ja quësocasani quiha.

³ Cahëxo tsi quiha Festo ja bënariacanicquë jato ja mëbino, Pablo pasomaha. “Jahari Jerusalén qui Pablo mi raano” i Festo qui jaca ni quiha, Pablo acatsi na, naa bahí tsi ja bacaxëquë no.

⁴ Jama, Festó quëbiniquë:

—Cesareá ca presó xo Pablo ra. Tsëquënoma. Jahari capaima xo ëa. ⁵ E bëta mato chama bo bocati xo. Anoma ca pi toa joní aarohano tsi toa ax tsi ja qui ma quësono iquia —nëa tsi quiha Festo nëcaniquë.

⁶ Ocho o diez ca bari roha tsi Jerusalén tsi Festo chitëniquë. Jaquirëquë quiha Cesarea qui jahari ja caniquë. Cahëhax huëaquë tsi quiha nohiria bo copiti ja chitahëhuaniquë. Jatsi quiha Pablo ja quënaniquë ja bësojó ja niino. ⁷ Jatsi Pablo jisiquiquë tsi quiha ja qui quëtsoniquë bëcanax ca jodiobo. Ja tëamë tsi nii ja icani quiha ja qui quësoxëna. Huëstima ini quiha toa ja quiacanaina ra. ⁸ Jatsi quiha chaniti Pablo chitahëhuaniquë:

—Yama tsi xo toa anoma ca ë anina ra. Jodioba yoba bo, noba arati xobo-xoboria, noba chama César, tihi cabo pasomaha ë ocahuapistia-yamarianiquë ra —i Festo qui Pablo niquë.

⁹ Jatsi quiha jodiobo Festó caxahuacasyama-niquë. Jato ja mëbicasni quiha. Ja tsi xo toa, —¿Jerusalén qui cacatsai? Toa xo tsi mi qui quësocanaibo nicaxëquia mia copiquí na —i Pablo qui ja niquë.

¹⁰ Jatsi Pablo quëbiniquë:

—Anoma ra. Romanoba copiti ití tsi niiquia copihacati. Nëa roha xo tsi ëa mi nicaxëti xo iquia. Romanoba jabi quiha. Yama tsi xo toa jodiobo pasomaha ë yoyonina ra. Toa cahëriacui mia. ¹¹ Anoma ca pi aarohahi tsi nati copi quima ë paxacasyamaquë aquë ra. Jama, mahitsa tsi xo naa ë qui naa jodiobo quëshohaina iquia. Quiariacani quiha. ¿Jënahuariaxo naa joni bo qui ëa mi ana copihacati? Anoma quiha. Romanoba chama-chamaria jiscasquia. Ea ja copino iquia ra —nëa tsi quiha Festo qui Pablo nëcaniquë.

¹² Jatsi yosibo ya Festo chaninapariniquë Pablo nicahax na. Chaninahax,

—“Romanoba chama-chamaria jiscasquia” ¿i mi a pa? Jatsi ja qui mia raaxëquia mia ja copino ra —i quiha Pablo qui ja niquë.

Rey Agripa bësojó tsi Pablo ninina

¹³ Ichariama bari quirëquë rey Agripa, jahuë ahui Berenice, tihi cabo Cesarea qui cahëniquë Festo joihuaxëna. ¹⁴ Huëstima ca bari no shishopama tsi quiha preso xara Pablo ini ca ja nicacanicquë. Festó jato yoani quiha.

—Nëa tsi preso xara tsi xo huësti ca joni, naa Félix nanëni cato. ¹⁵ Jabi Jerusalén qui ë shishohi caquë tsi toa ca jodioba arati ibo bo, jato yosibo, tihi cabo ë qui bëcaniquë naa joni qui quësocatsi na. Ja namëcasjahuacani quiha pë. ¹⁶ Jatsi, “Romanoba jabi ma xo toa nohiria huëtsa bo qui nohiria mëhacahaina namëhacati ra. Jariapari ja qui xaba acacaxëti xo ja qui quësocanaibo bëbochiná tsi ja chaninano. Jasca, jato bësojó xo tsi jamë bax ja quëbipariti xo jaa ri” tihi tsi jato ë yoaniquë ra. ¹⁷ Jatsi jahari Cesarea qui ë bëta ja bëcahaquë. Jatsi huëaquë jato nicati ë chitahëhuahitaquë. E bamayamahitaquë pë. Jatsi Pablo ë qui ja bëcahaquë. ¹⁸ Jatsi ja qui quësoti ja chitahëhuacahaquë ja bësojó xo na. Anoma ca naa joní ani ca nicati ó ë pasohitaquë, mahitsa ca jato chani nori. ¹⁹ Jato jodioba jabi tahëxo tsi quiha joi ja mëramëracahaquë pë. Tsohuëcara ca, naa Jesu icanai ca yoati tsi quiha ja chaninacahaquë pa. “Bëso xo” i Pablo ni quiha. ²⁰ Jishopë. Ati ë cahëyamahitaquë rë. Jatsi, “¿Jerusalén qui

cacatsai? Toa xo tsi mia nicaxëquia” i Pablo qui è itaquë. ²¹ Jatsi, “Romanoba chama-chamaria jiscasquia. Ea ja copino ra” i è qui ja itaquë pë. Jatsi jahari preso qui toa joni è raahitaquë, noba chama-chamaria qui raaxëna —nëa tsi quiha Agripa qui Festo nëcaniquë.

²² Jatsi,

—Toa joni nicacasquia ëa ri —i quiha Festo qui rey Agripa niqùë.

Jatsi,

—Huëaquë toa joni nicashariqui mia ra —i Agripa qui ja ni quiha.

²³ Jatsi huëaquë tsi quiha naquëte-naquëtëria qui Rey Agripa jiconiquë jahuë ahui Berenice ya. Anomaria ini quiha ja jicocanaina. Jato bëta jiconi quiha soldado ba chama bo, yacatá ca chama bo ri. Tihi cabo jicocani quiha Pablo nicaxëna. Jatsi ja jicocaquë tsi quiha Festó Pablo quënaniquë. ²⁴ Quënahax tsi quiha,

—Tsayapa, rey Agripá. Nëa xo Pablo icanai cato ra. Tsayacahuë joni bá. Naa joni namëcascani quiha jodioba nohiria bo tëquë iquia. Acascani quiha Jerusalén ca jodiobo, naa nëa ca jodiobo ri. “Namëhacati xo” icani quiha pë. ²⁵ Jama, yama tsi xo toa naa joni yoi ca acana iquia. Jia tsi ja qui è nichitaquë ra; yamaha quiha. Jatsi, “Romanoba chama-chamaria qui mia raaxëquia, mia ja copino ra” i ja qui è itaquë pë, “Romanoba chamá ëa copino ra” i ja itaha iqui na. ²⁶ Jatsi jaboqui noba chama-chamaria qui carta è quënëti xo pë, yoi ca ja aca ca yoahi na. ²⁷ Jënahuariaxo raca toa carta è quënëna? Ja tsi xo toa mi qui naa joni bëcasquia mi nicano mia ri, rey Agripá. Naa joni pi mi nicano tsi tonia tobixëhi quiha jahuëcara ca è quënëxëti cato ra. ²⁷ Jishopë. Naa joni raacasyama xo ëa ra, ja qui quësoxoma —nëa tsi quiha rey Agripa qui Festo nëcaniquë.

26

Rey Agripa bësojó tsi Pablo chaninina

¹ Jatsi quiha,

—Mí chani nicacasquia, Pabló. Mimë bax chanihuë —i Pablo qui rey Agripa niqùë. Jatsi chaniti Pablo chitahëhuaniquë, jahuë mëquë bo tëroxo na.

² —Shoma xo ëa, rey Agripá, è qui jodiobo quësocani ca quëbixëna. Anomaria tsi xo toa è qui ja quësocanaina rë. ³ Jasca jia tsi xo toa ëa mi nichahina ra, jodioba jabi bo, jato yoba bo, tihi cabo cahëxëni ca mi nori iqui na. Jatsi jia tsi mi nicano. Mí yosanayamano.

Pablo jabi inina chahahuanox pari

⁴ “Ea cahëyoicani quiha jodiobo tëquë. Noho maí tsi è shinahaniquë. Jasca, Jerusalén tsi è racapaoniquë. Tihi ca tsi cahëceni quiha. ⁵ Naama, naa siri tsi è cahëceni quiha ra. Jariapari noba arati jabi banahuahai ca fariseobo è i-ipaoniquë; naa jodioba jabi—naxëni ca iquiina. Jodioba jabi noixëneria cabo tsi xo toa maxo ra. ⁶ Jama, jaboqui è qui quësocascani quiha toa jasca ca maxo pë, “Bësotëquëxëqui nohiria” i è ai iqui na. Jabi noba naborëquëbo qui Díos tocani quiha ra. ⁷ Jariapari tsi noba doce ca nohiria maxo bá nicani quiha. Jasca, barihani, baquichá, tihi cató tsi arapama tsi quiha bësotëquëxëti ó pasoqui noa, noqui ri ra. Jama, toa ó tsi è pasohai iqui tsi è qui quësocani quiha no jimibo rë. Toca xo, taita Agripá. ⁸ Jënahuariahax, “Nohiria bësotëquëmayamaxëhi quiha Díos” i jaca na? Jënahuariahax yoi ca toa ina?

Chahahuacanaibo Pabló tënëmanina

⁹ Jabi siri tsi è qui jia ini quiha Nazarét ca Jesu qui chitimicanaibo è yosihaina. ¹⁰ Toatiyá tsi è yoyopaoni quiha Jerusalén ax na. Toa xo tsi preso qui huëstima ca chahahuacanaibo è nanëniquë rë. Tocati arati ibobá ëa raani quiha. Jasca, “Namëhacacati xo” i jaca quë tsi quiha è rani-ranipaoniquë pë, “Acahuë” iquiina. ¹¹ Toatiyá tsi quiha è co-copaoniquë, noba catiti xobó ca chahahuacanaibo mërahi na. Jato è copicasniquë quiha. Jasca, Jesucristo quima jato è casomacasniquë pë. Caxaxëneria è i-ipaoni quiha toatiyá no. Caxahax carayanaba mai qui jato è chibaniquë jato achacasquí na.

Pabló chahahuanina

¹² “Toatiyá tsi quiha Damasco quiri co-cohi è iniquë, jato mëracatsi na. Noba arati ibobá ëa raani quiha jato biti, soldado bo ya. Comisión jahëhua ja ini quiha. ¹³ Jabi Damasco quinia ca bahí tsi co-copama tsi naipá ca huëa-huëaria, naa bari oquë ca è jisniquë, Agripá. Matoroco bari ja ini quiha. Ea, noho rabëti bo, tihi cabo tëamë tsi quiha ja huahuaniquë ra. ¹⁴ Jatsi mai qui no paquëyoniquë. Paquëxo tsi è qui chanihai ca joi è nicaniquë. Noba joi tsi chanijani quiha. “Sauló, Sauló, Jënixó tsi èa tënëmahai rë? Quiniahuë. Mi tëquëmitsa, buéy jamë tahë onëhai jasca cato” i è qui joi ni quiha. ¹⁵ Jatsi è nicaniquë. “Jtsöhuë ni mia, Ibobá?” Jatsi, Ibobá quëbini quiha: “Jesu xo ëa ra. Ea tënëmaqui mia ra. ¹⁶ Joihuë. Niihuë. Mí qui è jisiquiquë, noho yonati mia manëmacatsi na. Jasca, jaboqui mi jisi ca jahuë bo nohiria bo mi yoaxëno. Jasca, noho Chani nohiria bo mi yoano, naa mia è jismaxëhai cato.

17 Jasca, mi jimibo, carayanabo, tihí cabo qui mia raaxëquia noho chani mi yoano. Mia pi ja yosicano tsi mia mëbixëquia. ¹⁸ Bëco ca xo rë. Jato mi bëpëquëmano ra. Jia tsi tsëmo quima huëa quiri jato mi bësomano. Satanás quima Dios quiri ja bësocano ra. Tocapimino tsi è qui chitimicaxëcani quiha. Jatsi masahacaxëhi quiha jato jocha ra. Diós mëstëhuani ca maxo qui riicaxëcani quiha jato ri” nëa tsi è qui Ibo nëcani quiha.

Jesu chani Pabló nicanina

¹⁹ ‘Jabi toca tsi naipá ca Ibo chaniquë tsi “Jo” i ja qui è niquë. Ja iqui tsi jodiobo, carayanabo, tihí cabo qui è caniquë jahuë Chani yoahi na, rey Agripá. ²⁰ Jariapari tsi Damasco ó cabo qui Cristo Chani è yoaniquë. Jaquirëquë Jerusalén cabo, Judea maí cabo, carayanabo, tihí cabo qui Cristo Chani è yoaniquë. “Mato jocha quima Dios quiri bësocana. Jabi jia ca jayacana, ma chahahuaha ca nohiria bá cahëno ra” í jato qui è niquë chanihí na. ²¹ Ja quëshpi tsi è qui jodiobo tsaminiquë pé arati xobo ax na. Ea ja acasani quiha. ²² Jama, toa barí tsi Diós éa mëbiniquë ra. Éa mëbi-mëbiriahi quiha. Ja tsi xo toa xaba jaya xo éa iquia, rey bo, chama bo, empleado bo, tihí cabo qui jahuë Chani yoati. Jabi Moisés yamabo, Dios Chani yoanish cabo, tihí cabá quënëni ca roha ca yoaquia ra. ²³ “Rësoxëti xo noba Xabahamati Ibo” i jaca ni quiha, sirí. Jasca, “Rësohax jariapari ca bësotëquëxëhai ca ja ixëti xo. Bësoxo tsi jodiobo, carayanabo, tihí cabo qui xabahamati huëa ja yoaixëti xo” i jaca ni quiha. Jabi toa ja yoacani ca chani yoaquia éa rí ra” —nëa tsi Agripa qui Pablo nëcaniquë.

Cristo qui Agripa Pabló mëpicasnina

²⁴ Toca tsi jamë bax chanijano tsi quiha.

—Iquë. Iquë. Yoyoxëni xo mia, Pabló. Mia yoyohuaqui mi tiisi pé —i Pablo qui Festo niquë joi pistiamá no.

²⁵ Jatsi Pabló quëbiniquë:

—Yoyoyamahai ca éa xo naa ra, taita Festó. Mia parayamaquia. Jabija tsi xo naa è yoaahana ra. ²⁶ Jasca, è yoaha ca cahëhi quiha rey Agripa rí. ¿Jabija ma ni, rey Agripá? Naa jahuë bo tëquë cahëriaqui mia ra. Bëro tsi nohiria bësojó tsi tocani quiha naa jatiroha cabo. ²⁷ Japa mia ti, rey Agripá. ¿Dios Chani chahahuahai mia ri? Tonia chahahuahui mia iquia —nëa tsi Pablo nëcaniquë.

²⁸ Jatsi,

—Huënyamaxëhuë. ¿Tana roha mishni tsi chahahuahai ca éa manëmaccatsai pa? —i Pablo qui Agripa niquë.

²⁹ Jatsi,

—Jaahuë. Jaboqui, huëaquë ma ni. Jatiroha ca noho joi nicacanaibo éa jascano iquia ra. Nëxati cadena bo roha ja jayamacano —nëa tsi Agripa qui Pablo nëcaniquë.

³⁰ Nicachax tsi quiha rey Agripa niiniquë. Jatsi ja bëta niini quiha prefecto, jahuë ahui Berenice, jato bëta tsaho cabo. ³¹ Naquëttë huajahax tsi quiha prefecto ya ja chaniniquë. Jatsi,

—Nayamaxëti xo naa joni ra. Yama tsi xo toa yoi ca ja anina. Jasca, ja paquëmahacaxëti xo ra —i jaca ni quiha chaninahi na.

³² Jatsi,

—Jishopë. Romanoba chama-chamaria pi Pabló jiscasyamarohano tsi jaboqui bëro tsi ja iquë aquë ja paquëmahacahaina rë —i Festo qui quiha Agripa niquë.

27

¹ Jatsi quiha Italia mai qui chama Festo, Agripa, tihí cabá Pablo raacasniquë. Jatsi Pablo, achiquinish ca huëtisa bo, tihí cabo ja mëacanicuë capitán Julio qui. Carayanaba soldado-soldadoria ca maxo obëso ca quiha. ² Jatsi Adramitrio ax johitahax ca barco qui no tëmahaniniquë Italia mai qui caxëna. Asia mai ó ca rërëti bo quiri capaima noba barco ini quiha. Jasca, no bëta ini quiha Aristarco, naa Tesalónica ax jonish ca carayana rí. ³ Riquibaya tsi quiha huëaquë Sidón yaca qui no rërënicuë. Jabi shinajiaxëni toa capitán Julio ini quiha. Ja qui jënima ini quiha toá ca rabëti bo qui Pablo shishohaina, orihuahacati. ⁴ Jatsi quiha Sidón no jisbayaniquë. Jisbaya tsi quiha Chipre tësëbë xotoyamahai ca jo no caniquë. Barco bëchá yoshi ini quiha rë. ⁵ Tarabihax jisbaya tsi quiha Cilicia, Panfilia, tihí ca mai no huinoniquë. Huinobaya tsi quiha Mira yaca qui no rërënicuë. Licia maí ca yaca ja ini quiha.

⁶ Toa xo tsi quiha barco huëtisa capitán biniquë, naa Alejandria mai ax johax cato. Italia mai qui capaima ja ini quiha. Jatsi toa barco qui noqui ja jicomanicuë. ⁷ Jisbaya tsi quiha huëtima bari no tsi rëquë no capënicuë. Bëroma tsi quiha Gnido bësojo qui no cahënicuë. Yoshi iqui tsi rërënoma no ini quiha. Anoma yoshi ini quiha, noqui bëchá. Jaha tsi quiha Creta tësëbë xotoyamahai ca jo no caniquë. Oquëri Salmón no huinoni quiha. ⁸ Quëniabaya tsi quiha bëroma tsi Rërëti Jia bo qui no rërënicuë, naa Lasea yaca tahë no.

⁹ Huëstima ca bari bo no tsi quiha no bamaniquë rë. No capëniini quiha. Yota iqui tsi anoma ini quiha no rëquë cahaina. Ja iqui tsi jato Pabló yobaniquë.

¹⁰ —Jisa, joni bá. Anoma tsi xo rëquë cahaina. Caapiquí tsi cargo huëstima ca bënóxëqui mato tia. Yoshihuahacaxëhi quiha mato barco ri. Jasca, no nëachimitsa noqui tëquë iquia —nëa tsi Pablo nëcaniquë.

¹¹ Jama, Pablo yoba soldado ba capitán nicacasyamaniquë. Ja qui oquë ini quiha toa barco capitán, barco ibo, tihí cabá yoanina. ¹² Jasca, yoi toa rërëti ini quiha chitëti, matsitiyá no. Ja iqui tsi rëquë cacasniquë huëstima cabo.

—¿Canoma ni? Fenicia qui cahëxëqui noa tia —i jaca ni quiha.

Jabi yoshi xotoyamahai ca jo toa rërëti ini quiha, naa Creta tësëbë ó no.

Ianë ca yota-yotaria

¹³ Jatsi mishni mishni tsi quiha xototsi yoshi niquë. Jënima cati quëscahuquí tsi quiha barco ancla bo ja xërëcaniquë barco xara janaxëna. Acax tsi quiha Creta ja quëñibonacanicuë.

¹⁴ Ori pistia roha no cano tsi quiha xoto-xotoriatsi yoshi niquë rë. Yota-yotaria ja ini quiha, naa tësëbë ax noqui quiri. ¹⁵ Jatsi achiquinicuë noba barco rë. Jahari tësëbë qui canoma no iniquë rë, yoshi bëcha no ini iqui na. Ja iqui tsi no jënënicuë tësëbë qui cahëti. Rëquë canoma no ini quiha. Jatsi basi noqui yoshini raanicuë rë. ¹⁶ Capama tsi tësëbë pistia, naa Clauda icanai ca casojó tsi no huinonicuë. Toa jo tsi quiha iriama yoshi xotohai iniquë. Jatsi tëtíapama tsi barco cho ca xërëhacahai ca noti pistia no jicomanicuë. Bëronoma ini quiha no jicomahaina ra. ¹⁷ Jicomaxo tsi quiha barco nonamá tsi rispi no raanicuë, jahuë yora nëxaxëna, ja choshiyamano iquish na. Jatsi no raquë-raquënicuë jënë namá ca mixai-mixairia qui, naa Africa mai tahë ca mixai. No toohacasyamani quiha. Ja iqui tsi yoshini matiti raitiria no botëmënicuë, mëri no cayamano. Toca tsi ianë tsi noba barco raahacani quiha rë. ¹⁸ Noqui choca-chocariá nianiquë. Raquëria ja ini quiha. Choshi-paimaria noba barco ini quiha. Ja iqui tsi huëaquë tsi baquishmari tsi barco ca carga ia qui no nianiquë huëjêhuaxëna. ¹⁹ Jari jasca pi ja ini quiha. Ja iqui tsi huëaquë barco jahuë mishni bo no nianiquë. ²⁰ Jasca, huëstima ca bari no tsi bari, huishti bo, tihí cabo no jisyamani quiha. Tsëmoria tëquë ja ini quiha. Jasca, janacayamani quiha yoshi xoto-xotoriahaina rë. Ja iqui tsi bësóti ó no pasoyamaniquë.

²¹ Jasca, huëstima ca bari no tsi no piyamaniquë. Toatiyá tsi joni bo bësójó tsi Pablo niiniquë chanixëna.

—Noho yoba ma nacyamahitaquë pë. Oquë ja iitaha quiha rë Creta no jisbayayamahaina iquia. No jisbayamarohapino tsi naa carga, barco, tihí cabo yoshihuahacayamaquë aquë rë. ²² Jama, raquëyamacana. Chamacahuë iquia ra. Rësoyamaxëqui mato ra. Jëtëquëxëhi quiha barco roha. ²³ Baquichá tsi ë qui jisiquë ángel ra, naa Díos raaha ca ángel. Jabi naa Díos tsi xo noho lbo ra. Ja tsi xo toa ja bax ë yonocohaina. ²⁴ E qui naa ángel chaniquë ra. Chanihax, “Raquëyamahuë, Pabló. Carayana ca chama-chamaria bësójó tsi mi niixëti xo. Jasca, mia iqui tsi rësoyamaxëhi quiha mi bëta barcó ca joni bo ri. Jato shomahuaxëhi quiha Díos” i ë qui ángel quë ra. ²⁵ Ja iqui tsi chamacana, joni bá. Parayamahi quiha Díos ra. Tocapixëhi quiha ra, ja yoaha jascaria. ²⁶ Jama, tësëbë qui noqui niaxëhi quiha yoshini ra —nëa tsi jato qui Pablo nëcaniquë.

²⁷ Dos semana no tsi toca tsi no raahanicuë rë toa Adria icanai ca ianë no. Baquichá tsi “Basima xo mai tonia” i marinero bo niquë. ²⁸ Jatsi medida jënë qui ja raacanicuë. Treinta y seis ca metros ja ini quiha. Jaquirëquë ori pistia caxo ja tanamatëquëcaniquë. Veintisiete ca metros ja ini quiha. ²⁹ Jatsi raquëtsijacanicuë mai maxax qui yoshini noqui niamitsa iqui na. Jatsi cuatro ca mai ahati ancla bo ia qui ja niacanicuë barco chipo jo xo na. Jaquirëquë baquishmari no mana-mananicuë raquëqui na. ³⁰ Toatiyá tsi quiha huësti huësti ca marinero bo barco quima paxacasnicuë pë. Noti pistia jënë qui botëmápama tsi barco rësó ca ancla huëtisa bo niahi ja bocani quiha noqui parahi na. ³¹ Jatsi soldado ba capitán qui Pablo chaniquë:

—Barcó tsi toa joni bo pi chitëyamano tsi xabahamahacatimaxëni ixëqui mato ra —iquiina.

³² Jatsi soldado bá noti rispichi quëësaniquë. Caquë noti pistia. Paxanoma ja icani quiha.

³³ Jatsi huëatiscano tsi quiha joni bo Pabló pimacanicuë.

—Dos ca semana no tsi oxayamaqui mato. Jasca, piyamaqui mato. ³⁴ Jatsi piparicana iquia. Ma chamanaxëti xo ra. Jasca, yama tsi xo toa rësóxëhaina iquia. Jënimaxëqui mato tëquë ra —nëa tsi quiha joni bo qui Pablo niquë.

³⁵ Chanixo tsi quiha Pabló mapari biniquë. Jatsi jatiroha cabo bësójó tsi Díos qui “Gracias” i ja niquë piti quëshpi na. Jatsi xatënaxo tsi ja piniquë. ³⁶ Jatsi chamananicuë joni bo Pabló acái ca tsayahax na. Ja picaniquë jato ri. ³⁷ Jabi doscientos setenta y seis ca nohiria ini quiha toa barcó no ra. Huëstima no ini quiha. ³⁸ Pixo tsi quiha barcó ca jahuë bo ia qui niatsijahuaca-niquë huëjêhuaxëna. Harina trigo bëro ja niacani quiha.

Barco choshinina

³⁹ Huëaquë tsi quiha toa mai marinero bá cahëyamaniquë. Tsaya-tsayapama tsi nabiri ca quëmapo jia ca ja jiscaniquë. Toá tsi quiha barco ja rërëhacascani quiha. ⁴⁰ Jatsi ancla bo ja quëëscaniquë. Quëësaxo tsi quiha chiyëti ja mëriscaniquë. Mërïsxo tsi quiha rëquë ca matiti raiti ja tërocaniquë, quëmapo quiri yoshini barco matino iquish na. ⁴¹ Jatsi quëmapo quiri capama tsi quiha mixai ja rëtsois-haniquë rë. Mai ja jëtani quiha. Tsëquënoma barco ini quiha. Jatsi quiha barco chipo ó ca chocá chosha-choshaniquë. ⁴² Jatsi soldado bá achiquinish cabo tëquë acascaniquë ja paxayamacano iquish na. ⁴³ Jama, soldado ba capitán jato jënëmaniquë Pablo ja xabahamacasni iqui na. Jatsi jatiroha ca pocati cahëxëni cabo Pablo yobaniquë jënë qui pari biisiti, quëmapo qui cahëti. ⁴⁴ Jaquirëquë banahuani quiha tëxë bo. Jihui para bo, quësi mishni bo, tihí cabá tsi mai qui ja nonocani quiha. Toca tsi mai qui no cahëniquë ra. Jënima no iniquë.

28*Malta icanai cató tsi Pablo inina*

¹ Jënima tsi quëmapo qui cahëxo tsi quiha Malta toa tësëbë quënahacani ca no cahëniquë. ² Jia tsi quiha toá ca nohiria bá noqui shomahuaniquë. No bax chihí ja mapocani quiha, oi, matsi, tihí cabo iqui na. Jia tsi noqui ja joihuacani quiha. ³ Jatsi Pablo caro mishni bo topiniquë chihí qui niaxëna. Niajahuano tsi quiha rono huajaniquë jahuë huao iqui na. Pablo mëquë qui ja tsaminiquë rë. ⁴ Jatsi Pablo mëquë ronó acha ca toá ca nohiria bá jisniquë. Jisi tsi quiha,

—Tonia ati ibo-iboria tsi xo toa joni ra. Jënë ax ja paxaquë pa. Jama, jaboqui naqui tia, ja copihacaha quëshpi na —i jaca niquë.

⁵ Jatsi Pablo jahuë mëquë huishqui-huishquihaniquë rono chihí qui paquëmáxëna. Jënëjahuaquë tsi quiha jënima Pablo iniquë ra. ⁶ Baiyamaniquë jahuë mëquënë. Ja rësoyamaniquë. Jama, tocati ó toa nohiria bo pasoni quiha. Ja rësoyamaquë tsi quiha shina huëtsa nohiria bá biniquë. Shinahax,

—Tonia dios tsi xo toa joni ra —itsi jaca niquë.

⁷ Jabi no rërëni ca basima tsi quiha toa tësëbë ca chama racani quiha, naa Publico icanai cato. Noqui joi ja amaniquë jahuë xobó tsi no chitëno. Tres ca bari no tsi noqui ja orihuani quiha. ⁸ Jabi oxatí tsi Publico jahëpa iniquë, iquihí na. Jasca, chixojani quiha. Jatsi jahuë jahëpa Pablo jisi caniquë. Cahax jahá tsi jahuë mëquë janahax tsi quiha ja bax ja bëhoxniquë. Jahuë jahëpa ja jënimahuaniquë. ⁹ Ocapijaquë tsi quiha tësëbë ca iquicanaibo, isicanaibo, tihí cabo bëcaniquë jato ri. Ja jënimahuahacani quiha. ¹⁰ Jatsi noqui jahuëmishni bo ja acaniquë noqui shomahuacasquí na. Jasca, noqui piti ja acaniquë, barco qui no jiconiquë no. No pibonahai ca noqui ja acani quiha.

Roma yaca qui Pablo canina

¹¹ Tres oxë quirëquë barcó tsi, naa matsitiyá tsi toá ca chitënish ca barcó tsi no jis-bayaniquë. Alejandriá ca barco quiha. Jahuë rëpatí tsi quiha Castor, Pólux, tihí ca icanai ca dios jaria ca jisti bo ja jayani quiha. ¹² Jisbaya tsi quiha Siracusa qui no rërëniquë. Toá tsi tres ca bari no chitëni quiha. ¹³ Riquibaya tsi no quënicananiquë Regio icanai ca qui. Toá tsi no rërëniquë. Huëaquë tsi quiha yota pistia iniquë. Jisbaya tsi dos bari tsi quiha Puteoli yaca qui no cahëniquë. ¹⁴ Toá ca xatë bo no bëchaniquë. Noqui joi ja amacaniquë jato bëta no chitëno. Huësti ca semana raahax no catëquëniquë Roma qui. ¹⁵ Jatsi no johai ca yoati tsi Romá ca xatë bá nicani quiha. Nicahax tsi quiha Foro de Apio, naa Tres Tabernas icanai ca qui ja bocani quiha, toa xo tsi noqui manaxëna. Jato bëchahax tsi “Gracias” i Dios qui Pablo niquë ranihi na. Jaha tsi qui chamaniquë. ¹⁶ Jatsi Roma qui no cahëquë tsi quiha preso obëso ca qui capitán achiquinish cabo mëaniquë. Jama, ja qui jia ini quiha toa jahuë iti yoi ó tsi Pablo chitëhaina jamë no. Jatsi huësti ca soldado capitán jananiquë Pablo ó bësoti.

Roma xo tsi Dios Chani Pablo yoanina

¹⁷ Tres ca bari quirëquë jodioba rëquëninicanaibo Pablo quënaniquë, jato bëta tsi chani-naxëna. Ja bëcaquë tsi quiha Pablo nëcaniquë:

—Jisa, ëbë xatë bá. Jerusalén ca ëa ja achacaniquë, mahitsa. Jaquirëquë quiha Romanobo qui ë mëahacaniquë pë, ëa ja copicano. Nicacahuë. Yama tsi xo toa noba jimibo, noba naborëquëba jabi bo, tihí cabo pasomaha ë anina iquia. ¹⁸ Jia tsi quiha toa Romanobá ëa nica-nicaniquë. Nicaxo tsi quiha ëa ja paquëmacascaniquë. Yama ini quiha toa yoi ca ë anina iquia, naa namëtí copi quëshpi na. ¹⁹ Jama, ë qui caxaniquë toá ca jodiobo. Jato qui yoi ini quiha toa ëa ja paquëmacanaina. Ja iqui tsi “Romanoba Chama-chamariá ëa copino ra” i toá ca chama bo qui ë niquë. Jishopë, noho jimibo qui quësocasyamahai ca ëa xo naa ra. ²⁰ Ja tsi xo toa mato ë quënaquë mato bëta chaninaxëna. Noqui Israel cabá jaha pasohai ca iqui tsi naa cadená tsi nëxë xo ëa rë —nëa tsi yosibo qui Pablo nëcaniquë.

²¹ Jatsi ja quëbicaniquë:

—Jodio maí ca carta biyamaqui noa mia yoati na. Jasca, toa nahax ca bëcanish ca xatë bo tsi xo toa chani yama mia yoati na. Yama tsi xo toa mia pasomaha ca chani nëá no. ²² Mi shina nicacasqui noa ra. Naa maxo paxa ca pasomaha chanicani quiha nohiria tëquë iqui noa, jatircha ca iti ó no —nëa tsi Pablo qui ja nëcacaniquë.

²³ Jatsi huësti bari ja iticaniquë Pablo ya chaninatëquëxëna. Toa barí tsi quiha misco ini quiha toa Pablo xobo qui bëcanish cabo. Baquishmarí tsi chitahëhax Pablo chanibahiniquë. Chanixo tsi quiha Díos nohiria otocatsai ca ja bërohuaniquë. Jasca, Quënëhacanish cabá tsi Xabahamati Ibo Jesu ini ca ja jismani quiha. Naama tsi quiha ja chaniniquë, naa jatiroha ca bari. ²⁴ Jatsi huësti huësti cabo qui jia Pabló yoani ca ini quiha; tëxë bo qui yoi quiha. ²⁵ Jaha tsi mapëxnani quiha toá ca jodiobo, Pabló yoani ca nicahax na. Ja bocanox pari no tsi Pablo nëcacaniquë:

—Anomaria tsi xo toa Espíritu Santó yoanina iquia, naa Isaías yamabá quënëni cató tsi ja chaniniquë no. Ja nëcani quiha:

²⁶ “Naa nohiria bo qui chanihi cata.

Chanihax,

‘Cahëxoma tsi Dios Chani nicaqui mato pë.

Jisxoma tsi tsaya-tsayaqui mato pë’ ihuë.

²⁷ Quëstoria tsi xo naa nohiria ba shinana iquia.

Nicacasyamahi quiha jato pahoqui.

Bëtsiniquicani quiha jabija ca ja jiscamitsa iqui na.

Jabija ca nicacasyama ca xo.

Quiniacani quiha pë, jato shinaná cahëyamano.

Tocacani quiha ra, Dios quiri bësocasyamahi na.

Bësopijacano tsi jato ë jënimahuaquë aniquë iquia”

i Espíritu Santo ni quiha. ²⁸ Jaha tsi ma cahëyoino ra. Jaboqui rohari tsi carayanabo qui raahacahi quiha Díos xabahamati Chani iquia. Toa Chani nicacaxëcani quiha iquia —nëa tsi jato qui Pablo nëcacaniquë.

²⁹ Tihí ca tsi Pablo yoaquë tsi quiha ja jisbayacanicuë. Jisbaya tsi ja chaninabëquicaniquë jahuë chani yoati na.

³⁰ Jaquirëquë dos ca xëni no tsi Roma yacatá tsi Pablo chitënicuë, jahuë xobó no. Xobo alquilada quiha. Toa xo tsi jatiroha ca ja qui shishocanaibo ja joihuaniquë. ³¹ Toa xo tsi Díos nohiria bo otohaina, Ibo Jesucristo, tihí cabo ja tiisimaniquë raquëxoma. Yama ini quiha toa jahuë chani jënëmahi cató.

La Carta Del Apostol San Pablo a Los Romanos

Romá ca iglesia qui Pabló quēnēnina

¹ Pablo, naa Jesucristo yonati tsi xo naa carta quēnahai cato. Jabi ē quēnahacaniquē, Dios Chani chitahēhuati ibo iti. Diós ēa biniquē jahuē Chani jia ca nohiria yoati.

² Jabi siri tsi “Noho Baquē mai qui raaxēquia” i Dios ni quiha. Jabi Dios tocani quiha Quēnēhacanish cabo ó no. ³ Jatsi mai tsi jahuē Baquē Jesu coniquē ra. Cohi tsi chama David yamaba चाहितaxocobo ja iniquē. ⁴ Jascaria, Dios Baquē ja iniquē jaa ri. Dios mēstēxēni ca jabi yoi ja jayani quiha. Jabi Dios Baquē chamaxēni ca ja iqui ca jismahacani quiha, rēsonish cabo quima ja tērohacani cató no. Jabi noba Ibo tsi xo naa Jesucristo ra. ⁵ Noqui ja noiniquē. Noixo tsi quiha jahuē Chani chitahēhuati ibo bo noqui ja manēmaniquē. Jatsi jatiroha ca maí ca nohiria, naa carayanabo qui noqui ja raaniquē, jahuē Chani yoati. Ja chahahuacano jato ri. Chahahuaxo tsi jahuē yoba nicacaxēcani quiha jato ri. ⁶ Jabi mato Romá cabo quēnahacaniquē mato ri, Jesucristó-na bo iti.

⁷ Japi mato qui, naa Roma yacatá cabo qui naa carta raaquia ra. Mato noihi quiha Dios. Noixo tsi mato ja quēnaniquē jahuē nohiria iti. Noba Jahēpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihí cabá mato noino. Mato ja bēpasimacano ra.

Romá ca chahahuacanaibo Pabló jiscasnina

⁸ Jariapari tsi mato quēshpi tsi noho Dios qui “Gracias” iquia ra, ma chahahuani ca jatiroha ca maí ca nohiria bá nicani quēshpi na. ⁹ Jabi mato bax ē bēhoxrohahai ca cahēhi quiha Dios ra. Jabi naa Dios bax yonocoriaquia noho coshi tēquētá no, jahuē Baquē Chani yoahi na. ¹⁰ Bēhoxquí tsi Dios nica-nicarohaquia, mato qui shishoti xaba ē qui ja ano ra. ¹¹ Mato jiscasquia ra, mato mēbixēna. E qui Diós ani ca tiisi mato bēta xatēnacasquia. Jasca, mato chamahuacasquia. Jabi jaha ē quēēhai ca tsi xo toa ra. ¹² No mēbinabēquiti xo. Jabi aranabēquipinono tsi chamahuaha-caxēquia ra. Jascaria, chamahuahacaxēqui mato ri. Toca tsi shomahuahacaxēqui noa, noqui tēquēta.

¹³ Jabi huēstima tsi xo mato qui ē cacasnina ra, ēbē xatē bá. Canoma ē iniquē rē, yaca huētsa bo qui ē raahacani iqui na. Jabi mato yaca Roma xo tsi Cristo qui nohiria ē bēbocasniquē, carayanaba yaca huētsa bo xo ē ani jascaria. ¹⁴ Jabi carayanabo, nohiria huētsa bo, tihí cabo ē mēbixēti xo. Escuela tiisi jaya cabo, escuela tiisi jayama cabo, tihí cabo ri ē mēbixēti quiha. ¹⁵ Japi, mato Romá ca nohiria qui Cristo Chani jia ca yoacasquia ra.

Chama jaya xo Cristo Chani jia cato

¹⁶ Jabi Cristo Chani qui rabiyaamaquia yoaxēna. Dios chama jaya xo ra, chahahuacanaibo tēquē xabahamati. Jariapari tsi quiha naa Chani tsi jodiobo xabahamachaniqui ra. Jaboqui tsi xabahamahacahi quiha carayanabo ri jahá no. ¹⁷ Mēstēhuahacati quinia noqui yoahi quiha naa chani ra, naa “Jahuē Cristo qui no chitimixēti xo” iquiina. Jaroha ca xabahamati quinia tsi xo naa no chahahuahai cató no, naa Quēnēhacanish cabá yoahai jascaria. Jabi “Bēso-bēsopaoxēhi quiha chahahuahai cato” ii quiha.

Jochahuaxēni cabo qui caxa xo Dios

¹⁸ Jabi jochahuaxēni cabo, yoi ca acanaibo, tihí cabo qui caxa xo naipá ca Dios ra. Ja qui anoma xo ja yoyocanaina. Ja yoyocanai cató tsi Dios Chani yoi ca quētiacani quiha pē, jabija ca Chani nohiria bá cahēyamano iquish na. ¹⁹ Jatsi jato qui caxa xo Dios, jato qui bēroria tsi Dios cahēti quinia ini quēshpi na. Jabi Dios tiisi jaya ca xo nohiria bo tēquē, jato shina qui naa tiisi nanēhacani iqui na. ²⁰ Siri tsi, naa noba mai nēhohuachacaniya rohari tsi jato qui bēroria Dios ini quiha, naa Dios jisnoma ca jabi. Ja nēhohuani cató tsi jahuē oquē-oquēpahai ca chama, jahuē mana ca jabi, tihí cabo jato qui bēroria ini quiha ra. Jatsi zjēnahuariahax raca “Dios cahēti mētsama xo noa rē” i jaca na? ²¹ Dios ja iqui ca ja chahahuayamacaniquē rē, ja cahēcaquē ri. Ja qui “Gracias” iyama jaca niquē rē. Jama, mahitsa ca jahuē bo quiri jato shina bēsoniquē rē. Jatsi jato shina bo tsēmohuachacaniquē. ²² “Tiisi xo noa ra” i jaca ni quiha, cahētimaxēniria cabo jaca nori. ²³ Jatsi noba rēsotimaxēni ca Dios oquē ja niacaniquē pē, jato arati jahuē huētsa bo qui araxēna. Mahitsa ja icani quiha. Japi rēsohai ca joni jaria bo qui aratsijacaniquē rē. Isa bo, yohina bo, chaxpa bo, rono bo, tihí ca jaria bo qui aratsijacani quiha rē.

²⁴ Japi Diós jato niabērianiquē, jato shina jaha quēēhai ca jahuē bo ja acano. Jatsi Diós jato nianiquē yoixēni ca jocha ja acano, jato yora bo ja yoshihuacano. ²⁵ Dios jabija ca jabi ja rarinamacaniquē pē, mahitsa ca jahuē bo quēshpi na. Diós nēhohuani ca jahuē bo, naa

isa bo, jihui bo, rono bo, tihi cabo qui aratsijacanicuë pë. Dios, naa noqui Nêhohuanish ca qui arayamatsi quiha jacanicuë ra. Jama, noqui Nêhohuanish ca Dios roha no oquë-oquëhuapaoxëti xo ra.

²⁶ Jabi ja tsi xo toa Diós jato niabërianicuë, jaha ja quëëcanai ca jahuë yoixëni cabo tëquë ja acano. Jatsi quiha ja yoyocanicuë. Jato noma jabi jia ca yoxa bá nianiquë pë, yoxa huëtsa bo ya jobonaxëna. ²⁷ Tocanicuë joni bo ri. Jato noma jabi jia ca ja niacanicuë jato ri, jato huëtsa ya jobonaxëna. Bërabixëni ca jahuë bo ja i-ibëquinacani quiha pë. Toca tsi jato yora bo yoshihuacani quiha ra, ja acanai ca jocha iqui na. Jato copi tsi xo toa ra.

²⁸ Jasca, Dios ja cahëcasyamacanicuë pë. Japi Diós jato niabërianicuë, yoixëni ca shina ja jayacano, anoma ca jahuë bo ati. ²⁹ Jatsi jatiroha ca anoma ca jahuë bo, jocha bo, tihi cabo ja ariacascanicuë. Anini quiha ja yoyocanaina rë. Parata ó ja quëëcani quiha. Nohiria qui ja caxacani quiha. Ranomixxëni cabo, ati ibo bo, tihi cabo ja manëcani quiha. Iquinaxëni cabo, paramixxëni cabo, caxaxëni cabo, ranimixxëni cabo, tihi cabo ja manëcani quiha rë. ³⁰ Jasca, huëtsa bo ja ochahuacani quiha. Dios qui caxaxëni ja icani quiha. Jamë shinamixxëni, jamë oquëhuamixxëni cabo ja icani quiha. Jasca, jocha paxa cabo ja chitahëhuacani quiha. Jasca, jato nabo qui nicamixxëni cabo ja icani quiha. Tihi ca tsi ja acanicuë yoyoqui na. ³¹ Jabi cahëtimaxëni cabo xo naa bo ra. Quiacani quiha pë. Jato chani jatihuyamacani quiha pë. Jasca, nohiria noiti cahëyamacani quiha pë. ³² Jabi “Rësopaimaria xo tocacanaibo” ii quiha Dios yoba ra. Jama, Dios yoba cahëqui ri tsi jari toca ca jocha acani quiha pë. Jasca, nohiria huëtsa bo pi jochano tsi “Jënima tsi xo ma acaina” icani quiha pë.

2

Nohiria bo copixëhi quiha Dios

¹ “Toca ca jochahuaxëni ca carayanabo jasca ma xo noa ra” ¿ii ni mato sa? Jato jascaria xo mato ri iquia ra. “Copihacaxëti xo toca ca jochacanaibo” iipihit tsi mamë yoati tsi chaniqui mato ra, jasca ca jahuë bo ma acai quëshpi na. ² Mëstë tsi xo jochacanaibo Diós copihaina ra. Jochayamahi quiha jato copihit na. ³ ¿Jahuë shinacana? ¿Jënahuariyahax raca tocacana ca nohiria qui ma quësona, jasca ca jocha ma aquë no mato ri? Tocapihit tsi ¿jënahuariyahax raca Diós copihai ca quima ma paxana? ⁴ Tonia Diós mato shomahuahai ca cahëyamaqui mato tia. Mato qui caxahuëniyamahi quiha ra. Mato qui yosanahuëniyamahi quiha. Jasca, ja noihai cató tsi jocha quima mato casomacatsi quiha ra. Jatsi ¿jënahuariyahax, “Yoi xo toa Diós acaina” i ma na? ⁵ Quiniacaxëcahuë. Maxax jascaria xo mato rë. Mato jocha quima pi ja quiri ma bësoyamano tsi oquënaixëhi quiha Dios mato qui caxahaina iquia. Jabi tsëquëxëhi quiha Dios caxahai ca bari ra. Toa barí tsi jocha quëshpi tsi jahuë mëstë ca copi jismaxëhi quiha. ⁶ Jatsi jatiroha ca nohiria bo copixëhi quiha ja acanai ca quëshpi na. ⁷ Yosaxoma jia ca acanaibo, Dios oquë ó quëëcanaibo, bësö-bësopaocascanaibo, tihi cabo bësö-bësopaomaxëhi quiha. ⁸ Jama, jamë shinamixxëni cabo, jahuë yoba nicamixxëni cabo, naa yoi ca acanaibo, tihi cabo qui caxariaxëhi quiha Dios. Anomariaxëhi quiha jato ja copihaina ra. ⁹ Tënë-tënëcaxëcani quiha yoi ca acanaibo tëquë. Anomariaxëhi quiha jato cohü ra. Copihacaxëti xo jodiobo. Copihacaxëti xo carayanabo ri. ¹⁰ Jama, oquëhuahacaxëti xo jia ca acanaibo tëquë. Oquëhuahacaxëti quiha jia ca acai ca jodiobo. Oquëhuahacaxëti quiha carayanabo ri. Jato oquëhuaxëhi quiha Dios ra. Jatsi rani tsi racacaxëcani quiha. ¹¹ Jabi mëstë tsi xo Diós nohiria copihaina ra. Ja qui jaharisi tsi xo nohiria bo tëquë.

Mëstë tsi xo Diós copihaina

¹² Jochacanaibo tëquë copixëhi quiha Dios ra. Carayanabo, naa Diós quënëni ca yoba jayamacabo pi jochano tsi jato ri copixëhi quiha Dios. Jasca, jodiobo, naa Dios yoba jaya cabo pi jochano tsi jato ri copixëhi quiha Dios. ¹³ Jabi Dios bësöj tsi mëstëhuahacayamaxëhi quiha jodiobo, Dios yoba ja jayacana ca iqui na ra. Jama, Dios yoba ja nicaxëti ca xo mëstëhuahacaxëna. ¹⁴ Carayanabo tsayacahuë. ¿Moisés yoba jayacahi ni? Mëquëya ca xo rë. Jama, ja acanai cató tsi Dios yoba nicacani quiha jato ri pa. Jia ca ati cahëcani quiha, Dios yoba ja jayamacaquë ri. ¹⁵ Jabi jato shina ó tsi Dios yoba quënëhacani quiha, jia ca ati ja cahëyoicanai ca quëshpi na. Jia ca ati jato yobahi quiha jato shinana. Jasca, anoma ca pi ja acano tsi jato qui quësohi quiha jato shinana. Jama, jia ca pi ja acano tsi jato qui quësoyamahi quiha. ¹⁶ Jabi tsëquëxëhi quiha jaroha ca bari ra. Toa barí tsi jahuë Jesucristó tsi nohiria bo tëquë copixëhi quiha Dios. Mato shina ó ca bërohuahama ca jahuë bo, naa ma shinahaina, jonë ca ma acanaina, tihi cabo copixëhi quiha ra. Jabi tocaxëhi quiha Dios, ë yoahai jascaria.

Moisés yoba jaya xo jodiobo

¹⁷ ¿Japa mato tsa ni? “Jodiobo xo noa. Moisés yoba qui chitimiqui noa. Oquë xo noba Dios” ¿tihi ca tsi i-yamacana? ¹⁸ Jasca, “Dios shina cahëriacqui noa” iqui mato. Dios yoba ma tiisimahacani iqui tsi jia ca ati cahëyoiqui mato iquia. ¹⁹ “Bëco cabo mëpiti mëtsa xo

noa. Tsëmö cabo bax huëa xo noa” iqui mato pë. ²⁰ Jasca, “Cahëyamacanaibo, shinapayo bo, tihi cabo Dios jahuë bo tiisimati mëtsa xo noa” tihi ca tsi iqui mato, Quënëhacanish cabo ma jaya iqui na. Jayaquí tsi tiisi tëquë, jabija ca tiisi, tihi cabo cahëti mëtsa xo mato ra. ²¹ Jabija. Carayanabo tiisimati cahëqui mato iquia. Jama, tiisimaquí tsi çjënahuariaxo raca mato yoba yoi nicayamayamacanai? Tiisimahi tsi “Yomayamacahuë” iqui mato; jama, çyomayamayamacanai? ²² “Anoma tsi xo joni huëtsá ahui bichiina” iqui mato; jama, çtocayamayamacanai? “Mahitsa ca dios bo qui arayamacahuë” iqui mato; jama, çjato arati xobó ca jahuë bo yomayamayamacanai? ²³ “Jia tsi xo Dios yoba” iqui mato; jama, jahuë yoba nicayamaquí mato pë. Nicayamaquí tsi Dios quiahuaquí mato pë. ²⁴ Jascaria tsi, mato jabi yoi ca tahëxo tsi Dios janë ocahuacani quiha carayanabo rë, naa Quënëhacanish cabá yoani jascaria.

çTsohuë ni toa jodiobo jabija cato?

²⁵ Jabi jënima tsi xo jodiobo iquiina, Dios yoba ma nicaquë no. Jama, Dios yoba pi nicayamahi tsi Dios cahëyamahai ca carayanabo jascaria xo mato iquia. ²⁶ Jabi Dios yoba pi carayanabá nicanó tsi çjato shomahuayama-yamaxëhi ni Dios? çJahuë baquë yoi bo jato manëmayamayamaxëhi ni, naa jodiobo ja bini jascaria? ²⁷ Jatsi Dios cahëyamanish ca carayanabá tsi quësohacaxëqui mato jodiobo iquia. Mato ti tsi xo toa Dios yoba jayanish cabo ra. Jasca, mato ti tsi xo toa jibirishati jabi jayanish cabo. Dios tiisi jaya xo mato ra. Japi, quësohacaxëqui mato ra, Dios yoba nicayamahai ca ma nori iqui na. ²⁸ Tobi quiha mato jodioba jabi bo. Jasca, tobi quiha mato jibirishati jabi. Jama, Dios jabija ca nohiria ma xo mato, mato jodioba jabi bo iqui na. ²⁹ Jama, jodio yoi bo, naa Dios jabija ca baquë bo tsi xo toa Dios jabi paxa ca jaya cabo ra. Espíritu Santó tsi jato shina bo rarinamahacani quiha, Moisés yoba nicaxoma. Jabi paxa ca jaya ca nohiria qui ranihi quiha Dios; chahahuayamacanaibo qui nomari.

3

¹ Ma chahahuahai cató pi jahuë nohiria yoi bo Diós mato manëmano tsi “Mahitsa tsi xo jodiobo no iquiina rë” çii ni mato sa? Jasca, “Mahitsa tsi xo noba jibirishati jabi rë” çii ni mato sa? ² Mahitsa ma xo ra. Jënima tsi xo jodiobo iquiina. çCarayanabo oquë tsi noqui jodiobo Diós shomahuayamayamani? Jariapari tsi quiha jahuë chani jodiobo qui Diós ani quiha. ³ Jama, toa chani noba naborëquëbá nicacasyamani quiha rë. Dios quima ja casocano ri tsi quiha jari jato shomahuaxëqui Dios, “Mato shomahuaxëquia” i ja ni quëshpi na. ⁴ Parayamahi quiha. Jabi joni bá jato chani jatihuayamamitsa, quiacanaibo jaca nori iqui na. Jama xo Diós; jahuë chani jatihuahi quiha. Quiayamahi quiha. Jabi toca xo Dios ii quiha Quënëhacanish cabo:

“Jabija ca chaniqui mia, Diós, chanih na.

Mi qui nohiria quësono tsi jato bëboxëqui mia” ii quiha.

⁵ Jabi yoi ca no acai cató pi Dios mëstë jismahacano tsi çjënixëhi ni noa? “Anoma tsi xo Diós acaina pë, noba jocha quëshpi noqui ja copiquë no” çixëhi ni noa pa? ⁶ Tocanoma quiha. Mëstë xo Dios ra. Mëstë iyamarohapicuí tsi çjënahuariaxo raca jato jocha quëshpi nohiria Diós copina? Jocha matarayamahi quiha. Ja copihacati xo ra. ⁷ Jasca, tobi quiha yoyohai ca nohiria huëtsa bo. “Jënima tsi xo no quiahaina” icani quiha pë. “No quiano tsi oquë tsi jisiquixëhi quiha Dios parayamahai ca jabi-jabiria. Jatsi toca pi Dios no oquëhuano tsi çjënahuariaxo jochacanaibo noqui ja tocana?” icani quiha pë. ⁸ Anoma tsi xo toca ca chanicanaina ra. “çYoi ca ai canomani, Diós noqui shomahuano?” iqui jascaria tsi xo toca ca chani pë. Anoma tsi xo toca ca ma shinahaina iquia. Jabi tobi quiha toa ëa ranixëni cabo rë. “Toca tsi chaniqui Pablo” icani quiha mato ó ca huësti huësti cabo pë. Tocayamaquia ra. Tënëtiya qui raahacacaxëcahi quiha tocacanaibo ra.

Jochaquë jatiroha cabo

⁹ Jatsi, çjënixëhi ni noa jodiobo yoati na? çCarayanabo oquë ma ni noqui jodiobo? Oquë ma xo noa ra. Jochahi quiha jatiroha ca nohiria bo. Jochahi quiha jodiobo. Jochahi quiha carayanabo ri. Jabi jochacanaibo nohiria bo tëquë nori ë jismaquë ra. ¹⁰ Toca tsi nohiria yoati tsi chanihí quiha Quënëhacanish cabo ri. Nëcahi quiha:

“Yama tsi xo mëstëxëni cato; yama ra.

¹¹ Yama tsi xo jabija ca cahëhai cato rë.

Yama tsi xo Dios mërahai cato rë.

¹² Dios quima casoniquë jatiroha cabo; janyama bocani quiha jato tëquëta.

Jasca, yama tsi xo jia ca acai cato; yama ra.

¹³ Jasca, anoma tsi xo nohiria chanihaina, nami pisi jascaria.

Jato chaní tsi quiacani quiha pë.

Rono ba veneno jascaria tsi xo toa ja chanicanaina ra.

¹⁴ Jasca, yoixëni ca caxa ca chani icani quiha.

¹⁵ Jasca, mahitsa nohiria acascani quiha.

¹⁶ Jahuënia ja bocanai cató tsi tënëhi quiha nohiria bo rë jato tahëxo na.

¹⁷ Jasca, nohiria ya rabënati cahëyamacani quiha pë.

¹⁸ Jasca, Dios qui raquëyamacani quiha ra” tihi ca tsi ii quiha. Jabi nëca tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabo jato yoati na ra.

¹⁹ Jabi jodiobo qui naa yoba-yobaria acacanicuë ra. Jato yoba yoi tsi xo naa ra. Jato qui Diós ani quiha. Jato qui chanihi quiha naa yoba, jato pasimaxëna. Japi, çjënahuariahax “Jocha yama xo noa” i jaca na? Jasca, Dios copi bicaxëceni quiha carayanabo ri, naa nohiria bo tēquë. Paxayamacaxëceni quiha. ²⁰ Japi Moisés yoba no nicahai cató tsi mēstëhuahacatimaxëni xo noa, Dios bësojó no. Jama, Dios yobá tsi noba jocha cahëqui noa ra. Toca tsi jocha noqui cahëmahi quiha Dios.

Dios tsi xo toa noqui mēstëhuahaina

²¹ Jabi jaboqui quinia huëtsa noqui jismahi quiha Dios, mēstëhuahacati. Moisés yoba bo no nicahai cató tsi jaboqui noqui biyamahi quiha ra. Jama, siri tsi naa mēstëhuahacati quinia paxa ca Quënëhacanish cabo, Dios Chani yoanish cabo, tihi cabá yoapaoni quiha. ²² Jaboqui nohiria bo tēquë, naa jahuë Jesucristo qui chitimicanaibo bichi quiha. Ja qui ja chitimicano tsi jato mēstëhuahi quiha. Jatsi jaboqui Dios qui jaharisi tsi xo nohiria bo tēquë. Yama tsi xo oquë cato ra. ²³ Jochaquë jatiroha cabo ra, naa jodiobo carayanabo tēquë. Dios jabi narisqui noa rë. ²⁴ Jaboqui ja noihai cató tsi noqui tēquë mēstëhuahi quiha Dios. Copiyama tsi xo toa no bax ja anina. Jocha quima noqui Diós paquëmaniquë jahuë Cristo ini cató no. ²⁵ Diós jahuë Baquë ani quiha, nohiria bo bax nati. Noba jocha quëshpi ja nani quiha. Ja tocani quiha, ja qui no chitimihai cató tsi noba jocha masahacano iquish na. Toca tsi ja mēstë ca copihai ca Diós noqui jismaniquë ra. Jabi siri tsi nohiria ba jocha copiyamahacani quiha. ²⁶ Jama, jaboqui ja mēstë ca copihai ca noqui jismacatsi quiha. Jariapari mēstë ja iquiina, jatsi jahuë Jesu qui chitimicanaibo ja mēstëhuahaina, tihi cabo tsi noqui cahëmacatsi quiha Dios jaboqui.

²⁷ Japi toca tsi Diós noqui mēstëhuano tsi çjënahuariahax “Jia tsi xo no acaina” i no na? Jasca, Moisés yobá pi Diós noqui xabahamarohano tsi “Jia tsi xo no acaina” iti mētsa no iquë aquë pë. Jama, jahuë Baquë qui no chitimihai cató tsi noqui xabahamahi quiha. ²⁸ Jarohari tsi Dios bësojó mēstëhuahacaxëhi quiha nohiria ra, Cristo qui ja chitimicaquë no, Moisés yoba ja nicacanaí cató nomari.

²⁹ Ja tsi xo toa nohiria bo tēquë, naa jodiobo, carayanabo, tihi cabo bichi quiha Dios jasca ca quiniá no. Jatiroha ca nohiria ba Dios tsi xo naa Dios. ³⁰ Jabi huësti Dios roha tsi xo ra. Jasca, huësti roha tsi xo Diós nohiria xabahamati quinia. Jodiobo, carayanabo tēquë, tihi cabo xabahamahi quiha, jahuë Baquë qui ja chitimicaquë no. ³¹ Jatsi, çDios yoba quëyohi ni noa, “No chitimihai cató tsi noqui xabahamahi quiha Dios” i no quë no? Ayamaqui noa. “Jënima tsi xo Dios yoba” iqui noa ra.

4

Dios qui Abraham chitiminina

¹ Jaboqui tsi Abraham yamabo, naa noqui jodioba rēquëyamabo yoati tsi mato yoapariquia. ² Jabi jia tsi xo toa Abrahám anina. Jama, ja ani ca iqui tsi mēstëhuahaca-rohapihi tsi “Jënima xo éa ra” iti mētsa ja iquë aniquë ra. Jama, Dios bësojo xo tsi jamë ocahuati mētsama ja ini quiha. ³ Quënëhacanish cabo qui no tsayano. “Dios qui Abraham chitiminiquë” ii quiha. “Toca tsi mēstë ja tocachanicuë” ii quiha.

⁴ Jatsi shinaparicana. Copihacaxëhi quiha yonochoi cato. Parata ja qui ahi quiha jahuë chama, jahuë yonoco quëshpi na. Mahitsa toa copi biyamahi quiha. ⁵ Jama, mahitsa noqui bichi quiha Dios ra. Dios qui iriama tsi xo toa jodioba yoba no acaina. No acai cató tsi xabahamahacatimaxëni xo noa. Jama, mēquëya ca jochahuaxëni ca bichi quiha, ja qui no chitimiquë no. Mēstë no tocachacati xo ja qui no chitimihai ca tahëxo na. ⁶ Japi “Ranihi quiha toa nohiria” i David yamabo ni quiha, copixoma tsi mēstë toa joni Diós tocani quëshpi na. Jabi nëca tsi naa ranihai ca joni yoati tsi David yamabá quënënicuë:

⁷ “Mato jocha Diós masano tsi mato jocha niahacano tsi rani-raniqui mato.

⁸ Jahuë libro ó tsi mato jocha Ibobá quënëyamanan tsi rani-raniqui mato ra”

i David yamabo ni quiha.

⁹ ÇJabi tsohuë ni naa ranicanaibo? ÇJodiobo roha ma ni naa nëca ca ranicanaibo pa? ÇJabi nëca tsi raniyamamayamacahi ni carayanabo ri? Jabi jariapari tsi quiha Dios qui Abraham chitiminiquë. Jaquirëquë ja chitimihai ca tahëxo tsi quiha mēstë Diós Abraham tocanicuë. ¹⁰ Jabi, çjënino tsi mēstë Diós Abraham tocani? Ja jibirishahacanox pari no tsi quiha Diós shomahuanicuë ra. ¹¹ Jariapari tsi quiha Dios qui Abraham chitiminiquë.

Jaquirëquë jibirishati jabi ja biniquë, ja chitimihai ca tahëxo Diós bini ca jismati. Japi nëca tsi Abraham xocobo yoi bo manëhi quiha carayanabo ri, naa Dios qui ja chitimicaquë no. Ja chitimicanai ca tahëxo tsi jato ri bichi quiha Dios, jibirishati jabi tahëxo ja nomari. ¹² Jasca, Abraham xocobo yoi bo tsi xo jibirishahacanish ca jodiobo ri, Abraham jascaria tsi ja chitimicaquë no. Jato mëbiyamahi quiha jato jibirishati jabi, xabahamahacati. Jabi Abraham jibirishahacanox pari no tsi Diós toa joni mëstë tocaniquë.

Moisés yobá tsi mëstëhuahacatimaxëni xo nohiria

¹³ Jabi Abraham, jahué chahitaxocobo, tñi cabo Diós shomahuaniquë, “Mai tēquë ibohuaxëqui mato” i jato qui Dios niquë no. Jabi Abraham yamabo Dios qui chitimini ca tahëxo tsi quiha Diós toa joni shomahuaniquë, jodioba jabi ja nicani cató nomari. ¹⁴ Jama, “Jodioba jabi banahuacanaibo shomahuahi quiha Dios” i-ipurono tsi mahitsa tsi xo toa Dios qui no chitimihaina iquia. Jasca, mahitsa Abraham yamabo qui Diós Chani iquë ani quiha. ¹⁵ Jabi Moisés yobá tsi nohiria mëstëhuayamahi quiha Dios. Jama, toa yoba iquë tsi nohiria bo qui caxahi quiha, ja nicayamacanai quëshpi na. Jabi toa yoba pi iyamarohano tsi jato qui Dios quësoyamaquë aniquë. ¹⁶ Ja quëshpi tsi ja qui chitimicanaibo roha shomahuahi quiha Dios. Copixoma tsi noqui bichi quiha. Toca tsi shomahuahacaxëhi quiha Abraham chahitaxocobo yoi bo tēquë. Shomahuahacaxëhi quiha Dios qui chitimihai ca jodiobo. Jasca, shomahuahacaxëhi quiha Dios qui chitimihai ca carayanabo ri. Jabi Abraham chahitaxocobo yoi bo xo noqui chitimicanaibo tēquëta; noba jahëpa quiha. ¹⁷ Jabi ¿tocayamayamahi ni Quënëhacanish cabo ra? naa “Huëstima ca nohiria ba jahëpa mia manëmaquia” i Abraham qui Dios nina. Parayamaniquë Dios. Jabi Dios, naa rësonish cabo Bësomahai ca Dios Chani qui Abraham chitimiyoini quiha. Jahué Chaní tsi jatiroha ca nëhohuanish ca Dios tsi xo naa.

¹⁸ Jabi sirixëni ax tsi quiha jari Dios qui Abraham chitiminiquë, “Baquë mi qui axëquia” i ja qui Dios ni quëshpi na. Toatiyá tsi jari baquë saihuati ó Abraham pasoni quiha, sirixëni ja iquë ri. Japi huëstima ca nohiria ba jahëpa ja manëni quiha, ja yoahacani jascaria. Jabi “Huëstima ca chahitaxocobo jayaxëqui mia” ¿i ja qui Dios yamayamani? ¹⁹ Jaha tsi payoyamani quiha Dios qui Abraham chitimihaina, cien ca años ja iquë ri. Toatiyá tsi xocobo saihuati mëtsama ja ini quiha. Jasca Sara ri; sirixëni quiha. ²⁰ Jama, jari Diós ja qui yoani ca Chani qui Abraham chitiminiquë. Jari baquë ó ja pasoni quiha. “Baquë saihuayamaxëquia rë” iyama tsi quiha Abraham niquë ra. Jama, chamananiquë Dios qui ja chitimihaina. Jasca, jia tsi Dios ja ocahuani quiha. ²¹ Ja yoani ca jatihuati mëtsa Dios nori ca ja cahëyoini quiha. ²² Ja tsi xo toa mëstë Abraham tocachaniquë, ja chitimihai ca tahëhax na.

²³⁻²⁴ Jabi Abraham bax roha ma xo toa Diós yoanina ra. No bax ri ja quënëhacani quiha, naa “Ja chitimihai ca tahëxo mëstë ja tocachaniquë” iquina. Toca tsi noqui ri bichi quiha Dios. Jesucristo bësotëquëmanish ca qui no chitimiquë no. ²⁵ Noba jocha quëshpi tsi Jesu namëhacaniquë. Jatsi Diós bësomaniquë noqui mëstëhuaxëna.

5

Dios ya no rabënahaina

¹ Jabi Dios Chani qui no chitimihai cató tsi no mëstëhuahacaniquë. Ja iquë tsi Dios ya rabënaqui noa ra, no bax Jesucristo ini iquë na. ² No chitimihai ca iquë tsi Dios qui noqui Cristó mëpiniquë. Jaboqui shoma xo noa ra. Rani-raniqui noa, Dios oquë-oquëria biti ó pasohi na. ³ Jasca, jaboqui rani-raniqui noa, noqui pi nohiria bá yosiquë no ri. Toca tsi noba tënëti chama coshihuahi quiha noqui ja yosicanaina ra. ⁴ No tënëno tsi oquënaxëhi quiha noba jabi, ja tanamahacahai quëshpi na. Jasca, noba jabi pi tanamahacano tsi oquënaxëhi quiha jaha no pasohaina. ⁵ Jasca, jaboqui Diós noqui noihai ca cahëqui noa, noqui acacanish ca Espíritu Santó no. Espíritu Santó tsi noba shina qui Diós noihai ca japahacani quiha. Ja tsi xo toa mahitsa ma xo toa jaha no pasohaina. Noqui ranihuahi quiha ra.

⁶ Jabi noitiria-nono tsi noqui jochahuaxëni cabo bax Cristo naniquë, Dios qui jia ca xabacá no. ⁷ Anomaria tsi xo Diós noihaina ra. Toca ma xo no noihaina rë. Bëronoma tsi xo toa joni shinajiaxëni ca bax no namëhacahaina. Tocacasyama xo noa. Jabi huësti huësti ca jahué rabëtiria bax namitsa pa, noihi na. ⁸ Jama, Diós jahué Cristo raaniquë no bax nati, jochacanaibo no iquë no. Toca tsi ja noi-noihai ca noqui ja jismani quiha. ⁹ Jasca, jahué Cristo nani cató tsi quiha mëstë no tocachaniquë. Tocahi tsi ¿jënahuariahax Dios noqui caxana jaroha ca barí no ra? ¹⁰ Jabi Dios pasomaha no i-ipoani quiha. Tocabano tsi jahué Baquë nani cató tsi quiha jahué rabëtiria bo noqui ja manëmaniquë ra. Jaboqui pi jahué rabëti bo inono tsi ¿oquë tsi noqui xabahamayamayamaxëhi ni Dios, bëso jahué Baquë nori

iqui na? ¹¹ Jasca, Dios qui raniqui noa, noba Ibo Jesucristo ini iqui na. Ja ini iqui tsi Dios ya rabênati mêtsa xo noa ra.

Adán anina – Cristó anina

¹² Jabi Adán yoyoni iqui tsi maí ca nohiria bo xêrêquê tsi jocha chitahêniquê. Jasca, Adán jocha tahêhax tsi rêsotsi nohiria bo niquê. Jochahi quiha nohiria bo têquê pê. Jaha tsi jato jocha tahêhax tsi rêsoyocani quiha. ¹³ Jabi Moisés yamabo qui Diós jahué yoba anox pari no tsi nohiria jochapaoniquê. Jama, toatiyá tsi quiha jato jocha tocachayamani quiha, jari Moisés yamabo qui Dios yoba acacayamani iqui na. ¹⁴ Toatiyá tsi quiha jato jocha iqui tsi Moisés rêquê ca bêsocanaibo nani quiha jato ri, yoba-yobaría pasomaha ja jochayamacaquê ri, naa Adán jochani jascaria.

Jabi Adán yoyoniquê rê. Jama, tociyamaniquê maí qui jonish ca Cristo. ¹⁵ Jasca, jocha Adán chitahêhuaniquê pê. Jama, toa jocha oquê tsi xo Diós noqui shomahuahaina ra. Huêsti ca joni jocha tahêhax tsi rêsosi quiha nohiria bo têquê; jama, toa jocha oquê tsi xo Diós noqui noihaina ra. Ja noihai ca jismahacanicuê huêsti ca joni, naa Jesucristo ja raaquê no, maí ca nohiria bo xabahamaxêna. ¹⁶ Jasca, Adán jocha tahêhax tsi rêsosi quiha nohiria bo têquê. “Jocha jaya xo jatiroha cabo” ii quiha Dios. Jama, jocha huêstima cabo tahêxo tsi jahué Baquê Diós aniquê, no mêtêhuahacano iquish na. ¹⁷ Jabi huêsti ca joni, naa Adán ani ca jocha tahêhax tsi rêsosi quiha jatiroha cabo. Jama, joni huêtsa tahêhax tsi bêsobêsoyoiqui noa, naa noqui shomahuahacanih cabo. Jesucristó ani ca tahêxo tsi quiha noqui Diós shomahuanicuê ra. Copixoma tsi noqui mêtêhuahi quiha.

¹⁸ Jasca, Adán jocha tahêhax tsi nohiria bo têquê quêsocanicuê. Jama, Jesucristo ini tahêxo tsi mêtê nohiria tocachanicuê. Jaha tsi bêsocani quiha ra. ¹⁹ Huêsti ca nicamixêni ca joni tahêhax tsi quiha jochacanaibo nohiria bo têquê manêniquê rê. Jama, Dios qui jia tsi Jesucristó nicani ca iqui tsi mêtêhuahacahi quiha huêstima cabo ra.

²⁰ Jabi Moisés qui jahué yoba Diós aniquê, nohiria ba yoiria ca jocha jismaxêna. Ja tahêhax tsi quiha oquênanicuê jocha rê. Jatsi nohiria ba jocha oquênanicuê tsi quiha oquênanicuê Diós noihai ri. Jabi anomaria tsi xo Diós noihaina ra; nohiria ba jocha oquê no. ²¹ Jocha iqui tsi rêsosiqui noa. Jama, Diós noihai ca iqui tsi no mêtêhuahacanicuê. Ja noihai ca iqui tsi bêsobêsopaoxêqui noa, noba Ibo Jesucristó no.

6

Noba jabi siri nanina

¹ Jabi noba jocha oquê tsi xo Diós noihaina ra. Jama, “Jari no jochapaono ra, oquê tsi Diós noqui noino iquish na” ¿ji ni mato sa? ² Anoma tsi xo toca ca shinacanaina ra. Chahahuahax jocha qui no rêsonicuê. Jocha qui rêsosi tsi ¿jênahuariahax jari no jochacasna ra? ³ ¿Jêni pi ni, no ashimahacanicuê no? Tonia cahêyamaqui mato. Chahahuahax tsi no ashimahacanicuê, Jesucristo ya no rabênahai ca jismaxêna. Jabi noba jocha quêshpi tsi Cristo naquê tsi quiha ja bêta no nanicuê noqui ri. ⁴ Ja bêta no naquê tsi quiha Cristo ya noba jabi siri maihuahacanicuê. Toca ca jismahi quiha no ashimahacahaina. Toca tsi ja bêta jocha qui no rêsonicuê noba jabi paxa chitahêno iquish na. Jahué chama-chamariá tsi noqui bêsosoyoi mahi quiha Jahêpa Dios, jahué Baquê Jesucristo ja bêsotêquêmani jascaria.

⁵ Jabi Cristo ya no rêsonicuê, noba jocha quêshpi tsi ja naquê no. Rêsosi tsi noba jabi siri quima no aquêquêni quiha. Ja bêta rêsosax ¿ja bêta bêsosoyoiamaxêni ni noa ra, naa Cristo bêsotêquêmahacani jascaria? ⁶ Jabi Cristo ya noba jabi siri namêhacani quiha cruzó no, no nohó ca jocha bêbohacano iquish na. Noqui jochá yonayamano ra. ⁷ Jabi jocha qui pi nohiria rêsosoni tsi bêboti mêtsama xo jocha ra. Jocha quima aquêquê xo ra. ⁸ Jabi Cristo ya rêsosi tsi jahué jabi jia ca xatênaxêqui noa. Ja bêta bêsosoyoiêqui noa. ⁹ Jabi rêsotêquêyapastiarixêni quiha Cristo ra. ¹⁰ Jocha tahêhax tsi huêsti roha tsi Cristo nani quiha jocha chama quêyoxêna. Jocha quêshpi tsi rêsotêquêyapastiarixêni quiha. Jasca, jaboqui tsi Dios ya rabêna-rabênahi quiha bêsosi na. ¹¹ Jascaria tsi toca tsi mato jocha jabi qui bêsosoyama ca mamê ma tocaxêti xo, Dios qui bêsosoma nori. Jaboqui Dios nicaqui mato, Jesucristo ó ma nori iqui na.

¹² Japi mato yora bo ó xo tsi jochá yonayamano, yoi ca amaxêna. ¹³ Mato yora bo, naa mato mêquê bo, mato bêro, mato jana, tihí cabo jochá yonayamano mato jochamaxêna. Jama, Dios qui mamê acahuê jaboqui bêsosoyoi quí na. Jaboqui chahahuacanaibo xo mato. Japi mato mêquênê, mato bêro, mato jana, tihí cabo Diós yonano jia ca ati. ¹⁴ Tocapimano tsi mato yonayamaxêni quiha jocha ra, Dios noihai cató tsi ma yonahacahai iqui na. Moisés yoba namá ma xo mato ra. Mato qui quêsosohai ca yoba tsi xo toa. Jama, jaboqui Diós noihai ca tsi xo toa noqui mêtêhaina, jocha bêboti.

Jocha yonati – Dios yonati

¹⁵ Jabija. Jaboqui noqui yonayamaqui Moisés yoba ra. Jaboqui Diós noihai namá bêsosoma noa. Ja iqui tsi jochacasyama xo noa ra. ¿jênahuariahax “jênima tsi xo no jochahaina jaboqui”

i no na? Anoma tsi xo toca ca ma shinahaina iquia. ¹⁶ Jabi yonati manëqui mato, tsohuëcara qui mamë ma aquë no nicaxëna. Jasca, jocha pi nicahi tsi jocha yonati tsi xo toa joni. Toa quinia tsi xo rësöhaina. Jama, Dios yonati tsi xo toa jia ca acatsai cato. Mëstëhuahacati quinia tsi xo toa ra. ¹⁷ Jabi jocha yonati bo ma i-ipaoni quiha; jama, jaboqui ma tiisimahacani ca yoba qui nicariaqui mato ra. Ja quëshpi tsi Dios qui “Gracias” iquia. ¹⁸ Jabi jocha quima, naa mato ibo siri quima ma paquëmahacani quiha. Jatsi Dios yonati bo ma acacani quiha jia ca ati. ¹⁹ Nëca tsi mato qui chaniquia, ma cahëyoino iquish na. Jocha yonati bo ma i-ipaoni quiha yoi ca axëna. Jatiroha ca yoi ca ma a-apaoniquë; jama, jaboqui Dios yonati bo ma manëxëti xo jia ca axëna.

²⁰ Jia ca ati basi tsi ma i-ipaoniquë rë, jocha yonati bo ma iniquë no. Toatiyá tsi jia ca ma acasyamani quiha. ²¹ Jasca, toatiyá tsi quiha yoi ca roha ma tésapaoni quiha. Jabi Dios quima aquëquëxëhi quiha toca ca yoyocanaibo ra. ²² Jama, jaboqui Dios yonati bo xo mato ra. Jocha quima ma aquëquëniquë iquia. Ja quëshpi tsi Dios bax bësocasqui mato. Jarohari tsi bësö-bësopaoxëqui mato. ²³ Jabi jocha quëshpi bo tsi rësöhi quiha nohiria bo. Jama, no copinoma tsi noqui bësö-bësopaomaxëhi quiha Dios, noba Ibo Jesucristó no.

7

Moisés yoba quima no paquëmahacani

¹ Jabi è yoacatsai ca cahëqui mato, èbë xatë bá, gobierno yoba cahëxëni cabo ma nori iqui na. Jabi gobierno yoba nicahi quiha nohiria bësöqui na. Jama ja rësöfino tsi toa nohiria yonati mëtsama xo gobierno yoba. ² Nëcapa. Chani pistia mato yoacasquia, ma cahëyoino iquish na. Jabi jahuë bënë yoba nicaxëti xo ahuini, ja bësöquë no. Tocaxëti quiha ii quiha noba yoba-yobaria. Jatsi bënë ya racaxëhi quiha ahuini. Jama jahuë bënë pi rësöno tsi çjënahuariaxo jahuë yoba ja nicana? Jatsi jahuë yoba quima aquëquëhi quiha ahuini, bënë huëtsa biti, bësöyama jahuë bënë nori iqui na. ³ Jama, anoma tsi xo bënë huëtsa bichiina, jari jahuë bënë bësöno. Bichi tsi jochaxëhi quiha ahuini pë. Jama, jahuë bënë pi rësöno tsi yoba quima aquëquëhi quiha yoxa, bënë huëtsa bixëna. Nohiria yoba namá ma xo ahuini jaari. Jatsi jochayamaxëhi quiha ahuini, bënë huëtsa ja biquë no.

⁴ Jascaria tsi Moisés yoba quima ma paquëmahacaniquë Cristo rësöquë no. Cristo ya tsi toa yoba qui ma rësöni quiha. Japi Moisés yoba quima ma aquëquëni quiha Ibo huëtsa, naa Bësotëquënish ca bixëna. Jabi jahuë Cristo noqui bimacatsi quiha Dios, ja bax jia ca jahuë bo no saihuano iquish na. ⁵ Chahahuanox pari tsi noba jabi siri ó tsi no bësö-bsopaoniquë. Toatiyá tsi Moisés yobá tsi no nohó ca jochahuaxëni ca jabi tsamahacapaoniquë, noqui jochamati. No nohó ca yoi ca jahuë bo toa Moisés yobá saihuani quiha. Toca tsi noqui ja namëni quiha. Jabi toa yobá tsi quiha no yonahacapaoniquë rë. ⁶ Jama, jaboqui noqui yonayamahi quiha ra. Japi Dios bax bësöyoixëti mëtsa xo noa, Espiritu Santo quinia paxá no. Quinia siri tsi, naa Moisés yoba namá tsi bësöyamaqui noa jaboqui.

Jocha bërohuahi quiha Diós ani ca yoba

⁷ Çjënixëhi ni noa sa? “Yoi tsi xo toa Moisés qui Diós ani ca yoba” çjiixëhi ni noa pa? Iyamaxëqui noa. Yoi ma xo jahuë yoba ra. Toa yoba pi Diós noqui ayamarohano tsi çjënahuariaxo tsi jocha no cahëna? Nëcapa. “Anoma tsi xo toa mato xatë ba jahuëmishni bo ó quëéhaina” ii quiha Moisés qui acacani ca yoba. “Mato xatë ba jahuëmishni bo ó quëëyamacana” i toa yoba pi yamarohano tsi çjënahuariaxo tsi anoma ca ja iqui ca no cahëquë ana? ⁸ Jama, toa yobá tsi è nohó ca jocha tsamahacaquë pë, yoi ca ó noqui quëëmati. Jabi toa yoba pi yamarohano tsi chama yama jocha iquë aquë, yoi ca ëa amati. ⁹ Jasca, Dios yoba cahëyamahi tsi rani tsi è i-ipaoniquë. Toatiyá tsi è qui quësonoma Dios yoba i-ipaoni quiha, jahuë yoba è cahëyamani iqui na. Jama, Dios yoba è jabiquë tsi è nohó ca jocha tsamahacaniquë, yoi ca ëa amati. Jatsi è cohuënaniquë noho jocha bërohuahacani iqui na. ¹⁰ Toa yoba jia ca è qui quësoni quiha. Jasca, ëa toa yobá mëbiyamani quiha quinia jia tsi bësoti. ¹¹ Dios yoba jia cató tsi èa jochá paraniquë rë. Yoi ca ëa ja amani quiha. Jatsi è cohuëniquë, Dios yoba è qui quësoni iqui na.

¹² Jama, jari jënima tsi xo Diós ani ca yoba iquia. Yoi yama quiha. Mëstë quiha. ¹³ Jama, çjari mato qui yoi ni Moisés qui Diós ani ca yoba sa? “Noqui namëhi quiha toa yoba jia cato pë. Çjënahuarihax jia ca ja ina?” çji ni mato sa? Nicaparciana. Noqui namëyamaxëhi quiha Dios yoba ra. Jama, noqui namëhai ca tsi xo toa no nohó ca yoixëni ca jocha ra. Dios yoba jia cató tsi èa namëhi quiha pë. Jasca, toa tsi noqui bëro xo jocha jabi yoi. Anomaria tsi xo jocha ra. Paramisxëni quiha. Jishopë. Dios yoba jia ca bichi quiha, yoi ca ëa amaxëna.

Yonamixëni tsi xo jocha

¹⁴ Espiritu Santó tsi Dios yoba acacaniquë. Jënima tsi xo Dios yoba. Jama, ëa ti tsi xo çjiayama, jocha yonati è nori iqui na. ¹⁵ Noitiria ca ëa xo naa ra. Jia ca acasquia, ati mëtsa ariati. Jaha tsi è qui yoi ca aquia pë. ¹⁶ Jabi yoi ca pi è ano tsi è qui quësohi quiha noho

shinana. Toca tsi jia ca Dios yoba nori ca cahëquia. ¹⁷Jabi ë nohó ca jocha tsi xo toa yoi ca amati ibo, ëa yoi nomari. ¹⁸Jabi yama tsi xo toa ë nohó ca jia cato rë. Jia yama xo noho jabi. Jia ca ati ó quëëquia, ati mëtsa ariati. ¹⁹Jia ca pi acasquí tsi ë ati mëtsa ca ariati rë. E acasyamahai ca jahuë yoi bo tsi xo toa ë acaina pë. ²⁰E qui yoi ca ë ano tsi ë nohó ca jocha tsi xo amati ibo, ëa yoi nomari.

²¹Jatsi jabija tsi xo naa ë yoahaina: Jia ca pi ë acasno tsi tobi ë nohó ca yoi cato rë. Ea chitiahi quiha rë, jia ca ë ayamano iquish na. ²²Noho jabi paxa tahëxo tsi Dios yoba noiquia nicaxëna. ²³Jama, ë nohó tsi xo yoba huëtsa rë, naa noho shina pasomaha ca yoba. Jocha yoba tsi xo naa ë nohó cato rë. Ea yonacatsi quiha. Ea jochamacatsi quiha pë. ²⁴⁻²⁵Japi ëa ti tsi xo noitiria ra. Noho jabi paxa iqui tsi Dios yoba nicacasquia ra; jama, tobi quiha jabi siri. Ja tsi xo toa ëa jochamacatsaina rë. Jabi çtsohuëcara ni toa ëa mëbiti mëtsa cato ra? çTsohuëcara ni toa ë nohó ca jochahuaxëni ca jabi bëboti mëtsa cato ra? Shoma xo ëa ra. Noba Ibo Jesucristo tsi xo toa ëa mëbiti mëtsa cato iquia. Jocha quima ëa paquëmanish ca tsi xo naa ra.

8

Espíritu Santo quinia ó tsi no bësohaina

¹Jabi jaboqui quësohacatimaxëni tsi xo toa Jesucristo ó cato ra. ²Quinia huëtsa ó tsi bësohi quiha. Jasca, Cristo qui ja chitimino tsi ja qui Espiritu Santo acacaquë. Jaha tsi namëhai ca jocha chama quima ja paquëmahacaha quiha bësomahai ca Espiritu Santo chamá no ra. ³Jabi jocha chama noqui paquëmatimaxëni Moisés yoba iniquë ra. Noba noma jabi iqui tsi chama yama toa Moisés yoba ini quiha, noqui mëbiti. Jatsi quinia huëtsa Diós noqui aniquë xabahamahacati. Jariapari tsi quiha mai qui jahuë Baquë ja raaniquë. Jaquirëquë noba noma jabi, noba yora, tihí cabo jahuë Baquë sahuëniquë coxo na. Jatsi noba jasca ca yora jayahi tsi ja naniquë noba jocha quima noqui paquëmaxëna. ⁴Toca tsi Diós aniquë ra, mëstë ca jabi no jayano iquish na, naa Moisés yobá yoani jascaria. Japi jaboqui noba noma jabi nicayamaqui noa, Espiritu Santo nicahi nori.

⁵Jabi maí ca jabi bo shinahi quiha jato noma jabi nicacanaibo. Jama, mana ca jahuë bo shinahi quiha Espiritu Santo nicacanaibo. ⁶Jabi tënëtiya qui mëpiahacahi quiha maí ca jahuë bo shinacanaibo. Jama, mana tsi bocani quiha Dios jahuë bo shinacanaibo. Bësoyoicaxë caní quiha toca cabo. Jasca, bëpasicaxëcani quiha. ⁷Jabi toca xo ra. Dios pasomaha tsi xo toa jahuë noma jabi tsi yonahacahaxë cato. Dios yoba nicacasyamahai ca tsi xo toa. Dios yoba nicatimaxëni quiha. ⁸Jasca, Dios ranihuatimaxëni xo jochahuaxëni ca jahuë noma jabi tsi yonahacahai cato. ⁹Jama, toca ma xo mato iquia. Chahahuacanaibo xo mato ra. Mato noma jabi nicayamaqui mato, Espiritu Santo nori, mato ó ja bësohai iqui na. Jabi Cristó-na ma xo toa Espiritu Santo jayama cato. ¹⁰Jama, mato ó pi Cristo bësono tsi shoma xo mato ra. Jabi rësoxëhi quiha mato yora bo. Jama, bësyoixëqui mato shinana, ma mëstëhuahacani iqui na. ¹¹Espiritu Santo jayahi tsi bësotëquëxëqui mato ra. Jabi Espiritu Santo chamá tsi jahuë Cristo Diós bësomaniquë. Jasca, mato rësohai ca yora bo ri bësomaxëhi quiha Dios ra, mato ó ca bësohai ca Espiritu Santó no.

¹²Japi mato jochahuaxëni ca noma jabi qui ma nicayamano, ëbë xatë bá. ¹³Mato noma jabi pi nicahi tsi rësoxëqui mato ra. Jama, Espiritu Santo chamá tsi mato noma jabi acatsai ca namëpíhi tsi bësyoixëqui mato. ¹⁴Jabi Espiritu Santó mëpíhacani cabo tsi xo Dios xocobo ra. ¹⁵Ja iqui tsi Dios qui no raquëyamaxëti xo, naa mëmëhai ca raquëria ca yonati bo jascaria. Yonati bo ma xo noa, Dios xocobo nori. Ja quëshpi tsi “Noho Jahëpa, noho Jahëpa” iqui noa Dios qui. ¹⁶Jasca, noba shina qui chanihi quiha Espiritu Santo ri, “Dios baquë yoi bo xo mato” iquiina. ¹⁷Dios baquë bo ipíhi tsi noba Jahëpa jahuë bo xatënaquë noa ra. Jasca, Diós jahuë Baquë qui ani ca jahuë bo tëquë xatënaquë noa Cristo yahax na. Jaha tsi jaboqui Cristo ya no tënëxëti xo, jahuë oquë xatënaquëna ra.

Jisiquixëhai ca oquë

¹⁸Jabi iriama tsi xo toa jaboqui Cristo quëshpi tsi no tënëhaina iquia ra. Mahitsa quiha. Jaquirëquë tsi jisiquixëhi quiha noqui acacaxëhai ca oquë-oquëria. Jiarixëhi quiha. ¹⁹Toa barí tsi bësomahacaxëhi quiha Dios xocobo. Dios oquë xatënacaxëcani quiha ra. Jabi toa bari ó pasocani quiha nëhohuahaca-canish ca jahuë bo tëquë ri. ²⁰⁻²¹Jabi siri tsi naa mai, nihi, yohina bo, chaxpa bo, tihí ca nëhohuahacani cabo tëquë yoshihuahacani quiha Adán jocha tahëhax na. Rësomahi quiha Ibo Dios, jahuë shina ja nori iqui na. Jasca, jaboqui poronahi quiha jatiroha cabo rësohax na. Jama, toa barí tsi yamaxëhi quiha rësohaina ra. Jasca, jocha quima paquëmahacaxëhi quiha naa mai ri, naa jocha quima Dios xocobo paquëmahacaxëhai jascaria. ²²Jariapari rohari tsi tënëhi nori iqui quiha Diós nëhohuani ca tëquë, naa tsëquëhai ca bari ó pasóquí na.

²³ Jabi toca xo noqui ri, naa Espiritu Santo binish cabo. Mana ca jahuë bo no tananiquë, noqui Espiritu Santo acacaquë no. Toa noba yora paxa bo ó quëëriaqui noa noqui ri ra, jocha quima aquëquëxëna. Toa tsëquëhai ca barí tsi Diós-na bo qui riixëqui noa. Ja tsi xo toa “Jëë, jëë” iqui noa, noqui ri, jaha quëëhi na. ²⁴ Yora paxa bo ó pasoqui noa bixëna ra. Jari jisyamaqui noa rë. Jama, jaha pasohi tsi, “Xabahamahacaxëqui noa” iqui noa. ²⁵ Jatsi jaboqui noba bëroma ca yora paxa bo ó no pasoxëti xo. Manaqui noa ra, yosanaxoma.

²⁶ Jasca, noqui mëbihi quiha Espiritu Santo ri, chama yama no iquë no. Jia pi Dios qui bëhoxti no cahëyamano tsi Jahëpa Dios qui no bax chanihi quiha. Jabi anomaria tsi xo toa Espiritu Santo no bax bëhoxhaina ra. Yoanoma quiha. ²⁷ Jabi Espiritu Santó no bax bënëhai ca jahuë bo cahëhi quiha Jahëpa ra, naa jatiroha caba shina cahëxëni cato. Jasca, Dios nohiria yoi bo bax chani-chaniriahi quiha Espiritu Santo, Dios quiniá tsi no bax nicati cahëhai ca ja nori quëshpi na.

Jahuë-na bo ó bësohi quiha Dios

²⁸ Jabi jatiroha ca quiniá tsi noqui mëbihi quiha Dios ra. Jaha noicanaibo, naa jahuë shinaná tsi quënahacanish cabo ya yonocobëquinahi quiha, jia ca axëna jato bax na. ²⁹ Jabi jariapari tsi noqui quënahacanish cabo Diós bini quiha jahuë Baquë jascaria iti. Jahuë Baquë jabi-jabiria noqui amacatsi quiha. Toca tsi jahuë Baquë oquëhuacatsi quiha, huëstima ca noma bo ja jayano iquish na. ³⁰ Jabi noqui bixo tsi Diós noqui quënaniquë ja qui no jono. Jatsi no joquë tsi noqui ja mëstëhuaniquë, ja qui jia cabo nono. Mëstëhuahax tsi no bëta jahuë oquë ja xatënaniquë.

³¹ Jabi anomaria tsi xo toa no bax Diós acaina. Jatsi, ¿jënëhuariahax no raquëna? Diós pi noqui mëbino tsi ¿jënëhuariaxo raca tsohuëcaracá noqui bëbona? ³² Jabi huashiyamaniquë Dios. Jahuë Baquë ja chitiayamani quiha. ¿No bax jahuë Baquë nati ja ayamayamani? Tocaxo tsi ¿noqui jahuë bo tëquë ayamayamaxëhi ni ra? ³³ Jasca, ¿tsohuë ni toa, noqui, naa Diós bini ca nohiria bo qui quësoti mëtsa cato? Yama xo ra, Diós noqui mëstëhuani iqui na. ³⁴ Jasca, yama tsi xo toa noba jocha quëshpi tsi noqui copiti mëtsa cato, noba jocha quëshpi tsi Cristo nani iqui na. Nahax ja bëstëquëni quiha ra. Jaboqui Dios mëncëcaya ó tsi xo. Toá tsi Dios qui no bax chanihi quiha. ³⁵ Jabi anomaria tsi xo toa Cristó noqui noihaina iquia. Yama tsi xo toa Cristó noqui noihai ca jënëmati mëtsa cato ra. Noqui pi nohiria bá yosino tsi no nohó bësohi quiha. No tënëpino tsi jari no nohó bësohi quiha ra. Oriquti, raiti, tihí cabo pi no narisno tsi no nohó bësohi quiha. Nohiria bá pi noqui acasno tsi jari no nohó bësohi quiha ra. ³⁶ Jabi, “Jatiroha ca barí tsi no rohahuahacaxëti xo, Dios bax naxëna” ii quiha Dios Chani. Tëpas-hacati ca manahai ca oveja jascaria xo noqui chahahuacanaibo. ³⁷ Jama, tocapino tsi jari noqui mëbihi quiha Cristo, noqui noiquí na. Ja iqui tsi bëbo-bëboriaxëqui noa. ³⁸ Jabi yama tsi xo Cristó noihai ca quima noqui aquëquëmehai cato. No rësofino tsi no nohó bësohi quiha Cristo. Jasca, no bësofino tsi no nohó bësohi quiha. Ja noihai ca quima noqui aquëquëmati mëtsama xo ángel bo, yoshi bo, chama bo ra. Jasca, jaboqui, huëa huëtsa, naa jatiroha ca xabacá tsi no nohó bësohi quiha. ³⁹ Jasca, ja noihai ca quima aquëquëmatimaxëni xo mana ca jahuë bo, nëmi ca jahuë bo. Yama tsi xo toa Diós noihai ca quima noqui aquëquëmati mëtsa cato ra. Jabi noba Ibo Jesucristó tsi noqui ja noihai ca Diós jismaniquë ra.

9

Israël ca nohiria bá chahahuayamahaina

¹⁻² Cristo ma cahëyamahai ca iqui tsi cohuë-cohuëria ca ëa xo naa rë, ëbë jodiobo xatë bá. Mato parayamaquia ra. Ihuëria tsi xo noho shinana rë mato tahëhax na. Quiayamaquia ra, Cristó-na ca ë nori iqui na. Jasca, noho shina ó bësohi quiha Espiritu Santo ri, ë quiayamano iquish na. ³ Ea nicapariano. Noho jimibo mëbicasquia rë. Jato chahahuamacasquia. Ja iqui tsi ë qui jënima tsi xo yoshihuahacahaina jato bax na. Jënima tsi xo Cristo quima ë aquëquëma-hacahaina, ja xabahamacano iquish na. ⁴ Jabi siri tsi Diós jato biniquë ra jahuë xocobo iti. Bichi tsi jahuë oquë, jahuë chama, tihí cabo jato bëta ja xatënaní quiha. Jatsi Dios xabahamati chani, jahuë yoba, Dios qui arati jabí, tihí cabo jato qui acacani quiha. Jasca, “Mato shomahuaxëquia” i jato naborëquëbo qui Dios ni quiha. ⁵ Jasca, Jacob doce ca xocobo quima naa nohiria bëcani quiha. Jabi naa shomahuahacani ca nohiria bo quima noba Cristo, noba Xabahamati Ibo joni quiha. Jodio jimibo Cristo ini quiha jaa ri. Jatiroha cabo oquë-oquëria ca tsi xo naa ra. Japi Dios no oquëhua-oquëhuarohano ra. Amén.

⁶ Jabi jaboqui noba Cristo chahahuayamahí quiha jodiobo tëquë rë. Ja chahahuacasyama-picano tsi “Mahitsa xo Dios Chani” ¿ixëhi ni noa pa? Iyamaqui noa. Chama jaya xo Dios Chani ra. Jabi nicapariana. Dios xocobo yoi ma xo Israél ca nohiria bo tëquë. ⁷ Jasca, Abraham yamaba xocobo yoi ma xo jatiroha ca jahuë chahitaxocobo ri. Jama, jahuë xocobo yoi bo tsi xo toa Dios Chani binish cabo. Toca ini quiha Abraham

baquë Isaac. “Isaac quima roha coxëhi quiha mi चाहितaxocobo yoi bo” i Abraham qui Dios ni quiha ra. Jatsi Isaac Diós quënaniquë, Ismael nomari. ⁸ ¿Tsayacana? Dios xocobo yoi bo tsi xo toa Dios Chani bichish cabo, noma ca quiniá tsi cohai cabo jaca nomari. ⁹ Jabi nëca tsi Dios Chaní yoani quiha: “Xaba jia cató tsi noho chama mia jismaxëquia ra. Toatiyá tsi baquë comaxëhi quiha Sara ra” iquiuina. ¹⁰ Jasca, jaquirëquë Rebeca yamabo qui Dios chaniniquë, naa Isaac aho ra. Jabi dos ca baquë bo ja comani quiha jahuë bënë Isaac bax na. ¹¹⁻¹² Jama, huësti ca baquë roha Diós bini quiha. Huëtsa ja bicasyamani quiha. Jatsi toa dos ca baquë conox pari no tsi quiha Jacob Diós biniquë Isaac चाहितaxocobo saihuati. Esaú ja biyamani quiha. Jari jia cato, yoi cato, tihí cabo ati toa xocabá cahëyamani quiha, naa Jacob Diós biniquë no. Jasca, jari cohama quiha toa dos ca baquë bo ini quiha toatiyá no. ¿Japi tsayayamacana? No acai ca quëshpi tsi noqui biyamahi quiha Dios ra. Jama, jahuë shinaná tsi jaha ja quëëhai ca bichi quiha. ¹³ Jabi toca ja ini quiha, Quënëhacanish cabá yoani jascaria, naa “Jacob bixëquia shomahuaxëna. E qui yoi xo Esaú” i Dios niquë no.

¹⁴ Jatsi, ¿jënixëhi ni noa ra? “Anoma tsi xo toca tsi Diós acaina ra” ¿ixëhi ni noa? Iyamaqui noa. Jënima tsi xo toa Diós anina. ¹⁵ Dios roha tsi xo toa nëca ca biti chama jaya cato. Moisés qui ja yoani ca nicacana. “E qui jia cabo shomahuacia ra. Jasca, è noicatsai ca noixëquia” i Moisés yamabo qui Dios ni quiha. ¹⁶ ¿Tsayacana? Jaha no quëëhaina, no acaina, tihí cabo iqui tsi noqui shomahuayamahi quiha Dios ra. Jama, ja qui jia cabo shomahuahi quiha, jato noiquí na. ¹⁷ Faraón, naa Egipto nohiria ba chama-chamaria no tsayano. Quënëhacanish cabo ó tsi ja qui Dios chanini quiha. Chanihax, “Nohiria chama-chamaria mia è manëmaniquë, nohiria bo qui noho chama jismaxëna” i ja qui ja ni quiha. ¹⁸ Jasca, “Mia pasomaha noho chama iquë ra, maí ca nohiria tëquëtá è ani ca nicano iquish na” nëa tsi quiha ja qui Dios nëcaniquë. Japi ja noicatsai ca mëbihi quiha Dios. Jasca, nohiria pi patoxihuacasqui tsi patoxihuaxëhi quiha, ja qui ja nicayamacano iquish na.

¹⁹ Jabi toca pi Diós ano tsi “¿Jënahuariahax tsi noqui Dios quësona pë, yoi ca no acaquë no? Yama tsi xo toa Dios shina pasomaha ati mëtsa cato” ¿ji ni mato sa? Jasca, “Ati ibo tsi xo Dios, joni shina nomari” ¿ji ni mato sa? ²⁰ Jabi toca tsi chaniyamacana ra. ¿Jënahuariaxo raca Dios ma ocahuana pa? “Jënixo tsi nëca tsi èa mi aca” ¿ji ni acacahax ca paiti pa, jahuë ati ibo qui? Jahuë ibo ocahuatimaxëni xo paiti ra. ²¹ ¿Ja acatsai ca ayamayamaxëhi ni ibo ra? Jahuë matsacá tsi chomo jiaxëni ca ati mëtsa xo ibo. Jama, paiti yoixëni ca pi acatsi tsi aqúi quiha, matsaca ibo ja nori iqui na.

²² Jabi toca xo Diós ani ri. Jahuë caxa, jahuë chama, tihí cabo nohiria bo qui Diós jismacasi quiha. Jismahax tsi ja bama-bamaparini quiha jato jocha quëshpi tsi jato copinox pari. Jato jocha quëshpi tsi quëyohacapaimaria toa nohiria ini quiha. ²³ Jasca, jahuë oquë-oquëria Diós jismacasi quiha nohiria bá cahëyoino iquish na. Jatsi jahuë nohiria yoi bo, naa jahuë oquë biti rohahuhacanish cabo ja shomahuariani quiha. Ja noihai ca jato jismacatsi quiha ra. ²⁴ Jabi noqui tsi xo toa jahuë nohiria yoi bo, naa noqui jodiobo, carayanabo ri. ²⁵ Jabi naa carayanabo yoati tsi chanihí quiha Dios, Oseas yamabá quënëni cato ó no:

“E qui arayamacanaibo, naa carayanabo quënëxëquia noho nohiria yoi bo iti ra.

Siri tsi naa nohiria è noiyamaniquë.

Jama, jaboqui jato noixëquia ra”

i Dios ni quiha toá no.

²⁶ “Jasca,

‘Dios nohiria ma xo toa carayanabo’ iyamacaxëceni quiha nohiria, naa ja tocacani jascaria. Jama, ‘Bësohai ca Dios xocobo xo carayanabo ri’ icaxëceni quiha”.

Tihí ca tsi i-i quiha Oseás quënëni cato ra. ²⁷ Jasca, Israél ca nohiria bo pasomaha Isaías yamabá quënëniquë jaa ri. “Tocanoma Israél ca nohiria bo imitsa. Ia quëmápo ca mashënë jascaria pi ja icano ri tsi jari jato xatë pistia roha xabahamaxëhi quiha Dios. ²⁸ Bamaxoma tsi mëri tsi maí ca nohiria bo tëquë copixëhi quiha Dios” i ja ni quiha jato yoati na. ²⁹ Jasca, “Noqui shinahi quiha chamaxëna ca Dios. Noqui pi ja shinamarohano tsi noqui jodiobo tëquë quëyohacaquë aniquë, naa Sodoma, Gomorra, tihí cabo quëyohacani jascaria” tihí tsi Isaías quënëni quiha siri.

Cristo qui Jodiobo chitimicasyamahaina

³⁰ ¿Japa? ¿Jënahucatsi ni Dios ra? Nicaparicana. Jaboqui Diós acatsai ca tsi xo naa ra. Carayanabo, naa jahuë mëstë mërayamanish cabo mëstëhuacatsi quiha Dios. Jabi jahuë mëstë bicaxëceni quiha jato ri, ja चाहahuacaquë no. ³¹ Jama, naa Dios mëstë biyamacaxëceni quiha jodiobo rë, Moisés yobá tsi ja mëstëhuahacacascana iqui na. ³² Jatsi, ¿jënixo tsi Dios mëstë biyamacahi ni? Mëstëhuahacayamacahi quiha Cristo qui ja chitimicanaí cató tsi Dios mëstë ja bicasyamacanaí iqui na. Jasca, jato jabi bo, jato yoba bo, tihí cabo banahuacascani quiha mëstëhuahacaxëna. Jama, Dios mëstë bitu quinia tsi xo toa jahuë

Cristo qui chitimihaina ra. Jesucristó tsi jato quinia quètiahacani quiha. Japi Cristo qui ja yosanariacaniquè rè. ³³ Toca tsi chanihi quiha Quènèhacani cabo: “Jodioba quinia ó tsi Cristo janaxèquia. Jatsi ja qui yosacaxècani quiha Sión racahai ca nohiria bo rè. Jama, ja qui rabiyama-caxècani quiha ja qui chitimicanaibo ra” i Dios ni quiha jato yoati na.

10

“Chahahuapaimaria xo jodiobo” i Pablo nina

¹ Jaha è quèèhai ca tsi xo toa noho jimibo xabahamahacahaina ra, èbè xatè bá. Dios qui bèhoxquia ja xabahamahacacano iquish na. ² Jabi anomaria tsi xo toa Dios qui ja aracanaina ra; mahitsa ja nori. Cahèhaxma tsi ara-aracani quiha rè. ³ Jasca, Diós mèstèhuahai ca quinia cahèyamacani quiha rè. Ja tsi xo toa jati jabi bo, jato yoba bo, tihi cabo nicariacani quiha mèstèhuahacaxèna. Jama, Dios xabahamati quinia ma xo toa ra. ⁴ Jato arati quinia tsi xo toa Moisés yoba nicahaina rè. Jama, toa mèstèhuahacati quinia Cristó jatihuani quiha, ja qui chitimicanaibo tèquè mèstèhuahacano iquish na. ⁵ Jabi toa mèstèhuapaoni ca quinia yoati tsi Moisés quènèniquè. Quènèni tsi, “Bèsoxèhi quiha yoba nicahai cato” i ja ni quiha rè. ⁶ Jama, oquè tsi xo mèstèhuahacati quinia huètsa, naa Cristo qui no chitimihaina ra. Ja tsi xo toa “¿Nai qui canoma ni? Cristo jahari no bèno, noqui mèbiti” iyamaqui noa ra. Jatihuahacani quiha jahuè xabahamati yonoco ra. ⁷ Jasca, “¿Rèsonish caba iti qui canoma ni, Cristo tèroxèna?” iyamaqui noa. ⁸ “Basima xo Diós mato mèbihaina ra” ii quiha Dios Chani. “Mato jana, mato shinana, tihi cabá tsi ‘Chitimiquia’ itsicana” ii quiha Dios Chani ra. Jabi naa xabahamati Chani tsi xo naa è yoahaina ra. ⁹ “Noho Ibo tsi xo Jesu” i pi ma no tsi rèsonish cabo quima jahuè Cristo tèrohacani ca mato shinana pi ma chahahuano tsi mato xabahamaxèhi quiha Dios ra. ¹⁰ Mato shinana tsi ja qui chitimiqui mato, mèstèhuahacaxèna. Jasca, xabahamahacaxèqui mato, mato janá tsi “Chahahuquia” i ma què no. ¹¹ Jabi “Rani-ranixèhi quiha tsohuècara ca è qui chitimihai cato” ii quiha Quènèhacani cabo ra. ¹² Jabi jaboqui jasca ca quiniá tsi Dios qui bècani quiha nohiria bo tèquè, naa jodiobo, carayanabo. Jasca ca Ibo jayaca xo ra, jaboqui. Jabi jaha quènacanaibo tèquè shomahuariahi quiha. ¹³ Xabahamahacaxèhi quiha jatiroha ca Ibo janè quènahai cabo ra.

¹⁴ Jabi zjènahuariaxo Cristo nohiriá quènana, ja qui chitimiyamapiquí na? Jasca, Dios xabahamati Chani pi nicayamahi tsi zjènahuariahax ja qui ja chitimicana? Jasca, jato qui pi Dios Chani yoahacayamano tsi zjènahuarua xo toa Chani nohiria bá nicana rè? ¹⁵ Jasca, Dios Chani yoati joni bo pi chahahuacanaibá raayamano tsi zjènahuariaxo raca Dios Chani ja yoacana rè? Jabi, “Jiaria tsi xo Dios Chani yoacanaibo bècanaina ra” ii quiha Quènèhacani cabo. ¹⁶ Jama, toa Chani jia ca nicasyamacani quiha jatiroha cabo rè. Jabi tocani quiha Isaías yamabo pè, naa “Yama tsi xo noho chani chahahuacanaibo rè, Ibobá” i ja niquè no. ¹⁷ Jatsi chitimicani quiha nohiria, Chani nicahax na, naa Cristo Chani jia cato.

¹⁸ ¿Jabi naa Chani jia ca jodiobá nicayamayamani? zjènahuariahax “Nicayamaqui noa” i jaca na ra? Ja nicayocani quiha.

“Jatiroha ca mai qui caniquè Dios Chani yoacanaibo joi.

Nèma xo jato chani nohiria bá nicaquè ra”

ii quiha Quènèhacani cabo ra.

¹⁹ Jasca, Dios xabahamati Chani nicaxo tsi ¿ja cahèyamayamacani? Nicaxo tsi ja cahècaniquè iquia ra. Jodiobo yoati tsi Diós nècani quiha Moisés quènèni cato ó no:

“Nohiria huètsa, naa nohó-na ma cabo xabahamaxèquia.

Jatsi jato qui yosanaxèqui mato ra.

Ea cahètimaxèni ca nohiria huètsa bo è xabahamano tsi caxaxèqui mato pè”

i Dios ni quiha jato yoati na.

²⁰ Jasca, carayanabo ri yoati tsi Dios chaniniquè, Isaías quènèni cato ó no. Bèroria xo ja quènènina:

“Ea bicaxècani quiha èa mèrayamacanaibo ra.

Ea cahècaxècani quiha èa nicayamacanaibo ra”.

Tihi tsi ja quènèni quiha carayanabo yoati na.

²¹ Jama,

“Nicamixèni ca èa pasomaha ca nohiria bo qui joi ama-amaquia, jato mèbicasquí na; mahitsa quiha”

i Dios ni quiha Israël ca nohiria yoati na.

11

Xabahamahacani ca Israël cabo

¹ Jabi ja nicamiscanai ca iqui tsi çjahuë Israél ca nohiria Diós niani? Ayamahi quiha. Jato pi ja niarohano tsi ë niahacaquë aniquë ëa ri rë, jodiobo ë nori iqui na. Abraham chahitaxocobo yoi xo ëa ri. Benjamín xatë tsi ë coniquë ra. ² Jasca, siri tsi Israél ca nohiria Diós biniquë jahuë nohiria-nohiria iti. Jato tëquë niayamaxëhi quiha ra. Tonia Quënëhacanish cabo cahëyamaqui mato, naa Elías yamabo yoati na. Siri tsi Elías yamabo Dios qui chanini quiha. ³ Ja nëcani quiha: “Mi Chani yoacanaibo tëpascani quiha rë, Ilobá. Jasca, mi qui arati altar bo poxacani quiha pë. Ea roha tsi xo toa bësohaina ra. Jaboqui ëa pi acascani quiha rë” i Elías yamabo ni quiha, jahuë jimibo pasomaha Dios qui ranimistsi na. ⁴ Jabi toca tsi Elías yamabo ranimisquë tsi quiha Diós quëbiniquë: “Mimë ma xo mia ra. Jari Israél ca maí tsi xo siete mil ca nohiria huëtsa bo ra, naa Baal bësojó mënyamacanaibo ra” i ja qui Dios ni quiha ra. ⁵ Jabi Elías tiyá tsi jascaria tsi xo jaboqui rë. Jari tobi xo Diós bini ca jodiobo xatë bo ri, naa ja qui aracascanaibo. Diós noihai ca iqui tsi xabahamahacaxëhi quiha huësti huësti cabo. ⁶ Jato bichi quiha Dios, jato noiqué na. Jato jabi, jato yoba, tihi cabo ja acanai ca iqui tsi jato biyamahi quiha. Ja acanai cató pi Diós jato xabahamarohano tsi ja noihai cató tsi ja xabahamahacayamaquë acaquë ra. Jama, noqui noiqué tsi noqui bichi quiha Dios ra.

⁷ Çjënipihí ni noa? Mahitsa Dios mëtë Israél ca nohiria bá mëra-mëraniquë iquia ra. Dios mëtë ja biyamacani quiha. Biniquë jato maxo pistia roha, naa Diós bini cabo roha. Quëstonariani quiha tëxë ba shinana rë, ja chahahuacasyamacani iqui na. ⁸ Jabi toca tsi jato yoati tsi chanihí quiha Quënëhacanish cabo ra. “Dios quinia cahëtimaxëni ca shina jato qui Diós aquë ra” ii quiha. Jasca, “Jabija ca chani jisquí tsi cahëyamacaxëcani quiha. Nicaquí tsi chahahuayamacaxëcani quiha pë. Jabi toca xo jaboqui rë” ii quiha Dios Chani jato yoati na. ⁹ Jasca, Israél ca nohiria pasomaha chaniniquë David yamabo ri.

“Mahitsa tsi xo jato qui jia ca arati fiesta bo ja acanaina ra.

Jaha ja quëëcanai ca jabi yoi iqui tsi Dios quima casocani quiha pë.

Ja iqui tsi copihacaxëcani quiha ra”

i David yamabo ni quiha. ¹⁰ Jasca,

“Jato shina tsëmonano ra, ja cahëyamacano iquish na ra.

Jaha ja quëëcani ca jahuë bo iqui tsi ja tënëcano”

i David yamabo ni quiha jahuë jimibo yoati na.

¹¹ Jabi Cristo quima jodiobo casoniquë rë. Ja iqui tsi çbënorohacaxëcachi ni? Iyamacaxëcani quiha iquia ra. Jaboqui roha tsi xo toa ja bënëcanaina ra. Cristo quima ja casocani nori tahëxo tsi jaboqui carayanabo xabahamahi quiha Dios ra. ¹² Jato jocha tahëhax tsi shomahuahacahi quiha Dios cahëyamahai ca carayanabo jaboqui. Ja quima ja casocani iqui tsi nohiria bo tëquë, naa carayanabo xabahamahi quiha Dios. Jabi jaboqui jia tsi xo toa carayanabo bax Diós acaina. Jama, Dios qui jodiobo jahari bacano tsi oquë-oquëriaxëhi quiha carayanabo Diós shomahuahaina ra.

Carayanabo xabahamahacahaina

¹³ Jaboqui mato carayanabo qui chaniquia. Mato qui ë raahacanicquë ra, Dios Chani mato yoati. Jia tsi xo naa yonoco Diós ë qui anina ra. ¹⁴ Jabi Dios Chani mato qui ë yoahai ca noho jimibá tsayano. Toca tsi mato qui noho jimibo yosanamacasquia Cristo qui jato mëpixëna. Tonia mato bax pi Diós acai ca jisquí tsi ja chahahuacamitsa jato ri ra. ¹⁵ Jabi jodiobo Diós niabëriani quiha ra. Niabëria tsi mato carayanabo ja biniquë xabahamaxëna. Jama, Cristo qui jodiobo bacano tsi anomariaxëhi quiha mato carayanabo bësohaina toatiyá no ra. Toa bari tsi chitahëxëhi quiha jahuë rëso, naa rësonish cabo Diós bësomaxëquë no. ¹⁶ Jahari jahuë jodiobo bixëqui Dios. ÇjAbraham, jato rëquëbo jahëpa bo, tihi cabo Diós biyamayamani? Jato pi bichi tsi çjato chahitaxocobo ri biyamayamaxëhi ni Dios tia? Jato jahari bixëqui ra. Abraham yamabo Diós aquëquëmaniquë jahuë-na iti. Jasca, bichiquixëhi quiha jahuë chahitaxocobo ri.

¹⁷ Jabi jodiobo niahacanicquë rë, naa mëchish-hacaha ca mëshi noma jascaria. Jabi jodiobo, naa mëshi noma bo niahacani quiha, Cristo qui ja chitimiyamacani iqui na. Jatsi jato tahëhax tsi jamëri ca mëshi huëtsa bo, naa mato carayanabo catsamihacani quiha, Dios shoma bo ma xatënano. Jaboqui Abraham, jahuë chahitaxocobo, tihi cabo qui Diós ani ca shoma bo xatënaqui mato ra. ¹⁸ Japi quiniacaxëcahuë. Jihui mëshi noma bo, naa jodiobo ocahuayamacana. Jari mëshi roha ma nori ca shina-bënoyamacana. Mato oquëhuahai ca tsi xo Dios ra. ¹⁹ “Toa mëshi noma bo mëchish-hacanicquë, jato no ratino iquish na ra” çii ni mato sa? “Tonia jato oquë xo noa ra” i ma mitsa pë. ²⁰ Quiniacaxëcahuë. Toa mëshi noma bo, naa jodiobo, mëchish-hacani quiha ja chitimiyamacani iqui na. Jasca, jato ma ratiniquë, ma chitimini iqui na. Japi mamë oquëhuayamacana. Quiniacaxëcahuë, janyama ca ma ayamano iquish na, naa jodiobá ani jascaria. ²¹ Jabi jodiobo, naa jihui noma mëshi bo Diós nianiquë, ja qui ja chitimiyamaquë no. Jasca, mëshi noma bo pi niaquí tsi mato

ri niaxēhi quiha Dios, ja qui ma chitimiyamaquē no. ²² Japi Diós noihaina, ja caxahaina, tihí cabo qui tsayacahuē. Jaha nicayamacanaibo qui caxahi quiha Dios. Jama, Dios pi ma noi-noino tsi, ja qui ma chitimipino tsi mato mēbixēhi quiha ra. Jama, nicayamapihi tsi mēchish-hacaxēqui mato ri ra.

²³ Jasca, jodiobá chahahuatēquēpino tsi jahari pi Dios qui ja bēcano tsi jihui qui jato catsamimaxēhi quiha Dios. Jahari jato joihuaxēhi quiha. Toca ca ati chama jaya xo Dios ra. ²⁴ ¿Jabi mato carayanabo jia tsi Diós biyamayamani? Jia tsi mato, naa jamēri ca mēshi bo pi bichi tsi zoquē tsi jahuē nohiria-nohiria, naa mēshi noma bo biyamayamaxēhi ni? Tocaxēhi quiha ra, Cristo qui ja chitimicaquē no. Dios qui bēroria tsi xo mēshi noma bo jahari jato noma iti qui catsamimatēquēhaina.

Xabahamahacaxēhi quiha jodiobo

²⁵ Jisa, ēbē xatē bá. Jahuē Israél ca nohiria yoati tsi Diós acai ca cahēyamacani quiha nohiria. Yoahama ja ini quiha. Ja tsi xo toa jaboqui jato bax Diós acai ca mato yoaxēquia, mamē ma oquēhuayamano iquish na. Jaboqui tsi Dios Chani pasomaha ca xo jodiobo rē. Jama, naampaoyamaxēhi quiha toca tsi ja icanaina iquia. Jabi jariapari Cristo qui bēcaxēcani quiha jatiroha ca país ca nohiria bo. Jariapari chahahuacaxēcani quiha huēstima ca carayanabo. Jaquirēquē chahahuatēquēxēhi quiha jodiobo ri ra. ²⁶ Toatiyá tsi xabahamahacaxēhi quiha jodiobo tēquēta. Jabi jasca ca ii quiha Quēnhacanish cabo ri: “Sión ax joxēhi quiha Xabahamati Ibo ra.

Joxo tsi jato quinia yoi bo quima jodiobo bēsomaxēhi quiha.

²⁷ Toatiyá tsi jato jocha masaxēquia, ē yoani jascaria” iquinya.

²⁸ Jaboqui Dios pasomaha tsi xo jodiobo rē, naa Cristo xabahamati Chani tahēhax na. Jaha tsi Diós mato carayanabo biniquē shomahuaxēna, jato tahēxo na. Jama, siri tsi Diós jodiobo bini quiha jahuē xocobo iti. Jato naborēquēbo iqui tsi jari jato noihi quiha Dios. ²⁹ Jahari jato bixēhi quiha Dios ra, jato ja shomahuacasni iqui na. Jahuē shina rarinaamayamahi quiha. ³⁰ Jabi siri tsi Dios nicamisxēni cabo mato carayanabo i-iaoniquē. Jama, jaboqui shoma xo mato, jodiobá chahahuacasyamahai iqui na. ³¹ Jasca, jaboqui Dios nicamisxēni cabo tsi xo jodiobo ri. Jama, huēa huētsá tsi mato qui Diós acai ca shoma bo bicaxēcani quiha jato ri. ³² Jabi jamē ax jocha quima tsēquētimaxēni xo nohiria bo tēquē. Toca tsi Diós ani quiha nohiria bo tēquē jasca ca quiniá tsi shomahuaxēna.

³³ Anomaria tsi xo Dios tiisi ra. Jatiroha ca cahēhi quiha. ¿Jēnhuariaxo Dios shinahai ca nohiria bá cahēna? Diós acai ca cahētimaxēni xo noa. Jasca, jahuē quinia bo cahēyoiti mētsama xo noa ra. ³⁴ Yama tsi xo Ibo Dios shinahai ca cahēhai cato ra. Jasca, yama tsi xo Dios yobati mētsa cato. ³⁵ ¿Tsohuē ni toa Dios qui jahuējahuē ati mētsa cato pa, mēbixēna? Narisyamahai quiha. ³⁶ Jatiroha ca Diós aniquē. Jahuē chamá tsi bēsōhi quiha jatiroha cabo. Jasca, jahuē oquē bax tsi jatiroha ca acaniquē ra. Jatsi jia tsi Dios no ocahuacahuapoxēti xo.

12

Dios qui jamē aquēquēhai ca nohiria

¹ Jabi anomaria tsi xo toa Diós noqui shomahuahaina ra. Ja quēshpi tsi mato bēnariaquia, ēbē xatēbá, Dios qui mamē ma ano. Jatsi mato yora bo, mato shinana, tihí cabo ja qui aquēquēmacana jahuē yonoco ati. Tocapimano tsi mato qui ranixēhi quiha Dios. ² Jasca, maí ca nohiria ba jabi banahuayamacana ra. Yoi quiha jato jabi. Jama, Diós mato shina paxahuaxēno. Paxahuaxo mato jabi ja jabitihuaxēno. Jatsi Dios shinana, ja qui jia cato, ja qui ranihuahai ca jahuē bo, tihí cabo ati cahēxēqui mato ra.

³ Jabi ēa Diós biniquē jahuē Chani yoati. Jaha tsi mato yobaquia. Noho yoba tsi xo naa: Mamē oquēhua-oquēhuariayamacana iquia. Jama, Diós mato qui ani ca medidá tsi mato jabi ma tanamano. Jabi naa medida paxa ca tsi xo toa Dios qui ma chitimiyoihaina. ⁴⁻⁵ Jasca, jamēri tsi xo toa Diós noqui acai ca tiisi bo, naa noba yora xatē bo jascaria. ¿Jamēri ma ni noba huico, noba tahē, noba mēquēnē, tihí cabá acaina ra? Jabi toca xo noqui chahahuacanaibo ri. Jamēri ca yonoco jaya xo noa noqui tēquē ati. Japi mēbinabēquinono.

⁶ Ja noihai ca iqui tsi noqui tēquē qui jamēri ca tiisi bo ahi quiha Dios. Huēsti tsi xo toa Dios Chani yoati mētsa cato. Dios Chani yoati tiisi jayapiquí tsi jia tsi Dios Chani yoacana, naa ja qui ma chitimihai cató no. ⁷ Huētsa tsi xo toa nohiria mēbiti mētsa cato. Mēbiti tiisi jayapiquí tsi jia tsi nohiria mēbicana. Jasca, huētsa tsi xo toa nohiria tiisimati mētsa cato. Tiisimati tiisi jayapiquí tsi jia tsi nohiria tiisimacana. ⁸ Jasca, huētsa tsi xo toa nohiria ranihuati mētsa cato. Jatsi nohiria ranihuati tiisi jayapiquí tsi jato chamahuacana. Jasca, huētsa bo tsi xo huashiyamahaina. Jatsi mato jahuē bo xatēnati tiisi jayapiquí tsi huashiyamacana. Tihí cató tsi nohiria mēbiqú tsi rani tsi jato mēbicana.

Chahahuacanaiba jabi-jabiria

⁹ Jatsi paraxoma noicana. Yoi ca quima bësocana. Jia ca ó quëëcana. ¹⁰ Jasca, jia tsi mabê xatê bo noicana. Jia tsi ocahuanacana, jia ca mabê xatê bá aquê no.

¹¹ Jasca, yonocohi tsi chiquishyamacana. Espíritu Santó tsi Díos yonoco ariacana Ibo bax yonocoquí na.

¹² Ibo ó pasohi tsi ranicana. Tënêhi tsi yosanayamacana. Dios qui bêhox-rohacana.

¹³ Chahahuacanaí ca noitiria cabo ya mato jahuê bo xatênacana. Jasca, mato bêroma ca shishocanaibo orihuacana.

¹⁴ Mato yosixêni cabo ocahuayamacana. Jama jato bax bêhoxcana.

¹⁵ Ranicanaibo ya ranicana. Nohiria pi cohuêno tsi jato bêta cohuênacana.

¹⁶ Jia tsi racanabêquicana. Mamê oquêhuayamacana ra. Jama, noitiria cabo ya ma rabênaxêti xo. “Tiisi-tiisiria ca éa xo naa ra” iyamatsicana; anoma quiha.

¹⁷ Nohiria bá pi mato yosino tsi jahari yoi ca copiyamacana. Nohiria qui jia ca jahuê bo ati ó quëëcana. ¹⁸ Jatiroha ca nohiria bo ya jia tsi racanabêquiti tanacana. ¹⁹ Nohiria bá pi mato yosino tsi jato tënêmayamacana, êbê xatê bá. Jama, jato qui Dios caxano. “Ea tsi xo nohiria tënêmati ibo ra. Yoi ca acanaibo copixêquia” ii quiha Dios Quênêhacanish cabo ó no. ²⁰ Jasca, mato pasomaha cabo pi paxnano tsi jato orihuacana. Ja tëshinacano tsi jênê jato qui acana. Tocapimano tsi bërabicaxêcane quiha. Jatsi jato jocha quima ja casocamitsa jato ri. ²¹ Jabi mato qui nohiria bá yoi ca ano tsi jato qui yoi ca ayamacana. Toca tsi jato yoi ca bêboxêqui mato, jia ca ma acai cató no.

13

Gobierno chama bo qui nicahaina

¹ Jabi yonahai ca gobierno chama bo qui nicaxêti xo jatiroha ca nohiria bo ra. Jatsi yonati chama amati ibo tsi xo Dios. Ja tsi xo toa jato qui chama acaina noqui yonati. ² Japi gobierno yoba pi nicayamáhi tsi Dios qui jia ca pasomaha ixêqui mato pê. Jabi copihacaxêti xo gobierno pasomaha cato tia.

³ Jama, gobierno yoba pi nichahi tsi gobierno chama qui raquêyamaxêqui mato. Jama, gobierno chama bo qui raquêxêhi quiha toa yoyocanaibo ra. Jatsi raquêcasyamapiquí tsi gobierno yoba nicacana. Jia ca ma ano tsi jia tsi mato ocahuaxêhi quiha gobierno chama bo. Jato qui jia ixêhi quiha mato jabi. ⁴ Jabi Dios yonati tsi xo toa chama bo ra. Mato ja mêbixêti ca xo. Jama, anoma ca pi ahi tsi jato qui ma raquêxêti xo. Mato copiti chama jaya ca xo ra. Tocacani quiha Dios mêbixêna. Yoyocanaibo copicani quiha ja bax na. ⁵ Japi gobierno yoba nicacana, chama bá mato copiyamano iquish na. Jabi noba shina qui jia tsi xo toa gobierno chama ba yoba nicahaina.

⁶ Jasca, gobierno chama bo qui mato impuesto bo acana. Copihacaxêti xo gobierno chama bo jato yonoco quêshpi na. Jabi Dios bax yonococani quiha ra, jia tsi jato yonoco ja acaquê no. ⁷ Jasca, jato ó tsi cuenta pi jayaquí tsi copihuê. Rani tsi jato qui mato impuesto bo acana. Jasca, jia tsi mato yonahai ca chama bo qui nicacana ra. Jato ma chahahuaxêti xo.

Noinacano

⁸ Quiniacaxêcahuê. Anoma xo cuenta bo ra. Huêsti roha tsi toa cuenta jia cato. Toa cuenta tsi xo nohiria huêtsa bo no noihaina. Jabi Dios yoba nichahi ca tsi xo toa jahuê xatê noihai cato. ⁹ Jasca, Dios yoba têquê ma ano ra: “Joni huêtsa ahui biyamacana, joni ayamacana, yomayamacana, nohiria huêtsa ba jahuê bo ó quëëyamacana. Tihi ca tsi acahuê” ii quiha Dios yoba bo. Jasca, tobi quiha toa Dios yoba huêtsa bo ri; jama, huêsti roha tsi xo toa Dios yoba-yobarria cato. “Huêtsa bo noicana, mamê ma noihai jascaria” ii quiha Dios oquê ca yoba ra. Tocapiquí tsi yoba huêtsa bo ri jatihuaxêqui mato iquia. ¹⁰ Noipiquí tsi mabê xatê qui yoi ca ayamaxêqui mato ra. Dios yoba têquê nichahi ca tsi xo toa nobê xatê bo no noihaina ra.

¹¹ Jabi ma tocaxêti xo, joti basima noba Ibo nori quêshpi na. Oxatiya ma xo naa ra. Jatsi jaha bësocana. No chahahuaniquê tsi quiha jari basi Cristo johai ca iipaoniquê. Jama, jaboqui basiriama xo ja bacahaina iquia ra. ¹² Jatipaimaria xo jocha tsêmonatiya ra. Huêpaimaria xo ja johai ca xabaca. Japi jocha tsêmo quima bësocana. Jasca, Dios jabi jia ca sahuêcana, soldadó jahuê armadura sahuêhai jascaria, huêa ó xo tsi bêboxêna. ¹³ Huêaná ca nohiria iipiquí tsi jabi jia ca no jayati xo. Jama, tobi quiha toa yoyocanaina: naa pabê-pabêriahaina, pahêhaina, anoma ca chotahaina, iquinahaina, yosanahaina. Tihi cabo tsi xo yoi. ¹⁴ Jama, noba Ibo Jesucristo jabi sahuêcana. Sahuêxo tsi mato noma jabi yoi ca chahahuayamacana, jaha ja quêêhai ca axêna.

14

Quiniacaxêni ca chahahuacanaibo

¹ Jabi tobi quiha toa quiniacxëniria ca chahahuacanaibo ra, naa coshi yama cabo. Jia tsi jato joihuacana. Jamëri ca jabi bo pi ja jayacano tsi jato raniyamacana, naa jato jabi tahëxo na. ² Jamëri xo nohiria ba jabi bo ra. Huësti ca chahahuahai ca tsi xo toa jatiroha ca pihaina. Ja qui jiaría quiha jatiroha ca ja pihaina ra. Jama, tobi toa jaha quiniacxëni ca chahahuahai cato. Verdura bo roha picatsi quiha ra. Ja qui roa tsi xo toa piti huëtsa. ³ Jatsi quiniacaxëcahuë. Piti ó quiniacxëni ca ranimisyamaxëti xo jatiroha ca jahuë bo pihai cato. Anoma quiha. Jasca, jatiroha ca picatsai ca ranimisyamaxëti xo verdura bo roha pihai ca ri, Diós toa dos ca nohiria bini iqui na. ⁴ Jatsi, çjënahuariahax raca toca tsi mabë xatë bo ma ranina? Anoma quiha. Ibobá-na tsi xo toa bo tēquëta, mato yonati bo nomari. Anoma ca pi ja acano tsi Diós jato yoano iquía. Jato mēbixëti mētsa xo Dios ra, jia ca ati.

⁵ Jasca, tobi quiha toa jodioba fiesta barí tsi aracascanaibo. Oquëria ca jato bari bo nori ca quëscahuacani quiha. Jama, chahahuacanaibo huëtsa bo qui jaharisi tsi xo jatiroha ca bari. Jatsi shinaparixëti xo jatiroha cabo ra, jia ca ati cahëxëna. ⁶ Jabi, “Oquë tsi xo naa barí tsi Dios qui no arahaina” i huësti ca mitsa. Jënima quiha. Toa barí tsi aracatsi quiha, Dios ranihuaxëna. Jasca, Dios ranihuahi quiha jatiroha ca pihai ca ri, jahuë piti quëshpi tsi “Gracias” ja iqui iqui na. Jasca, Dios ranihuahi quiha verdura bo roha pihai ca ri. Dios qui “Gracias” ii quiha toa ri. ⁷ Japi quiniacaxëcahuë, mabë xatë jabi bo tahëhax na. Nomë bësoyamaqui noa, jaha no quëhëai ca roha ca axëna ra. No acai ca tsayahi quiha nobë xatë bo ra. ⁸ Jatsi bësoyamaqui tsi Ibo bax bësoqui noa. Jasca, rësopihi tsi Ibo bax rësopihi noa. Bëso, bësoyama, tihi tsi no imitsa. Tocahi tsi jari Ibobá-na xo noa ra. ⁹ Ja tsi xo toa no bax Cristo rësoni quiha. Rësohax ja bësetöquëniquë noqui tēquë, naa bësocanaibo, bësoyama cabo, tihi cabo yonaxëna. ¹⁰ Jatsi, çjëniriäxo raca nobë xatë bo no ranina? Jasca, çjëniriäxax raca nobë xatë bo qui no caxana? Dios bësojó tsi niixëqui noa, noqui tēquë copihacaxëna, joni bësojó nomari. ¹¹ Jabi Quënëhacanish cabo ó tsi Ibo Dios nēcaniquë: “Bëso xo ëa ra. Parayamaquia.

Ea bësojó tsi mēnicaxëceni quiha jatiroha cabo ra.

Jia tsi Dios ocahuaxëhi quiha jatiroha ca nohiria”

i Dios ni quiha. ¹² Japi Dios qui noba jocha bërohuaxëqui noa, naa noqui tēquëta ra.

Mabë xatë bo jochamayamacana

¹³ Japi mato huëtsa raniyamacana. Jama, jato ma mēbixëti xo. Jato jochamayamacana. Jabi jia ca ma jayapino tsi jia ca acaxëceni quiha. Jama, ma yoyopino tsi ja tocacamitsa jato ri pë. ¹⁴ Jatsi nicaparicana. E qui jënima tsi xo jatiroha ca no pihaina iquía. Toca ca Ibobá ëa jismani quiha. Jama, jahuëcara pi nohiria picasyamano tsi oquë tsi xo toa ja piyamahaina. Ja shinahai tsi xo. ¹⁵ Jasca, ma pihai cató tsi mabë xatë bo pi yoshihuahacano tsi Dios noihai ca quinia ó tsi bësoyamaqui mato rë. Jasca, çtoa xatë bax Cristo nayamayamani? Japi jahuëcara ma pihai cató tsi mabë xatë bo yoshihuahacano tsi pinoma tsi xo toa iquía. ¹⁶ Jatsi quiniacaxëcahuë. Jënima jahuëcara ca ma pihai ca imitsa. Jama, ma pihai ca tahëxo tsi nohiria mato ranipino tsi oquë tsi xo toa piti ma piyamahaina iquía. ¹⁷ Jabi no pihaina, jënë no acaina, tihi cabo tsi xo mahitsa Diós otohai cato ó no. Oquë tsi xo toa jabi mēstëxëni ca jayahaina. Jasca, oquë tsi xo nobë xatë bo ya jia tsi no racanabëquihaina. Oquë tsi xo Espiritu Santó tsi no ranihaina. Tihi tsi xo jiaría cabo ra. ¹⁸ Nëca pi Cristo quinia ó tsi ma bësono tsi mato qui ranixëhi quiha Dios. Jasca, jia tsi chanicaxëceni quiha nohiria bo ri mato yoati na.

¹⁹ Jatsi Dios quinia ó tsi bësocana. Tocapimano tsi oquëxëhi quiha ma rabë nabëquihaina. Toca tsi mēbihacaxëhi quiha jatiroha cabo. ²⁰ Jatsi ma pihai ca iqui tsi Dios yonoco yoshihuayamacana ra. Jënima tsi xo piti tēquë iquía. Jama, no pihai cató pi nobë xatë bo no jochamayano tsi anoma tsi xo toa no pihaina iquía. ²¹ Jatsi oquë ca quinia tsi xo toa nami no piyamahaina, jënëria no ayamahaina, jahuëcara ca huëtsa bo huëtsa no acaina, tihi cabá tsi nobë xatë bo no jochamaquë no. ²² Jabi jamëri jamëri tsi xo nohiria bá shinahaina piti yoati na. Jënima quiha. Dios roha ma yoano. Jabi ma acatsai ca pi ahi tsi shoma xo mato, mato shina quësohacayamaquë no. ²³ Jama, tobi quiha toa quiniacxëniria cato ra. Ja qui yoi ca pi ja pino tsi ja qui quësoxëhi quiha jahuë shinana pë. Ja qui jocha quiha. Jabi jocha tsi xo toa noqui yoi ca acaina. Noitiria ca tsi xo toa.

15

Nobë xatë bo mēbihaina

¹ Jabi quiniacxëniria ca chahahuacanaibo no mēbiti xo ra, naa noqui Cristo quinia cahëxëni cabo. Mēbihi tsi nomë no ranihuayamaxëti xo. ² Jasca, nobë xatë bo no ranihuaxëti xo. Jasca, jato no mēbino, Cristo quinia ó tsi ja shinahacano iquish na. ³ Cristo jabi no tsayaparino. Joxo tsi quiha jamë tsi ja ranihuayamaniquë. Jama, ja joquë tsi quiha nohiria bá roaniquë pë. Jabi toca tsi chanihi quiha Quënëhacanish cabo, “Ea roamistsi quiha ni

qui caxacanaibo” iquiina. ⁴ Jabi siri tsi naa chani tēquē quēnēhacani quiha, jaboqui noqui chamahuaxēna. Jatsi jaha no pasohaina, no yosanayamahaina, tihi ca tsi noqui tiisimahi quiha Diós quēnēni ca chani ra. Jaha pasocanaibo Diós mēbini ca noqui jismahi quiha. ⁵ Jasca, Dios tsi xo toa noqui mēbihaina ra. Ja tsi xo toa noqui chamahuahaina. Jabi mato ri Diós mēbino, jia tsi ma rabēnabēquino iquish na. Jasca, mato ja mēbino ra, Cristo quinia ó tsi ma banahuano. ⁶ Jatsi huēsti ca jói tsi Dios, naa noba Ibo Jesucristo Jahēpa jia tsi ocahuabēquixēqui mato.

Carayanabo qui Dios Chani yoahacaxēti xo

⁷ Jia tsi mato huētsa joihuanacana, naa Cristó mato joihuani jascaria. Toca tsi ocahuahacaxēhi quiha Dios. ⁸ Jabi yonati Jesu manēniquē jahuē jimibo mēbixēna iquia. Jato xērēquē xo tsi quiha Dios Chani ja yoaniquē jabija ca Dios nori ca jismaxēna. Jasca, ja joni cató tsi jahuē jodioba rēquēbo yamabo qui Diós yoani ca chani jatihuahacaniquē. ⁹ Jasca, mai qui Jesu joniquē carayanabo ri xabahamahacano iquish na. Jia tsi Dios ja ocahuacano jato ri. Jabi toca tsi Salmo quēnēnish cató quēnēni quiha carayanabo yoati na.

“Carayanabo xērēquē xo tsi mia ocahuaxēquia.

Quēquēxēquia mi janē yoati na” ii quiha.

¹⁰ Jasca, Dios Chani iti huētsa ó tsi,

“Jahuē jodiobo nohiria ya tsi ranicana, carayanabá” ii quiha.

¹¹ Jasca, iti huētsá tsi,

“Jia tsi Ibo Dios ocahuacana, carayanabá.

Jatiroha ca nohiria bá Dios ocahuano ra” ii quiha.

¹² Carayanabo yoati tsi Isaías yamabá quēnēniquē jaa ri.

“Jisiquixēhi quiha Isaí chahitaxocobo.

Jisiquixo tsi carayanabo yonaxēhi quiha.

Jatsi ja qui chitimicaxēcani quiha carayanabo ri”

i ja ni quiha.

¹³ Japi mato carayanabo bax bēhoxquia, Diós mato ranihuano iquish na. Jabi Dios ó pasoqui noa, noqui ja mēbino. Japi Diós mato ranihuano, ma chahahuaquē no. Tocapijano tsi oquēriaxēhi quiha jaha ma pasohaina Espiritu Santo chamaá no.

Carayanabo qui Pablo raahacaniquē chaniti

¹⁴ Tiisi ma nori ca iipiquia, èbē xatē bá. Jasca, shinajiaxēni xo mato iquia. Mato tiisi iqui tsi jia tsi yobanati mētsa xo mato, jia ca axēna. Tihi ca tsi cahēyoiquia. ¹⁵ Jabi raquēxoma tsi naa carta mato qui è quēnēquē, noho yoba ma shina-bēnoyamano iquish na. Raquēhaxma tsi mato qui chaniquia, è qui jahuē Chani yoati yonoco Diós ani iqui na. ¹⁶ Mato carayanabo qui èa ja raaniquē, jahuē Cristo Chani è yoano. Toa yonoco aquí tsi è qui Diós ani ca Chani boquia mato carayanabo qui. Espiritu Santó rohahuahacanih ca ofrenda jascaria tsi Dios qui mato mēacasquia ra. ¹⁷ Jabi è qui jia tsi xo toa Dios bax è acana iquia. E aca ca qui bērabiyamaquia, jahuē Jesucristo ya è yonocobēquinahai ca iqui na. ¹⁸ Jabi è yoahana, è acana, tihi cabá tsi jia tsi xo toa mato bax Cristó acana ra. ¿Tsayacani? Jaboqui Dios banahuauqui mato ra, Dios Chani mato qui è yoani iqui na. ¹⁹ Jasca, mato xērēquē xo tsi jisti bo è aniquē. Toca tsi Espiritu Santo chama ma jisni quiha. Tihi cabá tsi Cristo qui mato carayanabo mēpihacaniquē ra. Jasca, toca tsi Cristo Chani è yoabonaniquē jatiroha ca iti xo na. Jerusalén, nēama ca Ilírico mai, tihi cabo xo tsi jato qui jahuē Chani è yoaniquē ra.

²⁰ Jabi Dios Chani yoahi quiha joni huētsa bo ri. Jia quiha. Jama, ja yoacani cato ax tsi yoacasyamahai ca èa xo naa. Jato yonoco quiha. Ja tsi xo toa basi, naa Dios Chani nicayamanish cabo qui Cristo Chani yoacasquia, naa yoahama cato xo na. ²¹ Tocatsiquia Quēnēhacanih cabo jatihuahacano iquish na.

“Jisxēhi quiha jahuē Chani nicahama cabo.

Cahēcaxēcani quiha nicayamacanaibo” ii quiha.

Romá ca chahahuacanaibo qui Pablo shishocasnina

²² Nēama xo tsi Dios Chani yoahi tsi è bamaniquē mato qui shishoxēna. Mato qui canoma è iniquē rē. ²³ Jama, jaboqui jatihuahacaquē nēa xo tsi Dios Chani è yoahaina ra. Japi mato jisi joquia. Naama tsi mato qui è cacasni quiha. ²⁴ Jabi è shinahai ca tsi xo naa: Mato oquēria ca España mai qui capama tsi mato yaca qui shishoparicasquia. Rani tsi shishonabēquixēqui noa tia. Jquirēquē España mai qui èa ma raaxēti xo.

²⁵ Jaboqui Jerusalén qui caapariquia, toá ca chahahuacanaibo mēbixēna. ²⁶ Jabi Macedonia, Acaya, tihi ca maí ca carayana ca chahahuacanaibá parata catiani quiha Jerusalén ca noitiria ca jodiobo bax na. Toa parata jato qui è boxēti xo. ²⁷ Ranixo tsi naa parata ja acani quiha toá ca noitiria cabo mēbixēna. Jabi toá ca noitiria ca jodiobo carayanabá mēbixēti xo iquia. ¿Jodiobo iqui tsi Dios Chani ja nicayamayacani? Ja quēshpi tsi jaboqui Jerusalén

ca noitiria ca jodiobo ja mëbicaxëti xo iquia, ja biniayamacano iquish na. ²⁸ Jatsi jaboqui carayanabá è qui mëani ca parata pari Jerusalén cabo qui è booparixëti xo. Niabëria tsi jahari joxëquia España mai qui. Jopama tsi mato qui shishoxëquia tia. ²⁹ Jatsi mato qui è cahëno tsi èa chamahuariaxëhi quiha Cristo tia, jia tsi mato è mëbino.

³⁰ Jasca, è bax ma bëhoxno, èbë xatë bá, Ibo Jesucristo tahëhax na. Jasca, èa ma noihai ca iqui tsi èa ma mëbino Dios yonoco ati, naa è bax ma bëhoxhai cató no. Jabi, ¿Espíritu Santó èa mato noimayamamani? ³¹ Jatsi è bax bëhoxcana, jodioba maí ca nicamixxëni cabo quima è paxano iquish na. Jasca, bëhoxcana, è bohái ca parata ranixo tsi Jerusalén ca chahahuacanaibá bino ra. ³² Jaquirëquë Dios shina pi ja ino tsi rani tsi mato qui joxëquia tia. Johax mato bëta chitëxëquia, joiparixëna. ³³ Iquë. Noqui bëpasimahai ca Diós mato tëquë bëtano ra. Amén.

16

Romá ca bo Pabló joihuana

¹⁻² Jabi noba yoxacato, naa Febe mato qui raaxëquia. Iboba janë tsi naa yoxa joihuacana iquia ra. Nëá ca Cencreá ca iglesiá ca yonocoxëni ca quiha. Chahahua-canaibá jabi tsi xo toa jia tsi nohiria joihuahaina. Jia tsi èa naa yoxá mëbini quiha. Ja iqui tsi jatiroha ca quiniá tsi naa yoxa mëbicana ja joquë no.

³ Jasca, Priscila, Aquila, tihi cabo joihuacana. E bëta ax tsi Dios bax ja yonocobëquipaocaniquë jato ri. ⁴ Ea tahëhax ja naquë acaniquë ra, èa xabahamaxëna. Ja quëshpi tsi jato qui "Gracias" iquia. Jato qui "Gracias" ii quiha carayanaba iglesia bo tëquë ri. ⁵ Jasca, jato xobó ca catihai ca aracanaibo joihuacana. Jasca, noho rabëti Epeneto joihuacana. Asia maí ca jariapari ca Cristo chahahuanish ca ja ini quiha. ⁶ Jasca, Maria ri. Mato bax ja yonoco-yonocorianiquë ra. ⁷ Jasca, tobi Andrónico, Junias. E bëta preso qui nanëhacanish cabo tsi xo toa bo. Noho rabëti bo quiha. Oquë-ouëria ca Dios Chani yoacanaibo ja icani quiha. Jariapari Cristo chahahuanish cabo tsi xo naa bo; jato cho è iquiina. Jia tsi tihi cabo joihuacana.

⁸ Jasca, Amplias joihuacana. Ibo iqui tsi naa joni noiquia ra. ⁹ Tobi quiha Urbano, naa è bëta yonocobëquipaonish cató. Tobi quiha Estaquis, naa è noihai cató. Tihi cabo noicana. ¹⁰ Jasca, Apeles, naa Cristo chahahuanish ca yosi cató, Aristobuló-na bo, tihi cabo joihuacana. ¹¹ Tobi noho jimi bo Herodión. Tobi Narcisó-na bo, naa jahuë xobó ca aracanaibo. Tihi cabo joihuacana. ¹² Jasca, Trifena, Trifosa, tihi cabo joihuacana. Ibo bax yonocoria ca xo. Tobi noba yoxacato Pérsida. Joihuacana. Huëstima tsi xo toa Ibo bax ja yonoconina. ¹³ Jasca, tobi Rufo, naa Cristo chahahuanish ca yosi cató. Tobi jahuë jahëhua. Tihi cabo joihuacana. Ea jahuë jahëhuá shomahuarianiquë, naa noho cai jascaria iquiina. ¹⁴ Jasca, Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes, jato maxó ca rabëti bo, tihi cabo joihuacana. ¹⁵ Jasca, Filólogo, Julia, Nereo, jahuë yoxa cató, Olimpas, jato bëtahai ca chahahuacanaibo, tihi cabo joihuacana. ¹⁶ Jia tsi joihuacanana iquia ra. Jabi mato joihuahi quiha nëá ca Cristo iglesia bo tëquë.

¹⁷ Quiniacaxëcahuë, èbë xatë bá. Tobi xo toa chahahuacanaibo oquëxnamahai ca nohiria bo rë. Tobi toa nohiria janyama mëpicanaibo rë. Jaha bësopa. Jato bëta rabënyamacana iquia. ¹⁸ Noba Ibo Cristo bax yonocoyamacani quiha ra. Jasca, jamë shinamixxëni ca xo. Anoma tsi xo toa ja yobacanaina. Paraquí tsi cahëtimaxëni ca nohiria janyama mëpiani quiha pë. ¹⁹ Jabi jato qui nicayamaxëqui mato tia. Nëama quiha, naa país huëtsa bo qui pacananiquë chani mato yoati na. "Jia tsi Cristo nicacani quiha Romá ca chahahuacanaibo" icani quiha ra mato yoati na. Ja iqui tsi rani-raniquia. Jia ca ati ma jabino ra. Oquë tsi xo toa yoi ca cahëyamacanaibo iquiina iquia. ²⁰ Jabi mato mëbixëhi quiha Dios ra, naa noqui ranihuahai cató. Mato bax Satanás bëboriaxëhi quiha. Basima tsi xo toa bari ra. Noba Ibo Jesucristó mato shomahuano ra.

²¹ Jasca, mato joihuahi quiha nëá ca Timoteo, naa è bëta yonocobëquihai cató. Jasca, mato joihuacatsi quiha è bëta yonocobëquicanaibo, naa Lucio, Jasón, Sosípater. ²² Jabi Tercio tsi xo naa carta quënëhai cató. E bax quënëhi quiha. Jarohapa tsi mato joihuaquia èa ri. ²³ Jasca, mato joihuahi quiha Gayo, naa nëá ca èa orihuahai cató. Jahuë xobó tsi caticani quiha nëá ca chahahuacanaibo araxëna. Mato joihuahi quiha Erasto ri, naa yacató ca parata obëso cató. Jasca, mato joihuahi quiha nobë xatë Cuarto ri. Tihi cabo tsi xo toa mato joihuacanaina.

²⁴ Mato tëquë noba Ibo Jesucristó shomahuano. Amén.

Dios no ocahua-ocahuapaoti xo noa

²⁵ Dios no oquëhuano ra. Mato chamahuati Ibo tsi xo toa. Mato mëbixëhi quiha ra, mato qui è yoani ca Cristo Chani ma banahuano iquish na. Naama pi nohiria qui jonë quiha naa Chani jia ca i-ipaoniquë ra. ²⁶ Jama, jaboqui bëroria tsi xo naa chani ra. Ja tsi xo toa nohiria

tëquë ca qui ja yoahacaxëti xo ra, Cristo qui ja chitimicano jato ri. ¿Jabi tocapixëti nori ca Quënëhacanish cabá noqui yoayamayamani? Jabi noba bëso-bësopaohai ca Dios shina tsi xo toa nohiria huëtsa bá jahué Chani nicahaina. ²⁷Ja huësti ca tsi xo toa tiisi-tiisiria jaya cato ra. Jatsi Jesucristó tsi Dios oahua-ocahuacana ra. Amén.

Primera Carta Del Apostol San Pablo a Los Corintios

Corintó ca chahahuacanaibo Pabló joihuanina

¹ Mato qui quēñehai ca Pablo ca ëa xo naa. Dios shinaná tsi ë quēnahacaniquē, Dios Chani yoati ibo iti. E bëta xo tsi mato joihuahi quiha nobē xatē Sóstenes ri. ² Mato Corintó ca chahahuacanaibo qui naa carta raaquia. Dios nohiria bo, naa jahuē Jesucristó tsi mēstēhuahacaniish cabo qui naa chani raaquia. Jasca, raahacahi quiha jatiroha ca ití ca noba Jesucristo qui aracanaibo qui. Jato Ibo, noba Ibo, tihi cabá-na xo Jesu ra. ³ Jatsi noba Jahēpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mato noino. Mato ja ranihuacano.

Ja shomahuariahacacanina Jesucristó no

⁴ Jabi Jesucristó ani ca iqui tsi ma shomahuariahacaniquē iquia. Ja quēshpi tsi Dios qui “Gracias” iroha-irohaquia, bëhoxhi na. ⁵ Jatiroha ca quiniá tsi ma shomahua-riahacani quiha, Cristó-na bo ma nori iqui na. Jaha tsi oquē tsi xo toa ja bax ma chanihaina. Jasca, Cristo iqui tsi oquē tsi xo toa Dios ma cahēhaina iquia. ⁶ Jabi mato qui Cristo Chani no yoaquē tsi toa Chani ma birianiquē ra. Jaha tsi mato shina ó tsi toa Chani coshianiquē. ⁷ Toca tsi Espiritu Santó acai ca tiisi bo ma biyoniquē. Yama ca tsi xo toa ma naris-haina iquia, Ibo Jesucristo jisiquihai ca manaquí na. ⁸ Mato otoxēhi quiha ra jahuē rēso qui. Jatsi jaroha ca bari, naa noba Ibo Jesucristo bari tsēquēno tsi quēsohacatimaxēni ixēqui mato ra. ⁹ Chahahuahacati xo Dios. Quiayamahi quiha. Mato ja quēnani quiha, jahuē Baquē Jesucristo, naa noba Ibo ya rabēnati.

Ja mapēxnacanina

¹⁰ Noba Ibo Jesucristo janē tsi mato yobaquia, ebē xatē bá. Jasca ca jahuē bo ma chahahuati xo iquia. Ma mapēxnayamano; anoma quiha. Jasca, huēsti ca shina roha ca ma jayano, Dios bax yonocobēquinaxēna. ¹¹ Jabi ma mapēxnahai ca ë nicaniquē rē, ebē xatē bá. “Joi mērabēquinacani quiha Corintó ca chahahuacanaibo” ii quiha néa ca nohiria bo rē mato yoati na. ¹² Nicaparıcana. Anoma tsi xo toa ma yoahaina iquia. “Pabló-na xo ëa” ii quiha mato mishni bo pē. “Apolós-na xo ëa” ii quiha maxo huētsa pē. “Pedró-na xo ëa” ii quiha huētsa bo. Tihi ca tsi iqui mato pē, chanihi na. ¹³ Jama, huēsti ca Ibo roha jaya xo mato ra. Mapēxnatimaxēni xo noba Cristo ra. Huēsti ca maxo roha xo noa ra, huēstima ca ja nomari. Nicaparıcana. ¿Mato jocha bax Pablo tooxahacani pa? ¿Noho janē tsi ma ashimahacani pa? ¹⁴ “Gracias” Dios qui iquia ra, yama ca ë ashimani quēshpi na. Crispo, Gayo, tihi roha cabo tsi xo toa ë ashimanina. ¹⁵ Jaha tsi yama tsi xo toa “Pablo janē tsi ashimahacaniish ca ëa xo naa ra” iti mētsa cato ra. ¹⁶ Estéfanas, jahuē xobó cabo, tihi roha cabo ë ashimani quiha, mato bëtaquí na. Ichariama ja icani quiha. Yama tsi xo toa ë ashimani ca nohiria huētsa tia iquia ra. ¹⁷ Jabi Cristó ëa raayamaniquē nohiria bo ashimati. Jama, ë raahacaniquē jahuē Chani jia ca yoati. Yoahi tsi nohiria ba tiisi tsi chaniyamaquia. Jama, “Cristo rēsoni cató tsi no xabahamahacaxēti xo” iquia, jahuē chama Cristo crúz bēnoyamano iquish na.

Dios tiisi

¹⁸ Jabi tēnētiya qui bocanaibo qui yoyoxēni tsi xo naa cruz Chani. Jama, noqui xabahamahacaniish cabo qui jia tsi xo ra. Dios chama jaya xo ra. ¹⁹ Jasca, Quēñehacaniish cabo ó tsi nēca tsi Dios chanini quiha jato yoati na:

“Nohiria ba tiisi quēyoxēquia.

E qui iriama tsi xo toa cahēxēni caba tiisi.

Jato tiisi quētiaxēquia”

i Dios ni quiha. ²⁰ Jabi Dios qui iriama tsi xo maí ca nohiria ba tiisi jaya cabo. Ja qui iriama tsi xo jato yoba, jato papi, tihi ca cahēxēni cabo ri. Chaniti mētsaxēniria ca ja icamitsa; jama, Dios qui iriama jato tiisi tēquē nori. Yoyoxēni ca jato tiisi nori ca Diós jismani quiha. ²¹ Jabi Dios cahēyoiti mētsama xo nohiria jato tiisi no. Dios quinia ma xo toa ra, Dios cahēti. Jama, jahuē Chani chahahuacanaibo xabahamahi quiha. Toa Chani yoaquia. Toca tsi Dios cahēti mētsa xo nohiria ra, jahuē Chani chahahuacani na. Jishopē. Jato qui yoyoxēni tsi xo toa quinia rē. ²² Jisti bo jiscascani quiha jodiobo, chahahuanox pari. Jasca, carayanabo ri tsi xo toa nohiria ba tiisi roha nicascanina pē. ²³ Jama, cruzó tsi Cristo tooxahacani ca Chani yoaqui noa ra. Jodiobo qui yoi xo naa Chani rē. Jasca “Yoyoxēni xo” icani quiha carayanabo ri. ²⁴ Jama, Dios tiisi-tiisiria cahēriaqui noa, naa noqui quēnahacaniish ca jodiobo carayanabo tēquē. Jabi Dios tiisi-tiisiria, jahuē chama, tihi cabo noqui jismahacaniquē cruzó tsi Cristo rēsoniquē no. ²⁵ Dios tiisi quētsca ma xo nohiria ba tiisi. “Yoyoxēni xo Diós acaina” i jaca

mitsa; jama, jato tiisi oquë Dios tiisi nori. Jasca, “Chama yama xo Cristo rësohaina” i jaca mitsa; jama, nohiria ba chama oquë Cristo rësohai ca chama nori.

¿Tsohuë ni toa xabahamahacaniish cabo?

²⁶ Shinaparicana, ëbë xatë bá. Diós mato quënaquë tsi ¿maí ca nohiria-nohiria ma ini pa? ¿Chama bo ma ini pa? ²⁷ Iyamaqui mato. Toca ca tiisi jaya ca nohiria bo bërabihiuacatsi quiha Dios ra. Ja tsi xo toa noqui tiisi janyama cabo ja biniquë. Noqui chama janyama cabo bichi quiha maí ca chama bo bërabihiuaxëna. ²⁸ Jishopë. Maí ca nohiria bo qui yoi tsi xo naa quinia ra. Jama, jato qui yoi cabo Diós biniquë oquëhuaxëna. Noqui noitiria cabo ja bichi cató tsi quiha jato tiisi ja quëyoniquë. ²⁹ Ja iqui tsi yama tsi xo toa Dios bësójo tsi jamë oquëhuati mëtsa cato. ³⁰ Dios roha tsi xo toa jahuë Cristo ya noqui rabënamahai cato ra. Dios quinia tsi xo toa jahuë Cristo ra. Tsayacahuë. Jahuë Cristó tsi Diós noqui xabahamati quinia bërohuahacaniquë. Jahuë Cristó tsi no jiahuahacaniquë. Jatsi jahuë Cristó tsi no xabahamachaniquë. Tihí ca tsi ahí quíha Dios jahuë Cristó no. ³¹ Jaha tsi “Oquëhuacaspíquí tsi Ibo no oquëhuati xo ja acani quëshpi na” ii quíha Quënëhacaniish cabo.

2

Cruzó tsi Cristo tooxahacani ca Chani

¹ Mato qui cahëxo tsi bëroria tsi Dios Chani mato qui ë yoaniquë iquia. Yoahi tsi chaniti mëtsaxëniira ca ë iyamaniquë. Jasca, nohiria ba tiisi tsi mato qui ë chaniyamaniquë, Dios jabija ca yoahi na. ² Jama, Jesucristo yoi, no bax cruzó tsi ja rësonina, tihí roha ca ë yoaniquë mato bëtaquí na. ³ Jasca, chama yama tsi mato qui ë joniquë shishohi na. E shina-huëjënaniquë rë. E mëmëniquë. ⁴ Johax nohiria ba tiisi tsi ë chaniyamaniquë Dios Chani mato qui yoahi na. Jama, Espíritu Santo chamá tsi mato qui noho chani joniquë iquia. Ja iqui tsi Dios quima noho chani joni ca ma jisniquë. ⁵ Jaha tsi nohiria ba tiisi qui chitimiyamahi quíha ma chahahuahaina, Dios chama qui ja nori.

Dios tiisi

⁶ Jabi shinahanish ca chahahuacanaibo qui mana ca tiisi yoaquia. Nohiria ba tiisi jaquirima tsi xo naa tiisi ra. Naa mana ca tiisi cahëyamahi quíha toa Dios cahëyamacanaibo. Cahëyamahi quíha jaboqui yonacanaibo ri. Tihí ca tsi xo toa naamayamacaxëcanaina ra. ⁷ Jasca, jato oquë tsi xo toa ë yoahaina ra, Dios quima noho chani nori iqui na. Noqui xabahamachati quinia ca tiisi ca tsi xo naa ë yoahaina ra. Jabi no bax naa xabahamati quinia Diós ani quíha, mai nëhohuahacanox pari. ⁸ Naa xabahamati quinia cahëyamahi quíha maí ca chama bo. Cahërohapiquí tsi cruzó tsi mana ca Ibo-iboria ja tooxayamaquë acaniquë iquia. ⁹ Jasca, naa quinia quënëhacani quíha Quënëhacaniish cabo ó no: “Anomaria tsi xo toa noicanaibo bax Diós shomahuahaina.

¿Jënahuariaxo ja acai ca shina no cahëna?

No tsayahaina, no nicahaina, tihí ca oquë ixëhi quíha toa no bax ja shomahuaxëhaina” tihí tsi ii quíha.

¹⁰ Jama, ja acai ca jahuë bo noqui Diós jismaniquë jahuë Espíritu Santó no. Jatiroha ca cahëriahi quíha Espíritu Santó ra. Dios jabi, Dios shinana, Dios tiisi, tihí ca tsi, naa noqui jonë ca jahuë bo cahëyoíhi quíha. ¹¹ Toca ma xo noa. Noqui tsi xo toa joni huëtsá shinahai ca cahëtímaxëni cabo. Nomë no shinahai roha ca cahëyoíqui noa iquia. Jasca, noqui tsi xo toa Diós shinahai ca cahëtímaxëni cabo. Jama xo Espíritu Santo ra. Ja roha tsi xo toa Diós shinahai ca cahëhaina. ¹² Jasca, naa Dios quima ca Espíritu Santo no biniquë noqui ri; maí ca tiisi ja nomari. Noqui tiisimahi quíha ra, Diós noqui ani ca jahuë bo tëquë no cahëyoíno iquish na. ¹³ Jaha tsi Dios jahuë bo bërohuapama tsi nohiria bá noqui tiisimani ca tiisi tsi chaniyamaqui noa. Jama, Espíritu Santó tsi noqui tiisimahai ca jahuë bo roha yoaqui noa iquia. Noba chani ma xo. Jabi toca tsi chahahuacanaibo qui mana ca tiisi bërohuahuqui noa, jato tiisimaquí na.

¹⁴ Jabi Espíritu Santó tiisimahai ca jahuë bo biyamahi quíha Dios cahëyamacanaibo. Jato qui yoyoxëni quíha. Cahëtímaxëni ca xo, Espíritu Santo janyamacanaí ca jaca nori iqui na. ¹⁵ Jama, jatiroha ca jahuë bo cahëyoiti mëtsa xo Espíritu Santo jaya cabo ra. Jaha tsi yosanahi quíha Dios cahëyamacanaibo, tihí ca tsi tsayahax na. Noqui cahëyamayoicani quíha pë. ¹⁶ ¿Jënahuariaxo raca Ibobá shinahai ca ja cahëyoicana? Yama tsi xo toa noba Ibo tiisimati mëtsa cato ra. Jama, noqui tsi xo toa Cristó shinahai ca cahëcanaibo, naa ja qui chitimicanaibo.

3

Dios bax yonocobëquinahaina

¹ Jabi Dios Chani mato qui ë yoaquë tsi Dios tiisi binoma ma i-ipaoniquë iquia, Espíritu Santó tsi ma mëpíhacayamani iqui na. Jari xocobo jascaria, naa chahahuabëna cabo jascaria

ma ini quíha. ²Jaha tsi bëroria ca tiisi roha mato qui è amaniquè, naa jahuè baquè jahèhuá xoma amahai jascaria. Toatíyá tsi Dios Chani-chaniria binoma ma iniquè. Jishopè. Jari toca xo mato rè jaboqui. ³Jari chahahuabèna cabo jascaria xo mato pè. Tsayacahuè. Jari mato xèrèquè tsi xo yosanahaina iquia. Jari mato xèrèquè tsi xo joi mèrahaina rè. Tocapimano tsi çjènahuariaxo Espíritu Santó mato mèpina? ¿Dios cahèyamacanaibo jascaria iyamayamacanai, tocahi na? ⁴Huèsti ca maxo tsi xo toa “Pablo roha ó quèèqui noa” iquiina. Maxo huètsa tsi xo toa “Apolos ó quèèqui noa” iquiina. Jabi toca pi ma chanino tsi çjènahuariaxo Espíritu Santó mato mèpina?

⁵Nicaparicana. Iriama ca èa xo naa. Jasca xo Apolos ri; iriama quiha. Dios yonati bo roha xo noa ra. Noqui iqui tsi Dios Chani qui ma chitiminiquè. Diós noqui aca ca yonoco roha aquí noa ra. ⁶Jasca, jamèri tsi xo toa Diós noqui ani ca yonoco ati. Mato xèrèquè xo tsi Dios Chani pari è bananiquè. Jaquirèquè Apolos joniquè. Joxo tsi Dios Chani mato qui ja tiisimaniquè, mato coshihuaxèna. Noba yonoco tsi xo toa. Jama, Dios roha tsi xo toa mato ó ca Chani shinahamachani, cató na? ⁷Ja quèshpi tsi iriama ca èa xo naa, naa Dios Chani banahai cato. Jasca, iriama xo Apolos ri, naa Chani tiisimanish cato. Dios roha tsi xo toa mato shina ó ca Chani shinahamahaina. ⁸Jaha tsi yonocobèquinahi quiha Dios Chani banahai cato, Dios Chani tiisimahaí cato. Jato yonoco quèshpi roha tsi jato copixèhi quiha Dios. ⁹Jatsi Dios yonati bo roha xo noa, Dios yahax tsi yonocobèquinahaina. Mato tsi xo toa huai iquiria. Huai Ibo xo Dios. Huai ca yonococanaibo xo noqui.

Xobo iquiria xo chahahuacanaibo

Diós acai ca xobo jascaria xo mato. ¹⁰Ea ti tsi xo toa jahuè xobo rohahuati ibo-iboria. Jabi Dios noihai cató tsi è qui naa yonoco acacani quiha. Rohahuaxo tsi jahuè xobo chinichiti bo è nimaniquè, mato chahahuamaquí na. Mato xèrèquè xo tsi Dios yonoco è chitahèhuani quiha. Jatsi è quirèquè nohiria huètsa bo joniquè, mato chamahuahi na. Joxo tsi è chitahèhuani ca catcha tsi ja rohahuacanicuè. Jia tsi ja rohahuati ca xo iquia. ¹¹Jabi Jesucristo roha tsi xo toa nimahacanih ca chinichiti. Ja qui roha chitimiqui noa xabahamachati. ¹²Jasca, Jesucristo, naa chinichiti nori ca catcha rohahuaxo noa. Jahá tsi jia ca jahuè bá tsi rohahuaxèhi quiha huèsti huèsti ca nohiria. Oro, plata, maxax copixèni cabo, tihí cabá tsi rohahuacaxècani quiha. Jama, jihui, xèpamè, huasi, tihí ca copiriyama cabá tsi rohahuacaxècani quiha huètsa bo pè. ¹³Quiniacaxècahuè. Bèrohuahacaxèti xo noba yonoco yoi, Ibo Jesucristo bacaquè no. Toa barí tsi chíhi tsi tanamahacaxèti xo nohiria yonoco tèquè. Jatsi mèshoyoxèhi quiha mahitsa ca yonoco. Mèshoyamaxèhi quiha yonoco jia cato. ¹⁴Ja rohahuacana ca pi mèshoyamano tsi copi jia ca bicaxècani quiha ra. ¹⁵Jama, nohiria bá rohahuaha ca pi mèshono tsi jato copi jia ca bènocaxècani quiha pè. Jishopè. Xabahamahacaxècani quiha, naa chíhi nacohai ca paxahai ca jascaria.

Arati xobo quèscaria xo chahahuacanaibo

¹⁶¿Dios xobo ma nori ca cahèyamacanai sa? Mato ó tsi bèsohi quiha Espíritu Santo, naa Dios Shinana ra. ¹⁷Jaha tsi tsohuècaracá pi Dios xobo yoshihuano tsi toa nohiria quèyoxèhi quiha Dios iquia, roa ca mètè ca Dios nohiria jaca nori iqui na. Dios xobo xo mato ra. ¹⁸Ma parahacayamano. ¿Tonia mato xèrèquè ma ni toa tiisi-tiisiria ca jaca nori ca quèscahuacanaibo? ¿Mato ó ca ma ni toa maí ca tiisi ó quèècanaibo? Jatsi maí ca nohiria bo qui yoyoxèni ca ja manècano iquia ra. ¹⁹Dios qui yoyoria tsi xo toa maí ca nohiria ba tiisi, jato tiisi tsi xabahamachati maxèni jaca nori quèshpi na. Jabi, “Tiisi jayaria cabo paquémahi quiha Dios, ja paracanaí cató no” ii quiha Quènhèhacanih cabo. ²⁰Jasca, “Tiisi jaya cabá shinahai ca cahèriahi quiha Dios; mahitsa jaca nori” tihí ca tsi ii quiha. ²¹Ja tsi xo toa nohiria ba tiisi qui chitimiyamacana iquia. Dios tsi xo toa jatiroha ca jahuè bo mato qui ati ibo-iboria. ²²Apolos, Pedro, èa, tihí cabo mato qui Diós ani quiha mato mèbiti. Jatiroha ca maí ca jahuè bo mato qui ja ani quiha mato mèbiti. Bèsohaina, rèsohaina, tihí cabo mato qui acacani quiha. Jasca, jaboqui, huèaquè, tihí cabo mato qui acacani quiha mato mèbiti. Tihí cabo mato qui aquí quiha mato mèbiti ra. ²³Jasca, Cristo qui ma acacanicuè mato ri. Cristó-na bo xo mato iquia; nobá-na ma nomari. Jasca, jahèpa Diós-na xo Cristo ri.

4

Anoma tsi xo tiisimacanaibo oquèhuahaina

¹Anoma tsi xo Apolos, Pedro, èa, tihí cabo ma oquèhuahaina iquia. Cristo yonati bo xo noa; jaroha. Toca tsi ma shinaxèti xo noqui yoati na. Dios Chani yoati yonoco noqui acacani quiha nohiria bo qui bèrohuati. ²Jabi jia tsi jahuè chama qui nicaxèti xo yonati. ³¿Japa èa ti? ¿Cristo yonati jia cara ni èa sa? Cahèyamaquia. “Yonati jia ca xo Pablo” i mato mishni bo mitsa. “Yonati yoi xo” i huètsa bo mitsa. Jama, è qui iriama tsi xo toa èa yoati nohiria bá shinahaina. Jasca, “Jia tsi xo naa è acana” iyamaquia, quiniahi na. ⁴Jaboqui yama tsi xo toa èa pasomaha ca jahuè bo iquia. Jama, çjènahuariaxo èmè

ë cahëyoina? Ibo roha tsi xo toa ëa, noho shinana, noho yonoco, tihi cabo cahëyoihaina. ⁵Jatsi quiniacana. Mato tiisimacanaibo oquëhuatapiyamacana iquia, Dios qui oquë yama ja icamitsa iqui na. Joxëhi quiha Ibo ra. Manacahuë. Joxo tsi nohiria ba shina ó ca jonë ca jahuë bo bërohuaxëhi quiha. Toa hari tsi oquëhuahacaxëhi quiha nohiria bo, jia ca ja acani ca quëshpi na. Jato copixëhi quiha Dios. ⁶Jaha tsi Apolos, ëa, tihi cabo oquëhuayamacana, ëbë xatë bá. Quiniacaxëcahuë, Quënëhacanish cabo pasomaha ma iyamano. Anoma tsi xo toa huësti ca maestro oquëhuahaina, maestro huëtisa qui nicacasyamaquí na.

Corintó ca chahuacanaibo Pabló raahanina

⁷¿Nohiria huëtisa bo oquë ni mato tiisi pa? ¿Jatiroha ca jahuë bo Diós mato ayamayamani? Ja quëshpi tsi ¿jénahuariahax “Oquë xo noa” i ma na, Dios quima mato tiisi ma biquë no? ⁸Quiniacaxëcahuë. Mamë paraqui mato iquia. Tonia chama bo, narisyamacanaibo, tihi cabo ma nori ca quëscahuai mato pë. Noqui axma tsi chama-chamaria bo ma manëniquë iquia. E ra ma. Yonahai ca chama bo ma iti ó quëëquia. Tocapimarohano tsi mato bëta xo tsi yonaxëquia ëa ri tia.

⁹Jama, noqui Dios Chani chitahëhuati ibo bo tsi xo toa jahuë rësó no. Tonia jaroha ca iti ó tsi Diós noqui janani quiha, nohiria bo bësojó tsi rësoti raahacanish ca joni bo jascaria. Noqui tsi xo noitiria. No tënëhai ca tsayacani quiha jatiroha cabo, naa ángel bo, nohiria bo tëquë. ¹⁰Noqui ratëcani quiha tsayahax na. Cristo iqui tsi nohiria bo qui yoyoxëni xo no acaina. Jama, Cristo ó tsi mato ti tsi xo toa tiisi jaya cabo tonia. Mato oquëhuacani quiha Dios cahëyamacanaibo iquia. Jama pi xo noa. Noqui tsi xo toa chama yama. Noqui nomacani quiha pë. ¹¹Jaboqui tsi paxnaqui noa. Tëshinaqui noa. Sahuëti narisqui noa. Noqui setiacani quiha; mahitsa. Noqui tsi xo xobo yama cabo. ¹²Jasca, noba mëquënë tsi yonocoqui noa, noba piti copixëna. Nohiria bá noqui roano tsi jato bax bëhoxqui noa, Diós jato shomahuano iquish na. Noqui pi ja tënëmacano tsi caxayamaqui noa. Jato tënëqui noa ra. ¹³Noqui pasomaha pi nohiria bo chanino tsi caxahaxma tsi jato qui chaniqui noa. Jaboqui tsi Dios cahëyamacanaibo qui quërasria ca masa xo noa rë. Jabi toca xo noqui Dios Chani yoacanaibo iquia.

¹⁴Nëca tsi mato qui quënëquí tsi mato bërabihuaquia tonia. Mato bërabihuacasyama xo ëa iquia. Nëca tsi mato qui quënëquia mato yobaxëna, noho xocobo ma nori ca quëshpi na. ¹⁵Jabi huëstima ca Cristo yoati tiisimacanaibo ma jayacamitsa; jama, huësti roha ca mato jahëpa yoi nori. Mato jahëpa ë manëniquë, Cristo qui mato ë mëpiniquë no. Mato qui Dios Chani yoati chitahëhuanish ca ëa xo naa. ¹⁶Ja tsi xo toa noho jabi jascacana iquia. ¹⁷Jasca, mato qui Timoteo, naa noho noi ca baquë raaquia. Ibo Cristo yonoco ariahi quiha. Jatsi mato mëbixëhi quiha joxo na. E yohai ca Cristo quinia mato nicamatëquëxëhi quiha, naa jatiroha ca iglesia bo xo tsi ë tiisimaha ca jascaria.

¹⁸Basi ë nori iqui tsi jamë shinamixxëni mato huësti huësti ca manëniquë rë. “Joyamaxëhi quiha Pablo, noqui raquëhi na” icani quiha tonia. ¹⁹Jaha bësocapa. Dios qui pi jiano tsi mëri tsi mato qui joxëquia ra. Joxo tsi toá ca shinamixxëni cabá acai ca yonoco jisxëquia ra, jato chani nichai ë nomari. ²⁰Noba shina ó xo pi Diós yonayamano tsi mahitsa tsi xo toa no chanihaina iquia. Chama yama xo. Jama, no noho xo pi ja yonano tsi jahuë chama jayaxëqui noa jahuë yonoco ati. ²¹Jatsi, ¿jénahuaxëhi ni ëa, mato qui joxo na? Toa nicaquia. ¿Joxëhi ni ëa, mato raahati? ¿Oquëyamayamahi ni ishima tsi ë johaina? Jabija; oquë tsi xo noihax ë joxëhaina iquia ra. Jama, mato quinia yoi bo pi ma niabëriyamano tsi mato raahaxëquia joxo na.

5

Niahacaxëti xo jochahuaxëni ca chahuahai cato

¹Jishopë. Chani yoi ca ë nichahitaxë mato yoati na. “Corintó ca chahuacanaibo xërëquë ó tsi bësohi quiha jochahuaxëni cato, naa jahuë jahëpa ahui ya racahai cato” ii quiha toa nahax ca bëcanai ca nohiria rë. Anoma xo toa ja tocachaina ra. Tocayamacani quiha Dios cahëyamacanaibo ri. ²¿jénahuariahax “Jënima tsi xo ja acaina” i ma na pë? Cohuëyama xo mato; rani ma nori iquia. Jama, ja acai ca iqui tsi mato quima niahacaxëti xo toa joni iquia. ³Jaboqui basi xo ëa rë; jama, mato bëta iquiria ë nori, mato ë shina-shinahi quëshpi na. Jabi anoma tsi xo toa jochahuaxëni cató acaina iquia. Mato bëtahaxma tsi mato quima ja niahacati xo iquia Ibo Jesu chamá no. ⁴⁻⁵Jabi aratí ma catino tsi mato bëtaxëquia noho shinana no. Noba Jesu chamá tsi Satanás qui naa joni mëacana, Satanás tënëmano iquish na, jahuë jocha quima Dios quiri ja bësono. Tocacana, jahuë shina xabahamacano iquish na, naa Ibo Jesucristo joxëquë no.

⁶Anoma tsi xo “Jënima xo ja acana” i ma aina pë. Jabi mëri tsi pacanahi quiha jocha pistia, levadura mishni mapari xara pacanahai jascaria. ⁷Jabi pascua fiesta pinox pari tsi quia jato xobó ca levadura tsëcaparini quiha Israël ca nohiria. Jascaria tsi mato quima

naa levadura yoi, naa jochahuaxëni ca joni tsëcacana. Tocapihi tsi jënimaxëqui mato ra. Siri tsi ma bahuëhacaniquë. ¿Mato jocha quëshpi tsi Jesucristo, naa noba pascua oveja tēpas-hacayamayamani? ⁸ Jaha tsi pascua fiesta jascaria jaya xo noqui chahahuacanaibo ri, naa arati no catiquë no. Jaboqui catipama tsi jocha quima no paquëmahacani ca shinaqui noa. Jasca, noqui jochamahai ca jahuë bo no jaquimaxëti xo, Dios qui arahi na. Jochahaxma tsi jabija ca Dios qui no arano ra.

⁹ Jasca, siri tsi mato qui carta huëtša ë raaniquë. Toa carta ó tsi “Jochahuaxëni ca chahahuacanaibo ya rabë nabëquiyamacana” i ë niquë. ¹⁰ Jaha bësocapa. Tobi quiha jochahuaxëni ca chahahuayamacanaibo rë. Jato xërëquë tsi xo toa anoma ca chotamis-canaibo, paratá-naxëni cabo, yomacanaibo, mahitsa ca dios bo qui aracanaibo. “Tihi cabo ya rabënyamacana” iyama ë niquë. Inonoma xo. ¿Jënahuariahax chahahuayamacanaibo tēquë quima no aquëquëna? Inoma quiha. Tocapiquí tsi naa mai ma jibayaxëti xo ra. ¹¹ Jama, chahahuahai ca quënahacani ca nohiria pi jari jochacasno tsi toa nohiria ya rabë nabëquiyamacana, “Dios nohiria xo noa” i jaca quë no. Toca ca nohiria yaxo tsi piyamacana iquia. Anoma quiha. ¹²⁻¹³ Yobaquí tsi Dios cahëyamacanaibo yobayamaquia ra. Jato copiti Ibo xo Dios ra. Jama, chahahuacanaibo pi jochano tsi jato ma copixëti xo, “Mato maxo quima jochahuaxëni ca tsëcacana” i Dios Chani ai iqui na.

6

Dios cahëyamacanaibo qui mabë xatë bo ma bocanaina copihacati

¹ Mabë xatë bo pasomaha ca jahuëcara ca pi jayaquí tsi chahahuayamacanaibo qui jato boyamacana yobahacati. Anoma quiha. ¿Oquë ma ni Dios nohiria bo qui jato ma bohaina, yobahacati? ² ¿Jabi Dios cahëyamacanaibo yobayamayamaxëhi ni Dios nohiria bo? Tocaxëqui noa iquia. Tocapiquí tsi ¿mato xërëquë ca iriama ca jahuë bo yobati mëtsama ni mato rë? Jato ma yobaxëti xo iquia. ³ Tsayacahuë. Naipá ca ángel bo yonaxëqui noa ra. Jato pi yonaquí tsi nëa ca Dios nohiria bo yobati mëtsa xo noa tia. ⁴ Mato xërëquë pi mabë xatë bo joi ibëquinano tsi ¿Dios cahëyamahai ca juez qui jato raahi ni mato pë, copihacati? Iriama tsi xo Dios cahëyamacanaibo yoba ra. ⁵ Jishopë. Ma bërabixëti xo iquia. ¿Yama ni mato xërëquë ca jia tsi yobati mëtsa cato pa? Tonia tobi huësti pë rë xo iquia. ⁶ Jama, chahahuayamahai ca juez qui mabë xatë bo boqui mato pë, chahahuayamacanaibo bësajo ax tsi jato qui quësoxëna. Anoma quiha.

⁷ Anoma tsi xo toa Dios cahëyamacanaibo qui mabë xatë bo bohaina iquia, jato qui quësoxëna. ¿Oquë ma ni janyama ca ma tënëhaina yoi ca tahëhax na? ¿Oquë ma ni mato jahuë bo ma bënohaina? Tihi tsi ma ati xo. ⁸ Jama, mabë xatë bo qui quësoxasqui mato pë, juez bësajo ax na. Quësoquí tsi jato janyamahuaqui mato iquia. Ma acai cató tsi jato quima yomaqui mato ra.

Dios xobo xo mato

⁹ Diós otoiha ca qui jicoyamaxëhi quiha nohiria yoi bo. Tihi ca tsi cahëqui mato ra. Diós otoiha ca qui jicoyamaxëhi quiha yoxa mëtsaxëni cabo, mahitsa ca dios bo qui aracanaibo. Jicoyamaxëhi quiha huëtša ba ahui ninicanaibo, jato huëtša ya jobonacanaibo. ¹⁰ Jicoyamaxëhi quiha yomacanaibo, paratá-naxëni cabo, pahëcanaibo, ranimixxëni cabo, yomaxëni cabo. Tihi ca tsi xo toa jicoyamahaina. ¹¹ Jabi toca tsi mato huëstima cabo i-ipaoni quiha, chahahuanox pari. Jama, ma bahuëhacaniquë. Dios qui ma aquëquëmahaca-niquë jia iti. Jasca, Jesucristo chama, Dios Shinana, tihi cabá tsi ma xabahamahacaniquë ra.

Chahahuacanaibo jabi

¹² “Noqui jënima tsi xo toa no acatsai ca tēquë” i mato ó ca huësti mitsa. ¿Ocamani? Tobi quiha anoma ca acaina ra. Noqui mëbiyamahai ca tsi xo toa. Ja tsi xo toa yoi ca ayamaxëquia. Jatiroha ca ati mëtsa xo ëa iquia; jama, quinia-quiniaquia yoi cató tsi ë yonahacayamano iquish na. ¹³ ¿Japa no pihaina? ¿Noba pocó-na piti acacayamani? Jasca, ¿noba oriquití-na noba pocó acacayamani? Jatsi iriama tsi xo no pihaina iquia. Jatihuahacaxëhi noba yora bo, noba oriquiti, tihi cabo tēquëta. Jasca noba yora bo ri. Anoma ca chotati noba yora bo acacayamani quiha, Diós-na jaca nori. Noqui mëbicatsi quiha Dios ra, jahuë chamá no. ¹⁴ Jabi jahuë chamá tsi noba yora yoi bo chamahuacatsi quiha, naa noba Ibo Jesucristo ja bësomani ca chama jasca cató no.

¹⁵ Cristó-na bo xo mato yora bo ra. Jatsi, ¿jënahuariahax raca mëtsaxëni ca yoxa qui mato yora bo ma riina? Dios qui anoma quiha. ¹⁶ Mëtsaxëni ca yoxa qui pi joni riino tsi huëstinacani quiha jato dos ca yora bo ra, “Huësti ca yora manëcani quiha rabëta” i Dios Chani ai quëshpi na. ¹⁷ Jama, Dios qui pi mamë ai tsi Cristo ya huëstinaqui mato. Toca tsi jahuë jabi, jahuë shinana, tihi cabo xatënaqui mato.

¹⁸ Jatsi quiniacaxëcahuë. Anoma ca chotahai ca jocha quima jabacana. Anoma quiha. Jahuëcara ca jocha huëtša pi nohiriá ano tsi yoshihuahacayamaxëhi quiha jahuë yora.

Jama, anoma ca jocha ai tsi jahué yora pasomaha jochahi quihra ra. ¹⁹ Quiniacaxêcahuê. Mato yora bo tsi xo toa Espiritu Santo xobo ra. Toa cahêqui mato. Jahá tsi racahi quihra mato qui Diós ani ca Shinana. Ja tsi xo toa mato yora ibo tsi xo Dios; mató-na ja nomari. ²⁰ Jabi Cristo copixêni ca jimí tsi ma copihacaniquê ra. Ja tsi xo toa mato yora bá tsi Dios ma oquêhuaxêti xo ma acai cató no.

7

Ahui bitiyoba

¹ Jabi è qui ma raani ca carta ó tsi ahui bichiquiti yoati tsi ma nicaniquê. E quêbihai ca tsi xo naa: Jariapari tsi è qui jia tsi xo ahui biyamahaina ra. ² Jama, jocha iqui tsi jia tsi xo jatiroha ca joní jahué ahui yoi jayahaina. Jasca, jahué bënë yoi jayaxêti xo jatiroha ca yoxa bo ri, jochati ja tanamahacayamano iquish na. ³ Jasca, jahué ahui otoxêti xo bënë. Jahué bënë otoxêti xo ahui ri. ⁴ Jasca, jahué yora ibo ma xo ahui, bënë-na ja nori. Jasca, jahué yora ibo ma xo bënë ri, jahué ahui-na ja nori. ⁵ Ja tsi xo toa “Mia basitaquia” iyamaxêti xo bënë, jahué ahui qui. Jama, mato qui jiapino tsi jënima tsi xo toa tanaroha pistia no tsi ma basitahaina iquia, oquê tsi Dios qui bêhox-xêna. Jaquirêquê ma jobonatêquêxêti xo, Satanás mato tanamayamano jochati. ⁶ Tihi ca tsi xo toa è shinahaina, noho yoba-yobaria ja nomari. ⁷ Jama, è qui oquê tsi xo toa joni bá ahui jayamahaina iquia, naa èa jascaria. Jama, inoma ca xo. Jamêri tsi xo toa jatiroha ca nohiria qui Diós ani ca jabi ra. Huêsti ca tsi xo toa ahui bicatsaina; huêtsa tsi xo toa ahui bicasyamahaina. Tihi ca quinia tsi xo jënima iquia.

Pablo Yoba

⁸ Bënoma cabo, bënë imanish cabo, tihi cabo qui noho yoba tsi xo naa: “Oquê tsi xo bënoma ca iquiina” iquia. ⁹ Jama, “E ra ma. E qui yoi tsi xo bënoma ca iquiina” i tsohuêcara pi no tsi oquê tsi xo ahui, bënë, tihi cabo bichiina. ¹⁰⁻¹¹ Jasca, bënë bo, ahui bo, tihi cabo qui noho yoba tsi xo naa, naa Jesú yonina. “Jahué bënë niayamaxêti xo ahui ra” i ja ni quihra. Jascaria, “Jahué ahui niayamaxêti xo bënë ra” i ja ni quihra. Jasca, jahué bënë pi niabêriaquí tsi bënë huêtsa ja biyamaxêti xo. Bënoma ca icasyamahi tsi jahari jahué bënë qui ja cati xo iquia.

¹² Têxê bo qui noho yoba tsi xo naa, Ibobá-na ja nomari. Chahahuayamahai ca ahui pi jayaquí tsi jahué ahui bënë niayamano, naa ja bêta pi ja racacasquê no. ¹³ Jasca ahui ri. Chahahuayamahai ca bënë pi jayaquí tsi jahué bënë ja niayamano, ja bêta pi ja racacasquê no. ¹⁴ Ja racanabêquipicano tsi toa chahahuayamahai ca bënë chahahuamitsa, jahué ahui jabi jia ca tsayaquí na. Jasca, toa chahahuayamahai ca ahui chahahuamitsa jaa ri, jahué bënë jabi jia ca tsayaquí na. Jama, ja racanabêquipiyamacano tsi jênahuariaxo raca jato xocobá chahahuana? Jama, ja racanabêquipicano tsi shomahuahacaxêhi quihra jato xocobo ra, jato chahahuahai ca nabo iqui na. ¹⁵ Jama, chahahuayamahai ca xatê pi jisbêriacasno tsi chitiayamacana. Ja jisbayano. Ja jisbayapino tsi tsêquê tsi xo toa chahahuahai ca xatê. Jabi Diós mato quênani quihra rani tsi racanabêquiti. ¹⁶ Jatsi shinaparcana, chahahuahai ca ahui bá. “Oquê tsi xo noho chahahuayamahai ca bënë è chitiahaina, chahahuamaxêna” i ma mitsa rê. Jama xo ra. ¿Mato bënë bo chahahuamati mêtsa yoi ni mato sa? Jasca, mato chahahuahai ca bënë bo ri. ¿Mato ahui bo chahahuamati mêtsa yoi ni mato sa? Ja iqui tsi mato chahahuayamahai ca xatê jisbayacaspino tsi oquê tsi xo toa ma oquêxnahaina iquia.

Mato jabi bo, mato tiisi, mato yonoco, tihi cabo qui yosanayamacana

¹⁷ Jabi iglesiá ca chahahuacanaibo qui è acai ca yoba tsi xo naa: Mato jabi bo, mato tiisi, mato yonoco, tihi cabo mato qui acacani quihra. Jatsi Diós mato qui acacani ca iti qui yosanayamacana. ¹⁸ ¿Jodio ma ini, Cristo chahahuanox pari? Jatsi chahahuaxo tsi carayana manêti tanayamacana. ¿Carayana ma ini, Cristo chahahuanox pari? Jatsi jodioba jabi bo biyamacana. ¹⁹ Jabi Dios qui iriama tsi xo carayanabo, jodiobo, tihi caba jabi bo. Ja qui jia ca tsi xo toa jahué yoba bo no nica-nichahaina ra.

²⁰ ¿Japa? ¿Jahué yonoco ma jayani, Diós mato quênaquê no? Jatsi toa yonoco jari ma ano. ²¹ ¿Japa yonati ma ini, Dios chahahuanox pari? Jatsi shina-huêjênayamacana, yonati ma nori ca tahêhax na. Jama, mato chamá pi mato paquêmacasno tsi jënima quihra. Tsêquêcana. ²² ¿Japa; chamá mato yona-yonani, Diós mato quênaquê no? Jatsi ranicana. Jaboqui mato yona-yonayamaxêhi quihra jocha chama iquia. Cristo ó tsi tsêquê xo mato. ¿Japa; chama yama ma ini, Diós mato quênaquê no? Ranicana. Jaboqui Cristo yonati xo mato ra. ²³ Jabi Jesu copixêni ca jimí tsi ma copihacani quihra. Ja quêshpi tsi Cristó-na bo xo mato ra. Jaha tsi joni bo qui raquêyamacana. ²⁴ Jisa èbê xatê bá. Diós mato janani ca iti ó tsi chitêcana, naa ma iqui ca jascaria chahahuanox pari. Mato yonoco, mato jabi bo, mato tiisi, tihi cabo qui yosanayamacana, Diós mato mêbihai quêshpi na.

Bēnoma cabo – Bēnē imanish cabo

²⁵ Jabi mato bēnoma ca yoxajahi bo yoati tsi ēa ma nicaniquē mato cartá no. Jabi yama tsi xo toa Ibobá ē qui ani ca yoba yoi mato qui ati, naa mato yoxajahi bo yoati na. Jama, noho yoba mato qui axēquia, Diós shomahuahai cató tsi yobati tiisi ē qui acacani iqui na. Chahahuahacaxēti xo noho yoba ri iquia. ²⁶ Nicacana. Anomariaxēhi quiha no bēsohaina, naa Ibo Jesucristo bacanox pari no. Ja quēshpi tsi ē qui oquē tsi xo bēnoma ca iquiina iquia. ²⁷ Jama, ahui pi otohí tsi aquēquēyamacana. Jasca, bēnomapiquí tsi ahui biyamacana. ²⁸ Jama, ahui pi bichi tsi jochayamáhi quiha joni. Jasca, jochayamáhi quiha yoxajahi ri, bēnē pi ja biquē no. Jama, xatē pi ja bicano tsi noiticaxēcani quiha iquia. Bēronomaxēhi quiha racanabēquiti ja jabicanaína naatiyá no. Ja quēshpi tsi nēca ca yoba jato qui aquia, jato mēbixēna.

²⁹ E yoacatsai ca tsi xo naa, ēbē xatē bá: Tsēquēti basima tsi xo toa noba Ibo bacahaina ra. Ja iqui tsi ahui yama cabo jascaria tsi bēsoxēti xo ahui jaya cabo iquia. ³⁰ Jaboqui Dios yonoco no ati xo ra. Jahuēcarać noqui jēnēmayamano ra, naa cohūē iquiina, ranihaina, jahuēmishni bo copihaina. ³¹ Jasca, jahuēmishni bo copipiquí tsi iniapiquí tsi tihi ca jahuē bo no noiynamano, Dios yonoco aquí na. Jabi huinocaxēhi quiha naa maí ca jahuē bo tēquē. ³² Jabi ē qui jia tsi xo toa maí ca jahuē bo yoati tsi ma shina-huējēnyamahaina, Dios yonoco aquí na. ³³ Jama, tocyamapi xo toa ahui jaya cato. Maí ca jahuē bo shina-shinahi quiha. ³⁴ Jabi dos ca quiniá tsi ninihacahi quiha toa ahui jaya cato. Jahuē ahuini jatsi Dios, tihi cabo shina-shinahi quiha. Jasca xo yoxa bo ri. Bēnoma cabo, bēnē jayama cabo, tihi cabo tsi xo toa Dios yonoco ariapicanaibo. Dios qui jato yora bo, jato shinana, tihi cabo aquēquēmacasani quiha ra. Jama, tocyamapi xo bēnē jaya cato iquia. Maí ca jahuē bo shinahi quiha jahuē bēnē ranihuacatsi na.

³⁵ Nēca tsi mato qui chaniquia mato mēbicatsi na. Mato quētiacasyama xo ēa ra. Jatsi ahui pi ma bicasno tsi jēnima xo. Jaha ē quēēhai ca tsi xo toa quinia jiá tsi ma bēso-bēsohaina. Jia tsi Dios yonoco ma aria-ariano, jahuēcara ca huētsa bo shinaxoma.

³⁶ Jasca, tobi quiha toa jato yoxajahi jaya cabo, naa bēnē yama cabo. “Oquē tsi xo bēnē noho jahiní bichiina. Shina coshi xo rē” i jahēpa mitsa. Toca pi shinaquí tsi jahuē jahi bax bēnē ja bino ra. Jochayamáhi quiha tocahi na. ³⁷ Jama, tobi quiha toa jahuē jahi huashihai cato. Ja qui oquē tsi xo jahuē yoxajahi bo bēnoma ca iquiina. Toca pi ja shina-shinano tsi jēnima tsi xo toa jahuē jahi bax bēnē ja biyamahaina. ³⁸ Jatsi jia tsi aquí quiha toa jahuē jahi bax bēnē biyamahai cato. Jasca, jia tsi aquí quiha toa jahuē jahi bax bēnē bichii ca ri. Jama, oquē tsi aquí quiha toa jahuē jahi bax bēnē biyamahai cato iquia.

³⁹ Jabi jahuē bēnē xatē tsi xo ahuini ra. Ja bēsono tsi bēnē huētsa ja binoma quiha. Jama, jahuē bēnē pi rēsono tsi tsēquē xo yoxa tsohuēcara ca bēnē paxa ca bixēna. Ibo chahahuahai ca toa joni iti xo iquia. ⁴⁰ Jama, bēnē paxa ca pi ja biyamano tsi oquēxēhi quiha ja rani-ranihaina iquia. Jabi toca tsi shinahi quiha Dios Shinana ri iipiquia ra.

8

Ídolo bo qui acacahai ca nami

¹ Jaboqui ídolo bo qui acacahai ca nami yoati tsi chanicasquia. Jabi naa jahuē bo yoati tsi bērono tsi xo toa “Cahēyoiqui noa ra” i no aina. Ja iqui tsi no quiniaxēti xo ra, no tocyamaxēno iquish na. Mahitsa noqui oquēhuahi quiha toca ca no shinahaina pē. Jama, noqui shinahamahi ca tsi xo toa no noihaina. ² “Cahēyoiquia” iipihí tsi jari cahēti basi toa joni imitsa ra, cahēti tiisi naris-hi na. ³ Jama, Dios pi ja noino tsi toa joni cahēyoihi quiha Dios.

⁴ Jatsi ídolo bo qui acacahai ca nami no tsayano. ¿Piti ní? Jariapari tsi chama yama ídolo nori ca cahēqui noa. Dios ma xo toa ra. Huēsti roha tsi xo toa noba Dios yoi. ⁵ Jama, “Tobi xo toa huēstima ca dios bo” ii quiha huēsti huēsti ca nohiria pē, naa naipá ca dios bo, maí ca dios bo. Jabi iirohapihí tsi mahitsa ca xo iquia. ⁶ Noba Dios yoi tsi xo huēstita. Yama xo huētsa ra. Noba Jahēpa, naa jatiroha ca nēhohuanish ca tsi xo naa. Jasca, bēso xo noa, jahuē oquē jismaxēna. Jatsi tobi quiha huēsti ca Ibo yoi ri, naa noba Jesucristo. Jahuē chamá tsi jatiroha ca nēhohuahacani quiha. Jahá tsi bēso xo noa ra.

⁷ Jabi naa jabija ca tiisi cahēyamahi quiha chahahuacanaibo tēquē rē, naa ídolo bo yoati na. Bēso jaca nori quēscahuacani quiha. Ja iqui tsi ídolo qui acacaha ca nami picasyama ca xo, jocha ja nori ca quēscahuacani, coshi yama jato shina nori iqui na. ⁸ Shinaparicana. ¿Jēnahuariaxo namí noqui mēbina, Dios ya noqui rabēnamaxēna? Japi no piyamano tsi yama tsi xo toa no bēnohaina. Jasca pi pihí tsi oquēnyamaqui noa. ⁹ Jabi jēnima tsi xo toa ídolo qui acacaha ca nami no pihaina iquia. Jama, quiniacaxēcahuē. Mato chama yama ca xatē bo ma jochamayamano, jahuēcara ca ma pihai cató no. ¹⁰ Shinaparicana. Mato shina coshi bo qui jēnima tsi xo ídolo aratí xobo xo tsi ma pihaina. Jama, ¿jahuē shinaxēhi ní toa shina

coshi yama cato, toá ca ma pihai ca jisi na? Jisi tsi toa xo tsi ja qui yoi ca, naa ídolo qui acacaha ca nami pixèhi quiha jaa ri iquia. Anoma quiha. ¹¹ Jatsi toca tsi bēnoxèhi quiha mabē xatē coshi yama cato, mato oquē ca tiisi iqui na. Jabi ja bax Cristo rēsoni quiha jaa ri. ¹² Tocapihi tsi Cristo yoba pasomaha jochaxēqui mato ra, mabē xatē pasomaha ma jochahai cató no. Toca tsi jato shina coshi yama ca yoshihuaxēqui mato iquia. ¹³ Jaha pi ídolo bo qui acacaha ca nami è pihai cató èbē xatē jochamano tsi toa nami piyamaxēquia ra. Pitēquēpistiayamariaxēquia, èbē xatē jochamacasyamaquí na.

9

Parata copi Pabló biyamanina Dios Chani yoaquí na

¹ Dios Chani chitahēhuati ibo yoi ca èa xo naa ra. Ea ti tsi xo chama yama. Ea ti tsi xo toa noba Ibo Jesu jishish cato. Jasca, èa ti tsi xo toa noba Ibo qui mato chitimima-nish cato ra. Tihi ca èa xo naa ra. ² Jama, tobi quiha toa noho chama bicasyamacaibaibò rē, Chani chitahēhuati ibo è nomari ca quēscahuaquí na. Jama, Chani chitahēhuati ibo yoi ca è nori ca cahēqui mato ra, Ibo qui mato è mēpini iqui na.

³ Nēca tsi noho chama bicasyamacaibaibo quēbiquia ra: ⁴ ¿Oriquiti, jēnē, tihi cabo biti chama yama ni èa pa, noho yonoco quēshpi na? ⁵ ¿Jato ahui bo pi Chani chitahēhuati ibo huētsa bá bono tsi jasca ca tocati chama yama ni èa pa? ¿Dios Chani yoaquí tsi jato ahui bo boyamayamacahi ni Pedro, noba Iboha noma bo, tihi cabo? ⁶ Tonia èa, Bernabé roha tsi xo toa yonoco-yonocohaina noba oriquiti copiti parata quēshpi na. ⁷ Tsayacahuē. Yonocopama tsi ¿jahuē gastro yoi bo copihni ni soldado pa? Jasca, huai banaxo tsi ¿jahuē bimi piyamayamahi ni ibo pa? Jasca, vaca otoquí tsi ¿vaca xoma ayamayamahi ni jato obēso cato pa? ⁸ Tihi ca joni ba yoba roha jaca nori ca ma quēscahuamitsa, jaca nomari. Jasca ca yoba yobahi quiha Dios Chani ri ra. ⁹ Moisés quēnēni ca yoba tsayacahuē. “Rēmaphacayamaxēti xo huēyē, trigo ja timaquē no” ii quiha. ¿Japa huēyē roha shinahi Dios ini, toa yoba acacaniquē no? ¹⁰ Jama xo ra. Noqui ri, naa jahuē Chani yoacanaibo shinahi ja ini quiha. Toa yoba quēnēhacani quiha noqui mēbixēna. Jabi copihacaxēti xo Dios yonoco acanaibo ri, naa huai ca banacanaibo, tēsacanaibo, tihi cabo copihacahai jascaria. ¹¹ ¿Jabi mato shina ó tsi Dios Chani è banamayamani? Mato pi mēbirohahi tsi ¿è acai ca quēshpi tsi oriquiti, sahuēti, parata, tihi cabo biti ó pasoyamayamaxēhi ni èa? ¹² Huētsa bo qui tihi ca jahuē bo aqui mato pē, Dios Chani mato ja tiisimacaquē no. ¿Japa èa ti? ¿Jato oquē tsi mato è mēbiyamayamani? ¿Mato quima ca copi ó pasoyamayamaxēhi ni èa pa?

Tsayacahuē. Mato jahuē bo è bēnapistiayama-rianiquē mato mēbiqui na. Jama, è biniani quiha, Cristo Chani jia ca pasomaha nohiria bo chaniyamano iquish na. ¹³ Shinaparicana. ¿Arati xobo quima jato oriquiti biyamayamacahi ni toá ca yonococanaibo? Jasca, ¿altar quima jato oriquiti biyamayamacahi ni toá ca yonococanaibo ri jato yonoco quēshpi na? ¹⁴ Jascaria ca quiniá tsi copihacaxēti xo Dios xabahamati Chani yoacanaibo ri jato yonoco quēshpi na. Iboha yoba tsi xo toa ra.

¹⁵ Jabi mato piti, mato parata, tihi cabo biti chama jaya ca èa xo naa ra, bicasyamahai ca è nori. Jasca, jaboqui mato qui naa carta quēnēyamaquia parata ó quēēquí na. E qui jiaría tsi xo toa copi biyamahaina, Dios Chani yoaquí na. Mato parata pi birohahi tsi ¿jēnahuariahax “Parata biyamaquia” i è quē ana? Mato parata bicasyamahai ca èa xo naa. E qui oquē tsi xo rēsōxēhaina, bihaxma ra. ¹⁶ Jabi Dios Chani yoati è quēnahacaniquē. Yoapama tsi “Jia tsi xo toa è acaina ra” i è tima xo. Inoma quiha. Toa yonoco è qui acacani quiha ati. Dios yonoco quiha. Toa Chani pi yoayamahi tsi noiti-noitixēquia. ¹⁷ Jasca, naa Chani yoati yonoco pi è birohano tsi jēnima ja iquē aquē, naa parata bichiina toa yonoco quēshpi na. Jama, toa yonoco è biyamaniquē. E qui ja acacani quiha ati. ¹⁸ Nicacana. Tobi toa noho copi yoi ra. Noho copi tsi xo toa mahitsa Dios Chani yoahaina iquia, parata bixoma. Yoapama tsi mato quima tihi ca jahuē bo biti chama jaya xo èa ra, bicasyamahai ca è nori. E qui jia tsi xo è tocachaina ra.

Jatiroha ca nohiria maxo Pabló bēbocasnina Cristo qui

¹⁹ Tsēquē xo èa ra. Yonati ma xo èa. Yama tsi xo toa èa yonahaina, copihaina, Dios yonoco è ano iquish na. Jama, jatiroha ca nohiria ba yonati ca èa xo naa iquia, huēstima cabo Cristo qui bēboxēna. ²⁰ Jodiobo qui Dios Chani yoapihi tsi jodio manēquia, Cristo qui jato bēboxēna. Moisés yoba nama cabo qui yoapiquí tsi toa yoba namá tsi èmē janaquia Cristo qui jato bēboxēna. Toa yoba nicaxēquia èa ri, ja nama yoi è nomari. ²¹ Jasca, carayanabo qui Dios Chani yoahi tsi jato jascaria tsi manēquia, Cristo qui jato bēboxēna. Jato bētapiquí tsi noho jodioba jabi bo ayamaquia. Jabi tocapiyoihi tsi jari Dios yoba nama xo èa ra. Tsēquē ma xo èa, Cristo yoba nicayamaxēna. ²² Jasca, chama yama ca tiisimahama ca chahahuacanaibo pi yahi tsi jato jascaria tsi manēquia jato mēbixēna. Jisna; jatiroha ca nohiria bo jascaria

tshi manëquia ra, jatiroha ca quiniá tsi Cristo qui jato bëboxëna. ²³ Tocaquia ra xabahamati Chani nohiria bá nicanu iquish na. Jasca, tocapihi tsi shomahuahacaxëquia ëa ri.

Dios mana ca premio no bëbono

²⁴ Shinaparicana. Carrerá tsi jabana-bëquicani quiha jabati axëni cabo tëquë. Jabayocani quiha premio bëboxëna. Jama, huësti roha ca tsi xo toa premio bëbohaina. Jatsi toa jabati axëni ca jascariá tsi Dios yonoco ma ati xo mato ri, Dios mana ca premio bëboxëna. ²⁵ Bëbopicastsi tsi ma quinia-quiniaxëti xo iquia, mato shinana, mato yora bo, tihi cabo coshinano iquish na. Jabi jabati axëni ca tsayacana. Jahuë yora coshihuahi quiha mai ca naamayamahai ca premio bëboxëna. ²⁶ Jaha tsi mëstë tsi jabariahai ca ëa xo naa ra. Ea ti tsi xo bëbocatsaina. Ea ti tsi xo nianahaina, mahitsa naxëa tox-toxhacai ca ë nomari. ²⁷ Ea ti tsi xo toa noho yora ó bësohaina. Noho yonati tsi xo ra. Tihi ca tsi aquia ra bëboxëna. Jasca, naa carrera quima niahacasyama xo ëa ra, “Naa carrera qui jicocana” i huëtsa bo qui ë ni quëshpi na. Bëberiria tsi xo toa niahacahaina ra.

10

Idolo bo pasomaha ca yoba

¹ Noba naboyamabo bax Diós ani ca ma shina-bënoyamano, ëbë xatë bá. Xabachá racapama tsi quiha tsëmó tsi ja mëpilhaca-caniquë, Egipto cabo quima ax ja jabacaquë no. Jabahax tsi quiha Diós mëbihai cató tsi Ia Shini ja nacoyocaniquë. ² Toca tsi ja mëbihacacaquë tsi quiha Moisés, naa jato rëquëniniti Ibo ja chahahuayoicaniquë, naa jato tëquëta. Jatsi jato bax Diós janani ca yonati Moisés ini ca ja jistapicani quiha. ³ Jasca, xabachá tsi racapama tsi Diós raani ca mapari noba naborëquëbá piniquë jato tëquëta. ⁴ Jasca, toa xo tsi Diós jato qui ani ca jënëpaxa ja acaniquë, jato tëquëta. Jabi jato banahuani ca maxax chahitaxëni, naa Diós raani ca maxax quima ca jënëpaxa ja acani quiha. Jabi Cristo jascaria naa maxax ini quiha, jahá tsi ja mëbihacani iqui na. ⁵ Toca tsi noba naborëquëbo Diós shomahuaguë ri tsi quiha jari Dios huëstima cabá nicayamaniquë rë. Ja quëshpi tsi ja quëyohacacanicuë xabachá no.

⁶ Jabi acapianiquë noqui yobaxëna, yoi ca ó no quëëyamano, yoi ca ó ja quëëcani jascaria. ⁷ Mahitsa ca dios bo qui arayamacana, jato huësti huësti cabo ini jascaria. “Arahax ja tsahocanicuë pixëna, jënë axëna. Acax ja joicaniquë pabëxëna” ii quiha Quënëhacanicuë cabo jato yoati na. ⁸ Jasca, joni huëtsa ba ahui bo ya jobanayamacana, jato huësti huësti cabo ini jascaria. Toa barí tsi quiha veintitrés mil ca rësoniquë jato jocha quëshpi na. ⁹ Jatsi quiniacaxëcahuë. No acai cató tsi Ibo no tanamayamano ra, naa noba naborëquëbá ani jascaria. Ja acani quëshpi tsi rono bá jato quëyoni quiha.

¹⁰ Jasca Dios pasomaha chaniyamacana, jato mishni bo ini jascaria. Diós raani ca ángel jato quëyoni quiha. ¹¹ Toca tsi ja copihacacani quiha, noqui yobaxëna, ja acani ca jasca ca jahuë bo no ayamano iquish na. Tihi ca jahuë bo quënëhacani quiha noqui, naa xaba rësó ca bësocanaibo mëbixëna. ¹² Jaha tsi quiniacaxëcahuë, “Jocha qui paquëyamahai ca ëa xo naa” i ma mitsa iqui na. Toca pi shinahi tsi jochati basima xo mato iquia.

¹³ Shinaparicana. Jochati tanamahacahi quiha nohiria bo tëquëta. Jasca, nohiria huëtsa oquë ma xo toa ma tanamahacahaina ra. Parayamaqui Dios. Mato mëbiriaxëhi quiha, mato chama huino ma tanamahacayamano. Jochati ma tanamahacano tsi mato chamahuaxëhi quiha. Paxati quinia mato qui axëhi quiha, jia tsi ma tënë-tënëno.

Idolo bo qui acacanish ca piti

¹⁴ Idolo bo, naa mahitsa ca dios bo jaquimacana, ëbë xatë bá. Jato qui arayamacana. ¹⁵ Jabi tiisi jaya xo mato iquia. ¿Jabija ma ni naa ë yoahaina? ¹⁶ Jabi Iboba shiati jënë ai tsi Dios qui “Gracias” iqui noa. Jasca, naa shomahuahaca ca jënë no ano tsi ¿Cristo jimi jisti iyamayamahi ni? Jabija xo iquia. Cristo ya no rabënahai ca jismahi quiha. Jascaria no bëquëxha ca mapari no pino tsi ¿Cristo yora jisti iyamayamahi ni? Jahuë yorá tsi no shomahuahacani nori ca jismahi quiha ra, toa mapari no piquë no. ¹⁷ Jabi huësti ca mapari piqui qui noa, noqui tëquëta, shiati aquí na. Huësti ca maxo no nori ca jismahi quiha toa ra, huëstima ca xatë bo no iquë ri. Huësti ca maxo xo noa, jasca ca mapari no xatënëhai iqui na.

¹⁸ Jodioba jabi bo no tsayano. Jato altar xo tsi yohina bo tēpascani quiha jato jocha quëshpi na. Toa acacanish ca piti ja picano tsi huësti ca maxo ca aracanaiho jaca nori ca jismahi quiha toa ja acanaina. ¹⁹ Jama, jamëri tsi xo toa carayanabá acaina, ídolobo qui piti ja acaquë no. Mahitsa tsi xo toa jato ídolo bo ra. Jasca, mahitsa tsi xo toa ja acanai ca jabi ri. ²⁰ Jabi yoshi qui acacahi quiha toa ídolo ba altar ca tēpashacanicuë ca yohina bo iquia, Diós-na jaca nomari. Tocahi tsi yoshi qui aracani quiha pë. Jatsi quiniacaxëcahuë. Yoshi bo ya ma rabënyamano ra. ²¹ Rabë ca shiati nētonoma xo chahahuacanaibo ra. Iboba shiati jënë pi nētoquí tsi yoshini shiati jënë na nētoyamano. Iboba shiati mapari pi piquí tsi yoshini shiati

piyamacana. Anoma quiha. ²² ¿Rabè ca shiati pi no nêtono tsi ¿noqui caxayamayamaxêhi ni Dios ra? ¿Jênahuariahax Dios caxahi quima no paxana, tocapihi na?

Idolo bo qui acacanish ca piti pasomaha ca yoba

²³ “Jatiroha ca jahuè bo piti mètsa xo noa ra” ¿ii ni mato sa? Jabija xo iquia èa ri; yama tsi xo toa pinoma cato. Jama, jahuècara ca no pihai cató pi nobè xatè bo no jochamano tsi oquè tsi xo toa jahuè bo no piyamahaina iquia. Nohiria mèbiyamahi quiha toa no tocachaina. ²⁴ Jatsi mamè roha shinayamacana ra. Oquè tsi xo toa nohiria huètsa no shinahaina, jato mèbixèna. ²⁵ Jabi mato qui noho yoba tsi xo naa: Mercado ó ca nami pi copiquí tsi picana. Copihi tsi “¿Idolo bo qui acacahax ca nami ni naa sa?” iyamacana, mato shina quèsohacamitsa iqui na. ²⁶ “Ibobá-na tsi xo naa mai, jatiroha ca mai ca jahuè bo ri” ii quiha Dios Chani. ²⁷ Jatsi raguèyamacana. Jasca, chahahuayamahai cató pi mato qui joi amano tsi jahuè xobo qui bocahuè, bocatsi na. Jatsi mato ja taahai ca jahuè bo picana. “¿Idolo bo qui acacahax ca nami ni naa sa?” iyamacana mato shina tahèhax na. ²⁸ Jama, “Idolo ba nami tsi xo toa pè” i pi toá ca tsohuècara no tsi piyamacana, mia yobahax ca iqui na. Ja shinahai ca iqui tsi piyamacana iquia. ²⁹ Jatsi quiniacaxècahuè. Mato yobahax ca qui yoi ca ma ayamano. Nohiria huètsa shina ó no bèsoti xo. Jama, “Jishopè, tsohuècara qui pi toa piti yoi no tsi ¿jénixo tsi toa è qui jénima ca piti piyamaxêhi ni èa rè?” i ma mitsa, picatsi na. ³⁰ Jasca, toa piti quèshpi tsi “Gracias” i Dios qui è no tsi “¿Jênahuariahax raca è qui nohiria quèsona?” ¿ii ni mato sa? ³¹ Toca pi ma shinano tsi anoma xo iquia. Jatiroha ca ma acai cató tsi Dios ma ranihuati xo. Oriquiquí tsi jènè aquí tsi Dios ranihuacana iquia. ³² Jasca, ma acai cató tsi nohiria jochamayamacana. Jodiobo, carayanabo, Dios iglesiá ca chahahuacanaibo, tihí cabo mato qui quèsoyamano ma acai ca tahèxo na. ³³ Tihí tsi acana iquia, è acai jascaria. Ea ti tsi xo toa nohiria ranihuacatsaina jatiroha ca quiniá no. Ea ti tsi xo toa jaha è quèèhai ca ayamahaina. Jama, jatiroha cabo mèbicasquia, ja xabahamahacana iquish na.

11

¹ Noho jabi banahuacana, Jesu jabi è banahuahai jascaria.

Dios qui yoxa bo arahaina

² Jia tsi xo toa èa ma shina-shinahaina iquia. Jasca, mato è tiisimani ca jahuè bo aqui mato ra. Jénima tsi xo toa ma acaina. ³ Jama, jari tobi huèsti ca yoba mato qui è bèrohuacatsaina. Jatsi nicacana: Joni ba ibo tsi xo Cristo. Cristo qui ja nicaxèti xo. Jasca, ahui ni ibo tsi xo bènè. Jahuè bènè qui nicaxèti xo ahui ni. Jasca, Cristo Ibo tsi xo Dios. Ja qui nicahi quiha. ⁴ Jatsi quiniacaxècahuè. Nohiria bèsójó tsi bèhoxpiquí tsi Dios Chani yoapiquí tsi mapoti jóni sahuèyamano ra. Sahuèpiquí tsi jahuè Ibo Jesu bèrabihuahi quiha pè. ⁵ Jama xo yoxa bo. Mapoti ja sahuèxèti ca xo, nohiria bèsójó tsi bèhoxpiquí na. Jasca, Dios Chani yoapiquí tsi mapoti ja sahuèti ca xo. Tocapiyamaquí tsi jato bènè bèrabihuacaxèceni quiha pè. ⁶ Joni jisiria tsi jato boo maxcohacaxèti xo iquia, naa mapoti sahuèyamahai ca yoxa bo. Bèrabiria tsi xo yoxa maxcohacahaina. Bèrabipíqu tsi mapoti ja sahuècano. ⁷ Jama xo joni bo. Mapoti sahuèyamati ca xo, Dios oquè, Dios jaria, tihí cabo jisiquimahi ca jaca nori iqui na. Jama, jóni oquè jisiquimahi ca tsi xo yoxa. ⁸ Jariapari tsi jóni nèhohuachanicuè. Yoxa quima ja joyamani quiha, jóni quima yoxa nèhohuachani nori. ⁹ Jasca, yoxa bax jóni nèhohuachacayamaniquè; jama, jóni bax yoxa nèhohuachani nori. ¹⁰ Ja tsi xo toa mapoti yoxa bá sahuèti xo, bènè ja nicacana ca jismaxèna. Jasca, ángel bo tahèxo tsi ja tocaxèti ca xo, ja tsayacanai quèshpi na.

¹¹ Shinaparcana. Dios quinia tsi xo toa jóni, yoxa, tihí cabo mèbinabèquihaina. ¹² Jabi jóni bax yoxa acani quiha. Jasca, yoxa quima cohi quiha jóni. Dios qui jaharisi ca xo. Jatiroha ca nèhohuati Ibo tsi xo naa.

¹³ ¿Japa mato tsa ni? ¿Mato qui jia ni Dios qui yoxa bèhoxhaina, jahuè mapo mapahaxma? ¹⁴⁻¹⁵ Mapahacaxèti xo yoxa ba mapo iquia. Noba jabi-jabiria quiha. Jasca, jato qui jia tsi xo toa jato boo tètèca cato. Jato qui ja acani quiha jato mapo iti. Jama xo jóni bo. Jato qui bèrabiria tsi xo toa boo tètèca jayahaina. ¹⁶ Jabi tsohuècaracá pi naa yoba nicacasyamano tsi yama tsi xo toa noqui chahahuacanaibo jabi huètsa iquia. Tocacani quiha Dios iglesiá ca chahahuacanaibo tèquè, Dios qui ja aracaquè no.

Iboba shiati acaina

¹⁷ Mato yobapama tsi ¿jênahuariahax “Jia tsi xo Dios qui mato arati quinia” ¿i è na rè? Anoma xo toa ma acaina iquia, arati ma quètsuquè no. ¹⁸ Jariapari tsi Dios qui arati ma quètsono tsi mato naxèrèquè tsi xo toa iquinhai ca maxo bo iquia rè. Toa è yoachani quiha. Tonia jabija tsi xo ja yoacanaina iquia. ¹⁹ Tonia mato iglesiá ó tsi xo toa jamèri ca maxo bo pè. Toca tsi jisiquimahacaxèhi quiha toa jabija ca quinia jaya cabo quèscahuquí mato. Anoma quiha. ²⁰ Nicaparcana. Oriquiti piti quètsuquí tsi Iboba shiati piyamaquí mato iquia. ²¹ Oriquiquí tsi mèri tsi xo toa ma pihaina rè. Nohiria huètsa manaxoma tsi

piriaqui mato pë. Jaha tsi oriquiti nariscani quiha tëxë bo. Mato ti tsi xo toa sëya-sëyahaina. Tëxë bo tsi xo toa paxnacana. Jasca, jënë paisahi tsi pahëcani quiha huësti cabo ri. Anoma quiha. ²² ǂjëniriahax mato xobó tsi oriquiyamacanai sa? Mato xobo xo tsi mato jënë ma ano ra. Iglesia xo tsi tocaquí tsi Dios chahahuacanaibo bërabihaquai mato pë, ma acai cató no. Bërabicanai quiha noitiria cabo ri, naa oriquiti bëyamacanaibo. Jatsi, ǂjëniria mato qui xëhi ni ëa rë? ǂjëniriahax, “Jënima tsi xo toa ma tocahaina” i mato qui ë na, anoma ja iquë no.

²³ Shiati quinia jia ca mato qui aguëcasquia ra, naa Ibo quima ë bini cato. Jabi soldado bo qui ja acacani ca baquichá tsi Ibo Jesú mapari biniquë. ²⁴ Bichi tsi quiha “Gracias” i ja niquë. Jatsi ja bëquëxniquë. Bëquëxhax tsi quiha “Bicana; picana. Noho yora tsi xo naa. Mato bax acacahi quiha. Nëtocana, ëa shinaxëna” i noba Ibo ni quiha. ²⁵ Jascaria tsi jënë ja biniquë oriquixo na. Bichi tsi “Dios xabahamati quinia paxa ca jismahi quiha naa jënë ra. Nohi jimí tsi acacaxëhi quiha toa quinia paxa cato ra. Ea shinacana, shiati jënë aquí na” i jato qui Jesu ni quiha.

²⁶ Jotëquëxëhi quiha Ibo. Jatsi manapama tsi naa shiati mapari, jënë, tihi cabo ma nëtono. Toca tsi ja nani ca jismaquí noa. ²⁷ Jaha pi yoi ca quiniá tsi Iboba shiati nëtoquí tsi Ibo Jesu yoi, ja nanina, tihi cabo ocahuaquí mato pë. ²⁸ Ja tsi xo toa shiati nëtonox pari tsi jahuë shina naisxëti xo nohiria. Shina ó ca jocha yaquí tsi ja nëtoyamano. ²⁹ Jabi quësohacaxëti xo toa mahitsa Iboba shiati nëtóhai cato, naa Ibo yoi, ja nanina, tihi cabo shinayamahai cato. ³⁰ Ja tsi xo toa mato xërëquë tsi xo huëstima ca iquicanaibo iquia. Ja iqui tsi rësoni quiha huëtsa bo. Ja copihacacani quiha quinia yoi tsi ja nëtocani quëshpi na. ³¹ Jatsi nëtonox pari tsi noba shina no naisxëti xo, yoi ca niaxëna. Tocapinono tsi noqui caxayamaxëhi quiha Dios. ³² Jama, toca pi noqui copiquí tsi noqui mështëhuacatsi quiha Dios, chahahuayamacanaibo ya tsi no copihacayamano iquish na.

³³ Jatsi noho yoba tsi xo naa, ëbë xatë bá. Iboba oriquiti pihi joquí tsi mato huëtsa manacana. Ma oriquirequinano. ³⁴ Paxnapiquí tsi mato xobo xo tsi picahuë, mato qui Dios caxayamano iquish na. Iquë.

Jahuë huëtsa bo mato yoaxëquia joxo na.

12

Espíritu Santó noqui acai ca tiisi bo

¹ Espiritu Santó noqui acai ca tiisi bo ma cahëyoino, ëbë xatë bá. ² Ma chahahuanox pari no tsi mato yona-yonapaoni quiha toa chanitimaxëneria ca mahitsa ca idolo bo ra. ³ Jaha tsi jariapari ca yoba ma cahëyoixëti ca tsi xo naa: “Yoshihuahacati xo Jesu” iyamahi quiha Espiritu Santó mëpihai cato. Jascaria, “Noho Ibo xo Cristo” ii quiha Espiritu Santó mëpihacahi ca roha.

⁴ Nicaparicana. Huëstima tsi xo toa Diós noqui acatsai ca tiisi bo. Jasca ca Espiritu Santo tsi xo toa tiisi noqui ati ibo-iboria. Jahuësti ca quiha. ⁵ Jasca, tobi huëstima ca jamëri ca quinia bá tsi Dios bax yonocoti. Jama, jasca ca Ibo bax yonocoqui noa ra, noqui tēquëta. Yama xo Ibo huëtsa. ⁶ Jasca, tobi huëstima ca jamëri ca tiisi bo Dios yonoco ati. Jama, jasca ca Dios tsi xo toa no nohó ca tiisi bá tsi yonocohaina. Yama tsi xo Dios huëtsa.

⁷ Jatiroha ca nohiria bo qui tiisi aquí Espiritu Santo, jatiroha ca chahahuacanaibo no mëbino iquish na. Yama tsi xo toa ati ibo huëtsa ra. ⁸ Huësti ca nohiria qui yobati tiisi aquí quiha. Nohiria huëtsa qui Dios Chani bërohuati tiisi aquí quiha. ⁹ Nohiria huëtsa qui chitimiti tiisi aquí quiha. Nohiria huëtsa qui nohiria jënimahuati chama aquí quiha. ¹⁰ Huëtsa qui jisti-jistiria ati chama aquí quiha. Huëtsa qui Dios Chani yoati tiisi aquí quiha. Huëtsa qui mahitsa ca tiisimacanaibo cahëti tiisi aquí quiha, chahahuacanaibo yobati. Jatsi huëtsa qui jamëri ca joi tsi chani tiisi aquí quiha. Jatsi huëtsa qui toa yoaha ca chani bërohuati tiisi aquí quiha. ¹¹ Tihi ca tiisi bo chahahuacanaibo qui aquí quiha jasca ca Espiritu Santo. Yama tsi xo toa ati ibo huëtsa ra. Jatiroha ca nohiria bo qui tiisi aquí quiha, jaha ja quëëhai cató no.

Huëstima ca xatë bo jaya xo yora

¹² Yora jascaria xo noqui chahahuacanaibo iquia. Huëstima ca jamëri ca xatë bo jaya quiha. Jascaria tsi xo Cristó maxo, naa noqui chahahuacanaibo. Huëstima ca jamëri ca nohiria bo jaya quiha noba maxo. ¹³ Jabi Espiritu Santó tsi no ashimahacani quiha, noqui tēquëta, huësti ca maxo manëti. Jabi Cristo yora xatë bo xo noqui tēquëta. Mishni mishni tsi xo jodiobo. Mishni mishni tsi xo carayanabo. Mishni mishni tsi xo yonati bo. Huëtsa tsi xo toa tsëquë cabo, naa chama jayama cabo. Huësti ca maxo xo noqui tēquë. Jasca ca Espiritu Santo noqui acacani quiha.

¹⁴ Huëstima ca xatë bo jaya xo noba yora yoi bo. Mëquë bo, poyamë bo, huico bo, tihi cabo jaya quiha. Huësti ca xatë ma xo ra. ¹⁵ Jaha tsi ǂjënahuariahax, “Yora xatë ma xo ëa, mëquë ë nomari iqui na” i noba tahë na? ǂJari noba yora xatë iyamayamahi ni? ¹⁶ Jascaria, “Yora

xatë ma xo ëa ra, bëro ë nomari iqui na” çiti mëtsa ni noba pahoqui pa? çJari noba yora xatë iyamayamahi ni? ¹⁷ Bëro tëquë pi noba yora iirohano tsi çjënahuariaxo raca no nicana? Huësti ca pahoqui pi noba yora iirohano tsi çjënahuariaxo raca no xëtëna? ¹⁸ Jia tsi noqui Diós nëhohuaniquë ra. Ja qui jia ca quiniá tsi noba yora ó tsi jamëri ca xatë bo, naa poyamë, huico, mëquënë, tihí cabo ja janani quiha. ¹⁹ Jascaria ca pi noba yora xatë bo iirohano tsi çjënahuariayah yora ja ina? ²⁰ Huëstima ca xatë bo jaya xo noba huësti ca yora ra.

²¹ Jaha tsi “Mia niaquia” mëquë qui iti mëtsama xo noba bëro. Jascaria, “E qui yoi xo mia ra. Cata” i tahë qui ti mëtsama xo noba mapo. ²² Jama, noqui iriama ca xatë bo tsi xo toa oquë-oquëria ca xatë yoi bo. ²³ Jabi huësti huësti ca noba xatë bo qui rabihi noa. Rabihi tsi toa xatë bo ó quiniáqui noa. Sahuëti tsi noba bërabiria ca xatë bo mapaqui noa, nohiria bá jisyamano. ²⁴ Toca tsi sahuëhacayamahi quiha noba yora xatë oquë cabo. Jama, noba yora ca xatë bo Diós oquëhuani quiha. ²⁵ Toca tsi ja ani quiha jia tsi noba yora xatë bo yonocobëquinano. ²⁶ Jatsi noba yora xatë huësti ca pi pahëno tsi pahëhi quiha noba yora tëquëta. Jasca, huësti ca xatë oquëhuahacano tsi ja bëta ranihi quiha noba yora xatë bo tëquë.

²⁷ Japi mato ë yoacatsai ca tsi xo naa: Yora jascaria xo noqui chahahuacanaibo, naa Cristo yora ó ca xatë bo iquina. Jamëri jamëri tsi xo toa no acaina. ²⁸ Tsayacana. Jariapari tsi jahuë Chani chitahëhuati ibo bo noqui Diós ani quiha, jahuë Chani pacanamati. Jaquirëquë jahuë Chani bërohuacanaibo noqui ja ani quiha. Jaquirëquë Dios Chani tiisimacanaibo noqui ja ani quiha. Jatsi jisti acanaibo, jënimahuati chama jaya cabo, mëbicanaibo, yobacanaibo, jamëri ca joi tsi chanicanaibo, tihí cabo noqui Diós ani quiha, noqui chahahuacanaibo ja mëbicano iquish na. ²⁹ Jaha tsi Dios Chani chitahëhuati ibo ma xo jatiroha cabo. Dios Chani bërohuacanaibo ma xo noqui tëquë. Tiisimacanaibo ma xo noqui tëquë. Jisti acanaibo ma xo noqui tëquë. ³⁰ Jënimahuati chama jayama xo noqui tëquë. Jamëri ca joi bá tsi chaniyamaqui noa, noqui tëquë. Jato chani bërohuati tiisi jayama xo noa, noqui tëquë. Jabi noqui chahahuacanaibo qui Dios tiisi bo tëquë acacani quiha. ³¹ Jabi naa tiisi oquë cabo ó quëëcana. Nicacahuë. Tobi xo toa tiisi bo oquë ca quinia huëtsa ra. Jaboqui naa quinia oquë ca mato jismacasquia.

13

Nohiria bo no noixëti xo

¹ Nohiria ba joi bo, ángel ba joi, tihí ca joi bá tsi chaniti mëtsa ë imitsa. Jama, ë noiyamapino tsi pacots-pacotsaria, campana pacotsa, tihí cabo jascaria ca tsi xo toa ë yoahaina ra. ² Jasca, Dios Chani yoatí tiisi ë jaya mitsa. Jonë ca jabija ca jahuë bo tëquë ë cahëmitsa. Jatiroha ca jahuë bo ë cahëmitsa. Jasca, Dios qui ë chitimihai iqui tsi maca bo niati tiisi ë jayamitsa. Jabi tihí ca ati tiisi ë jayamitsa. Jama, ë noiyamapino tsi mahitsa tsi xo toa ë aca ca tëquëta. ³ Jasca, noho jahuëmishni bo tëquë ë amitsa noifiria cabo qui. Dios Chani quëshpi tsi ëmë ë amitsa naxëna. Jama, ë noiyamapino tsi mahitsa tsi xo toa ë acaina iquia.

⁴ Noihí tsi huënyama xo noa. Noiquí tsi nohiria mëbiqui noa. Jasca, nohiria huëtsa ba jahuë bo ó quëëyamaqui noa noipihí na. Noipiquí tsi nomë shinayamaqui noa. ⁵ No noino tsi jia tsi xo noba jabi. Jaha tsi huashiyamaqui noa. Caxayamaqui noa. Huëtsa bo yosicasyama xo noa. ⁶ Noipihí tsi raniyamaqui noa, yoi ca nohiria aquë no. Jama, jia ca pi nohiria ano tsi rani-raniqui noa noihí na. ⁷ Jahuë bo tënë-tënëqui noa noiquí na. Nohiria qui chitimiqui noa. Jatiroha ca jia ca ó pasoqui noa. Yosana-yamaqui noa. Tihí ca tsi aqui noa noiquí na.

⁸ Naamapaoxëqui no noihaina. Naamapao-yamahai ca tsi xo toa Dios Chani yoatí tiisi. Jatixëhi quiha toa. Jatixëhi quiha jamëri ca joi bá tsi chanihai ri. Jatixëhi quiha cahëti tiisi. Tihí tsi xo toa jatihaina. ⁹ Jaboqui tsi naris-hi quiha toa no cahëhaina rë. Naris-hi quiha Dios Chani no yoahai ri. ¹⁰ Jama, Cristo bacano tsi cahëyoixëqui noa. Toa bari tsi jatixëhi quiha noba iriama ca tiisi ra.

¹¹ Xocobo ax xocobo jascaria tsi ë chani-chanipaoniquë. Toatiyá tsi xocobo jascariá tsi ë shina-shinapaoniquë. Jama, joni manëxo tsi noho xocoba jabi bo ë nianiquë. ¹² Jascaria tsi naris-hi quiha Dios jahuë bo no cahëyoihaina rë. Jaboqui jia tsi cahëyoiyamaqui noa pë xocobo jascaria. Jama, toa bari bëbëchiná tsi Dios cahëyoixëqui noa ra, naa noba shina ó ca jahuë bo ja cahëhai jascaria. ¹³ Jatsi tres tsi xo toa naamahai ca tiisi bo. Naamaxëhi quiha ja qui no chitimihaina. Naamaxëhi quiha jaha no pasohaina. Naamaxëhi quiha no noihaina. Jama, oquëria ca tiisi tsi xo toa no noihaina ra.

14

Jamëri ca joi bá tsi chanihaina

¹ Noiti tiisi ó quëëcana iquia. Jasca, noipama tsi Espíritu Santó acai ca tiisi huëtsa bo ó quëëcana. Jabi noqui ja acai ca oquë ca tiisi tsi xo toa Dios Chani yoatí tiisi. ² Jabi tobi quiha

toa nohiria ba joi bá tsi chaniti mētsa cabo. Oquē ma xo toa tiisi ra. Toca ca jamēri ca joi bá pi chanihi tsi nohiria qui chaniyamacani quiha, Dios qui nori. Jato chani cahēyamacani quiha nicacanaibo rē. Espiritu Santó tsi cahēhama ca jahuē bo chanicani quiha. ³ Jama, noba noma joi pi Dios Chani yoahi tsi nohiria qui chaniqui noa jato mēbixēna. Toca tsi chamahuahacaxēcani quiha. Toa quiniá tsi jato ranihuaxēqui noa. ⁴ Jama, jamē roha mēbihi quiha toa jamēri ca joi tsi chanihai cato. Jahuē noma joi tsi Dios Chani yoahai ca tsi xo toa chahahuacanaibo tēquē mēbihaina. ⁵ Jabi jamēri ca joi bá tsi ma chanino, mato tēquē iquia. Jama, ē qui oquē tsi xo toa Dios Chani ma yoahaina mato noma joi no. Oquē tsi xo toa jahuē noma joi tsi Dios Chani yoahai cato. Jama, jamēri ca joi pi toa yoaha ca chani tsohuēcara ca nohiria bērohuano tsi jēnima tsi xo toca ca ja chanihaina. Mēbihacaxēti xo chahahuacanaibo iquia. ⁶ Shinaparicana, ēbē xatē bá. Jamēri ca joi bá pi mato qui chaniqui tsi jzēnahuariaxo raca mato ē mēbina? Mahitsa tsi xo toa ē yoahaina iquia. Jama, ē cahēhai ca jahuē bo, ē qui Diós ani ca chani, jahuēcara ca chani paxa cato, tihí cabo pi bēroria tsi ē chanino tsi mēbihacaxēhi quiha iglesiá ca nohiria bo ra.

⁷ Bēroria pi nohiria jahuē bisto i-iyamano tsi pacotsa roha tsi xo toa ja acaina. Música ma xo ra. Jascaria pi jamēri ca joi tsi jato qui no chanino tsi jzēnahuariaxo raca Dios Chani nohiria cahēna? ⁸ Bēroria pi trompetá xoohacayamano tsi nianati shomahuahacayamaxēhi quiha soldado bo ra. Pacotsa roha tsi xo toa ja nicacanaína. ⁹ Jascaria pi bēroria tsi mato noma joi tsi Dios Chani ma yoayamano tsi jzēnahuariaxo raca mato chani nohiria bá cahēna? Jato qui mahitsa tsi xo toa ma chanihaina iquia. ¹⁰ Jabi huēstima tsi xo toa maí ca jamēri ca joi bo ra. Jato ibo qui jia ca xo. Jato noma joi cahēriacani quiha. ¹¹ Jama, jamēri ca joi pi ē qui joni chanino tsi jzēnahuariaxo raca ja yoacatsai ca ē cahēna rē? Jahuē joi iqui tsi chaninabēquitima ixēhi quiha noa rē. ¹² Tonia Espiritu Santó acai ca tiisi bo ó quēeriaqui mato iquia. Jēnima quiha. Jatsi toa oquē ca tiisi bo ó quēecana, chahahuacanaibo mēbihacano iquish na iquia.

¹³ Dios nicaxēti xo toa jamēri ca joi tsi chanihai cato, jahuē chani bērohuati tiisi ja qui Diós ano iquish na. ¹⁴ Jabi Dios qui jamēri ca joi pi ē chanino tsi noho jana roha tsi xo toa chanihaina. Cahēhaxma tsi chaniquia ra. ¹⁵ Japi jēni ca quiniá tsi chanixēhi ni ēa sa? Dos ca quiniá tsi chanixēquia ra. Jatsi jamēri ca joi tsi chanixēquia Dios qui. Jasca, noho noma joi tsi chanixēquia nohiria bo qui noho chani ja cahēyoicano iquish na. Jamēri ca joi tsi quēquēquia. Jascaria, noho noma joi tsi quēquēquia, ē quēquēhai ca nohiria bá cahēno. ¹⁶ Jatsi quiniacaxēcahuē. Mato shinaná tsi, naa jamēri ca joi tsi jia tsi Dios ma ocahuapino tsi jzēnahuariaxo raca ma yoahai ca nohiria bá cahēna? Nicahax, jzēnahuariahax “Amen, jaahuē” i jaca na? Jato jomaxēhi quiha toa ma yoahaina rē, mato noma joi tsi ma chaniyamapiquē no. ¹⁷ Jia tsi xo toa Dios ma oquēhuahaina ra. Jama, mēbihacayamaxēhi quiha chahahuacanaibo rē, jamēri ca joi tsi ma chaniquē no. ¹⁸ Jabi Dios qui “Gracias” iquia ra, jamēri ca joi tsi Dios qui chanihai ca ē nori quēshpi na. Mato oquē tsi xo toa jamēri ca joi bá tsi ē chanihaina iquia. ¹⁹ Jama, chahahuacanaibo bēsojó pi jamēri ca joi tsi chani tētēca ē chanino tsi mahitsa tsi xo toa ē yoahaina. Jato jomaxēhi quiha. Jatsi arati ja caticano tsi oquē tsi xo toa chani pistia roha ca ē yoahaina jato noma joi no iquia. Toca tsi mēbihacaxēcani quiha chahahuacanaibo tēquē, jato joi tsi ē chaniquē no.

²⁰ Xocobo shinahai ria tsi shinayamacana, ēbē xatē bá. Shinaxoma tsi acani quiha pē. Jama, yoi ca pi jisiquino tsi jia tsi xo toa cahētimaxēniria ca iquiina, naa xocobo jascaria. Jama, oquē-oquēria tsi xo toa shina-choshi iquiina iquia. Jatsi shinaparicana. ²¹ Siri tsi quiha Israel ca chahahuayamahai ca nohiria bo yobahacaniquē. Jamēri ca joi tsi jato qui Dios chanini quiha. Jabi nēcahi quiha Quēnēhacanish cabo:

“Jamēri ca nohiria ba joi tsi mato qui chanixēquia. Toca tsi ē chanino tsi jari ē qui nicayamaxēqui mato pē’ i Israel cabo qui Dios ni quiha”

ii quiha Quēnēhacanish cabo. ²² Tsayacanaí? Jamēri ca joi tsi quiha toa chahahuayamanish cabo Diós yobaniquē ra. Jabi toca xo jaboqui. Igesiá ca nohiria, naa Dios nohiria yoi bo quēshpi ma xo toa jamēri ca joi tsi no chanihaina. Jato qui Dios Chani yoahacaxēti xo jato noma joi no iquia, ja mēbihacano iquish na. ²³ Jaha tsi jamēri ca joi bá tsi chahahuacanaibo chaniyamano catihax na. Tocapiyamajacano tsi jzēnicaxēcahi ni iglesia qui jicohax ca chahahuayamacanaibo ra? Toca ca chani nicahax “Yoyoxēni ca xo toa chahahuacanaibo” jiyamacaxēcahi ni? Tocacaxēcani quiha pē. ²⁴ Jama, noba noma joi pi Dios Chani no yoano tsi no yoahai cató bērohuahacaxēhi quiha jato jocha. Jato joi pi Dios Chani ja nicacano tsi sacahacaxēhi quiha jato shinaína iquia. ²⁵ Toca tsi jato qui bērohuahacaxēhi quiha jato shina ó ca yoi ca jahuē bo ra. Jaha tsi jato rapotó tsi mēnicaxēcani quiha Dios qui araxēna. Mēnihax, “Jabija xo ra. Nēá xo Dios mato bēta” icaxēcani quiha.

²⁶ Japi mato qui noho yoba tsi xo naa, ëbë xatë bá. Arati catihi tsi shomahuahacacana mabë xatë mëbixëna. Quëquëti jayaxëti xo huësti huësti cabo. Tiisimaxëti xo huëtsa bo. Dios quima ca chani yoaxëti xo huëtsa bo. Jamëri ca joi bá tsi huëtsá chanino. Jatsi ja yoahai ca nohiria huëtsá bërohuano, chahahuacanaibá cahëno iquish na. No acai cató tsi mëbihacaxëti xo jatiroha cabo iquia. ²⁷ Tobi pi jamëri ca joi bá tsi chanicas-canaibo no tsi huësti huësti ja chanicaxëti xo, naa dos, tres ca nohiria bo roha iquia. Jariapari chanixëti xo huëstita; jaquirëquë huëtsa, jaquirëquë huëtsa. Jasca, jato chani bërohuati xo nohiria huëtsa ra. ²⁸ Mato xërëquë pi jato chani bërohuahai ca nohiria yamano tsi ja pasiti ca xo iquia. Chahahuacanaibo bësojó tsi jamëri ca joi bá tsi ja chaniyamacano. Tëxë bo qui bërohuahacaxëti xo jato chani. Yama pi ja no tsi jamëno, Dios, tih roha cabo qui ja chanicano ra.

²⁹ Jasca, Dios Chani yoaxëti xo dos, tres cabo. Chanijacano tsi jia tsi jato qui nicaxëti xo chahahuacanaibo tëxë bo. ³⁰ Jasca, Dios quima pi tsohuëcara ca tsahohai ca nohirió chani bino tsi jënëxëti xo toa nii ca chanihai cato. ³¹ Jia tsi xo Dios Chani ma yoahaina mato tëquëta. Quinia jia tsi, naa huësti huësti tsi ma chanino, jatiroha cabo tiisimahacano iquish na. Mëbihacaxëti xo jatiroha cabo. ³² Jasca, cahëhaxma tsi chaniyamaxëti xo toa Dios Chani yoati tiisi jaya cato. Ja yoyoyamano. ³³ Jabi pacots-huati Ibo ma xo noba Dios ra. Ja qui yoi tsi xo toa ma pacots-huahaina ma catiquë no. Jia ca quiniá tsi noqui aranabëquima-catsi quiha noba Ibo ra.

Iglesia ca yoxa ba jabi

Jia ca quiniá tsi noqui aramacatsi quiha Dios jatiroha ca iglesiá no. ³⁴ Jatsi ma arano tsi pasixëti xo yoxa bo iquia. Ja chaniyamacano, "Nohiria ja rëquënniyamacano" i Quënëhacanish cabo ai quëshpi na. ³⁵ Jahuëcara ca cahëpicasqui tsi jato bënë bo ja nicacano jato xobo xo na. Rabiria tsi xo iglesiá ca yoxa bo chanihaina iquia.

³⁶ Jatsi quiniacaxëcahuë. Naa yoba pasomaha pi ma no tsi "¿Mato ó tsi Dios Chani chitahëni pa?" iquia. "¿Mato qui roha jahuë Chani raahacani pa?" iquia. Iyamahi quiha. Nicacaniquë nohiria huëtsa ri. ³⁷ Jabi Iboba yoba tsi xo naa mato qui ë quënëhaina ra. Iboba yoba ja nori ca cahëxëti xo toa mato xërëquë ca Dios Chani yoati tiisi jaya cabo. Cahëxëti xo tiisi huëtsa jaya cabo ri. ³⁸ E yoahai ca yoba pi ja chahahuayamacano tsi tih cabo chahahuayamacana.

³⁹ Jarohari tsi Dios Chani yoati tiisi ó quëëcana iquia, ëbë xatë bá. Jasca, jamëri ca joi pi nohirió chanino tsi pasimayamacana. ⁴⁰ Quinia jia tsi acacaxëti xo jatiroha cato, arati ma catiquë no.

15

Cristo Chani

¹ Dios xabahamati Chani, naa mato qui ë yoani ca Chani mato shinamacasquia. Toa Chani ma bini quiha. Toa Chani qui chitimiriaqui mato. ² Japi mato qui ë yoani ca qui chitimihi tsi toa Chani tsi xabahamahacaxëqui mato ra. Tocapiyamamano tsi mahitsa tsi xo toa ma chahahuahaina iquia.

³⁻⁴ Jariapari tsi Cristo quima ë bini ca jahuë bo mato ë yoaniquë. E yoani ca tsi xo naa ra: Noba jocha quëshpi tsi Jesu naniquë, Quënëhacanish cabá yoani jascaria. Jaquirëquë ja maihuahacaniquë. Jatsi tres bari quirëquë ja bësomahacaniquë, Quënëhacanish cabá yoani jascaria. ⁵ Bësohax Pedro qui ja jisiquiniquë. Jatsi jahuë doce ca rabëti bo qui ja jisiquiniquë. ⁶ Jaquirëquë quinientos ca xatë bo qui ja jisiquiniquë. Jasca, jari jaboqui bëso tsi xo toa jato ó huëstima cabo, naa Jesu bëso ini ca jisnish cabo. Rësoyoni quiha tëxë bo. ⁷ Jatsi Jacobo qui ja jisiquiniquë. Jaquirëquë jahuë Chani chitahëhuati ibo bo tëquë qui ja jisiquiniquë.

⁸ Jarohari tsi ë qui yoi Cristo jisiquiniquë ra, Damasco quinia ca bahí no. Shoma ë ini quiha. ⁹ Jabi ëa oquëria ca xo toa Dios Chani chitahëhuati ibo bo. Ea ti tsi xo toa iriama cato, Dios iglesiá ca nohiria bo ë tënëmapaoni quëshpi na. Ja iqui tsi Chani chitahëhuati ibo quënëhacapaïmaria ma xo ëa ra. ¹⁰ Jama, ëa Diós noi-noirianiquë. Ja noiha ca iqui tsi shomaria xo ëa jaboqui ra. Mahitsa ëa ja noiyamani quiha. Ja noiha iqui tsi shomaria xo ëa jaboqui ra. Mahitsa ëa ja noiyamani quiha. Ja noiha ca tahëhax ja bax yonocoriaquia ra. Chani chitahëhuati ibo huëtsa bo oquë tsi xo toa ë yonocohaina iquia. Jabi ëa yonocomati chama tsi xo toa ëa ja noiha. ¹¹ Jabi jia tsi xo toa noba yonoco tëquëta. Yonoconabëquipama tsi jasca ca Chani jia ca yoaqui noa, naa noqui Chani chitahëhuati ibo bo tëquë. Naa Chani ma chahahuaniquë iquia.

Bësotëquëxëhi quiha Cristó-na bo

¹² "Rësonish cabo quima Cristo tëroahacaniquë" iqui noa, naa noqui Chani chitahëhuati ibo bo tëquë. Jabija ca noba Chani pi no tsi jënahuariahax raca "Bësotëquëyamaxëhi quiha nohiria bo" i mato mishni bo na? ¹³ Nohiria bo pi bësotëquëyamano tsi bësomahacayamani quiha Cristo

ri iquia. ¹⁴ Jasca pi Cristo bësomahacayamarohano tsi mahitsa tsi Dios Chani yoaqui noa. Jasca, mahitsa tsi xo toa ja qui ma chitimihai ri. ¹⁵ Jarohapa tsi Dios quiahuaqui noa tonia, mahitsa “Rësonish cabo quima jahuë Cristo Diós tëroniquë” i nohiria bo qui no ai quëshpi na. Jatsi shinaparicana. ¿Bësotëquëxëhi ni nohiria bo iquia? Bësotëquëyamapijacano tsi Diós jahuë Cristo bësotëquëmayamani quiha jaa ri iquia. ¹⁶ Jasca pi rësonish cabo bësotëquëyamano tsi bësomahacayamani quiha Cristo ri. ¹⁷ Cristo pi bësomahacayamarohano tsi mahitsa tsi xo toa ja qui ma chitimihaina rë. Jari mato jocha ó tsi bëno xo mato ra. ¹⁸ Jasca, bësotëquë-yamaxëhi quiha Cristo qui chitiminish ca rësonish cabo ri. ¹⁹ Tsayacahuë. Jaboqui noqui ranihuahi quiha toa bësotëquëti ó no pasohaina ra. Noqui jia quiha. Jama, bësotëquëyamapihi tsi noitiria ca noqui xo naa ra, no parahacaha quëshpi na.

²⁰ No parahacayamaniquë iquia. Rësonish cabo quima Cristo tërohacani quiha. Bësohi quiha. Jariapari ca maihuahacani ca bësotëquëhai ca nohiria tsi xo naa. Ja bësotëquëni iqui tsi bësotëquëcaxëceni quiha jahuë nohiria bo ri. ²¹ Jabi Adán jocha iqui tsi rësohi quiha nohiria bo tëquë. Jasca, Cristo bëboni iqui tsi bësotëquëxëhi quiha nohiria bo ri. ²² Rësoxëqui noa, noqui tëquëta, noba jahëpa Adán jocha iqui na. Jascaria tsi bësotëquëxëqui noa, Cristóna bo no nori iqui na. ²³ Jariapari tsi Cristo bësomahacaniquë. Jariapari ca tsi xo toa. Jaquirëquë bësomahacaxëhi quiha Cristóna bo ri, jahari ja joxëquë no. ²⁴ Jaquirëquë joxëhi quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. Jama, mënox pari tsi ja pasomaha ca chama bo tëquë bëboxëhi quiha ra. Bëboxo tsi jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca mëaxëhi quiha. ²⁵ Jama, jaboqui Chama-chamaria xo Cristo. Jahuë Jahëpa qui jari mëahama tsi xo toa ja yona-yonahaina. Ja pasomaha ca chama bo tëquë ja bëbopari xo. ²⁶ Jabi jaroha ca noqui pasomaha ca tsi xo toa no rësöhaina. Bëbohacaxëhi quiha toa ri. ²⁷ Nicacana. “Cristo chama namá janahacaxëti xo jahuë bo tëquë” i quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ²⁸ Jabi Cristo chama namá tsi jatiroha ca jahuë bo janahacano tsi jahuë Jahëpa chama namá jamë janaxëhi quihabaquë. Toa barí tsi jatiroha ca yonaxëhi quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ²⁹ Jahuë ó pasohi ni nohiria bo, rësonish cabo bax ja ashimahacacahuë no? Tocacani quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ³⁰ Rësonish cabo pi bësotëquëyamano tsi yoyoxënia cabo noqui xo naa, naa noqui Dios Chani yocanaibo. Jatiroha ca barí tsi toa Chani tahëxo tsi noqui acatsi quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ³¹ Jishopë. Jatiroha ca barí tsi toa Chani tahëxo tsi ëa acasani quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ³² Efeso ax tsi ë acacahuë ani quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ³³ Ma parahacayamano. Mato jabi jia ca yoshihuacaxëceni quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ³⁴ Quiniacaxëcahuë. Toá ca paraxëni ca nohiria bo quima bësocahuë. Jari jochayamacana. Jasca, mato ó tsi xo toa huësti huësti ca Dios cahëyamacanaibo iquia. Nécaquia mato bërabimaxëna.

Yora paxa ca no bixëhaina

³⁵ Quiniacaxëcahuë. Mato nicacaxëceni quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ³⁶ Yoyoxëni tsi xo toca ca ja nicacanaina iquia. Shinaparicana. Joconox pari tsi maí tsi toa bëro maihuahaca-parixëti xo. Ja rësoparixëti quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ³⁷ Banapiquí tsi jahuë bëro yoi banaquí noa, jahuë jihui nomari. Jahuëcara ca ma banahai ca bëro jamëri tsi xo toa ja jochahaina. ³⁸ Toa bëro ma banano tsi ja qui yora paxa ca aquí Dios, naa ja qui jia ca yora. Jabi jatiroha ca bëro qui jahuë yora yoi ca ahi quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ³⁹ Jascaria tsi tobi jamëri ca nami bo ri. Tobí nohiria nami. Tobí yohina nami. Jaquirima tsi xo isaca nami. Jasca, jamëri tsi xo sanino nami ri. Tihí cabo tsi xo jamëri. ⁴⁰ Jascaria tsi xo naipá ca jahuë bo. Noqui rima tsi xo ángel yora bo. Maí ca nohiria jamëri tsi xo jato oquë ri. ⁴¹ Jascaria, jamëri tsi xo bari, oxë, huishti bo. Oxë huahuahai ca quirima tsi xo bari huahuahaina. Jamëri tsi xo huishti huahuahai ri. Jasca, huësti huishti jamëri tsi xo huishti huëtsa huahuahaina. Yama tsi xo jaharisi cato ra. ⁴² Jabi tocaxëhi quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. Jaboqui porohi quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ⁴³ Yoiria tsi xo toa maihuahacahax ca yora ra. Anomariaxëhi quihajahuë rëso, naa jahuë Jahëpa Dios qui ja yonahai ca jahuë bo ja mëaxëquë no. ⁴⁴ Noba noma yora

tsi xo toa ja maihuahacahaina. Jama, ja tërohacaquë tsi mana ca yora ixëqui ra. Jabi tobi dos ca yora jamëri cabo. Huësti tsi xo toa noba noma yora yoi. Rësoxëhi quiha toa. Jasca, tobi xo yora huëtsa, naa Diós noqui axëhai ca mana ca yora.

⁴⁵ Jabi jariapari ca joni Adán iniquë. Bësohai ca nohiria ja manëni quiha. Jama, nohiria bësomati ibo-iboria toa segundo ca joni manëni quiha, naa Cristo. ⁴⁶ ¿Tsayacana? Jariapari tsi xo toa noba noma yora. Jaquirëquë tsi xo toa Diós noqui axëhai ca yora, naa noba mana ca yora. ⁴⁷ Mai cospó tsi toa jariapari ca joni acacani quiha. Tocamaxo toa segundo cato. Mana ax ja joni quiha. ⁴⁸ Jabi cospó tsi acacani ca Adán jascaria xo noqui maí ca bësohai ca nohiria bo. Jama, mana ca joni jascariaxëhi quiha Cristó-na bo. ⁴⁹ Jaboqui Adán yora jascaria ca jaya xo noa. Jahuë noma jabi no bini quiha. Jascaria tsi mana ca joni yora jascaria ca jayaxëqui noa ra. Jahuë mana ca jabí tsi acacaxëhi quiha noa.

⁵⁰ E yoacatsai ca tsi xo naa ëbë xatë bá. Nicacana: Mana, naa Diós othai ca qui jicotimaxëneria tsi xo toa noba noma yora bo iquia. Bëso-bësopaotimaxëneria ca tsi xo naa noba rësohai ca yora bo. ⁵¹ Mato parayamaquia. Jiarica ca yoahama ca jahuë bo mato yoquia: Rësoyamaxëqui noa, naa noqui tëquëta. ⁵² Mëri tsi, naa bëxtiria tsi yora paxa ca noqui acacaxëhi quiha jaroha ca trompeta xooxacaxëquë no. Toa trompeta xooxacano tsi tërohacaxëqui toa rësonish ca chahahuacanaibo pari. Rësootimaxëni ca yora paxa ca jayacaxëceni quiha. Jatsi jabitihuahacaxëqui noa, naa noqui bëso cabo. ⁵³ Porotimaxëni ca yora sahuëxëhi quiha noba porohai ca yora bo iquia. Rësootimaxëni ca yora rarinaxëti quiha noba rësohai ca yora bo. ⁵⁴ Jabi toa rësootimaxëneria ca yora no sahuëno tsi jatihuahacaxëqui Quënëhacanih cabo, naa “Quëyohacaquë no rësohaina ra. Jia tsi xo no bëbohaina” iquiina. ⁵⁵ ¿Tsayacana? Noqui bëbotimaxëni tsi xo no rësohaina ra. Rësohai qui raquëyamaqui noa. ⁵⁶ Jabi jocha chama tahëhax tsi rësoqui noa. Jasca, Moisés yoba tahëxo tsi noqui quësoti chama jaya xo jocha ra. ⁵⁷ Jama, Dios qui “Gracias” iqui noa, naa dos ca chama bo bëboti mëtsa no nori iqui na. Noba Ibo Jesucristó tsi noqui bëbomahi quiha Dios. ⁵⁸ Jatsi chamatsicana, ëbë xatë bá. Mahitsa ca tiisí tsi mëpihacayamacana. Jasca, Iloba yonoco ma ariano. Tocapimano tsi mahitsama ixëhi quiha Ibo bax ma acaina iquia.

16

Noitiria cabo qui ofrenda acaina

¹ Dios nohiria bo bax, naa Jerusalén ca noitiria cabo bax parata yoati tsi yobacasquia, jia ca ati ma cahëno iquish na. Galata maí ca iglesia bo ë yobani ca jasca ca tsi xo naa yoba ri. Nëcacana: ² Jatiroha ca domingó tsi mato sueldo quima ca parata xatë ma janaxëti xo ofrenda qui. Tocapimano tsi ofrenda huëtsa ë catiyamaxëti xo, mato qui ë shishoxëquë no. ³ Mato qui cahëxo tsi mato ofrenda raaxëquia Jerusalén qui. Mato qui jia ca joni bo ya tsi mato ofrenda raahacaxëti xo iquia. Jasca, naa joni bo qui joihuati carta bo axëquia, jia tsi Jerusalén qui ja cahëcano. ⁴ Jasca, Jerusalén qui ë caapino tsi ë bëta ja bocano jato ri.

Pablo Corinto cabo qui shishocasnina

⁵ Jaboqui Macedoniá ca chahahuacanaibo qui shishoparicasquia. ⁶ Shishoquiria tsi mato qui caxëquia chitëxëna. Naama matsitiyá tsi ë chitëmitsa mato bëta. Jaquirëquë jia tsi rëquë ëa raati mëtsa ixëqui mato iquia, ë cahai ca jahuëniacara ca qui. ⁷ Johax mëri tsi nacocasyama xo ëa ra. Dios qui jia pi no tsi naama tsi chitëxëquia johax na. ⁸ Jaboqui canoma xo ëa. Efesó tsi chitëparicasquia Pentecostés fiesta bari quëshpi na. ⁹ Jasca, nëa xo tsi huëstima ca xaba jaya xo ëa, Dios yonoco axëna. Jasca, jari huëstima tsi xo toa Dios Chani pasomaha cabo nëa no rë.

Timoteo – Apolos

¹⁰⁻¹¹ Mato qui Timoteo shishopino tsi jia tsi toa joni joihuacana. Dios bax yonocohi quiha, naa ëa jascaria. Joihuaxo tsi chahahuacana ra, Dios yonoco ja acai quëshpi na. Jasca, toa joni ma mëbino jia tsi jahari ë qui ja jono. Noho carta bëcanaibo bacaquë tsi jaha pasoxëquia jisti. ¹² Jasca, Apolos mato qui shishomacasquia. “Naa carta bohái ca xatë bo ya mi cano mia ri” i ja qui ë quë. Jaboqui cacasyama xo rë. Jari shinahi quiha. Tonia mato qui caxëhi quiha xaba huëtsa tsëquëquë no.

Jaroha ca chani

¹³ Quiniacaxëcahuë. Tobi quiha mahitsa ca chani. Jaha tsi Dios yoba ó tsi coshicana. Jasca, chahahuayamacanaibo qui raquëyamacana. Chamacahuë. ¹⁴ Noixo tsi jatiroha ca ma no ra. ¹⁵ Jasca, Estéfanas, jahuë xobó cabo, tihí cabo yoati tsi nicacasquia. Jariapari ca Cristo qui bëbohacanih cabo ja icani quiha Acaya maí no. Dios nohiria bo ja mëbiriacani quiha noixo na. ¹⁶ Jia tsi xo toca ca nohiria bo. Jabi toca ca nohiria bá pi mato rëquëninino tsi jato yoba nicacana. Jia tsi xo toca ca nohiria bá mato rëquëninihaina iquia, naa mato xëréquë ca yonocoriacanaibo. ¹⁷ Jasca, rani-raniquia Estéfanas, Fortunato, Acaico, tihí cabá ëa jisi

bēcani iqui na. Jaboqui ēa mēbicani quiha mato tahēxo na. ¹⁸Nēa xo tsi ēa ranihuacani quiha, naa mato ja ranihuapaoni jascaria. Nēca ca joni bo ma chahahuaxēti xo, jato yonoco jia ca iqui na.

Joihuahaina

¹⁹Mato joihuaqui nēá ca iglesiá cabo, naa Asia mai ca chahahuacanaibo. Mato joihuacatsi quiha Aquila, Priscila, jato xobó ca aracanaibo. ²⁰Mato joihuahi quiha nēá ca chahahuacanaibo tēquēta. ²¹Jarohari tsi mato joihuaquia ēa ri, ē quēnēhai cató no. ²²Jasca, yoshihuahacaxēti xo toa tsohuēcara ca noba Ibo noiyamahai cato. Noba Ibo jono ra. ²³Noba Ibo Jesú mato noino ra. ²⁴Jesucristó no bax ani iqui tsi mato tēquē noiriaquia ra. Iquē.

Segunda Carta Del Apostol San Pablo a Los Corintios

Corintó ca iglesia Pabló joihuanina

¹ Pablo, naa Jesucristo yonati tsi xo naa carta quënëti ibo. Jabi ëa Diós biniquë ra, jahuë Chani chitahëhuati ibo iti. Jatsi Corintó ca chahahuacanaibo, Acaya maí ca chahahuacanaibo, tihí cabo joihuaquia. Jasca, mato joihuahi quíha Timoteo ri, naa ë bëta ax tsi yonocobëquihai cato. ² Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihí cabá mato shomahuano. Mato ja ranihuacano ra.

Ibo bax Pabló tënënina

³ Jabi Dios qui, naa noba Jesucristo Jahëpa qui “Gracias” iquia ra. Noqui shomahuati Ibo-iboria tsi xo toa noba Jahëpa ra. No tënëpino tsi noqui mëbixëhi quíha ra, mëbiti ibo-iboria ja nori iqui na. ⁴ No cohuëno tsi noqui chamahuahi quíha ra. Tocahi quíha, nohiria huëtza bo no mëbino iquish na, ja cohuënacaquë no. Diós noqui mëbini jascaria tsi jato mëbipixëqui noa noqui ri. ⁵ Jasca, anomaria tsi xo toa no bax Cristó tënënina ra. Ja iqui tsi no mëbiriachanicuë. Jatsi jaboqui tënëpihi tsi mëbiriachacaxëquia ëa ri ra, Cristo chamá no. ⁶⁻⁷ Jasca, mëbihacaxëqui mato ri, Dios Chani ë yoahai iqui tsi ë tënëxëquë no. Ea Cristó mëbihai ca tsayacahuë. Tsayapiquí tsi Diós xabahamati quinia cahëxëqui mato iquia. Jasca, ëa jascaria tsi ma tënëno tsi mato mëbixëhi quíha Dios ra, ëa ja mëbihai jascaria. Mato parayamaquia. Mato mëbixëhi quíha ja bax ma tënëxëquë no.

⁸ Nicaparciana, ëbë xatë bá. Asia mai xo tsi quíha anomaria ë tënëniquë iquia Ibo bax na. Noho coshi oquë ë tënëhai ini quíha. Toatiyá tsi chamayama cohuë ë iniquë. Huëjë noho shina ini quíha rë. Ja iqui tsi bësoti ó ë pasoyamaniquë. ⁹ Toatiyá tsi “Rësopaimaria xo ëa rë” i ë niquë tënëhi na. Jama, tocajaniquë ra, ë químa Dios quiri, naa nohiria bo Bësomati Ibo-iboria quiri ë bësono iquish na. ¹⁰ Jatsi ëa Ibobá mëbi-mëbiniquë ra. Ja iqui tsi ë rësoyamaniquë. Jasca pi xaba huëtzá tsi ë tënëtëquëno tsi ëa mëbitëquëxëhi quíha Dios iquia. ¹¹ Jatsi ë bax bëhocana, preso químa ë paquëmahacano iquish na. Japi ë bax huëstima ca nohiria bo bëhocno tsi oquë-oquëriaxëhi quíha toa “Gracias” i-canaibo ra, Diós ëa mëbixëquë no.

Pablo bamanina Corinto yaca qui caxëna

¹² Ranixo tsi ë yoacatsai ca tsi xo naa: Dios Chani yoaquí tsi mato yoi, nohiria huëtza bo, tihí cabo ë parayamaniquë ra. Jiaria noho jabi i-ini quíha mato bëta ë iniquë no. Jasca, yama tsi xo toa yoi ca ë anina iquia ra, nohiria huëtza bo xërëquë xo na. Jabi ëa noixo tsi quíha jahuë chamá tsi Diós ëa mëbi-mëbiniquë ra jia ca ë ano iquish na. Jasca, toca tsi mato mëbicasquia ëa ri, noho tiisi tsi nomari. ¹³ Jasca, naa carta quënëpama tsi bëroria ca chani quënëcasquia, noho chani tëquë ma cahëyoino iquish na. Yama tsi xo toa noho carta ó ca jonë ca chani ra. Mato parayamaquia quënëquí na. ¹⁴ Jaboqui jia tsi ëa ma cahëyoyiamamitsa rë. Jama, huësti bari tsi ëa cahëyoixëqui mato tia, noba Ibo Jesu joxëquë no. Toa bari tsi ranixëqui mato, mato bax ë ani quëshpi na. Jasca, mato qui ranixëquia ëa ri.

¹⁵ Nëca tsi shinaquí tsi mato qui shishoti planes ë aniquë mato ranihuatëquëcasquí na. ¹⁶ Jariapari tsi Macedonia mai qui capama tsi mato qui ë shishocasni quíha. Jaquirëquë, Macedonia ax riquiquiria tsi mato qui ë shishotëquëcasni quíha. Tihí tsi noho planes ini quíha. Toca tsi mato qui ë caarohapino tsi jodioba mai qui ëa raati ma mëbiquë aniquë tia. Jama, canoma ë ini quíha rë toatiyá no. ¹⁷ Jishopë. Naa carta bichí tsi Macedonia mai ó ë nori ca jisi tsi “Jocasyamaxo ra. Quíahi quíha ra” çixëhi ni mato sa ëa yoati na? Parahaxma tsi mato qui ë shishocasniquë iquia ra, canoma ë ini nori. Jabi paracani quíha huëstima ca Dios cahëyamacanaibo pë, jato planes aquí na. ¹⁸ Tocayamahai ca ëa xo naa ra. Jasca, ëa cahëyoihí quíha Dios. Noho planes aquí tsi parayamaquia. ¹⁹ Tsayacahuë. Dios Baquë Jesucristo Chani mato qui yoaquí tsi no parayamaniquë ra, naa Silvano, Timoteo, ëa. Jasca, parayamaqui Cristo ri. Chahahuahacaxëti xo jahuë Chani ra. ²⁰ Jasca, Cristo iqui tsi jia tsi xo toa noqui Diós quëbihaina. Parayamahí quíha. Jahuë Chani jatihuahi quíha ra. Jascaria tsi Jesucristo yonati bo no nori iqui tsi quíayamaqui noa, noqui ri, Dios oquëhuacasquí na. ²¹ Jabi Dios tsi xo toa noqui mëbihaina ra, jabi jiaria ca no jayano iquish na. Jasca, Dios tsi xo toa noqui raati ibo-iboria ra, jahuë Chani yoati. ²² Jasca, noqui chahahuacanaibo ja jiisaniquë, noqui ibohuaxëna. Jiisaxo tsi quíha Espíritu Santo noqui ja aniquë, parayamahai ca ja nori ca no cahëyoino iquish na.

²³ Jaboqui Dios nicaquia mato qui ë quënëhai ca carta ja tsayano. Jatiroha ca cahëhi quíha. Mato parayamaquia ra quënëquí na. Mato qui ë shishoti planes ë rarinama-niquë pë, mato

bërabi huacasyamaquí na. Caarohapixo tsi quíha mato é raahaquë aniquë tia. Jabi ja tsi xo toa mato qui é cacasyamanina ra. Mato é raahacasyamani quíha. ²⁴ Nicacana. Johax tsi mato bêta ax tsi yonocobëquinacasquia, ma rani-ranino iquish na, yonamis-hai ca é nomari quëshpi na. Jabi jia tsi xo toa Cristo qui ma chitimihaina iquia.

2

¹ ¿Tsayayamacanai? Mato cohuëhuacasyamahi tsi mato qui é cacasyamaniquë. Ja iqui tsi planes huëtsa bo é aniquë shinaxo na. ² Jabi mato qui caarohapixo tsi mato é cohuëhuacuë aniquë iquia yobaquí na. Jatsi ¿jënahuarixoxo raca jia tsi mato cohuëhuahacahax cabá éa ranihuacuë ani? ³ Ja tsi xo toa carta pari mato qui é raaniquë mato yobaxëna, jocha quima ma casoparino iquish na. Toatiyá tsi caarohapihax tsi é cohuëhuahacuë aniquë ra toá ca jocha iqui na. Jama, jaboqui ranihuahacati ó pasocquia mato qui shishopihi na. Jatsi no rani-ranibëquinano ra. ⁴ Toa jariapari ca carta quënëpama tsi cohuëria é iniquë. Quënëhi tsi é ara-raniquë, mato cohuëhuacasyamahi na. Toca tsi mato é yoba-yobaniquë, mato é noihi ca ma cahëyoino iquish na.

Jochahuaxëni ca ja mëbicati xo

⁵ ¿Japa toá ca jochahuaxëni cato ra, naa noqui cohuëhuati ibo-iboria? Toa nicacasquia. Ja iqui tsi ma tënë-tënëniquë rë. Jasca, pistia tsi é cohuëhuahacaniquë éa ri ja ani ca nicahax na. Jatsi quiniacaxëcahuë. ⁶ Jënima tsi xo toa jahuë jocha quëshpi toa joni ma copinina. Jama, jaboqui toa joni ma copihai ca ma jënëmati xo iquia. Copihacuë toa joni ra. ⁷ Jaboqui jahuë jocha ma shina-bënoxëti xo iquia. Shina-bënoxo jaboqui toa joni ma mëbixëti xo, ja yosana-yosanayamano iquish na. Tonia iglesia ja jisbayacasmitsa pë. ⁸ Jaboqui toa joni noitëquëcana iquia. ⁹ Jabi toa jariapari ca carta é quënëniquë, noho yoba pi ma nicaxëti nori ca cahëcasquí na. ¿Toa joni ma copini sa? Toatiyá tsi toa é cahëcasniquë ra. ¹⁰ Jama, jaboqui pi toa joni yoi ca ani ca ma shina-bënono tsi jahuë jocha shina-bënoxëquia éa ri. Jabi Cristo bësojo xo tsi toa joni jocha shina-bënoxëquia ra, mato mëbixëna. ¿Tonia tobi ni toa é shina-bënoxëti ca jahuë huëtsa bo sa? ¹¹ Jatsi toa jochahuaxëni ca mëbicasquia jaboqui, Satanás toa joni parayamano iquish na. Satanás planes, naa ja acatsai ca tsi xo yoixëneria. Toa cahëqui noa ra.

Troas yacatá tsi Pablo cohuënanina

¹² Jabi Troas yaca qui é cahëquë tsi quíha xaba jia ca é qui acacaniquë ra Cristo Chani jia ca yoati. Jasca, Troas qui cahëxo tsi noho rabëti Tito é jisyananiquë rë. Jaha é pasoni quíha, mato ó ca chani nicaxëna. Yama a ra. ¹³ Ja iqui tsi é shina-huëjënaniquë, éa ri. Jatsi jato joihuahax tsi riquicaya tsi Macedonia mai qui é caniquë.

Jesucristo chamá tsi bëboqui noa

¹⁴ Dios qui “Gracias” iquia, jia tsi noqui ja mëpihai ca quëshpi na ra. Jahuë Cristo yaxo tsi noqui bëbomahi quíha Dios ra. Jabi éa ja bini quíha jahuë Chani pacanamati, jatiroha cató ca nohiria bá jahuë Cristo cahëyoino iquish na. ¹⁵⁻¹⁶ Jabi xabahamahacacanaibo qui perojome jascaria tsi xo toa Dios Chani é yoahaina ra. Dios qui jia quíha. Jama, nicacasyamacanaibo qui pisiria ca rësomahai ca coho jascaria tsi xo toa é yoahaina. Jama, xabahamahacacanaibo qui bësomati perojome jascaria tsi xo toa Chani ra. Anomaria tsi xo Dios Chani iquia. ¿Tsohuëcara ni toa Chani yoatí mëtsa cato sa? ¹⁷ Jabi huëstima tsi xo toa Dios Chani yoacanaibo, parata ganancia quëshpi na pë. Jahuë mishni bo mëtsaxëneria cabo jascaria tsi Dios Chani mëtsamiscani quíha pë. Jama, paraxoma tsi Dios Chani yoaquia ra, Diós éa raani iqui na. Dios ranihuacasquia. Jabi Cristo iqui tsi toa Chani yoati mëtsa xo éa ra.

3

Arati quinia paxa ca chani

¹ Nëca tsi é quënëno tsi ëmë é oquëhuacatsai ca ma quëscahuamitsa rë. Tocayamaquia ra. Jama, tocacani quíha é qui quësocanaibo iquia. Tsayacahuë. Jato ti tsi xo toa jamë oquëhuacanaibo. ¿Jato yoi oquëhuati carta bo bëyamayamacahi ni, jia tsi iglesiá ca nohiria bá jato joihuano iquish na? Jasca, iglesia huëtsa bo qui canox pari tsi mato quima ca carta ó quëëcani quíha pë, iglesia huëtsa bo jismati. ² Tocayamaquia ra. Noho carta yoi bo xo mato ra. Noho shina ó tsi quënëhacani quíha Ibo qui ma chitimina iquia. Jaboqui jatiroha cabo qui yoahacahi quíha ma inina, naa cartá yoahai jascaria. ³ Toca tsi Cristo quima quënënish ca carta jascaria xo mato ra, noho yonoco ma nori iqui na. Tintá tsi naa carta quënëhacayamani quíha Dios Espiritu Santó tsi ja nori. Jasca, maxax para cato ó tsi ja quënëyamahacani quíha, naa Moisés yoba quënëhacani jascaria. Jama, nohiria ba shina ó tsi quënëhacahi quíha Ibo bax ma acaina.

⁴ Parayamaquia. Dios bēsojō tsi mato xērēquē ca ē ani ca yonoco qui bērabiyamaquia Cristo chamá no. ⁵ Jēnima tsi xo toa ē anina iquia, jahuē chama iqui na. Jasca, tiisi pi ē qui Díos ayamarohano tsi zjēnahuarixaco raca jahuē Chani ē yoaquē ana? ⁶ Dios tsi xo toa ēa rohahuati Ibo, jahuē xabahamati quinia paxa ca Chani ē yoano. Jabi Moisés quēnēni ca yobá tsi nohiria quēsohacapaoni quiha nati. Jama, naa ē yoahai ca quinia paxá tsi xabahamahacahi quiha nohiria, Espiritu Santo chamá no.

Xabahamati quinia paxa ca Chani

⁷ Jabi Moisés yoba oquē-oquēria tsi xo Cristo Chani ra. Jabi maxax para cato ó tsi quiha Moisés yoba quēnēhacaniquē. Jasca, nohiria bo qui toa yoba acacaquē tsi quiha anomaria toa Maca Sinaí bajra-bajrahai ca iniquē ra. Toatiyá tsi Dios oquē-oquēria jismahacani quiha. Jasca, bajra-bajraniquē Moisés bēmana, maca ax ja rēnichiquē no. Jahuē bēmana ó ca huēa tsayanoma toa nohiria bo ini quihē. Naamayamani quiha toa jahuē bēmana ó ca huēa. Tsayacahuē. Oquē jayapaoniquē toa noqui quēsohai ca namēcatsai ca yoba ra. ⁸ Jama, jaboqui oquē-oquēria ca tsi xo toa Espiritu Santó acaina. Noqui bēsomahai ca tsi xo toa ra. ⁹ Jabi oquē jayani quiha toa Moisés yobá tsi nohiria bo Díos otoiha ca xabaca iquia. Jama, oquē-oquēria ca tsi xo naa nohiria bo oqētēhuahai ca Espiritu Santo xabaca. ¹⁰ Jabi noqui jiaria i-ipaoni quiha toa jariapari ca yoba xabaca. Jama, jaboqui mahitsa tsi xo toa oquē iqui noa, naa xabahamati quinia paxa ca xabaca oquē iqui na. ¹¹ Jabija. Oquē jayapaoni quiha toa nahai ca jariapari ca xabaca. Jama, oquē-oquēriaxēhi quiha naa i-ipoahai ca quinia paxa cato ra.

¹² Jabi bēboxēhi quiha Cristo Chani ra. Toa ó pasohi tsi raquēhaxma tsi mato qui chaniquia. ¹³ Jabi Dios Chani yoaquí tsi jatiroha ca bērohuacasquia ra. Yama tsi xo toa ē mapacatsaina. Jama, tocamayani quiha Moisés yamabo ra. ¿Raití tsi jahuē bēmana ja bēmapayamayamani, jahuē bēmana ó ca oquē Israel ca nohiria bá tsayayamano iquish na? Bērohuahacayamani quiha toa huinocahai ca oquē ra. Ja jisyamacani quiha. ¹⁴ Jasca, toa nohiria ba shina quēstohuahacaniquē rē. Toa arati quinia huinocati nori ca ja cahēyamacani quiha rē. Jabi jasca pi ca xo jaboqui pē. Moisés yamabá quēnēni ca tsayaquí tsi toa arati quinia jatihuahacani nori ca cahēyamacani quiha pē. Jama, mēbihacaxēhi quiha toa jato shina mapahai ca raiti, Cristo qui ja chitimicaxēcaquē no. ¹⁵ Tsayacahuē. Jaboqui Moisés quēnēni ca ja nicacano tsi jari mapahaca tsi xo toa jato shinana rē. Toa arati quinia jatihuahacani nori ca jari cahēyamayoicani quiha rē. ¹⁶ Jama, Ibo Cristo qui nohiria bēsono tsi mēbihacaxēhi quiha toa jahuē shina mapahai ca raiti ra. Jatsi jabija ca cahēyoicaxēceni quiha. ¹⁷ Jabi Ibo Cristo tsi xo toa jocha quima noqui paquēmati Espiritu Santo ra. Jasca, Espiritu Santo jaya cabo tsi xo toa Moisés yoba quima paquēmahacahax cabo, quinia paxa ca ja banahuacano. ¹⁸ Jabi Ibo Cristo oquē jismahi quiha noqui chahahuacanaibo tēquē, naa Moisés yamabá Dios oquē jismani jascaria. Toa oquē jascaria tsi manēhi quiha noba noma jabi. Iboba iquiria noqui manēmahi quiha ra. Ibo Cristo, naa Espiritu Santo yonoco tsi xo naa ra.

4

¹ Jabi jahuē Chani ototi, yonoco Díos ē qui aniquē ra, ēa noiquí na. Ja iqui tsi coshi xo ēa, jahuē yonoco axēna. ² Jasca, quinia jiaxēni cató tsi yonococasquia, Dios yonoco aqui na. E qui yoi tsi xo toa yoaxoma tsi ē acaina, mato paraxēna. Nohiria bo paracasyama xo ēa, chaniquí na. Jasca, Dios Chani rarinaamayamaquia yoaquí na ra. Jabija ca roha ca chanihai ca ēa xo naa iquia. Ja tsi xo toa “Jia tsi xo toa ja yoahaina” icaxēceni quiha nohiria bo, jabija ca ē chaniha ca ja nicacaquē no. Noho quinia tsi xo toa, Dios Chani ē yoaquē no. Jasca, ē acai ca jisqui Dios ri. ³ Jama, tobi xo toa noho chani nicacasyamacanaibo rē, naa tēnētiya qui bocanaibo. Jato qui bēronoma tsi xo toa ē yoahai ca chani jia cato. ⁴ Satanás, naa maí ca yonamixēniria ca iqui tsi ēa chahahuayamacani quiha pē. Satanás tsi xo toa Dios cahēyamacanaibo bēcohuahaina ra. Tocahi quiha, jabija ca huēahai ca Chani ja nicayamacano iquish na. Jama, Cristo oquē, naa Dios jaria-jaria ja nori ca bērohuahi quiha toa ē yoahai ca chani ra. ⁵ Jasca, Dios Chani yoahi tsi emē yoati tsi chaniyamaquia. Jama, “Ibo-iboria tsi xo Jesucristo” iquia. Jasca “Jesu iqui tsi mato yonati roha xo ēa” iquia. Tihí tsi xo toa ē yoahaina Dios Chani yoaquí na. ⁶ Anomaria tsi xo noba Dios ra. Noba shina ó tsi jahuē huēa huahuamahi quiha, naa “Tsēmo ó tsi huēa huahuano” inish cato. Ja iqui tsi Dios oquē yoi ca cahēyoiqui noa. Jabi toa oquē jahuē Cristó jisiquimani quiha, naa Dios oquē Moisés bēmaná jisiquimani jascaria.

Chani chitahēhuati iboba yonoco

⁷ Jabi jahuē copixēniria ca Chani Díos ē qui aniquē pa, nohiria bo qui ē bono. Chamayama ca iriama ca joni ca ēa xo naa ra. ¿Jēnirixaco tsi Díos ēa bini pa? Caca yoixēniria cató tsi copixēniria ca jahuē bo nohiria bóhai ca jascaria xo toa Díos acaina iquia. Jabi Díos tocani

quilha, jahuë copixëneria ca Chani ë qui ja quë no. Ja iqui tsi jahuë Chani ë yoano tsi jisiquihi quilha Dios chama roha, chama yama ca ë nori iqui na. ⁸ Toa Chani iqui tsi ëa yosihî quilha nohiria bo rë; jama, bëbohacatimaxëni ë nori. “¿Jënahuariaxëhi ni ëa sa?” i ë mitsa; jama, cohuëyama ca ë nori. ⁹ Huëstima tsi xo toa ëa pasomaha cabo, ë bëta Dios nori. Mai qui ë niahacanicuë; jama, jari bëso ë nori. ¹⁰ Jatiroha ca barî tsi bërohuahacahi quilha noho yora rë, namëhacati, naa Jesu tënëmahacani jascaria. Jasca, ja tënëhaina, ja nahaina, tihî cabo Jesu bëboni jascaria tsi bëboxëquia ëa ri. E nohó ca Jesu jabi jisiquimahacaxëti xo ra. ¹¹ Jabi Jesu tahëhax tsi nati aroha-arohahacahi quilha noho yora rë, no nohó ca Jesu jabi nohiria bá jisno iquish na. ¹² Jabi Dios Chani ë yoahai iqui tsi jatiroha ca barî tsi rësoti basima xo ëa iquia. Jama, naa Chani iqui tsi mato ó tsi bësohi quilha Cristo ra.

¹³ Jabi Dios Chani yoahi tsi Cristo qui chitimiquia, ëa ja mëbino iquish na, naa David yamabo Dios qui chitimini jascaria. Quënëhacanish cabo ó tsi “E chaniquë, Dios qui chitimihi na ra” i David yamabo ni quilha. Jabi tocaquia ëa ri chanihi na. ¹⁴ Jasca, Dios Chani yoapama tsi rësohai qui raquëyamaquia ra. Jabi noba Jesu tsayacana. ¿Noba Ibo Jesu Diós bësohtëquëmamayamani? Jatsi, jahuë Jesu yaxo tsi noqui ri bësoanaxëhi quilha ra. Toa barî tsi ja bësojó tsi niixëqui noa, noqui tëquëta ra. ¹⁵ ¿Tsayacana? E tënë-tënëniquë ra, ma mëbihacano iquish na. E acai cató tsi pacanamahacahi quilha Dios noihai ca Chani ra. Toca tsi shomahuahacaxëhi quilha nohiria huëstima cabo. Jatsi toa barî tsi anomariaxëhi quilha toa Dios qui “Gracias” icanaibo iquia. Jatsi Dios oquëhuahacano ra.

¹⁶ Jabi bësohtëquëxëqui noa ra. Ja iqui tsi shina-huëjënayamaquia, Dios yonoco aqui na. Jabi noho yora tsi xo toa chonihaina. Sirinahi quilha. Jama, noho shina tsi xo toa coshishoria, jatiroha ca barî tsi ja chamahuahacahai quëshpi na. ¹⁷ Jabi jaboqui ë qui iriamia tsi xo toa ë tënëhaina. Naamayanaxëhi quilha ra. Iriama tsi xo. Jama, ë tënëhai quëshpi tsi copihacaxëquia toa barî no. Anomariaxëhi quilha toa i-ipaohai ca premio iquia. ¹⁸ Jatsi bësoyama tsi naa maí ca bëroria ca jahuë bo ó quëëyamaquia. Jama, mana ca jisnoma ca jahuë bo ó quëëriaquia ra bixëna. Jabi naamayanaxëhi quilha naa noqui bëroria ca maí ca jahuë bo. Jama, i-ipaohai ca jahuë bo tsi xo toa no jisyamahaina ra.

5

¹ Nicaparicana. Noho yora, naa noho oxti yoi rësono tsi yora paxa ca ë qui axëqui Dios, toa barî no ra. Ja acai ca yora ixëhi quilha, joni bá aca ca ja nomari. Toa barî tsi i-ipaohai ca yora jayaxëquia ra. ² Jabi jaboqui tsi bësoyama tsi ëësiquia, naa noho mana ca yora sahuëcatsi na. Jabiticasquia ra. ³ Jasca, toa yora sahuëhax tsoboco iyamaxëhi quilha noho shinana, Ibo bacaquë no. ⁴ Jaboqui bësoyama tsi oxti tsi ë racahai ria tsi xo toa noho yora ó tsi ë bësohaina. E qui pistia yoi quilha. Jasca, rësocasyamahi tsi ëësiquia rë. Rësocasyama xo ëa, Ibo jonox pari no. Bësoyama tsi jabiticasquia toa barî no. Rësoxoma tsi noho yora paxa ca sahuëcasquia ra. ⁵ Jabi Dios tsi xo toa ëa jabitihuacatsaina. Ja tsi xo toa ëa rohahuahi quilha toa bari quëshpi na. Jasca, jahuë Espiritu Santo ë qui ja ani quilha, ë bax ja axëhai ca ë shina-bënoyamano iquish na.

⁶ Noho mana ca yora ó pasohi tsi raquëyamaquia. Jama, noho yora yoi ó tsi bësohi tsi Ibo ya iyamapiquia rë. ⁷ Jasca, jisnoma xo noba Ibo; jama, “Ja bëtaxëquia” iquia, ja qui chitimihi na. ⁸ Raquëhaxma tsi jaha pasoquia. Ja iqui tsi ë qui jënima tsi xo toa ë rësohaina. Rësohi tsi Ibo ya ixëquia ra. ⁹ Ja tsi xo toa Ibo yoi ranihuacasmaquia ra bësoqui na. Jasca, rësoxo tsi jari Ibo ranihuacasmaquia toa jo xo na. ¹⁰ Jabi toa bari tsëquëno tsi Cristo copiti tsahoti bësojó tsi niixëqui noa noqui tëquëta copihacaxëti. Toa xo tsi noba copi bixëqui noa ra. Jatsi jia ca no anina, yoi ca no anina, tihî cabo quëshpi tsi copihacaxëhi quilha noa.

Rabënamati chani

¹¹ Jabi raquë-raquëria tsi xo toa Ibobá copihaina. Jaha tsi quinia-quiniaquia nohiria bo qui chanihi na. Jabi Ibo bax nohiria bo bëbocatsai ca ëa xo naa ra. Noho shina cahëriahi quilha Dios ra. Jasca, noho shina yoi ma cahëno mato ri. ¹² Jabi nëca tsi chaniquí tsi ëmë oquëhuacasyama xo ëa ra. Jama, xaba mato qui acasquia ë qui ma ranino. Jasca, toá ca ëa ocahuamiscanaibo quëbiti mëtsa ma ino ra. Nohiria ba tiisi, nohiria jaria, tihî cabo roha chani-chanihi quilha toa joni bo pë. “Jia tsi xo toa no acaina ra” icani quilha pë, mahitsa ja nori. ¹³ Jasca, Dios yonoco ë aria-ariahai iqui tsi yoyoxëni ca ë nori ca quëscahuacani quilha toa joni bo rë. ¿Ocamani? Yoyopiquí tsi Dios bax naa yoyo jaya xo ëa iquia, mato mëbicasquí na. ¹⁴ Jabi noqui Cristó noi-noiriahai ca shinaquí tsi jahuë yonoco aria-ariacasquia ra. Tsayacahuë. Jatiroha ca nohiria bo bax huësti ca joni rësoniquë. Ja rësokuë tsi quilha rariniquë jatiroha ca nohiria ba iti. Tobi quilha toa bëso yoi cabo, naa Cristo cahëcanaibo. Tobi quilha toa bëso yama cabo, naa Cristo cahëyamacanaibo. ¹⁵ Ja tsi xo toa no bax rësonish ca bësohtëquëmahanish ca no ranihuaxëti xo, naa noqui bëso yoi cabo. Nomë bax no bësoyamano ra. Ja tsi xo toa jatiroha cabo bax ja nani quilha. ¹⁶ Jasca, ë rarinihi

iqui tsi jamëri tsi xo toa nohiria yoati ë shina-shinahaina jaboqui ra. Chahahuanox pari tsi quiha noho noma jabi quiniá tsi nohiria tanamahi ë i-ipaoniquë rë jato cahëyoixëna. Toa quiniá tsi Cristo ri ë tanamani quiha mahitsa. Cristo ë cahëyoini ca ë quëscahua-paoniquë pë. Jama, jaboqui tocayaamaquia ra, chahahuahax na. ¹⁷ Jabi Cristó nohiria rarinamano tsi nohiria paxa ca manëhi quiha. Huinocahi quiha jahuë jabi siri. Jabi paxa ca bichi quiha ra.

¹⁸ Jabi Díos acai ca tsi xo toa no xabahamahacahaina. Cristo ini cató tsi jahuë rabëti bo noqui manëmacatsi quiha. Jasca, Díos tsi xo toa noqui rabënamati yonoco acaina ja tahëxo na. ¹⁹ ¿Tsayacanai? Nohiria bo tëquë ya tsi rabënacatsi quiha Díos, jahuë Cristó no. Ja acani ca jocha cuenta jato pasomaha tochacayamani quiha ra. Jasca, toa rabënamati chani noqui Díos aniquë yoati. Tihi ca tsi xo toa no yoaxëti cato. ²⁰ Ja tsi xo toa Cristo Chani bohái ca ëa xo naa. Noho chani tsi mato qui chanihi quiha Díos ra. Jatsi Díos ya ma rabënamahacano iquia ra. ²¹ Jabi jocha yama jahuë Cristo iniquë. Jama, no bax jahuë Cristo Díos jochahuaniquë ra, jahuë Cristo ini cató tsi jahuë mëstë no jayano iquish na.

6

¹ Jasca, Díos ya yonocobëquipama tsi mato yoba-yobariaquia. Mato noi-noiriahí quiha Díos iquia ra. Ja tsi toa ja noihai ca quima casoyamacana iquia. Mahitsa mato ja noiyamano ra. ² Jatsi Díos Chani nicapáricana:

“E qui xaba jia cató tsi mato ë nicaquë ra.

Nicaxo tsi mato ë mëbiquë toa xabahamahacati barí no”

i Díos ni quiha. Nicacapa. Jaboqui tsi mato mëbicatsi quiha Díos ra. Jaboqui tsi xo toa xabahamahacaxëti barí ra.

³ Jasca, Díos yonoco aquí tsi quinia-quiniaquia, ë qui nohiria bo quësoyamano iquish na. ¿Jato qui yoi ma ni ë acaina? Jabi, “Anoma tsi xo toa Díos yonoco ja acaina ra” i jaca mitsa ëa yoati na, Díos yonati bo qui quësocasani na. ⁴ Jama, yonocoquí tsi Díos yonati roha ë nori ca jismacasquia jatiroha ca ë acai cató no. Díos yonati xo tsi tënë-tënëquia ra. Ea nohiria bá yosipino tsi Díos yonati ë nori ca jismaquia. Ja iqui tsi ë binianiquë. Tënëhi tsi ë yosanayamaniquë. ⁵ Jasca, ë sëtiyahacanicuë; preso qui ë nanëhacanicuë; ë qui nohiria bo caxa-caxanicuë; ë yonocorianiquë; coshi ini quiha noho bëro; ë paxnanicuë; tihi tsi ë tënë-tënënicuë ra Díos yonati xo na. ⁶ Jasca, jahuë yonoco aquí tsi noho jabi jiaxëni cató tsi Díos yonati ë nori ca jismaquia naa ë acai cató no. Tsayacahuë. E yoyoyamaniquë; Díos Chani ë cahëyoinicuë; ë yosanayamaniquë; nohiria bo ë mëbiniquë. Tihi cató tsi Díos yonati ë ini ca ë jismani quiha. Jasca, ë bëta Espiritu Santo iniquë; nohiria bo ë noiyoiniquë; ⁷ ë quiyamaniquë; Díos chama ë jayaniquë; tihi ca tsi ë ini quiha jahuë yonoco aquí na. Tihi ca jabi bo tsi xo toa noho mëstë ca arma quiha, naa noho bëboti arma, noho quiniamati arma. ⁸ Díos Chani ë yoano tsi tobi xo toa ëa oquëhuacanaibo; jama, tobi ë qui caxacanaibo nori. Tobi xo toa ëa ranicanaibo rë; jama, tobi toa jia tsi ëa ocahuacanaibo nori. Jabija ca ë chanino tsi tobi xo toa ëa quiahuacanaibo rë. ⁹ Tobi quiha ë quima casocanaibo rë, jama, tobi toa ëa cahëyoihai ca chahahuacanaibo nori. Huëstima tsi ë rësopicanicuë jari bëso ë nori Díos Chani yoaxëna. Rësoti basima iroha-irohaquia, jari bëso ë nori. ¹⁰ Cohuë ë nori ca quëscahuacani quiha ra; jama, ranihai ca ë nori. Noitiria ca ë nori ca quëscahuacani quiha; nohiria bo mëbiti mëtsa ë nori. Mëquëya ca ë nori ca quëscahuacani quiha; narisyamahai ca ë nori, naa ëa Díos Chani yoahai cato.

¹¹ Jisa, noho Corintó ca rabëti bá. Bëroria tsi mato qui chaniquia ra. Mato parayamaquia chaniqui na. Jatiroha ca ë shinahai ca bërohuaquia. ¹² Jatsi mato noi-noiriahí iquia. Mato qui caxayama xo ëa ra. Jama, mato ri tsi xo toa ëa joihuacasyamahaina iquia. ¿Jëniario ëa noiyamacanai sa? ¹³ Jaha tsi mato yoba-yobariaquia rë, naa jahuë xocobo jahëpá yobahai jascaria. Ea noitsacana iquia ra, naa mato ë noihai jascaria.

Chahahuayamacanaibo ya rabënyamacana

¹⁴ Yobahi tsi Díos cahëyamacanaibo ya rabënyamacana. Jato noma jabi banahuayamacana iquia ra. ¿Jënahuariahax raca dos ca quinia bo, naa mëstëxëni ca quinia, anoma ca quinia, tihi cabo jia tsi ibëquinana? Jamëri ca xo ra. Jasca, ¿jënahuariahax raca tsëmo, huëa, tihi cabo ibëquinana? Jamëri ca xo. ¹⁵ Jasca, ¿jënahuariaxo raca dos ca ibo bo, naa Satanás, Cristo, tihi cabo ma jayana? ¿jënahuariahax raca Díos cahëyamacanaibo, chahahuacanaibo, tihi cabo rabënbëquiyoina? ¹⁶ ¿jënahuariahax raca Díos iti-itiria, mahitsa ca díos ba iti-itiria, tihi cabo no jaxcamënamana? Quiniacaxëcahuë. Bësohai ca Díos iti-itiria tsi xo noqui ra. Nicacapa. Díos yoani ca tsi xo naa:

“Noho nohiria bo ó tsi racaxëquia.

Jato bëta tsi co-coxëquia.

Jasca, jato Díos yoi ixëquia ra;

Noho nohiria yoi bo icaxēcani quiha jato ri”
i ja ni quiha.

¹⁷ Jasca,

“Jato quima tsëquēcana.

Jato bêta rabênayamacana.

Jato yoi ca jabi pi ma basino tsi mato bixëquia ra.

¹⁸ Jatsi mato Jahëpa yoi ixëquia.

Jasca, noho baquë bo, noho jahi bo, tihî cabo ixëqui mato ra”
nëa tsi Ibo chamaxëni ca nëceni quiha.

7

¹ Toca tsi noqui chaniqui Dios ra, no bêta rabênacatsi na, noho rabëti bá. Jatsi jocha quima no casoti xo ra. Noba yora, noba shinana, tihî cabo ó ca yoshihuahai ca jocha no bahuëno. Bahuëhax tsi no mësťerianano Dios yoi nicahi na. Tihî tsi xo toa noho yoba ra.

² Jatsi ëa shinacana ra. Mato bêta rabênacasquia ëa ri ra. ¿Tsayamayamacani? Tonía anoma ca ë ani nori ca quëscahuaiquî mato iquia. Jishopë. Yama tsi xo toa mato pasomaha ca ë ani ca yoi cato ra. Yama tsi xo toá ca ë yoshihuani cato. Yama tsi xo toá ca biniahuahacahax ca nohiria huëstita. Tocayamahai ca ëa xo naa ra. ³ Jabi nëca tsi chaniquia mato mëbixëna, mato qui quësoti ë nomari. Noho shina ó xo mato ra. Jaha tsi bësupiquî tsi rësopiquî tsi mato mëbiriacasquia ra. ⁴ Jasca, naa yoba quënëpama tsi bërabihamax tsi bëroria tsi mato qui chaniquia ra. Quënëpama tsi rani-raniquia, noho yoba siri ma nicani iqui na. Jasca, jaboqui anomaria tsi xo toa ëa ma ranihuahaina ra, nëa tsi tënëhi ë iquë ri.

⁵ Jabi jaboqui Macedonia mai xo ëa rë. Naa mai qui cahëhax tsi joitimaxëni ë iyamëquë rë. Anomaria ja iyamëta quiha toá ca nohiria bá ëa yosihaina ra. E bêta joi ja mëracascayamëta quiha. Jasca, ë shina-huëjënayamëquë. ⁶ Jama, cohuë pi ë no tsi Dios, naa cohuë cabo ranihuati Ibo-iboriá ëa ranihuayamëquë ë qui Tito ja raahai cató no. ⁷ Jatsi ë rani-raniyamëquë ja joquë no. Jasca, ë raniyamëquë mato yoati tsi nicahax na, ëa ja yoayamëta cató no. Jia tsi iyamëta quiha toa mato yoati tsi ja chanihaina ra. Ea ma jiscasnina, ma jochani quëshpi tsi cohuë ma iquiina, noho yoba ma banahuacasnina, tihî cabo yoati ëa ja yoayamëta quiha. Nicahax oquë tsi rani-raniquia jaboqui ra.

⁸ Nicaparicana. Jabi toa mato qui ë raani ca carta iqui tsi tanaroha pistia tsi cohuë ma iniquë mato ri iquia. Ja iqui tsi pistia cohuë ë iniquë ëa ri ra toa chani ë raquë no. Jama, ë qui jia ini quiha toa jariapari ca carta mato qui ë raanina. ⁹ Jabi ja; toa ë quënëni ca yobá mato cohuëhuaniquë pë. Jama, toa yoba iqui tsi jocha quima Dios quiri ma bësoniquë ra. Ja tsi xo toa rani-raniriaquia jaboqui. Jocha quima ma casoniquë iquia ma cohuëhuahacahai cató no. Jiaria ca cohuë tsi xo toa ra. Jaha tsi ma mëbihacarianiquë ra. ¹⁰ Jasca, Dios qui jiaria tsi xo toa jocha quëshpi no cohuëhaina ra. Toca tsi cohuëhax noba jocha quima casoqui noa ra. Jasca, Dios qui noqui mëpihi quiha toca ca cohuë, xabahamahacati. Jiaria tsi xo toca ca jocha quëshpi cohuë ra. Jama, toca tsi cohuëyamahi quiha Dios cahëyamacanaibo rë. Cohuënacani quiha pë, jato jocha bërohuhacaquë no, bërabihi na. Ja bërabiuhacacanai ca iqui tsi cohuë ca xo, jato jocha quëshpi cohuë jaca nomari. Jabi toca ca cohuë tsi xo toa tënëtiya qui nohiria bo mëpihaina. ¹¹ Jatsi mato jocha quëshpi cohuë yoati shinaparicana. ¿Toca ca cohuë mato mëbiyamayamani? Ja iqui tsi jaboqui jocha quiniaxënia xo mato iquia. Jasca, jaboqui yoi ca ma acai ca bëroriahua-casqui mato ra, toca ca cohuë iqui na. Jaboqui mato qui yoiria tsi xo jochahaina. Jasca, jocha qui Dios caxahai ca qui raquëria xo mato ra. Jënima tsi xo toa toca tsi iquiina iquia. Jasca, jaboqui noho yoba nicariacasqui mato ra. Jasca, oquënaniquë toá ca jochahuaxënia ca ma copicasni ca ri. Jaha tsi jaboqui quësohacatimaxëni xo mato iquia. ¹² Jabi toá ca jochahuaxëni cato, toá ca tënëmahacanih ca jahëpa, tihî cabo tahëxo tsi toa carta mato qui ë raani ca ma quëscahuamitsa. Jama xo. Toa carta ë quënëyoiniquë mato mëbixëna. Mato qui ja raahacani quiha ëa ma noihai ca jismati. Parayamaquia. Noho shina cahëhi quiha Dios ra. ¹³ Ja tsi xo toa ë rani-raniquë, naa ëa ma noiyoini iqui na.

Tito joquë tsi ë rani-raniquë ëa ma noiyoihai ca nicahax na. Jasca, oquë tsi ë ranihuahacayamëquë jia tsi Tito ma joihuani ca nicahax na. Ja bax ma ani ca iqui tsi jahuë shina chahahuacacani quiha. ¹⁴ Jabi mato qui Tito canox pari no tsi “Shina jiaxëni cabo tsi xo toa Corintó ca chahahuacanaibo ra” i ja qui ë ni quiha. Jabi ë parayamani ca Titó jisni quiha mato cahëxo na. ¿Tsayacana? Mato parayamaquia mato qui chaniqui na. Jabi ja ini quiha toa mato qui ë yoanina Tito yoati na. ¹⁵ Jaboqui anihî quiha mato bax ja noihaina, mato shinaqui na. Jahuë yoba ma aria-ariacasnina, raquëxo tsi jia tsi ma joihuana, tihî ca tsi shina-bënyomahi quiha iquia. ¹⁶ Jasca, jaboqui rani-raniquia ëa ri, jia tsi mato qui ë chitimiyoipihai iqui na.

8

Ranixo ofrenda acacati

¹ Jabi nêã ca Macedoniã ca iglesia bo Diós shomahuarianiquê iquia, êbê xatê bá. Diós noihai ca iqui tsi anomaria tsi xo toa ja acanaina jaboqui. Toa mato yoacasquia. ² E jonox pari no tsi quiha huêstima tsi ja tènêcaniquê Ibo bax na. Jama, tènêhax raniquí tsi noitiria ca nohiria bo ja mēbicasani quiha ra. Jaha tsi jaboquí ofrenda acasani quiha biniahai ca nohiria bo qui. ³ Mato parayamaquia. Anomaria tsi xo toa Ibo bax ja acascanaina iquia. Biniãqui ri tsi quiha jari ofrenda ja acahitaquê pa, naa Jerusalén ca noitiria cabo qui. ⁴ “Jodioba maí ca chahahuacanaibo mēbiriacasqui noa, noqui ri” i ê qui jaca itaquê pa. ⁵ Jatsi anomaria tsi xo toa ofrenda ja acahitahana ra. Jaha ê pasohai ca huino quiha. Jabi jariapari tsi Ibo Jesu chama qui jamê ja mēacahitaquê jahuê yoba nicaxêna. Jaquirêquê, Dios shinaná tsi quiha ê qui jamê ja mēacahitaquê ra, noho yoba axêna. ⁶ Anomaria tsi xo toa ja acahitahana iquia. Jatsi ja acahitaha ca ofrenda jisi tsi mēri tsi mato qui jahari Tito raacasquia ra, ma chitahêhuani ca yonoco ma jatihuano. Jabi mato xêrêquê Tito no tsi çofrenda ati ma chitahêhuayamayamani, noitiria cabo bax na? Toa nicaquia. Jatsi jaboquí bacahi quiha Tito ra, toa ofrenda jatihuati mato mēbixêna. ⁷ Anomaria tsi xo toa ma acaina Ibo bax na iquia ra. çIbo qui chitimiriayamayacanaí? çNohiria bo tiisimati mētsayamayacanaí? çDios Chani cahêriayamayacanaí? çNohiria bo mēbiriacasayamayacanaí? çEa noiyamayacanaí? Tihi ca tiisi bo jaya xo mato iquia. Ja iqui tsi ma huashiyamano ra ofrenda aquí na.

⁸ Nêca tsi quênêpama tsi “Ofrenda acahuê ra; acahuê ra” iriyamaquia mato qui. Jama nohiria bo pi noyoiquí tsi jato ma mēbixêti xo iquia, ofrenda ma acai cató no. Ja tsi xo toa nêã ca chahahuacanaibá acai ca ofrenda yoati mato yoaquia, jascaria ca ma ano mato ri. Jatsi jaboquí ma noyoihai ca jismacana. ⁹ çJapa noba Ibo Jesucristó noqui noiyama-yamani? Noixo tsi jahuê oquê, jahuê jahuê bo, tihi cabo ja jisbêrianiquê ra noitiria ca joni manêxêna, noqui mēbicatsi na. Shinacana. Tihi ca tsi no bax ja ani quiha, no shomahuariahacano iquish na.

¹⁰ Jaboquí mato yobapama tsi oquê tsi xo toa ofrenda ma jatihuahaina iquia, naa xêni huêtsa catiati ma chitahêhuani cato. Jabi jariapari ca noitiria cabo bax ofrenda acanaibo ma iniquê iquia. Jasca, noitiria cabo ma mēbicasni quiha. Jiaria quiha. ¹¹ Jatsi acahuê iquia. Jaboquí tsi toa ofrenda jatihuahacaxêti xo ra. Jabi toa ofrenda ma aria-ariacasni quiha. Jaboquí ma catiariano, ma ariacasni jascaria. Jatsi ma jaya ca quima Dios qui ma ano ra. ¹² Jabi ofrenda Dios qui acasqui mato tonia. Jatsi ma jaya ca quima Dios qui pi ma ano tsi mato qui ranixêhi quiha Dios ra. Jasca, mēquêya pi ma no tsi jaha pasoyamahi quiha.

¹³ Jabi noitiria cabo bax ofrenda aquí tsi ma biniayamano iquia. Quiniacaxêcahuê ma narisyamano mato ri. Jasca, ja narisyamano jato ri. ¹⁴ Jaboquí huêstima ca jaya xo mato iquia, jato mēbixêna, ja narisyamano iquish na. Jascaria pi xêni huêtsa ma biniano tsi mato mēbixêceni quiha jato ri, huêstima ca jayapiquí na. Toca tsi yamaxêhi quiha toa ma naris-haina. ¹⁵ Jabi “Tocaxêti xo” ii quiha Quênêhacanish cabo. Moisés tiyá tsi narisyamani quiha toa nohiria bo, naa maí ca jahuêcara ca piti mapari jasca ca ja catiacaquê no. Catiaxo tsi piti narisyamani quiha huêstima ca jayanish cato. Jasca, narisyamani quiha toa pistia ca catiahai ca ri. Yama ini quiha toa ja nariscanaina ra.

Corinto qui Tito raahacanina

¹⁶ Jabi mato shina-shinaquí Tito ra, naa mato yoati ê shinahai ria. Mato mēbiriacasni quiha iquia. Ja quêshpi tsi Dios qui “Gracias” iquia. ¹⁷ “Jahari Corinto yaca qui mi bacano” i Tito qui ê quê tsi “Jo” i ja itaquê ra. Ja cacastapini quiha mato mēbicatsi na. Jaboquí mato qui shishoxêhi quiha, cati ó quêêhi na. ¹⁸ Jasca, Tito ya nêã ca xatê huêtsa raaxêquia, naa nêã ca Dios Chani yoati cahêxêni cato. ¹⁹ Naa jasca ca joni iglesia bá bini quiha Jerusalén qui ê bêta xo ofrenda boti, naa no caxêquê no. Jabi naa ofrenda noqui acacani quiha Ibo Jesucristo oquêhuahacano iquish na. Jasca, jismahacaxêhi quiha jato no mēbicatsaina. ²⁰ Jabi quinia-quiniaquia toa ofrenda otohí na, nohiria bo ê qui quêsoyamano iquish na. ²¹ Ja tsi xo toa quinia-quiniãxênia ca êa xo naa, jia roha ca axêna. Ibo Jesu, nohiria bo ri, êhi cabo ranihuacasquia, ê acai cató no.

²² Jasca, naa dos ca joni bo ya tsi joni huêtsa raquia, naa nêã ca Dios yonoco ariariacatsai cato ra. Huêstima tsi naa joni tanahamahacani quiha Dios yonoco aquí na. Jabi anomaria tsi xo toa ja mēbicatsaina iquia. Jaboquí mato shinaquí tsi mato mēbicatsi quiha jaa ri. ²³ Jatsi, “çTsohuêcara ni naa joni bo sa?” i pi toá ca chahahuacanaibo no tsi jia tsi jato quêbicana. Quêbihax, “Nêã xo Tito, Pablo rabêti. Jatsi nêã xo dos ca joni huêtsa bo, naa Dios oquêhuacascanaibo. Iglesia bo tsi xo toa noqui jato raati ibo-iboria” i jato qui cana. ²⁴ Jasca, mato qui ja shishocano tsi jato mēbicana, noiquí na. Jato pi ma mēbiriano tsi jato ma noihai

ca cahëxëhi quiha nëá ca iglesiá cabo ri. Jasca, mato qui ë ranihai ca cahëcaxëcani quiha jato ri, nicaxo na.

9

¹Jabi noitiria ca Jerusalén ca chahahuacanaibo qui no bohái ca ofrenda yoati mato qui ë quënyëamaxëti xo iquia. ²Tonia ofrenda acasqui mato ri jato mëbixëna. Ja tsi xo toa jato ma mëbicasni ca yoati tsi yoa-yoaquia nëá ca Macedoniá ca xatë bo qui. Yoaxo, “Huësti ca xëni no tsi ofrenda Acaya maí ca chahahuacanaibá acasni quiha ra” i nëá cabo qui quia. Jatsi ma acasni ca nicahi quiha nëá cabo ra. Nicaxo tsi Jerusalén ca noitiria cabo mëbiriacasxëcani quiha jato ri jaboqui ra. ³Jatsi jaboqui Tito, dos ca joni bo, tihí cabo mato qui raaxëquia, mato yoati tsi mahitsama noho chani nori ca jato jismaxëna. Jabi mato qui cahëhax tsi mato ofrenda bití ó pasocaxëcani quiha, jato ë yoahai ca jascaria. ⁴Jatsi quiniacaxëcahuë. Ofrenda pi ma jayamano tsi bërëbixëqui noa ra, ë bëta nëá ca Macedoniacabo joxëmitsa iqui na. Jasca, bërëbixëqui mato ri, ofrenda jayamapihi na. ⁵Ja tsi xo toa mato qui naa joni bo pari rëquë raaquia. Mato mëbicasni quiha ra, mato quima toa ofrenda catiäxëna, naa ma acasni jascaria. Toca tsi rohahuahacaxëti xo mato ofrenda ë joquë no. Tocapimano tsi bërëriaxëhi quiha ma acatsai ca shina jiaxëni cato ra. Jama, ofrenda pi acasyamaquí tsi ma ayamaxëti xo iquia.

⁶Noho yoba shinaparicana ofrenda ma aquë no. Mishni-mishniroha ca tësaxëhi quiha ichariama ca banahai cato ra. Jasca, huëstima ca bëro banahai ca jascaria tsi shomahuar-iahacaxëhi quiha toa ofrenda jia ca acatsai cato, nohiria bo ja mëbicasquë no. ⁷Jatsi ofrenda anox pari tsi shinaparicana mato tëquëta. Jabi ofrenda acai cató tsi cohuëpiquí tsi ayamacana ra. Jasca pi nohiria ofrenda acasyamano tsi jato amayamacana ra. Ofrenda acatsai ca noihi quiha Dios ra. ⁸Noixo tsi mato shomahuariati mëtsa xo Dios ra, ja qui ma aquë no. Mato ja shomahuano tsi narisyamaxëqui mato iquia. Jatsi huëstima ca jayaxëqui mato oquë ca yonoco axëna. ⁹Tocaxëti xo ra, naa Quënëhacanish cabá yoani jascaria. “Huashiyamaquí tsi noitiria cabo qui ariahi quiha Dios noihi cato. Jasca, ja acai ca jia ca shina-bënopistiyamariäxëhi quiha Dios ra” ii quiha ra.

¹⁰Jatsi jaha ma quëëhai ca bëro tëquë mato qui axëhi quiha Dios. Mato banati bëro, mato piti mapari, tihí cabo ati ibo-iboria xo. Axo tsi mato yonoco shomahuariäxëhi quiha tësätiria ca ma jayano iquish na. Tocaxëhi quiha Dios ra, ma huashiyamaquë no. ¹¹Mato rico-ricorihuaaxëhi quiha. Narisyamahi tsi jatiroha ca xabacá tsi ofrenda ati mëtsariäxëqui mato ra. Jasca, mato qui noho yoba iqui tsi shomahuariäxëhi quiha toa mato ofrenda bicaxëcanaibo ri. Bichi tsi Dios qui “Gracias” iria-iriäcaxëcani quiha ra. ¹²Jatsi shinaparicana. Ma acai ca ofrenda iqui tsi mëbiriahacaxëhi quiha noiti-noitiria cabo. Jasca, toa ma acai ca ofrenda iqui tsi anomariäxëhi quiha toa Dios qui “Gracias” iquiina. ¹³Jasca, mato ofrenda iqui tsi mato jabi jia ca jiscaxëcani quiha Jerusalén ca nohiria bo. Cristo Chani ma chahahuayoihaina, ma huashiyamahaina, jato ma mëbiriacatsaina, tihí cabo jiscaxëcani quiha ofrenda ma acai cató no. Jatsi rani-ranicaxëcaqui. Ranixo tsi Dios oquëhuariäcaxëcani quiha mato iqui na. ¹⁴Jasca, mato bax bëhoxcaxëcani quiha ra, mato bëta rabënbëquicatsi na. Tocacaxëcani quiha ra, Diós mato mëbiriaha ca jisish na. Mato ja mëbihai iqui tsi ma huashiyamahai ca jiscaxëcani quiha. Iquë ra. ¹⁵Jatsi Dios qui “Gracias” inono ra, no bax ja ani ca xabahamati quinia quëshpi na. Yoanoma tsi xo toa no bax ja acaina ra.

10

Chama Pablo jayanina Dios Chani yoati ibo iti

¹Jaboqui ëa yoi, naa mato qui yoixëneria ca bëräberia ca Pablo nicacana iquia ra. Jabi tobi quihá toa chama yama ca ë nori ca quëscahuacanaibo ra. “Ishima xo Pablo, noqui shishohi na” icani quiha. Jasca, “Roamixëneria xo, noqui basihax na” i mato qui cani quihá tonia. Jabi toca ma xo ëa ra. Ja tsi xo toa ishimaria ca Cristo jascaria tsi jaboqui mato qui chanicasquia. ²Jariapari tsi quiniacaxëcana iquia ra. Mato qui joquí tsi mato roacasyama xo ëa ra. Jama, tobi quihá toa Dios cahëyamacanaiba jabi ë jaya ca quëscahuacanaibo rë. Jabi toa nohiria raahati ó pasoquia ra, mato qui johax na. ³Jabija; ëa ti tsi xo toa chama yama ca joni. Jama, nohiria ba planes, nohiria ba quinia bo, tihí cabá tsi nianayamaquia. Yoixëneria ca jocha pasomaha nianapama tsi zjënahuariäxo raca jato quinia bá tsi no bëbona? ⁴Noqui chahahuacanaiba arma bo, naa nianati bo tsi xo jamëri; Dios cahëyamacanaibá-na jasca ca jaca nomari. Dios chama jaya xo noba arma bo ra. Toa arma bá tsi Yoshini iti-itiria bo quëyoti mëtsa xo noa iquia ra. ⁵Jatiroha ca Dios pasomaha ca quëyoquia ra. Jishopë. Tobi toa Dios pasomaha ca shinacanaina. Tobi toa Dios tiisi pasomaha ca chanicanaina ra. Tihí ca shina yoi bo bëboti mëtsa xo ëa ra, Dios chamaxëni ca arma bá no. Bëboxo tsi jatiroha ca toca

ca shinacanaibo, chanicanaibo, tihí cabo Cristo qui mëpixëquia ra, ja huësti ca nicamaxëna. ⁶ Jasca, joquí tsi toá ca Dios Chani nicatimaxëni cabo tëquë copixëquia ra, noho yoba ma nicayoiquë no.

⁷ Nicacapa. Ea tsayaquí tsi chama yama ca ë nori ca quëscahuahi quiha toá ca ëa pasomaha cabo ra. Tonia jato qui yoiria tsi xo toa noho jaria, noho chani, noho jabi rë. Jasca, ëa oquëria ca jaca nori ca quëscahuacani quiha, “Cristo chama-chamaria jaya ca noqui xo naa” iquiina. Jatsi ja shinaparicano iquia ra. ¿Jënahuariahax Cristo chama mëquëya ca ë ina? Jabi ë qui ri Cristó jahuë chama aniquë ra. ¿Tsayakanai? Anomaria tsi xo toa ëa ja shinacanaina iquia. ⁸ Cristo chama jaya xo ëa ra. Jabi naa chama ë qui acacani quiha mato chamahuati, mato yoshihuati nomari. Jabi toa chama qui bërabiyamaquia. Toa mato yoacasquia ra. E qui jiaría xo toa chama ra. ⁹ Tihí tsi quënëquia chama jaya ca ë nori ca ma cahëyoino, noho carta ma jisquë no. ¹⁰ Jishopë. “Ja quënëhai ca carta bo chahahuayamacahuë” i mato qui cani quiha toá ca huësti huësti cabo. “Chamaxëni tsi xo toa ja quënëhaina; mahitsa ca ja nori. Tsayacahuë, ja joquë no. Chama yama ca joni tsi xo naa ra. Yoiria tsi xo toa ja chanihaina” i mato qui cani quiha pë. ¹¹ Jabi basi ë no tsi ë quënëhai ca jamëri ca ë nori ca quëscahuahi quiha ëa pasomaha cabo. Jama, tsayacahuë. Mato bëta ë no tsi jamëriyamaxëhi quiha toa ë axëhaina ra mato ó xo na. Coshirixëquia ra, noho carta bo jascaria.

¹² Jasca, naa carta quënëpama tsi “Ea ti tsi xo toa oquë-oquëria” i mato qui yamaquia, naa ëa pasomaha cabo jascaria. Bërabiria tsi xo toa toca ca chanihaina ra. Jabi ëa oquë-oquëria jaca nori ca quëscahuacani quiha pë. Jatsi ja acanai ca tanamaquí tsi jato medida yoi ca acani quiha pë, jato yonoco yoi ca tanamaxëna. Tanamahax tsi ranicani quiha pë, jia ca jato yonoco nori ca quëscahuahi na. ¹³ Jama xo ëa ra. Quinia-quiniaquia ë acai ca yonoco yoati tsi chanihi na. Diós ë qui ani ca medidá tsi tanamahacahi quiha ë ani ca yonoco tëquë iquia. Toa yonoco yoati tsi mato qui chaniparicasquia ra. Jabi, ¿mato tana tsi jariapari ë cayamayamani, Dios Chani ya? ¹⁴ Tana tsi mato qui caxo tsi quiha Dios medida ë niniyamaniquë mato qui caquí na. Toa yonoco Diós ë qui ani quiha. Tëtëcaria xo Dios medida ra. Ja iquí tsi Dios Chani ya tsi mato tana tsi ë caniquë Cristo Chani yoaxëna. Jatsi ¿ë cho ja bëyamayamacani, naa mato ó ca Dios Chani yoacanaibo? ¹⁵ ¿Jabi jia ma ni toa mato ó ca yonoco ja acanina? Quiniahax, “E acai ca tsi xo naa” iyamaquia. Anoma quiha. Jasca, mato ó ca tsi Diós ë qui ani ca yonoco anihuati ó pasouquia, jia tsi Cristo tiisi ma cahëyoiquë no. Tsayacahuë. Dios medida xara tsi chitëcasquia jahuë yonoco aqui na. ¹⁶ Jabi mato ó ca yonoco pi anino tsi jaha ë quëëhai ca tsi xo toa nohiria huëtša bo qui Dios Chani bohaina ra. Mato oquëri ca nohiria bo qui cacasquia ra. Jabi Dios Chani yoahacahai ca qui cacasyamahai ca ëa xo naa ra, jató-na iti ja nori iqui na. Toa qui caapiquí tsi ja acanai ca ë ibohuamitsa rë, “E acai ca tsi xo naa” iquiina. Anoma quiha. ¹⁷ Jarohapa tsi noba yonoco yoati tsi chaniqui tsi Dios roha ë oquëhuati xo iquia. ¹⁸ Jasca pi Diós ë acai ca yonoco shomahuano tsi noqui bëroriaxëhi quiha toa ë qui ja ranihaina. ¿Jënahuarixo raca noho yonoco Diós shomahuana?, “Jiaría tsi xo naa ë acaina” i ë quë no.

11

Mahitsa ca Dios Chani chitahëhuati ibo bo

¹ Jarohari tsi ëa yoati tsi chanixëquia pë. Jia tsi ëa nicaparicana ra, naa noho yoyo pistia mato ë yoaquë no. E qui yosanayamacana. ² Yoaquí tsi mato shina-shinaquia ra, naa jahuë ahui ranohai ca bënë jasca cato. Jabi mato ó bësoriaquia, naa Diós no nohó bësohai jascaria. Jabi Cristo qui mato ë aniquë ra, mato ja otono, naa jahuë jahi bënë ti ca qui jahëpá jahuë jahi jiaría ca acai jascaria. ³ Jabi jaboqui jia tsi xo toa Cristo ma nicacatsaina iquia. Jama, Cristo quima ma casomitsa iquia xaba huëtšá no. Toa shina-shinaquia ra. ¿Jabi ronó Eva parayamayamani? Jascaria tsi ¿mato parayamayamaxëhi ni sa toá ca parahai ca tiisimacanaibo? ⁴ ¿Jabi mëri tsi naa jobëna ca tiisimacanaibo ma chahahuayamayamani? Jishopë. Jamëri ca Jesu, naa ë yoani ca quirima ca mato yoacani quiha pë. Jasca, Espiritu Santo yoi, Dios Chani yoi, tihí cabo ma biyamaniquë ra jato qui nicaquí na. ⁵ ¿Ea oquë-oquëria ni toa mato jobëna ca Chani chitahëhuati ibo-iboria bo pa? ¿Jënahuariahax raca ëa oquë ca ja icana ra? ⁶ Jabi Chani yoati cahëxëni ca ë iyamamitsa; jama, Dios tiisi cahëxëneria ca ëa xo naa ra. ¿Jatiroha ca quiniá tsi toa tiisi mato ë jismayamayamani, mato bëtaquí na?

⁷ Jasca, Dios tiisi mato qui yoaquí tsi mato parata ë biyamaniquë ë tiisimahai ca quëshpi na. Tonia mato qui yoi tsi xo toa mato ë cobrar-ayamahaina iquia ra. Tonia ë jochaniquë ra, tochahi na. ⁸ Jasca, mato xërëquë xo tsi Dios yonoco ë ano tsi iglesia huëtša bá ë qui parata raaniquë ëa otoxëna. Jishopë. Jato parata ë yomani quiha mato mëbixëna ra. ⁹ Nicaparicana. Toa xo tsi Dios Chani mato tiisimapama tsi ë biniarianiquë rë. Toatiyá tsi ¿mato parata ë baani? Ayamaniquë ëa ra. Jama, Macedonia quima ax bëcanish ca xatë bá ëa otoniquë. Ja iquí tsi mato ó xo tsi ofrenda ë bënayamaniquë ra, mato yosanamacasyamaquí

na. Jascaria tsi tocaxëquia, xaba huëtsa mato qui è shishotëquëxëquë no. Mato parata bicasyama xo èa ra. ¹⁰Mato parayamaquia. Cristo tsi xo toa èa raati ibo-iboria. Copixoma tsi Dios Chani yoaxëquia ra. Noho jabi quiha. E qui jia tsi xo è tocachaina ra. Ja tsi xo toa toá ca iglesia bo, naa Acaya cabo quima parata biyamaxëquia è tiisimahai ca quëshpi na. ¹¹Jabi noqui noiyamaquí tsi noba ofrenda bicasyamahai ca Pablo nori ca ma quëshahuamitsa. Jama xo. Mato noiyoiquia. Toa cahëhi quiha Dios. ¹²Jama, quinia-quiniaquia. Dios Chani yoaquí tsi mato ofrenda bicasyamaxo èa ra, èa pasomaha cabo iqui na. Mato ofrenda pi è bino tsi “Paratá-naxëni xo Pablo ra” icaxëcani quiha iquia. Jishopë. Toa xaba jato qui acasyama xo èa ra. Ea jascaria tsi Ibo bax yonococasyama ca xo, parata ó quëëmish-hi na. ¹³Dios Chani chitahëhuati ibo yoi bo ma xo toa joni bo iquia. Quiacani quiha jato yonoco yoati na. Jato yoixëni ca jabi rarinamacani quiha pë, Dios Chani chitahëhuati ibo-iboria bo jascaria jisiquixëna. ¹⁴Jatsi ratëyamacana. ¿Jascaria tsi jahuë yoixëni ca jabi Satanás rarinamayamayamani, huëhai ca ángel jascaria tsi ja jisiquiniquë no? ¹⁵Jabi tocacani quiha Satanás yonati bo ri. Rarinacani quiha jato ri, jia ca acanai ca nohiria jascaria jisiquixëna. Jama, ja acanai ca quëshpi tsi copihacaxëhi quiha toa nohiria bo ra.

Ibo bax Pablo tënënina

¹⁶Jabi nëca pi èa yoati è chanino tsi “Yoyoxëni xo Pablo ra” ¿ii ni mato sa? Toca pi quëshahuacá tsi noho yoyoxëni ca chani pistia nicacahuë. Yoyohi tsi mishni mishni noho yonoco yoati tsi chanicasquia èa ri pë, naa èa pasomaha cabo chanihai jascaria. ¹⁷Nëca tsi chanipama Ibo quima ca chani ma xo naa mato è yoacatsaina. Yoyo pistia tsi xo naa è yoaxëhaina rë. ¹⁸Jabi ja acanai ca tëquë yoati tsi chanicani quiha huëstima ca èa pasomaha cabo, jamé oquëhuacatsi na. Jatsi jaboquí tocaxëquia èa ri pë. ¹⁹Jishopë. Toa yoyoxëni cabo qui yosanayamaquí mato pa. Tonia mato qui jiaria ca xo toa ja acanaina iquia. Jatsi èa, naa huësti ca yoyoxëni ca huëtsa ma nicaparino, mato cahëxëni cabá. ²⁰Tsayacahuë. Mato yonacani quiha. Mato biniahuacani quiha. Mato jahuë bo mëbicani quiha. Mato qui nomacani quiha. Mato bëpashacani quiha. Tocajacano tsi jato tënë-tënëquí mato ra. Jato qui raniquí mato pa. ²¹Jishopë. E bërabiniquë rë tocati.

Jamé pi ja oquëhuacascano tsi tocati cahëquia èa ri, naa yoyoxëni ca jascaria. Tsayacahuë. Jaboquí bërabiymaxëquia ra, jato jascaria chaniti. ²²“Jodio yoi bo xo noa ra” ¿icahi ni? Jatsi, toca xo èa ri. “Abraham yamaba chahitaxocobo xo noa” ¿icahi ni? Jatsi, toca xo èa ri. ²³“Cristo yonati bo xo noa ra” ¿icahi ni? Jatsi oquëria ca yonati ca èa xo naa ra. Jishopë. Yoyoxëni ca chanihai jascaria tsi xo naa è chanihaina rë. Jariapari tsi jato yonoco oquë tsi xo toa è yonocohaina iquia. Jasca, jato oquë tsi xo toa preso qui è nanëhacanina ra. Jasca, jato oquë tsi xo toa è rashahacanina ra. Jasca, jato oquë tsi rësoti basima è ini quiha. ²⁴Cinco tsi jato huacapí tsi jodioba chama bá èa rashani quiha. Copiquí tsi treinta y nueve ca sëquë è qui ja acani quiha. ²⁵Jasca, tres tsi quiha carayanabá èa rashaniquë jato jihuí no ra. Jatsi huësti tsi nohiria bá èa aquë aniquë maxaxá no. Jatsi tres tsi èa bëhai ca barco jëtëquëniquë. Huësti tsi quiha ia nëpax tsi è nononiquë jatiroha ca bari no. ¿Tsayacanaí? Tihí ca tsi è tënë-tënëniquë Ibo bax na. ²⁶Jasca, raquëria è cohai iniquë. Tobi ini quiha ani bo è shitahaina. Tobi ini quiha bahí ca yomacanaibo. Jasca, raquëria ini quiha toa è acasni ca jodiobo, carayanabo. Raquëria ini quiha yacatá tsi racahaina; jasca, nihi, ia bo, tihí cabo shitahai ri. Jasca, mahitsa ca chahahuacanaibá èa yosini quiha. ²⁷Jasca, yosaria ca yonoco è aniquë. Huëstima tsi oxanoma è ini quiha. E paxnani quiha. E tëshinani quiha. Huëstima tsi oriquiti, racati, sahuëti, tihí cabo è narisni quiha. Tihí ca tsi è tënëniquë ra. ²⁸Jarohapa tsi tobi ini quiha toa jatiroha ca bari tsi iglesia bo tëquë è shina-shinahaina, jato otocasquí na. ²⁹Japi tsohuëcaracá yoi ca ano tsi cohuënaquia ra. Tsohuëcara pi jochano tsi tënëriaquia ra. Jato tëquë mëbiriacasquia jato noiquí na.

³⁰¿Tsayayamacanaí? Chama yama ca èa xo naa ra. Toa mato yoaxëquia, è tënëni ca yoati tsi chaniquí na. ³¹Mato parayamaquia. E tënëni ca tëquë cahëhi quiha Dios, naa noba Ibo Jesucristo Jahëpa ra. Oquëhuahacati ca tsi xo toa ra. ³²Tonia noho jabi tsi xo toa Ibo bax tënëhaina iquia. Toca tsi è chitahëniquë chahahuahax na. Damascó tsi è no tsi chamachamaria Aretas nama ca gobernador èa acasni quiha. Jatsi yacatá ca caiti bo ó tsi jahuë soldado bo ja janani quiha, è qui tsamimaxëna. ³³Jama, pané ca xëa pistia nachohax è paxaniquë, cacano tsi èbë xatë bá mai qui èa botëmaniquë no.

12

Pablo tënëmënina

¹¿Jabi Dios bax è ani ca jahuë bo yoati rëtsaxëhi ni èa rë? Mahitsa ca xo; jama, jari yoaxëquia. Jaboquí Dios èa jismani ca jahuë bo, è tënëmënina, tihí cabo yoati tsi mato yoaxëquia. ²Naama tsi quiha, naa catorce año tsi è tërohacani quiha Dios itiria ca qui. ¿Noho yora yoi tërononi sa? ¿Noho shina roha ma ni? Toa cahëyamaquia rë. Cahëhi quiha Dios roha.

³ Jabi Dios itiria qui è tërohcacani quiha itëquëquia parahaxma. ¿Noho yora tërononi ma ni? ¿Noho shina roha ma ni? ¿Jënahuariaxo è cahëyoina? ¿E tënamëni ma ni? Cahëhi quiha Dios roha. ⁴ Jatsi quiha mana qui cahëxo tsi quiha anomaria ca chani è nicaniquë. Yoanoma ini quiha toa è nicanina iquia. Jiaría quiha. ⁵ Jama, ocapihëni ca yoapama tsi è bax Diós ani ca roha yoaxëquia, ja oquëhuahacano iquish na. Jabi ëa ti tsi xo toa mahitsa cato. Chama yama ca ëa xo naa iquia ra. ⁶ Jabi è qui bëroria tsi xo toa jia tsi ëmë yoati tsi è chanihaina. E tënamëhai ca yoati pi è chanino tsi yoyoxëni è nori ca ma quëscahuamitsa. Jama, tocapihi tsi yoyoyamaquia, jabija ca è yoahai quëshpi na. Jatsi quinia-quiniaquia, oquë-oquëria ca è nori ca ma shinayamano. Noho chani, è anina, tihì cabo oquë è nomari ca ma cahëno.

⁷ Jabi anomaria ini quiha toa mana xo Diós ëa jismanina. Jatiroha ca nohiria bo qui è yoacasni quiha. Jatsi jahuëcara ca pahë, naa moxa pahë jascaria ca è qui acacaniquë, ëmë è oquëhuayamano iquish na. Yoshini raahai ca pahë jascaria ja ini quiha. E qui ja acacani quiha ëa tënëmati. ⁸ Jatsi tres tsi quiha Ibo è nicaniquë, naa noho yora ó ca pahë ja mëbino. Ayamahi quiha. ⁹ Jama, Ibobá ëa quëbiniquë: “Mia mëbixëquia. Noho chama narisyamaxëqui mia” iquina. Jasca, “Chama yama pi mi no tsi oquë-oquëria tsi xo toa noho chama mi nohó no” i è qui ja ni quiha. Ja tsi xo toa rani-raniquia è tënëquë no. E qui jia tsi xo toca tsi chama yama ca iquiina. Japi noho chama yoi jayama ca è no tsi nohiria bo qui bëroriaxëhi quiha Cristó ëa mëbihaina ra. ¹⁰ Jaha tsi è qui jënima tsi xo chama yama ca iquiina. Jasca, rani-raniquia pa, Ibo tahëxo nohiria bá ëa ocahuquë no. Jatsi è qui jënima tsi xo toa è biniahaina, è tënëmahacahaina, ëa nohiria bá yosihaina. Ibo bax ocapihëno tsi ëa mëbiriaxëhi quiha Cristo, oquë tsi jahuë yonoco è ano.

Corintó ca chahahuacanaibo Pabló shina-shinanina

¹¹ Yoyoxëni ca è iquë rë, nëca tsi mato qui chanixëna. Mato shina ri tsi xo iquia, Ibo bax è ani ca ma cahëyoini iqui na. ¿Jënirixo tsi ëa ma mëbiyamayamani? ¿Jëniriahax “Jia tsi xo toa nëá ca Pabló anina” i jato qui ma yamani rë? Jabi chama yama ca è imitsa; jama, ëa oquë ma xo toa mato qui bëcanish ca Dios Chani chitahëhuati ibo-iboria bo iquia ra. ¹² Nicacahuë. Dios Chani chitahëhuati ibo yoi ca ma jisniquë ra, mato bëta è iquë no. Yosanaxoma tsi ¿jisti-jistiria bo è ayamayamani mato xërëquë xo na? ¹³ Jatsi ¿jahuë nariscanaì sa? Toa cahëcasquia ra. Tonia yosaria xo mato, mato ofrenda è biyamani iqui na. Oca xo tia. Jishopë. Tonia ja tsi xo toa yoi ca è anina iquia mato caxahuaxëna. Jaha tsi ëa shinacahuë.

¹⁴ Jaboqui mato qui shishocasquia ra. Jabi tres tsi xo toa mato qui è shishocasnina. Mato qui pi shishotëquëquí tsi mato biniahuacasyamaquia. Mato parata, mato jahué bo, tihì cabo ó quëëyamaquia. Jama, jaha è quëëhai ca tsi xo mato yoi ototi. Tsayacahuë. ¿Jato nabo ototi ni xocobo pa? Ayamacani quiha. Xocobo ototi ibo-iboria tsi xo toa jato nabo ra. Jascaria tsi mato jahëpa yoi è nori iqui tsi mato è otoxëti xo ëa ri. ¹⁵ Ja tsi xo toa ranixo tsi noho parata, noho chama yoi, ëmë yoi, tihì cabo aapiquia mato mëbixëna. ¿Jënirixo tsi mishni mishni roha tsi ëa noicanai sa, mato è noiriaquë no?

¹⁶ Jishopë. Tobi quiha mato ó ca quiahuacanaibo rë. Shishoquí tsi ¿mato è biniahuani pa? “Paraxo noba parata bichi quiha Pablo” ¿iyamayamacahi ni? Jishopë. ¹⁷ ¿Jënahuariaxo mato è biniahuani? Ea yoacahuë. ¿Mato qui è raani ca joni bá mato biniahuani pa? ¹⁸ Toa nicaquia. Mato qui Tito cani quiha, “Mi cati xo” i ja qui è quë no. Jasca, ja bëta xatë huëtša è raani quiha mato ja mëbino. Jaboqui ëa yoacahuë. “Noqui Titó biniahuaniquë pë, ganancia acasquí na” ¿ii ni mato sa? ¿Jënahuariaxo toca tsi ma shinana? Anoma quiha. Mato bëta racahi tsi ëa jascaria ja ini quiha. Mato ja parayamani quiha. Noba jabi tsi xo toa ra, nohiria bo mëbicastsi na.

¹⁹ Jabi ëa mato è noimacatsai ca quëscahuacani mato tonia. Jishopë. Tocayamaquia ra, Cristo chahahuahai ca è nori iqui na. Dios yoi bësojó tsi chaniquia ra. Dios roha tsi xo toa ëa copiti ibo-iboria ra. Jatsi nicaparicana, noho rabëti bá. Jatiroha ca è acai cató tsi mato mëbiriacasquia, oquë ca chahahuacanaibo imano iquish na. ²⁰ Jama, jaboqui pi mato qui shishohi tsi mishni mishni tsi mato qui raquëquia rë. Shishoquí tsi ¿jahuë jixxëhi ni ëa sa? Jasca, ¿jahuë ó pasohi ni mato ri, è quima sa? Toa shina-shinaquia ra. Jabi Ibo bax ma bësohai ca jiscasquia joxo na. Jama, ¿toá ca joi mëracanaina, nohiria bo qui ma yosanahaina, ma caxahaina, tihì cabo jixxëhi ni ëa sa? Jasca, ¿toá ca huashicoxëni cabo, ranimixxëni cabo, jamë oquëhuamixxëni cabo, pacots-huaxëni cabo, tihì cabo jixxëhi ni ëa sa, è joquë no? Tihì tsi shina-shinaquia mato yoati na. ²¹ Ja tsi xo toa mishni mishni tsi raquëpquia mato qui shishoxëna. Tonia mato bësojó tsi Diós ëa bërabihuamitsa iipiquia ra. ¿Mahitsa mato è tiisimayamayamani sa? Toa shinaquia ra. Tocapijano tsi cohuë-cohuëriaxëquia rë. ¿Jari toá ma ni toa jato jocha quima casoyamanish ca anoma ca chotamixxëniroha cabo ra? Toa shina-shinaquia ra.

13

¹ Jabi mato qui ë cahëno tsi tres ixëhi quiha toa mato qui ë shishohaina. Jaboqui mato qui ë shishoti xo ra. Jatsi copihacaxëti xo toá ca jochamixëneria cabo ra. Tsohuëcara qui pi no quësocasno tsi tobixëti xo toa dos, tres ca tsayahax cabo, “Jabija xo” iti. ² Mato bëtaqui tsi dos tsi mato ë yobaniquë, toá ca jochamixëneria cabo ma copino. Jaboqui tres tsi xo toa ë yobahaina ra. Jabi siri tsi jochanish cabo, jochabëna cabo, tihi ca jochamixëneria cabo copixëquia ë joquë no. Paxayamacaxëcani quiha iquia. ³ Jama, “Jishopë. ¿Jënahuariaxo noqui ja copina? ¿Cristo chama jayahi ni? Jahuë chama noqui ja jismaparino ra” ¿ji ni mato sa? Jatsi quiniacaxëcahuë. E nohó tsi Cristo chanihai ca mato jismaxëquia ra ë joquë no. Chama-chamaxëni tsi xo Cristo ra. Tsayacahuë. ¿Mato xërëquë tsi jia tsi Cristo yonocoyamayamani ë ani cató no? ⁴ Jabi chamayama ca joni jascaria tsi Cristo acacanicuë cruzó no, chamaxëneria ca ja nori. Jaboqui Dios chamá tsi bësohi quiha. Jabi toca xo ëa ri. Chama yama ca ëa xo naa, naa ja ini jasca cato. ¿Tsayayamacanaí? Chahahuacanaibo yonayamahai ca ëa xo naa ra. Jama, tobi quiha toa Dios chama ra. Toa chamá tsi mato copixëquia ë joquë no.

⁵ Quiniacaxëcahuë. Jabi ëa tanamapama tsi mamë tanamaparicahuë iquia. ¿Mahitsa ma ni ma chahahuahaina sa? Toa nicaquia. ¿Mato ó tsi bësoyoihi ni Cristo sa? “Jaatia” imano tsi ¿mahitsa ma chahahuayamani? iquia. ⁶ Jama, mahitsa ca chahahuahai ca ma xo ëa ra. Toa ma cahëno. ⁷ Jasca, mato bax Dios qui bëhoxquia ra, yoi ca ma ayamano. Ma bëbohaina, jia ca ma acaina, tihi cabo nohiria bá tsayano. Jabi mato ë mëbini ca nohiria bá jimitsa. Jisi tsi “Jia tsi xo Pabló acaina” i jaca mitsa. E qui iriama tsi xo toca ca chani ra. Jaha ë quëëhai ca tsi xo toa ma bëbohai ca ja tsayacanaina ra. ⁸ Jatiroha ca barí tsi jia ca roha acasquia ra. Jabija ca pi nohiria bá cahëno tsi rani-ranicuia. ⁹ E qui jënima tsi xo toa mahitsa iquiina, chamaxëni ca ma iquë no. Mëstëxëneria ca jabi jiaxëni ca ma jayano. Toa nicaqui noa bëhoxquí na. ¹⁰ Jabi jaboqui naa carta quënëquia mato qui shishohi canox pari. Joxo tsi ë qui Ibobá ani ca chamá tsi mato raahacasyama xo ëa ra. Yoi quiha. Jabi toa chama ë qui acacani quiha nohiria bo chamahuati, mëbiti, jato yoshihuati ja nomari.

¹¹ Jarohari tsi naa carta jatihuaquia. Jatsi ranicana. Mëstëxëneria ca jabi ó quëëcana. Mëbinacana. Huësti ca shina ma jayano. Iquinayamacana. Tihi ca tsi acahuë. Jasca, noqui noihi ca ranihuahai ca Dios mato bëtano. ¹² Jia tsi joihuanacana. ¹³ Jasca, mato joihuahi quiha nëa ca chahahuacanaibo ri.

¹⁴ Ibo Jesucristó mato tëquë shomahuariano. Jahëpa Díos mato noiyoino. Mato bëta Espíritu Santo rabënano. Iquë.

La Carta Del Apostol San Pablo a Los Gálatas

Chahahuacanaibo Pabló joihuanina

¹ Dios Chani chitahēhuati ibo ca Pablo ca ēa xo naa ra. Jesucristo, Jahēpa Dios, naa Jesucristo bēso manish cato, tihī cabá ēa raaniquē jahuē Chani ē yoano. ² Galata maí ca iglesia bo joihuaquia. Jasca, mato joihuahi quiha ē bēta ca xatē bo ri. ³ Noba Jahēpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihī cabá mato noino. Mato ja bēpasimacano. ⁴ Jabi noba jocha quēshpi tsi Jesú jamē aniquē, jaboqui anomaria ca maí ca jabi yoi bo quima noqui xabahamaxēna. Jabi Dios qui jia ini quiha ja inina. ⁵ Dios no oquēhua-oquēhuapaoxēti xo. Amen.

Huēsti roha tsi xo Dios Chani

⁶ Noixo tsi Diós mato quēnaniquē. Jama, ¿jaboqui mato quēnanish ca quima casocanai pa? ⁷ Jabi yama tsi xo toa chani jia ca huētsa ra. Tonia mato xērēquē tsi xo toa mato yosihai ca nohiria bo iquia. Cristo Chani rarinamacasani quiha pē, chani huētsa yoaquí na. ⁸ Japi quiniacaxēcahuē iquia. Jabija ca tsi xo toa mato ē tiisimani ca chani ra. Yama tsi xo chani huētsa. Jamēri ca chani pi tsohuēcaracá yoano tsi tēnētiya qui toa Diós raano. Jasca pi mato qui jamēri ca chani naipá ca ángel, noqui yoi, tihī cabá yoano tsi tēnētiya qui Diós noqui raano iquia. ⁹ Jabija tsi xo toa ma bini ca chani itēquēquia. Tsohuēcaracá pi jamēri ca chani mato qui yoano tsi tēnētiya qui Diós raano iquia ra.

¹⁰ ¿Jabi tsohuēcara ni toa ē ranihuacatsaina, Dios Chani yoaquí na? ¿Nohiria ni? ¿Dios ni? ¿Tsayamacañi? Nohiria bo roha pi ranihuacatsi tsi ¿jēnahuarihax raca Cristo yonati ē ina ra? E qui Diós ranino ra.

Jesu quima Pablo chani jonina

¹¹ Joni bo quima joyamaniquē ē yoahai ca chani ra, ēbē xatē bá. ¹² Ea tiisimayamaniquē nohiria ra. Jama, ē qui Jesucristó jahuē Chani jisiquimaniquē ē yoano iquish na. ¹³ Tonia ē i-IPAONI ca ma nicaniquē tia, naa jodioba jabi ē noi-noiniquē no. Toatiyá tsi bamaxoma tsi chahahuacanaibo ē tēnēmapaoniquē rē. Jato ē quēyo-quēyocasniquē ra. ¹⁴ Jasca, anomaria ini quiha noba rēquēyamaba jabi ē noihaina. Noho rabēti bo oquē quiha.

¹⁵ Jatsi Diós ēa quēnaniquē, ēa noiquí na. Jabi ē conox pari no tsi ēa ja bini quiha jahuē-na iti. ¹⁶ Jatsi shina rani tsi jahuē Baquē yoi ēa ja jismaniquē, carayanabo qui jahuē Chani ē yoano iquish na. Toatiyá tsi joni huētsa bo qui ē cayamaniquē yoba bixēna. ¹⁷ Jasca, Jerusalén qui ē cayamaniquē toa jariapari ca Dios Chani chitahēhuati ibo bo icanish cabo ya chaninaxēna. Jama, Arabia maí qui ē catapiniquē. Jaquirēquē Damasco yaca qui jahari ē joniquē. ¹⁸ Tres año no tsi Jerusalén qui ē cayamani quiha. Jaquirēquē Jerusalén ca Pedro qui shishohi ē caniquē cahēxēna. Quince bari no tsi ja bēta ē chitēni quiha; jaroha. ¹⁹ Toatiyá tsi Dios Chani chitahēhuati ibo huētsa bo ē jisyaniquē. Jacobo, naa noba Ibo noma roha ē jisni quiha.

²⁰ Jabija tsi xo naa mato qui ē quēnēhaina iquia. Dios bēsojó tsi quiyamaquia ra.

²¹⁻²² Jaquirēquē Siria, Cilicia, tihī ca maí bo qui ē caniquē. Naatiyá tsi jari ēa cahēyamaniquē jodioba maí ca chahahuacanaibo iquia ra. ²³ Jama, “Dios Chani yoahi Chani noqui pasomaha ca ipaonish cato pa” i nohiria bo paoni quiha. “Ja quēyocasni ca chani jaboqui yoahi quiha ra” i jaca paoni quiha ēa yoati na. Jaroha tsi xo toa ja nicacanina. ²⁴ Jatsi ē chahahuani iqui tsi chahahuacanaibá Dios oquēhuaniquē ra, raniquí na.

2

Jerusalén qui Pablo canina

¹ Catorce año no tsi Jerusalén qui ē cayamaniquē. Jaquirēquē ē caniquē Bernabé ya. Tito ri ē boni quiha. ² Jabi Jerusalén qui ē caniquē, “Cata” i ē qui Dios ni iqui na. Cahax, toá ca rēquēnicaninaibo ya roha ē chaniniquē. Jatsi carayanabo qui ē yoani ca chani jato qui ē bērohuaniquē, ja cahēcano iquish na. ¿Anoma ca ē yoani ini ca ja quēcahuayamayamacani? ³ Jama, jato qui jia noho chani ini quiha. Jasca, Tito, naa ē bēta jonish ca carayana ja jibirishayamacaniquē ra, mahitsa ca chahahuacanaibo nicaxo na. ⁴ Jabi toá tsi mahitsa ca chahahuacanaibo iniquē pē, naa carayanabo qui jodioba jabi bo amascasanaibo. Jabi jodioba jabi bo téquē quima Jesucristó noqui paquēmaniquē iquia. Jotamicasanaibo jascaria tsi ja bēcaniquē Jesucristo quinia jia ca nicaxēna. Japi ja joyamarohacano tsi Tito yoati tsi ja nicayamaquē acaniquē ra. ⁵ Jabi toa joni bo no chahahuayamaniquē ra, Chani jia ca jabija ca ma jayano iquish na. Jatsi ē quinia-quinianiquē Dios Chani rarinamahacayamano iquish na.

⁶ Jasca, è yoani ca chani rarinamayamaniquè toá ca oquèria ca rëquëninicanaibo ri. Jabi nohiria bo qui oquè-oquèria ca joni bo ja icamitsa, jama, Dios bësojó jascaria ca nohiria bo tëquè nori. ⁷ Jabi carayanabo qui chani yoati èa Diós raaniquè, naa jodiobo qui Pedro raahacani jascaria. ⁸ Jato qui jia jato qui è cahai ca ini quiha. Dios chamá tsi carayanabo qui è raahacani nori ca ja jiscaniquè, naa jodiobo qui Pedro raahacani jascaria. Noqui tëquè Diós mëbini quiha. ⁹ Japi Jacobo, Pedro, Juan, naa oquè-oquèria ca joni bá noqui joi amaniquè ra, jato bëta no yonocobëquinano, Dios Chani no yoano. Jibirishahama ca carayanabo qui no cati nori iquè. Jato ri tsi xo toa jodiobo qui cahaina. ¹⁰ Jatsi no canox pari no tsi “Nobè noitiria cabo shina-bënoyamacana” i noqui jaca niquè; jaroha. Jabi noitiria cabo no mëbi-mëbicasniquè noqui ri.

Pedro Pabló raahanina

¹¹ Jatsi xaba huëtsa Antioquia yacatá tsi è quiniatëquëniquè Dios Chani otoihi na. Toatiyá tsi anoma quiha Pedró jabi iniquè rë, noqui shishohi na. Jatsi pë Pedro è raahaniquè rë. ¹² Jabi Antioquia yaca qui johax tsi quiha carayanabo ya, naa jibirishahama cabo ya Pedro origuipaoniqùè. Jahuè jabi quiha. Jënima quiha. Jama, jodioba jabí-naxëni cabo, naa Jacobo ax bëcanish cabo qui yoi ini quiha toa carayanabo ya ja oriquihaina rë. Jatsi Pedró jënëniquè, jato qui raquëhi na. Jaquirëquè carayanabo ya ja rabënyamaniquè rë. ¹³ Jatsi pë carayanabo ya rabënacasyamaniquè chahahuahai ca jodiobo ri, Pedro jato bëta rabënyamahai ca jisi na. Jatsi jënëniquè Bernabé ri. ¹⁴ Anoma ini quiha ja acanina iquia; Dios Chani jia ca pasomaha quiha. Jatsi ja acanai ca jisi tsi Pedro è raahaniquè jatiroha cabo bësojo xo na. Raahacax, “Jëniriahax chahahuahai ca carayanabo ya rabënyamahai, jaboqui?” i Pedro qui è niquè. “¿Mi qui yoi ni? ¿Jëniriaxo tsi jodioba jabi bo jato amacatsai ra? Jodioma ca xo ra. Jabi jodio mi coniquè; jamaca mia ri tsi xo toa jodioba jabi tëquè nicayoyamahaina iquia” nëa tsi Pedro qui è nëcaniquè.

¹⁵ Jabi shoma tsi xo noqui chahahuahai ca jodiobo. Jodiobo no coniquè ra, Dios cahëyamahai ca carayanabo no nomari. ¹⁶ Naama tsi Jesucristo quinia no cahëniquè. Jama, noqui xabahamayamaxëhi quiha Dios, noba jabi bo, noba yoba bo, tihí cabo no aquè no. Jama, noba jocha masahi quiha Dios, Jesucristo qui no chitiminiquè no. Jabi Jesucristo qui no chitiminiquè noqui ri, Dios bësojó tsi mëstëhuahacati. No mëstëhuahacayamani quiha noba jodioba yoba no nicahai cató no. Jabi jodioba jabi bo acai cató tsi mëstëhuahacatimaxëni tsi xo nohiria ra. Jesucristo qui ja chitimiti xo iquia.

¹⁷ Jaboquí jibirishati jabi, jodioba yoba bo, tihí cabo ri banahuacasqui mato carayanabo pë. Shinaparicana. Toa jodioba quinia pi banahuatëquëcatsi tsi “Naris-hi quiha Cristo qui no chitimihaina noqui xabahamati” ii quiha mato ra. “Jocha quima noqui paquëmatimaxëni xo Cristo. Jesucristo iqui tsi oquè tsi xo noba jocha” ii quiha mato ra, toca pi shinahi na. Anoma quiha. ¹⁸ Japi toa è niani ca quinia siri qui bacarohahi tsi Dios pasomaha è jochaquè aquè iquia. Jama, jochahai ca tsi xo toa jodioba jabí tsi xabahamahacacatsai cató. ¹⁹ Jabi Quënëhacanih cabo tsayaqui tsi noho jocha yoi è jisniquè ra. Noho jocha yoi bërohuahacani quiha Dios Chani no. Dios yoba è qui quësoniquè, nicati basi è ini quëshpi na. Jatsi toa quinia quima Cristo quiri è bësoniquè Dios bax bësoxëna. ²⁰ Cristo ya tsi cruzó tsi è naniquè noho jabi yoi qui. Jaboqui jamëri tsi xo toa è bësohaina. E nohó bësohi quiha Cristo ra. Jaboqui pi Dios Baquè qui chitimihí tsi bësoquëyoiquia. Jabi èa noihai ca tsi xo toa jahuè Baquè. Noihax è bax ja naniquè èa xabahamaxëna. ²¹ Dios noihai ca quima casoyamaquia. Dios Chani yoahi tsi “No bax Cristo rësoniquè ra” iquia. Jabi jodioba yoba no nicahai cató pi Diós noqui xabahamarohano tsi mahitsa Cristo naquè aniquè iquia ra.

3

Yoba paxa cato

¹ Jisa cahëtimaxëni ca Galatá cabá. ¿Tsohuëcaracá mato parani sa? Bëroria tsi cruzó tsi Jesucristo nani ca Chani mato qui bërohuahacaniquè iquia. ² Mato nicacasquia: ¿Jodioba yoba ma nicahai cató tsi Espiritu Santo ma bini? Toca tsi ma biyamaniquè ra. Jama, Espiritu Santo ma biniquè, mato qui yoahacani ca Cristo Chani qui chitimixo na. ³ Jatsi ¿jënahuariacanaí rë? Espiritu Santo quinia ó tsi ma chitahëniquè. Jama, jaboqui mato chama yoi tsi mëstëhuahacacasqui mato pë. ⁴ Jabi huëstima tsi xo toa Cristo Chani iqui tsi ma tënënina iquia. Jama, toa Chani quima pi ma casono tsi ¿mahitsa ma ni toa ma tënë-tënënina? Mahitsa xo iquia. ⁵ Jabi ¿Espiritu Santo mato qui ahi ni Dios pa, jodioba yoba ma nicahai ca iqui na? ¿Mato xërëquè xo tsi jisti chamaxëni cabo ahi ni Dios pa, jodioba jabi bo ma acai iqui na? Toca tsi ayamahi quiha. Toca tsi aqui quiha, jahuè Chani qui ma chitimini iqui na.

⁶ Abraham yamabo no tsayano. Dios qui ja chitimiyoiniquè. Chitimihax tsi Dios bësojó tsi ja mëstëhuahacani quiha. ⁷ Jaboqui tsi Abraham chahitaxocobo yoi bo tsi xo toa jatiroha ca chitimicanaibo ra. Jasca ca quiniá tsi xabahamahacacaxëceni quiha, naa Abraham yamabo

jascaria. ⁸Jabi naama tsi quíha Quënëhacanish cabá chaniniquë carayanabo chitimixëhai ca yoati na. Jariapari tsi quíha naa Chani yoahacanicuë Abraham yamabo qui: “Mia iqui tsi shomahuahacaxëti xo jatiroha ca carayanabo” i Abraham yamabo qui Dios ni quíha. ⁹Jaha tsi shomahuahacahi quíha chitimicanaibo tëquë, naa Abraham yamabo shomahuahacani jascaria. ¿Tsayacanaí? Dios qui chitimiyoinish ca Abraham ini quíha.

¹⁰Jama, yoshihuaha ca tsi xo toa Moisés yobá-naxëni cabo. Yobá tsi mështëhuahacascani quíha rë. Nicacapa. “Yoshihuaha ca tsi xo toa Moisés yoba bo tëquë nicayamahai cato” ii quíha Quënëhacanish cabo ra. ¹¹Jabi yama tsi xo toa Moisés yobá tsi Dios bësój tsi mështëhuahacahai cato ra. Jabi noqui bëro xo Dios Chani. “Chitimihí tsi bësóhi quíha mështëhuahacahax cato” i Dios ni quíha. ¹²Jama, xabahamati quinia huëtsa jismahi quíha Moisés quënënina. Chitimihai cato quinia ma xo. “Bësóhi quíha yoba bo tëquë nicahai cato” ii quíha.

¹³Jabi Moisés yoba iqui tsi no yoshihuahacanicuë iquia. Mato nicaquia. ¿Tsohuëcara ni toa Moisés yoba bo tëquë nicati mësna na? Yama a ra. Jama, toa yoshihuahai ca yoba bo quima Cristó noqui tsëcaniquë, cruzó tsi no bax jamë tsi yoshihuahacaquí na. Jabi, “Yoshihuahaca ca tsi xo toa jihui ó tsi rotahaca cato” ii quíha Quënëhacanish cabo. Tsayacahuë. Toca tsi noqui ja ratini quíha. ¹⁴Jabi Cristo nanicuë, carayanabo Díos shomahuano iquish na, naa Abraham yamabo ja shomahuano jascaria. Espiritu Santo jato qui acatsi quíha. Jabi naama tsi “Espiritu Santo jato qui axëquia” i Dios ni quíha.

Abraham qui Dios chaninina – Moisés yoba

¹⁵Ejemplo mato qui ë ano, ëbë xatë bá, ma cahëyoino iquish na. Jabi dos ca nohiria bá convenio acasmitsa. Aquí tsi jato janë bo convenio papi ó tsi huishacani quíha. Jaquirëquë toa papi rarinamatimaxëni tsi xo joni huëtsa. Ja nicahacaxëti xo. Jabi toca xo Dios convenio Abraham yamabo ya. Yama tsi xo toa ja cho johai cató toa convenio chani rarinamahaina. ¹⁶Jabi naama tsi quíha Abraham yamabo Díos shomahuacasniquë. Jaha tsi “Mia, mi चाहितखोको, तिहो कबो शोमाहुअखेकिया” i Abraham qui Dios ni quíha. Jabi “Mi baquë bo” iyamaniquë Dios, “Mi चाहितखोको” inori, jahuë Cristo yoati chanihi na. ¹⁷Jabi ë yoacatsai ca tsi xo naa. Abraham yamabo ya convenio Díos aniquë. Parayamaniquë Dios. Jaquirëquë joniquë Moisés yoba; cuatrocientos treinta ca años quirëquë quíha. Jabi toa convenio rarinamatimaxëni tsi xo toa ja cho joni ca Moisés yoba ra. ¹⁸Jabi jaboqui tsi Moisés yoba no nicahai cató pi Díos noqui xabahamano tsi mahitsa quíha Abraham qui jahuë convenio chani iquë aniquë ra. Jama, parayamaniquë Dios, Abraham yamabo qui chaniquí na. Ja tsi xo toa Abraham ja shomahuani quíha. Jabi toa jariapari ca quinia banahuacanai ca noqui xo naa.

Jocha bërohuahi quíha Moisés yoba

¹⁹Shinaparciana. Moisés yobá nohiria mështëhuayamano tsi çjënahuaiqui tsi Moisés qui toa yoba bo Díos ani? Jabi ja acacani quíha nohiria ba jocha bërohuati. Jabi naama tsi Moisés yoba ini quíha. Jama, Abraham चाहितखोको, naa Jesucristo joquë tsi jatiniquë Moisés yoba yonoco ra. Jabi naa xabahamati quinia jahuë Cristo yoi qui pari Díos aniquë, Abraham yamabo qui ja chaniniquë no. Jabi iriama ca tsi xo toa Moisés qui acacanih ca yoba. Jariapari tsi quíha ángel qui jahuë yoba Díos aniquë. Jaquirëquë Moisés qui toa yoba ángel boni quíha. Jatsi nohiria bo qui toa yoba Moisés boni quíha. ²⁰Jama, naa oquëria ca Chani aquí tsi Abraham yamabo qui Dios chaniniquë jamë yoi ax na. Huëtsa bo ja raayamaniquë jahuë Chani boti. Ja tsi xo toa Moisés qui acacanih ca yoba oquë tsi xo toa jahuë Cristó tsi Díos anina.

²¹¿Jahuë shinacanaí? “¿Cristo qui Díos ani ca yonoco pasomaha ma ni Moisés yoba?” Iyamahi quíha. Jabi nohiria bo qui pi bësomati yoba Díos aarohano tsi Dios bësójo tsi no mështëhuahacaquë aniquë ra. Jabi yama tsi xo toca ca acacanih ca yoba ra. Toca tsi jocha chama quima paxatimaxëni xo noa. ²²Tocahi quíha Quënëhacanish cabo ri: “jatiroha cabo yonahi quíha jocha chama” iquiina. Ja iqui tsi jahuësti ca paxati quinia tsi xo Jesucristo. Jaha tsi Jesucristo qui pi no chitimino tsi noqui mështëhuahi quíha Dios ra.

²³Jabi Cristo jonox pari no tsi Moisés yobá noqui yonapaoniquë. Toa yoba iqui tsi preso xara ca nohiria bo jascaria no i-ipoaniquë rë. Jama, noba Xabahamati Ibo joquë tsi ja qui chitimiti no chitahëhuaniquë. Noqui ja paquëmani quíha. ²⁴Jabi noqui jodiobo obëso ca Moisés yoba i-ipoaniquë. Cristo qui noqui ja mëpini quíha, no chitimihai cató tsi no xabahamacano iquish na. ²⁵Joniquë Cristo ra. Ja iqui tsi jaboqui noqui otoyamahi quíha Moisés yoba. ²⁶Jaboqui Dios baquë bo xo mato tëquëta, Jesucristo qui ma chitimihai cató no. ²⁷Cristo ó tsi ma ashimahacanicuë. Cristo jabi ma sahuëyoni quíha. ²⁸Jasca, jaboqui Dios bësój tsi yama tsi toa xo oquë cato. Carayanabo oquë ma xo jodiobo. Yonati oquë ma xo chama. Yoxa oquë ma xo joni. Jaharisi xo noa. Jesucristó-na bo xo noqui tëquëta. Huësti maxo xo noa. ²⁹Cristó-na bo ma nori iqui tsi Abraham yamaba चाहितखोको yoi

bo xo mato ra. Jaboqui Abraham qui Diós yoani ca chani iqui tsi shomahuahacaxëqui mato carayanabo ri ra.

4

Noqui yonapaoniquë jodioba yoba bo

¹ Jabi ejemplo huëtsa mato yocasquia, ma cahëyoino iquish na. Jabi joni pi rësono tsi jahuë jahuëmishni bo, jahuë mai, jahuë xobo, tihi cabo bichi quiha jahuë baquë yoi. Jama, xocobo pi no tsi binoma tsi xo toa jahuë jahëpa jahuë bo. Jari yonati jascaria xo toa baquë ja shinahaxëquë rohari. ² Yonahacahi quiha. Huëtsa bo nicahi quiha. Jama, shinapayo manëhax tsëquëhi quiha. ³ Jabi naa baquë jascaria no i-ipaoniquë, naa noqui chahahuahai ca jodiobo. Jariapari tsi noqui yonapaoni quiha noba yoba, noba jabi bo. ⁴ Jatsi Dios qui jia ca xaba tsëquëniquë. Toa xabacá tsi Diós jahuë Baquë raaniquë noqui xabahamaxëna. Jatsi yoxá jahuë baquë comani quiha. Jodiobo ja coní quiha, ⁵ noqui yonahai ca yoba quima noqui tsëcaxëna. Toca tsi Diós aniquë jahuë baquë yoi bo noqui manëmaxëna. ⁶ Jahuë baquë bo ma nori iqui tsi Espiritu Santo mato shina qui Diós raaniquë. Ja tsi xo toa jahuë baquë yoi bo ma nori ca cahëqui mato ri ra. Jaboquí “Noho Jahëpa” i Dios qui qui mato. ⁷ Jasca, yonati bo ma xo mato ra. Jaboqui Dios baquë bo xo mato. Ja tsi xo toa jahuë jahuë bo tëquë ibohuaxëqui mato ri, naa jahëpá-na bo baquë ibohuahai jascaria.

Galatá cabo Pabló shinanina

⁸ Siri tsi Dios yoi ma cahëyamaniquë. Noitiria ma i-ipaoniquë. Toatiyá tsi mato yonapaoniquë mato mahitsa ca díos bo ra. ⁹ Jama, jaboqui Dios yoi cahëqui mato ri ra. Diós mato bini quiha. Japi anoma tsi xo toa noba mahitsa ca jodioba jabi bo quiri ma bësocanaina iquia. Quiniacaxëcahuë. Mato yona-yonaxëhi quiha toa mahitsa ca jabi bo ra. ¹⁰ Jishopë. Mishni-mishniria tsi toa jabi bo quiri bësocani mato rë. Jaboqui jodiobá fiesta bari bo, oxë bo, tihi cabo aqui mato pë. ¹¹ ¿Mato naxërëquë tsi mahitsa ë yonocoyamayamani sa?

¹² Ea nicapáricana, ëbë xatë bá. Mato carayanabo jascaria tsi ë manëniquë noho jodioba jabi bo quima casohi na. Ea jascacana. Jabi jodioba jabi bo banahuati chitahëhuanox pari tsi ëa ma noipaoniquë. ¹³ Siri tsi mato bëta ë chitëniquë iquih na. Ja iqui tsi xaba ë jayaniquë Dios Chani mato qui yoaxëna. ¹⁴ Toatiyá tsi ë qui ma yosanayamaniquë toá tsi ë iquiniquë no. Anoma, quëras ë ini quiha iquih na. Jama, ëa ma mëbiniquë ra, Dios ángel, Jesucristo yoi, tihi cabo ë irohani jascaria. ¹⁵ Toatiyá tsi ma rani-ranipaoniquë. Mato bëta ë no tsi jatiroha ca ë qui ma aquë aniquë tonia, ëa mëbixëna. ¹⁶ Jama, ¿jaboqui ë qui caxacana sa, jabija ca mato qui ë yoahai iqui na? ¹⁷ Jabi noixoma tsi mato chahahuariacani quiha naa bëcanish ca jodioba jabí-naxëni cabo iquia. Tocacani quiha pë, ë yoani ca chani quima mato casomaxëna, jato mahitsa ca chani ma nicano iquish na. ¹⁸ Jabi jënima tsi xo toa nohiria bá mato mëbicatsaina iquia. Jabi tocaroha-tocarohaxëti xo toa mato qui bëcanish cabo. ¿Mato mëbicahi ni sa, mato bëta yama pi ë no? Toa nicaquia. ¹⁹ Jisa noho xocobá. Jaboqui anomaria tsi xo toa mato ë shina-shinahaina ra, jabija ca chani quima ma aquëquëhai iqui na. Jahuë baquë comahai ca pahë jascaria tsi xo toa noho mapo pahë mato tahëhax na. Mato ó tsi Cristo jabi rëamëno ra. ²⁰ Jaboqui pi mato bëtarohahi tsi oquë tsi mato qui chaniti mëtsa ë iquë aquë. ¿Jënahuariaxo mato mëbixëhi ni ëa sa?

Dos ca quinia bo

²¹ ¿Jodioba yobá tsi yonahacascanaí? Toa yoba pari ma cahëti xo. ¿Jënihi ni Quënehacaniish cabo toa yoba yoani na. ²² “Dos ca baquë bo jayaniquë Abraham yamabo” ii quiha. Jariapari tsi jahuë cocinera Agar icanai cató jahuë jariapari ca baquë Ismael comaniquë. Abraham yonati toa yoxa ini quiha. Jaquirëquë jahuë ahuiñi jahuë baquë huëtsa comaniquë. Yonati ma ja ini quiha, jahuë ahui nori. ²³ Jabi bëro tsi tohoyaniquë jahuë yonati, naa Agar icanish cato. Tohoyaxo tsi quiha jahuë baquë ja comaniquë. Jama, tohoyatimaxëni quiha jahuë ahui iniquë rë, naa Sara icanish cato. Jabi ja tohoyanox pari no tsi quiha Abraham qui Dios chaniniquë, “Baquë jayaxëqui mia” iquih na. Jaquirëquë Sara yamabo tohoyaniquë jaa ri. Baquë ja comani quiha. ²⁴ Jabi dos ca quinia bo, naa jahuë nohiria bo Diós ototi quinia bo jismahi quiha naa dos ca yoxa bo iquia. Jahuë nohiria bo Diós otopaoni ca quinia siri jismahi quiha Agar yamabo. Jabi jodiobo qui naa quinia siri acacani quiha Maca Sinaí ax na. Toa xo tsi Moisés yamabo qui jahuë yoba bo Diós aniquë. Nohiria bo ototi quinia siri ja ini quiha. Jabi yonati bo tëquë tsi xo toa jaboqui tsi naa quinia siri banahuacanaibo rë, naa yonati Agar ini jascaria. ²⁵ Tsayacapa. ¿Agar chahitaxocoba maí tsi niyamayamahi no toa Maca Sinaí? Quinia siri jisti tsi xo toa maca ri. Agar jascaria xo iquia. Jasca tobi naa quinia siri jisti huëtsa rë. Maí ca Jerusalén tsi quiha. Toa xo tsi jodioba yoba bo, jato jabi bo, tihi cabo banahuacani quiha pë toá racacanaibo. Yonati bo, naa Agar xocobo ca xo jato ri. Jabi Maca Sinaí, maí ca Jerusalén tsi xo jaharisi. Mahitsa ca xabahamati quinia jismahi quiha naa dos cato. ²⁶ Jama, tobi xo yaca huëtsa ra, naa naipá ca

Jerusalén. Chitimicanaiba yaca tsi xo toa. Noba jahëhua jascaria xo. Jahanahax johi quiha noba jabi jia cato. Ja tsi xo toa jodioba yobá tsi yonahacatimaxëni xo noa. ²⁷ Jabi siri tsi naipá ca Jerusalén yoati tsi nëca tsi Isaías yamabá quënëniquë:

“Ranitsihuë, baquë yama ca yoxá.

Rani tsi quënahuë, comahai ca pahë cahëyamahai cató.

Huëstima ca xocobo jayaxëqui mia ra.

Tohoyatapinish ca ahuiní xocobo huinoxëhi quiha xocobo mëquëya cato ra”

nëa tsi quiha ja quënëni ca nëcaniquë.

²⁸ Jabi Abraham yamabo qui Diós yoani iqui tsi Dios xocobo xo mato, naa Abraham yamabo baquë yoi Isaac ini jascaria. ²⁹ Jabi toatiyá tsi Isaac tënë-tënëniquë, naa Dios paxa ca quiniá tsi conish cato. Ja qui caxa ini quiha toa yonati baquë pë. Jabi toca xo jaboqui. Noqui, naa Espiritu Santó conish cabo tënëmahí quiha pë toa quinia siri banahuacacanaibo. ³⁰ Jabi nëca tsi Dios chaniniquë Abraham qui Quënëhacacaniish cabo ó no: “Mi yonati, jahuë baquë, tihí cabo niahuë. Mi mai, mi jahuëmishni bo, tihí cabo binoma xo toa baquë. Mi ahuini baquë tsi xo ibo ti cato, mi rësoquë no” i Abraham yamabo qui Dios ni quiha. ³¹ Jaha tsi Abraham yonati xocobo ma xo noa. Jama, ahuini baquë jasca ca xo noa, naa noqui jodioba yoba quima paquëmahacacaniish cabo.

5

Quinia siri quima no paquëmahacacani

¹ Jabi Moisés quinia siri quima Cristó noqui paquëmaniquë ra. Jatsi toa yobá tsi yonahacayamacana. Chamatsicana. Toa yonamixëni ca yoba quiri bësotëquëyamacana ra. ² Ea nicacahuë. Pablo yoi tsi xo naa mato qui quënëhaina. Ma jibirishahacacani tsi Cristó quima casoqui mato iquia. ³ Nicacana. Moisés yoba tëquë nicaxëti xo jibirishahacacax cato ra. ⁴ Toa yobá pi mëstëhuahacacatsi tsi Cristó quima aquëquë xo mato iquia. Mato mëbiyamaxëhi quiha Dios. ⁵ Jama, noqui chahahuacanaibo tsi xo toa Cristó qui chitimihaina. Dios ó pasóqui noa, noqui ja mëstëhuano jahuë Espiritu Santó no. ⁶ Jabi Jesucristo quinia ó tsi jaharis tsi xo carayanabo jodiobo tëquë. Dios qui oquë ma xo toa jibirishahacacax ca jodiobo. Jasca, ja qui oquë ma xo jibirishahama ca carayanabo ri. Jama, jaboqui jahuë Cristó qui chitimicanaibo tëquë xabahamahi quiha Dios. Chitimixo tsi Dios no noiti xo ra. Dios qui jia ca quinia tsi xo naa.

⁷ Jabi jia tsi Cristó quinia ó tsi banahuahi ma ipaoniquë. Jama xo jaboqui rë. ¿Tsohuëcaracá naa jabija ca quinia quima mato bësomani pa? ⁸ Tocayamaniquë Dios, naa mato quënanish cato. ⁹ Quiniacaxëcahuë. Tonia mato xërëquë tsi pacanahi quiha toca ca ma shinahai ca yoi rë. “Jatiroha ca mapari ó pacanahi quiha levadura mishni-mishniria cato” ¿iyamacahi ni? ¹⁰ Jama tocayamaxëqui mato iquia. Jahari ë yoani ca quinia qui mato bëxëhi quiha Dios iquia. Jasca, mato yosihai ca joni bo copixëhi quiha. ¹¹ Jishopë. Ea quiahuacani quiha toa Moisés yobá-naxëni cabo, ëbë xate bá. “ ‘Jibirishahacaxëti xo carayanabo’ ii quiha Pablo” icani quiha pë. Yoyoxëni ca chani tsi xo toa ra. Ja quiacanaina. Jabi jibirishati jabi pi ë yoarohano tsi ëa ja tënëmayamaquë acaniquë toá cabo. Jama, ë yoani ca cruz Chani qui caxaxëni ca xo iquia. ¹² Anomaria tsi xo toa mato jibirishahacacanaibo ra. Mato ja jisbayacano iquia.

¹³ Jisa ëbë xatë bá. Diós mato quënaniquë, tsëquëti. Jodiobo ma manëyamaxëti xo ra. Toa jabí tsi ma yonahacayamaxëti xo iquia. Jasca, quiniacaxëcahuë, mato jochahuaxëni ca noma jabi ma banahuacacasmitsa iqui na. Anoma ca quinia tsi xo toa. Oquë tsi xo toa mabë xatë bo ma mëbihaina, noinaquí na. ¹⁴ “Nohiria huëtsa bo noicana, mamë ma noihai jascaria” ii quiha Quënëhacacaniish cabo. Oquë-óquëria ca yoba tsi xo toa. Mabë xatë bo pi noiyoiquí tsi Dios yoba jatiroha cabo jatihuaxëqui mato ra. ¹⁵ Jama, joi pi mërahi tsi ranimistsi tsi quëyohacaxëqui mato tëquëta. Quëyohacaxëhi quiha mato iglesia bo ri, naa ma arabëquina-haina rë.

¹⁶ Nëcatsiquia. Espiritu Santó pi mato mëpino tsi mato jochahuaxëni ca noma jabi jaha quëëhai ca banahuayamaxëqui mato ra. ¹⁷ Jabi jaha noba noma jabi quëëhai ca tsi xo toa jaha Espiritu Santo quëëhai ca pasomaha cato. Jasca, jaha Espiritu Santo quëëhai ca tsi xo noba noma jabi jaha quëëhai ca jamëri. Jabi iquinacani quiha naa dos cato. Ja tsi xo toa jia ca pi mato shinaná acasno tsi tobi quiha toa mato jochahuaxëni ca noma jabí mato jënëmaccatsaina. ¹⁸ Jama, Espiritu Santó pi mato mëpino tsi jocha bëboxëqui mato iquia. Bëbohax toa yonahai ca jodioba yoba tëquë quima ma paxaquë ra. ¹⁹ Jasca, noqui bërora tsi xo toa noba noma jabí noqui amahaina. Tobi xo: anoma ca chotahaina, yoyohaina, ²⁰ mahitsa ca dios bo qui arahaina. Tobi quiha yoshihuahaina, ranomishaina, noiyamahaina, caxatapihaina, xatë bo bëquëxnahaina. ²¹ Tobi quiha joni huëtsa bá jahuëmishni bo ó quëëhaina, joi acaina, pahëhaina, pahëhax yoi ca acatsaina. Tihí cabo tsi xo

jocha iquia. Nicacana. Díos otohái ca xatēnyamaxēhi quíha toca ca jabicanaibo iquia ra, siri tsi mato ē yobani jascaria.

²² Jamēri tsi xo toa Espírítu Santó noqui amahaina. Espírítu Santo iqui tsi noicasqui noa. Tobi quíha no ranihaina, no bēpasihaina, no yosanayamahaina, no mēbicatsaina, no jianacatsaina, Dios no chahahuacatsaina. ²³ Tobi quíha toa ishima no iquiina, noba shina mēquihaina. Tihi tsi xo toa Espírítu Santo jabi. Jabi yama tsi xo toa naa jabi jia ca pasomaha ca yoba. Jatiroha ca nohiria bo qui jia quíha. ²⁴ Jabi jato jocha qui mēpíhai ca noma jabi niahi quíha Jesucristó-na bo. ²⁵ Espírítu Santo pi no banahuayoino tsi Espírítu Santó noqui mēpino ra. ²⁶ Nomē shinamixēni no iyamano ra. Anoma quíha. Nobē xatē bo no caxahuayamano. Anoma quíha. Nohiria huētsa bo qui no yosanayamano. Tihi tsi no jēnēti xo.

6

Jatiroha ca nohiria mēbicana

¹ Tsohuēcaracá pi anoma ca ano tsi Espírítu Santó mēpíhacahax cató toa joni mēstēhuano, ēbē xatē bá. Ishima tsi toa jochahax ca ja mēbixēti xo. Jasca, quiniacaxēcahuē, jochati ma tanamahacayamano mato ri. ² Jabi noitiria pi mabē xatē ino tsi jato mēbicana. Jia tsi xo toa ma mēbibēquinhaina. Tocapiquí tsi Cristo yoba jatihuaxēqui mato ri. ³ Jabi tobi xo toa oquēria ca jaca nori ca quēscahuacanaibo, mahitsa ca jaca nori. Jamē paracani quíha. ⁴ Tocayamacana. Jabi ja acái ca yoi, jahuē jabi yoi, tihi cabo jatiroha ca nohiria bá tsaya-tsayano. Jia ca arohahax ja ranixēti xo. Jēnima quíha. Jasca, joni huētsá acái ca ja tsayayamano. Jama, ja acái ca yoi, jahuē jabi yoi, tihi cabo ó ja bēsono ra. ⁵ Jatsi jato jabi yoi ca otoxēti xo jatiroha cabo. Bēronoma tsi xo toa noba jabi otohaina iquia.

⁶ Díos Chani pi tsohuēcaracá mato tiisimano tsi toa pastor ya tsi mato jahuēcara mishni bo xatēnacana. Copihacaxēti xo pastor jahuē yonoco quēshpi na.

⁷ Jasca, ma parahacayamano. Bēro tsi Dios no parahai ca nori ca ma quēscahuamitsa rē. Jama, parahacatimaxēni quíha. Ja tsi xo toa ja banaha ca tēsaxēhi quíha toca ca joni iquia. ⁸ Jahuē noma jabi jaha quēēhai ca pi aquí tsi copihacaxēti xo toa joni. Jochahuaxēni ca jabi tēsaxēhi quíha toa rē. Jama, Espírítu Santo jaha quēēhai ca pi aquí tsi jabi jia ca saihuaxēhi quíha ra. Toa joni bēsopaomaxēhi quíha Espírítu Santo. ⁹ Japi jia ca ati no yosanayamano. No bēbohacayama-pino tsi noqui shomahuaxēhi quíha Dios. No tēsaxēhai ca bixēqui noa ra xaba jia cató no. ¹⁰ Ja tsi xo toa jatiroha cabo bax jia ca no ano ra. Jasca, Cristó-na bo no shomahuariaxēti xo ra.

Jaroha ca yoba

¹¹ Tsayacana. Mato qui naa carta quēnēquia noho mēquēnē no ra. Chahitaxēni ca letra jaya quíha. ¹² Nicacana. Jamē shinamixēniria tsi xo toa mato janyama mēpicanaibo. Ja tsi xo toa mato ja jibirishacaskanaina iquia. Jasca, Cristo cruz Chani quēshpi tsi tēnēmahacahai ca quima paxacascani quíha ra. ¹³ Jibirishahacahaina, jodiobo iquiina, tihi cabo tsi xo toa jato qui jia cato. Moisés yoba nicaxoma tsi tihi ca jabi bo bicani quíha pa. Ja iqui tsi mato jibirishacascani quíha “Jia tsi xo toa no acana” iquiina. Jodiobo mato manēmascascani quíha pē. ¹⁴ Tocayamaquia. Noba Ibo Jesucristo cruz Chani roha chaniquia. Cruz iqui tsi ē qui yoi tsi xo toa jochahuaxēni ca maí ca jahuē bo. Toa jahuē bo noiyamahai ca ēa xo naa. Toa jahuē bo qui bēsoyama ca jascaria ca ēa xo naa ra. ¹⁵ Díos qui iriama tsi xo toa jodioba jabi bo. ¿Jēnahuariaxo raca toa jabi bá noqui mēbina? Noqui oquēhuayamahi quíha jibirishahacahaina iquia. Oquē-oquēria ca tsi xo toa paxahuahacahax ca nohiria iquiina. ¹⁶ Jabi naa yoba banahuacanaibo Díos ranihuano. Jato ja noino. Díos nohiria-nohiria tsi xo toa naa yoba paxa ca banahuacanaibo iquia.

¹⁷ Jarohari tsi jodioba jabi-naxēni cabá ēa yositēquēyamano ra. Jesu tahēxo tsi tobi noho yora ó ca huishi qui ra. ¹⁸ Noba Ibo Jesucristó mato shomahuariano, ēbē xatē bá. Amén.

La Carta Del Apostol San Pablo a Los Efesios

¹ Efesó ca chahahuacanaibo, Jesucristo chahahuacanaibo huétsa bo, tihí cabo qui naa carta raaquia. Jabí Pablo tsi xo naa carta quēnēhai cato. Ea Diós biniquē ra, jahuē Chani bohái ca ití. ² Noho Jahēpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihí cabá mato shomahuano. Mato ja ranihuacano ra.

No bax Diós ani ca jahuē bo

³ Dios, naa noba Ibo Jesucristo Jahēpa no oquēhuano ra. Mana xo tsi noqui shomahuariaqui ra. Jahuē baquē Jesu ya no rabēnabēquihai ca iquí tsi jia tsi xo toa no bax ja acaina Espíritu Santó no. ⁴ Mai nēhohuanox pari tsi quiha noqui pari Diós biniquē ra, jahuē-na bo ití. Jahuē baquē Cristo iquí tsi noqui ja bini quiha noqui mēstēhuaxēna, ja bēsójó tsi jochayama cabo inono iquish na. ⁵ Toca tsi no bax Diós aniquē no noino iquish na. Siri tsi jahuē baquē bo noqui ja manēmacasni quiha. Ja tsi xo toa jahuē baquē Jesu ja raani quiha no bax nati. Jahuē shina ja ini quiha. Jaha quēēquí tsi ja tocaniquē. ⁶ Jaha tsi oquēhuahacaxēti xo Dios, noqui ja shomahuariani nori quēshpi na. “Anomaria tsi xo noqui ja noihaina”, i no no, ja noihai ca baquē yoi noqui ja raani nori quēshpi na.

⁷ Jabí jahuē baquē yoi Diós aniquē no bax nati. Jahuē baquē jímí tsi jocha quima noqui ja paquēmani quiha. Jasca, masahacanicuē noba jocha ra. ¿Tsayacanaí? Anomaria tsi xo toa noqui Diós noihaina ra. ⁸ Ja noihai ca noqui ja japaniquē. Huashiyamáhi quiha. Jasca, tiisi xo. Jatiroha ca cahēhi quiha. ⁹ Ja tsi xo toa ja tocanina no bax na, jamē xo shinaquí na. Shinaxo tsi ja acatsai ca Diós noqui cahēmani quiha. Siri tsi jahuē planes, naa ja acasni ca no cahēyamani quiha. Toatiyá tsi noqui jonē ini quiha jahuē planes, naa jahuē shinana. Jama, jaboqui jahuē planes cahēqui noa ra. Jasca, toa planes, naa ja acatsai ca jatihuaxēhi quiha jahuē Cristo. ¹⁰ Toa planes tsi jatihuaxēhi quiha jia ca xaba tséquēquē no. Jatsi maí ca nohiria bo tēquē, naipá ca bēsocanaibo, tihí cabo catiaxēhi quiha Dios, Cristo chama nama janaxēna. Jatsi jatiroha cabo yonaxēhi quiha Cristo ra. Toatiyá tsi Ibo-iboria ixēhi quiha.

¹¹ Jabí Dios shinana tsi acacahi quiha jahuē bo tēquē. Toa jahuē planes ini quiha. Shinaquí tsi quiha Diós noqui biniquē ra jahuē nohiria yoi bo ití. Ja tocani quiha, jahuē baquē iquí na. Rēquē rohári tsi toca tsi Diós shinani quiha axēna. ¹² Noqui ja biniquē ra jahuē oquē noqui jismaxēna. Jaha tsi quiha noqui jariapari ca Cristo qui chitiminish cabá Dios ocahuano, naa noqui jodiobo.

¹³ Jasca, Cristo qui chitiminiquē mato carayanabo ri, jabija ca xabhamati Chani nicahax na. Espíritu Santó tsi ma jüsshacani quiha Cristó-na bo ma nori ca jismati. Jabí mato carayanabo qui ri Espíritu Santo acacati ini quiha, siri tsi toa Diós yoani iquí na. ¹⁴ Jaboqui Espíritu Santó jaya xo noa, noqui tēquēta. Ja iquí tsi Diós noqui xabhamaxēhai ca cahēyoiquí noa ra. Parayamaquí Dios. Jahuē-na bo Diós xabhamaxēti ó noqui pasomahi quiha. Jatsi Dios no oquēhuano ra.

Efesó cabo bax Pablo bēhoxhaina

¹⁵⁻¹⁶ Jabí Diós acatsai iquí tsi mato bax bēhox-bēhoxquia. Siri tsi mato bax bēhoxti ē chitahēhuani quiha, naa Ibo Jesu ma chahahuayoihaina, Dios nohiria bo ma noiyoihaina, tihí cabo ē yoahacaquē no. ¹⁷ Bēhoxquí tsi quiha noba Ibo Jesucristo Dios, naa noba oquēria ca Jahēpa nicaquia ra, mana ca tiisi mato qui ja ano. Jatsi oquēxēhi quiha toa Dios ma cahēhaina iquia. ¹⁸ Jasca, bēhoxquí tsi Dios nicaquia, mato shina ja huēahuano, jabija ca ma cahēno iquish na. Tsayacahuē. Anomaria tsi xo toa mato bax Diós acaina ra. ¿Mato ja quēnayamayamani ja bēta ma ití? Toa xabacá tsi anomariaxēhi quiha toa jahuē nohiria bo bax Diós axēhaina ra. Toa ma cahēyoini quiha iquia ra. ¹⁹ Jasca, anomaria tsi xo toa Dios chama ra. Toa chamá tsi noqui mēbiriahi quiha. ²⁰ Toa jasca ca chamá tsi quiha jahuē Cristo ja bēsotēquēmaniquē. Bēsotēquēmaxo tsi quiha jahuē baquē ja oquēhuanicuē. Jatsi naipá tsi jahuē mēncayá tsi quiha jahuē baquē ja tsahomaniquē ja yonano. ²¹ Toa xo tsi yonahi quiha Cristo jaboqui ra. Gobierno bo tēquē, chama bo tēquē, yonacanaibo tēquē, jatiroha ca nohiria bo tēquē, jaboqui noqui bēsocanaibo, johai ca xaba paxá tsi bēsocanaibo, tihí cabo tēquē yonahi quiha noba Cristo ra. ²² Jasca, Cristo chama namá jatiroha cabo Diós jananicuē yonahacati. Jasca, jahuē iglesia, naa noqui chahahuacanaibo qui Cristo acacani quiha noba chama ití. Noqui Rēquēniniti Ibo-iboria tsi xo naa ra. ²³ Noqui chahahuacanaibo, naa iglesia cabo tsi xo toa Cristo banahuacanaibo. Rēquēniniti Ibo-iboria qui no riihai cató tsi huésti ca maxo manēqui noa, naa Rēquēniniti Ibo, noqui chahahuacanaibo, tihí cabo. Yora jascaria xo noa. Jasca, no nohó tsi bēsoyoihi quiha Cristo, naa jatiroha cato ó ca rēamēhai cato ra.

2

Dios noihai cató tsi ma xabahamahacaniquë

¹ Jabi Dios mato xabahamanox pari no tsi bësoyama jascaria bo ma i-ipaoniquë mato jocha iqui na. Nicamixxëni cabo ma i-ipaoniquë ra. ² Toatiyá tsi jochahuaxëni caba quinia ma banahuani quiha. Satanás, naa naipá ca yoshi ba ibo-iboria ma nicapaoni quiha. Jaboqui Dios nicamixxëni cabo chamahuahi quiha pë jahuë yonoco ati. ³ Jabi toa jochahuaxëni ca carayanabo jascaria noqui jodiobo i-ipaoniquë noqui ri. Noba noma jabi no banahuapaoni quiha. Noba yora, noba shina yoi, tihí cabo jaha quëehai ca no a-apaoniquë. Anoma quiha. Ja iqui tsi quiha noqui caxaxëniria Dios iniquë, carayanabo qui ja caxani jascaria.

⁴ Jama, shinajiaxëni xo Dios. Anomaria tsi xo toa noqui ja noihaina ra. ⁵ Jochahuaxëni ca nicamixxëniria cabo inono tsi noqui Diós bësotëquëmaniquë jahuë Cristo ya noqui rabënamaxëna. Ja noihai cató tsi ma xabahamahacani quiha. ⁶ Noqui bësotëquëmaxo tsi quiha jahuë mana ca chama, jahuë oquë, tihí cabo noqui ja aniquë jahuë Cristo yaxo tsi no yonabëquinano, no bax Cristo ini iqui na. ⁷ Ja tocani quiha jatiroha ca xabacá tsi ja noihai ca jismaxëna, naa Jesucristó tsi noqui ja shomahuarianina. Toa ja noihai ca jatiroha cabo cahëmacatsi quiha ra. ⁸ Tsayacahuë. Dios noihai cató tsi ma xabahamahacani quiha, ja qui ma chitimihai cató no. Mamë xabahamati mëtsama xo mato ra; mato bax Diós acái ca ja nori. ⁹ Jasca, mamë oquëhuati mëtsama xo mato ra, ma acái ca ja nomari. ¹⁰ Jabi Dios tsi xo toa noqui Nëhohuati Ibo-iboria. Jahuë Jesucristo ó tsi noqui ja nëhohuaniquë jia ca no ano iquish na. Siri tsi quiha jia ca ati noqui ja rohahuaniquë, jahuë shina ja ini quëshpi na.

Jodiobo, carayanabo, tihí cabo rabë nabëquihaina

¹¹ Jabi ma i-ipaoni ca shina-bënoyamacana, carayanabá. Toatiyá tsi Dios ma cahëyamaniquë ra. Dios cahëtimaxëneria ca yoixëni cabo ma quënahacani quiha. Jabi toca tsi quiha jodiobo chaniquë mato yoati na. Chanihax, “Noqui tsi xo toa Dios cahëcanaibo, no jibirishahacani nori iqui na” i jaca ni quiha. ¹² Jatsi shina-bënoyamacana iquia. Toatiyá tsi quiha Cristo ma cahëyamaniquë ra. Carayanabo, naa jahuë quinia cahëtimaxëni cabo ma i-ipaoni quiha. Diós bini ca nohiria bo ya, naa Israel cabo ya ma rabë nabëquiyamapaoni quiha. Jasca, jato qui jismahanish ca rabënati quinia ma cahëyamaniquë. Toatiyá tsi mato carayanabo qui Dios chaniyamapaoni quiha. Jasca, yama ini quiha jaha ma pasohaina. Dios yama ma i-ipaoni quiha. Toca tsi ma i-ipaoniquë ra.

¹³ Jama, jaboqui basima tsi mato basi cabo Diós bëniquë, jahuë baquë Jesu ya ma rabënano iquish na. Jaha tsi jaboqui Cristo rësoni iqui tsi jodiobo yoi bo ya, naa Dios cahëyoicanaibo ya rabë nabëquiqui mato ra. ¹⁴ Jabi Cristo tsi xo toa noqui tëquë rabë nabëquimati Ibo-iboria. Ja iqui tsi noqui jodiobo, mato carayanabo, tihí cabo bichi quiha Dios, huësti ca nohiria paxa cabo axëna. Jaboqui yama pi xo dos ca maxo bo. Noqui bëquëxhuahai ca naxërëquë ca panë, naa noba jodioba yoba bo Cristó quëyoniquë ja ini cató no. Toa yoba iqui tsi no caxa-caxapaoni quiha rë. ¹⁵ Jama, toa jodioba yoba ja quëyoniquë ra. Quëyoxo tsi quiha dos ca nohiria bo, naa noqui jodiobo, mato carayanabo, tihí cabá tsi quiha huësti ca maxo paxa ca ja nëhohuaniquë ja bëta rabë nabëquiti. ¹⁶ Jabi ja rësonox pari no tsi quiha no caxanacaxanapaoniquë. Jama, ja nahai cató tsi no caxanahai ca ja quëyoni quiha. Cruzó tsi huësti ca nohiria paxa cabo ja ani quiha, jahari Dios qui noqui bëxëna. ¹⁷ Jabi mai qui Jesu joniquë. Joxo tsi quiha mato carayanabo, naa Dios basi cabo, mato jodiobo, naa Dios basima cabo, tihí cabo qui Dios Chani jia ca ja yoaniquë. Dios ya rabënamati Chani ja yoani quiha. ¹⁸ Ja iqui tsi jaboqui Espiritu Santó mëbihai cató tsi Dios qui joti mëtsa xo noa noqui tëquëta. Huësti ca Jahëpa jaya xo noa no bax Jesucristo ini iqui na.

¹⁹ Japi jaboqui Dios cahëqui mato, mato carayanabá. Carayana yoi bo ma xo mato, Dios nohiria yoi bo ma nori. Jaboqui jahuë xocobo ya rabë nabëquiqui mato ra. Jatsi Diós-na bo xo mato jaboqui. ²⁰ Tsayacahuë. Xobo jascaria xo noqui tëquëta. Jariapari tsi xo toa Dios Chani chitahëhuati ibo bo, Dios Chani yoati ibo bo. Tihí cabá noqui Dios Chani ani quiha. Xobo chinichiti jascaria ca xo. Jasca, tobi Cristo. Xobo naniti jascaria xo, oquë jahuë yonoco nori iqui na. ²¹ Cristo ó tsi rohahuahacaqui noa xobo jia ca manëti. Toca tsi Ibo ya tsi aniqui noa, naa noqui chahahuacanaibo tëquë. ²² Jasca, Cristo ya ma rabë nabëquihai ca iqui tsi jahuë xobo iti rohahuahacahi quiha mato ri, chahahuacanaibo huëtsa ya. Huësti ca xobo jiaría ca xo noa, naa noqui jodiobo carayanabo tëquë. Jahá tsi bësóhi quiha Dios ra, Espiritu Santó no.

3

Carayanabo Diós xabahamacasina

¹ Jabi mato carayanabo iqui tsi preso qui ë nanëhacaniquë. Cristo yonati nëxahaca ca ëa xo naa ra mato mëbicatsi na. ² Jabi mato carayanabo qui Dios Chani yoati yonoco ë qui acacani

quilha mato mëbiti. ¿Tonía ë qui Diós ani ca yonoco yoati tsi ma nicayamayamani? ³ Ea pari quilha ja acatsai ca planes Diós jismaniquë. Jahuë jonë ca shina ja ini quilha. Jismaxo tsi quilha ëa jahuë planes ja cahëmaniquë. Ja tsi xo naa pistia ca ë quënëhaina. ⁴ Jabi ë quënëhai ca tsayacana. Tsayaquí tsi jahuë Cristó tsi carayanabo ri Diós xabahamacatsai ca cahëxëni ca ë nori ca jixxëqui mato ri. ⁵ Jabi naarima tsi quilha carayanabo ri Diós xabahamacasni ca noba naborëquëbá cahëymaniquë. Jama, jaboquí tsi quilha noqui Chani chitahëhuati ibo bo, Dios Chani yoati ibo bo, tihí cabo qui Dios shina jismahacanicuë Espíritu Santó no. ⁶ Jabi Dios cahëhama ca shina tsi xo toa jahuë Cristó tsi carayanabo ja xabahamahaina ra. Jaboquí Dios xocobo manëhi quilha carayanabo ri jodiobo ya. Jasca ca Dios maxo xatë xo jato ri. Jaboquí Espíritu Santo bicani quilha jato ri naa Diós yoani jascaria.

⁷ Jabi mato carayanabo qui ëa pari Diós raanicuë ra, jahuë Chani ë yoano. Ea noiquí tsi ëa ja chamahuani quilha jahuë yonoco ë ano. ⁸ Ea pi, naa Dios nohiria tënëmapaonish ca Diós bini quilha, carayanabo qui jahuë Chani yoati. Jaha tsi “Cristo tsi xo toa carayanabo Xabahamati Ibo-iboria” i jato qui ë ti xo. ⁹ Jasca, naa quinia jatiroha ca nohiria bo, naa jodiobo, carayanabo, tihí cabo qui ë bërohuaxëti xo. Jabi carayanabo Diós, naa noqui Nëhohuati Ibobá xabahamacasni ca noba naborëquëbá cahëymaniquë rë. Naarima, naa huëstima ca año no tsi jato qui jonë Dios shina ini quilha. ¹⁰ Jama, jaboquí tsi Dios qui aranabëquicaní quilha nohiria bo tëquë, naa “iglesiá” i no aina. Tihí tsi Diós aniquë mana ca ángel bo, mana ca chama bo, tihí cabá jahuë tiisi-tiisiria cahëno iquish na. Jabi carayanabo, jodiobo, tihí cabo aranabëquicanai cató tsi jato qui tsi Dios planes jismahacani quilha. ¹¹ Toca tsi Diós acasni quilha. Jaboquí tsi quilha jahuë shinana, naa jahuë planes ja jatihuanicuë noba Ibo Jesucristó no. ¹² Ja iqui tsi raquëhaxma tsi Dios qui chaniti mëtsa xo noa, jahuë Baquë qui no chitimini iqui na. ¹³ Jatsi ëa tahëhax shina-huëjënayamacana, naa mato carayanabo qui Dios Chani ë yoahai ca iqui tsi presó tsi ë nori ca iqui na. Ocapijaquë mato bax na ra.

Pablo bëhoxnina

¹⁴ Nëca tsi chanipama tsi Jahëpa yoi bësojó mënihax bëhoxquia ra. ¹⁵ Noqui nohiria bo, mana ca ángel bo, tihí caba jahëpa-jahëparia ca Dios tsi xo naa noba Jahëpa ra. ¹⁶ Anomaria tsi xo Dios oquë ra. Ja quëshpi tsi Jahëpa Dios nicaquia, mato shina ja chamahuano Espíritu Santó no. ¹⁷ Chamahuaxo tsi mato shina ó tsi Cristo bësono ra, ja qui ma chitimihai cató no. Jasca, mato bax bëhoxquia, noiti ma cahëriano iquish na. ¹⁸ Jasca, mato Efesó cabo, Dios nohiria bo tëquë, tihí cabo Diós mëbino, Cristó noihai ca ma cahëyoino iquish na. Anomaria tsi xo toa noqui ja noihaina ra. Yoanoma quilha. ¹⁹ Jabi ja noihai ca pi cahëhi tsi Dios jabi tëquë rëahacaxëhi quilha noa ra. Jabi, ¿jënahuariaxo raca ja noihai ca no cahëyoino rë? Noqui huino quilha. Tihí ca tsi mato bax nicaquia, bëhoxquí na ra. ²⁰ Jatsi oquëhuahacaxëti xo Dios iquia. Anomaria tsi xo toa ja ati mëtsa ca chama ra. No nohó ca yonocohai ca chama tsi xo toa, jia ca ati. ²¹ Japi jahuë Jesucristo ini iqui tsi Dios no oquëhua-oquëhuapaoti xo ra jahuë rëso qui. No tocaxëti xo iglesiá no ra. Amén.

4

Huësti ca yora xo chahahuacanaibo

¹ ¿Diós mato quënyamayamani? Jatsi mëstëxëni ca jabi jayacana iquia, naa Ibo tahëhax tsi presó ë nori cato. ² Noihi tsi shinapënicana. Shinapënihi tsi yosanayamacana. Yosanayamaquí tsi noicana. Noiquí tsi mëbinabëquicana. ³ Jasca, noihi tsi rabë nabëquiti ó quëëriacana. Jabi Espíritu Santo tsi xo toa noqui rabë nabëquimahaina ra. ⁴ Jabi tobi xo huësti roha ca iglesiá ra; naa Cristo banahuacanaibo. Tobi xo huësti ca Espíritu Santo ri. Jasca, huësti roha tsi xo toa xabahamati quinia ra. Jabi Diós mato quënaní quilha, ja bëta ixëti ó ma pasono. ⁵ Jasca, huësti ca Ibo roha xo. Huësti roha tsi xo toa no chitimihaina. Jasca, huësti roha tsi xo toa no ashimahacahaina. ⁶ Tobi huësti roha ca Dios; naa noba Jahëpa-jahëparia. Ja tsi xo toa noqui chahahuacanaibo tëquë othai cato. No nohó tsi yonocohi quilha ra, jahuë shina no ano iquish na.

⁷ Nicaparicana. Noqui tëquë qui tiisi bo acacani quilha Dios yonoco ati. Jamëri jamëri tsi xo toa noqui Cristó acaina. ⁸ Jabi tocaxëti ja ini quilha ii quilha Quënëhacanish cabo.

“Mana nai qui ja tërononiquë bëbohax na.

Tëronoxo tsi quilha tiisi bo ja aniquë joni bo qui”

i jaca ni quilha Cristó acai ca yoati na. ⁹ Japi tsayacana. “Mana nai qui ja tërononiquë” ii quilha. Jabi mana tërononox pari tsi quilha ¿mai yoi qui ja botëyamayamani? ¹⁰ Jabi naa botënish ca tsi xo Cristo ra; naa mana tëronish ca jasca cato. Toa tsi ja caní quilha jatiroha ca yonaxëna. ¹¹ Tëronoxo tsi quilha jahuë nohiria bo qui tiisi bo ja aniquë chahahuacanaibo mëbixëna. Jatsi Dios Chani chitahëhuati ibo bo, Dios Chani yoati ibo bo, Dios qui nohiria bo mëpiti ibo bo, pastor bo, naa chahahuacanaibo obëso cabo, Dios Chani tiisimacanaibo,

tíhi cabo Cristó iglesia qui ani quiha. ¹² Tíhi ca tiisi jaya ca joni bo acacani quiha noqui chahahuacanaibo rohahuaxéna, Dios yonoco ati. Toca tsi chamahuahacahi quiha iglesia, naa noqui Cristo banahuacanaibo. ¹³ Tocapihi tsi jia tsi catixéqui noa, jia tsi aranabéquihi na. Jatsi quiha jaharisixéhi quiha no chitimihaina ra. Jasca, jaharisixéhi quiha Dios Baqué no cahéhaina. Tocapihi tsi shínacoshi bo manéxéhi quiha noa, toa Cristo jabi-jabiria jayahi na. ¹⁴ Jaha tsi xocobo jascaria iyamaxéqui noa ra. Jama, coshixéhi quiha no cahéhaina. Rarinamahacatimaxéni-xéhi quiha no chitimihaina ra. Jabi huéstima tsi xo toa mahitsa ca chani yoahacahaina ré. Tobi xo quiahaina, parahaina. Jama, shinahaxo tsi jato mahitsa ca chani chahahuayamaxéqui noa. ¹⁵ Noipíhi tsi Cristo jascaria tsi manéxéqui noa ra, jabija ca Chani nicahi na. Jabi Cristo tsi xo toa noqui réquénihaina ra. Noba mapo quiha. ¹⁶ Ja tsi xo toa noqui chahahuacanaibo yonoco-béquinamati Ibo-iboria. Cristo yora xaté bo xo noa. Jabi yonoco jaya xo jatiroha ca xaté ati. Jabi jia pi jatiroha ca xaté jahué yonoco ano tsi anixéhi quiha Cristo yora; naa iglesia cato. Jasca, oquxéhi quiha no noinabéquihi ri.

Quinia siri quima casocana

¹⁷ Iboja jané tsi Dios cahéyamacanaibo jascaria tsi bésoyamacana iquia. Anoma tsi xo toa jato jabi ra. Jasca, mahitsa tsi xo toa ja shinacanaina. ¹⁸ Tsémo réamé tsi xo toa ja shinacanaina pé. Jasca, jabija ca cahéyamaquí tsi Dios cahéyoyamacani quiha. Jabija ca nicacasyamacani quiha ré. ¹⁹ Bérabitimaxéni ca nohiria bo tsi xo naa ra. Anoma ca acacani quiha pé. Jasca, jato qui jia tsi xo toa ja acanaina ra. Jatiroha ca jocha yoixéni ca jabicascani quiha pé. ²⁰ Jama, jaméri tsi xo toa ma jabirianina, Cristo Chani nicahax na. ²¹ Jabija tsi xo toa Jesu Chani ra. Toa Chani ma yoahacaqué tsi quiha ¿jia tsi ma nicayamayamani? ²² Jatsi mato jochahuaxéni ca jabi ma tsoboxéti xo ra. Toa ma tiismahacani quiha. Jatsi quiniacaxécahué. Mato jabi jia ca yoshihuahacayamano, yoi ca ó ma quéhéhai cató no. ²³ Jaboqui paxahuahacaxéti xo mato shinana ra. ²⁴ Jatsi Dios jabi paxa ca sahuécana. Jabi Dios jascariati no néhohuacani quiha, mésté, jochayama, tíhi cabo iti.

²⁵ Jatsi jaboqui quaiyamacana jaa ri. Jabija ca noba xaté bo qui no chanixéti xo, jasca ca yora xaté bo no nori iqui na. ²⁶ Jasca, caxapihi tsi jochayamacana. Caxahi tsi méri tsi rabénacana, naa bari canox pari no. ²⁷ Méri tsi rabénayamapíquí tsi Satanás qui xaba axéqui mato pé, mato yonati. ²⁸ Jasca, yomayamatéquexéti xo yoma-yomapaonish cato. Yonocoti ja chitahéhuano iquia. Yonocopihi tsi noitiria cabo qui parata méati métsaxéhi quiha ra. ²⁹ Jasca, quiniacaxécahué. Anoma tsi xo toa yoi ca chanihaina. Jia tsi nohiria bo qui chanicana jato chamahuaxéna, jato mébixéna. Jatsi mato chani jia ca ja nicahai cató tsi mébihacaxéti xo nohiria bo ra. ³⁰ Jama, yoi ca pi chanimano tsi cohuéxéhi quiha Espiritu Santo ra. Espiritu Santo cohuéhuayamacana. Mato qui acacanih ca tsi xo naa ra, Díós-nabo ma nori ca jismati. Jia iqui tsi mato xabahamaxéqui Dios, jaroja ca barí no ra. ³¹ Jasca, huétsa bo qui joi mérayamacana caxaqui na. Itsinayamacana; anoma quiha. Mato joi choshayamacana. Anoma tsi xo ocahuahaina. Tíhi ca jocha quima bésocana iquia. ³² Jama, rabénabéquicana noihi na. Mato pasomaha pi mabé xaté bá jahuécara ca ano tsi shina-bénocana, naa Cristo iqui tsi yoi ca ma acai ca Díós shina-bénoni jascaria.

5

Dios xocoba jabi

¹ Dios xocobo yoi xo mato ra. Jaha tsi Dios jascacana. ² Jasca, noinacana, naa Cristó mato noini jascaria. ¿No bax nati jamé ja ayamayamani? Jabi Dios qui acapaoeni ca oveja jascaria tsi Dios qui je acacani quiha. Perojome jascaria ja ini quiha Dios qui.

³ Jatsi Dios xocobo ma nori iqui tsi anoma ca chotahaina, yoi ca acaina, jahuémishni bo ó quéémis-haina, tíhi cabo iyamacana, mato qui nohiria bo quésoyamano ra. ⁴ Jasca, rabixéniria ca yoyoxéniria ca jahué bo, anoma ca shirahaina, tíhi ca yoati tsi pasicana. Anoma tsi xo toca ca jahué bo chanihaina. Jama, Dios qui “Gracias” i ma ti xo. ⁵ Nicaparicana. Jabija tsi xo naa é yoaxéhaina: Cristo, Dios, tíhi cabá othoi ca qui jicopistiyamariaxéhi quiha métsaxéniria cabo. Jicoyamacaxécani quiha shina yoixéniria ca jaya cabo, jahuémishni bo ó quéémisxéniria cabo ri. Toca tsi mahitsa ca díos qui aracanaibo jascaria ca xo toa nohiria bo ra. ⁶ Tobi quiha huéstima ca mahitsa ca chani ré. Jatsi ma parahacayamano. Anoma ca ó ja bésocanai ca quéshpi tsi toa nicamixxéniria cabo qui caxaxéniria tsi xo Dios ra. Jato copixéhi quiha ra. ⁷ Toca ca nohiria bo ya rabénabéquiyamacana iquia.

⁸ Siri tsi tsémo ó tsi quiha ma i-ipaoniqué. Jama, jaboqui Dios huéa ó tsi bohoqui mato ra, Ibo ya rabénahi na. Jaha tsi jabi jiaxéni ca jayacana, Huéa ó ca nohiria bo jascaria. ⁹ Huéaná tsi no jabitihuahacani quiha. Ja tsi xo toa caxayama xo noa jaboqui. Jahá tsi no méstéhuahacani quiha. Jahá tsi noqui jia tsi xo jabija ca no banahuahaina. ¹⁰ Jatsi mato bax Ibo jaha quéhéhai ca ma jabixéti xo ra. ¹¹ Tsayacahué. Anoma tsi xo toa tsémo ó cabá acaina ra. Jatsi jato béta rabénayamacana. Jama, oqué tsi xo toa ja acanai ca yoi ca ma bérohuahaina.

¹² Bërabixëñiria tsi xo toa jonë xo tsi ja acanaina ra. Ja acanai ca yoati tsi chaniyamaqui noa. Bërabiria ca xo. ¹³ Jabi huëa ó pi jahuëcara ca jochahuaxëni ca jahuë bo janahacano tsi noqui bërohuahacahi quiha toa yoi ca tëquëta. Toca tsi jato jabi yoi ca cahëxëqui noa. ¹⁴ Jabi toca tsi noqui yoahi quiha noba quëquëti ra, naa jochahuaxëni ca jahuë bo yoati na.

“Bësohuë, oxahai cató.

Bësoyama cabo, naa jochahuaxëni cabo quima tsëquëhuë.

Jatsi mato qui huahuaxëhi quiha Cristo ra” ii quiha.

¹⁵ Jabi bësoti quiniacaxëcahuë. Jasca, jabi jia ca jayacana. Cahëtimaxëñiria ca joni bo jascaria tsi bësoyamacana, tiisi ca joni jascati nori. ¹⁶ Jasca, bamayamacana. Anomaria tsi xo toa jaboqui jochacanaina ra. ¹⁷ Jabi yoyoyamacana. Jama, mato bax Ibo jaha quëëhai ca ma jabixëti xo iquia. ¹⁸ Jasca, pahëyamacana. Ja tsi xo toa nohiria yoshihuahaina ra. Jama, Espiritu Santó tsi rëamëcana. ¹⁹ Jasca, rabënapama tsi salmos, himnos, Dios quëquëti bo, tihi cabo i-icana. Jiaria tsi xo toa quëquëbëquinahaina. Jiaria tsi xo toa Ibo qui música jia ca ma acaina mato shina ó no. ²⁰ Jasca, noba Ibo Jesucristo janë tsi noba Jahëpa Dios qui “Gracias” iroha-irohacana jatiroha ca jahuë bo quëshpi na.

Bënë bo – Ahui bo

²¹ Jabi Cristo noihi tsi jia tsi racanabëquicana. ²² Jasca, mato bënë bo nicacana, ahui bá, naa Ibo ma nicahai jascaria. ²³ Jabi jahuë ahui ototi chama jaya xo bënë, naa chahahuacanaibo ototi chama Cristó jaya ca jascaria. Bënë tsi xo toa ahui mapo; naa jahuë rëquëñiniti Ibo. Jascaria tsi noqui chahahuacanaiba mapo tsi xo Cristo, naa noqui Xabahamati Ibo-iboria. Jasca, noqui tsi xo toa jahuë yora, naa noqui Cristo banahuacanaibo. ²⁴ Cristo nica-nicaqui noa, naa noqui chahahuacanaibo. Jascaria tsi jato bënë bo nicayoixëti xo ahui bo ri.

²⁵ Jasca, mato ahui bo noicana, bënë bá, jahuë iglesia, naa noqui chahahuacanaibo Cristó noini jascaria. Noixo tsi çjamë ja ayamayamani no bax nati? ²⁶ Cristó tocani quiha, noqui, naa jahuë iglesia mështëhuacatsi na. Jahuë Chaní tsi noqui ja bahuëni quiha, jënë tsi no ashimahacahai jascaria. ²⁷ Toca tsi quiha jahuë iglesia oquëhuahacaniquë ja bax biti. Jatsi quiha iglesia jiaria ca mështëxëñiria ca biti mëtsa ixëqui Cristo ra. Jochayama ca quësohacatiimaxëñiria ca iglesia ixëhi quiha. ²⁸ ¿Jabi iglesia, naa jahuë yora oto-otoyamahi ni Cristo ra? Toa jascaria tsi jato ahui bo ottoxëti xo bënë bo ri, naa jato yora yoi bo ja otocanai jascaria. Jabi jahuë yora noihi ca tsi xo toa jahuë ahui otoyolhai cato iquia. ¿Jahuë yora jascaria ma ni? ²⁹ Jabi yama tsi xo toa jahuë yora yoi otoyamahi cato iquia. Jahuë yora pimahi quiha jatiroha cabo. Jato yora bo otocani quiha, naa Cristó jahuë iglesia othai jascaria, jato yora bo jaca nori iqui na. ³⁰ Jabi noqui ri othi quiha Cristo ra, jahuë yora xatë bo no nori iqui na. ³¹ Jabi ja tsi xo toa jahuë jahëpa, jahuë jahëhua, tihi cabo jisbayaxëti xo baquë jahuë ahui ya racaxëna. (Jasca, jahuë nabo jisbayati xo toa jahuë jahi ri bënë ya racaxëna.) Jatsi huësti ca xobo paxa ca manëcani quiha naa dos cabo, huësti ca yora paxa ca iquiina. ³² Anomaria tsi xo naa chani ra. Diós noqui jismani quiha, jahuë Chaní no. Jascaria tsi huësti ca yora paxa ca manëhi quiha Cristo, jahuë iglesia, tihi cabo ri. ³³ Jarohari tsi mato ahui bo ma noixëti xo ra, mamë ma noihi ca jascaria. Jasca, jato bënë bo nicayoixëti xo ahui bo ri.

6

Xocobo – Jato nabo

¹ Mato nabo nicacana, xocabá. Chahahuacanaiba jabi tsi xo toa. Jiaria tsi xo toa mato nabo nicahaina ra. ² “Mí ipa, mi ihua, tihi cabo noicahuë” ii quiha Dios yoba-yobaria. ³ Jabi tocapimano tsi mato shomahuaxëhi quiha Dios. Jasca, “Naama tsi bësoyoicaxëcani quiha tocacanaibo maí no” i Dios ni quiha.

⁴ Jasca, mato xocobo yosanamayamacana, jahëpa bá. Jama, jia tsi Iloba quinia ó tsi jato shinahamacana, jato qui Iloba yoba amahai cató no.

Yonati bo – Chama bo

⁵ Jia tsi mato chama bo nicacana, yonati bá. Noixo tsi jato yonoco acana, naa Cristo yonoco ma aquë ana jascaria. ⁶ Jabi tobi quiha toa chiquixëñiria ca yonati bo ra. Yonocoriacani quiha jato ó tsi jato chama bo bësoquë no. Jama, jato ó pi chama bësoyamano tsi bama-bamacani quiha pë. Tocayamacana. Anoma quiha. Jama, Cristo yonati ma nori iqui tsi noixo tsi Dios shina ma ariati xo ra. ⁷ Jatsi mato Ibo ma ranihuaxëti xo yonocoqui na, mato Ibo-iboria ja nori quëshpi na. Jascaria tsi ranihax yonocoriacana mato maí ca chama bax na. ⁸ Jabi jatiroha ca nohiria bo copixëhi quiha Dios, jia ca ja acanai ca quëshpi na. Chama jaya cabo, chama yama cabo, tihi cabo tëquë copixëhi quiha.

⁹ Jasca, mato yonati bo ri mëbicana, chama bá. Jato roayamacana. Anoma quiha. ¿Jasca ca naipá ca Chama-chamaria jayamayamani mato ra? Yama tsi xo toa Dios qui oquëria cato ra.

Dios armadura sahuëti xo chahahuacanaibo

¹⁰ Jarohari tsi Ibo ya ma rabênahai cató tsi coshinacana, ëbë xatë bá. Mato ó tsi jahuë chama ino ra. ¹¹ Jasca, Dios armadura tēquë sahuëcana, jia tsi yoshiní parahai ca quinia bo pasomaha niixëna. ¹² Jabi nohiria bo pasomahama xo toa no iquinayoihaina iquia, jama, yoixëñiria ca yoshi bo pasomaha ja nori. Yonamixëñiria ca chama bo, mana ca chama yoixëñiria cabo, tsëmo ó ca Dios pasomaha ca yoshi bo, tihi cabo pasomaha xo noa ra. ¹³ Naa Dios pasomaha cabo iqui tsi Dios armadura tēquë ma sahuëxëti xo. Sahuëhax tsi bëbohacayamaxëqui mato ra, toa bari yoixëni ca tsëquëxëquë no. Nianahax jari coshixëqui mato iquia toa barí no. ¹⁴ Jatsi ma shomahuahacano ra. Jabi niananox pari tsi jahuë armadura sahuëhi quiha soldado. Jahuë cinturón, jahuë shipati quiniamati manë, tihi cabo sahuëhi quiha shomahuahacaxëna. Jabi armadura jaya xo mato chahahuacanaibo ri. Jariapari tsi quiayamahai ca jabi sahuëcana, mato cinturón ja nori quëshpi na. Jatsi mëstëxëñiria ca jabi sahuëcana. Mato shipati quiniamati manë tsi xo toa. ¹⁵ Mamë shomahuacana, rabënamahai ca Chani jia ca yoaxëna, naa zapató tsi jahuë tahë soldadó shomahuahai jascaria. ¹⁶ Jasca, Dios qui chitimihai ca jabi sahuëcana, naa mato escudo ja nori quëshpi na. Jatsi toa escudó tsi yoshini mëshohai ca pia bo tēquë nocahuapixëhi quiha mato ra. ¹⁷ Jasca, Dios casco bicana mato mapo quiniamaxëna, mato xabahamati ca ja nori quëshpi na. Jasca, Espíritu Santo saipi, naa Dios Chani bicana. ¹⁸ Tihi cabo bichí tsi bëhoxcana. Armadura narisxo tsi Dios nicacana ra. Jasca, Espíritu Santó tsi bëhoxcana jatiroha ca xabacá no. Bësohax tsi bamahaxma tsi Dios nohiria bo tēquë bax bëhoxcana. ¹⁹ Jasca, ë bax ri ma bëhoxno ra. Raquëxoma tsi nohiria huëtša bá Dios nicahama ca Chani yoacasquia ra. ²⁰ Jabi naa Chani tahëhax tsi preso xara xo ëa jaboqui. Jama, toa Chani yoati ë quënahacani quiha. Jatsi ë bax bëhoxcana, raquëxoma tsi toa Chani ë yoano.

Joihuanina

²¹ Jabi ëa yoati tsi, naa ë acai ca ë shinahai ca, tihi cabo mato yoaxëhi quiha Tíquico, naa ë bëta ax Ibo bax yonocobëquihai cato. Nobë xatë jiaxëni ca quiha. ²² Ja tsi xo toa mato qui naa joni raaquia, néa ca chani ëa yoati mato qui boti. Jahuë chaní tsi ma ranihuahacano.

²³ Jasca, noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá toá ca xatë bo tēquë ranihuano. Mato ja noimacano. Oquë tsi mato ja chahahuamacano. ²⁴ Noba Ibo Jesucristo noi-nocanaibo tēquë Díos shomahuano ra. Iquë.

La Carta Del Apostol San Pablo a Los Filipenses

Cárcel xo tsi carta Pabló quëñëhina Filipó ca chahahuacanaibo qui

¹ Pablo tsi xo naa carta quëñëhina ra. Filipó ca Jesucristo qui chitimicanaibo tëquë, jasca jato ó bësohai ca yosibo, iglesiá ca mëbicanaibo, tihí cabo joihuaquia Timoteo yaxo na. Jesucristo yonati bo xo noa ra. ² Jabi noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihí cabá mato shomahuano. Mato ja bëpasimacano.

Chitimicanaibo bax Pablo bëhoxnina

³ Jatiroha ca xabacá tsi mato shinahi tsi “Gracias” iquia Dios qui. ⁴ Jasca, bëhoxhi tsi rani-ranixax mato bax bëhoxquia ra. ⁵ Jabi jia tsi ëa ma mëbiriani quíha, Dios Chani pacanamaxëna. Chahahuaxo tsi ëa mëbiti ma chitahëhuani quíha. Jiaría quíha. Jasca, jaboqui jari tocaqui mato. ⁶ Jabi ë cahëyoihai ca tsi xo naa ra: Mato ó ca yonoco jatihuaxëhi quíha Dios ra, naa toa yonoco jia ca Chitahëhuanish cato. Jatihuahacaxëhi quíha, toa bari tsi Jesucristo joquë no. ⁷ Jabi mato shina-shinaquia ra, mato noiquí na. Tocapiquia, ë bëta xo tsi Dios yonoco ma abëquini iqui na. Jasca, jaboqui presó tsi ë no tsi jari ëa mëbiriaqui mato tëquë ra, nëa xo tsi Dios Chani ë yoaquë no. ⁸ Paraxoma tsi mato yopa-yopariaquia ra. Toa cahëhi quíha Dios. Jabi Jesucristó mato noihai jascaria tsi mato noi-noiriaquia ëa ri.

⁹ Bëhoxquí tsi mato bax ë nicahai ca tsi xo naa: Jariapari ma cahëyoihai ca ánino iquia. Jasca, oquë ca tiisi ma jayacano iquia. Jatsi tihí cató tsi ma noi-noiriahai ca oquë-oquëriano. ¹⁰ Jabi toca ca tiisi pi jayahi tsi jia ca oquë ca yonoco ati mëtsa-xëqui mato ra. Jatsi Cristo jono tsi mëstëxëni ca quësohacatimaxëni ca ixëqui mato toa bari no. ¹¹ Jasca, Dios mëstëxëneria ca jabi tsi ma rëamëno iquia ra, bëhoxhi na. Jabi mato ó tsi toa mëstëxëneria ca jabi saihuati mëtsa xo Jesucristo roha. Toa jabi tsayaxo tsi jia tsi nohiria bá Dios oquëhuano.

Cristo bax Pablo bësonina

¹² Jabi jënima tsi xo toa presó tsi jaboqui ë iquiina iquia, ëbë xatë bá. Ja tahëhax tsi oquë tsi xo toa Dios Chani jia ca pacanahaina iquia. ¹³ ¿Tsayacanaí? Cristo Chani tahëxo tsi preso qui ë nanëhacani ca cahëhi quíha nëa ca palació ca soldado bo tëquë. Jasca, ëa tahëxo nicahi quíha yacatá ca nohiria bo ri. Jiaría quíha. ¹⁴ Jasca, preso qui ë nanëhacani cató tsi chamahuahacani quíha nëa ca huëstima ca chahahuacanaibo ri. Jasca, anihí quíha jato chama, raquëxoma tsi Dios Chani yoati.

¹⁵ Jama, tobi xo toa yoi ca quiniá tsi Dios Chani yoacanaina rë. E qui yosaquí tsi Dios Chani yoacani quíha huësti huësti cabo ra. Anoma quíha. Jama, tobi xo toa bo, naa quinia jíá tsi Dios Chani yoacanaina, ëa mëbicasquí na. ¹⁶ Jabi naabo tsi xo toa Dios Chani yoacatsaina, ëa noiquí na. ¹⁷ Toca ma xo huëtsa bo rë. Quinia jia tsi Dios Chani yoayamacani quíha pë, jamë oquëhuacasquí na. Tocacani quíha rë, ëa yosicasquí na, presó tsi ë iquë no. ¹⁸ ¿Jënahuariahi ní naa nohiria bo sa? Xatë tsi xo toa Cristo Chani yoahaina, noixoma. Huëtsa bo tsi xo toa jahuë Chani yoahaina, noiquí na. Jënima quíha. Jatiroha ca quiniá tsi yoahacahi quíha Cristo Chani ra. Ja iqui tsi rani-raniquia ra.

¹⁹ Jasca, rani-ranixëquia, preso quima ëa ja paquëmacaquë no. E bax ma bëhoxhaina, Cristó raani ca Espiritu Santó ëa mëbihaina, tihí cabo iqui tsi preso quima paquëmahacaxëti ó pasoaquia ra. ²⁰ Jasca, jaboqui jaha ë quëëhai ca tsi xo toa Cristo qui ë bërabi-yamahaina iquia. Jasca, raquëxoma tsi jahuë Chani yoacasquia ra. Bëbo-bëboria-casquia, jatiroha ca ë acái cató tsi Cristo oquëhuahacano iquish na. Ja bax ë bësohai cató pi ja oquëhuahacano tsi rani-raniquia. Jasca, presó pi resohi tsi ranixëquia. Toca ca quiniá tsi oquëhuahacati mëtsa xo jaa ri. ²¹ Jatsi ëa pi ja paquëmacano tsi xaba huëtsa jayaxëquia ra Cristo bax bësoti. Jama, ëa pi ja namëcano tsi jënima tsi xo toa ri, ja bëta ë ixëhai quëshpi na. Oquë tsi xo toa Cristo ya iquiina iquia. ²² Jama, rësoyamapihi tsi Ibo bax yonoco jia ca ati mëtsaxëquia ra. ¿Jënica cara ní toa oquë ca iti? ¿Bësoti ní? ¿Rësoti ní? ²³ Cahëyamaquia ra. Rësopiquia Cristo ya iti. Oquë xo toa ra. ²⁴ Jama, jënahuariaxo raca mato ë mëbina, rësopiquí na? Oquë tsi xo toa ë bësohaina iquia mato bax na. ²⁵ Jabija; oquë tsi xo toa tia iquia. Namëhacayamaxëquia iquia ra. Mato bëta bësoxëquia, mato mëbixëna, oquë tsi Cristo ma cahëhaina, ma ranihaina, tihí cabo anino iquish na. ²⁶ Jatsi mato bëta pi ë itëquëno tsi jia tsi Jesucristo ocahuati mëtsa ixëqui mato, ë bax ja aca quëshpi na.

²⁷ Jatsi quiniacaxëcahuë, ma acái ca iqui tsi Jesucristo Chani ocahuahacayamano iquish na. Jabi preso quima ax tsëquëhax mato qui shishocasquia. Jama, mato qui pi shishoyamaquí tsi basi xo tsi ma acái ca yoati tsi nicaxëquia tia. ¿Jia ca icaxëcahi ní sa? Jia ca pi ma ano tsi huësti ca shina ó tsi yonoconabëquixëqui mato iquia. Jasca, jiaxëhi quíha toa

Dios Chani pasomaha cabo ma bëbohaina iquia, toa Chani noiquí na. ²⁸ Tocapihi tsi mato pasomaha cabo qui raquëyamaxëqui mato ra. Jatsi jato qui ma raquëyamahai ca jisi tsi "Jishopë" icaxëcani quiha. Jasca, raquëyamapimano tsi bëbohacati ó pasocaxëcani quiha ra. Tocaxëqui ra, Diós mato mëbihai iqui na. ²⁹ Jabi shomaria xo mato ra, Cristo qui chitimiti xaba mato qui Diós ani quëshpi na. Jasca, mato qui acacani quiha toa xaba huëtza ra, naa ja bax tënëti. ³⁰ ¿Tsayacani? Jaboqui Dios Chani iqui tsi Dios bax tënëqui mato ri è tënëni jascaria. Toa ma jisni quiha mato bëta è iniquè no. Jabi jaharisi tsi xo naa nëá ca è tënëhai ca ma nicahaina. Jënëyamaqui Ibo bax no nianahaina ra.

2

Jahuë oquë Jesú jisbërianina joni manëxëna

¹ Ea nicaparcana, ëbë xatë bá. Cristo qui riihax tsi ¿ma chamahuahacayamayamani? Cristó mato noiha ca cahëhax tsi ¿ma ranihuahacayamayamani? Jasca, ¿jia tsi Espiritu Santó mato rabënamayamayamani? ¿Jaboqui mabë xatë bo noiyamayamacani? Tihí tsi xo toa mato bax Diós anina iquia. ² Ja iqui tsi mato yobacasquia jaboqui. Noho yobi pi nicaquí tsi ëa ranihuariaxëqui mato ra. Jariapari tsi jasca ca shina ma jayano. Jatsi jia tsi jasca ca Dios ma noino. Jatsi huëtzi ca shina ó tsi ma yonocobëquinano. Toca pi ma bësono tsi rani-ranixëquia ra. ³ Jasca, anoma tsi xo toa bëbomixxëniria ca jamë shinamixxëniria iquiina. Jama, mato oquë nohiria huëtza bo nori ca ma tocaxëti xo. Jia tsi xo toca ca shinahaina ra. ⁴ Jasca nohiria huëtza ba jahuë bo, ja acascanaina, tihí cabo shinacana jato mëbixëna. Anoma tsi xo toa mato jahuë bo roha shinahaina iquia.

⁵ Jasca, Jesucristo ó ca jabi ó quëëcana. Jesu jascaria tsi no shinaxëti xo ra. ⁶ Jariapari tsi quiha Dios jabi-jabiria ja jayaniquë. Jayahi tsi Dios chama ó ja quëëyamani quiha, Dios chama jasca ca jayati. ⁷ Jama, jahuë oquë, jahuë chama, tihí cabo ja jisbërianiquë ra, mahitsa ca manëxëna. Jisbëria tsi quiha yonati jabi-jabiria ja sahuëniquë. Joni ja manëni quiha. Manëxo tsi noba jabi ja jayani quiha mai ó bësoquí na. ⁸ Jatsi jahuë Jahëpa yoba ja nicaniquë yonati jascaria. Nicahax tsi quiha rësohi ja caniquë. Jatsi yoiria ca cruzó tsi ja rësoni quiha ra. ⁹ Ja tsi xo toa jahuë Jesu Diós oquëhuarianiquë. Oquëhuaxo tsi quiha oquëria ca janë jahuë baquë Jesu qui Diós aniquë. Jatiroha ca janë huëtza oquë toa janë ini quiha. ¹⁰ Toca tsi Diós aniquë, jatiroha ca bëso cabo, naa maí cabo, naipá cabo, tënëtiyá cabo, tihí cabo ja bësojó mënino iquish na. ¹¹ Mënihax, "Ibo-iboria tsi xo Jesucristo ra" icaxëcani quiha jatiroha cabo. Toca tsi ocahuahacaxëqui Dios ra.

Maí ca nohiria bo qui huëa-huëaria xo chahahuacanaibo

¹² Jisa noho rabëti bá. Jia tsi noho yoba ma nica-nicapaoniquë mato bëta è iniquè no. Jama, jaboqui basi xo ëa rë. Ja iqui tsi oquë tsi noho yoba ma nicano iquia. Basixo tsi ¿jënahuariaxo mato è mëbina? Japi jaboqui mamëyoixo tsi ma xabahamahacahai ca jatihuacana iquia, Diós mato tsayahai ca cahëquí na. Dios ma chahahuaxëti xo ra. ¹³ ¿Tsayamayacani? Mato ó tsi yonocohi quiha Dios, oquë tsi jahuë yoba ma banahuacasno iquish na. Mato mëbicatsi quiha, jahuë shina ati ó ma quëëno iquish na. Toca tsi jatihuahacaxëhi quiha ma xabahamahaina iquia. ¹⁴ Jatsi ranixo tsi jatiroha ca acana. Jasca, joi mërayamacana. Anoma quiha. ¹⁵ Toca ca jabi jia ca pi jayahi tsi Dios xocobo yoi bo, naa quësohacatimaxëni ca mëstëxëni ca xocobo ixëqui mato ra. Tocaxëqui mato, janyama ca jochahuaxëni ca maí ca nohiria bo xërëquë tsi ma bësoquë no. Jato xërëquë tsi huahuahai ca huishti bo jascaria ixëqui mato. ¹⁶ Tocaxëqui mato, maí ca nohiria bo qui bësomati Chani ma acai ca quëshpi na. Tocapimano tsi rani-ranixëquia, toa barí tsi Cristo joquë no ra. Mahitsa è yonocoyamani nori ca jisimahacaxëhi quiha. ¹⁷ Toa barí tsi jisimahacaxëhi quiha mato jabi jia cato ra. Jasca, Cristo qui ma chitimihai ca iqui tsi anomariaxëhi quiha toa jaboqui ja bax ma acaina. Dios qui jiaxëhi quiha toa mato jabi jia cato, ma acaina, tihí cabo. Jasca, ma acai ca qui è namëhacaxëhai ca maniacasquia, Dios qui ma acai ca oquëhuaxëna. Ja tsi xo toa ëa pi ja namëcano tsi ranixëquia. Jasca, mato bëta ranixëquia, Dios qui ma acai ca quëshpi na. ¹⁸ Jascaria tsi è bëta ma raniti xo mato ri.

Timoteo – Epafrodito

¹⁹ Ibo Jesu qui jiapino tsi Timoteo mato qui raacasquia. Tocapihi tsi rani-ranixëquia iquia, ma acai ca yoati tsi nicahax na. ²⁰ Yama tsi xo toca ca joni huëtza iipiquia. Tsayacahuë. Ea jascaria tsi mato mëbiriatsi quiha. ²¹ Tëxë bo tsi xo toa jato jahuëcara ca yoi bo roha otocatsaina rë. Jasca, jato qui iriama tsi xo toa Jesucristo yonoco. ²² Toca ma xo Timoteo. Ea mëbi-mëbiriahi quiha Dios Chani jia ca yoaxëna, naa baquë jahuë jahëpa mëbihai jascaria. Toa cahëqui mato. ²³ Ja tsi xo toa mato qui Timoteo raacasquia. Jama, jaboqui raanoma quiha. ¿Jënahuacaxëcachi ni nëá ca chama bo sa? Toa cahëparicasquia. ¿Ea paquëmacaxëcachi ni sa? Jari cahëyamaquia rë. ²⁴ Jatsi Ibo ó pasoquia ëa mëbiti, mato qui ëa yoi ri shishono iquish na.

²⁵ Jasca, jahari nobê xatê Epafrodito ë raaxêti xo iipiquia. E qui naa joni ma raani quiha, ëa ja mëbino, ë narisyamano iquish na. Jia tsi xo toa ëa tapai ja yonocobëquihaina. Soldado jascaria tsi Cristo yonoco aqui quiha. ²⁶ Jama, jaboqui mato yopa-yopariahi quiha. Jahari jahuë xobo qui cacatsi quiha. Jasca, shina-huëjënahi quiha ja iquini ca yoati ma nicani iqui na. ²⁷ Jabi anoma ja ini quiha jahuë iquini. Ja rësoquë aniquë iquia. Ja rësorohapino tsi cohuë-cohuëria ë iquë ani quiha. Jama, Epafrodito yoi, ëa ri, tihî cabo Diós mëbirianiquë. Jatsi noho cohuë qui cohuë huëtsa maniahacayamani quiha. ²⁸ Japi jaboqui naa joni jahari raacasquia. Jisi tsi ranixëqui mato. Jatsi ma rani-ranino tsi namahuahacaxëhi quiha noho cohuë jaboqui. ²⁹ Mato Ibo ó ca xatê ja nori ca iqui tsi rani tsi naa joni joihuacana ja joquë no. Nêca ca joni bo ma oquëhuaxêti xo iquia. ³⁰ Nêá tsi ja rësoquë ani quiha, Dios yonoco aqui na. Ocapijaquë ani quiha, mato tahêhax tsi ëa mëbiti ja joni iqui na.

3

Jabi mëstëxëni cato

¹ Jarohari tsi Ibobá mato ranihuano, ëbë xatê bá. Jasca, ë qui yosayama tsi xo toa ë quënëha ca yoba yoatëquëhaina. Ma yobahacatëquëti xo iipiquia. ² Jatsi jariapari tsi quiniacaxëcahuë iquia. Tobi mato ó ca jodioba jabi-naxëni cabo rë. Caxaxëniria ca ina bo jascaria ca xo. Jato mahitsa ca jibirishati jabi mato qui acascani quiha pë. Jatsi jato chani qui quiniacaxëcahuë. Anoma quiha. ³ Jabija ca arati jabi bo ja jayacanai ca quëscahuacani quiha pë. Jama, noqui tsi xo toa jabija ca arati jabi jaya cabo ra, naa Espiritu Santó tsi Dios qui aracanaibo. Ea yoacahuë. ¿Jënahuariaxo raca jato jibirishati jabi noqui mëbina iquia? Noqui mëbihai ca tsi xo Cristo yoi roha. ⁴ Jatsi jodioba jabi bá tsi nohiria xabahamahacarohapino tsi oquë tsi ë mëbihacaquë ani quiha; mahitsa jaca nori. ⁵ Jatsi ëa nicaparicana. ¿Jodio yoi ë coyamayamani? Ja iqui tsi ë jibirishahacaniquë, ocho bari huinocaquë no. Jasca, Benjamín maxó ca ëa xo naa. Jasca, hebreo yoi, noho jimiba jabi bo, tihî cabá tsi ë shinahamahacaniquë. Noba jodioba jabi bo ë aria-arianiquë ra, fariseobo ë ini iqui na. ⁶ Jodioba jabi-naxëni ca ë ini iqui tsi iglesiá cabo ë tënëmapaoni quiha. Jodioba yoba bo tēquë ë jatihuani quiha, toca tsi mëstëhuahacati ó pasoku na. ⁷ Toatiyá tsi noho jabi yoi, ë anina, tihî cabá tsi mëstëhuahacati ó ë pasoniquë. Mahitsa ja icani quiha. Jaboqui toa bo tēquë ë nianiquë Cristo quëshpi na. ⁸ Nicaparicana. Mahitsa tsi xo toa jatiroha ca jahuëcara ë anina, naa ëa mëbiti nori ca ë quëscahuani cato. Mahitsa naa taxa jascaria tsi xo toa bo tēquë iquia ra. Oquë-oquëria tsi xo toa Ibo Jesucristo cahëyoihaina iquia. Ja quëshpi tsi toa jahuë bo tēquë ë nianiquë, oquë tsi Cristo cahëxëna. ⁹ Ja bëta yoi rabëna-rabënacaciasquia ra. Jaboqui jia ca jahuë bo acaina, jodioba yoba acaina, tihî cabá tsi xabahamahacati ó pasoyamaquia. Jama, Dios mëstë yoi ë qui acacani quiha, Cristo, naa noba Xabahamati Ibo qui ë chitiminiquë no. Yama tsi xo mëstëhuahacati quinia huëtsa ra. Noqui Mëstëhuati Ibo-iboria roha tsi xo Dios, jahuë baquë qui no chitimiquë no. ¹⁰ Jatsi jaboqui Cristo yoi roha cahëcasquia ra. Jasca, ë nohó ca Dios chama, naa jahuë baquë Cristo bësetëquëmanish ca chama yoi cahëyoicasquia. Anomaria tsi xo toa chama iquia. Jasca, ja tënëti jascaria tsi tënëti ë jabixëti xo ëa ri. Jasca, ja rësoni jascaria tsi jocha qui rësoni ë jabixëti xo ëa ri. ¹¹ Tihî tsi jabicaciasquia ra, mana xo tsi jaroha ca bari tsi Cristo jabi ë jayano. Jabi toa jabi-jabiria jayati ó pasokuia ra. ¹² Jama, jaboqui toa jabi-jabiria jayati basi xo ëa rë. Jama, jari rëquë caquia, naa jabanacanaibo jascaria tsi bëboxëna. Jabi toca ca jabi-jabiria jayati Cristó ëa quënëni quiha. Jaha quëëquia rë. ¹³ Jabi mato parayamaquia, ëbë xatê bá. Jari bëboti basi xo ëa rë. Jama, rëquë capama tsi Dios bax ë ani ca jahuë bo shina-bënoquia. E qui iriama tsi xo toa ë anina iquia. Naa jahuë bo shina-bënohax tsi Diós jaha quëëhai ca jahuëcara qui bësoxëquia, rëquë cacatsi na. ¹⁴ Toa premio qui mëstë tsi caquia ra bëboxëna. Jabi Jesucristó tsi noba naipá ca Diós ëa quënëni quiha toa premio biti.

¹⁵ Toca tsi no shinati xo noqui shinacoshi ca chahahuacanaibo. Jama, jamëri ca pi ma shinano tsi ë yoaha ca mato qui bërohuaxëhi quiha Dios iquia. ¹⁶ Oca xo tia. Jatsi rëquë capama tsi jia tsi noqui mëpihai ca yoba jari no nicano ra. Toa yoba pi no banahuano tsi jiariaxëhi quiha toa noba jabi nêá mai ax na.

¹⁷ Jatsi noho jabi mëstëxëni ca banahuacana, ëbë xatê bá. Toa jabi mato ë jismani quiha mato bëtaqui na. Jasca, toá ca jascaria ca jabi jia ca jaya cabo chahahuacana, jasca ca jabi jayaxëna. ¹⁸ Jishopë. Tobi xo toá ca jabi yoi ca jaya cabo iquia. Mato bëta xo tsi jato yoati tsi mato ë yobani quiha. Jato qui quiniacaxëcahuë iquia bëho ya. Anoma tsi xo toa ja yoacanaina ra. Cruzó tsi Cristo noqui xabahamati quinia pasomaha ca xo rë. ¹⁹ Tënëtiya ax tsi quëyohacacaxëcani quiha. Jocha ó quëëmishxëniria ca xo iquia. Bërabiria ca jocha acax tsi rani-ranicani quiha pë. Naa maf ca jahuë bo roha tsi shina-shinacani quiha rë. Tihî tsi xo toa ja acanaina. ²⁰ Jama, toca ca jabi yama xo noqui chahahuacanaibo. Naipá roha xo noba racati yoi iquia. Jasca, toá ca noqui Xabahamati Ibo ó pasoku noa, naa noba Ibo Jesucristo.

²¹ Joxo tsi noba chama yama ca rësöhai ca yora yoi bo rarinamaxëhi quiha. Jatsi jahuë mana ca yora jascariaxëhi quiha noba yora bo ri. Jahuë chama-chamariá tsi rarinamahacaxëqui noa ra, naa jahuë jatiroha ca bëboti chamá no.

4

Ibo ó tsi rani-ranicana

¹ Jarohari tsi Ibo quima bësoyamacana, ëbë xatë bá. Jasca, mato yopaquia, noho rabëti yoi bá. Toá ca noho yonoco quëshpi tsi noho premio xo mato iquia ra, ëa ma ranihuahai ranihuahai iqui na. Ibo ma banahuahai ca iqui tsi rani-raniquia ra.

² Jasca, toá ca Evodia, Síntique, tihí ca yoxa bo yobacasquia jaboqui. “Ma iquinahai ca jënëcana” i jato qui quia ra. Ibo ó tsi rabënatsicana iquia. ³ Jasca, toa dos ca yoxa bo mëbichahuë, noho shinajiaxëni ca rabëti bá. Jia tsi naa dos ca yoxa bá ëa mëbiriani quiha Dios Chani pacanamaxëna. Jasca, toatiyá tsi ëa mëbini quiha Clemente ri, chahahuacanaibo huëtsa bo yaxo na. Dios bësocanaiba libro ó tsi quënëhacani quiha jato janë bo tëquë.

⁴ Mato yobapama tsi rani-ranicana iquia. Cristó-na bo ma nori iqui tsi rani-ranicana itëquëquia. ⁵ Jasca, jatiroha cabo qui mato ishima ca jabi jismacana. Joti basima xo Ibo ra.

⁶ Jasca, jahuëcara yoati tsi shina-huëjënayamacana. Jama, jahuëcara pi naris-hi tsi bëhoxcana. Bëhoxpama tsi Dios nicacana, “Gracias” iquiina. ⁷ Jatsi mato ranihuaxëhi quiha Dios ra. No cahëhai ca oquë-oquëria tsi xo toa noqui ja ranihuahaina. Toca tsi mato shina bo otoxëhi quiha, Jesucristo qui ma chitimiquë no.

Jia ca shinacana

⁸ Jarohari tsi mato shina qui jia ca jahuë bo roha tsi rëacana, ëbë xatë bá. Tobi xo toa jabija ca jahuë bo. Tobi toa noqui mëbihai ca jahuë bo. Tobi toa mëstëxëniria ca jahuë bo. Tobi noqui noimahai ca shinajiaxëni ca jahuë bo ra. Tihí ca jahuë bo yoati tsi shinacana iquia.

⁹ Jasca, mato ë jabimani ca ë tiisimani ca jahuë bo ariacana. Noho chani, noho jabi, tihí cabo pi ma banahuano tsi mato bëtaxëhi quiha Dios, naa noqui Bëpasimati Ibo-iboria.

Filipó ca chahahuacanaibá Pablo qui ofrenda raanina

¹⁰ Ibo qui “Gracias” iquia, ëa ma mëbitëquëcatsai ca quëshpi na. Shoma xo ëa iquia. Jabi siri tsi ëa ma mëbicasni quiha, mahitsa. Toatiyá tsi ëa mëbiti xaba mato qui acacayamani quiha. ¹¹ Mato parayamaquia. Ea ma mëbicsatsai ca iqui tsi rani-raniquia, ë qui ma raani ca parata quëshpi tsi ja nomari. Naama tsi quiha jatiroha ca xabacá tsi raniti ë jabiniquë ra. ¹² Biniapihi tsi rani-raniquia. Toca tsi bësoti ë jabiniquë. Jasca pi narisyamahi tsi rani-raniquia. Tihí tsi cahëyoiquia. Nicaparicana. Jatiroha cató tsi jatiroha ca xabacá tsi raniti ë jabiniquë. Sëyapihi tsi rani-raniquia. Paxnapiquí tsi raniti cahëquia toatiyá no. Biniyamapihi tsi rani-raniquia. Jama, biniapiquí tsi raniti cahëquia toatiyá ri. ¹³ Jatiroha ca xabacá tsi tënëti mëtsa xo ëa ra, ë qui Cristó ani ca chamá no.

¹⁴ Nëa ax tsi ë biniano tsi ëa mëbiriacasqui mato. Ja tsi xo toa mato qui “Gracias” iquia ra. Jiaria tsi xo toa ëa ma mëbicsatsaina. ¹⁵ Jabi naama tsi quiha, naa Dios Chani yoati chitahëhuahax tsi quiha ë biniarianiquë Macedonia mai jisbayahax na. Toatiyá tsi ë qui iglesia huëtsa bá ofrenda ayamani quiha ëa mëbiti. Jaroha ca ëa mëbinish ca iglesia ca mato xo naa ra. Toa cahëqui mato. ¹⁶ Jaquirëquë quiha Tesalónica ë chitëno tsi dos, tres tsi quiha ofrenda bo ë qui ma raaniquë ëa mëbiti. ¹⁷ Jabi ë qui jiaria ini quiha toa mato ofrenda bo. Jama, jaha ë quëyoihai ca tsi xo toa mato cuenta ó ca ganancia bo maniahacahaina. ¹⁸ Jabi ë qui ma raani ca ofrenda, naa Epafroditó bëni ca ë biniquë ra. Ja iqui tsi narisyamaquia jaboqui. Shoma xo ëa ra. Jasca, ranihi quiha Dios ri iquia. E qui ma raani ca ofrenda tsi xo perojeome jascaria ja qui. ¹⁹ Jia tsi xo toa ë bax ma anina. Ja iqui tsi jahuë Jesucristó tsi mato otoriaxëhi quiha Dios, ma narisyamano iquish na. Ati Ibo-iboria xo Dios ra. ²⁰ Noba Jahëpa Dios yoi no oquëhua-oquëhuapono ra. Iquë.

Jaroha ca joihuahaina

²¹ Jatiroha ca Diós-na bo, naa Jesucristo qui chitiminish cabo joihuaquia. Mato joihuahi quiha nëa ca ë bëta ca xatë bo ri. ²² Jasca, mato joihuahi quiha Romá ca chahahuacanaibo ri. Joihuahi quiha nëa ca chama-chamaria ca yonati bo ri. ²³ Noba Ibo Jesucristó mato shomahuano. Iquë.

La Carta Del Apostol San Pablo a Los Colosenses

Colosás ca iglesia qui Pablo quëñënina

¹ Naa carta quëñëhai ca Pablo ca ëa xo naa. Jabi Jesucristó ëa quëñëniquë jahuë Chani chitahëhuati ibo iti. Dios shina ja ini quihai. Mato joihuaquia. Jasca, mato joihuaqui quihai ëbë xatë Timoteo ri. ² Jabi Colosás ca bamatimaxëñiria ca chahahuacanaibo qui naa noba Chani raaqui noa. Noba Jahëpa Diós mato shomahuano. Mato ja ranihuano ra.

Chahahuacanaibo bax Pablo bëhoxnina

³ Noba Dios, naa noba Ibo Jesucristo Jahëpa qui bëhoxhi tsi mato quëshpi “Gracias” iroha-irohaqui noa. ⁴ Ma bamayamahi ca no nicaniquë ra. Cristo Jesu qui ma chitimiyoihaina, chahahuacanaibo huëtsa bo ma noihaina, tihí cabo no nicaní quihai mato yoati na. Ja quëshpi tsi “Gracias” iriaqui noa ra. ⁵ Jasca, anomariaxëhi quihai toa mana xo tsi Diós mato shomahuariahaina iquia ra. Jaha pasoti ma chitahëhuani quihai, Dios jabija ca Chani jia ca ma nicaniquë no. ⁶ Anomaria tsi xo toa Chani ra. Jaboqui jatiroha ca maí tsi pacanahi quihai toa ma nicaní ca Chani. Jia tsi nohiria ba jabi yoi jabitihuahi quihai, naa mato jabi ja jabitihuani jascaria. Toa Chani nicahax tsi ma mëbiriahacani quihai, cahëyoihax na. ⁷ Jabi naa Chani Epafra, naa no bëta yonocobëquinanish cató mato tiisimaniquë. Jia tsi mato xëréquë tsi no bax ja yonoconí quihai. Cristo yonati yoi tsi xo naa joni ra. ⁸ Espíritu Santó tsi ma noihai ca yoati tsi noqui ja yoani quihai.

⁹ Jabi ma chahahuanina, ma noihaina, tihí cabo nicaxo tsi mato bax bëhoxti no jënëpistiayamarianiquë ra. Bëhoxhi tsi mato bax Dios ë nicahai ca tsi xo naa: Jariapari Diós mato mëbino, jahuë shina ati ma cahëyoino. Jaquirëquë mana ca tiisi mato qui ja ano. Toa nicaquia bëhoxqui na. ¹⁰ Jatsi Dios shina cahëyoihai tsi lboba quinia jia ca ó tsi bësoxixëqui mato ra. Toca tsi Ibo ranihuarohaxëqui mato. Jasca, Ibo cahëyoiquí tsi yonoco jia ca saihuaxëqui mato, jatiroha ca ma acái cató no. Jatsi Dios tiisi ma cahëhai ca aniriano iquia. Toa nicaquia bëhoxqui na. ¹¹ Jatsi jahuë chama yoi tsi Diós mato coshihuano ra, yosanahaxma tsi jatiroha ca tënëti mëtsa imano iquish na. ¹² Tënëhi tsi rani tsi Jahëpa Dios qui “Gracias” icana. Ja tsi xo toa noqui rohahuanish cato ra. Jahuë mana ca oquë-oquëria ca jahuë bo xatënacatsi quihai. Toa huëaria ca ití tsi mëstëhuahacanish cabo ya ixëhi quihai noa ra. ¹³⁻¹⁴ Jasca, Jahëpa Dios tsi xo toa yonamixëñiria ca tsëmo quima noqui mëbinish cato. Mëbixo tsi quihai ja noihai ca Baquë otoiha ca qui noqui ja shitamani quihai. Jahuë Baquë iqui tsi noqui ja paquëmahaca tsi noba jocha ja masaniquë.

Jahuë Baquë rësohai cató tsi nohiria bo xabahamati quinia Diós anina

¹⁵ Nicacahuë. Jisnoma ca Dios jaria yoi ca Jisiquimati Ibo-iboria xo Cristo ra. Jahá tsi Dios jabi yoi ca jismahacani quihai. Jasca, jatiroha ca nëhohuahacanish ca oquë-oquëria ca tsi xo naa ra. ¹⁶ Jahuë chamá tsi jahuë bo tēquë acacani quihai. Naipá ca jahuë bo, maí ca jahuë bo, noqui bëroria ca jahuë bo tēquë, tihí cabo Cristó nëhohuani quihai jahuë chamá no. Jasca, jisnoma ca jahuë bo, naa ángel bo, mana ca ibobo, mana ca yonacanaibo, mana ca chama bo, tihí cabo nëhohuahacani quihai jahuë chamá no. Jasca, ja bax jatiroha ca nëhohuahacani quihai. ¹⁷ Jahuëcara ca nëhohuahacanox pari no tsi ja iniquë. Jaboqui jahuë chamá tsi jatiroha ca otoihi quihai ra. ¹⁸ Jasca, iglesiá ca chahahuacanaibo rëquëñinini ibo tsi xo, naa “Iglesia Mapo” i no aina. Jabi iglesia tsi xo toa jahuë yora, naa noqui Cristo banahuacanaibo. Jasca, jatiroha ca rëquë Chitahëhuati Ibo-iboria tsi xo naa. ¿Tsayayamacani? Jariapari ca bësoxixëmahacanish ca tsi xo naa, rësohax na. Toca tsi jatiroha ca quiniá tsi jariapari ca oquë-oquëria ca Cristo manëniquë. Yama tsi xo toa oquë cato ra. ¹⁹ Dios tocani quihai jahuë Baquë ó tsi Dios jabi-jabiria chitëno. ²⁰ Jasca, jahuë Baquë yoi tsi quihai jatiroha ca yoshihuahacanish ca jahuë bo jahari Diós bëcasniquë jamë ca yoi ya rabënamati. Cruzó tsi jahuë Baquë rësohai cató tsi jatiroha ca naipá cabo, jatiroha ca maí cabo, tihí cabo Diós jiahuani quihai, ja bëta ja rabënacano iquish na.

²¹ Jahari mato carayanabo ri Diós bëniquë ra ja bëta rabënati. Naarima tsi Dios basi mato carayanabo i-ipaoni quihai. Toatiyá tsi Dios pasomaha ma i-ipaoni quë, jochahuaxëñiria ca jabi ma jayapaoni ca iqui na. ²² Jama, jaboqui jahuë Baquë rësoni cató tsi Dios rabëti bo ma acacaniquë ra. Mato bax jahuë yora yoi tsi ja tënë-tënëni quihai. Jaha tsi jahuë Baquë iqui tsi mëstëxëni ca quësohacatimaxëni ixëqui mato ra, Dios bësojó tsi ma niiquë no. ²³ Tocaxëti xo ra, chahahuacanaibo quinia ó tsi ma rëtsaquë no. Jasca, toa tiisimahacani ca xabahamati Chani ó tsi ma coshinaxëti xo. Anomaria tsi xo toa Chani ra. ¿Jatiroha ca nohiria bo qui yoahacayamayamahi ni? Jabi yonati iti ë quënahacaniquë toa Chani yoati.

Iglesia mëbiti Pabló quënahacarina

²⁴ Dios Chani yoapama tsi mato carayanabo bax tënëti rani-raniquia. E qui jia quiha. Jabi ë tënëhai cató tsi iglesiá ca chahahuacanaibo tënëhai ca jatihuati mëtsa pistia ca ëa xo naa. Jabi iglesiá cabo, naa banahuacanaibo bax Cristó tënëriani quiha. Jatsi ja tënëhai ca qui ë tënëhai ca maniacasquia ëa ri anihuaxëna. ²⁵ Jabi chahahuacanaibo tēquë mëbiti ë quënahacani quiha ë qui Diós jahuë Chani aniquë no. Toa Chani nohiria bo qui ë boti xo. ²⁶ Jabi siri tsi quiha, naa huëstima ca xënipa no tsi cahënoma naa Chani i-ipaoniquë. Jama, jaboqui jahuë nohiria bo qui naa Chani jismahi quiha Dios ra. ²⁷ Jabi Dios shina tsi xo naa: Jahuë nohiria bo qui naa jonë ca cahëhama Chani Diós jisiquimacasni quiha. Jaboqui carayanabo qui ri cahí quiha jahuë Chani ra. Jonë i-ipaoni quiha toa mato carayanabo bax Diós acasnina. Jama, jaboqui mato ó tsi xo Cristo. Ja iqui Dios oquë xatëmaxëqui mato carayanabo ri.

²⁸ Jaha tsi jatiroha ca nohiria bo, naa jodiobo carayanabo tēquë qui Cristo Chani yoaquia. Yobapama tsi jatiroha cabo toa Chani tiisimaqui noa, jia tsi Cristo tiisi ja cahëyoicano iquish na. Cristo ó tsi jatiroha cabo shinahamacasqui noa. ²⁹ Noba yonoco yoi tsi xo toa. Jaha no quëëhai ca tsi xo toa Cristo ó tsi nohiria bo shinacoshi iquiina. Ja tsi xo toa yonocoyonocoriaquia ë qui Cristó acai ca chamá no.

2

¹ Jabi anomaria ini quiha toa mato bax ë yonoconina iquia. Mato Colosás ca chahahuacanaibo, toá ca Laodiceá ca racacanaibo, jasca mato noho bëroma ca xatë bo, tihi cabo bax ë yonocorianiquë ra. Toa mato cahëmacasquia. ² Mato mëbiquia ra ma shinacoshinano iquish na. Jasca, oquë tsi mato noinamacasquia ra. Mato tiisi anihuacasquia, Dios yoi, naa mana ca jisnoma ca Dios ma cahëyoino ra. Nicaparicana. Cristo yoi pi cahëqui tsi noba mana ca jisnoma ca Dios yoi cahëxëqui mato ra. Cristo tsi xo toa Diós yoi noqui Cahëmati Ibo-iboria. ³ Jasca, ja tsi xo toa Dios tiisi-tiisiria jaya cato iquia. ⁴ Jama, tobi xo toa mato paracascanaibo, naa Cristo quima mato bësomacascanaibo rë. Ma parahacayamano. ⁵ Jaboqui mato basi xo ëa rë, jama, mato tahë ca jascaria ca ë nori, mato bëta noho shina nori iqui na. Jaboqui jia tsi Cristo qui ma chitimihai ca jisquia. Ja iqui tsi rani-raniquia.

⁶ Jabi Cristo ma biniquë mato Ibo-iboria iti. Jiaria quiha. Jatsi jia tsi mato ja yonano ra. ⁷ Jabi nëmi tsi mai qui jahuë tapo raahi quiha jihui, jahuë chama bixëna. Jascaria tsi Cristo quima mato chama ma bino mato ri. Jahá tsi ma shinahaxëti xo. Oquë-oquëria tsi Cristo qui ma chitimixëti xo, naa ma tiisimahacani jascaria. Jasca, rani-raniriicana Diós mato shomahuahai ca quëshpi na.

Cristo ó ca jabi paxa cato

⁸ Quiniacaxëcahuë. Tobi xo toa mahitsa ca chani. Tobi xo mahitsa ca tiisi ri. Tihi cabá tsi ma parahacayamano. Cristo quima joyamahi quiha ja yoacanaina, nohiria ba jabi bo, nohiria bá shinahaina, tihi cabo quima ja nori. Mahitsa tsi xo toa ja yoacani ca tēquë iquia.

⁹ Nicaparicana. Maí tsi Cristo coquë tsi quiha jahuë yora yoi ó tsi Dios jabi-jabiria bësoniquë. ¹⁰ Ja tsi xo toa Dios jabi-jabiria jayaria xo. Mana ca yonahi ca chama jaya ca ángel bo Rëquënititi Ibo-iboria ca Cristo tsi xo naa. ¿Tsayayamacanai? Anomaria tsi xo noba Cristo ra. ¹¹ Cristo qui ma chahahuacquë tsi quiha Cristó mato jibirishayoiniquë, mato jochahuaxëniria ca noma jabi ja përsëtiquë no. Cristo tsi xo toa mato mëbinish cato, joni bo nomari. ¹² Jabi toa ma jismahacani quiha ma ashimahacanicuë no. Toatiyá tsi Cristo ya mato jochahuaxëniria ca noma jabi maihuahacanicuë. Ja maihuahacanicuë tsi quiha Cristo ya mato jabi paxa ca tërononiquë, chamaxëniria ca Dios qui ma chitiminiquë no. Jabi naa chamaxëniria ca Diós jahuë Baquë bësomani quiha. ¹³ Chitimi-nox pari tsi quiha Dios qui bësoyama jascaria ca ma i-ipaoniquë mato jocha iqui na. Toatiyá tsi carayanabo ma ini iqui tsi Dios yoba ma jayamani quiha. Jama, jahuë Baquë ja bësotëquëmani jascaria tsi mato carayanabo Diós bësomaniquë. Bësomaxo tsi quiha mato jocha tēquë ja masanicuë. ¹⁴ Masaxo tsi quiha mato jocha cuenta ja nianiquë. Anomaria ini quiha toa jahuë yoba pasomaha ca no jochahaina ra. Jatsi cruzó tsi noba cuenta bo ja tooxanicuë. Jaboqui yama tsi xo ra. ¹⁵ Toca tsi Satanás noqui quësoti chama ja mëbiyoniquë. Mëbixo tsi jahuë cruz ca Baquë tsi jatiroha cabo qui Cristó bëboni ca jahuë bo ja jismaniquë ra. Achiqui cabo jascaria tsi Satanás, jahuë yonati bo, tihi cabo ja mëpini quiha jatiroha cabá tsayano.

¹⁶ Jatsi rëquë canomani ra. Jodioba yonamixëniria ca arati jabi bo quima ma paquëmahacanicuë iquia. Toa jabi bo namá tsi ma janahacayamano bësoti. “Pinoma xo toa; anoma xo naa; naa jodioba fiesta acana; tobi xo noba joiti bari bo” tihi ca yoba bo mato qui acani quiha banahuati. ¹⁷ Jato jodioba jabi bo roha quiha. Jabi jënima toa arati jabi bo i-ipaoni quiha ati, Cristo jonox pari no. Jama, huinocahai ca tēbaquishi roha ca toa jabi bo ini quiha. Tsayacahuë. Jahuë jaria-jaria xo Cristo ra. Jabi jahuë jaria-jaria jisiquiquë tsi quiha

toa mahitsa ca jabi bo huinocanique. ¹⁸ Jatsi quiniacaxëcana. Toá ca jodiobá jabi-naxëniria cabá mato parayamano jato mahitsa ca chani no. Jato qui jiaría tsi xo toa ángel bo qui ja aracanaina pë. Toca ca nohiria bo tsi xo toa ja tēnamëcanai ca yoati tsi noqui yoarohacas-canaina iquia. Tihí cabo iqui tsi mato oquë ja nori ca quëscahuacani quíha pë. Jama, jato noma jabi iqui tsi mahitsa tsi xo toa ja shinacanaina ra. ¹⁹ Tsayacahuë. Cristo, naa noba Rëquëniníti Ibo-iboria banahuacasyamacani quíha rë. Ja qui ja riiyamacani quíha. Jabi Cristó noqui rëquëninino tsi coshinaqui noa, naa noqui Cristo banahuacanaibo. Huësti ca yora jascaria xo noa ra. Toca tsi Dios qui jia ca quinia ó tsi shinahaxëqui noa, naa noqui Cristo banahuacanaibo.

²⁰ Jatsi ëa nicapáricana. Cristo ya tsi toa maí ca noma quinia bo qui ma rësoniquë. Rësopiquí tsi zjëniriáxo tsi toa maí ca jabi bo jari acascanai sa, xabahamahacaxëna? Toa jabi bo ó pi quëëqui tsi jari chahahuayamacanaiba quinia banahuayamayamacani rë? ²¹ “Toa ayamacahuë; toa piyamacahuë, toa motsayamacahuë” i pi jaca no tsi jato qui nicariaqui mato rë. zjëniria ni sa? ²² zMahitsa ma ni toa jabi bo tēquë iquia? Chama yama xo toa yoba bo noqui mëbiti. Pihacati xo piti ra. Jabi joni ba yoba roha xo toa ja yoacanaina iquia. ²³ Jiaría ca yoba bo jaca nori ca ma shinamitsa; mahitsa jaca nori. Tsayacahuë. Bëronoma tsi xo toa yoba bo no banahuahaina pë. Ja iqui tsi noba noma jabi yonati mëtsa toa jabi bo nori ca quëscahuacani mato rë. Mahitsa ca xo iquia ra. Noqui mëbitimaxëniria ca xo.

3

¹ Cristo yahax tsi ma bësomahacanique iquia, jabi paxa ca mato qui Díos aniquë no. Ja tsi xo toa mana ca jahué bo yoati tsi ma shina-shinaxëti xo. Jahá xo Cristo. Toá tsi Dios mënëcayá tsi jahué tronó tsi tsaho quíha. ² Jatsi mana ca jahué bo yoati tsi shinacana, maí ca jahué bo nomari. ³ Jabi chahahuacanaibo manëhi tsi mato noma jabi qui ma rësoniquë. Jatsi zjënahuariahax raca maí ca jahué bo ó ma quëëna? Jaboqui Dios ó xo mato, jahué Cristo ya. ⁴ Jaboqui Cristo tsi xo toa mato bësomayoihaina ra. Jabi ja jisiquino tsi mana tsi ja bëta jisiquixëqui mato ri. Toa barí tsi jahué oquë xatënxaxëqui mato ra.

Noba jabi siri – Noba jabi paxa

⁵ Jatsi mato ó ca jochahuaxëni ca jahué bo ma namëxëti xo, naa mato noma jabi yoi cato. Jatsi anoma ca chotahai ca basicana. Yoi ca jahué bo ayamacana. Jasca, mato noma jabi jaha quëëhai ca banahuayamacana. Jasca, parata ó quëëmíxëniria ca joni iyamacana, idolo bo qui arahai ca jascaria ja nori iqui na. Tihí ca mato ó ca jahué bo ma namëxëti xo. ⁶ Quiniacaxëcana. Naa jocha bo iqui tsi jahué yoba nicamíxëniria cabo copi-copixëhi quíha Dios ra. ⁷ Jaha bësocapa. Toca tsi ma bësó-bësopaoni quíha chahahuanox pari. ⁸ Jasca, jaboqui chahahuacanaibo ma nori iqui tsi naa jocha bo tēquë ma niaxëti xo: caxahaina, itsisnahaina, tēnëmácatsaina, joi ocahuahaina, anoma ca chanihaina, tihí cabo niacana iquia. ⁹ Jasca, quianabëquiyamacana. Anoma quíha. zMato jabi siri, naa yoi ca ma a-apaoni ca ma tsoyoyamayamani? ¹⁰ Tsoboxo tsi quíha Dios jabi paxa ca ma sahuëniquë. Mato ó tsi xo toa jabi paxa iquia. Jatiroha ca barí tsi toa mato ó ca jabi paxa chamahuahi quíha mato nēhohuanish cato ra, jahué jaria-jaria ma jayano iquish na. Tocahi quíha oquë tsi ma cahëyoino. ¹¹ Jaha tsi yama tsi xo toa Dios qui oquë cabo iquia. Ja qui jaharisi tsi xo carayanabo jodiobo tēquë. Ja qui jaharisi tsi xo papi cahëcanaibo, papi cahëyamacanaibo tēquë. Ja qui jaharisi tsi xo yonati yonatima tēquë. Yama tsi xo toa ja qui oquë cato. Jabi no cahëcatsai ca tsi xo naa: zMato ó tsi bësóhi ni Cristo? Toa cahëcasqui noa. Jatiroha ca chahahuacanaibo ó bësóhi quíha ra.

¹² Jabi Dios nohiria bo xo mato ra. Noixo tsi quíha mato ja biniquë jahué-na bo iti. Ja tsi xo toa ma noixëti xo. Noiquí tsi jahué jabi sahuëcana. Noiti jabi ma sahuëxëti xo. Shomahuati jabi ma sahuëxëti xo. Mamë ma oquëhuayamaxëti xo. Ishima ma iti xo. Mëri tsi ma yosanayamati xo. ¹³ Jasca, mëbinabëquicana. Mato qui tsohuëcaracá joi mërapino tsi jato yoi ca shina-bënocana iquia. Shinapáricana. zMato yoi ca mato Ibobá shina-bënyoyamayamani? Jascaria tsi ma tocaxëti xo mato ri. ¹⁴ Tihí ca jabi jia ca qui noiti jabi ma manixëti xo ra. No noihai ca tsi xo toa jatiroha ca jahué bo quëtsomahaina, huësti ca maxo iti. ¹⁵ Jasca, Díos mato ranihuahai cató tsi mato shina yonahacano iquia. Huësti ca maxo iti ma quënahacani quíha jia tsi racanabëquiti. Jatsi rani-ranicana iquia.

¹⁶ Jasca, mato shina ó tsi Cristo Chani rëamëriano ra. Tiisi yaxo tsi tiisimanacana. Jia tsi yobanacana Dios yoba ya. Ranihax salmos, himnos, quëquëti bo, tihí cabo Dios qui quëquëcana. ¹⁷ Jahuëcara ca ma acaina, ma iquiina, tihí cabo tēquë acana Ibo Jesu chamá no. Apama tsi Jahëpa Dios qui “Gracias” icana jahá no.

Chahahuacanaiba banahuahacaxëti ca yoba

¹⁸ Mato bënë bo nicacana, ahui bá. Tocaxëti xo Ibo qui chitimicanaibo ra. ¹⁹ Mato ahui bo noicana, bënë bá. Jato yonayamacana iquia. ²⁰ Mato nabo nicacana, xocobá. Toca

tsi Dios ranihuaxëqui mato ra. ²¹ Mahitsa mato xocobo caxahuayamacana, jahëpa bá; ja yosanacamitsa iqui na. ²² Mato chama bo nicacana, yonati bá. Mato ó ja bësoyamacano tsi jia tsi yonococana, naa mato ó ja bësocana jascaria. Jasca, shina jia ca yahax tsi jia tsi jato bax yonococana, Ibo ma chahahuacatsai iqui na. ²³ Jahuëcara aquí tsi ranixo tsi acana. Ibo bax yonocoqui mato, nohiria bax roha nomari. ²⁴ Shina-bënoyamacana: Jia ca pi ma ano tsi mato copixëhi quiha mato Ibo. Ibo Cristo bax yonocoyoiqui mato ra. ²⁵ Jasca, copihacaxëhi quiha yoi ca acanaibo ri jato yoi ca quëshpi na. Yama tsi xo toa Dios copi quima paxacaxëcanaibo ra. Dios qui jaharisi xo nohiria bo tëquë.

4

¹ Jatsi quiniacaxëcana chama bá. Mëstë tsi mato yonati bo yonacana. Shinaparicana. Chama yoi jaya xo mato ri, naa mato naipá ca Chama.

² Jasca, bëhoxti jënëyamacana. Bëhoxpama tsi bësocana Dios qui “Gracias” iquiina. ³ Jasca, no bax ri bëhoxcana, Jesucristo Chani jia ca yoati xaba Diós noqui ano. Jabi toa Chani tahëhax tsi preso xara xo ëa jaboqui rë. ⁴ Jatsi bëhoxcana, bëroria tsi Cristo Chani ë yoano, naa ë yoaxëti ria.

⁵ Jasca, quinia jia tsi Dios cahëyamacanaibo quiri bësocana. Jato bax jia ca ati xaba ma yoshihuayamano. ⁶ Jia tsi yosanahaxma tsi jato qui ma chanixëti xo. Chanixo tsi jia tsi jato quëbiti ma tanaxëti xo.

Jaroha ca joihuahaina

⁷ Joxo tsi ëa yoati tsi mato yoaxëhi quiha Tíquico, naa mato qui naa carta ja axëquë no. Naa joni noiriquia ra. Jia tsi ëa mëbiriahi quiha, ë bëta xo tsi Dios yonoco abëquihaina. ⁸ Naa joni mato qui raaquia, ëa yoati tsi ja yoaxëhai cató tsi mato ja ranihuano iquish na. ⁹ Jasca, ja bëta shinajiaxëni ca xatë huëtsa raaquia, naa Onésimo icanai cato. Mato jimibo quiha, Colosas quima ax ja joni iqui na. Jatiroha ca nëa ca ocapijaha ca mato yoacaxëcane quiha.

¹⁰ Jarohari tsi mato joihuahi quiha ë bëtá preso iqui ca Aristarco. Jasca, mato joihuahi quiha Bernabé chahi Marcos ri. Jabi Marcos yoati tsi naa yoba mato qui ë raani quiha. Jabi mato qui ja shishono tsi jia tsi toa joni joihuacana. ¹¹ Jasca, mato joihuahi quiha nëa ca Jesús Justo ri. Naa tres ca chahahuanish ca jodiobo roha tsi xo toa jaboqui ë bëta yonocobëquihaina Chama Dios bax na. Jia tsi xo toa ëa ja mëbicanaina.

¹² Jasca, mato joihuahi quiha Epafras, naa mato yaca ax jonish cato. Cristo yonati yoi xo jaa ri. Anomaria tsi xo toa mato bax ja bëhoxhaina. Bëhoxpama tsi Dios nicahi quiha mato shinahamati, jia tsi Dios shina ma nicariano iquish na. ¹³ Mato parayamaquia. Mato mëbiriatsi quiha naa joni ra. Jasca, toá ca Laodicea, Hierápolis, tihí cató ca iglesia bo ri shinahi quiha. ¹⁴ Jasca, mato joihuahi quiha doctor Lucas noho rabëti yoi. Mato joihuahi quiha Demas ri.

¹⁵ Jasca, Laodiceá ca chahahuacanaibo ë bax ma joihuano. Jasca, tobi Ninfas, jahuë xobó ca aracanaibo, tihí cabo ë bax ma joihuano. ¹⁶ Jasca, naa carta tsayaxo tsi Laodiceá ca iglesia ma nicamano. Jasca, Laodicea qui ë raani ca carta bicahuë tsayaxëna. ¹⁷ Jasca, Arquipo qui noho chani yoi ma ano. “Mi qui acacani ca yonoco jatihuahuë, naa jaha Ibo quëehai cato. Mi jatihuaxëti xo” ii quiha Pablo i ja qui cana.

¹⁸ Mato joihuacia ëa ri. Noho mëquë yoi tsi naa carta quënëquia ra. Jasca, ëa shinacana. Jari preso xara xo ëa rë. Diós mato shomahuano ra. Iquë.

Primera Carta Del Apostol San Pablo a Los Tesalonicenses

Chahahuacanaibo qui Pabló quēnēnina

¹ Tesalónica yacatá ca chahahuacanaibo joihuaqui noa, naa Pablo, Silvano, Timoteo. Noba Jahēpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá-na xo mato. Diós mato shomahuano. Mato shina ja bēpasimano. ² Jatiroha ca bari tsi mato bax Dios qui “Gracias” iqui noa ja qui bēhoxhi na.

³ Noba Jahēpa Dios bēsojo xo tsi ma ani ca shina-bēnoyamaqui noa bēhoxquí na. Ma chahahuani iqui tsi jia tsi xo mato jabi. Jasca, Dios ma noihai ca iqui tsi anomaria tsi xo toa ma mēbinabēquihaina iquia. Jasca, coshi tsi xo toa Jesucristo ó ma pasohaina. ⁴ Jabi mato noihí quiha Dios ra. Mato ja biniquē ra jahuē-na bo iti. ⁵ Jabi Chani jia ca mato qui no yoaquē tsi mahitsa ca chani mato qui ja iyamaniquē. Jama, chama ya noba chani ini quiha. Espíritu Santó tsi mato qui no chaniniquē iquia. Jabija ca mato no yoaniquē ra. Jasca, mato xērēquē no no tsi noba jabi jia cabo ma jisniquē. Mato no mēbicasniquē ra. ⁶ Jaha tsi noba jabi, Ibo Jesu jabi, tihi cabo ma jabiniquē noqui tsayahax na. Jatsi Dios Chani ma chahahuacá tsi quiha nohiria bá mato tēnēmaniquē rē. Jama, shinaranixo Dios Chani ma biniquē Espíritu Santó no.

Mato jabi nohiria huētsa bá jisnina

⁷ Jatsi noba jabi, Ibo Jesu jabi, tihi cabo ma jabiniquē. Jasca mato jabi ri jabiniquē jatiroha ca chahahuacanaibo, naa Macedonia mai, Acaya mai, tihi cató ca racacanaibo. ⁸ Mato quima Ibo Jesu Chani rētsamini quiha. Jatsi mato iqui tsi Dios Chani Macedonia cabá nicaniquē. Nicaniquē Greciá ca nohiria bo ri. Nēama ca jatiroha cató ca nohiria bá nicaniquē ma chahahuahai ca yoati na. Ja quēshpi tsi ma chahahuani ca jato no yoayamaniquē shishoquí na, ja nicacani nori iqui na. ⁹ Jama, mato ó ca no chitahēhuani ca yonoco yoati tsi noqui yoacani quiha pa. Yoaxo tsi ídolo bo quima Dios quiri ma bēsonina, bēsohai ca jabija ca Dios bax ma yonocohaina, tihi cabo yoati tsi noqui yoacani quiha. ¹⁰ Jasca, naipa ax jahuē Baquē johai ó ma pasohai ca yoati tsi noqui yoacani quiha ra. Tihi tsi xo toa ja yoacanaina mato yoati na. Jabi Diós jahuē Baquē Jesu bēsotēquēmaniquē. Jabi anoma ca johai ca tēnētiya quima noqui xabahamanish ca Jesu tsi xo naa ra.

2

Tesalónica ax tsi Pabló yonoconina

¹ Mato qui shishohi tsi mahitsa no yonocoyamaniquē iquia, èbē xatē bá. Mato ó tsi mahitsama noba yonoco ini ca cahēqui mato. ² Jariapari Filipos yacata xo tsi no tēnēniquē. Toa xo tsi noqui nohiria bá yosiniquē, mato qui no jonox pari no. Noqui ja acani ca cahēqui mato. Jama, Diós noqui mēbiniquē toatiyá no. Jaha tsi raquēhaxma tsi mato qui Dios Chani yoahi no joniquē, noqui pasomaha huēstima cabo iquē ri. ³ Johax jabija ca mato qui no chaniniquē iquia. Janyama ca quima joyamani quiha noba chani. Jabi yoi cabo no iyamaniquē mato qui chanihi na. Mato no parayamaniquē. ⁴ Jama, Dios qui jia tsi xo toa no acaina. Noqui jahuē Chani acacanicuē yoati. Jaha tsi jahuē Chani nohiria bo yoacani noa, noba Dios, naa noba shina Naisti Ibo ranihuaxēna. Jahuē Chani yoayamaqui noa, nohiria bo ranihuaxēna. ⁵ Nohiria bo ranihuati chani no yoayamani quiha jaha no quēēhai ca bixēna. Jasca, parahax no chaniyamaniquē mato parata bixēna. Noba jabi nori ca cahēqui mato iquia. No ani ca jisniquē Dios ri. ⁶ Jabi mato parata, nohiria huētsa bá parata, tihi ca ó no quēyamaniquē. Jama, “Noqui copihuē” iti mētsa no iniquē ra, Cristo Chani chitahēhuati ibo bo no nori ca iqui na.

Mato noiqui noa

⁷ Jama, mato xērēquē ax ishima no iniquē, naa jahēhuá jahuē baquē icohai jascaria. ⁸ Mato no noirianiquē. Noihax tsi Dios Chani jia ca mato bēta no xatēnāniquē. Jasca, nomē mato qui no aniquē mato mēbixēna. Toca tsi no aniquē mato noiriāquí na. ⁹ Jasca, no yonocorianiquē noba oriquiti copixēna ra. No bamayamani quiha. Jabi no ani ca ma jisniquē, èbē xatē bá. Baquicha, barihani, tihi tsi no yonocopaoniquē mato parata biyamaxēna. Mato qui yosa no icasyamani quiha. Toca tsi no aniquē ra, Dios Chani jia ca mato qui yoacuí na. ¹⁰ Mato chahahuanish cabo qui jia noba jabi iniquē iquia. Noba jabi ma jisniquē ra. Noqui cahēhi quiha Dios ri. ¿Jabi jia ca no jayamayamani? ¿Mēstē no iyamayamani? ¿Quēsohacatimaxēni no iyamayamani? ¹¹ Shinaparicana. Jahuē xocobo yobahai ca jahēpa jascaria no iniquē ra. ¹² Yobapama tsi “Jabi jia ca ma jayaxēti xo” i mato

qui no ni quiha. Mato no chamahuaniquë. Chamahuahax “Dios ranihuahai ca quinia ó tsi ma bêsono” i mato qui no niquë. Jabi Diós mato bënaniquë, ja otohái ca iti qui ma jicono, jahuë jabi jia ca ma bino.

Dios Chani ja bicanina

¹³ Jasca, jia tsi Dios Chani ma bini iqui tsi “Gracias” iriaqui noa Dios qui. Noba chani nicaxo tsi ma chahahuaniquë ra. “Dios Chani tsi xo naa ra, joni bá-na nomari. Jabija xo ra” i ma ni quiha nicahax na. Jabi mato chahahuacanaibá shina ó ax tsi jia tsi yonocohi quiha Dios Chani iquia. ¹⁴ Jasca, jodioba maí ca Dios iglesia bo jascaria ma tēnēniquë mato ri. Toá ca Jesucristo ó cabo chahahuayamanish ca jodiobá tēnēmani quiha. Jascaria mato país ca jimi bá mato tēnēmani quiha jato jascaria. ¹⁵ Ibo Jesu, Dios Chani yoanish cabo, tihí cabo namēti ibo bo jascaria ca xo iquia. Jasca, noqui ri ja raacaniquë jato mai quima. Dios qui anoma tsi xo toa ja acanaina. Jatiroha ca nohiria pasomaha ca xo ra. ¹⁶ Noqui ri jēnēmacasani quiha pē, nohiria huētsa bo qui Dios xabahamati Chani no yoayamano. Toca tsi anihí quiha jato jocha ra. Jaboqui jato qui caxa xo Dios.

Tesalónicabo qui Pablo shishocasnina

¹⁷ Tanaroha pistia no tsi mato quima aquëquëxo tsi mato no shinaniquë rē. Mato jisbaya tsi jahari è cacasniquë mato qui shishotëquëhi na. ¹⁸ Tihí ca tsi è cacasni quiha canoma è nori. Satanás èa jēnēmani quiha. ¹⁹ Jaha bēsocana. Mato shina-shinaqui noa iquia. Noqui ranihuauqui mato ra. Jasca, Ibo Jesu jono tsi oquëxëhi quiha no ranihaina. Ma chahahuani iqui tsi noqui jia tsi copixëhi quiha Dios ja bēsojō tsi no niixëquë no. ²⁰ Jia tsi noqui ocahuaxëhi quiha Dios iquia. Ma chahahuani iqui tsi rani-ranixëqui noa ra.

3

Timoteo, jahuë chani, tihí cabo tsi Pabló raanina

¹⁻² Jatsi mato no shina-shinaniquë. Shinahax, “¿Jato qui Timoteo raaxëhi ni noa sa?” i no niquë. Jatsi Timoteo, naa nobë xatë mato qui no raaniquë, mato ja chamahuano, ma chahahuahai ca ja mēbino. Jabi Dios bax yonocohi quiha naa joni ra. Jahuë yonoco tsi xo toa Cristo yoati tsi Chani jia ca yoabonahaina. Raahax tsi èmè ax Atenas yacatá tsi è chitëniquë. ³ Nicacana: Nohiria bá pi mato tēnēmano tsi mato mēbixëhi quiha Timoteo, ma shina-huējēnyamano iquish na. Tēnēti ó no pasoxëti xo iquia, naa noqui chahahuacanaibo. ⁴ Jabi mato bēta ax tsi “Tēnëxëhi quiha chahahuacanaibo ra” i mato qui è niquë, ma tēnēmahacanox pari no. Jabi toca tsi ja ini ca cahëqui mato. ⁵ Jatsi mato shina-shinahí tsi “¿Tēnëcahi ni sa?” i no ni quiha. Jaha tsi Timoteo mato qui è raaniquë, ocapihai ca nicaxëna. ¿Tonia Satanás mato jochamayamani ma ní? ¿Tonia mahitsa è yonocoyamani ma ní? Tihí tsi è quëscahuani quiha.

⁶ Jama, jahari mato ó ax Timoteo johitaquë. Joxo chani jia ca è qui ja bēhitaquë mato yoati na. Ma chahahuahaina, mabë xatë bo ma noihaina, èa yoati jia tsi ma shinahaina, èa ma jiscatsaina, naa mato è jiscatsai jascaria, tihí cabo yoati èa ja yoahitaquë ra. ⁷ Jatsi jia tsi ma chahahuahai ca yoati nicahax è rani-ranihitaquë nēa xo tsi tēnë-tēnēhi na. ⁸ Ibo Jesu ó pi coshi ma niino tsi shina-huējēnyamaxëquia. ⁹ Jaboqui anomaria tsi xo toa è rani-ranihaina mato iqui na. Ja iqui tsi jaboqui Dios qui “Gracias” iti mētsa xo èa ra, ja qui bēhoxhi na. ¹⁰ Baquicha, barihani, tihí tsi mato bax bēhoxquia mato qui Diós èa raano. Mato jiscasquia rē. Tonia naris-hi quiha Dios ma cahëhaina iquia. Ja tsi xo toa mato qui cacasquia, Dios jahuë bo mato jabimahi na.

Jaha Pablo quëñina

¹¹ Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihí cabá mato qui èa raano ra. ¹² Jasca, Diós ma noihai ca anihuano, oquë tsi mabë xatë bo ma noino iquish na. Jatiroha ca nohiria ma noino iquia, naa mato è noihai jascaria. ¹³ Diós mato shina chamahuano, jiaxëni ca quësoximaxëni ca ma ino iquish na. Tocapihi tsi noba Jahëpa Dios bēsojō tsi jia ixëqui mato, jahuë ángel bo ya tsi noba Ibo Jesucristo joxëquë no.

4

Jocha pasomaha ca chani

¹ Jarohari tsi noba jabi tsayahax tsi bēsoyoiti ma jabiniquë iquia, Dios ranihuaxëna, èbë xatë bá. Jabi toca tsi bēsoqui mato tonia. Jénima quiha. Jama, jaboqui mato yobatëquëqui noa. Oquë-oguëria ca jabi ma jayaxëti xo iquia Ibo Jesu jané no. ² Ibo Jesu chambá tsi mato qui è chanini quiha. Mato qui è ani ca yoba cahëqui mato iquia.

³ Jabi mato bax jaha Dios quëñhai ca tsi xo naa: Ma aquëquëxëti xo. Anoma ca chotahai quimamaxëti xo. ⁴ Ahui bití ma cahëxëti xo. Bixo tsi jiaxëni ca quiniá tsi ma otoxëti xo. ⁵ Jochahuaxëñiria ca Dios cahëyamacanaí ca carayanabo jascariayamacana. Yoyocani quiha

pë ahui bihax na. ⁶ Jasca, parahax mato xatë bo pasomaha ma jochayamano, ahui bichi na. "Nëca ca jocha copixëhi quiha Dios" iquia, naa mato ë yobani jascaria. ⁷ Jabi Diós noqui quënyamani quiha jocha ó tsi bësoti. Jama, noqui ja quënani quiha mëstëxëni iti. ⁸ Dios yoba tsi xo naa ë yoahaina iquia. Nicacasyama-piquí tsi Dios yoba niahi quiha pë toa nicacasyamahai cato, joni yoba ja nori ca quëscahuaquí na.

Noiti chani

⁹ Jasca, çjënahuariaxo raca mabë xatë bo ma noihai ca yoati tsi mato qui ë quënëna, noinati Diós mato tiisimani iqui na? ¹⁰ Jatiroha ca Macedonia maí ca xatë bo noiqui mato. Jama, "Oquë tsi jato noitsacana" iquia, ëbë xatë bá. ¹¹ Jasca, pasiroha racati ó quëëtsicana. Huëtsa bo yosiyamacana. Mato mëquënë tsi yonocotsicana, naa mato ë yoani jascaria. Tihi tsi iquia yobahi na. ¹² Tocapimano tsi mato jabi jia ca tahëxo tsi jia tsi ocahuaxëhi quiha chahahuayamacanaibo. Jasca pi yonocohi tsi biniayamaxëqui mato ra.

Ibo Jesu jotëquëhaina

¹³ Jabi jaboquí tsi rësonish cabo yoati tsi mato cahëmacasquia, chahahuayamacanaibo jascaria ma iyamano iquish na. Jato yoi bo pi rësono tsi cohuëriacani quiha, bësotëquëhai ca ó ja pasoyamacanaí quëshpi na. ¹⁴ Rësoniquë Jesu iqui noa. Rësohax ja bësotëquëniquë iqui noa. Jasca, tocacaxëcani quiha Jesu ó ca rësonish cabo ri. Jato bëxëhi quiha Dios jahué Jesu ya.

¹⁵ Nicacana. Ibobá noqui yoani ca tsi xo naa mato qui ë yoahaina. Noba Ibo bacano tsi maihuahacanish cabo rëquë tëronoyamaxëqui noa, naa noqui jari bëso cabo. ¹⁶ Jariapari tsi yonahai ca jói tsi quëanaxëhi quiha Dios. Jatsi quëanaxëhi quiha ángel-ángelria. Xooahacaxëhi quiha Dios trompeta. Jatsi nai ax botëxëhi quiha Ibo yoi. Jatsi ja qui tëronoxëhi quiha Cristo ó rësonish ca chahahuacanaibo pari. ¹⁷ Jaquirëquë tëronoxëhi quiha noqui bësó cabo jato qui riixëna. Jatsi nai xo tsi noba Ibo bëchaxëqui noa ra. Jaquirëquë noba Ibo ya i-ipaoxëqui noa ra. ¹⁸ Mabë xatë bo ranihuatsacana naa chaní no.

5

¹ Jabi Ibo bacahai ca xaba cahëxëni xo mato, nobë xatë bá. Toa xaba yoiti tsi ë quënyamaxëti xo iquia. ² Jabi baquicha yomaxëni ca jascaria joxëhi quiha noba Ibobá xabaca. ³ Toatiyá tsi "Jënima xo noa. Yama tsi xo nianahaina" ixëhi quiha chahahuayamacanaibo. Jama, jotapixëhi quiha jato quëyohai ca bari, naa yoxá comahai ca pahë jotapihai jascaria. ⁴ Jabi tsëmo ó ma xo mato, ëbë xatë bá. Mato ratiayamaxëhi quiha toa xabaca, naa yomaxëni cató ratiahai jascaria. ⁵ Huëana, barihani, tihi caba baquë bo xo mato ra, baquicha, tsëmo, tihi caba baquë bo ma nomari. ⁶ Jatsi quiniacaxëcahuë. Ja johai ca ó pasoyamahi quiha jochacanaibo; oxacanaibo jascaria jaca nori. Jama, jaha bësocahuë. Shomahuahacacahuë Ibo joihuaxëna. ⁷ Toca ma xo jochacanaibo iquia. Ja johai ca qui shomahuahacacahama ca xo rë. Baquichá oxacanaibo jascaria ca xo. Cahëtimaxëni ca xo iquia, pahëcanaibo jascaria jaca nori. ⁸ Jama, shomahuahaca ca no ixëti xo, barihani baquë bo no nori iqui na. Soldado no jascariano. Shipati quiniamati, manë shabi, tihi cabo sahuëcani quiha shomahuahacaxëna. Jascaria, Dios no chahahuariano. No noinabëquino. Jesucristo ó no pasono. Tocapihí tsi shomahuahacaxëqui noa noqui ri.

⁹ Diós noqui biyamaniquë, ja cacahai cató tsi noqui copixëna. Jama, noqui ja biniquë, noba Ibo Jesucristó tsi noqui xabahamaxëna. ¹⁰ No bax ja naniquë ra ja bëta no bësobësopaono iquish na. Jatsi shina-huëjënayamacana. Rësonish cabo, bëso cabo, naa noqui tëquë tëroxëhi quiha joxo na. ¹¹ Jaha tsi chamahuabëquinacana. Jasca, mëbinabëquitsacana, ma acai jascaria.

Jaroha ca yoba

¹² Mato iglesiá ca yonococanaibo jia tsi nicacana, iquia, ëbë xatë bá. Ibobá quinia ó tsi mato mëpicani quiha ra. Jasca, Ibobá chamá tsi yobacani quiha mato quiniamaxëna. ¹³ Jato noicana. Jato chahahuacana jato yonoco iqui na. Jasca, jatiroha cabo ya pasiroha racanabëquicana iquia.

¹⁴ Jasca, nicamixëni cabo raahacana, ëbë xatë bá. CoHuëxëni cabo chamahuacana. Chama yama cabo mëbicana. Jatiroha cabo qui yosanayamacana. ¹⁵ Nohiria bá pi mato yosino tsi jahari jato copyamacana. Anoma quiha. Jama, mabë xatë bo, jatiroha ca nohiria bo, tihi cabo mëbicana.

¹⁶ Jasca, rani-ranipaocana. ¹⁷ Jatiroha ca barí tsi bëhoxcana. ¹⁸ Jatiroha ca jahué bo qui "Gracias" icana. Jesucristó tsi jaha Dios quëëhai ca tsi xo toa mato bax na.

¹⁹ Jasca, Espíritu Santo yonoco nocahuayamacana. ²⁰ Dios Chani yoacanaibo ocahuayamacana. ²¹ Jama, jatiroha ca chani tanacana, jabija ca ja nori ca cahëxëna. Chani jia cabo roha nicacana. ²² Jatiroha ca yoi ca quimacana.

²³ Jabi Dios, naa noba shina pasimati Ibobá mato jahua-jiahuario. Mato jabi, mato shinana, mato yora, tihi cabo tsi Diós otono, quésotima ca ma ino iquish na, Jesu joquë no.

²⁴ Jabi mato ó bésolhi quiha Dios, naa mato quënanish cato. Quiayamahi quiha.

Pablo joihuanina

²⁵ No bax bëhoxcana, ëbë xatë bá.

²⁶ Jasca, toá ca chahahuacanaibo jatiroha cabo joihuacana no bax na.

²⁷ Jatiroha ca chahahuacanaibo naa ë quënëha ca carta nicamacana iquia, Iboha chamá no.

²⁸ Noba Ibo Jesucristó mato shomahuano. Amén.

Segunda Carta Del Apostol San Pablo a Los Tesalonicenses

¹ Tesalónica yacatá ca chahahuacanaibo joihuaqui noa, naa Pablo, Silvano, Timoteo. Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá-na xo mato ra. ² Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mato shomahuano. Mato shina ja pasimacano.

Tënëhai ó no pasoxëti xo

³ Jiaria tsi anihí quiha ma chahahuahaina iquia. Jasca, anihí quiha ma noinabëquihaina. Ja tsi xo toa mato bax Dios qui “Gracias” iroha-iroha è ti xo, èbè xatè bá. ⁴ Jaha tsi mato jabi jia ca yoati tsi yoabonaqui noa Dios chahahuacanaiba iglesia bo xo na. Mato pasomaha nohiria bo iquiina, mato ja tënëmacanaina, jato qui ma yosanayamahaina, tihi ca tsi jato è yoani quiha ranixo na. ⁵ Jasca, ma tënëhai cató tsi noqui bëro xo Diós jia ca acaina. Jia tsi nohiria bo copixëhi quiha Dios ra. Jabi ma tënëhai cató tsi mato rohahuahi quiha Dios iquia ja otohai ca qui mato jicomaxëna.

⁶ Jasca, mëstè xo Dios. Mato yosicanaibo copixëhi quiha iquia. ⁷ Jasca, jia tsi mato tënëmahacahax cabo racamaxëhi quiha Dios, noba Ibo Jesucristo nai ax jisiquiquè no. Toa barí tsi jahuè ángel chamaxëni cabo ya joxëhi quiha, chihi ririhai cato ó no. ⁸ Jatsi Dios cahëyamacanaibo, noba Ibo Jesu Chani jia ca nicamixëni cabo, tihi cabo tsi copixëhi quiha Dios. ⁹ Anomariaxëhi quiha ja copihaina ra. Tënëtiyá tsi ihipaocaxëceni quiha rë. Jato copi quiha. Noba Iboha iti quima raahacacaxëceni quiha. Jahuè oquè-oquëria ca chama jisyamacaxëceni quiha ra. ¹⁰ Tocaxëhi quiha Dios ra Ibo joquè no. Toa barí tsi Ibo ocahuaxëhi quiha jahuè-na bo tēquē, “Jiaria tsi xo Ibo ra” iquiina. Jasca, toa barí tsi jato xërëquè ixëqui mato ri, mato è yoani ca chani qui ma chitimini iqui na.

¹¹ Ja tsi xo toa mato bax Dios qui bëhoxqui noa, jiaxëni cabo Diós mato manëmano. Jabi Diós mato quënaní quiha jia ca ati. Jahuè chamá tsi mato ja mëbino iquia, ma acatsai ca jia ca jahuè bo tēquē ma ano iquish na. Jasca, ja qui ma chitimihai cató tsi mato ja mëbino, ma acai ca yonoco ma jatihuano. ¹² Toca tsi mato bax bëhoxqui noa, mato ó tsi noba Ibo Jesucristo janè oquëhuahacano iquish na. Jasca, Ibo ó tsi ma oquëhuahacano mato ri. Noba Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mato shomahuano.

2

Jochamixëni cato

¹ Joxëhi quiha noba Ibo Jesucristo, nobè xatè bá. Joxo tsi ja qui noqui catiaxëhi quiha. Tihi ca yoati tsi chaniparicasquia. ² Jishopè. Tobi toa paracanaibo, naa “Tsëquëniquè Iboha xabaca” iquii ca nohiria bo. “Toca tsi ii quiha Pablo chani, jahuè carta bo” ¿i cahi ni sa? Nëca ca chani nicahax shina-risiquiyamatsicana iquia. Raquëyamatsicana. ³ Nëca tsi tsohuëcaracá mato parayamano. Jabi jariapari joxëhi quiha xaba huëtsa bo ra, noba Ibo jonox pari no. Jariapari joxëhi quiha Dios pasomaha iquinatiyá. Jaquirëquè jisiquixëhi quiha jochamixëni ca joni, naa tënëtiya qui raahacati cato. ⁴ Jisiquixo tsi jatiroha ca Diós quënahacanihax cabo, arati jahuè bo, tihi cabo tsi pasomahaxëhi quiha pè naa jochamixëni cato. Jatsi Dios arati xobó tsi tsahoxëhi quiha pè. Tsahohax toá tsi “Dios xo ëa ra” ixëhi quiha pè.

⁵ ¿Mato è yoani ca ma shina-bënoni pa? Ocapixëhai ca yoati mato è yoaniquè mato bëta xo na. ⁶ Jaboqui tsi naa jochamixëni ca quëtiahí quiha jahuëcara ca chama, ja jisiquiyamano iquish na. Jari jahuè xaba ma xo ra. Jabi naa quëtiahai ca chama cahëqui mato iquia. ⁷ Jaina, jaboqui jonè tsi yonochi quiha pè. Jisiquiyamahí quiha. Ja jisiquinox pari no tsi tsëcahacaxëhi quiha jahuè yonoco quëtiahai cato. ⁸ Jatsi jisiquixëhi quiha toa yoixëni cato rë. Jatsi chamá tsi joxëhi quiha noba Ibo Jesu yoi ri. Joxo tsi bëro tsi toa yoixëni ca tēpasxëhi quiha ra. Quëyohacaxëhi quiha jahuè yonoco yoi tēquë.

⁹ Nicacahuè. Naa yoixëni ca jono tsi mëbixëhi quiha Satanás. Satanás chama jayaxëhi quiha pè. Joxo tsi jisti bo axëhi quiha nohiria bo paraxëna. Toca tsi nohiria bo paraxëhi quiha rë, Cristo ja chahahuayamacano iquish na. ¹⁰ Jasca, jatiroha ca quinia yoi bo axëhi quiha pè, tënëtiya qui bocanaibo paraxëna. Toatiyá tsi jabija ca chani ó quëëyamacaxëceni quiha nohiria bo rë, xabahamahacaxëna. ¹¹ Ja quëshpi tsi janyama ca chani jato qui raaxëhi quiha Dios, quiaxëni cabo ja chahahuacano. ¹² Jaha tsi jabija ca chahahuayamacanaibo, jocha ó quëëcanaibo, tihi cabo tsi tënëtiya qui raaxëhi quiha Dios ra.

Diós mato quënaniquè xabahamahacati

¹³ Mato bax Dios qui “Gracias” no i-ipaoxëti xo, èbè xatè bá. Anomaria tsi xo toa Ibobá mato noihaina iquia. Jariapari tsi mato ja quënaní quiha xabahamahacati. Espíritu Santó

tsi mato ja bahuëni quiha, jabija ca Chani qui ma chitimiquë no. ¹⁴Jabi no yoani ca chaní tsi Diós mato quënaniquë xabahamahacati, noba Ibo Jesucristo chama jia ca ma xatënano iquish na. Tihí ca quëshpi tsi ja qui “Gracias” iqui noa.

¹⁵Japi chamacana, ëbë xatë bá. Mato no tiisimani ca yoba achariacana ra, naa mato qui no chaninina, carta ó tsi no quëñënina, tihí cabo. ¹⁶⁻¹⁷Noba Ibo Jesucristo, noba Jahëpa Dios, naa noqui noinish cato, tihí cabá mato chamahuano. Mato ja mëbicano, jabi jia ca ma jayano. Jabi noba Jahëpa Diós noqui shina-ranihuapaono. Jia ca no bax ja ani quëshpi tsi jaha pasoqui noa ra.

3

No bax bëhoxcana

¹Jarohari tsi no bax bëhoxcana, ëbë xatë bá, mëri tsi noba Ibo Chani rëtsamino. Jia tsi Dios Chani nohiria bá bino, ma bini jascaria. ²Jasca, no bax bëhoxcana iquia, caxacanaibo, yoixëni ca joni bo, tihí cabo quima Diós noqui xabahamano, noqui ja yosiyamacano iquish na. Jabi Dios Chani chahahuayamahi quiha jatiroha cabo rë. ³Jama, noqui mëbicasqui Dios ra. Mato chamahuaxëhi quiha. Satanás pi mato yosino tsi mato ó bësohi quiha ra. ⁴Jasca, Ibo qui chitimiquí tsi mato no tiisimani ca jahuë bo axëqui mato iquia. Jiaxëhi quiha ma axëhaina iquia. ⁵Noba Ibobá mato mëbino, Dios noihaina, Cristo tënëhaina, tihí cabo ma cahëyoino iquish na.

Yonocoti xo jatiroha cabo

⁶Noba Ibo Jesucristo chamá tsi mato yobaquia, ëbë xatë bá. Chiquixëni ca chahahuacanaibo, noba yoba nicamixëni cabo, tihí cabo quimacana iquia. ⁷Noba jabi ma banahuaxëti nori ca cahëqui mato. No chiquishyamani quiha mato bëta ax na. ⁸Noqui ma orihuaquë tsi mato no copiniquë ra. Baquichá, barihaní no yonocopaoni quiha noba oriquiti copixëna. Tihí ca tsi no aniquë ra mato yosanamayamaxëna. ⁹Jasca, no tocani quiha banahuati jabi jia ca mato qui axëna. ¿Jabi mato oriquiti bití mëtsa no iyamayamani? Jama, copixoma tsi no biyamaniquë ra noba jabi jia ca mato jismaxëna. Noba jabi ma banahuaxëti xo iquia.

¹⁰Jasca, “Piyamaxëti xo toa yonococas-yamacabo” i ë niquë mato bëta ax na.

¹¹Jishopë. “Chiquixëni ca xo. Yonocoyamacani quiha. Ranimixëni ca xo” i noquii quiha nohiria bo rë mato yoati na. ¹²Jabi noba Ibo Jesucristo chamá tsi nëca ca nohiria bo yobaquia. “Jia tsi ja yonocoxëti ca xo, jato oriquiti copixëna” iquia ra.

¹³Jari jia tsi yonococana, ëbë xatë bá. Jia ca ati qui yosanayamacana iquia. ¹⁴Tsohuëcaracá pi noba yoba niano tsi jaha bësocahuë. Ja bëta rabënyamacana jahuë jabi qui ja bërabino iquish na. ¹⁵Jama, mabë xatë ja nori ca shina-bënyamacana yobaxo na.

Jaroha ca chani

¹⁶Jatiroha ca xabacá tsi Cristó, naa noqui ranihuati Ibobá mato shina-ranihuano. Mato bëtajano. ¹⁷Jabi noho mëquënë tsi naa carta jatihuaquia mato joihuaquí na. E quëñëhai cató tsi naa carta ibo Pablo nori ca cahëxëqui mato. ¹⁸Noba Ibo Jesucristó mato shomahuayoino. Amén.

Primera Carta Del Apostol San Pablo a Timoteo

Timoteo qui Pabló quēnēnina

¹ Pablo ca ēa xo naa chani quēnēhaina.

Jesucristo yonati ca ēa xo naa. Jabi Dios, naa noqui Xabahamati Ibo, jatsi Jesucristo, naa jaha no pasohai cato, tihí cabá ēa raaniquē Chani Jia ca ē yoano. ² Mí qui naa chani quēnēquia, Timoteó. Noho baquē jascaria xo mia iquia, Ibo tahēhax na. Noba Jahēpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihí cabá mia shomahuano. Mía ja noicano. Mía ja ranihuariacano iquia.

Timoteo Pabló yobanina Chani yoi ca yoati na

³ Efesó tsi jari mi chitēno ra. Jabi “Mí tocaxēti xo” i mi qui ē ni quiha Macedonia mai qui canox pari. Toá xo mahitsa ca chani yoacanaibo rē. Anoma tsi xo toa ja yoacanaína iquia. Ja iqui tsi jato mi pasimano. ⁴ Jasca, tobi xo toa jato naborēquēba chani bo, jato janē bo, tihí cabo ja chanicanaína. Ja iqui tsi joi mēracasani quiha iglesiá ca nohiria bo ja tahēxo na rē. Anoma quiha. Dios quinia ó tsi noqui mēbiyamahi quiha toca ca chani iquia, oquē tsi Ibo qui noqui chitimimati.

⁵ Toca tsi toá ca xatē bo mi yobano, jato huētsa ja noiyoicano iquish na. Noiyoipiquí tsi bahuēhaca ca shinana, shina jia cato, tihí cabo ja jayaxēti ca xo. Jasca, jia tsi Ibo qui ja chitimiti ca xo, noicatsi na. ⁶ Jama, tobi xo toa naa quinia jia ca quima casocanaibo rē. Casohax bēnocani quiha, jato mahitsa ca chani naxērēquē no. ⁷ “Dios yoba yoati ibo bo xo noa” icani quiha; jato chani yoi cahētimaxēni jaca nori. ¿Jēnahuariaxo Dios yoba ja tiisimacana, cahētimaxēni ca ja icaquē no?

⁸ Japi quinia jia cató pi Dios yoba bo yoahacano tsi noqui mēbixēhi quiha Dios yoba iquia. Toa cahēqui noa. ⁹ Jama, noqui mēstēxēni ca nohiria bo qui toa yoba bo acacayamani quiha, nicamixēniria ca nohiria bo qui ja acacani nori. Jabi tobi xo toa yoyocanaibo, gobierno pasomaha nianacanaibo, Dios pasomaha cabo, jochahuaxēni cabo, mēstēhuahama cabo, Dios yoba pasomaha cabo. Tihí cabo qui Dios yoba bo acacani quiha. Jasca, jato jahēpa, jahēhua, tihí cabo acanaibo, ati ibo bo, tihí cabo qui ja acacani quiha. ¹⁰ Jasca, anoma ca chotacanaibo, nohiria yomacanaibo, quiacanaibo, juez bēsojó tsi quiacanaibo, tihí cabo qui ja acacani quiha. Jasca, ē tiisimahai ca jia ca chani pasomaha cabo qui Dios yoba acacani quiha. ¹¹ Jabi ē tiisimahai ca tsi xo toa ē qui acacani ca Chani. E qui toa Chani noba chamaxēniria ca oquēria ca Diós aniquē ra.

Dios qui “Gracias” i Pablo nina

¹² Noba Ibo Jesucristo qui “Gracias” iquia, jahuē yonoco ati chama ē qui ja ani iqui na. Ea shinaxo tsi ēa ja biniquē pa jahuē yonoco ati. Ja iqui tsi ja qui “Gracias” iquia. ¹³ Chahahuanox pari tsi Ibo ē ocahuapaoniquē rē. Jasca, chahahuacanaibo ē tēnēmapaoniquē jato qui caxaxēniria ē ini iqui na. Jatsi Diós ēa shomahuaniquē, cahēhaxma tsi ē tocani iqui na. Toatiyá tsi jari Cristo qui ē chitimiyamani quiha. ¹⁴ Jama, anomaria ini quiha Ibobá ēa noihaina ra. Jatsi Jesucristo iqui tsi ja qui ē chitiminiquē ēa ri. Jaboqui noi-noiriaquia ēa ri.

¹⁵ Jabijaria tsi xo naa mato qui ē yoahaina iquia. Chahahuahacaxēti xo naa chani ra: Mai qui Jesucristo joniquē jochacanaibo xabahamaxēna. Jabi jato oquēria ca jochanish ca ēa xo naa ra. ¹⁶ Ja iqui tsi anomaria ini quiha Diós ēa noihaina. Jasca, noiquí tsi jahuē Jesucristo ē qui yosanayamahai ca ja jismacasni quiha nohiria bo qui. Toa quiniá tsi Ibobá noiyoihai ca cahēxēhi quiha ē cho chahahuacanaibo, naa bēso-bēsopaocaxēcanaibo ra. ¹⁷ Jatsi jia tsi Dios yoi no ocahuapaoxēti xo. I-ipoahai ca rēsotimaxēniria ca Chama-chamaria tsi xo naa ra. Jisnoma quiha. Jaroha ca Dios yoi tsi xo naa. “Oquēria ca tsi xo naa” i-ipoaqui noa. Iquē. Amén.

¹⁸ Mía yobacasquia, ēbē baquē, Timoteó. Siri tsi yosibá mi bax bēhoxni ca chani mi shina-bēnoyamano. Jato yoba pi nicahi tsi jia tsi Ibo bax nianapixēqui mia tia. ¹⁹ Nianahax Cristo, naa mi chahahuahai ca quima mi casoyamano. Jasca, shina jia ca mi jayaxēti xo. Jabi tobi xo toa jato shinaná yoahai ca jia ca qui nicacasyamacanaibo. Ja iqui tsi yoshihuahacaxēhi quiha ja chitimicanaina rē. Jato shina pasomaha ca acani quiha pē. ²⁰ Jabi tocani quiha Himeneo, Alejandro ri. Ja iqui tsi Satanás qui jato ē mēaniquē ja copihacacano iquish na.

¹ Noho jariapari ca yoba tsi xo naa: Nohiria bo tēquē bax no bēhoxti xo iquia. Bēhoxquí tsi Dios no nicaxēti xo jato ja mēbino. Jasca, “Gracias” i Dios qui ti no shina-bēnoyamano iquia. ² Jasca, gobierno chama-chamaria bo, jato nama ca chama bo, tihí cabo bax no bēhox-xēti xo, jia tsi no racabēquinano. Quinia jia cató pi ja yonacano tsi oquēxēhi quíha toa Dios qui no arahaina, no yonocobēquinahaina, tihí cabo iquia. ³ Tihí tsi xo jia. Dios, noqui Xabahamati Ibo ranihuahai ca quinia tsi xo naa. ⁴ Nohiria bo tēquē xabahamacatsi quíha Dios. Jabija ca quinia jato cahēmacatsi quíha. ⁵ Jabi huēsti roha tsi xo Dios ra. Jasca, huēsti roha tsi xo toa Dios qui nohiria mēpiti ibo. Toa joni tsi xo Jesucristo ra. ⁶ Jamē ja aniquē nohiria bo tēquē copixēna. Dios qui xaba jia cató tsi ja raahacani quíha no jisno iquish na. ⁷ Ja tsi xo toa carayanabo qui ē raahacaniquē toa Chani tiisimati. Parayamaquia ra. Jato qui ē raahacani quíha jabija ca quinia yoati.

⁸ Nicacana. Jatiroha cabo ó ca joni bo bēhoxno iquia. Bēhoxquí tsi jocha yama ca mēquē bo ja tērocana. Caxacanaina, joi mēracanaina, tihí cabo quima ja aquēquēxēti xo, jia tsi bēhoxcatsi na. ⁹ Jasca yoxa bo ri. Jabi jia ca ja jayacano jato ri. Jayahi tsi quinia jia cató tsi ja jianacaxēti xo. Jasca, quinia jia cató tsi jato boo ja bohuēxēcano. Jasca, copixēniria ca oro ca jianati bo, moyo bo, raiti bo, tihí cabá tsi ja jianariayamano. Ja quiniacaxēcati xo iquia. ¹⁰ Oquē tsi xo nohiria bo ja mēbi-mēbicanaina. Ja tsi xo toa Dios qui aracanai ca yoxa bá axēti cato iquia. ¹¹ Jasca, ishima tsi ja nicacano, ja tiisimahacacauē no. ¹² Jasca, joni bo yoxa bá tiisimayamaxēti xo ra. E qui yoi tsi xo toa joni bo ja yonacanaina. Ja pasixēti ca xo. ¹³ Jabi jariapari tsi Adán acacani quíha. Jaquirēquē Eva ja ani quíha. ¹⁴ Parahacayamani quíha Adán, yoxa roha ja nori. Parahacahax ja jochani quíha. ¹⁵ Jama, baquē comahi tsi xabahaxēhi quíha yoxa bo ri, quinia jia cató pi ja chitimicano. Jatsi ja noixēti ca xo. Mēstē ca jabi ja jayaxēti ca xo. Quinia jia tsi ja bēsoxēti ca xo. Tihí tsi ayoxēti xo yoxa bo ra.

3

Jēnixēti ni iglesiá ca chahahuacanaibo ó bēsocanaibo

¹ “Jia tsi xo iglesiá ca rēquēniniti ibo iquiina” icani quíha nohiria. Jabija tsi xo toa ja yoacanaina ra. Rēquēniniti ibo pi joni manēcasno tsi yonoco jia ca tsi xo toa jaha ja quēēhaina ra. ² Ja tsi xo toa quēsohacatimaxēni ca ixēti xo iglesiá ca rēquēniniti ibo. Huēsti ca ahui roha ja jayaxēti xo. Jēnē-naxēni, yoyoxēni, tihí tsi ja itima xo. Ja qui nohiria bá nicaxēti xo. Jasca, jahuē xobo qui nohiria bo ja jicomati xo. Jatsi tiisimati ja cahēxēti xo. ³ Pahēxēni, iquinaxēni, tihí tsi ja itima quíha. Jama, ishima, shinajiaxēni, tihí tsi ja iti xo. Jasca, parata noixēni ca ja itima quíha. Tihí ca jabi jiaxēni cabo jayaxēti xo toa rēquēniniti ibo bo. ⁴ Jasca, jahuē xobó cabo otopihai ca ja iti xo. Jia tsi jahuē xocobo ja jabimaxēti xo nicati. ⁵ Jia pi jahuē xocobo ototi cahēyamaquí tsi ¿jēnahuariaxo raca iglesiá cabo ja otona? ⁶ Jasca, chahahuabēna ca mi biyamano rēquēniniti ibo iti. Anoma quíha. Tocapimino tsi jamē shinamixēni ca ja manēmitsa ra. Tonia ja qui quēsoxēhi quíha xatē bo, Satanás qui Dios quēsoni jascaria. ⁷ Jasca, jia tsi chahahuayamacanaibo qui chanixēti xo rēquēniniti ibo. Jato qui jia ja iti quíha. Quiniacaxēcahuē. Ja qui pi ja quēsocano tsi yoshini trampa qui ja paquēmitsa ra. Jabi toca ca tsi ixēti xo toa rēquēniniti ibo manēcatsai cato ra.

Iglesia ca mēbicanabo

⁸ Jascaria tsi jabi jia ca jayaxēti xo iglesiá ca mēbicanabo ri. Paramixēni, jēnē-naxēni, paratá-naxēni, tihí ca tsi ja itima ca xo ra. ⁹ Jama, jia tsi Cristo quinia ja banahuati ca xo, naa jato bēroma ca Cristo. Ja tsi xo toa ja qui ja chitimicanaina. ¹⁰ Jato binox pari tsi jato tanamahuē. ¿Jabi jia ca jayacahi ni? Tsayaparihuē. Yama jato pasomaha ca jahuē bo pi no tsi jato qui iglesiá ca yonoco ahue. ¹¹ Jasca, jabi jia ca jayaxēti xo toa jato ahui bo ri. Ranimixēni, jēnē-naxēni, tihí tsi ja itima ca xo, shinajiaxēni ca jaca nori. ¹² Jasca, huēsti ca ahui roha ca ja jayati ca xo. Jato xocobo, jato xobó cabo, tihí cabo ototi ja cahēxēti ca xo. ¹³ Jia pi iglesiá ca yonoco ja acano tsi jato oquēhuacaxēcani quíha chahahuacanaibo. Jatsi raquēhaxma tsi Jesucristo qui ja chitimicani ca yoati tsi chanipicaxēcapi.

No chitimihaina

¹⁴ Mí qui cacasquia. ¿Oxē huētsa ma ni? Jama, jaboqui naa carta mi qui raaquia ē bamamitsa iqui na. ¹⁵ Bamapihēno tsi Dios iglesiá ca arati quinia mia jismaxēhi quíha naa ē quēnēhaina. Bēsó xo chahahuacanaiba Dios iquia. Jasca, jato ó tsi xo Dios jabija ca Chani. Toa jabija ca Chani ó bēsocani quíha. ¹⁶ Jabi anomaria tsi xo toa noba arati quinia ra. Yoanoma quíha. Nohiria yora ó tsi Dios coniquē. Mēstē ja iquí ca Espíritu Santó jismaniquē. Angel bá tsaya-tsyaniquē. Carayanabo qui jahuē Chani yoahacaniquē. Ja qui ja chitimicaniquē jato ri.

Jaquirëquë mana nai qui ja tërohacaniquë.

4

Cristo quima casocanaibo

¹ Xaba rësó tsi Cristo quima casocaxëcani quiha huësti huësti cabo, parahai ca tiisi-macanaibo nicacatsi na. Jato qui jiaxëhi quiha toa yoshini tiisimahaina. Tihi ca tsi noqui yoahi quiha Espíritu Santo. ² Jatsi quiniacaxëcahuë. Quiacaxëcani quiha toa tiisimacanaibo. Parati cahëxëni ca xo. Parajahuacano tsi jato qui quësoyamahi quiha jato shinana rë, bësoyama jaca nori iqui na. ³ Tiisimahi tsi “Anoma tsi xo ahui bënë bichiina” icani quiha pë, jënima ja nori. “Pinoma xo toa; pinoma xo naa” icani quiha pë, piti yoati na. Jishopë. Tihi cabo Diós nëhohuani quiha piti. Jasca, toa piti quëshpi tsi “Gracias” iqui noa Dios qui, naa noqui chahahuacanaibo. Noqui tsi xo toa jabija ca cahëcanaibo. ⁴ Nicacana. Jia tsi xo toa jatiroha ca Diós nëhohuanina. “Gracias” iipihit tsi “Pinoma xo toa” i no yamaxëti xo, bëhoxhi na. ⁵ Dios Chani, no bëhoxhaina, tihi cabo tsi xo toa piti shomahuahaina piti.

Jesucristo pastor jiaxëni cato

⁶ Tihi ca yoba bo pi mi xatë bo qui ahi tsi Jesucristo yonati jiaxëni ca ixëqui mia. Tocapimino tsi chahahuahacati ca Chani, Dios yoba jia cabo, tihi cabo cahëhai ca mi nori ca jismahacaxëhi quiha ra. ⁷ Jasca, mahitsa ca chani, yoyoxëni ca chani, tihi cabo quima basihuë. Jatsi quiniahuë. Oquë tsi xo toa mi shina coshihuahaina Dios quinia ó tsi bësohai cató no. ⁸ Tsayahuë. Jënima tsi toa no mohi-mohihaina noba yora coshihuati. Jama, oquë tsi xo toa noba shina coshihuahaina Dios quinia ó no. Tocapimino tsi oquëxëhi quiha mi bësohaina jaboqui, rëquë ca xaba ri. ⁹ Nicahuë. Jabija tsi xo naa ë yoahana. Ja chahahuahacaxëti xo. ¹⁰ Bësohai ca Dios qui chitimiqui noa. Mai ca nohiria bo, noqui chahahuacanaibo, tihi cabo Xabahamati Ibo-iboria ca tsi xo naa ra. Ja tsi xo toa yonocoria-yonocoriaquia Dios bax na.

¹¹ Tiisimaquí tsi tihi ca jahuë bo chahahuacanaibo mi amano. ¹² Jasca, mia nohiria bá oahuayamano, shinapayo mi nori iqui na. Quinia jia cato ó tsi mi bësono chahahuacanaibo bax na. Mi chani, mi jabi, mi noihaina, mi chitimihaina, mi yoyoyamahaina, tihi cabo tsayacaxëcani quiha. ¹³ Ea manapama tsi mi bamayamano. Quënëhacanish cabo nohiria bo mi nicamano. Dios Chani mi yoano. Mi tiisimano. ¹⁴ Jabi Dios Chani yoatí tiisi jaya xo mia iquia. Toa tiisi mi shina-bënyoamano. Toa tiisi Diós mi qui ani quiha, Chani chitahëhuati ibobá mi nohó jato mëquë jananiquë no. Mi bamayamano ra.

¹⁵ Jatsi ë quënëha ca yoba mi shinano. Mi tiisi tsi mi ariano, mi shinahacai ca nohiria bá jisno iquish na. ¹⁶ Jahuëcara ca ahi tsi quiniaxëhuë. Tiisimahi tsi jaha bësohuë. Tocapiquí tsi mimë xabahamaxëqui mia. Jasca, xabahamahacaxëhi quiha mia nicacanaibo ri.

5

¹ Joni yosibo raahayamahuë. Anoma quiha. Jato qui chanipama tsi jia tsi jato mi yobano, naa mi ipa mi yobahai jascaria. ² Jasca joni baquë bo ri. Jato rëquëmë jascaria mi iti xo iquia. Jasca, yoxa ëhuati bo qui chanipama tsi jato noiuhë, mi ihua mi noihai jascaria. Jasca, yoxa jahi bo ri mi mëbino, naa mi yoxa ca mi mëbihai jascaria.

³ Jasca, bënë imanish ca yoxa yoi bo mi shinano. ¿Tobi ni jato otohái cato? ⁴ Tsayahuë. Shinahacahax ca xocobo, chahitaxocobo, tihi cabo pi ja jayacano tsi jato ëhuati bo ja ototi ca xo iquia. Jato nabo mëbiti ja cahëti ca xo. Jato ó ca cuenta jahari ja copixëti ca xo, Dios qui jia ja nori iqui na. ⁵ Jama, tobi xo bënë imanish ca yoxa noitiria cabo, naa jato ototi ibo yama cabo. Dios qui chitimiyoicani quiha ra. Baquicha, barihani, tihi cató tsi bëhoxcani quiha. Dios qui jamë aquëquëcani quiha ja bax yonocoxëna. ⁶ Jama, tobi xo toa Dios shinayamahi ca bënë imanish ca huëtsa bo. Jahuëmishni bo roha shina-shinacani quiha pë. Bësoyama ca jascaria ca xo naa bësó ca yoxa bo iquia. Jato mi mëbiyamano. ⁷ Tihi ca yoba iglesiá ca nohiria bo qui mi ano, quësohacatimaxëni ja icano iquish na. ⁸ Dios quima casocani quiha toa jato xobó cabo otocasyamacanaibo. Tsohuëcaracá pi jahuë nabo, jahuë jimibo, tihi cabo mëbiyamano tsi chahahuayamacanaiba jocha oquë tsi xo toa jahuë jocha iquia.

⁹ Mato lista qui shinapayo ca bënë imanish ca maniyamahuë. Sesenta afo bo pari ja jayaxëti xo. Jasca, huësti ca bënë ya roha ja ini nori quiha. ¹⁰ Jasca, jia tsi nohiria bo chanixëti xo ja acati ca yoati na. ¿Jia tsi jahuë xocobo ja shinahamani? ¿Shishocanaibo otohí ni? ¿Dios nohiria bo shomahuahi ni? ¿Noitiria cabo, iquicanaibo, tihi cabo mëbihi ni? ¿Tihi ca yonoco jia ca acatsi ni? Tocapijano tsi iglesiá ca lista qui jahuë janë maniahuë iquia.

¹¹ Jama, mato lista qui shinapayo ca bënë imanish ca yoxa maniyamahuë. Tihi cabo tsi xo toa bënë huëtsa bicascanaibo. Jato noma jabi quiha. Cristo qui aquëquëhax tsi ja casomitsa pë bënë bixëna. ¹² Tocapijacano tsi noqui bëroria tsi xo toa Cristo ja banahuay-oicasyamahaina. ¹³ Jasca pi iglesiá cabá jato otono tsi ja chiquishcamitsa. Yonocoyamapihi

tsi xobo bo topoco-topococani quiha pë mahitsa. Topocohi tsi ranimiscaxëceni quiha tia. Anoma tsi xo toa ja tocacanaina. ¹⁴ Jaha tsi ë qui jia tsi xo toa bënë paxa ca ja bicanaina. Xocobo ja saihuaxëti ca xo. Jato xobó cabo ja otoxëti ca xo. Tocapijacano tsi yamatsixëhi quiha toa jato pasomaha ca chani iquia. ¹⁵ Jishopë. Iglesia quima huësti huësti ca casoni quiha Yoshi banahuaxëna.

¹⁶ Noho yoba tsi xo naa. Jato bënë imanish ca yoi bo chahahuacanaibá otoxëti xo iquia, jato jimibo ja icaquë no. Copixëni tsi xo toa jato orihuati gasto bo. Ja tsi xo toa iglesiá cabá jato mëbiyamano. Jama, toa bënë imanish ca yoxa noitiria cabo, naa jamë yoi cabo, iglesiá cabá mëbixëti xo iquia.

¹⁷ Jasca, doble ca sueldo copihacaxëti xo iglesiá ca rëquënicanai ca yosibo. Dios Chani pi ja yoariacano tsi ja tiisimariapicano tsi jato qui chahahuacanaibo rani-raniriano iquia. ¹⁸ Nëcahi quiha Dios Chani ra: “Trigo bëro huëyë timano tsi jaranacati amayamacahuë” ii quiha. Jasca, “Copihacaxëti xo yonocohai cato. Sueldo ja bino” ii quiha.

¹⁹ Jasca, pastor qui nohiria quësono tsi quiniaxëhuë. Minicanox pari no tsi ja qui quësoxëti xo dos tres cabo pari. ²⁰ Pastor pi jocharohano tsi chahahuacanaibo bësojo xo tsi mi raahaxëti xo, tëxë bo raquëno iquish na. ²¹ Nicaparihuë. Dios, Jesucristo, jahuë ángel yoi bo, tihí cabo bësojo xo tsi mia yobaquia. Iglesiá ca nohiria bo ó bësopama tsi jaharisi nohiria bo mi yobano ra. Yamaxëti xo toa mi qui oquë cato iquia. ²² Jasca, mëri tsi nohiria ó tsi mi mëquë janayamahuë pastor amaxëna. Tocapiquí tsi jahuë jocha mi yopamitsa. Toca ca joni pi pastor mi ano tsi mi qui quësoxëhi quiha iglesia iquia. Nohiria huëtsa ba jocha xatënyamahuë. Jocha quima tëquë basina.

²³ Jasca, mi poco ó quiniaxëhuë. Huëstima tsi xo toa mi iquihaina. Tobi quiha mi poco pahë. Jatsi jënëpaxa roha mi ayamano. Oriquiquí tsi oquë tsi xo vino pistia acaina iquia. Poco qui jia quiha.

²⁴ Jasca, huësti huësti ca joni ba jocha tsi xo noqui bërono ra. Jatiroha ca nohiria bo tsi xo cahëhaina. “Ja copihacaxëti xo ra” iqui noa. Jama, jonë tsi xo toa nohiria huëtsa bo jochahaina. Jari basí tsi xo jato copi. ²⁵ Jascaria pi jia ca huësti huësti cabá ano tsi noqui bëroria tsi xo toa jia ca ja acanaina. Jasca, bërohuahacaxëhi quiha toa jonë ca acanish ca jia ca jahuë bo ri.

6

Chama ba Yonati bo

¹ Jato chama bo nicaxëti xo chahahuahai ca yonati bo tëquë, Dios janë, Dios yoba, tihí cabo qui nohiria bo quësoyamano iquish na. ² Jasca, chahahuahai ca chama pi jayahi tsi ja yosanayamaxëti xo, jahuë xatë ja nori iqui na. Tihí ca yoba bo mi yoaxëti xo iquia, mi tiisimaquë no.

Mahitsa ca tiisimacanaibo

³ Quiniaxëhuë. Toá xo toa jamëri ca yoba yoacanaibo. Toá xo toa Ibo Jesucristo Chani nicamixëneria cabo. Chahahuacanaiba yoba quinia ma xo toa ja yoacanaina pë. ⁴ Jamë shinamixëni ca cahëtimaxëneria ca xo iquia. Joi mëramixëni ca xo pë. Jato iqui tsi tobi yosanahaina, iquinahaina, roamis-haina, mahitsa ca quësocanaina. ⁵ Jënëyamahi quiha rë joi ja icanaina. Tsayahuë. Yoshihuahacani quiha jato shinana. Jabija ca cahëyoitimaxëni ca xo iquia. Ganancia quëshpi roha tsi Dios Chani yoacascani quiha pë.

⁶ Jama, rico-ricoria ca xo chahahuacanaibo iquia. Jato ganancia tsi xo toa ja rani-ranicanaina. ⁷ Tsayahuë. ¿Mëquëya tsi naa mai qui no joyamani cohax na? Jasca, ¿jahuë boxëhi ni noa ra rësoxo na? Yama ra. ⁸ Jatsi oriquti, sahuëti, tihí cabo pi jayahi tsi no ranixëti xo. ⁹ Jama, jocha qui paquëceni quiha ricocascanaibo. Trampa jascaria tsi xo toa rico ca iquina. Parata iqui tsi yoi ca jahuë bo quiri bësocani quiha pë. Jatsi yoshihuahacacani quiha, yoi ca ó ja quëëhai cató no. ¹⁰ Quiniaxëhuë. Jatiroha ca yoi ca qui noqui mëpihí quiha parata noihaina ra. Ja iqui tsi Dios quima huësti huësti ca casoni quiha parata noihi na. Jaboqui cohuëria xo jato shinana.

Raquëxoma tsi Dios Chani yoahaina

¹¹ Dios joni-joniria xo mia, Timoteó. Ja quëshpi tsi jatiroha ca yoi ca basihuë. Jia ca ati ó mi quëëno. Jatsi mëstëxëni ca jabi jayahaina, Dios noihaina, Ibo qui chitimihaina, nohiria noihaina, ishima iquina, tihí cabo tsi xo toa jiaría cabo. Mi tocaxëti xo iquia. ¹² Jasca, bamahaxma tsi Ibo bax nianata. Mia ja quënaní quiha bëboti, bëso-bësopaoxëti. Jabi toca tsi mi chitahëni quiha, chahahuacanaibo bësojo xo tsi mi chahahuani ca mi yoaniquë no. ¹³ Dios bësojo xo tsi, naa jatiroha ca Bësomati Ibo bësojo xo tsi mia yobaquia. Jasca, Jesucristo bësojo xo tsi, naa Poncio Pilato qui jabija ca chaninish ca bësojo xo tsi mia yobaquia: ¹⁴ Ibo Jesucristo manapama tsi jatiroha ca yoba bo nicana iquia. Quësohacatimaxëni mi ino Ibo jisiquixëquë no iquia. ¹⁵ Xaba jia cató tsi jahuë Cristo jisiquimaxëhi quiha Dios ra, naa jiaría

ca Chama-chamaria. Jatiroha ca maí ca chama bo, chama-chamaria bo, tihi cabo oquëria ca tsi xo naa huësti ca Dios ra. ¹⁶Ja huësti ca tsi xo toa rësotimaxëni cato. Jasca, anomaria tsi xo toa jahuë bajra-bajrahai ca oquë. Ja qui basimatimaxëni xo noa ra. Jasca, yama tsi xo toa Jahëpa Dios jisish cato, jisnoma ca ja nori iqui na. Toa Dios no oquëhuariano. Jatiroha cabo ja oto-otopaono ra jahuë chama ya. Iquë. Amén.

¹⁷Jahuë mishni bo jayaria cabo mi yobano. “Mamë shinamixëni iyamacana” ina jato qui. Jato parata qui ja chitimiyamacano ra, naamayamahai ca ja nori quëshpi na. Dios qui ja chitimixëti ca xo. Ja tsi xo toa noqui ranihuati jahuë mishni bo Ati Ibo-iboria. ¹⁸Toa jahuë mishni jayaria cabo mi yobano tsi “Jia ca acana. Huashiyamacana” i jato qui cana iquia. ¹⁹Tocapiquí tsi mana ca jahuë mishni bo jayacaxëcani quiha johai ca xabacá no. Jasca, tocapihí tsi néá tsi bëso-bësoyoicaxëcani quiha iquia.

Jaroha ca yoba

²⁰Jisa Timoteó. Quiniaxo tsi Diós mi qui ani ca yonoco mi ariano. Anoma ca yoi ca chani nicayamahuë. Toá ca mahitsá ca tiisi jaya cabo chanihai ca quimahuë. ²¹Jishopë. Tobi xo toa Ibo quima casonish cabo pë, toa mahitsa ca tiisi ó quëëhi na. Tihi tsi iquia mia yobahi na. Iquë. Diós mia shomahuano.

Segunda Carta Del Apostol San Pablo a Timoteo

Timoteo qui Pablo quënëhina

¹ Pablo, naa Jesucristo yonati tsi xo naa quënëhaina. Diós ëa raani quiha jahuë Chani chitahëhuati ibo iti. Jahuë Jesucristo qui nohiria bo pi chitimino tsi jato bësomapaoxëqui ra. Ja tsi xo noho chani. ² Naa carta mi qui raaquia, Timoteó, noho baquë yoi cató. Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihí cabá mia shomahuano. Mia ja ranihuacano.

Jesucristo Chani yoahaina

³ Barihani, baquicha, tihí cató tsi bëhoxpama tsi Dios qui “Gracias” iquia mia quëshpi na. Jabi shina jia ca yahi tsi naa Dios-diosria bax yonocoquia, naa noba naborëquëbo ini jascaria. Dios ranihuacatsai ca ëa xo naa. ⁴ Jasca, bëho yaxo tsi mia shina-shinaquia, mi qui cacasquí na. ⁵ Jia tsi xo toa Dios qui mi chitimihaina iquia, naa mi ëhuati Loida, mi ihua Eunice, tihí cabo chitimini jascaria. Tihí tsi xo toa ë shina-shinahaina.

⁶ Dios bax yonocoti tiisi jaya xo mia iquia. Toa tiisi Dios mi qui ani quiha mi nohó mëquë ë jananiquë no. Toa tiisi chamahuahuë iquia ja nocayamano iquish na. ⁷ Jia tsi xo toa Diós noqui acaina. Chamaxëni ca shinana, noiti shinana, nohiria bo rëquënëniiti shinana, tihí cabo noqui aqúi quiha, raquëxëni ca shina ja nomari. ⁸ Ja iquí tsi bërabyamana Dios Chani yoahi na. Jasca, ë qui bërabyamana, naa preso qui nanëhacanish cato. Jabi Dios Chani pi yoaquí tsi tënëxëqui mia ri, naa ë tënë-tënëhai jascaria. Tocapijano tsi mia chamahuaxëhi quiha Dios. ⁹ Anomaria tsi xo toa no bax Diós anina iquia. Noqui ja xabahamaniquë ra. Xabahamaxo tsi noqui ja quënëniquë jahuë yonoco mëstëxëni ca ati. Noqui, naa mëquëya ca noitiria cabo ja quënëni quiha jahuë yonoco ati. Shoma xo noa. Mai nëhohuanox pari tsi quiha Diós noqui shomahuaniquë jahuë Jesucristo ini cató no. ¹⁰ Siri tsi Diós acasani ca no cahëyamaniquë. Jama, jaboqui Jesucristo joní cató tsi jahuë planes cahëqui noa ra. Joxo tsi quiha rësoti chama ja quëyoni quiha. Jasca, jahuë Chani jia ca qui no chitimihai cató tsi noqui bëso-bësopaomahi quiha. Tihí ca tsi xo toa no cahëhaina jaboqui. ¹¹ Jasca, ëa Diós biniquë ra, jahuë Chani jia ca ë yoano. Ja iquí tsi jahuë Chani chitahëhuati ibo, carayanabo tiisimati ibo, tihí ca ëa xo naa ra. ¹² Jabi anomaria tsi xo toa ë tënëhaina naa Chani iquí na. Jama, toa Chani qui bërabyamahai ca ëa xo naa. Jari yoacasquia ra, jahuë rëso qui ëa ja otoxëhai quëshpi na. E nohó bësoxëhi quiha iquia.

¹³ Mia ë tiisimani ca jahuë bo mi shina-bënoyamano. Jesucristo yoba mi chahahuayoino. ¹⁴ Quiniaxëhuë. Anomaria tsi xo toa Diós mi qui ani ca tiisi. Toa tiisi ó mi bësono ra, mi nohó ca bësohai ca Espiritu Santó no. Tihí ca tsi iquia mia yobahi na.

¹⁵ Jabi Asia maí ca chahahuacanaibá ëa jisbërianiquë pë, ë qui bërabiquí na. Jisbëriani quiha Figelo, Hermógenes ri. Ja acani ca cahëqui mia tia. ¹⁶ Jama, ë qui bërabyamaniquë Onesíforo ra, presó tsi ë nori iquí na. Huëstima tsi ëa ja shinani quiha ëa ranihuaxëna. Jahuë xobó cabo Ibobá shomahuano. ¹⁷ Roma yaca qui cahëxo tsi quiha mëri tsi ëa ja mëramëraniquë. Mërahax ë qui ja shishoni quiha. ¹⁸ Jaroha ca barí tsi toa joni Diós shomahuano ra. Jasca, Efeso xo tsi ëa ja mëbini quiha. Tihí ca tsi cahëqui mia iquia.

2

Jesucristo soldado jiaxëni cato

¹ Jisa, noho baquë, Timoteó. Mia chamahuati mëtsa xo Jesucristo ra. Jahá tsi mi chamano. ² Nicaparihuë. Jia tsi nohiria bo bësóxo xo tsi ë tiisimani ca jahuë bo tëquë mi nicaniquë iquia. Jaboqui tihí ca jahuë bo Dios bax yonococanaibo qui mi mëano, nohiria huëtsa bo ja tiisimacano iquish ja jato ri.

³ Jasca, Ibo bax tënëcanaibo yaxo tsi mi tënëno mia ri, Jesucristo soldado iquiria. ⁴ Jabi jahuë comandante ranihuacasyamahi ni soldado? Ja iquí tsi jamëri ca yonoco biyamahi quiha, soldado ja nori iquí na. ⁵ Toca xo deporte i-ihai ca ri. Deportë yoba bo pi nicayamaquí tsi çjënahuaria xo raca premio ja bëbona? ⁶ Jasca, huaí ca yonocohai ca ri. Jia tsi copihacaxëhi quiha toa huaí ca yonocoxëni cato iquia. ⁷ Tihí ca jahuë bo mi shinano. Shinapimihuano tsi mia mëbixëhi quiha Dios jatiroha ca mi cahëyoino iquish na.

⁸ Jabi naa Chani jia ca mi shina-bënoyamano, naa ë yoahai cato: Rësonish cabo quima Jesucristo tërohacaniquë iquia. Jaboqui bëso xo ra. Jasca, chama David chahitaxocobo ja ini quiha. ⁹ Jabi naa Chani tahëhax tsi preso qui ë nanëhacaniquë, naa yoixëniacia cabo jascaria. Ea ti tsi xo toa mëchichó cato, nëxahacatimaxëni Dios Chani nori. ¹⁰ Japi naa Chani qui Diós bini cabo chitimino tsi jënima tsi xo toa preso xo tsi ë tënëhaina iquia. E qui jiaría tsi xo toa

Jesucristó jato xabahamahaina iquia. Jahuë i-ipaohai ca oquë xatënacaxëcani quiha jato ri.

¹¹ Chahahuahacaxëti xo naa chani:

Ja bëta pi noba noma jabi qui rësohi tsi ja bëta bësoxëqui noa.

¹² Tënëpíqui tsi ja bëta xo tsi yonaxëqui noa.

Jasca, ja pasomaha pi no chanino tsi noqui pasomaha chanixëqui.

¹³ Jama, janyama pi no cano tsi jari noqui noixëqui, jahuë yora xatë no nori iqui na.

Tihi tsi ii quiha naa Chani jia cato.

Dios bax yonocoxëni cato

¹⁴ Tihi ca jahuë bo mi nicamano, Timoteó. “Anoma tsi xo toa mahitsa ca chani tahëhax iquinahaina” i nohiria bo qui na Dios janë no. Ja tocatima ca xo. Toca ca chani tsi yoshihuahacani quiha pë nicacanaibo roha. ¹⁵ Jasca, yonocopama tsi mi aria-ariano mi qui Dios ranino iquish na. Yonati jiaxëni ca mi iti xo, naa jahuë yonoco qui bërabiyamahai cato. Jasca, jabija ca Chani cahëriaxo tsi mi tiisimati xo. ¹⁶ Jasca, mahitsa ca yoyoxëni ca chani quimahuë. Dios quinia quima noqui mëpihi quiha toca ca chani ra. ¹⁷ Microbios pacanahi jascaria tsi xo toa ja tiisimacanaína. Anoma quiha. Toca xo Himeneo, Fileto, tihi cabo. ¹⁸ Jabija ca quinia quima ja casocani quiha, “Tërohacani quiha rësonish cabo” iquiina. Ja yocani ca iqui tsi huësti huësti ca chahahuacanaibo yoshihuahacani quiha rë. ¹⁹ Jama, mohitimaxëni tsi xo Dios Chani ra, naa maxax chahitaxëni jascaria. Ja cacha jahuë xobo ahi quiha Dios. Toa ó tsi quënëhacani quiha jahuë chani ra. “Jahuë-na bo cahëqui Dios” ii quiha. Jasca, “Yoi ca quima casoxëti xo toa “Ibobá-na xo ëa” iqui cabo tëquë.

²⁰ Jatsi nicapa. Rico cato xobó tsi xo huëstima ca jamëri ca plato bo. Huësti huësti ca tsi xo toa oro, plata, tihi cabá tsi acacahax cabo. Huëtsa tsi xo toa jihui, matsaca, tihi cabá acacanihax cabo. Fiesta bari no tsi toa plato copixëni cabo tsëcahi quiha ibo. Bari huëtsa no tsi copiriama cabo tsëcahi quiha. ²¹ Jabi toa plato copixëni cabo jascariaxëhi quiha toa yoi ca jahuë bo quima casohai cato. Jato bixëhi quiha Ibo ra jahuë oquëria ca yonoco ati.

²² Jasca, shinapayo ba jocha bo quima basihuë. Basixo tsi mëstëxëni ca jabi, Dios qui chitimihaina, noihaina, rabë nabëquihaina, tihi ca jahuë bo chahahuana. Toca ca jabi mi jayaxëti xo iquia Ibo qui parayamahai ca aracanaibo ya. ²³ Jasca, yoyoxëni ca jahuë bo pi nohiria chanino tsi jato basihuë. Toca ca chani tahëhax tsi caxacaqui nohiria pë, joi mëracatsi na. ²⁴ Joi mërayamaxëti xo toa Ibo ba yonati, ishima tsi nohiria bo mëbihai ca ja nori. Jasca, yosanatimaxëni ca Dios Chani tiisimati ibo ja iti xo, naa Ibo ba yonati cato. ²⁵ Jahuë chani nicacasyamacanaibo yobapama tsi ishima tsi jato yobati ca cahëxëti xo. Tsayahuë. Toca ca nohiria ba shina Diós rarina mamitsa ra, jabija ca ja cahëyoicano iquish na. ²⁶ Yoshini jocha ca trampa pi paxaqui tsi jabija ca quinia banahuatëquë-caxëcani quiha iquia. Anoma tsi xo toa jato qui tsamihax ca Yoshini ra. Toca ca nohiria tsi xo toa Yoshini shina acaina rë.

3

Xaba rëso

¹ Jaha bësohuë. Anomariaxëhi quiha xaba rëso iquia. ² Toatiyá tsi tobixëhi quiha huashicoxëni ca paratá-naxëni ca nohiria bo. Tobixëhi quiha jamë shinamixëni ca Dios pasomaha cabo ri. Jato nabo qui nicayamacaxëcani quiha pë. Ranitimaxëni ca yoiria ca jabi jaya cabo tsi xo naa ra. ³ Jasca, tobixëhi quiha noitimaxëni cabo, shinacaxa cabo. Tobixëhi quiha roamixëni ca caxaxëni cabo. Jato qui yoixëhi quiha toa jia cato. ⁴ Jato rabëti bo quima casocaxëcani quiha pë. Shina itsis jaya cabo tsi xo naa bo iquia. Jamë shinamixëni ca xo. Dios quinia quima casoxo tsi jaha ja quëecanai ca roha acani quiha pë. ⁵ Tsayahuë. Iglesia qui bocaxëcani quiha pë, Dios chama mëquëya cabo jaca nori. Nëca ca nohiria bo quima basihuë iquia. ⁶ Nëca ca nohiria tsi xo toa nohiria ba xobo qui jicocascanaína jato yoba yoi ca nicamaxëna. Jicoxo tsi toá ca jocha ihuë ca papihai ca yoxa bo, naa yoyoxëni cabo paracani quiha pë. Yoba paxa ca ó quëemixëni ca yoxa bo tsi xo naa. ⁷ Jahuëcara paxa ca jabicascani quiha, jabija ca cahëtimaxëni ca jaca nori. ⁸ Dios jabija ca Chani pasomaha tsi xo nëca ca tiisimacanaibo. Moisés yamaba chani pasomaha inish ca Janes, Jambres, tihi cabo jascaria ca xo. Yoiria tsi xo toa ja shinacanaína iquia. Cristo yoba quima ja casocani quiha. Mahitsa tsi xo toa ja qui ja chitimicanaína iquia. ⁹ Jaha bësopa. Jatiti basima tsi xo toa ja toccanaína. Bërohuahacaxëhi quiha ja yoyocanaína iquia, naa Janes, Jambres, tihi caba yoyo nohiria bá jisni jascaria.

Pablo jaroha ca yoba Timoteo qui

¹⁰ Toca ca nohiria ë nomari ca cahëqui mia iquia, noho jabi yoi ca mi jisni iqui na. E acatsaina, Ibo qui ë chitimihaina, ë yosanayamahaina, ë noihaina, ë tënëhaina, ¹¹ ë rashahacahaina, tihi cabo mi jisniquë. ¿Antioquia, Iconio, Listra, tihi ca yacata xo tsi nohiria bá ëa acasyamayamani? Tihi cabo quima Ibobá ëa tsëcaniquë ra. ¹² Jaha bësopa.

Tënemahacaxêhi quiha Jesucristo yoba banahuacascanaibo tëquë iquia. ¹³Jasca, oquënaxêhi quiha yoixêni caba jocha. Huëtsa bo parapama tsi parahacacaxêceni quiha jato ri.

¹⁴Jama, mi tiisimani ca quinia ó tsi mi rêtsano. Jabija ca quinia ja nori ca cahêqui mia, êa, naa mia tiisimanish ca mi cahëyoihai iqui na. ¹⁵Jasca, Quënêhacanish cabo mi tiisimahacanicuë, xocobo mi intiya rohari. Dios Chani tsi xo toa tiisi-tiisiria ca mia amahaina. Diós noqui xabahamati quinia qui noqui mëpihai ca tsi xo naa, Jesucristo qui no chitimiquë no. ¹⁶Jatiroha ca Quënêhacanish cabo tsi xo toa Dios Chani yoi cato. Espiritu Santo chamá tsi noqui ja acacani quiha. Jatsi Dios Chani tsi jabija ca tiisimati mëtsa xo noa. Jahuë Chani tsi yoi ca yoba bërohuati mëtsa xo noa. Jasca quinia jia cató tsi noqui mëpihi quihá, jabi jia ca no jayano. Jia tsi noqui yobahi quihá jahuë Chani, mëstê inono. ¹⁷Toa quiniá tsi rohahuahacaqui noa Dios bax yonocoti. Jaquirëquë jahuëcara ca yonoco jia ca tëquë aapi xo.

4

¹Dios bësojo xo tsi jatsi Jesucristo, naa bësoyama cabo, bëso cabo, tihí cabo copihí joxêhai ca Chama-chamaria bësojo xo tsi Dios Chani yoahuë iquia. ²Jatiroha ca xabacá tsi jahuë Chani mi yoano iquia. Xaba jia cato, xaba yoi cato, tihí cabá tsi mi yoaxêti xo. Ja nicascanaí cató tsi Dios Chani yoahuë. Yoaxo Iloba quinia qui jato mi mëpino. Yoaxo jochacanaibo mi yobano. Chahahuacanaibo mi chamahuano. Yosanaxoma tsi mi tiisimano. Tihí ca tsi mi ati xo Dios Chani yoaquí na. ³Jaha bësopa. Tsëquëxêhi quihá toa jabija ca Chani nohiria bá nicacasyamahai ca xabaca rë. Toatiyá tsi jato ranihuati chani ó quëëcaxêceni quihá pë. Jaha quëëquí tsi tihiria ca tiisimacanaibo catiacaxêceni quihá jato chani nicaxêna. ⁴Dios jabija ca Chani quima caso xo tsi anoma ca jato mahitsa ca chani chahahuacaxêcaqui. ⁵Jaha quiniaxêhuë, quinia jia ca bixêna. Nohiria bá pi mia yosino tsi mi raquëyamano. Dios Chani yoapama tsi Ibo qui nohiria bo mi bëbono. Tihí ca yonoco mi jatihuano, mi yonoco ja nori iqui na.

⁶Nëca tsi mia yobaquia rësoti basima ë nori quëshpi na. Mana nai qui capaima xo ëa iquia. ⁷Naama tsi xo toa Ibo bax ë nianahaina. Jatiquë noho yonoco ja bax na. Jasca, jari coshi tsi xo toa ja qui ë chitimihaina. ⁸Tihí cabo quëshpi tsi premio ó pasoquia Ibo johai ca barí no. Toa barí tsi ë qui toa premio axêhi quihá Ibo, naa noqui Copiti Ibo mëstêxêni cato. Jasca, toa barí tsi copihacaxêhi quihá jaha pasocanaibo ri.

Jaroha ca yoba

⁹Jënimapino tsi mëri tsi ë qui mi jono. ¹⁰Ea jisbërianiquë Demas rë. Maí ca jahuë mishni bo noihi tsi Tesalónica qui jahari ja caniquë. Jatsi Galacia mai qui Crescente caniquë. Jatsi Dalmacia mai qui Tito caniquë. ¹¹Jaboqui ë bëta xo Lucas roha. Joopiquí tsi Marcos nëri mi bëno, ëa mëbiti mëtsa ja nori iqui na. ¹²Jasca, yama xo Tíquico. Efeso qui ë raani quihá. ¹³Joquí tsi noho saco mi bëno. Troás tsi ë jisbëriani quihá, Carpo xobó no. Jasca, toá xo noho libro bo, noho papi bo. Tihí cabo ri mi bëyono.

¹⁴Alejandro qui quiniaxêhuë, naa metal mëquixêni cato. Ea yosixêni ja ini quihá. Ja ani quëshpi tsi copixêhi quihá Ibo ra. ¹⁵Toa joni qui quiniaxêhuë noba chani qui caxaxêneria ja ini quëshpi na.

¹⁶Jariapari ca xabacá tsi chama bo bësojó tsi ë chaniquë tsi yama ini quihá toa ëa mëbicatsai cato rë, naa ë bëta niicatsai cato. Jabayocanicuë jato tëquë. Ibobá jato copyamano iquia. ¹⁷Jama, ëa tapai nii ini quihá Ibo yoi. Ea ja chamahuani quihá, raquëxoma tsi carayanabo qui jahuë Chani ë yoano iquish na. Ja nicayocani quihá. Ibo iqui tsi cama qui ë niahacayamaniquë ra. ¹⁸Raquëyamahai ca ëa xo naa. Jatiroha ca yoi ca quima ëa mëbixêhi quihá Ibo iquia. Mëbixo tsi jia tsi jahuë mana ca othoi ca qui ëa boxêhi quihá. Ja qui oquë i-ipaoxêti xo iquia. Iquë. Amén.

Joihuahaina

¹⁹Prisca, Aquila, Onesiforó-na bo, tihí cabo joihuaquia. ²⁰Yama tsi xo Erasto nëá no. Corintó tsi ë jisbëriani quihá. Jasca, yama xo Trófimo ri. Mileto ja chitêni quihá iquihí na. ²¹Jënimapino tsi nëri mi jono matsitiya jonox pari no. Jasca, mia joihuahi quihá Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nëá ca huëtsa bo tëquë.

²²Mi bëta Ibo Jesucristo ino. Mato tëquë Diós shomahuano. Iquë. Amén.

La Carta Del Apostol San Pablo a Tito

Tito qui Pabló quënërina

¹ Dios yonati ca Pablo ca ëa xo naa. Jesucristo Chani chitahëhuati ibo xo ëa ra. Ea Diós raaniquë ra, ja bini ca nohiria bo mëbiti, jabija ca ja cahëcano iquish na. Jabija ca arati quinia ó jato mëpixëhi quiha toa ja cahëhaina iquia. ² Jasca, bësö-bësopaoti ó pasocaxëcane quiha jabija ca cahëhi na. Jabi siri tsi “Mato bësö-bësopaomaxëquia” i Dios ni quiha, naa mai nëhohuanox pari. Quiayamaqui Dios. ³ Jatsi ja qui xaba jia ca tsëquëquë tsi Diós jahuë Chani nohiria bo qui jisiquimaniquë ë yoahai cató no. Jahuë Chani ë qui acacane quiha. Ja tsi xo toa Dios Chani yoaquia ra, Dios, naa noba Xabahamati Ibobá ëa raani iqui na. ⁴ Naa carta mi qui quënëquia Titó, noho baquë yoi cató. Jaharisi tsi xo toa Ibo qui no chitimihaina iquia. Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, naa noba Xabahamati Ibo, tihi cabá mia shomahuano. Mia ja ranihuacano.

Yosibo janahaina

⁵ Siri tsi Cretá tsi mia ë jishërianiquë, mimë xo tsi no acama ca yonoco mi jatihuano iquish na. Toá ca iglesia bá tsi jari janahama ini quiha yosibo, naa pastor bo. Jatsi jatiroha ca yaca ó tsi yosibo mi janano. Janaquí tsi noho yoba mi shina-bënoyamano. ⁶ Quësohacatimaxëni ja iti ca xo iquia. Jasca, huësti ca ahui roha ja jayati ca xo. Jasca, chahahuacanaibo, naa yoyoyamahai ca xocobo jayati ca xo. Toca ca pastor bo mi janaxëti xo iquia, ⁷ Dios yonoco yoi jato qui acacane iqui na. Ja iqui tsi quësohacatimaxëni ca joni bo ja iti ca xo. Jatsi jamë shinamixëni, caxatapihai cato, jënë-naxëni, iquinacatsai cato, paratá-naxëni, tihi cabo biyamahuë. Ja tocatima ca xo. ⁸ Jama, nohiria bo qui joi amahai ca ja iti ca xo. Jia ca jahuë bo ja noiti ca xo. Jia ca ati ja cahëti ca xo. Mëstëxëni ca jabi ja jayati ca xo. Bamatimaxëni ja iti ca xo. Tihi ca jabi bo ja jayati ca xo iquia. ⁹ Jasca, coshi-coshirixaxëti ca xo toa Dios rarinatimaxëni ca Chani qui ja chitimicanaina, jia ca quiniá tsi Dios nohiria bo yobati mëtsa ja icano iquish na. Jasca, Dios Chani pasomaha pi nohiria bo chanino tsi quëbiti ja cahëxëti ca xo.

¹⁰ Quiniaxëhuë. Tobí huëstima ca Dios Chani nicamixëneria cabo rë, naa jodioba jabí-naxëni cabo. Jato mahitsa ca chani tsi Dios nohiria bo paracane quiha pë. ¹¹ Ja pasimahacacaxëti xo iquia. Anoma tsi xo toa ja yocanaina. Xobó ca nohiria huëstima cabo yoshihuahai ca nohiria bo tsi xo naa. Jasca, tiisimacane quiha pë parata bixëna.

¹² Jaha bësopa. Toa Cretá ca nohiria bo ocahuani quiha jato ó ca maestro huësti cato, naa jato jimibo. “Quiaxëneria tsi xo toa Cretá ca joni bo. Yohina caxa ca iquiria ca xo. Oriquití-naxëni ca chiquixëneria ca xo” i ja ni quiha jahuë jimibo yoati na. ¹³ Jabija tsi xo toa ja yoanina iquia. Ja tsi xo toa jato mi raahati xo, ja tocyamacano iquish na. Jia tsi Ibo qui ja chitimiti ca xo. ¹⁴ Jato pi mi raahayamano tsi jodioba mahitsa ca chani ja nicacamitsa iquia. Jabija ca quima casocanaibá yoahai ca ja nicayamacano.

¹⁵ Masahacanish cabo qui jia tsi xo jatiroha cato. Jama, masahama ca Dios cahëyamacanaibo qui yama tsi xo toa jia cato, jato shina yoshihuahacane quëshpi na. ¹⁶ “Dios cahëqui noa ra” icane quiha pë. Jama, ja acanai cató tsi jisiquihi quiha jato jabi yoi bo. Yoiria ca nicamixëneria ca nohiria bo tsi xo naa. Jia ca ati cahëyamacaqui iquia.

2

Yoba jia cato

¹ Dios yoba ixëti xo toa mi tiisimahaina, nohiria yoba ja nomari. ² Jasca, joni yosibo qui chaniquí tsi jia tsi jato yobana: Shinajiaxëni ca yoyoyamacanaibo ja iti ca xo. Jia ca ati ja cahëti ca xo. Coshi ixëti xo toa Ibo qui ja chitimicanaina. Nohiria bo ja noiti ca xo. Mëri tsi ja yosanayamaxëti ca xo. Tocaxëti xo iglesiá ca yosibo iquia. ³ Jasca yoxa yosibo ri. Jia tsi jato ri mi yobano: Dios quinia ó tsi ja bësotti ca xo. Ranimixëni ca jënë-naxëni ca ja itima ca xo. Jasca, jabi jia ca ja tiisimati ca xo ja acai cató no. ⁴ Tiisimaquí tsi yoxa payo bo ja mëbixëti ca xo, jato bënë bo, jato xocobo, tihi cabo ja noicano iquish na. ⁵ Yoyo-yamahaina, jochayamahaina, xobó ca yonoco acaina, ishima iquina, jato bënë yoba nicahaina, tihi ca jahuë bo yoxa payo bo ja tiisimaxëti ca xo, Dios Chani pasomaha nohiria bo chaniyamano iquish na.

⁶ Jasca joni shinapayo bo ri. Jato qui chaniquí tsi jia tsi jato yobana, ja yoyoyamacano iquish na. ⁷ Mi acai cató tsi jia ca ati jato ri jismana. Tiisimahi tsi mi yoyoyamano. ⁸ Jia ca chani, naa quësohacatimaxëni ca chani mi yoano, mia pasomaha cabo bërëbicano iquish na. Tocapimino tsi noqui ocahuapiyamacaqui iquia.

⁹ Jasca yonati bo ri. Tiisimaquí tsi jia tsi jato yobana. Jatiroha cató tsi jato chama bo ja ranihuati ca xo. Jato chama bo ja ocahuayamano. ¹⁰ Jasca, jato chama ba jahué bo ja yomayamati ca xo. Jama, shinajiaría cabo jaca nori ca ja jismati ca xo jatiroha ca ja acanai cató no. Tocapijacano tsi oquëhuahacaxëhi quiha noba Xabahamati Ibo Dios Chani, no tiisimahaina, tihí cabo ra.

¹¹ Jaha bësopa. Jatiroha ca nohiria bo qui Dios noihai ca jismahacaniquë. Noiquí tsi jatiroha cabo xabahamacatsi quiha. ¹² Noqui ja noihai ca iqui tsi Dios pasoma ca jahué bo, noqui ranihuahai ca jocha, tihí cabo quima no casoxëti xo. Casoxo tsi no yoyoyamaxëti xo. Jasca, naa jochahuaxëni ca maí tsi bësóhi tsi Dios quinia ó tsi no bësóno ra. ¹³ Tocanoti xo iquia noba Jesucristo manahi na. Jaha pasogui noa. Jisiquixëhi quiha noqui Xabahamati Ibo, naa noba Dios-diosria. ¹⁴ Jamë no bax ja aniquë ra, jatiroha ca yoi ca quima noqui tsëcaxëna. Noqui rohahuacatsi quiha jahué-na bo iti. Jochayama ca nohiria bo, naa jia ca acascanaibo noqui manëmacatsi quiha.

¹⁵ Tihí ca jahué bo tiisimana, Dios nohiria bo yobaquí na. Janyama pi ja bocano tsi mi chamá tsi jato raahatsana, toa yoi ca ja niacano iquish na. Mi qui tsohuëcara nomayamano iquia.

3

Chahahuacanaibo jabi

¹ Chahahuacanaibo yobahi tsi nëcana: Gobierno chama bo ja nicaxëti ca xo, jato yoba axëna. Jatiroha ca xabacá tsi ja rohahuahacaxëti ca xo jia ca ati. ² Jasca, nohiria huëtsa bo ja ocahuayamano. Jama, huëtsa bo ya ja rabë nabëquixëti ca xo. Nohiria bo tëquë ja shomahuacano. Tihí ca tsi ja acano.

³ Mi shina-bënoyamano. Chahahuanox pari tsi ¿yoyoxëni ca nicamixëniaria ca nohiria bo no iyamayamani, noqui ri? ¿Toatiyá tsi janyama no mëpihacayamayamani? Jishopë, toatiyá tsi jatiroha ca jocha yoi cabá noqui yonapaoniquë, naa yoi cabo ó no quëeni cato. Jocha ó tsi no bësopaoniquë ra. Anoma ini quiha toa no a-paonina. Huëtsa bo qui caxaxëniaria no i-ipaoniquë. Jasca, nomëria ri caxa no i-ipaoniquë, noqui ri. Toca tsi no i-ipaoniquë pë. ⁴ Jama, tocanono tsi quiha maí ca nohiria bo qui Dios, naa noba Xabahamati Ibobá noihai ca jisiquiniquë. ⁵ Noqui noiquí tsi noqui ja xabahamaniquë ra. Xabahamaxo tsi quiha noba yonoco jia cato, noba jabi jia cato, tihí cabo ja bicasyamaniquë. Jama, jënë tsi ashihai jascaria tsi no cotëquëniquë. Espiritu Santo chamá tsi noqui ja paxahuani quiha. ⁶ Anomaria tsi xo toa Diós noqui Espiritu Santo japahaina, noba Xabahamati Ibo Jesucristó no. ⁷ Noiquí tsi noqui ja mëstëhuani quiha jahué xocobo yoi noqui manëmaxëna. Ja iqui tsi bësó-bësopaoti ó pasogui noa. ⁸ Jabi ja tsi xo naa ë yoahaina iquia.

Tihí ca jahué bo iglesiá cabo qui mi yoano, Dios chahahuacanaibá jabi jia ca jayano iquish na. Bamaxoma tsi Dios yonoco ja ati ca xo. Tihí ca jahué bo pi ja acano tsi shomahuahacaxëhi quiha nohiria bo tëquë iquia. ⁹ Jasca, mahitsa ca joi mërahaina, noba naborëquëbá quënëni ca janë lista bo, jodioba jabi bo, tihí cabo quimahué. Mahitsa ca chanihai ca tsi xo toa bo. Noqui mëbitimaxëni ca xo toca ca chani ra.

¹⁰ Jasca, iglesiá ca nohiria pi tsohuëcaracá bëquëxno tsi dos tsi toca ca joni yobahué ja jënëno. Yosibo qui pi ja nicayamano tsi toa joni ya ja rabënyamacano. ¹¹ Toca ca nohiria tsi xo toa yoi ca acatsaina. Jochahuaxëni quiha. Ja acai cató tsi bërohuahacahi quiha jahué jocha iquia.

Acacaxëti ca jaroha ca yoba

¹² Artemas, Tiquico ma ni, naa huësti ca joni mi qui raaxëquia. Mi qui ja cahëno tsi Nicópolis yaca qui mi jono. Toá tsi chitëcasquia matsitiyá no. ¹³ Jasca, Zenas, naa abogado cato, Apolos, tihí cabo mi mëbino, jia tsi ja bocano, ja narisyamacano iquish na. ¹⁴ Nohiria bo mëbiti jabiti ca xo Dios nohiria iquia. Anoma tsi xo toa no bama-bamahaina, mahitsa ca no acaina.

¹⁵ Mia joihuahi quiha ë bëtá cabo. Jasca, toá ca noqui noihai ca chahahuacanaibo mi joihuano. Diós mato tëquë shomahuano. Iquë. Amén.

La Carta Del Apostol San Pablo a Filemón

¹ Jabi mi qui naa chani raati ibo ca Pablo ca ëa xo naa. Nobë xatë Timoteo yaxo tsi mia joihuaquia, Filemón. Jasca, mia ri tsi xo nobë xatë ri, naa no bëta Dios bax yonocoriabëquihai cato. Jabi Jesucristo tahëhax preso qui ë nanëhacani quiha. ² Jasca, mi xobó ca catihai ca chahahuacanaibo, noba poi maxco Apia, nobë xatë Arquipo, naa no bëta yonocoriabëquihai cato, tihi cabo joihuaquia. ³ Noba Jahëpa Dios, noba Ibo Jesucristo, tihi cabá mato shomahuano. Mato ja ranihuacano ra.

Shinajiaxëni ca Filemón

⁴ Mi bax bëhoxpama tsi Dios qui “Gracias” iroha-irohaquia, mi jabi jia ca yoati ë nicani quëshpi na. ⁵ Jiaria tsi xo toa noba Ibo Jesu, toá ca chahahuacanaibo, tihi cabo mi noihaina iquia. Jasca, anomaria tsi xo toa Dios qui mi chitimihai ri. Tihi tsi nicahax “Gracias” iroha-irohaquia ranihi na. ⁶ Jasca, jaboqui Ibo qui mi chitimihai ca huëtsa bo qui mi yoaxëti xo iquia. Tocapimino tsi noqui Cristó shomahuariahai ca cahëyoicaxëcani quiha jato ri. Tihi tsi nicaquia jaboqui mi bax bëhoxquí na. ⁷ Jasca, mi noihai ca iqui tsi rani-raniquia ra. “Dios nohiria bo mëbi-mëbiriahi quiha Filemón” i ë qui jaca ni quiha ra, ëbë xatë. Jiaria tsi xo toa mi noihaina iquia.

Pabló bënanina

⁸⁻⁹ Noiriahai ca mi nori iqui tsi huësti ca jahuë pistia mia nicacasquia ë bax ati. Jabi Cristo ó ca chama jaya xo ëa, mia yonati, jia ca mia amati. Jishopë. Tocacasyama xo ëa. Jama, mia nicaquia. Shinaparihuë. Huësti ca joni siri cato, naa Jesucristo tahëhax tsi presó nori ca Pablo ca tsi xo naa mia nicahaina. ¹⁰ Nëá tsi ë bëta tsi xo ëbë baquë Onésimo, mi jabahuanish ca yonati. Preso xo tsi naa joni ë bëboniquë Ibo qui. ¹¹ Jabi chahahuanox pari tsi quiha mahitsa ja i-ipaoniquë mi qui. Jama, jaboqui ëa mëbiriahi quiha; jasca, jaboqui mia mëbiriapixëhai ca ja nori. ¹² Jatsi jaboqui jahari mi yonati raacasquia. Jabi ja cano tsi cohuëxëquia tia. ¹³ Jasca, mi yonati chitiacasquia ra, mia ja ratino iquish na. Ea mëbiti mëtsaria xo mi yonati, presó tsi ë iquë no, Cristo Chani tahëhax na. ¹⁴ Jama, tocayamaxëquia ra, mi qui jia yama ja imitsa iqui na. Jasca, tocati mia ë nicarohano tsi noihaxma tsi “ahuë” i ë qui mi quë aquë iquia. E qui yoi tsi xo toa acaina. Noba xatë bo no mëbixëti xo, noixo na. ¹⁵ Jabi siri tsi mi quima mi yonati jabani quiha. Jama, tanaroha pistia tsi xo iquia, jaboqui mi i-ipaohai ca yonati ja nori iqui na. Shoma ixëqui mia ja bacaquë no. ¹⁶ Bacahax yonati oquë-oquëria ixëhi quiha. Jaboqui mibë xatë tsi xo ra. Jasca, anomaria tsi xo toa mi yonati ë noihaina. Tsayahuë. Mi yonati yoi jatsi Cristo ó ca xatë, tihi cabo tsi xo toa mi yonati jaboqui ra.

¹⁷ Mi rabëti pi ë no tsi jia tsi mi yonati joihuahuë, ëa mi joihuacatsai jasca cato. ¹⁸ ¿Tonia yoi ca mia pasomaha ja ayamayamani? ¿Mi nohó ca cuenta ja jayamayamani? Tocapijaquë tsi noho cuenta ó tsi janahuë ra. ¹⁹ Jahari mia copixëquia, naa Pablo cato. Jabi noho mëquë yoi tsi naa chani mi qui quënëquia ra. Jasca, ¿ë nohó ca cuenta jayamani mia ra? Toa nicaquia. Jatsi shinaparihuë. Mi shina yoi ë qui mi axëti xo ra mi bax ë ani quëshpi na. ²⁰ Ja iqui tsi jia tsi jahari mi yonati mi joihuano, ëbë xatë. Jatsi Ibo tahëxo tsi ëa ranihuahuë, mi Cristo ó ca xatë ë nori quëshpi na.

²¹ Jabi tocaxëqui mia tia. Ja iqui tsi raquëxoma tsi naa chani mi qui quënëquia. Tonia mi yonati cahëno tsi mia ë nicahai ca oquë tsi jahari bixëqui mia tonia. ²² Quënëpama tsi ë bax chitëti iti mi shomahuano. Toa mia nicaquia. Preso quima tsëquëti ó pasoquia mi qui caxëna, ë bax mi bëhoxhai ca iqui na.

Chani rëso

²³ Mia joihuahi quiha ë bëtá ca Epafras. Jesucristo tahëhax preso xara xo naa joni ri, ëa jascaria. ²⁴ Jasca, nëá xo ë bëta yonocobëquicanaibo huëtsa bo, naa Marcos, Aristarco, Demas, Lucas. Mato joihuacani quiha tihi cabo ri.

²⁵ Noba Ibo Jesucristó mia shomahuano. Iquë. Amén.

La Carta a Los Hebreos

Jaboqui tsi noqui chanihi quiha Dios jahuë Baquë yoi no

¹ Siri tsi quiha noba naborëquëbo qui Dios chanipaoniquë. Toatiyá tsi quiha joni bo, naa jahuë Chani yoacanaibo ja raapaoniquë nohiria bo qui. Toca tsi Dios Chani nohiria bá nica-nicapaoni quiha toatiyá no. Huëstima ca jato qui ja yoani quiha toca ca quiniá no. ² Jama, jaboqui, naa jaroha ca barí tsi quiha jahuë Baquë yoi Diós raaniquë noqui chanihi. Jabi jahuë Baquë yoi Diós bini quiha jatiroha ca ibohuati. Jasca, jahuë Baquë yoi tsi naa mai, naipa, jahuë bo tëquë, tihi cabo Diós nëhohuaniquë. ³ Jahuë Baquë tsi xo toa Dios oquë-oquëria jismahaina ra. Jasca, Dios jabi yoi, jahuë jaria, tihi cabo jaya ca tsi xo naa. Jahuë chani tsi jatiroha ca otoi quiha. Ja tsi xo toa noba jocha quima noqui bahuënish cato. Noqui bahuëhax tsi quiha jahuë mana ca iti bichi ja caniquë. Jaboqui mana ca Chama-chamaria mënëcayá tsi tsaho xo.

Angel bo oquë xo Dios Baquë

⁴ Jabi ángel bo oquë-oquëria jahuë Baquë acacanicuë ra. Tsayacahuë. ¿Angel ba janë oquë ma ni jahuë janë ra? “Dios Baquë” ja quënahacani quiha. Toa janë tsi jahuë ángel bo quënahacapistiyamariani quiha.

⁵ “Noho Baquë yoi xo mia ra:

Jaboqui oquë, chama, tihi cabo mi qui axëquia”

¿i huësti ca ángel qui Dios ni pa? Iyapapistiarijani quiha. Jasca,

“Noho Baquë xo mia ra;

Jaboqui mia oquëhuaxëquia”

¿i huësti ca ángel qui Dios ni pa? Iyamahi quiha. ⁶ Jama, mai qui jahuë baquë yoi raapama tsi,

“Noho Baquë yoi bësojó tsi mënixëti xo ángel bo tëquë”

i Dios ni quiha.

⁷ Yonati bo roha ca xo. Jabi ángel bo yoati tsi Dios chanini tsi xo naa:

“Jahuë ángel bo, naa jahuë yonati bo manëmahi quiha Dios, yoshini, chihi, tihi cabo jascaria iti”

ii quiha ángel bo yoati na.

⁸ Jama, nëca tsi jahuë Baquë chama yoati tsi Dios chanini quiha:

“Naama-naamapaoxëhi quiha mi otohaina, Diós,

Mëstë tsi jatiroha cabo yonaxëqui mia ra.

⁹ Jia ca ati noi qui mia ra.

Tsohuëcaracá pi yoi ca ano tsi caxa xo mia.

Ja tsi xo toa mia biquia, naa mi Ipa Dios.

Ja tsi xo toa mi rabëti bo tëquë oquë tsi mia shomahuaquia ra”

i jahuë Baquë qui Dios ni quiha.

¹⁰ Jasca, “Ibo” jahuë Baquë quënahacani quiha ra, naa,

“Jariapari tsi mai mi nëhohuaniquë, Ibobá”

i ja qui Dios niquë no.

Jasca,

“Naipá ca bari, oxë, huishti bo, tihi cabo mi aniquë mi chamá no.

¹¹ Huësti barí tsi yamatapixëhi quiha mi nëhohuanina.

Jama, chitë-chitëpaohai ca mia xo naa.

Raiti jascaria tsi sirinaxëhi quiha toa mi nëhohuanina.

¹² Toa naipá ca jahuë bo biquirihaxëqui mia ra, naa colcha biquirihacacahai jascaria.

Jama, mia ri tsi xo jaharisiria.

Rarinayamaqui mia.

Yama tsi xo mi año rëso ra”

nëa tsi jahuë Baquë qui Dios nëcani quiha.

¹³ Jasca,

“Noho mënëcayá tsi tsahona”

¿i jëni ca ángel qui Dios ni pa?

“Mí qui caxacanaibo bëboxëquia jato mi yonano”

¿i ángel qui Dios ni pa?

Iyamahi quiha.

¹⁴ Jabi Dios ángel bo tsi xo toa jahuë yonati bo roha. Jahuë Chani bocani quiha. Jasca, noqui ja raahacani quiha, naa noqui mana ca qui bocaxëcanaibo mëbiti.

2

Quiniacaxëcahuë Dios xabahamati quinia quima ma casoyamano

¹ Jabija tsi xo naa ë yoahaina ra. Ja tsi xo toa no tiisimahacani ca jahuë bo no chahahuaxëti xo iquia, jabija ca quima casoyamaxëna. ² Siri tsi Maca Sinaí xo tsi Dios Chani ángel bá yoaquë tsi jabija ca toa Chani ini ca jismahacani quiha. Toatiyá tsi jato copi yoi bini quiha toa Chani nicamixëñiria cabo ra. ³ Jatsi shinacahuë. ¿Jënahuariahax Dios copi quima no paxana, jahuë xabahamati Chani yoi ca no chahahuayamaquë no? Jabi jariapari tsi quiha Dios xabahamati Chani Ibo Jesú yoniquë. Jaquirëquë Jesu Chani nicanish cabá noqui yoniquë. Yoaxo noqui ja parayamacani quiha. ⁴ Jasca, toatiyá tsi quiha jahuë Chani qui jisti bo Diós manianiquë. Jatsi anomaria ca jisti bo ja acani quiha Dios Chani yoaquí na. Jasca, Espiritu Santo nohiria bo qui Diós aniquë, naa ja qui jia cabo qui.

Joni Jesu manëña

⁵ Naa mai nëhohuaquí tsi quiha ángel bo qui yonati chama Diós ayamaniquë, naa ixëti nori ca mai yonati. ⁶ Toa chama nohiria bo qui ja ani quiha. Toa noqui jismahi quiha Quënëhacanish cabo ra. Nëcahi quiha:

“Jisa Diós. ¿Noqui nohiria yoi bo shinahai pa?

¿Noqui rësohai ca nohiria bo tëquë otocatsai pa?

⁷ Nohiria nëhohuaxo tsi quiha xaba pistia tsi ángel bo nama noqui nohiria bo mi jananiquë. Janaxo tsi quiha nohiria bo qui oquë, chama, tihí cabo mi aniquë ra.

⁸ Axo tsi jatiroha ca yonati chama nohiria bo qui mi ani quiha”

ii quiha Quënëhacanish cabo ra. Nicacahuë. Diós nohiria bo aniquë “jahuë bo tëquë yonati”. Toca tsi ii quiha ra. Jasca, “Ja yonacati xo” ii quiha ra. Jama, tsayacahuë. ¿Jatiroha ca yonahi ni nohiria bo ra jaboqui? Ayamacani quiha. ⁹ Jama, tobi xo Jesu ra. Xaba pistia no tsi ángel nama tsi ja janahacani quiha jaa ri, joni ja manëquë no. Ja tsi xo toa jaboqui chama, oquë, tihí cabo jaya cato ra. Jatiroha ca yonahi quiha nohiria bo bax ja rësoni iqui na. Diós noqui noini iqui tsi jatiroha ca nohiria Jesu ratiniquë jato bax nati.

¹⁰ Jabi huëstima ca baquë yoi bo mana Diós bëcasniquë. Bëcatsi tsi jariapari tsi quiha jahuë Baquë yoi Diós rohuaniquë nohiria bo Rëquëniniti Ibo-iboria ití. Tocaniquë jatiroha ca Nëhohuanish ca Ototi Ibo-iboria ra. Jabi tënëmahai cató tsi jahuë Baquë ja rohuaní quiha. Ja tsi xo toa nohiria bo Xabahamati Ibo-iboria manëti mëtsa jahuë Baquë ini quiha. ¹¹ Jabi Jesu tsi xo toa jocha quima noqui nohiria bahuëhai cato. Noqui tsi xo toa mëstëhuahacahax cabo. Jatsi Jesu, noqui nohiria bo, tihí caba Jahëpa yoi tsi xo Dios. Jasca ca Jahëpa jaya xo noa, naa Jesu, noqui nohiria bo tëquë ra. Ja tsi xo toa noqui bërabiyamahi quiha Jesu, noqui jahuë noma bo quëñati. ¹² Quënëhacanish cabo ó tsi nëcahi quiha noqui yoati na:

“Mi jabi yoi yoati tsi chanixëquia noho noma bo qui, Diós.

Chahahuacanaibo xërëquë xo tsi mia oquëhuaxëquia”

i Dios qui Jesu ni quiha.

¹³ Jasca, iti huëtza ó tsi

“Noho noma bo yahax tsi Dios qui chitimixëquia ëa ri”

i Jesu ni quiha. Jasca,

“Néa xo ëa ra, ë qui Diós ani ca xocobo ya”

i ja ni quiha.

¹⁴ ¿Tsayacanai? Dios xocobo yoi bo xo noa ra, naa noqui nohiria bo. Jabi nami, jimi, tihí cabá tsi no acacani iqui tsi noqui jascaria tsi quiha Jesu ri manëñiquë joni manëñi na. Jasca, noba jabi ja biniquë. Toca tsi joni manëñi tsi rësoti mëtsa ja ini quiha. Jabi rësoyamarohapixo tsi quiha ¿Jënahuarixo raca Yoshi ja quëyoquë ani? Toca tsi rësomati ibo-iboria chama quëyoti mëtsa Jesu ini quiha. ¹⁵ Rësoxo tsi quiha nohiria bo ja paquëmaniquë, rësohai ca qui ja raquëyamacano iquish na. ¹⁶ Tsayacahuë. Noqui chitimicanaibo, naa Abraham yamaba chahitaxocobo yoi bo mëbhi Jesu joniquë, ángel bo mëbiti ja nomari. ¹⁷ Ja tsi xo toa joni Jesu manëni quiha jahuë noma bo jaharisi ixëna. Japi joni manëyamarohahax ¿Jënahuariahax nohiria bo noihai ca mëbicatsai ca Arati Ibo-iboria ja manëni? Jaboqui jia tsi Dios yonoco ahi quiha. Tocaniquë Jesu, ja rësohai cató tsi nohiria ba jocha copihacaxëno iquish na. ¹⁸ Ja tënë-tënëni quiha. Jasca, jochati ja tanamahacani quiha. Jama, ja jochayamaniquë. Ja tsi xo toa noqui nohiria mëbiti mëtsa xo ra, no jochayamano, noqui jascaria ja tanamahacani iqui na.

3

Moisés oquë xo Jesu

¹ Jisa ëbë chahahuahai ca xatë bá, naa mato Dios quënahacanish cabá. Jesu shinaparicana ra. Ja tsi xo toa Diós noqui raani cato, naa noba Arati Ibo-iboria iti. ² Jia tsi quiha ja qui Diós ani ca yonoco ja aniquë, siri tsi Moisés Dios yonoco ani jascaria. Toatiyá tsi jia tsi Dios arati jabi Moisés otoni quiha nohiria bo xërëquë xo na. ³ Jabi Dios arati jabi obëso ca roha Moisés ini quiha. Ja tsi xo toa Moisés oquë-oquëria xo Jesu, Dios arati jabi chitahëhuati Ibo-iboria ja nori quëshpi na. ⁴ Jabi chitahëhuati ibo jaya xo jatiroha ca arati quinia. Jama, jatiroha ca nëhohuanish ca tsi xo Dios, naa noba Jesu. ⁵ Siri tsi quinia jia cató tsi quiha jahuë nohiria bo Moisés yamabá otoniquë. Toatiyá tsi quiha rëquë ixëti nori ca jahuë bo nohiria bo qui ja chaniniquë. Chanipama tsi Dios yonati roha Moisés ini quiha. ⁶ Jama, Moisés oquë xo Cristo, Dios Baquë yoi ja nori iqui na. Yonati ma xo ra, nohiria bo Obësoti Ibo-iboria ja nori. Noqui, naa Dios xocobo ó bësoriahi quiha. Jabi noqui otóxëhi quiha jahuë rëso qui, noba Ibo qui no chitimiquë no. Jatsi jaha no pasohai ca quima no casoyamano ra.

Jahuë nohiria bo joimacatsi quiha Dios

⁷ Oquë-oquëria ca Jesu nori iqui tsi ja qui no nicaxëti xo ii quiha Espiritu Santo Quënëhacanish caba ó no:

“Jaboqui jahuë joi pi nicahi tsi

⁸ ja quima casoyamacana naa Dios quima mato naborëquëbo casoni jascaria.

Toatiyá tsi nicamixxëniria ja icani quiha, xabacha xo tsi ëa ja yosanamacaniquë no.

⁹ “Toa xo tsi ëa yosanamaquí tsi quiha ëa ja chahahuacasyamacaniquë rë’ ii quiha Dios.

Ja tocacaniquë rë, cuarenta ca año no tsi jato ë mëbihai ca ja jiscaquë ri.

¹⁰ Ja tsi xo toa toa nohiria bo qui ë caxaniquë.

Caxahax,

‘E quima casoroha-casorohacani quiha pë.

Noho yoba bo banahuacasyamaca xo’ i ë niquë.

¹¹ Caxahi tsi,

‘Jato bax ë shomahuani ca joiti iti qui jicopistiyamariaxëhi quiha naa nohiria bo ra’ i ë niquë”

nëa tsi Espiritu Santo nëcani quiha Quënëhacanish cabo ó no. ¹² Japi quiniacaxëcahuë, ëbë xatë bá, yoixëni ca chahahuatimaxëni ca shina ma jayamano. Bëso-bësohai ca Dios quima mato casomaxëhi quiha toca ca ma shinahai ca tonia. ¹³ Jama, tobi xo xabaca ra, Dios joiti iti qui jicoti iquia. Japi jatiroha ca bari tsi quiha, naa jaboqui mëbinacana, jochá mato parayamano iquish na. Paramixxëniria xo jocha ra. Dios quima noqui casomacatsi quiha.

¹⁴ Jabi Cristo yahax tsi Dios jahuë bo xatënoxëqui noa, jia tsi jahuë rëso qui ja qui chitimipihí na, naa bëbo no chitimini jascaria. ¹⁵ Jaboqui tsi xo toa Dios joiti iti qui jicoti xabaca iquia. Toca tsi noqui yobahi quiha Quënëhacanish cabo.

“Jaboqui jahuë joi nicahi tsi,

Ja quima casoyamacana naa Dios quima mato naborëquëbo casoni jascaria”

ii quiha. ¹⁶ Jatsi mato nicacasquia. ¿Tsohuë Dios joi nicani? ¿Tsohuë ja quima casoni?

Jabi tocani quiha toa Egipto mai quima ax Moisés yamabá mëpini ca nohiria bo iquia.

¹⁷ Jasca, ¿tsohuë qui cuarenta año no tsi Dios caxa ini? Toa xabachá ca jochahuaxëniria

ca jodio ca nohiria bo iquia. Jabi toá tsi jato xao bo jisbëriahacani quiha. ¹⁸ Jatsi, ¿tsohuë

qui Dios chanini, “E shomahuani ca joiti iti qui jicopistiyamariaxëhi quiha naa nohiria

bo ra” i ja niquë no? Ja quima casonish ca jodiobo yoati tsi chanihí ja iniquë ra. ¹⁹ Jatsi

tsayacana. Toa joiti iti qui jicotimaxëni toa nicamixxëniria ca nohiria bo iniquë, Dios qui ja chitimiyamacani iqui na.

4

¹ Jabi noqui parayamaqui Dios ra. “Mato bax joiti iti ë shomahuacuë” i jodio ca nohiria bo qui Dios quë tsi quiha noqui ri toa chani acacaniquë jaa ri. Niahacayamani quiha toa chani ra. Toa joiti iti qui noqui ri jicomacatsi quiha Dios iquia. Japi quiniacaxëcahuë, jicoti ma caniyamano. ² Dios Chani no nicaniquë ra, toa jodiobá nicaní jascaria. Jama, jato qui mahitsa toa Chani ini quiha rë. Mëbihacayamani quiha toa Chani nicanish ca nohiria bo rë,

Diós yoani ca ja chahahuacasyamacani iqui na. ³ Jama, noqui chahahuacanaibo tsi xo toa Dios joiti iti qui jicohaina. Toa chahahuayamacanai ca jodiobo ratiqúi noa ra, naa noqui

chahahuacanaibo. Jabi toca tsi chanihí quiha Dios:

“Jato iqui tsi ë caxaniquë.

Caxahi tsi,

‘Noho joiti iti qui jicopistiyamaria-caxëcani quiha naa nohiria ra, ë bëta joixëna’ i ë ni

quiha”

iquiina. Jabi jatiroha ca nëhohuacuë tsi quiha jatiniquë Dios yonoco ra. Nëhohuahax ja

joini quiha. ⁴ Joixo tsi jaboqui noqui manahi quiha jahuë joiti iti qui no jicono. Tsayacana.

“Séptimo barí tsi Dios joiniquè, jahuè yonoco jatihuahax na”
 ii quiha. ⁵ Joixo tsi quiha mahitsa ca toa jodio nohiria bo ja mana-mananiquè. Dios joiti iti qui ja jicopistiyamariacanicuè rè,
 “Jicopistiyamariacaxècani quiha”
 i Dios ni quèshpi na. ⁶ ¿Tsayacani? Dios joiti iti qui jicoyamaniquè toa jariapari ca Dios Chani nicacanish cabo rè. Nicamixèñiria ja icani quiha. Jama, nohiria bo jari joimacatsi quiha Dios. Ja tsi xo toa jato ratihax toa iti qui jicoxèhi quiha nohiria huètsa bo. ⁷ Jatsi jicoti toa nicamixèñiria cabo caniaquè tsi quiha xaba huètsa Diós jananiquè nohiria huètsa bo bax na, ja jicocano iquish na. “Jaboqui” toa xaba quènahacani quiha. Naama tsi quiha, naa Josué quirèquè David yababá tsi toa xaba Diós janatèquèni quiha,
 “Jaboqui èa nicacana.

E quima casoyamacana”

i ja niquè no. Toca tsi ii quiha Quèñehacanish cabo ó no. ⁸ Jabi toa jodio nohiria bo pi Josué yababá joimarohano tsi quiha jaquirèquè ca jicoti xaba huètsa yoati tsi chaniyamaquè Dios aniquè iquia. ⁹ Jabi tobi xo toa Dios joiti iti huètsa jahuè nohiria bo bax na ra, naa séptimo barí tsi Dios joini jasca cato. ¹⁰ Jabi rani-ranicaxècani quiha Dios nohiria, jahuè iti qui jicohax na. Jicohax tsi jato yonoco quima joicaxècani quiha, Dios joini jascaria. ¹¹ Jatsi no bamayamano ra, toa joiti iti qui cahèti. Jabi Dios joiti iti qui cahèti toa jodio nohiria bá narisniquè rè. Jatsi quiniacaxècahuè ma tocayamano mato ri ra.

¹² Jabi bèsò xo Dios Chani ra. Chama jaya quiha. Bèquèx-bèquèx ca quènoxèni ca saipi oquèria ca tsi xo toa jahuè quèno ra. Noba shina qui nacoria tsi xo ra. Jatiroha ca jonè ca no shinahai ca bèrohuahi quiha. Jasca, jatiroha ca ó no quèèhai ca tanamahi quiha. ¹³ Jabi Dios qui bèroria tsi xo toa nèhohuahanish cabo tèquè. Yama tsi xo toa ja qui jonè cato ra. Jatiroha ca nais-hi quiha. Jasca, huèsti barí tsi jatiroha ca no aca ca ja qui yoaxèqui noa ra.

Oquè ca arati ibo-iboria xo Jesu

¹⁴ Jabi tobi xo noba arati ibo-iboria, naa mana nai qui canish cato. Noba Jesu, naa Dios Baquè yoi tsi xo naa ra. Jatsi no chitimihai ca no achariano ra. No casoyamano. ¹⁵ Jabi oquè-oquèria ca tsi xo naa noba arati ibo ra. Noba chamayama ca jabi cahèriahi quiha. Jasca, jatiroha ca quiniá tsi ja tanamahacanicuè, noqui jascaria. Jama, ja jochayamaniquè ja tanamahacanicuè no. ¹⁶ Jatsi raquèhaxma tsi noba Dios trono qui no cano. Ja qui no cano tsi noqui noixèhi quiha ra. “Jaboqui” tsi noqui mèbixèhi quiha, noitiria no iquè no.

5

¹ Jabi joni yoi roha, naa noqui jascaria tsi xo toa jodioba arati ibo. Nohiria bo xèrèquè quima quènahacahi quiha toa, Dios bax yonocoti. Quènahacahax tsi ja qui acacahi quiha jahuè nohiria bo mèbiti yonoco, naa Dios ya nohiria bo rabènamati. Jatsi quiha jahuè nohiria ba jocha quèshpi bo tsi tèpas-hacanish ca yohina bo, ofrenda bo, tihì cabo Dios qui aqúi quiha nohiria bo bax na. ² Jahuè nohiria ba jabi bo cahèyoiquí tsi jia tsi jahuè nohiria bo, naa Dios yoba cahèyamacanaibo, jochacanaibo, tihì cabo mèbìhi quiha. Jabi jochacatsai ca jabi jayaquí tsi jato mèbiyoiti mètsa xo ra. ³ Ja tsi xo toa jahuè jocha yoi quèshpi bo tsi Dios qui ofrenda aparihì quiha ra, naa jahuè nohiria bo bax ofrenda anox pari.

⁴ Jasca, toa arati ibo bo qui toa yonoco Diós aniquè. Jamè bax toa yonoco biyamacani quiha jaha quèèqui na. Quènahacaxèti xo arati ibo bo tèquè, naa arati ibo Aarón yamabo quènahacani jascaria. ⁵ ¿Tsayacani? Toa arati ibo ba yonoco Cristó biyamanicuè jamè bax na. Toa oquè ca yonoco ja qui Diós aniquè ra. Acax ja qui ja chaniniquè:

—Noho Baquè xo mia ra.

Jaboqui mia oquèhuaxèquia —iquiina.

⁶ Jasca,

—Mia biquia ra.

I-ipaohai ca arati ibo-iboria ixèqui mia, naa Melquisedec yamabo ini jascaria

—i Jesu qui ja ni quiha. ⁷ Jabi no bèta bèsopama tsi quiha Dios qui Jesu bèhox-bèhoxniquè ra. Ja rèsohai ca quima xabahamati mètsaria ca ja bèna-bènariani quiha joi pistiamá no. Ja ara-arani quiha bèho ya. Jatsi ja bèhoxhai ca Diós nicaniquè ra, jahuè Jahèpa yoba banahuacatsai ca ja ini iqui na. ⁸ Dios Baquè yoi iqui ri tsi quiha jahuè Jahèpa yoba nicati Jesu jabiniquè ra ja tènè-tènèhai cató no. ⁹ Nicati jabiyoihax tsi nohiria bo Xabahamati Ibo-iboria ja manèniquè ra. Jaboqui jahuè Chani nicacanaibo tèquè bèsopaomati mètsa xo ra, xabahamaxo na. ¹⁰ ¿Tsayacani? Diós jahuè Baquè biniquè Arati Ibo-iboria iti, naa Melquisedec yamabo ini jascaria.

Dios quima casocanaina

¹¹ Jari huèstima tsi xo toa è yoacatsaina rè, noba arati ibo-iboria yoati na. Bèronoma tsi xo toa mato è cahèmahaina iquia, mèriyama ma jabihai iqui na. ¿Jabicasyamacani sa?

¹² Jaboqui Dios Chani cahëxëni cabo ma iti iquë ra, jari xocobo ma nori. Jishopë. Jari ma tiisimahacaxëti xo iquia. Dios Chani ca bëroria ca jahuë bo ma tiisimahacatëquëxëti xo rë. Jari bëroria ca tiisi, naa xoma jasca ca mato qui acacaxëti xo rë, tiisi-tiisiria ca xëanoma ma nori iqui na. ¹³ Jabi jari xocobo tsi xo toa chocho acai cato ra. Jia ca ati jari cahëyamahi quiha. ¹⁴ Jama, piti coshi, naa tiisi-tiisiria ca bicascani quiha shinacoshi cabo. Jia ca, yoi ca, tihî cabo cahëti ja jabicani quiha.

6

¹ Jatsi rëquë canomani shinacoshi bá. Toa bëro-bëroria ca Cristo yoba no jisbëriano ra. Huëstima tsi quiha toa jariapari ca bëroria ca yoba ma tiisimahacani quiha. Rëquë capama tsi toa mahitsa ca xabahamatimaxëni ca jabi bo quima no casono. Cristo qui chitimihax rëquë no cati xo ra. ² Jishopë. Jari tobi toa ashimahacati yoba, chahahuacanaibo ó tsi mëquë janati yoba, rësonish cabo bësotëquëxëhai ca chani, Diós nohiria bo copixëhai ca chani. Tihî cabo ma jisbëriati xo iquia ra, siri tsi toa jahuë bo ma tiisimahacani iqui na. ³ Jisbëria tsi ¿Dios tiisi-tiisiria ca bichi canomani? Toa axëqui noa tia, Dios qui jiapino.

⁴ Nicacahuë. Tobi xo toa Cristo quima casonish cabo rë, naa Dios Huëa ó tsi i-ipaonish cabo. Huëa iqui tsi quiha mana ca jahuë bo ja tanacaniquë iquia. Jasca, Espiritu Santo ja bicaniquë jato ri. ⁵ Jato qui jia i-ipaoni quiha Dios Chani ra. Jasca, tsëquëxëhai ca xabaca chama ja cahëcaniquë. ⁶ Tihî ca tsi cahëqui ri tsi quiha jari Cristo quima ja casocaniquë rë. Tocapijacano tsi ¿jënahuariaxo raca jahari Dios qui toca cabo no bëna? Ja casocanai cató tsi cruzó tsi Dios Baquë tooxayoicani quiha rë. Jasca, jaboqui nohiria bësojo xo tsi Dios Baquë shirahuacani quiha rë. ⁷ Quiniacaxëcahuë. Dios nohiria yoi bo tsi xo toa banahaca ca huai jascaria, naa oi bichii cato. Jabi Ibo bax banahaca ca bëro saino tsi jiarra xo ra. Diós shomahuaha ca xo. ⁸ Jama, naa Dios quima casonish ca nohiria tsi xo toa masa saiuhahai ca huai jascaria. Yoiria tsi xo ja saihuacanaina. Yoshihuahacati basima ca xo. Mëshahacaxëti xo toca ca huai ra.

Chahahuacanaiba jabi yoi

⁹ Nëca tsi mato yobapama tsi oquë ca jahuë bo ma ati xo iquia, ëbë xatë bá. Dios quima casocanaibo jascama xo mato ra. Ma chahahuaquë rohari tsi jia ca jahuë bo ma saiuhahai ca jisquia ra. ¹⁰ Jasca, mëstë xo Dios. Ja bax ma ani ca shina-bënoyamaxëhi quiha. Jabi anomaria ini quiha toa chahahuacanaibo ma mëbihaina, jato ma noihaina. Noixo tsi jari Dios chahahuacanaibo mëbiqui mato ra. Tihî ca ma acai ca cahëhi quiha Dios iquia. ¹¹ Jatsi ma acai ca jënëyamacana. Jaha ë quëxëhai ca tsi xo toa ma rëtsahaina jahuë rëso qui. Tocapiqui tsi jaha ma pasohai ca copi bixëqui mato ri tia. ¹² Jasca, ma chiquishyamano. Dios bax yonocopama tsi yosanatimaxëni ca chahahuayoicanaibo jascariacana. Toca pi bësoqui tsi Diós mato qui acatsai ca jahuë bo bixëqui mato ra. Parayamahî quiha Dios.

¹³ Abraham yamabo no tsayaparino. Ja qui chanipama tsi quiha parayamaniquë Dios ra. “Mia shomahuaxëquia” i ja qui ja ni quiha. Shomahuapama tsi “Mia parayamaquia iquia ëmë no” i ja qui Dios niquë. “Iquia ëmë no” i Dios ni quiha ra. Tocajaquë tsi yama ini quiha toa oquë ca jurar-ati cato, naa ja bax chaniti cato. ¹⁴ “Iquia ëmë no” ipama tsi “Mia shomahuaxëquia. Chahitaxocobo jayaxëqui mia ra” i Abraham yamabo qui Dios niquë. Toca tsi Abraham yamabo qui Diós jurar-aniquë. ¹⁵ Jatsi yosanaxoma tsi quiha jahuë baquë coti xaba Abraham mana-mananiquë. Jarohapa tsi jahuë baquë conî quiha, ja qui Diós yoani jascaria. ¹⁶ Jabi toca tsi chanihî quiha nohiria bo ri jabija ca yoacatsi na. Ja parayamacanai ca jismacaspîhi tsi oquë ca janë tsi chanicani quiha. Jatsi toa chani chahahuacani quiha nohiria. Nohiria ba jabi tsi xo toa. Tocapijacano tsi jato bëta joi mërayamaxëhi quiha nohiria huëtsa bo, ranixo na. ¹⁷ Jabi tocaniquë Dios ri, ja parayamahai ca Abraham chahitaxocobo jismaxëna. Rarinatimaxëni ca Dios ja ini ca ja jismacasni quiha. ¹⁸ Ja tsi xo toa dos ca chani ja ani quiha rarinatimaxëneria ca quiayamahai ca Dios ja ini ca jismaxëna. Jariapari tsi quiha “Mia shomahuaxëquia” i Dios ni quiha. Jaquirëquë “Parayamaquia iquia ëmë no” i ja ni quiha. ¿Tsayacanai? ¿jënahuariaxo raca Diós noqui quihana ra? ¿Dos ca chani noqui ja ayamayamani? Ja tsi xo toa Dios qui rani-raniqui noa, naa noqui Dios qui jabanish cabo. Quiayamaqui Dios iqui noa. Noqui xabahamaxëhi quiha ra, noqui ja yoani jascaria. Toa ó pasohi tsi shina-huëjënayamaqui noa. ¹⁹ Jënima ca jënë ca barco, naa mai achahai ca ancla jaya ca barco jascaria xo noa. Dios qui, naa jahuë iti-itiria qui noqui mëpîhi quiha no chahahuahaina. ²⁰ Jabi noqui rëquë toa iti-itiria qui noba Jesu jiconiquë no bax na. Jicohax Arati Ibo-iboria ja manëniquë, naa Melquisedec yamabo ini jascaria.

7

Arati ibo-iboria Melquisedec yamabo

¹ Jabi Salem icanai ca yacata xo tsi rey Melquisedec yamabá yonapaoniquë. Jasca, Dios arati ibo-iboria naa joni ini quiha. Toatiyá tsi quiha jahuë joni bo ya Abraham yamabo nianahi caniquë, huëstima ca rey bo, jato soldado bo, tihi cabo pasomaha. Jato ja bëbocaquë tsi quiha Melquisedéc Abraham bëchaniquë bahi xo na. Bëchaxo tsi quiha Abraham ja shomahuaniquë arati ibo ja ini iqui na. ² Jatsi Melquisedec qui ofrenda, naa huësti ca décima, naa ja bëboni bo jahuë bo quima ca décima Abraham aniquë. Anomaria naa naa Melquisedec ini quiha. Noba joí tsi “Mëstë” ii quiha jahuë janë ra. Rey “Mëstë” ja quënëhacani quiha. Jasca, “Rani-ranitiya” jahuë yaca quënëhacani quiha, naa ja yonani cato. ³ Jasca, Melquisedec jahëpa, jahuë jahëhua, jahuë naborëquë bo, jahuë chahitaxocobo, tihi cabo cahëyoyamaqui noa. Jasca, ja coní bari, ja rësoni bari, tihi cabo cahëyamaqui noa, naa Dios Baquë jascaria iquiina. I-ipaoxëhai ca arati ibo tsi xo naa iqui noa.

⁴ Jabi anomaria naa arati ibo Melquisedec iniquë. Jariapari tsi quiha ja qui ofrenda, naa huësti ca décima noba naborëquëbo Abraham yamabá ani quiha toa rey bo bëboxo na. ⁵ Tsayacahuë. ¿Jahuë jimibo qui toa ofrenda Abraham yamabá ani? Ayamahi quiha, carayanaba arati ibo Melquisedec ini quëshpi na. Jabi tocyamaniquë Abraham chahitaxocobo ofrenda bo aqui na. Jato jimiba arati ibo bo qui roha jato ofrenda bo ja acani quiha. Jabi jato jimibo qui, naa Leví icanai ca maxo qui Moisés yoba ani quiha, ofrenda, naa huësti ca décima jato nohiria bo quima ja bicano Ibo bax na. ⁶ Jama, carayana Melquisedec ini quiha. Abraham jimibo ma quiha. Carayana ca ja ino ri tsi quiha jari ja qui Abraham yamabá ofrenda aniquë ra, oquë-oquëria ca arati ibo ja ini iqui na.

Jaquirëquë quiha Melquisedéc Abraham yamabo shomahuaniquë. Jabi Dios parayama-hai ca chani binish ca Abraham tsi xo naa. ⁷ Jasca, noba jahëpa Abraham yoi oquë-oquëria Melquisedec iniquë iquia. ¿Shomahuahacani ca oquë-oquëriyamahi ni shomahuati ibo ra? ⁸ Jasca, noba Leví maxo ca arati ibo bo oquë-oquëria ca Melquisedec iniquë. Rësoyocani quiha ra noba ofrenda bichi ca arati ibo bo. Jama, jari bëso ca Melquisedec nori ca yoahacanicuë. ⁹ Jasca, naa arati ibo-iboria Melquisedec qui noba Leví yoi yamabá ofrenda bo aniquë jaa ri iqui noa, naa noba arati ibo ba naborëquëbo. Ja qui ofrenda bo ja ani quiha, naa, noba ofrenda bo binish ca Leví yamabo pa. Melquisedec qui jahuë chahita Abraham yamabá ofrenda aquë tsi quiha Leví yamabá ani ca yoi jascaria iniquë toa ja acaina iqui noa. ¹⁰ Toatiyá tsi Melquisedéc Abraham bëchaquë tsi jari cohama Leví ini quiha. Jari Abraham coxëti ca chahita ja ini quiha. Ja tsi xo toa Melquisedec qui ofrenda bo noba Leví yoi aniquë iqui noa, jahuë chahita ja ini iqui na.

¹¹ Jabi mato qui Moisés yamabá Dios yoba aniquë. Ja tahëxo tsi oquë-oquëria ca arati quinia ja nori ca quëscahuacqui mato rë. Mato nicaparicasquia. ¿Mato arati quinia tsi nohiria bo mëstëhuariahacani? Jabi mato pi mëstëhuati mëtsa toa arati quinia iirohano tsi çjëniriexo tsi Arati Ibo-iboria paxa ca, naa Melquisedec jasca ca Diós raani sa? Arati ibo-iboria Aarón oquë ca tsi xo naa arati ibo paxa cato iquia. ¹² Jasca pi nohiria ba arati quinia rarinamahacano tsi rarinamahacaxëti xo toa jato arati yoba ri. Ratihi quiha yoba paxa cato. ¹³ Tsayacahuë. Tocajaniquë ra, Arati Ibo-iboria iti Cristo joniquë no. Toa arati quinia paxa ca ja chitahëhuani quiha. Jasca, johax tsi quiha Leví maxo quima ma ja iniquë, Judá maxo quima ja nori. Jabi altar xo tsi arati yonoco ayamapistiariapaoni quiha toa Judá maxo ra. ¹⁴ Jama, toa Judá maxo quima Cristo joni ca cahëqui jatiroha cabo. Jasca, toa Judá maxo qui arati yonoco Moisés yamabá ayamani quiha. Jaha tsi ratihi quiha Cristo yoba ra.

¹⁵ Jabi noqui bërora tsi xo toa Diós anina. Jisiquiniquë Arati Ibo-iboria paxa cato, naa Melquisedec jasca cato. Jisiquihax toa quinia siri Jesu ratiniquë. ¹⁶ Jasca, maí ca arati ibo ba maxo quima ja joyamaniquë. Toca tsi ja coyamani quiha. Jama, naa Arati Ibo-iboria yonoco ja qui Diós aniquë, bëso-bësoпахai ca ja nori iqui na. Quëyohacatimaxëni ja ini quiha. ¹⁷ Jabi jasca ca yoahi quiha Quënëhacani ca ri:

“I-ipaochai ca Arati Ibo-iboria xo mia, Melquisedec yamaba chama jascaria ca jayahi na” iquiina. ¹⁸ Jabi toa arati yoba siri yoba paxa ca Jesú ratimaniquë. Mahitsa, chamayama, toa jariapari ca quinia ini quiha. ¹⁹ Nohiria bo mëstëhuati mëtsama Moisés yoba ini quiha. Jama, toa yoba siri ratini quiha oquë-oquëria ca xabahamati quinia paxa cato. Naa quinia iqui tsi Dios qui basimati mëtsa xo noa jaboqui ra.

²⁰ Jasca, Arati Ibo-iboria Cristo manëquë tsi quiha “I-ipaochai ca Arati Ibo-iboria ixëqui mia ra” i jahuë Baquë qui Dios niquë. Jabi toca tsi arati ibo huëtsa bo qui Dios chaniyamani quiha, jato yonoco ja chitahëhuacaquë no. ²¹ Jama, Arati Ibo-iboria Jesu manëquë tsi quiha Dios nëcaniquë:

“Noho janë tsi mia parayamaquia.
Rarinamahacatimaxëni xo noho shinana ra.
I-ipaochai ca Arati Ibo-iboria ixëqui mia ra”

i Jesu qui ja ni quiha. ²² Tsayacahuë. “Noho janë tsi mia parayamaquia” i jahuë Jesu qui Dios ni quiha. Toa Chani iqui tsi oquë-oquëria ca xabahamati quinia otoihi quiha Jesu ra.

Mahitsa ma xo ra. ²³ Jasca, huëstima ca arati ibo bo toa jariapari ca quinia jayaniquë, ja rëso-rësocanacani iqui na. Huësti arati Ibo siri rësoquë tsi ratini quiha huëtsa, jahuë yonoco rëtsaxëna. ²⁴ Jama, i-ipaoxëhi quiha Jesu ra. Jahuë iti ratiyamaxëhi quiha huëtsa ra. ²⁵ Ja tsi xo toa nohiria bo xabahamati mëtsaria xo Jesu ra. Narisyamahi quiha jahuë xabahamati chama ra, bëso-bësopahai ca ja nori quëshpi na. Jatiroha ca Dios qui bëcanaibo mëbi-mëbipaohi quiha.

²⁶ ¿Jatsi tsayacana? Jesu tsi xo toa oquë-oquëria ca arati ibo ra, naa noqui mëbiti cato. Yama xo jahuë jocha ra. Jasca, quësohacatimaxëniria xo. Yama tsi xo toa yoi ca ja acana ra. Jochacanaibo quima ja aquëquëmahacani quiha. Jasca, oquë-oquëria ca iti ja qui acacani quiha mana. ²⁷ Jasca, noba maí ca arati ibo bo quirima xo. Jabi jatiroha ca barí tsi jahuëcara ca ofrenda Dios qui acani quiha noba arati ibo bo. Tocacani quiha jato jocha yoi, jato nohiria ba jocha, tihí cabo quëshpi na. Jama xo Cristo ra. Huësti ca ofrenda roha Dios qui ja aniquë ra, jamë yoi ja aniquë no, nati. ²⁸ Jasca, toa jariapari ca quiniá tsi chamayama ca jochahai ca arati ibo bo janahacanicuë nohiria bo mëbiti. Jama, oquë-oquëria ca Arati Ibo Diós janani quiha, “Noho janë tsi parayamaquia” i ja quë no. I-ipahoi ca oquëria ca Arati Ibo-iboria ca tsi xo naa ra.

8

Xabahamati quinia paxa ca abogado xo noba Jesucristo

¹ Jabi ë yoacatsai ca tsi xo naa ra. Jaboqui mana, naa Chama-chamaxëniria ca Dios trono mënëcayá tsi tsaho xo Jesu ra. Toá xo noba Arati Ibo-iboria ra. Oquë-oquëria ca iti tsi xo toa ja jayahaina. ² Toa roa ca iti-itiria xo tsi noqui mëbiriahi quiha. Naa maí ca iti-itiria ca oquë quiha. Jabi naa jabija ca iti-itiria roa ca Diós aniquë, joni bo nomari. ³ Jabi Dios qui ofrenda bo, tēpashacanicuë ca yohina bo, tihí cabo axëti xo noba maí ca arati ibo bo. Jato yonoco quiha. Jascaria tsi jahuëcara ofrenda jayati nori iniquë noba Arati Ibo-iboria Jesu ri Dios qui ati. ⁴ Mana xo tsi Dios qui jahuë ofrenda Jesú aní quiha. Maí ma xo noba Arati Ibo-iboria ra. Mana quiha. Jabi maí tsi irohapihi tsi Arati Ibo yoi ja iyamaquë aquë iquia. Jama, noba maí ca nohiria bo bax Dios qui ofrenda bo ati ibo bo tsi xo toa Leví maxó ca arati ibo bo. Toa maxo quima ma xo Jesu ra. ⁵ Jasca, maí ca iti-itiria xo tsi yonococani quiha naa maí ca arati ibo bo. Jahuë jaria-jaria ma xo toa ja acanaina. Jasca, jahuë jaria-jaria ma xo toa jato iti-itiria ri. Macana xo tsi quiha jato arati iti-itiria planes, naa jahuë jaria-jaria Diós jismaniquë Moisés qui. Jatsi toa arati tapas Moisés anox pari no tsi Diós yobaniquë: “Macana ax tsi jatiroha ca mi jismahaca ca jaria-jaria mi ano ra” iquina.

Jatsi tsayacahuë. Jahuë oquë-oquëria ca jaria tsi xo toa mana cato iquia. ⁶ Jasca, toa oquë-oquëria ca jaria Jesu qui acanicuë ototi ra. Moisés yamabo, Leví maxo, tihí cabá toni ca oquë-oquëria tsi xo toa Jesú otohaina. Jasca, oquë ca xabahamati quinia otohí quiha, oquë ca chani tsi ja chitahëhuahacani iqui na.

⁷ Jabi toa jariapari ca xabahamati quinia pi oquë iirohano tsi ratiyamaquë aniquë toa quinia paxa cato. ⁸ Jama, Dios qui oquë-oquëriama ini quiha toa jariapari ca arati quinia. Toa quinia yoati tsi Dios nëcaniquë:

“Jaha bësocana.

Tsëquëxëhi quiha arati quinia paxa ca Chani ra.

Toa barí tsi quiha Israél ca nohiria bo, Judá maxo, tihí cabo qui naa xabahamati quinia paxa ca Chani axëquia.

⁹ Jamërixëhi quiha naa xabahamati quinia Chani paxa cato;

naa jato naborëquëbo qui ë ani ca chani jamëri cato.

Jabi toa jariapari ca xabahamati quinia Chani jato qui ë aniquë, Egipto mai quima jato mëpixo na.

Toa Chani ja bicasyamacani quiha.

Jaha tsi jato ë jisbërianiquë rë.

¹⁰ Jama, tobi xo toa xabahamati quinia ca Chani paxa cato, naa noho Israél ca nohiria bo qui ë acaina.

Toa bari tsëquëno tsi jato shina qui noho yoba bo nanëxëquia.

Jato shina ó tsi toa yoba bo quënëxëquia, noho Chani ja shina-bënoyamacano iquish na.

Jatsi toa barí tsi jato Dios yoi ixëquia.

Jasca, noho nohiria yoi icaxëceni quiha jato ri.

¹¹ Toatiyá tsi jahuë xatë yoi tiisimayamaxëhi quiha nohiria, ëa ja cahëyoicaxëcanai iqui na.

Jasca, ‘Ibo mi cahëti xo ra’ iyamacaxëceni quiha ëa yoi ja cahëcaxëcanai iqui na.

Toatiyá tsi ëa cahëcaxëceni quiha nohiria bo tēquë, naa yonati bo, chama bo ri.

¹² Toatiyá tsi jato jocha masaxëquia.

Masaxo tsi jato jocha bo shina-bënoxëquia ra”

nëa tsi Israél ca nohiria bo qui Dios nëcani quihã. ¹³ Jatsi nicaparicana. Toa Moisés arati quinia siri ratixëti nori ini quihã nohiria bo xabahamati quinia paxa cato i Dios ni quihã. Sirinani quihã toa jariapari ca arati quinia. Nati basima xo.

9

Mana ca arati quinia paxa cato

¹ Jabi toa jariapari ca xabahamati quinia no tsayaparino. Yoba bo, arati jabi bo, arati iti, tihã cabo toa jariapari ca quinia jayaniquë. ² Tobi ini quihã jahuë arati tapasa. Tapas xara tsi quihã dos ca naquëtë bo iniquë. Toa jariapari ca naquëtë tsi quihã candelero, mesa, Dios qui acacani ca mapari, tihã cabo iniquë. “Arati iti” toa naquëtë quënahacani quihã. ³ Jatsi naquëtë huëtã ó tsi, naa rotamë ca raiti oquëri ca iniquë toa Dios iti-itiria. Roa toa iti ini quihã. ⁴ Toa naquëtë tsi oro ca altar, incienso mëshati, Dios Chani jaya ca caja-cajaria, tihã cabo iniquë. Jabi oró tsi naa caja-cajaria rabahacani quihã. Jasca, jaxara ini quihã oro ca pitëxti, naa mana ax paquënish ca mapari jaya cato. Jasca, caja xara ini quihã Aarón yamaba coti jihui, naa nihipëhi joconi cato. Jasca, jaxara ini quihã toa dos ca maxax para bo, naa Dios yoba jayanish cabo. ⁵ Jatsi caja cacha nii iniquë ángel jisiria ca querubine bo, naa Dios iti obëso cabo. Jocha masahacahai ca iti maxëni ini quihã jato mëstë ca pëhi bo. Jabi toca tsi ja iniquë toa arati tapasá no. Yama xo xabaca tëxë bo yoati rë.

⁶ Toca tsi quihã jatiroha ca jahuë bo janahacanicuë toa arati tapasá no. Jatsi jatiroha ca barí tsi quihã toa jariapari ca naquëtë qui arati ibo bo jiconiquë jato nohiria bo bax jato yonoco ati. ⁷ Jama, toa rotamë ca raiti oquëri ca naquëtë huëtã qui jiconiquë toa arati ibo-iboria roha. Jatiroha ca barí tsi ja jicoyamani quihã. Xënipá ca huëtã ca barí tsi quihã jamë tsi ja jiconiquë. Jicoxo tsi quihã Dios qui acacani ca jimí ja boniquë jahuë jocha, jahuë nohiria ba jocha, tihã cabo quëshpi na. ⁸ Toatiyá tsi toa iti-itiria roa ca qui jicotimaxëni nohiria bo iniquë. Roa quihã. Jabi Dios qui basimatimaxëni ja icani quihã rë. Dios qui no basimati mëtsanox pari no tsi toa jariapari ca arati xobo, jahuë yoba bo, jahuë jabi bo, tihã cabo jatihuahacati nori iniquë ra. Tihã ca tsi noqui jismahi quihã Espiritu Santo. ⁹ Jabi jisti-jistiria roha tsi xo toa jariapari ca arati iti-itiria. Arati quinia paxa ca qui noqui mëtohi quihã ra. Jabi toa siri ca quiniá tsi ofrenda bo, tëpas-hacanicuë ca yohina bo, tihã cabo Dios qui axo tsi quihã jari jato jocha nohiria bá shina-shinanicuë rë. Bahuëhacahama jato shina ini quihã rë. ¹⁰ Jabi Dios arati quinia paxa ca jonox pari no tsi noqui jënima ini quihã toa jabi bo, naa oriquiti, jënë ashimahaina, tihã cabo. Jama, jaboqui niahacaxëti xo toa jabi bo iquia, xabahamati quinia paxa ca joni iqui na.

¹¹ Joniquë noba Arati Ibo-iboria Jesucristo ra. Joxo tsi quihã noba arati quinia paxa ca ja chitahëhuanicuë. Toa quinia banahuacui noa ra jaboqui. Jatsi nëa mai xo tsi jahuë yonoco jatihuahax tsi quihã mana ca oquë ca iti-itiria ca qui ja jiconiquë, naa joni bá acama ca qui. ¹² Jicoxo tsi quihã huëtã roha tsi Dios iti-itiria qui Jesu jiconiquë. Jatini quihã jahuë yonoco ra. Jasca, jicopama tsi cabrito jimí, vaca baquë jimí, tihã cabo ja boyamani quihã, naa mai ca arati ibo-iboriá boni jasca cato. Jama, jahuë jimí yoi ja boniquë ra. ¹³ Jabi toa jariapari ca arati quiniá tsi quihã cabrito jimí, vaca baquë jimí, mëshahaca ca vaca baquë tsistë, tihã cabá tsi nohiria bo ashimahanicuë jato bahuëti. Toca tsi jato yoi ca mëbihacani quihã. ¹⁴ Jabi toatiyá tsi jënima pi toa jabi bo iirohano tsi jjaboqui oquë-oquëria iyamayamahi ni Cristó noqui mëbihaina, ja rësoni cató no? Espiritu Santó tsi Dios qui jamë ja aniquë ra. Oquëria ca ofrenda ja ini quihã. Jasca, jocha yama ja ini quihã. Anomaria tsi xo toa no bax ja rësonina iquia. Ja tsi xo toa noba shina ó ca noqui rësomahai ca yoi ca jahuë bo bahuëti cato. Tocahi quihã jahuë jimí ra, bëshohai ca Dios bax no bëshono iquish na.

¹⁵ Jatsi tsayacahuë. Oquë ca xabahamati quinia paxa ca otoihi quihã Jesu ra. Otopama tsi noqui, naa Diós quënani cabo bëshopaoma-xëqui, jahëpa Diós yoani jascaria. Noqui xabahamati quinia paxa ca Otoihi Ibo-iboria tsi xo naa ra, nohiria ba jocha quëshpi ja rësoni iqui na. Toca tsi toa jariapari ca xabahamati quinia namá ca jochacanaibo ja paquëmani quihã. ¹⁶ Nicaparicana. Nohiria ba jabi tsi xo toa testamento icanaí ca papi huishahaina rësonox pari. Toca tsi jato jahuë bo tëquë acani quihã tsohuëcara qui. Nohiria ba jabi quihã. Jabi rësoparixëti quihã nohiria, jahuë jahuë bo acacanox pari no. ¿Rësojaha? Toa nicaqui noa. ¹⁷ Rësoyamapijano tsi mahitsa copiyama tsi xo toa ja quënëni ca papi, naa testamento cato. Chama yama. Jama, ja rësofino tsi chama jaya xo toa ja quënëni. Jaquirëquë jahuë jahuë bo bichi quihã nohiria. ¹⁸ Jascaria ca quiniá tsi yohina tëpas-hacani quihã toa jariapari ca xabahamati quinia chitahëhuahacanox pari no. Rësoti pari ini quihã yohina. ¹⁹ Jariapari tsi quihã nohiria bo qui Dios yoba tëquë Moisés yonanicuë. Yoaxo tsi quihã cabrito, vaca baquë, tihã cabo ja tëpasnicuë. Rësoniquë yohina bo ra. Jaquirëquë jënëpaxa roihacacanicuë ca jimí tsi nohiria bo, Diós quënëhacani ca yoba bo, tihã cabo ja ashimanicuë. Lana shini, mëshi pistia, tihã cabá tsi jato ja ashimani quihã. ²⁰ Ashimahax tsi quihã “Naa jimí tsi chitahëxëhi

quilha Diós noqui xabahamani yoba ra” i nohiria bo qui ja niquë. ²¹ Jaquirëquë jato arati tapas ja ashimani quiha jimí no. Jasca, jaxara ca jahuë bo tëquë ja ashimani quiha. ²² Jabi jimí tsi ashimahacaxëti nori iniquë toa jahuë bo tëquë. Jabi jimí yama tsi bahuëhacatimaxëni xo jocha ra.

Noba jocha masahi quiha Cristo jimí

²³ Jabi toca tsi quiha toa arati tapasá ca jahuë bo, arati ibo bo, nohiria bo, tihi cabo roahuahacaniquë yohina jimí no. Dios jaria-jaria ca jahuë bo jismanish ca jisti roha ini quiha toa jariapari ca arati quinia iquia. Jahuë jaria-jaria ma quiha. Jahuë jaria-jaria quinia tsi xo mana. Jahá tsi xo toa noba oquë-ouëria ca ofrenda ra. ²⁴ Jabi naa maí ca joni bá ani ca arati iti qui Cristo jicoyamani quiha, naipá ca yoi ca iti qui nori. Jahuë jaria-jaria ca qui ja jiconiquë ra. Toa mana ax no bax Dios bësojó tsi jisiquihi quiha noqui mëbiti cato. ²⁵ Jícoxó tsi jamë Dios qui tëquëroha-atëquëroha-yamahi quiha, naa maí ca arati ibo bá Dios qui ofrenda bo aaroa-aarohani jascaria. Jatiroha ca xënipá tsi jato iti-itiria roa ca qui jicohi quiha jato arati ibo-iboria. Huëstima, naa tocanoma tsi yohina jimí bohi quiha. ²⁶ Jama, tocyamaniquë Cristo ra. Huëstima pi jicorohahi tsi huëstima tsi ja namëhacati nori iquë ani quiha, naa maí nëhohuahacaniya rohari. Jama, huësti roha tsi Cristo jisiquiniquë, naa xaba rësó no. Nati jamë ja acái cató tsi quiha jocha chama quëyohi ja joniquë ra. ²⁷ Jasca, huësti tsi xo toa nohiria bo rësoxëhai ri. Jaquirëquë tsëquëxëhi quiha nohiria ba copiti bari iquia. ²⁸ Jascaria, huësti roha tsi Cristo namëhacaniquë huëstima ca nohiria ba jocha mëbixëna. Jasca, jotëquëxëhi quiha manacanaibo bixëna, jocha bax namëhacatëquëti nomari.

10

¹ Jabi noba jaria-jaria tsi xo toa no bax Cristó acaina. Jahuë jaria-jaria ma xo toa noba jodioba yoba bo. Toa yoba bo tahëhax tsi quiha jatiroha ca xënipá tsi yohina bo tëpas-hacaniquë nohiria ba jocha quëshpi na. Jatihuahacayamani quiha toa yohina bo ja tëpascanaina. Yama jahuë rësó ini quiha. Jasca, toa jabí tsi masahacatimaxëni ini quiha toa Dios qui aracanaiba jocha ra. ² Jabi jato jocha pi masahacayoirohano tsi quiha jato shina ó ca yoi ca jahuë bo ja shina-bënoquë acaniquë iquia. Jatsi jatiquë ani quiha jocha quëshpi yohina bo ja tëpascanaina iquia. Jasca, yama jato shina ó ca yoi ca jahuë bo iquë ani quiha jato qui quësoti ra. ³ Jama, jatiroha ca xënipá tsi quiha yohina bo ja tëpascaniquë. Tëpasxo tsi jari jato jocha yoi ja shina-shinacani quiha. ⁴ Jabi cabrito jimí, vaca bënë jimí, tihi cabá tsi masahacatimaxëni xo nohiria ba jocha ra.

⁵ Ja tsi xo toa maí qui jopama tsi quiha Dios qui Cristo nëcaniquë:
“Tëpas-hacanish ca yohina bo, ofrenda bo, tihi cabo bicasyama xo mia ra.
Jama yora yoi ë bax mi shomahuquë.

⁶ Nohiria ba jocha quëshpi bo tsi yohina bo pi tëpas-hacano tsi ja mëshahacacano tsi raniya-maqui mia.

⁷ Jatsi, ‘Nëá xo ëa, Diós.

Jaha mi quëëhai ca axëquia ra, naa mi libro ó ca quënëni ca jascaria’ ”

nëa tsi Cristo nëcani quiha jahuë Jahëpa qui. ⁸ Jatsi tsayacahuë. “Tëpas-hacanish ca yohina bo, ofrenda bo, tihi cabo Diós bicasyamaniquë” ii quiha. Jasca, “Nohiria ba jocha quëshpi tëpas-hacanish ca yohina bo, mëshahacanish ca yohina bo, tihi cabo bicasyama xo” i Cristo ni quiha. ⁹ Jatsi, “Nëá xo ëa, Diós. Jaha mi quëëhai ca axëquia ra” i ja ni quiha. Toca tsi quiha toa jariapari ca arati quinia Cristó jatihuaniquë. Ja ratini quiha. ¹⁰ Ratixo tsi quiha jahuë yora ja aniquë jocha quëshpi na. Huësti roha tsi jamë ja mëani quiha tëpas-hacati. Jatsi jatiniquë jocha quëshpi yohina bo ja tëpascanaina ra. Jaha tsi Dios shina Jesú aquë tsi quiha jocha quima no bahuëhacaniquë ra.

¹¹ Jabi jatiroha ca bari tsi jato yonoco aqii jodioba arati ibo bo tëquë. Jocha quëshpi bo tsi yohina bo tëpasroha-tëpasrohacani quiha. Jatiyamahi quiha toa ja tëpascanaina ra. Jasca, nohiria ba jocha masatimaxëni tsi xo toa Dios qui ja acanana. ¹² Jama, huësti roha tsi quiha nohiria ba jocha quëshpi bo tsi jamë Cristó aniquë namëhacati. Atëquëyamahi quiha. Axo tsi quiha Dios mënécayá tsi ja tsahoniquë yonaxëna. ¹³ Jaboqui manahi quiha tojo xo na. Jahari ja jonox pari no tsi ja namá tsi ja pasomaha cabo tëquë janaxëhi quiha Dios, yonahacati. ¹⁴ ¿Tsayacanaí? Nohiria ba jocha quëshpi bo tsi huësti roha tsi ja namëhacani quiha. Ja ini cató tsi jocha quima xabamahacanih cabo tëquë ja oquëhuarianiquë ra. Jocha quima jato ja aquëquëpaomani quiha. ¹⁵ Jabi jabija tsi xo naa ë quënëhaina iquia. Jascaria ca yoahi quiha Espíritu Santo ri:

¹⁶ “Chani paxa ca tsi xo naa jato qui ë acaina.

Toa bari tsëquëno tsi jato shina qui noho yoba bo nanëxëquia” iquiina.

¹⁷ Jaquirëquë,

“Jato jocha bo shina-bënoxëquia ra”

i Espiritu Santo ni quiha. ¹⁸ ¿Tsayacanaí? Nohiria ba jocha Diós shina-bēnoniquē ra. Ja tsi xo toa jaboqui yohina bo tēpasayamaqui noa noba jocha quēshpi na. Mahitsa tsi xo toa acaina ra.

Dios qui no basimati xo

¹⁹ Jaboqui shomaria xo noa, ēbē xatē bá. Jaboqui Dios iti-itiria qui jicoti mētsa xo noa, Jesu ini cató no. ²⁰ Jicoti quinia paxa ca tsi xo naa ra. Jaboqui yama tsi xo toa noqui quētiahaina, naa arati xobó ca rotamē ca raiti jasca cato. Naa noqui bēsomati quinia paxa ca Cristó japēcāniquē, namēhacati jahuē yora ja aniquē no. ²¹ Jatsi jaboqui Arati Ibo-iboria jaya xo noa ra. Noqui iglesiá ca chahahuacanaibo tēquē otohí quiha ra. ²² Ja iqui tsi Dios qui no basimati xo. Jahuē iti qui jicoti mētsa xo noa ra, shina jia ca no jayahai iqui na. ¿Dios qui no chitimiyoyama-yamani? ¿Jahuē baquē jimí tsi noba shina bahuēhacayamayamani? Jasca, ¿noba jocha masahacayamayamani? ²³ Ja tsi xo toa Cristó noqui xabahamaxēhai ca ó pasóqui noa ra. Parayamañi quiha Dios iqui noa ra. “Mato shomahuariaxēquia” ¿i noqui ja yamayamani? ²⁴ Jatsi no mēbinati xo, noiti, jia ca ati. ²⁵ Arati chahahuacanaibo caticano tsi mato xobó tsi chitēyamacana. Jabi tocacani quiha huēsti huēsti cabo pē. Jama, chamahuanacana aranabēquiti. Jabi tsēquēti basima xo Ibo bacahai ca bari ra. Ja iqui tsi oquē tsi no chahahuabēquinano iglesiá qui cati.

²⁶ Jabi tobi xo toa Cristo quima casocanaibo rē. Jabija ca cahēhax tsi jari jochacani quiha, yoi ca ó quēēhi na. Nicapáricana. Cristo quima pi no bēsoyocaso tsi yama tsi xo toa noba jocha masahacati quinia huētsa ra. Jasca, mahitsa tsi xo toa jato jocha quēshpi bo tsi yohina tēpas-haina ra. Jahuēsti ca quinia tsi xo Cristo ra. ²⁷ Copiti bari ó roha pasohi quiha toa Cristo quima casocanaibo iquia. Dios nicamixēniria cabo mēshahacahai ca shina-shinacaxēcāni quiha. Raquēria tsi xo toa copi ra. ²⁸ Jabi Moisés tiya tsi quiha nohiria bo copihacāniquē jato jocha quēshpi na. Noixoma tsi Moisés yoba nicamixēniria cabo namēhacani quiha, dos, tres, tihí cabo jato qui quēsōniquē no. ²⁹ Jama, ¿jēnahuariaxēhi ni Dios ra, jahuē Baquē nohiria shirahuaquē no? Oquē-oquēriaxēhi quiha jahuē copi ra. Tocapiqui tsi nohiria ba jocha masati Cristo jimí, Dios xabahamati quinia, tihí cabo niahi quiha toca ca nohiria rē. Ja qui mahitsa xo. Jasca, noqui shomahuahai ca Espiritu Santo ocahuahi quiha rē. ¿Copihacayamayamaxēhi ni toca ca nohiria ra? ³⁰ Jatsi quiniacaxēcana. “Ea yoi tsi xo toa nohiria bo Copiti Ibo-iboria. Copihacaxēhi quiha jochacanaibo ra” ¿i Dios yamayamani? Jasca, “Jahuē nohiria bo copixēhi quiha Ibo Dios” ii quiha. ³¹ Jatsi quiniacaxēcahuē. Raquēria tsi xo toa bēsōhai ca chamaxēniria ca Dios copi bichiina iquia.

³² Jama, Dios huēa bixo tsi huēstima tsi ma tēnē-tēnēniquē Dios bax na iquia. Toa ma shina-bēnoyamano. Toatiyá tsi chahahuabēna cabo ma i-ipaoniquē. ³³ Jasca, toatiyá tsi nohiria bo bēsōjo ax tsi ma shirahuahacāniquē. Nohiria bá mato yosipaoni quiha. Jasca, tēnēmahacānish ca huētisa bo ya ma niiniquē, jascaria tsi nohiria bá jato yosiniquē no. ³⁴ Jasca, cárcel qui namēhacānish ca chahahuacanaibo ma shina-shināniquē. Jasca, mato jahuē bo Dios cahēyamacanaibá mēbiyoquē tsi quiha ma caxayamaniquē pa, oquē ca naama-naapaohai ca jahuē bo ó pasohi na. Tihí cabo tsi shinacana iquia ra. ³⁵ Tihí cabo shinapama tsi Jesu qui ma chitimihai ca janacayamano. Tobixēhi quiha mato copi-copi jiaría cato ra. ³⁶ Jatsi yosanayamacana. Dios shina ma ati xo ra. Tocapiquí tsi mato bax ja acatsai ca, naa ja yoani ca bixēqui mato ra. ³⁷ Jabi Dios tocani quiha Quēnēhacānish cabo ó no:

“Mēri tsi tanapistia rohano tsi joxēhi quiha joxēhai cato.

Bamayamaxēhi quiha.

³⁸ Ja jono tsi bēsocaxēcāni quiha ja qui chitimicanaibo, naa mēstēhuahacahax ca nohiria bo.

Jama, tsohuēcara pi ē quima casono tsi ja qui raniyamaxēquia”

i Dios ni quiha. ³⁹ Jama, toa quēyohacaxēti ca casocanaibo ma xo noa ra. Noqui ri tsi xo toa xabahamahacaxēti cabo, naa Jesu qui chitiminish cabo ra.

11

Chitimiti iboria cabo

¹ Chitimiquí tsi jaha no pasohai ca bixēti cahēqui noa ra. “Tocaxēti xo” iqui noa ra, Dios Chani qui chitimihí na. ² Jabi chitimiyoiniquē noba naborēquēbo ri. Ja chitimicanai ca iqui tsi jato qui Dios rani-raniniquē.

³ Jabi Dios qui no chitimihai cató tsi Dios Chani tsi jatiroha ca nēhohuacāni ca cahēqui noa ra. No jisnoma cató tsi jatiroha ca acacani quiha, naa noqui bēroria ca jahuē bo.

⁴ Chitimiyoiniquē Abel yamabo. Ja chitimihai cató tsi quiha ofrenda jia ca Dios qui Abél aniquē, naa jahuē rēquēmē Caín oquē cato. Ja iqui tsi mēstē ja tocahacāniquē, jahuē ofrenda qui Dios raniquē no. Jaboqui bēsoyama ja no ri tsi jari noqui bēsō xo ja anina ra. Jari Dios qui ja chitimiyoini ca shina-bēnoyamāqui noa. Noba shina ó bēsō xo ja anina iquia. Jasca, no tocaxēti xo noqui ri.

⁵ Chitimiyoiniquë Enoc yamabo ri. Ja chitimihai cató tsi Enoc mana Diós boniquë. Ja rësoyamani quiha. Ja yopahacanicuë, Diós bini iqui na. Jabi mana canox pari tsi quiha Enóc Dios ranihuaniquë. ⁶ Jasca pi Dios qui chitimiyamaquí tsi Dios ranihuayamapistiaria-xëqui noa, noqui ri. Jabi bëso xo Dios ra. Jia tsi mëracanaibo copixëhi quiha ra. Tih ca tsi chahahuayoiti xo toshuëcara ca Dios qui johai cato.

⁷ Chitimiyoiniquë Noë yamabo ri. Ja chitimihai cató tsi quiha Dios yoba-yobaria ja nicaniquë. Joxëhai ca jënë nicaxo tsi quiha Dios ja chahahuaniquë. Chahahuaxo tsi quiha barco jahëhuaxëniria ca ja aniquë, jahuë-na bo xabahamati. Ja ani cató tsi janyama toa chahahuayamacanaibo ini nori ca ja jismani quiha. Toca tsi mështë Noë tochahacanicuë, Dios qui ja chitimihai cató no.

⁸ Jatsi chitimiyoiniquë Abraham yamabo ri. “Mai huëtsa qui cata” i ja qui Dios quë tsi quiha ja caniquë ra Dios qui chitimihai na. Jahuë mai jisbëria tsi quiha jahuë quinia ja cahëyamaniquë, Diós ja qui acasni ca mai qui caqui na. ⁹ Dios qui chitimihai tsi toa carayana ca mai tsi ja raca-racanicuë. Shishohai ca jascaria ja ini quiha. Tapasá roha tsi quiha ja raca-racanicuë. Jasca, toca tsi racani quiha Isaac yamabo, Jacob yamabo ri. Dios Chani ja bicani quiha jato ri, naa Abrahám Dios Chani bini jascaria. ¹⁰ Toca tsi Abrahám raca-racapaoni quiha oquë ca yaca ó pasohi na. Diós acai ca yacata, naa naamapaohai ca yaca ó ja quëeni quiha.

¹¹ Jatsi Dios qui chitimiyoiniquë Sara yamabo ri. Ja chitimihai ca iqui tsi tohoyati mështa ja iniquë, sirixëni ja iquë ri. Jatsi baquë ja comanicuë ra. Diós parayamani ca Sará cahëni quiha. ¹² Ja iqui tsi Abraham yamabo quima, naa rësopaimaria inish ca quima tihiria ca nohiria bëcaniquë ra. Tocanoma xo jahuë chahitaxocobo iquia. Naipá ca huishti bo, ia quëmapó ca mashënë, tih ca jascaria ca xo.

¹³ Jabi Dios qui chitimipama tsi quiha naa nohiria tëquë rësoyoniquë, naa jato qui Diós ani ca Chani jatihuahacanox pari no. Basi xo tsi quiha Diós jato qui yoani ca jahuë bo jatihuahacaxëti nori ó ja pasocanicuë. “Maí ca carayana ca bohocanaibo roha xo noa. Noba racati yoi na xo naa mai ra” i jaca ni quiha. ¹⁴ Jabi jato iti yoi mëra-mëracani quiha toca ca chanicanox ra. ¹⁵ Jato mai yoi jisbëria tsi quiha jahari ja bocasyama-canicuë. Tsayacahuë. Jato mai pi ó quëërohahi tsi jahari ja bocaquë aniquë iquia. ¹⁶ Jama, oquë ca mai ó ja quëëcaniquë, naa mana ca mai. Ja tsi xo toa bërabyamahai quiha Dios, jato Dios quënahacati, jato bax yaca-yacaria yoi ca ja shomahuani quëshpi na.

¹⁷ Jasca, Abraham yamabo Diós tanamaquë tsi quiha jia tsi Dios yoba ja nicaniquë, ja qui chitimiquí na. Dios qui jahuë baquë yoi ja aniquë tēpas-hacati. Jahuë baquë yoi tēpaspaimaria naa Dios Chani nicanish ca joni ini quiha. ¹⁸ Tsayacahuë. Toa huësti ca baquë yoi tēpasti ja iniquë ra, “Mi bax huëstima ca chahitaxocobo saihuaxëqui mi baquë” i ja qui Dios niyë no ri. ¹⁹ Jabi jahuë baquë Isaac tēpas-rohapiqui tsi jahuë baquë bësotëquëmati chama Diós jayani ca ja cahëni quiha. Rësoti jahuë baquë nori ca ó ja pasoni quiha. Jama, jahari Abraham yamabo qui jahuë baquë Diós aniquë ra. Bësotëquëmahaca-nish ca jascaria jahuë baquë iniquë iqui noa.

²⁰ Jasca, Dios qui chitimiyoiniquë Isaac yamabo ri. Chitimiquí tsi quiha jahuë baquë bo, naa Jacob, Esaú, tih cabo bax Isaac bëhoxnicuë, Diós jato shomahuaxëno iquish na. ²¹ Jasca, chitimiquí tsi quiha José baquë bo bax Jacob yamabo bëhoxnicuë, Diós jato shomahuaxëno iquish na. Rësonox pari tsi quiha nii tsi jato bax ja bëhoxnicuë jahuë coti jihui rëso quëpi. ²² Jasca, rësonox pari tsi quiha “Egipto mai jisbëriaxëhi quiha Israél ca nohiria bo” i José niquë, Dios qui ja chitimini iqui na. Jasca, jahuë jimibo ja yobanicuë jahuë xao bo ja bocano, Egipto ja jisbëriarohacaxëcaquë no. Toá tsi ja maihuahacasyamani quiha.

²³ Jasca, chitimiyoiniquë Moisés yamaba nabo ri. Dios qui chitimiquí tsi quiha tres ca oxë no tsi jato cobëna ca baquë ja jonëcaniquë. Toa Egipto rey qui ja raquëyamacanicuë, oquë-oquëria ca jato baquë ini ca jisi na.

²⁴ Jatsi shinahacax tsi quiha Dios qui Moisés yamabo chitimianiquë jaa ri. Ja qui yoi ini quiha toa “Egipto rey jahini baquë” ja quënahacahaina. ²⁵ Ja qui oquë ini quiha toa Dios nohiria bo ya ja tënë-tënëhaina. Ranihua-hai ca janacahai ca jocha quima ja casoniquë jato bëta xo tënëxëna. ²⁶ Ja qui oquë-oquëria ini quiha toa joxëhai ca Xabahamati Ibo bax ja tënëmahacahaina ra. Rëquë ca joxëhai ca copi ó ja pasoni quiha. Ja tsi xo toa ja qui yoi toa Egipto ca copixëni ca jahuë bo ini quiha.

²⁷ Jaquirëquë Egipto mai Moisés jisbërianiquë Dios qui chitimiquí na. Jisbëria tsi quiha toa chamaxëniria ca rey qui Moisés raquëyamaniquë. Jahari ja cacasyamani quiha jisnoma ca Dios ja jisni iqui na. ²⁸ Dios qui chitimiquí tsi quiha toa pascua fiesta Moisés chitahëhuaniquë. Egipto ca mai jisbërianox pari tsi jimí tsi jato xobó ca caiti bo ja ashimacanicuë, Diós raani ca Namëti Angél jato jariapari ca baquë motsayamano iquish na. ²⁹ Jisbëria tsi quiha Ia Shini Israél ca nohiria bá shitanicuë, Dios qui chitimiquí na. Mai

shiná toa napata ini quiha. Jama, nēachiyoni quiha toa shitacasnish ca Egipto bo tēquē, jasca ca tanahi na.

³⁰ Jatsi yaca Jericó ax tsi quiha chitimiyoiniquē Israél ca nohiria bo ri. Siete bari no tsi toa yacata panēhua ja tēamēcaniquē. Dios qui ja chitimiyoiniquē tsi poxoniquē toa panēhua ra.

³¹ Dios qui chitimiyoiniquē toa yacatá ca joni mētsaxēniria ca carayana ca Rahab yamabo ri. Toa barí tsi quiha Dios nicamixēniria cabo ya ja quēyohacayamaniquē, jia tsi toa jotamiscanaí ca Israél ca joni bo ja joihuani iqui na.

³² Jabi tobi ini quiha huēstima ca Dios qui chitiminish cabo ra. Narisqui xabaca rē jatiroha cabo yoati. Tobi quiha Gedeón, Barac, Sansón. Tobi quiha Jeffé, David, Samuel, Dios Chani yoanish cabo. Tihí cabo Dios qui chitimiyoiniquē. ³³ Dios qui chitimihí tsi quiha chamaxēni ca país ca nohiria bo bēboti mētsa ja icaniquē. Jia ini quiha toa ja acanina. Jatsi Diós jato shomahuaniquē rēquē jato ja yoani jascaria. Dios qui Daniel chitimini iqui tsi japēquētimaxēni toa cama bo ini quiha, pixēna. ³⁴ Chihí tsi quēyohaca-timaxēni huētsa bo ini quiha. Saipí tsi acacatimaxēni Dios Chani yoanish cabo ini quiha. Coshinariani quiha toa coshiyama ca nohiria bo ra. Raquēhaxma tsi ja nianacani quiha. Carayanaba soldado bo ja bēbocani quiha. ³⁵ Jasca, chitimiyoiniquē jato yoxa bo ri. Chitimicano tsi quiha jato bax jató-na bo bēsotēquēmahacanicuē.

Rēsoniquē huētsa bo tēnēmahacahax na. Ja paquēmahacacani ca oquē ini quiha ja rēsocanina Ibo bax na. Oquē ca bēsohai ca ó ja pasocani quiha, bēsotēquēhax na. ³⁶ Huētsa bo maihuahacanicuē. Huētsa bo rashahacanicuē. Huētsa bo nēxahacanicuē. Huētsa bo preso qui nanēhacanicuē. ³⁷ Huētsa bo namēhacanicuē maxaxá no. Rēsquēhatí tsi quiha huētsa bo yējēhacanicuē. Saipí tsi quiha huētsa bo namēhacanicuē. Xobo yama huētsa bo iniquē. Yohina bichi sahuētí tsi ja bohocanicuē. Parata yama ja icaniquē. Ja tēnē-tēnēcani quiha. Yosihacani quiha huētsa bo. ³⁸ Yoiria ja icani ca Dios cahēyamacanaibá quēscahuani quiha, jato oquē-oquēria jaca nori. Paxahi tsi xabaca, macabo, maiquini bo, tihí cabo qui racahi ja bocanicuē. ³⁹ Jabi Dios qui ja chitimicaquē tsi quiha jato qui Dios raniniquē. Jama, Diós jato bax acasni ca jahuē bo jari ja biyamacani quiha toatiyá no. ⁴⁰ Jabi oquē ca iti jato bax acatsi quiha. Jasca, noqui rēquē Diós jato shomahuacasyamani quiha. No shomahuahacabēquiyoxēti xo ra.

12

Jesucristo no banahuaxēti xo

¹ Jabi noqui tēamē jascaria tsi xo toa Dios qui chitimiyoinish cabo. No bēsocani ca tsayacani quiha ra. Ja tsi xo toa noqui quētiahai ca jahuē bo, naa noqui tsamicatsai ca jocha no niaxēti xo. Niaxo tsi jabanacanaibo jascaria tsi Dios yonoco no ariaxēti xo bēbocasqui na. No yosanayamano. ² Rēquē ca Jesu qui no tsayaxēti xo. Ja tsi xo toa noba Rēquēniniti Ibo-iboria. Noqui Tiisimati Ibo-iboria ca tsi xo naa ra. Jabi Dios qui ja chitimiyoini quiha jaa ri. Bērabiria toa cruzó tsi ja rēsohai ini quiha. Jama, bērabihaxma tsi cruz qui ja cani quiha, rēquē ca ranihuahai ca jahuē bo tsayahi na. Jaboqui Dios mēnēcayá tsi tsaho xo ra. Toa xo tsi yonahi quiha.

³ Jesu tēnēni ca shinacahuē. Anomaria ini quiha toa ja qui jochahuaxēni cabo caxahaina ra. Ja yosanayamani quiha. Jabi toca tsi shinapihi tsi yosanayamaxēqui mato ri. Toca tsi coshihuahacaxēqui mato iquia. ⁴ Jabi iriama tsi xo toa ma tēnē-tēnēhaina iquia. Jocha pasomaha nianapama tsi ¿namēhacahi ni mato pa? Iyamaqui mato ra. ⁵ Tonia mato qui Dios chanini ca ma shina-bēnoniquē iquia. Xocobo qui jahēpa chanihai jascaria tsi xo toa ja nēcánina.

“Mato yoi ca quēshpi tsi Ibobá mato copino tsi chahahuacana, noho baquē.

Mato ja raahano tsi yosanayamacana.

⁶ Jabi jatiroha cabo, naa jahuē-na bo tēquē jabihuahi quiha Ibo ra.

Jasca, jatiroha ca jahuē baquē bo, naa ja bichii cabo rashahi quiha ra”

ii quiha. ⁷ Jatsi yosanayamacana ma tēnēquē no. Jēnima tsi xo toa ma tēnēhaina iquia. Toca tsi mato oquēhuaxēhi quiha mato jahēpa Dios, jahuē baquē bo ma nori iqui na. Jabi yama tsi xo toa jahuē baquē yoi jabihuayamahai ca jahēpa ra. Jato baquē bo jabihuacani quiha jahēpa bo tēquē iquia. ⁸ Jabi toca pi Diós mato jabihuayamarohano tsi ¿jēnahuariahax jahuē baquē bo ma iquē ana? Yoma bo roha ma iquē aquē iquia. ⁹ Jabi tobi xo noba maí ca jahēpa bo. Noqui ja rashacano tsi ¿mēri tsi jato chahahuayamayamahi ni noa ra? Jatsi noba maí ca jahēpa bo chahahuacá tsi oquē tsi noba mana ca Jahēpa no chahahuayoxēti xo iquia, bēsobēsoxēna. ¹⁰ Jabi no shinahanox pari no tsi noba maí ca jahēpa bá noqui rashapaoniquē. Jato qui yoi ca pi no aquē tsi noqui ja copipaoni quiha. Jascaria tsi noqui copihi quiha noba mana ca Jahēpa ri noqui mēbicatsi na. Noqui jabihuahi quiha, jahuē mēstēxēniria ca jabi no

xatënano iquish na. ¹¹ Jabi tanapistiarohano tsi cohuë xo noa, no copihacaquë no. Noqui yoi tsi xo toa noqui ja rashacanaina. Jama, jaquirëquë mëstëxëniria ca jabi jayaxëqui noa ra. Oquë tsi bësoxëhi quiha toa jabihuahacahax cato iquia.

Dios yoba nicamis-haina

¹² Quiniacaxëcahuë. Mato ó ca chamayama ca rëquë bocasyamacanaibo chamahuacana. Mato ó ca mëmë-mëmëcanaibo coshihuacana. ¹³ Jatsi rëquë Dios quinia ó tsi bocahuë. Jasca, toa quinia rohahuacana chamayama ca chitimicanaibo bax na, ja paquëyamacano iquish na. Ja chamanacano ra.

¹⁴ Jasca, jatiroha ca joni bo ya jia tsi rabë nabëquiti ó quëëcana. Jasca, mëstëxëni ca jabi ó quëëcana. Jabi Ibo jisyamacaxëceni quiha toa mëstëhuahacahax ca jabi jayama cabo.

¹⁵ Jasca, mëbinacana, Dios shomahuahai ca quima tsohuëcaracá mato casomayamano. Jasca, quiniacaxëcahuë mato xërëquë tsi pahëria ca jascaria ca nohiria shinahayamano. Shinahaxo tsi mato chahahuacanaibo yosicaxëceni quiha pë jato sëmë no. Anoma quiha.

¹⁶ Quiniacaxëcahuë. Chotamixëniiria ca tsohuëcara ma manëyamano ra. Mai ca jahuë bo shinamixëniiria ca, naa Esaü ini jasca ca manëyamana. Huësti ca piti quëshpi tsi jahuë rëquëmë chama, naa jahuë jahëpa jahuë bo ibohuati chama ja inianiquë jahuë noma qui. Anoma ini quiha toa ja anina iquia. Mahitsa toa ibohuati chama ini ca ja quëscahuani quiha. ¹⁷ Jaquirëquë toa ibohuati chama jahari ja bicasniquë. Binoma ja ini quiha. Jatsi ara-arapama tsi jahuë jahëpa ja bënariani quiha shomahuahacati. Jahuë jahëpa shina rarinatimamaxëni ja ini quiha. Toca tsi jahuë xaba ja nianiquë pë.

¹⁸ Jatsi quiniacaxëcahuë. Chitimihai cató roha tsi Dios cahëpiqui noa ra. Mamëhacatimaxëni ca jisnoma ca Dios jahuë bo qui chitimiqui noa. Tocama ini quiha toa jariapari ca arati quinia jahuë bo. Moisés tiyá tsi quiha Maca Sinaí ca ririha ca chihi, jahuë chëquë, jahuë tsëmo, toá ca xotohai ca yoshini, tihi cabo noba naborëquëbá jisniquë jato bëró no. ¹⁹ Toá ca trompeta pacotsa, Dios joi-joiria, tihi cabo ja nicacanicuë jato pahoquí no. Nicaxo tsi Dios ja bënacani quiha pasiti. Raquëria toa joi ini quiha. ²⁰ Jasca, raquëria iniquë Dios yoba ri, naa "Acacaxëti xo toa tsohuëcara ca naa maca motsati cato. Acacaxëti xo motsahai ca chaxpa bo ri" i Dios ni quiha toatiyá no. ²¹ Raquëria ini quiha toa ja tsayacana ri. Ja tsi xo toa "Raquëhi tsi mëmë-mëmëquia rë" i Moisés ni quiha.

²² Jama, Dios iti-itiria, naa Maca Sion icanai ca qui basimati mëtsa xo mato ra. Noba bësohai ca Dios yaca-yacaria tsi xo naa ra. Mana ca Jerusalén quiha. Jasca, jahá ca ángel tirixëni cabo, ²³ iglesiá ca chahahuacanaibo yoi bo, naa mana ca quënëhacani ca janë jaya cabo, tihi cabo qui basimati mëtsa xo mato ra. Jasca, Dios, naa jatiroha ca nohiria bo copiti ibo-iboria qui basimati mëtsa xo mato ra. Jasca, mana ca mëstëhuahacanicish ca chahahuacanaibo shina bo qui basimati mëtsa xo mato ra. ²⁴ Jasca, tobi Jesu, naa noba xabahamati quinia paxa ca ototi ibo. Ja qui ri basimati mëtsa xo mato ra. Jabi toa arati quinia paxa ca chitahëhuahacani quiha jahuë ashimahai ca jimí no. Tëpas-hacanicish ca Abel jimí oquë quiha. Nohiria bo xabahamati mëtsa xo ra. Jabi tihi cabo qui basimati mëtsa xo mato jaboqui ra.

²⁵ Jatsi quiniacaxëcahuë. Mato qui Dios chanino tsi nicacana. Jabi Dios chani Moisés yamabá yoaquë tsi quiha nicayamaniquë toa nohiria bo rë. Ja iqui tsi Diós jato copiniquë. Ja paxayamacani quiha. Jatsi, çjënahuariyahax noqui chanihai ca mana ca Dios quima no paxana, ja quima casohi na? ²⁶ Moisés tiyá tsi quiha toa mai Dios jói yajohaniquë ra. Jaha bësopa. "Naa mai yajohatëquëxëquia. Jasca, toa barí tsi mai, naipá ca jahuë bo, tihi cabo tëquë yajohaxëquia ra" ii quiha Dios. Parayamahi quiha. ²⁷ Jatsi toa barí tsi jatiroha ca acacani ca jahuë bo yajohaxëqui Dios ra. Yajohaxo tsi jatiroha ca yoi ca mëbixëhi quiha. Jatsi chitëxëhi quiha toa yajohacatimaxëni ca jahuë bo roha, naa Ibobá yonahaina. ²⁸ Jabi yajohacatimaxëni tsi xo toa ja yonahaina ra. Jasca, noqui ri jahuë chama axëhi quiha Dios, no yonano noqui ri. Ja iqui tsi no rani-ranixëti xo. Jasca, jia tsi Dios qui no araxëti xo jahuë chama yoi cahëhi na. ²⁹ Quëyohai ca chihi jascaria tsi xo noba Dios ra.

13

Dios ranihuati quinia

¹ Mabë xatë bo noi-noicana. Noiti jënëyamacana ra. ² Jasca, mato bëroma ca xatë bo orihuacana mato qui ja shishocaquë no. Cahëxoma tsi quiha çángel bo noba naborëquëbá orihuyamayamani?

³ Jasca, presó ca xatë bo shinacana, naa jato bëta ma iquiria. Jasca, yosihacacanaibo mëbicana, jato bëta tënëquí ri.

⁴ Jabi ahui ya jobonati tsi xo jënima; huëtsa ya jobonahai ca tsi xo anoma ra. Jabi chotamixëniiria cabo copixëhi quiha Dios. Jasca, ahui niacanaibo, bënë niacanaibo, tihi cabo copixëhi quiha.

⁵ Parata ó quëëmisyamacana ra. Mato jahuë bo ya ranicana, “Mato jisbëriayamaxëquia” i Dios ni quëshpi na. Jasca, “Mato totoxëquia” i noqui ja ni quiha ra. ⁶ Ja tsi xo toa raquëhaxma tsi nëcaqui noa:

“Ea mëbi-mëbiriaxëhi quiha noho Ibo ra.

Jatsi raquëyamaxëquia.

¿Jënahuariaxo joni bá ëa yoshihuana ra?” iquüina.

⁷ Jasca, mato rëquëniniti ibo bo, naa Dios Chani mato tiismanish cabo shinacana. Dios bax ja acacani ca jahuë bo shinacana. Shinahax tsi jato jabi jia ca jascacana chitimihí na.

⁸ Jasca, rarinatimaxëni xo Jesucristo ra. Jatiroha ca bari jaharisi tsi xo, jaboqui, huëaquë, xëni huëtsá no. ⁹ Ja iqui tsi jamëri ca chaní tsi janyama mëpíhacayamacana, naa piti yoati na. Oquë tsi xo toa Dios noihai cató tsi chamahuahacahaina iquia. Noba piti yoi tsi xo toa ra. Jama, tobi xo toa piti yoba mahitsa ca banahuacanaibo. Toca ca yobá tsi mëbihacapistiyamariacaxëcane quiha iquia. ¹⁰ Jabi altar jaya xo noa, noqui Cristo banahuacanaibo ri, naa Jesu acacani ca crúz. Ja tsi xo toa noqui chamahuahaina, piti yoi ja nomari. ¹¹ Jabi toa jodioba quiniá tsi yohina tēpas-hi quiha arati ibo-iboria. Axo tsi toa iti-itiria roa ca qui jahuë jimí bohi quiha nohiria ba jocha quëshpi na. Jatsi yaca cacha ca nabiri xo tsi toa tēpas-hacanish ca yohina yora bo mëshahi quiha. ¹² Jascaria tsi yaca cacha xo Jesú tēnëniquë jaa ri, jahuë jimí tsi jato jocha quima nohiria bo bahuëxëna. ¹³ Jatsi noba mahitsa ca yoba bo, jabi bo, tihi cabo no jisbëriano Jesu qui caxëna. Caxo tsi ja bërabihai ca no xatënano noqui ri. ¹⁴ Jabi naa maí tsi yama tsi xo noba racati-racatiria ra. Noba mana ca iti-itiria ó quëëqui noa naa rëquë cato. ¹⁵ Jatsi Jesucristó tsi jia tsi Dios no ocahuano iquia, noba janá no. Dios qui no acái ca ofrenda quiha. Jasca, noba janá tsi Dios oquë nohiria huëtsa bo no cahëmatí xo. ¹⁶ Jasca, jia ca ati shina-bënoyamacana. Huëtsa bo mëbicana. Tihi cabo tsi xo toa Dios no ranihuahai ca ofrenda bo iquia. Tēpas-hacanish ca yohina bo ó quëëyamahi quiha.

¹⁷ Jasca, mato rëquëninicanaibo nicacana. Mato pi ja yobacano tsi nicacana. Jia tsi mato shina ó bësocani quiha ra. Jabi Dios qui jatiroha ca jahuë bo ja bërohuacaxëcanai ca iqui tsi anomaria tsi xo toa mato ó ja bësocanaina. Jatsi jato yoba pi ma banahuano tsi ranixo tsi jato yonoco acaxëcane quiha. Jama, jato yoba pi ma nicayamano tsi cohuëcaxëcane quiha. Tocapimano tsi ¿jënihuariaxo mato ja mëbicana ra?

¹⁸ No bax bëhoxcana. Jaboqui yama tsi xo toa noba shina ó ca jahuë bo noqui quësohaina iquia. Jatiroha cató tsi jia ca roha acasqui noa. ¹⁹ Jasca, Dios qui bëhoxcana, mëri tsi jahari mato qui ë jono.

Joihuahaina

²⁰ Jabi noba Jesucristo Diós bësotëquëmaniquë ra. Ja ini iqui tsi no noho Bësoti Ibo-iboria ja manëni quiha. Jasca, jahuë jimí tsi toa i-ipahai ca xabahamati quinia paxa ca chitahëhuahacani quiha. ²¹ Jatsi nohiria bo ranihuahai ca Diós mato shomahuano, jia tsi jahuë shina ma ano iquish na. Jahuë Jesucristó tsi noqui ja jabihuano ra ja qui jia ca iti. Jasca, Jesucristo ocahuahacano ra. Iquë. Amén.

²² Jabi tëtëcariama xo naa ë quënëhana, ëbë xatë bá. Jia tsi naa chani ma nicano ra. ²³ Jasca, preso quima Timoteo paquëmahacahi-taquë ra. Mëri pi ja jono tsi bëxëquia mato qui ë shishoquë no. ²⁴ Mato rëquëninicanaibo, toá ca chahuacanaibo, tihi cabo joihuaquia. Jasca, mato joihuahi quiha nëá ca Italia maí ca xatë bo ri. ²⁵ Diós mato tëquë shomahuano.

La Carta De Santiago

¹ Santiago tsi xo naa mato joihuahaina. Dios, Ibo Jesucristo, tih caba yonati ca ëa xo naa. Jabi nëama ca pacanamahacanish ca jodiobo, naa chahahuacanaibo qui naa carta raaquia.

Dios quima ca tiisi

² Ranicana, ëbë xatë bá, ma tanamahacaquë no. Huëstima tsi xo toa jamëri ca tanamahacahaina iquia. ³ Ma chitimihai ca tanamahacano tsi oquëna xëhi quiha mato tënëti chama iquia. ⁴ Mato tënëti chama ani-aniriano ra. Toca tsi jia xëni ca jabi-jabiria jayaxëqui mato. Toca tsi rohahuariahacaxëqui mato, Dios yonoco ati.

⁵ Tiisi pi naris-hi tsi Dios qui bëhoxcana. Jatiroha cabo qui tiisi axëqui Dios, huashiyamahai ca ja nori quëshpi na. Mato raahayamaxëhi quiha, ma bënaquë no. ⁶ Jama, bëhoxhi tsi ja qui chitimioicana, mato qui ja ati ca ó pasohi na. Jaha pasoyamahai ca tsi xo toa yoshini tsi nia-niahacahai ca ianë ca choca jascaria. ⁷⁻⁸ Toca ca joni tsi xo rabë ca shina jaya cato. Jahuë quinia cahëtimaxëni ca tsi xo naa pë. Ibo Dios quima jahuëcara biti ó pasoyamati xo toca ca joni iquia.

⁹ Jabi ranixëti xo toa noitiria ca chahahuahai cato, Dios bësojo ax ja oquëhuahacani quëshpi na. ¹⁰ ¿Jënahuariahax raca rico ca ranina, Dios bësojo ax tsi mahitsa ca ja nori ca ja jismahacani iqui na? Huinocaxëhi quiha rico cato, nihi joa jascaria. ¹¹ Matoroco bari no tsi anomaria tsi xo bari huao. Joa mëshahi quiha. Jatsi mai qui paquëhi quiha joa. Yama tsi xo. Jabi toca tsi quëyohacaxëhi quiha rico ca ri, yonocohi na.

¹² Shoma tsi xo toa tënëhai ca joni, ja tanamahacaquë no. Ja tanamahacaquë tsi toa joni oquëhuaxëhi quiha Dios. Premio, naa corona jasca ca bëboxëhi quiha. Noicanaibo bësomaxëhi quiha Dios, ja yoani jascaria. ¹³ Jabi jochati pi tanamahacahi tsi “Ea tanamahi quiha Dios rë” iyamacana. Yoi ca ati ninihacatimaxëni tsi xo Dios ra. Jascaria, nohiria tanamayamahi quiha jochati. ¹⁴ Jama, jochati tanamahacahi quiha nohiria, yoi ca ó ja quëëquë no. Toca tsi ninihacahi quiha yoi ca ati. Jatsi ja qui jianahi quiha toa yoi ca ja acaina rë. Ja tsi xo toa noqui jochamahaina. ¹⁵ Jatsi anih quiha toa yoi ca ja acatsaina rë. Jatsi jochamahi quiha rë. Anixo tsi namëxëhi quiha. Toca tsi Dios quima aquëquëhi quiha rë.

¹⁶ Ma parahacayamano, ë noihai ca xatë bá. ¹⁷ Mana quima ax johi quiha jatiroha ca noqui acacani ca jahuë jia cabo. Naa shoma bo noqui aqui Dios ra, naa naipá ca huishti bo, oxë, bari, tih cabo nëhohuanish cato. Rarinatimaxëni tsi xo Dios; jahuë jabi quiha. Bari, oxë, tih cabo tsi xo rarina-rarinahaina, baquish-huahaina. Jama xo Dios. Rarinayamahi quiha. Mëstë xo. ¹⁸ Jabi jahuë shinaná tsi jahuë xocobo Diós noqui manëmaniquë ra, jahuë jabija ca Chaní no. Toca tsi jahuë xocobo paxaria cabo manëqui noa, jahuë-na bo ixëna. Ja nëhohuani ca jahuë bo tëquë oquë xo noa, Dios qui no acacani iqui na.

Jabija ca chahahuacanaibo

¹⁹ E yoahai ca ma cahëno, ëbë xatë bá. Mëri tsi Dios Chani nicati xo jatiroha cabo iquia. Shinahaxma pari tsi chaniyamacana. Caxatapiyamacana. ²⁰ Caxapiquí tsi ¿jënahuariaxo raca Dios jabi jia ca ma jayana? ²¹ Japi jatiroha ca jabi yoi cato, jatiroha ca jocha, tih cabo niacana. Niaxo tsi Dios Chani ma bino, naa mato shina ó banahacanish cato. Ishimaxo tsi toa Chani ma biti xo. Mato shina xabahamati Chani tsi xo naa ra.

²² Dios Chani nicaxo tsi ja yoahai ca acahuë. Mamë paraqui mato pë, jahuë yoba ma ayamaquë no, nicaxo na. ²³ Mahitsa bëisiti tsayahai ca jascaria tsi xo toa toca ca nicahai cato. Jahuë bëmana tsayahi quiha. ²⁴ Tsayaxo tsi jahuë jaria yoi ca shina-bënotapipi quiha pë. ²⁵ Jama, rani-ranixëhi quiha toa Dios Chani tsayahai cato, naa jahuë yoba acai cato. Jocha quima paquëmahai ca tsi xo Dios Chani ra. Toa yoba no nicati xo. Nicaxo tsi no shina-bënoyamano.

²⁶ Jabi “Chahahuariaquia” i nohiria mitsa. Jama, yoi ca pi chaniquí tsi jamë parahi quiha. Mahitsa tsi xo ja chahahuahaina iquia. ²⁷ Jia pi chahahuahi tsi bënë imanish cabo, yoma bo, tih cabo ó bësoxëqui noa tia, ja biniacaquë no. Jia pi chahahuahi tsi quiniaxëqui noa, jochahuaxëni cabá noqui yoshihuayamano iquish na.

2

Oquë tsi rico cabo ó bësoyamacana

¹ Nohiria bo pi mëbiquí tsi jato oquëxhuayamacana, nohiria huëttsa oquë ja nori quëscahuacuí na. ¿Jënahuariahax raca ma tocana, Jesucristo, naa noba Ibo-iboria chahahuahi na. Anoma quiha. ² Jabi mato arati xobo qui rico ca jicomitsa. Oro ca mëquëraati,

sahuëti jiaría cato, tihí cabo sahuë johi quíha. Jasca, ja bêta noitiria ca joni jicomitsa jaa ri, naa raiti chëquë jaya cato. ³ Ja jicocaquë tsi sahuëtiria jaya ca ma otocasmitsa, oquë ja nori quëscahuquí na. Jaha tsi “Naa oquë ca tsahoti tsi tsahotsina” iqui mato pë. Jama, “Toá tsi tsahohuë ra. Napatá tsi tsahohuë” iqui mato rë noitiria ca qui. ⁴ Tocapíquí tsi ¿rabë ca maxo bo, naa huësti ca oquë cato, huësti ca iriama cato, ayamayamacanaí? ¿Anoma ni toca ca ma acatsaina? Anoma quíha.

⁵ Ea nicaparicahuë, ëbë xatë bá. ¿Noitiria cabo Diós biyamayamani, oquëhuaxëna? Dios qui copixëni tsi xo toa ja chahahuacanaina iquia. Diós jato biniquë ra. Ja otoihaí cató ca jahuë bo jato qui acatsi quíha ibohuati, “Tocaxëquia ëa noicanaibo bax na” i ja ni quëshpi na. ⁶ Jama, naa noitiria ca joni bêrabihuaqui mato pë. Mato nicaquia. ¿Tsohuë ni toa mato qui yosicanaibo ra? ¿Chama bo qui mato boyamayamacahi ni toa rico cabo? ¿Mato qui quësoyamayamacahi ni? ⁷ Jasca, jato tsi xo toa Cristo janë, naa ma banahuahai ca janë pasomaha chanicanaibo iquia.

⁸ Jaha bêsoapa. Quënëhacanish cabo ó ca yoba oquëria ca ma ati xo iquia. Toa yoba pi ma nicano tsi anomariaxëhi quíha ma acaina. Jabi “Mabë xatë bo noicana, mamë ma noihai jascaria” ii quíha toa yoba ra. ⁹ Jama, oquë tsi huësti ca nohiria pi otoiha tsi jochagui mato. Tocapimano tsi mato qui quësohi quíha Dios Chani. “Jocha tsi xo toa” ii quíha. ¹⁰ Tsayacahuë. Jatiroha ca Dios yoba pasomaha jochahi quíha toa Dios huësti roha ca yoba nicayamahai cato. ¹¹ ¿Jasca, yoba Ibo pasomaha jochayamayamahi ni? “Joni ayamahuë” inish ca tsi xo toa “Joni huëtsa ahui biyamahuë” inish ca jasca cato. Jabi joni huëtsa ahui ma biyamamitsa. Jama, joni pi aqúi tsi Dios pasomaha jari jochahi quíha. ¹² Jatsi quiniacaxëcahuë. Jia ca chanicana iquia. Jia ca acana, Dios yobá tsi ma copihacaxëhai quëshpi na. Jocha químa noqui paquëmahai ca yoba tsi xo naa. ¹³ Jabi ma noipiyamano tsi mato noiyamariaxëhi quíha Dios ri, nohiria bo ja copixëquë no. Jama, ma noipino tsi mato shinaxëhi quíha Dios. Dios copi qui raquëyamaxëqui mato ra.

Jabi jia ca jayahaina

¹⁴ Jatsi quiniacaxëcahuë. Jia ca pi ma ayamano tsi mahitsa tsi xo ma chahahuahaina iquia, ëbë xatë bá. Mahitsa tsi xo “Chahahuacia” i ma aina. ¿Jënahuariaxo raca Diós mato xabahamana, toca tsi ma chahahuacuë no? ¹⁵⁻¹⁶ Jabi noitiria ca xatë ma bêchamitsa, naa raiti yama cato, paxnahai cato. Toa nohiria pi ma mëbiyamano tsi ¿mahitsa ma ni mato chani, naa “Jia tsi catá. Mimë yohohuë. Mimë sëyahuë” i ja qui ma quë no? ¹⁷ Jascaria, mahitsa tsi xo Dios qui ma chitimihaina, nohiria ma mëbiyamaquë no. Toca ca chitimihai ca tsi xo bêsoyama, mahitsa quíha.

¹⁸ Jabi ¿jënixëhi ni maí ca nohiria bo toca ca chahahuahai ca tsayahax na. “Mia tsi xo toa chahahuarohaina pë. Ea ti tsi xo toa nohiria bo mëbihaina ra” iyamayamacaxëcachi ni? “Chahahuahai ca ë nori ca mato jismaxëquia, nohiria bo ë mëbihai cató no. ¿Mato tsa ni? ¿Jënahuariaxo raca chahahuahai ca ma nori ca ma jimana, nohiria bo mëbiyamapíquí na” icaxëcachi quíha. Jabi tocacaxëcachi quíha pë, mëbiyamahai ca chahahuahai ca yoati na ra. ¹⁹ “Huësti ca Dios yoi chahahuacuí noa ra” ¿ii ni mato sa? Jabi jënima tsi xo toa ma yoahaina. Raquëhi tsi tocacani quíha yoshi bo ri iquia, mahitsa ja yoacanaí ca nori. ²⁰ Jisa yoyoxëni ca cahëtimaxëni cabá. Mahitsa tsi xo toa Dios qui ma chitimihaina ra, jia ca ma ayamaquë no. Anoma quíha. ²¹ Noba naborëquëbo Abraham no tsayano ra. Altar ó tsi jahuë baquë Isaac ja janani quíha, acacati, naa Diós bënani jascaria. Jabi toca tsi Abraham mëstëhuahacani quíha, ja ani cató no. Dios qui jia ini quíha ja anina iquia. ²² ¿Tsayayamacanaí? Altar ó tsi jahuë baquë ati janapama tsi jia tsi Dios qui ja chitiminiquë. Toca tsi yonoconabëquiniquë ja chitimihaina, ja acaina, tihí cabo. Ja ani cató tsi jatihuahacani quíha Dios qui ja chitimihaina. ²³ Ja tsi xo toa “Dios qui Abraham chitiminiquë. Ja chitimihai ca iqui tsi mëstë ja tocacacanicuë” i Quënëhacanish cabo niquë. “Dios rabëti” ja quënëhacani quíha.

²⁴ Jisi. Ja acai cató tsi mëstë tocacacachi quíha nohiria, ja chitimihai ca roha ja nomari. ²⁵ ¿Japa Rahab yamabo, naa joni mëtsaxëneria cato? ¿Ja ani cató tsi mëstë ja tocacayamami? Dios qui jia ini quíha toa ja anina ra, naa Josué yamabá raani ca jotamiscanaibo ja jonëmanina. Jonëmaxo tsi quíha quíha huëtsa tsi jahari jato ja raanicuë, ja acacayamacano iquish na. ²⁶ Japi jia ca ma ayamano tsi bêsoyama ca mahitsa tsi xo toa ma chitimihaina iquia. Shina yama ca yora jaharisi tsi xo toca ca chitimihaina; chamayama.

3

Noba jana bo

¹ Ichariama ixëti xo mato ó ca tiisimacanaibo iquia, ëbë xatë bá, nohiria bo oquë tsi noqui rëquënicanaibo Diós copixëhai quëshpi na. ² Noba janá tsi jochagui noa rë, noqui tëquëta. Huëstima tsi xo toa noba jana jochahaina rë. Jahuë janá pi yoi ca yoayamahi tsi jochayamahai ca mëstëxëneria ca nohiria tsi xo toa iquia. Jahuë yora xatë bo tëquë chitiati

mëtsa xo, jochayamati. ³ Jabi caballo jana xara freno, naa rëboohati janaqui noa. Toca tsi jahuë yora rëboohabonaqui noa, naa no cacatsai ca quiniá no. ⁴ Jasca, barco ri. Pistiam tsi xo toa jahuë yora. Chamaxëni ca yoshiní tsi raahacahi quiha. Jama, chiboohati pistiá tsi rëboohaqui quiha ibo, ja cacatsai ca quiniá no. ⁵ Jasca, pistiaria tsi xo toa noba jana ri, chama jaya ca racana ra. ⁶ ¿Japa chihí jana? Anomaria ca xabaca ca chihí tsamiti mëtsa tsi xo toa chihí jana pistia iquia. Toca xo noba jana yoi ri. Anoma quiha. Noba jabi tēquē yoshihuati mëtsa xo ra. Noba yora xatē bo oquē tsi xo toa ja yoi ca acaina, tēnētiya quima jahuë chama ja bichi iqui na. ⁷ Jabi yohina raēhuati mëtsa xo joni bo. Jasca, isa bo, rono bo, sanino, tihi cabo raēhuati mëtsa ca xo. Ja raēhuahacayocani quiha. ⁸ Jama, yama tsi xo toa jahuë jana raēhuati mëtsa cato iquia. Yoixëni tsi xo toa noba jana ra. Pasimahacatimaxëni quiha. Pahëxëni ca rono jana jascaria tsi xo toa ja acaina. ⁹ Noba janá tsi Dios oquēhuaqui noa. Jasca, noba janá tsi noba xatē, naa Dios jariá tsi nēhohuahacanish ca ocahuáqui noa pē. ¹⁰ Jasca ca janá tsi yoi cato, jia cato, tihi cabo chaniqui noa pē. Anoma quiha. No tocamano, èbē xatē bá. ¹¹ ¿Paó tsi huahuabēquinahi ni jēnē jia, jēnē yoi cato? Iyamahi quiha. ¹² ¿Jēnahuariaxo raca dos ca bimi jamēri ca jihuí saihuana, èbē xatē bá? Jahuë noma bimi roha saihuahi quiha. Jasca, jihui bimi saihuatimaxëni tsi xo uva nishi ri. Jascaria, paó tsi huahuabēquinayamahi quiha jēnē jia cato, jēnē yoi cato ra. Japi noba janá tsi yoi ca chanihi tsi ¿jēnahuariahax jia tsi no chanina?

Jabija ca tiisi

¹³ ¿Toá tsi mato xērēquē ma ni tiisi-tiisiria cato? Jatsi jahuë jabi jia ca ja jismano, jia ca ja acai cató no. Jahuë tiisí tsi ishima tsi nohiria bo ja mēbixēti xo iquia. ¹⁴ Jama, caxahax pi mato xatē bo qui yosanahi tsi “Tiisi xo noa” iyamacana ra. “Oquē xo noa” iipiquí tsi jabija ca tiisi jayama xo mato ra. Quiahai ca tsi xo toa. ¹⁵ Dios quima joyamahi quiha toca ca tiisi ra. Nohiria ba tiisi roha xo toa. Mato noma jabi quima johi quiha. Yoshi tsi xo toca ca tiisi ibo iquia. ¹⁶ Anoma tsi xo mabē xatē bo qui yosanahaina. Jasca, anoma tsi xo mamē ma oquēhuahaina. Tocapimano tsi anomariaxëni quiha toa mato xērēquē ca iquinahaina, jatiroha ca yoi ca acai ri. ¹⁷ Jama, Dios mana ca tiisi tsi xo yoi yama. Jayapihi tsi iquinayamaxēqui mato. Ishima ixēqui mato. Toa tiisi pi jayaquí tsi Dios yoba nicaxēqui mato. Nohiria noixēqui mato. Huētsa bo mēbixēqui mato. Shina rarimahahi ca iyamaxēqui mato. Paraxoma tsi Dios Chani yoayoixēqui mato. ¹⁸ Jasca, jia tsi xo toa nohiria rabēnamacanaibo. Jato iqui tsi jia tsi racanabēquiti mëtsa xo nohiria bo ra. Jatsi oquē tsi xo toa nohiria jia ca acaina jabē xatē bo bax na.

4

Mai ca jabi ya rabēnahaina

¹ ¿Jēnihax tsi iquinabēquicanai rē? ¿Jēnixo tsi joi mēracanai rē? Mato noma jabi tahēhax tsi huēstima tsi xo toa jaha ma quēēhaina iquia. ² Binoma ca jahuë bo ó quēēqui mato pē. Jatsi jahuë ibo acasqui mato pē bixēna. Nohiria huētsa ba jahuë bo ó quēēmishëni xo mato. Biyamapiquí tsi joi mēratsaqui mato rē, bicasqui na. Jama, jaha ma quēēhai ca biyamaqui mato, ma bēhoxamahai iqui na. ³ Jasca, Dios ma nicano tsi mato qui ayamahi quiha, anoma ca ó ma quēēhai iqui na. Mato noma jabi quēshpi roha tsi bicasqui mato pē; mamē ranihuahacati roha nori. ⁴ Maí ca jabí-naxëni xo mato pē, naa joni huētsa ya jobonacatsai ca ahui jascaria. Maí ca jabí pi noihi tsi Dios pasomaha xo mato. Maí ca jahuë bo, maí ca jabí bo, tihi cabo pi noihi tsi ¿jēnahuariahax raca Dios rabēti bo imana? ⁵ Quiniacaxēcahuë. “Ranoxëni tsi xo toa no nohó ca bēsohai ca Espiritu Santo” ii quiha Quēnēhacanish cabo. Yoi ca pi ma ano tsi cahēhi quiha. ⁶ Jasca, yoi ca ó pi no quēēno tsi jahuë chamá tsi noqui mēbihi quiha Dios no jochayamano iquish na. “Jamē oquēhuaxëni cabo pasomaha xo Dios; jama, noitirica cabo mēbiti nori” ii quiha Quēnēhacanish cabo. ⁷ Jatsi Dios qui mamē mēacana. Yoshi pasomahacana. Tocapimano tsi mato quima jabaxëhi quiha. ⁸ Dios qui basimacana. Ja qui pi ma basimano tsi mato qui basimaxëhi quiha jaa ri. Mato jabi yoi ca bahuēcana, dos ca shina jaya cabá. Jia ca ó roha quēēcana. ⁹ Cohuēcana, yoi ca ma ani quēshpi na. Aracahuë. Huinicahuë. Jasca, aracanaibo manēxëti xo toa tsiricanaibo. Cohuēxëni cabo manēxëti xo toa ranicanaibo iquia. ¹⁰ Ibo Dios bēsojó tsi mahitsa ca ma manēno tsi mato oquēhuaxëhi quiha Dios. Mato mēbixëhi quiha.

Mabē xatē bo ocahuahaina

¹¹ Mabē xatē bo ocahuayamacana, èbē xatē bá. Jabi Dios yoba pasomaha chaniqui mato rē, mabē xatē bo ma ocahuáquē no. Dios yoba ocahuahi quiha jabē xatē ocahuahai cato iquia, “Noinacana” i jahuë yoba ai iqui na. “E qui yoi tsi xo toa yoba” iipiquí tsi Dios yoba ocahuáqui mato ra. Tocapiquí tsi nicayamaqui mato. Toca tsi “Dios yoba oquē xo noa” iqui mato pē. ¹² Huēsti ca roha tsi xo toa nohiria bo qui yoba anish cato ra. Jasca, huēsti ca roha tsi xo toa nohiria bo Copiti Ibo-iboria, naa noqui xabahamati mëtsa cato. Jahuēsti tsi xo

toa nohiria quëyoti mëtsa cato. Jatsi quiniacaxëcahuë. ¿Jënahuariaxo raca mabë xatë bo ma ocahuana?

Jaboqui – huëaquë – bari huëtsa

¹³ “Jaboqui, huëaquë ma ni, naa yaca qui caqui noa ra, yonocohi na” ¿ji ni mato pa? “Toa xo tsi huësti año raaxëqui noa parata bixëna” ¿icanai sa? Ea nicaparicahuë, tocacanaibá. ¹⁴ ¿Jënahuariaxo ma ashariti ca ma cahëna? Cohi jascaria xo noa ra. Jisiquihax tsi yamatapihi quiha. Toca xo no bësohai ri. ¹⁵ Jama, Ibo Dios qui pi jiano tsi “Tocaxëquia, nëcaxëquia, bësopihi na” i no ti xo. Jënima tsi xo toa no yoahaina. ¹⁶ Jama, mamë oquëhuaqui mato pë, “Nëca tsi axëquia ra” i ma quë no Dios shinahaxma. Toca ca chanihai ca tsi xo anoma iquia. ¹⁷ Jabi jia ca pi ati cahëhi tsi jochaqui mato ma ayamaquë no.

5

Noitixëhi quiha rico cabo

¹ Ea nicaparicahuë, mato rico ca nohiria bá. Aracahuë iquia. Huini-huinicahuë iquia. Tsëquëti basima tsi xo toa ma tënëhaina ra. Noitiria xo mato. ² Jaboqui mahitsanahi quiha mato parata. Mahitsa tsi xo toa mato sahuëti copixëni cabo, naa jotoró pini ca sahuëti jascaria. ³ Pohinahi quiha mato plata, mato oro ri. Toa pohí tsi jismahacaxëhi quiha mato huashicoxëni ca jabi iquia. Parata jascaria quëyohacaxëqui mato ra. Jasca, ma catiahai ca copixëni ca jahuë bo tahëhax tsi copihacaxëqui mato ra. Jaroha ca barí tsi anomariaxëhi quiha toa mato pasomaha catiaha ca copi iquia. ⁴ Mato yonati ba saldo bo chitiaqui mato pë. Mahitsa mato bimi bëro tësacani quiha ra. Jato joi nicacahuë. Mato qui quësocani quiha ra. Jabi jato joi nicahi quiha Ibo-iboria ca Dios ra. ⁵ Rani tsi huëstima ca año bo raaqui mato nëa mai xo na. Jaboqui narisyamaqui mato. Huëstima tsi xo toa mato ranihuati jahuë bo. Xoaxëni ca chanco jascaria xo mato. Mamë roha shinaqui mato pë. Jaha bësopa. Chanco jascaria tsi xoaqui mato, tëpasti bari quëshpi na. ⁶ Mato ti tsi xo toa shinajiaxëni ca acasanaibo. Mato ti tsi xo toa jato ati ibo bo iquia. Chamayamaca xo rë, mato jënëmoxëna.

Yosanayamahaina – Bëhoxhaina

⁷ Yosanayamacana, ëbë xatë bá. Basima tsi xo noba Ibo johaina iquia. Huai ibo tsayacahuë. Yosanayamaqui tsi tësatiya manahi quiha. Jasca, oi ó pasohi quiha banahax na. ⁸ Yosanayamacana. Chamacana, basima tsi Ibo johai ca nori quëshpi na. ⁹ Jasca, quësonabëqui yamacana, ëbë xatë bá, Diós mato copiyamano. Tsëquëti basima xo toa ja copihaina ra. ¹⁰ Jabi Dios Chani yonish caba jabi tsayacahuë. Tënëpama tsi ja yosanayamacani quiha. ¹¹ Ma shina-bënoyamano. Shomahuahacahax cabo tsi xo toa tënë-tënëhax cabo iqui noa. Jabi tënëniquë Job yamabo. Tënëhi tsi ja yosanayamani quiha. Jarohari tsi Diós toa joni shomahuaniquë. Tihi ca jahuë bo cahëqui mato iquia. Ja iqui tsi shinajiaxëni ca xo Dios iqui noa. Noiquí tsi Job yamabo ja shomahuariani quiha.

¹² Jasca, mahitsa tsi Dios janë iyamacana, ëbë xatë bá. Chanihai tsi “Dios bësojo xo tsi mia parayamaquia ra” iyamacana. Naipa, mai, jahuëcara ca huëtsa cato, tihi cabá tsi jurarayamacana chaniquí na. “Aquia” iquí tsi mato joi ma jatihuati xo. “Ayamaquia” iquí tsi mato joi ma jatihuati xo. Tocapihi tsi quësohacayamaxëqui mato.

¹³ ¿Tsohuë ni toa tënëhai cato? Dios qui ja bëhoxti xo. ¿Tsohuë ni toa ranihai cato? Ja quëquëno. Dios ja oquëhuano. ¹⁴ ¿Toá ma ni mato iquicanaibo? Tsohuëcara pi iquiyoino tsi yosibo ja bax quënacana, ja bax bëhoxti. Bëhoxquí tsi ja qui xëni japacana Ibobá janë no. ¹⁵ Ma chitimipino tsi jënimahuahacaxëhi quiha toa iquihai cato, naa ma bëhoxhai cato. Jasca, masahacaxëhi quiha toa ja ani ca jocha bo ri. ¹⁶ Jatsi mato jocha bërohuanacana. Bëhoxcana jënimahuahacati. Chamaxëni tsi xo toa mëstëxëni ca joni bëhoxhaina. ¹⁷ Jabi noqui jascaria Elías yamabo iniquë. Dios qui ja bëhoxrianiquë oi iyamano. Jatsi tres año y medio no tsi yama oi ini quiha. ¹⁸ Jatsi ja bëhoxtëquëniquë. Jatsi anomaria oi ini quiha. Saitëquëtsi bimi ni quiha.

¹⁹⁻²⁰ Jabija ca quima pi mato ó ca huësti ca casono tsi toa nohiria mëbiriaxëti xo toa jahuë jocha quima casomapihai cato. Jahuë yoi ca quinia bo quima pi jochahai ca bësomaquí tsi toa nohiria xabahamahi quiha. Tënëtiya qui cayamaxëhi quiha ra. Toca tsi masahacaxëhi quiha jahuë huëstima ca jocha.

Primera Carta Del Apostol San Pedro

¹ Naa chani quënëhai ca Pedro ca ëa xo naa. Ea Jesucristó biniquë jahuë Chani yoati ibo iti. Jasca, naa chani raaquia carayanaba mai ó ca chahahuacanaibo qui, naa Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia, tihi ca mai qui pacanamahacaniish cabo qui. ² Jabi jahuë shinaná tsi Díos mato biniquë ra. Bixo tsi mato ja mështëuaniquë Espíritu Santó no. Ja tocani quiha jahuë baquë Jesucristo ma nicano iquish na. Jasca, jahuë Baquë jimí tsi mato bahuëcatsi quiha. Ma shomahuahacano ra. Jia tsi ma rani-raniriano.

No xabahamahacahaina

³ Dios, naa noba Ibo Jesucristo Jahëpa qui “Gracias” i no ti xo ra. Anomaria tsi xo toa noqui ja noihaina. Noqui ja xabahamaniquë rësonish caba iti quima jahuë Jesucristo ja tëroni cató no. Ja iqui tsi mahitsa ma xo toa ja qui no chitimihaina. ⁴ Jasca, bësopama tsi noba copi jia ca ó pasoqui noa, ibohuaxëna. Quëyohacatimaxëni ca janacatimaxëni ca copiacopiria tsi xo naa. Naipá tsi xo ra. Jasca, toá tsi mato copi ó bësohi quiha Dios mato bax na. ⁵ Jasca, ja qui ma chitimihai cató tsi jia tsi mato otoi quiha Dios jatiroha ca barí no. Jatsi xaba rëso tsëquëno tsi mato bixëhi quiha. Toa barí tsi jisiquimahacaxëqui jatiroha ca no bax Díos rohahuahaina ra.

⁶ Ranitsicana no bax ja acai ca iqui na. Jaboqui pistia cohuë ma imitsa, chahahuayamacanaibá mato tënëmaquë no. ⁷ Jama, jënima tsi xo toa mato ja yosicanaina iquia. Toca tsi jismahacaxëhi quiha mato jia ca jabi yoi cato ra. Ja tsi xo toa jaboqui tanamahacahi quiha Dios qui ma chitimihaina, ma parayamahai ca jismahacano iquish na. Chihí tsi tanamahacahai ca oro jascaria tsi tanamahacahi quiha mato ri. Jaquirëquë mato oquëhuaxëhi quiha Dios ra. Jahuë baquë Jesucristo jono tsi jia tsi mato ocahuaxëhi quiha. Jasca, toa barí tsi mato qui chama axëhi quiha.

⁸ Jasca, anomaria tsi xo toa Jesucristo ma noihai ri, mato bëroma ja iquë ri. Tsayahaxma ri tsi ja qui chitimiriaku mato ra. Ja iqui tsi rani-raniqui mato. Yoanoma tsi xo toca ca no ranihaina iquia. ⁹ Jatsi ranihi tsi jahuë rëso ó pasoqui mato ra, naa ma xabahamahacaxëquë no. Jabi tocaqui mato ra, ja qui ma chitimihai iqui na.

¹⁰ Nicaparicana. Siri tsi quiha noba naborëquëbá, naa Dios Chani yoati ibo bá Quënëhacaniish cabo tsaya-tsyaniquë, noqui xabahamaxëhai ca xaba cahëcasquí na. Tsaya-tsayaxo tsi quiha toa xaba yoati tsi ja quënëcaniquë, cahëyoixoma. ¹¹ Jatsi, Cristó tënëxëhaina, jaquirëquë ja bësotëquëxëhaina, tihi cabo ja quënëcane quiha, jato shina qui Cristo shina chanini nori iqui na. Ja iqui tsi “¿Jënipixëhi ni naa sa?” i jaca ni quiha shinahi na. ¹² Tsayaxo tsi quiha mato bax ja cahëcane ca ja quënëcaniquë mato mëbixëna, jató-na nomari. Tihi ca tsi Díos jato jismani quiha quënëti. Jasca, jaboqui toa jasca ca jahuë bo mato yoahi quiha Dios Chani jia ca yoati ibo bo ri. Nai ax raahacaniish ca Espíritu Santó tsi mato qui ja chanicani quiha. Jabi naa jahuë bo cahëcane quiha ángel bo ri.

No quënahacana mështë ca jabi no jayano iquish na

¹³ Toa iqui tsi mato shina rohahuacana jia ca ati. Jaha bësocana. Mato shomahuaxëhi quiha Dios ra, jahuë baquë Jesucristo jisiquixëquë no. Toa ó ma pasoxëti xo ra. ¹⁴ Jasca, quiniacaxëcahuë. Dios cahënox pari tsi yoi ca jabi ma jayapaoniquë. Jama, jaboqui jabija ca cahëqui mato. Jaha tsi toa quinia siri qui jahari bësoyamacana. Dios ma nicaxëti xo, jaboqui jahuë xocobo ma nori iqui na. ¹⁵ Jabi mështë tsi xo Dios ra, naa mato quënanish cato. Jatsi jatiroha ca ma acai cató tsi mështë ca jabi jayacana mato ri. ¹⁶ Jasca, “Mështë icana, mështë ë nori quëshpi na” ii quiha Dios Quënëhacaniish cabo ó no.

¹⁷ Jatsi quiniacaxëcahuë. Nohiria bo copixëhi quiha Dios ra jahuë mështëxëni ca quiniá no. Copihacaxëcane quiha jatiroha ca ja acanai ca quëshpi na. Jatsi ja qui ma chahahuaxëti xo, naa maí tsi bësocuqí na. Jasca, ja qui ma raquëxëti xo, “Jahëpá” i ja qui ma quë no. ¹⁸ Shinaparicana. Anomaria ini quiha toa mato quëshpi tsi Díos copinina ra, naa mato ja xabahamaniquë no. Mato naborëquëbá jabimani ca mahitsa ca jabi bo quima mato ja paquëmani quiha. Paquëmaxo tsi yoinahai ca parata, oro, tihi cabo ja ayamani quiha mato copixëna. ¹⁹ Jama, oquëria ca Cristo jimí ja ani quiha. Rësopama tsi Dios qui acacaniish ca oveja ofrenda jascaria jahuë Cristo ini quiha, naa chëquëpistia yamaria inish ca oveja jascaria. Yama ini quiha jahuë jocha ra. ²⁰ Jabi mai nëhohuahuacanox pari no tsi Díos jahuë baquë Cristo bini quiha noqui ja shomahuano iquish na. Jaboqui jisiquihi quiha naa jahuë bo tëquë, xaba rëso no. ²¹ Ja iqui tsi Jesu bësotëquëmanish ca Dios qui chitimipiqui mato ra. Jaboqui Cristo oquëhuaniish ca Dios qui roha chitimiqui mato ra.

²² Tsayacahuë. Jabitihuahacaniquë mato jabi, jabija ca ma nicani iqui na. Ja iqui tsi mahitsa ma xo toa mabë xatë bo ma noihaina. Jaha tsi mato shinaná tsi noinacana paraxoma. ²³ Tsayacahuë. Jaboqui jabi paxa ca jaya xo mato ra, ma cotëquëni iqui na. Mato qui toa jabi paxa ca mato rësohai ca nabá ayamani quiha. Jama, ma jabitihuahacani quiha, Dios i-ipahoi ca Chaní no. ²⁴ Jabi tocahi quiha Quënëhacanish cabo ri:

“Jatiroha cabo tsi xo huasi jascaria.

Chonihi quiha.

Ririquihi quiha jahuë joa ri.

²⁵ Jama, Iboba Chani tsi xo toa i-ipahaina ra.”

Jabi naa Chani tsi xo toa mato qui yoahacanish ca Chani Jia cato ra.

2

¹ Dios Chani iqui tsi ma acai ca yoi ca niacana ra. Ma parayamano. Dos ca jabi bo jayamacana, naa huësti ca jia, huëtsa yoi, tihi ca bá tsi nohiria bo paraxëna. Anoma quiha. Jasca mato huëtsa jahuë bo ó quëëmisyamacana. Jasca, ranimisyamacana. Tihi cabo tsi xo anoma cato. ² Jama, Dios Chani ó quëëcana, naa cobëna ca baquë xoma ariacatsai jasca cato. Dios Chani tsi xo toa noqui shinahamayoihaina iquia. ³ Jabi toca tsi Diós mato shomahuayamayamani?

Noba maxax tsi xo Cristo

⁴ Ibo qui bëcahuë, naa noqui xabahamati Maxax icanai cato. “Mahitsa tsi xo toa Maxaxa” ii quiha nohiria bo rë tëtiahi na. Jama, naa Maxax Diós biniquë ra. Ja qui copixëniria xo. ⁵ Jabi maxax bo jascaria xo noqui chahahuacanaibo ri. Noqui ri bicatsi quiha Dios ra, naa maxax xobo acai ca joni jascaria. Oquë ca maxax bo bixo tsi huësti ca maxo-maxoria acatsi quiha Dios, naa xobo-xoboria acacahai jascaria. Noqui rohahuacatsi quiha jahuë arati ibo ba maxo iti. Toca tsi ja qui oquë-oguëria ca ofrenda bo aapixëqui noa, noba Jesucristó no. Ja iqui tsi jaboqui Dios qui basimapiqui noa ra. ⁶ Jabi toca ca noqui yoahi quiha Quënëhacanish cabo ra:

“Sion xo tsi oquë-oguëria ca Maxax janaquia jahuë papoto aquí na.

Copixëniria tsi xo naa Maxaxa ra.

Bërabipistiyamariaxëhi quiha naa Maxax qui chitimicanaibo” ii quiha.

⁷ Jabi naa Maxax icanai ca ó quëëriacani quiha chahahuacanaibo, jama, chahahuayamacanaibo qui mahitsa ja nori rë.

“Oquëria ca maxax ja iqui quiha naa yosibá niaha ca Maxaxa ra”

ii quiha Quënëhacanish cabo. ⁸ Jasca,

“Nohiria bá yoshihuahai ca Maxax tsi xo naa” ii quiha.

Ja yoshihuahacani quiha ra, Dios Chani ja nicacasyamacani iqui na. Jato shinari ja ini quiha.

⁹ Jama, Diós mato biniquë ra, oquëria ca nohiria bo iti, naa arati ibo ba maxo iti. Ma aquëquëmahacani quiha Dios mëstë ca nohiria bo iti. Jasca, ma aquëquëmahacani quiha Diós acai ca jiaría ca jahuë bo nohiria bo yoati. Jabi tsëmo quima mato tsëcanish ca Dios tsi xo naa ra. Huëa ó ca mato jananish ca ma oquëhuano. ¹⁰ Dios nohiria bo ma iyamapaoniquë; jama, jaboqui jahuë nohiria bo ma nori. Dios noihai ca ma cahëyamaoniquë, jama, jaboqui shomahuahacahax cabo ma nori.

Dios bax no yonocoxëti xo

¹¹ Mato yobaparicasquia, eëbë xatë bá. Naa maí tsi bësopama tsi carayanabo roha xo noa. Noba iti yoi ma xo ra. Ja iqui tsi mato shina pasomaha nianahai ca jocha quima basicana. Anoma quiha. ¹² Jasca, chahahuayamacanaibo ya racanabëquiqui tsi jabi jia ca jayacana. Jatsi mato pi ja ocahuacano tsi jato qui bëroriaxëhi quiha jia ca ma acana ra. Jasca, Cristo jono tsi ma acai ca quëshpi tsi Dios qui “Gracias” icaxëcani quiha jato ri ra toa barí no.

¹³ Jasca, Ibo iqui tsi gobierno yoba tëquë nicacana. Maí ca chama-chamaria ma nicaxëti xo. Jatiroha ca ó bësohi quiha. ¹⁴ Jasca, ja raahai ca prefecto bo ma nicaxëti xo. Ja raahacacaquë yoyocanaibo copiti, jia cabo mëbiti. ¹⁵ Jatsi jato yoba nicacana. Dios jaha quëëhai ca tsi xo toa. Tocapimano tsi pasicaxëcaqui. Mato ocahuapiyamaxëhi quiha toa yoyohai ca joni bo, jia ca roha ma acana ca quëshpi na. ¹⁶ Jabi huësti roha tsi xo toa mato yonati ibo yoi cato, maí ca chamabá-na ma nomari. Jama, tsëquëma xo mato, mato maí ca chama bá yoba chahahuayamati, yoyoti. Dios yonati yoi bo ma nori iqui tsi quiniacaxëcahuë jabi jia ca jayaxëna. ¹⁷ Jatiroha ca joni bo noicana. Mabë xatë bo noiyocana. Dios qui raquëcana. Maí ca chama-chamaria chahahuacana. Tihi ca tsi iquia yobahi na.

Chama bo qui nicahaina

¹⁸ Mato chama bo nicacana, yonati bá. Jabi bëro tsi xo toa mato chama bo chahahuahaina, shinajiaxëni cabo ja icaquë no. Jama, jato chahahuacana ra, yonamixxëni ria ja icaquë ri. ¹⁹ Mahitsa pi mato ja tënëmacano tsi mato shomahuaxëhi quiha Dios, jahuë shina ati ó ma quëëquë no. ²⁰ Jama, yoi pi ma ano tsi, çjënahuariaxo Diós mato shomahuana, mato ja tënëmacaquë no? ²¹ Tënëti Diós mato quënani quiha, mato bax Cristó tënëni iqui na. Anomaria ca quinia noqui ja ani quiha banahuati. Jatsi no tocaxëti xo noqui ri. ²² Jochapistiayamariajaniquë. Quiapistia-yamariajaniquë. ²³ Noba Ibo ja ranicaquë tsi quiha ja quëbiyamaniquë. Tënëqui tsi ja roamisyamaniquë. Jama, Jahëpa Dios qui ja chitimiyoiniquë, naa mëtëxëni ca Copiti Ibo-iboria cato. Tihi ca tsi ja ini quiha. ²⁴ Jasca, jamë xo tsi jahuë yorá tsi noba jocha ja boyoniquë cruzo xo na, jocha qui no rësono iquish na, mëtëxëni ca jabi no jayano iquish na. Ja tsacahacani cató tsi no jënimahuahacaniquë ra. ²⁵ Jabi bënëhai ca janyama ca bocanai ca oveja jascaria tsi ma i-ipaoniquë. Jama, jahari mato Obëso ca qui ma bëcaquë, naa mato shina Obësoti Ibo qui.

3

Ahui bo jatsi bënë bo

¹⁻² Jasca ca quiniá tsi jato bënë bo ahui bá nicaxëti xo ra. Tocapijacano tsi jato jabi jia ca tsayacaxëceni quiha jato bënë bo. Jasca, jato qui chanixoma tsi Ibo qui jato Dios Chani chahahuayamacanai ca bënë bo bëbocaxëceni quiha, tocaqui na. Jato qui jia ca jato ahui bá acanai ca tsayahax tsi ranicaxëcaqui. ³ Jasca, quiniacaxëcahuë, ahui bá, ma jianaquë no. Mato boo ma jiahuahaina, mato moyo bo, parata bo, raiti bo, tihi cabá tsi jianayamacana iquia. Sahuëti ca jahuë bo roha tsi xo naa. ⁴ Jama, jianahi tsi oquë tsi xo toa mato shina ma jiahuahaina. Oquë tsi xo toa ishima ca shina jiaxëni ca jabi jayahaina iquia. Toca ca jabi tsi xo toa Dios qui copixëni ria cato, ahui bá. ⁵ Toca tsi noba naborëquëbo yamabo jianapaoni quiha, naa Dios qui chitiminish ca yoxa bo. Toca tsi jianaxo tsi quiha jia tsi jato bënë bo ja nica-nicapaocaniquë. ⁶ Jabi toca tsi Sara yamabo i-ipaoni quiha. Jahuë bënë Abraham yamabo ja nica-nicani quiha. Nicahax “Noho ibobá” i ja qui ja paoni quiha, ja qui chanihi na. Jatsi jahuë chahitaxocobo yoi bo xo mato, jia ca pi ma ano tsi, Dios, mato bënë bo, tihi cabo qui ma raquëpiyamano. ⁷ Jasca, mato ri joni bá. Jia tsi mato ahui bo mëbicana, jato bëta racabëquinaqui na. Tsayacana. Çjoni bo jaharisihni ni jato coshi pa? Iyamahi quiha. Jama, mato bëta jaharisi tsi xo toa Dios quima ja bicanaina, naa Diós mato noihaia, mato ja bësomahaina. Jatsi jato mëbicana, ma bëhoxhai ca quëtiahacayamano iquish na.

Jia ca acanai iqui tsi ma tënëmitsa

⁸ Jarohari tsi jia tsi racanabëquicana. Mabë xatë bo noicana. Mamë shinamixxëni iyamacana. ⁹ Mato pasomaha pi tsohuëcaracá yoi ca ano tsi ja bëta i-ibëquiyamacana. Mato pi ja ranino tsi jahari ranimisyamacana. Jama, toca cabo ma mëbixëti xo iquia. Tihi ca tsi xo jia ca ati. Jia ca ati ma quënahacani quiha, mato yoi Diós shomahuaxëno iquish na. ¹⁰ Dios Chani shinaparicana:

“Quiniacaxëcahuë, bësoyoicatsai cabá.

Mato jana ó bësocana, yoi ca chaniyamaxëna.

Jasca, ma quiayamano.

¹¹ Yoi ca quima ma casoxëti xo jia ca axëna.

Mato huëtza bo ya rabënëti ó ma quëëxëti xo.

Tihi ca tsi axëti quiha toa huëtstima ca año bo bësocascanaibo.

¹² Jatsi quiniacaxëcahuë.

Mëtëxëni cabo ó bësohi quiha Ibo Dios.

Ja bëhoxcano tsi nicahi quiha ra.

Jasca, yoi ca acanaibo qui caxaxëni ria xo”.

Tihi tsi ii quiha Quënëhacanish cabo ra.

¹³ Çjënahuariaxo raca nohiria bá mato yoshihuana, jia ca ma acasquë no ra? ¹⁴ Jama, jia ca ma acai iqui tsi tënëpihi tsi ma ranixëti xo. Tënëti qui raquëyamacana. Jasca, shinahuëjënayamacana. ¹⁵ Tënëpiqui tsi Cristo chahahuacana, mato Ibo yoi ja nori iqui na. Jasca, “Çjënixo tsi Cristo chahahuahai sa?” i mato qui tsohuëcara pi no tsi iticatomano jia tsi jato quëbixëna. ¹⁶ Quëbiqui tsi ishima tsi quinia jia cató tsi quëbicana caxaxoma. Jasca, mato shina qui yoi ca iyamacana. Toca pi imano tsi bërabixëhi quiha nohiria bo, mato pasomaha ja chanicaquë no. Mahitsa ca chani ja nori ca jismahacaxëhi quiha ja yoacanaina ra. ¹⁷ Shinaparicana. Oquë tsi xo toa Cristo iqui tsi ma tënë-tënëhaina ra, Dios shina pi ja ino. Jama, yoi ca quëshpi tsi ma tënëpino tsi mato shina ri tsi xo. Anoma tsi xo toa ra. Oquë tsi xo toa jia ca quëshpi tsi ma tënëhaina iquia. ¹⁸ Nicaparicana. ÇTënëhai ca quima Cristo paxani pa? Iyamahi quiha. Jochacanaibo quëshpi tsi ja tënëni quiha, jochayama ja iquë ri. Huësti roha tsi ja nani quiha Dios qui mato boxëna. Ja acacaniquë. Jama, Espiritu Santó tsi ja

bësomahacatëquëniquë ra. ¹⁹ Jasca, Espiritu Santó tsi presó ca rësonish cabo qui ja cani quiha Dios Chani yoaxëna. ²⁰ Jabi Noé tiyá tsi quiha Dios Chani nicamixëneria ca rësonish cabo tsi xo toa ja canina. Siri tsi yosanaxoma tsi Diós jato mana-manani quiha mahitsa rë. Toatiyá tsi Noé noti chahitaxëni ca ani quiha. Ja aquë tsi ocho ca nohiria bo roha paxani quiha jënë quima. ²¹ Jatsi çjahüë noqui jabimahi ni toa jënë ra? Ashimati jënë jascaria xo iquia. Jatsi jaboqui toa jënë nacoqui noa xabahatiya qui jicoxëna. No acai ca yoi ca bahuëyamahi quiha toa jënë iquia. Jama, noba shinaná tsi Dios no parayamahi ca jismahi quiha. Jatsi noqui xabahamahi quiha Dios, jahuë Jesucristo bësotëquëni cató no. ²² Bësotëquëhax nai qui ja jiconiquë. Jaboqui tsi Dios mënëcayá xo. Toa xo tsi ángel bo tëquë, mana ca chama bo, tihí cabo yonahi quiha.

4

Tiisi noqui acacanina Dios bax yonocoti

¹ Shinaparicana. Anomaria Cristó tënëhai iniquë ra. Ja iqui tsi ja shinani jascaria tsi ma shinaxëti xo mato ri iquia. Jabi jocha chama quima paxaha nori quiha toa tënëhai cato ra. ² Tënëhax tsi mai ca jabi yoi bo ó quëëriayamahi quiha bësóhi na. Jama, Dios shina ó quëëxëhi quiha axëna. ³ Jabi chahahuanox pari tsi Dios cahëyamacanaiba quinia yoi bo ma ó quëëpaoniquë banahuaxëna. Bërabiria ca jahuë bo ma a-apaoniquë ra. Jasca, toatiyá tsi anomaria ini quiha toa jënë ma a-abëquinahaina. Ma pahëpaoni quiha. Jasca, mahitsa ca dios bo qui ma ara-arapaoniquë. Tihí tsi xo toa ma a-apaonina iquia. ⁴ Jatsi toa quinia yoi bo ma niahai iqui tsi ratëhi quiha nohiria bo, jato bëta ma bohoyamaquë no, yoyoxëna. Jatsi mato ranicani quiha pë. ⁵ Jama, huësti ca barí tsi Copiti Ibo-iboria bësójo xo tsi quëbixacëcani quiha, jatiroha ca ja acana ca quëshpi na. Bësocanaibo, jasca, rësonish cabo, tihí cabo copixëhi quiha ra. ⁶ Ja tsi xo toa rësonish cabo qui ri Dios Chani Jia ca yoahacanicuë, naa jocha quëshpi rësoyonish ca nohiria bo qui. Jatsi jato qui Dios Chani yoahacani quiha, Dios shina ja nicacanaí cató tsi ja xabahamahacacano iquish na jato ri.

⁷ Jatsi quiniacaxëcahuë. Basima tsi xo jahuë rëso. Ja iqui tsi jaha bësocana. Jia tsi shinacana jahuëcara anox pari. Tihí ca tsi ma ati xo oquë tsi bëhox-xëna. ⁸ Jasca, noinabëquiriacana. Oquëria ca jabi tsi xo naa. Noiyoiquí tsi jochahuaxëni cabo noipixëqui mato. ⁹ Jasca, jia tsi mabë xatë bo mato xobo qui jicomacana, yosanaxoma. ¹⁰ Jabi mato tëquë qui tiisi bo acacani quiha mabë xatë mëbiti. Diós mato shomahuani iqui tsi tocacana, naa otohai ca empleado jascaria. ¹¹ Jia tsi Dios quima ca chani yoaxëti xo toa chanipihai cato. Toa tiisi jaya quiha. Jia tsi nohiria bo mëbixëti xo toa mëbipihai cato, naa ja qui Diós acai ca chamá no. Ja tocacano ra, jatiroha ca quiniá tsi Dios oquëhuahacano iquish na, jahuë baquë Jesucristó no. Jabi ja qui oquë, chama, tihí cabo acacapaoxëti xo. Amén.

Ja tënëcanina Cristó-na bo jaca nori iqui na

¹² Ratëyamacana, ëbë xatë bá, tënëtiya ma nacoquë no. Tënëti ó no pasoyoxëti xo iquia. ¹³ Tënëpihi tsi rani-ranicana, Cristó jascaria tsi ma tënëpihai iqui na. Tocapimano tsi anomariaxëhi quiha ma rani-raninahaina Cristó oquë jisiquixëquë no. ¹⁴ Jahuë janë iqui pi nohiria bá mato ranino tsi shoma xo mato, oquëria ca Espiritu Santo mato ó nori iqui na. Mato ó tsi xo Dios Shina-shinaria ra. ¹⁵ Jasca, tobi xo toa jato jocha quëshpi bo tënëcanaibo ri. Tobi quiha ati Ibo bo, yomacanaibo, anoma ca acanaibo, yobamixëni cabo. Tihí ca quëshpi bo tsi ma tënëyamano ra. Ma tocamaxëti xo. ¹⁶ Jasca, Cristó-na bo ma nori iqui tsi tënëhi tsi bërabiayamacana. Toca pi tënëhi tsi Dios qui “Gracias” icana, “Dios baquë” ma quënëhacaha quëshpi na.

¹⁷ Nicaparicana. Tsëquëquë nohiria bo copiti chitahë xabaca ra. Jariapari copihacaxëhi quiha Dios nohiria yoi bo. Jabi noqui chahahuacanaibo pi Diós copino tsi çjënahuariahax Dios copi jahuë Chani chahahuayamacanaibo paxana? ¹⁸ Jasca, bëro yama pi mëstëxëni cabo xabahamahacano tsi çjënahuariahax raca toa jochahuaxëni cabo xabahamahacana? ¹⁹ Ja quëshpi tsi Dios, naa jatiroha ca Nëhohuati Ibo shinajixëni ca chahahuayoixëti xo toa Dios bax tënëcanaibo. Tënëpama tsi jia ca ja acaxëti xo.

5

Chahahuacanaibo qui acacani ca yoba

¹ Mato iglesiá ca yosibo pari yobacasquia, naa yosi ë nori cato. Cristó tënëni ca ë jisniquë ra. Jasca, jahuë oquë jisiquino tsi jahuë chama xatëmaxëquia ra. ² Jatsi nicaparicana. Jia tsi mato qui Diós ani ca xatë bo otocana, naa oveja obëso ca jascaria. Yosannahaxma tsi toa yonoco ati ó ma quëëti xo, ranihi na. Tocacana, Dios jaha quëëhai ca ja nori iqui na. Parata quëshpi roha tsi ayamacana; ma acatsai ca ja nori iqui na. ³ Otopama tsi mato qui acacanihax ca xatë bo yonamisyamacana. Jama, mato jabi jiaxëni ca jato jismacahuë banahuati. ⁴ Jatsi

Pastor-pastoria jono tsi chonitimaxëni ca oquëria ca chaha bixëqui mato ra, ma acai ca quëshpi na.

⁵ Jisa joni xocobá. Mato yosiba yoba nicacana. Ishimaria ca jabi ma sahuëti xo mato huëtsa mëbipixëna. Jabi,

“Jamë shinamixxëniria cabo pasomaha xo Dios ra.

Jama, shinajiaxëni cabo mëbihi quiha”

ii quiha Quënëhacanish cabo. ⁶ Jatsi Dios chama bësojé tsi mënicana. Tocapimano tsi mato oquëhuaxëhi quiha Dios, ja qui jia ca xabacá no. ⁷ Jasca, ja qui bocana, shina-huëjënahi na. Jatiroha ca yoacana iquia. Mato mëbicatsi quiha ra. ⁸ Jasca, rajinayamacana. Jaha bësocahuë. Cama jascaria tsi cohi quiha Satanás tsohuëcara picatsi na. ⁹ Mato ja acasno tsi jabayamacana. Ja pasomaha iquinapama tsi jia tsi Dios qui chitimicana. Jasca ca quiniá tsi mabë xatë bá tënëyoni quiha jato ri. Toa ma shina-bënyomano. ¹⁰ Jaboqui tanaroha pistia tsi xo toa ma tënëhaina iquia. Jaquirëquë mato jabitihuaxëhi quiha Dios, naa mato shomahuacatsai ca quënanish ca Dios. Jabi ma quënahacani quiha, jahuë i-ipaohai ca oquë, jahuë chama, tihí cabo xatënati jahuë Jesucristo yahax na. Jatsi jabitihuaxo mato chamahuaxëhi quiha. Mato mëbixëhi quiha. ¹¹ I-ipaohai ca chama jaya ca tsi xo naa ra. Amén.

Chani rëso

¹² Jabi chani pistia mato qui quënëquia, mato chamahuacasquí na. Paraxoma tsi Dios jabija ca quinia yoati quënëquia. Jabi mato mëbixëti xo Dios, ë quënëhai ca yoba jabija ca quima ma casoyamano iquish na. Jatsi naa yoba ó tsi niicana. Jasca, naa chani mato qui boxëhi quiha Silvano, naa ëbë xatë shinajiaxëni cato.

¹³ Jasca, mato joihuacatsi quiha toa Babiloniá ca chahahuacanaibo. Jabi Dios xocobo iti ja quënahacacani quiha jato ri, naa ma quënahacani jascaria. Jasca, mato joihuahi quiha ëbë baquë Marcos ri. ¹⁴ Jasca, jia tsi mato huëtsa joihuacana, jato noiquí na. Mato Cristó-na bo rani-ranino. Iquë.

Segunda Carta Del Apostol San Pedro

¹ Simón Pedro, Dios Chani yoatí raahacanish ca éa xo naa, naa Jesucristo yonati cato. Ea ti tsi xo toa naa carta raati ibo. Nobê xatê bo, naa noqui chahahuanish ca jasca cabo qui raahacahi quiha naa chani. Noba Dios, noba Xabahamati Ibo Jesucristo, tihî caba mêtê tsi ma xabahamahacaniquê mato ri. ² Mato ja shomahuacano. Noba Dios, noba Ibo Jesu, tihî cabo ma cahêhai cató tsi ma rani-raniriano.

Chahahuacanaibo jabi bo

³ Jahuê chamá tsi noqui jatiroha ca jahuê bo Diós aniquê mêtê ca jabi no jayano iquish na, jia tsi no bêsono iquish na. Ja tocani quiha noqui quênanish ca yoi ca no cahêyoino iquish na. Tsayacahuê. Jahuê oquê, jahuê mêtêxêni ca jabi, tihî cabo no bêta xatênacatsi quiha ra. ⁴ Tobi xo toa no bax ja acatsaina. Parayamahi quiha. Noqui jahuê jabi-jabiria acatsi quiha, no ani ca jocha quima no paxapino iquish na. Jabi noqui quêyocatsi quiha toa maí ca quinia bo rê. ⁵ Tihî tsi cahêqui mato ra. Ja iqui tsi jaboqui jia ca ma ati xo, ja qui chitimixo na. Jianaxo tsi Dios jahuê bo ma cahêyoixêti xo. ⁶ Cahêhax mato shina mêquiti ma jabixêti xo. Mêquihax tênêti ma jabixêti xo. Jabixo Dios jabi-jabiria ma sahuêxêti xo. ⁷ Sahuêxo mabê xatê bo ma mêbixêti xo. Mêbihax jato noiti ma jabixêti xo. ⁸ Tihî tsi xo toa ma jabixêti cato iquia. Toca ca jabi bo pi ma jabino tsi anomariaxêhi quiha ma acaina. Tihî tsi xo toa noba Ibo Jesucristó mato cahêmayoihaina. ⁹ Jama, bêco tsi xo toa naa jabi bo naris-hai ca nohiria. Jahuê quinia cahêyamayoihi quiha. Ja ani ca jocha masahacani ca shina-bênohi quiha rê.

¹⁰ Jatsi nicapariana, êbê xatêhá. Mato Diós quênaniquê ra, jahuê-na bo iti. Ja iqui tsi ari-ariacana toa ma nori ca jismaxêna. Tihî ca pi ahi tsi jocha qui paquêyamaxêqui mato iquia. ¹¹ Tocapihi tsi jia tsi noba Ibobá oto-otopaohai ca qui jicopixêqui mato. Jasca, jia tsi mato joihuaxêhi quiha noba Xabahamati Ibo Jesucristo, ma jicoquê no.

¹² Tihî ca ê quênêhai ca cahêyoiqui mato iquia. Jama, no bax Ibobá acatsai ca jahuê bo mato nicatêquêmaquia, ma shina-bênoyamano iquish na. ¹³ Bêsopama tsi noho yonoco tsi xo toa naa jahuê bo mato chahahuamahaina, ma shina-bênoyamano iquish na. ¹⁴ Tocaquia ra, tsêquêti basima ê rêsoxêhai ca nori iqui na. Tihî tsi noba Ibo Jesucristó éa yoani quiha. ¹⁵ Ja tsi xo toa quinia-quiniaquia jatiroha ca mato yoaxêna. Jabi ê rêsono tsi naa jahuê bo ma shina-bênoyamano ra.

Cristo oquê Pedró jisinna

¹⁶ Jia tsi noba Ibo Jesucristo chama, ja joxêhaina, tihî cabo mato no yoaniquê. Mahitsa ca chani ma xo toa mato no yoanina ra. Noba bêro yoi tsi Jesu chama no jisiniquê ra. ¹⁷ Maca cacha ax tsi ja oquêhuahacani quiha. Toa xo tsi ja qui chama Jahêpa Diós aniquê. Tihî ca tsi ja bax acacani quiha, naipá ca Dios joi ja qui chaniniquê no. Anomaria toa joi ini quiha, naa "Noho baquê yoi tsi xo naa. Ja qui rani-raniquia ra" i ja qui joi quê no. ¹⁸ Jabi toa chani, toa joi, tihî cabo no nicayoniquê ra, toa maca-macaria ó tsi ja bêta xo na.

¹⁹ Tihî cabo tsayaxo jabija ca Dios Chani yoati ibo bá quênêni ca nori ca cahêyoiqui noa. Ja parayamacani quiha. Ja iqui tsi ja quênêcani ca chahahuacana. Tsêmoria ca iti ca huahuahai ca lamparina jascaria xo toa ja quênêcanina. Ma chahahuapino tsi mato shina ó tsi huahuaxêhi quiha Huishti Bêroshini icanai cato. ²⁰ Jasca. Quênêhacanish cabo tsayapama tsi nomê xo tsi Dios Chani cahêtimaxêni xo noa. Yama tsi xo toa jamê xo bêrohuapihai cato iquia. ²¹ Jama, noqui mêbhi quiha Espíritu Santo, no cahêyoino iquish na. Jabi Dios bax joni bo chaniquê tsi quiha Espíritu Santó jato mêbiniquê. Toca tsi Dios Chani yoi ca ja yoacani quiha.

2

Mahitsa ca jabimacanaibo

Judas 4-13

¹ Quiniacaxêcahuê. Mato xêrêquê tsi xo huêsti huêsti ca quiaxêni ca maestro bo iquia, naa siri tsi Israël ca xêrêquê tsi Dios Chani yoahi mari quiaxêni cabo ini jascaria. Ishima tsi mahitsa ca chani, naa Dios pasomaha ca chani, yoacaxêcani quiha pê. Jato Copinish ca Ibo quima ja casocani quiha pê. Casoxo mêri jamê quêyocaxêcani quiha. ² Jama, jato Bêrabiria ca quinia banahuacaxêcani quiha huêstima cabo rê. Jatsi jato tahêhax tsi yoshihuahacaxêhi quiha Dios jabija ca quinia rê. ³ Parata ó quêémisxêniria ca nohiria ca xo. Ja quêshpi tsi mêri mato yobacacaxêcani quiha. Jama, jato copi jaboqui rohahuahi quiha Copiti Ibo-iboria. Siri tsi jato qui Dios quêsóni quiha. Joti basima xo jato copi ra.

⁴ Quiniacaxëcahuë. Dios copi quima paxayamaniquë toa jochanish ca ángel bo. Tënëtiya qui jato Diós nianiquë. Baquish nëpax tsi jato ja janani quiha nëxaxo na. Toa xo tsi Dios copiti bari-bariria mana-manacani quiha. ⁵ Jasca, Noetiya ca nohiria bo ri. Dios copi quima ja paxayamaniquë jochahax na. Diós jato copiniquë ra, jënë चाहितaxëni ja raani cató no. Noé roha, naa mështë ca chani yoanish cato, jahuë siete cabo, tihí cabo roha xabahamahacani quiha toatiya no. ⁶ Jasca, yaca Sodoma, yaca Gomorra, tihí cabo ri Diós quëyoniquë chihí no. Mishpo ja manëyocani quiha. Toca tsi Diós jato copiniquë, ixëhai ca nohiria bá jahuë copi-copiria cahëyoino iquish na. ⁷ Jama, copinox pari tsi Lot yamabo, naa shinajiaxëni ca joni Diós tsëcaniquë. Jabi toá ca jochahuaxënia ca nohiria bo qui Lot yosanani quiha. ⁸ Jatiroha ca bari jato naxërëquë tsi toa shinajiaxëni ca joni raca-racapaoniquë. Anomaria ini quiha toa ja tsayanina ja nicanina iquia. Tsayahax ja cohuënariani quiha. ⁹ Jatsi ¿tsayacana? Jahuë xocobo yoi cabo tsëcati cahëqui Dios ra, jochahuaxëni cabo ja copixëquë no. Jasca, jahuë copiti bari quima paxayamaxëhi quiha maí ca yoixëni cabo ra, toa bari quëshpi tsi jato Diós janahai iqui na.

¹⁰ Toa barí tsi anomariaxëhi quiha chotamixënia caba copi ra. Jasca, anomariaxëhi quiha toa Dios yoba niacanaiba copi ri, naa mahitsa ca maestro ba copi. Jamë shnamixënia ca nohiria bo tsi xo naa maestro bo iquia. Raquëxoma tsi iglesiá ca yosibo ocahuacaqui pë. ¹¹ Jisna. Toca tsi iyamacani quiha toa Dios bësojó ca jato quëria ca ángel bo ri. Ja pasicani quiha. Jama, anomaria tsi xo toa maestro ba jabi ra. ¹² Cahëxoma tsi nohiria bo ocahuacani quiha pë. Caxaxënia ca acacati ca yohina jascaria ca xo ra. Jama, yohina bo jascaria tsi quëyohacacaxëcane quiha jato ri iquia. ¹³ Tsayacahuë. Anomaria tsi xo toa chahahuacanaibo ja tënëmanina ra. Ja quëshpi tsi copihacacaxëcane quiha. Jasca, jato qui jia tsi xo barihani boho-bohocanaina. Mato bëta yoyocascani quiha pë. Anoma quiha. Bërabiria tsi xo toa ja acanaina iquia. ¹⁴ Yoxa bo tsayamixënia ca xo. Jochati jënëtimaxëni ca xo. Shinahama ca cahëyoyama ca xatë bo paracani quiha pë. Jasca, parata ó quëëmishënia ca xo. Tihí tsi xo toa jato jabi quiha. Jabi toca ca nohiria bo copixëhi quiha Dios ra. ¹⁵ Dios quinia jia ca ja jisbayacanicuë. Jisbaya tsi ja bëno-bënocanicuë. Jishopë. Yobati ibo Balaam yamabo, naa Beor yamaba baquë quinia jasca ca ja banahuacani quiha jato ri rë. Jabi parata ó quëëmishënia ca toa Balaam yamabo ini quiha. Parata quëshpi tsi yoi ca ja ani quiha pë. ¹⁶ Jatsi jahuë jocha bërohuahacanicuë. Ja yoyohai ca jahuë burro yoi bërohuani quiha, joni jói tsi Balaam yamabo qui chanicuë na. Jahuë ibo toa burró raahani quiha. Ja iqui tsi ja rëtsayamani quiha.

¹⁷ Nicapricana. Mato xërëquë ca maestro bo tsi xo jënë yama ca pao jascaria iquia. Yoshini raahai ca tsëmo jascaria tsi raahacacani quiha. Jato bax tsëmoria ca iti-itiria shomahuahi quiha Dios ra, jato copixëna. ¹⁸ Chanijacano tsi mahitsa tsi xo toa jato chani. Jasca, yoyocanaibo quima paxabëna ca chahahuacanaibo paracani quiha pë. Parahax “Jënima tsi xo toa jaha noba noma jabi quëëhaina” i jato qui cani quiha pë. ¹⁹ “Tsëquë ixëqui mato, jahuëcara ó ma quëëhai ca axëna” i jato qui cani quiha pë, jocha yonati bo jaca nori. Jabi yonati tsi xo toa jahuë jochá tsi yonahacahai cato ra. ²⁰ Jabi noitiria tsi xo toa jahari jochahuaxënia ca quinia toa bacahai cato rë, naa noba Xabahamati Iboha quinia jabinish cato. Tanaroha pistia tsi toa quinia yoixëni ca quima paxahi quiha. Jama, jahuë noma jabi qui pi ja bacano tsi oquë-ocuëriaxëhi quiha toa ja yoyoxëhaina iquia. ²¹ Jabi anomia tsi xo toa Dios mështëxëni ca yoba quima casohaina ra, toa yoba bo jabihax na. Oquë tsi naa nohiria iquë aquë ra toa yoba cahëyamayoi-rohapihi na. ²² Jabi, “Janahax jahari cahí quiha inaca, ja janaha ca pixëna. Jasca chanco ri. Jahuë ashití tsi robihí quiha ashihax na” tihí ca tsi ii quia noba yosiba yoba. Jabi jascaria tsi xo toa ja acanaina rë.

3

Ibo Jesu johai ca bari

¹ Jisa ëbë xatë bá. Noho segundo ca carta tsi xo naa mato qui ë raahaina. Tihí ca chani tsi mato mëbicasquia. Jabija ca nori ca jahuë bo mato shinamacasquia ra. ² Siri tsi Dios Chani yoanish cabá yoani ca chani ma shina-bënoyamano iquia. Jasca, Iboha rabëti bá mato yoahai ca ma shina-bënoyamano. Jabi toa yoba jato qui noba Xabahamati Ibobá ani quiha yoahacati.

³ Jariapari ca yoba tsi xo naa: Xaba rësó tsi bëcaxëcane quiha mato osacanaibo, naa jato noma jabi noixëni cabo. ⁴ Johax, “‘Joxëquia’ ¿i Jesu yamayamani? ¿Japa? ¿Jahuënia ni sa?” i mato qui caxëcane quiha. Jasca, “Maihuahaca-niquë noba naborëquëbo. Jari yama ra. Noba mai nëhohuahacanitiyá rohari tsi jaharisi tsi xo” icaxëcane quiha pë. ⁵ Mëri tsi Diós ani ca jahuë bo shina-bënocane quiha toca ca nohiria bo. ¿Jahuë Chaní tsi noba mai Diós nëhohuayamayamani? Jënë tsi naa mai ja ani quiha. ⁶ Jasca, jënë tsi naa maí ca nohiria bo ja quëyoniquë, jënë चाहितaxëni ca ja raanicuë no. Tihí cabo tsi shina-bënocane quiha

naa maestro bo pë. ⁷ Jama, chanihtëquëxëqui Dios ra. Toa jasca ca Chaní tsi quëyohacaxëhi quiha noba mai, naipa ri. Jaboqui tsi janahacacani quiha copihacaxëti. Jatsi toa copiti barí tsëquëno tsi copihacaxëhi quiha Dios cahëyamacanaibo ra. Anomariaxëhi quiha jato copi iquia.

⁸ Jasca, tobi xo toa huësti ca yoba ma shina-bënoyamaxëti cato, ëbë xatë bá. Huësti bari tsi xo toa Dios qui mil año bo jascaria. Jasca, mil año bo tsi xo huësti ca bari jaharisi ja qui. ⁹ Ja iqui tsi naamayamahi quiha noba Ibo, ja yoani ca jatihuaxëna. Jasca, nohiria quëyocasyama xo Dios ra. Jama, jato jocha quima nohiria bo casoyohai ca ó quëëhi quiha. Ja tsi xo toa ja bama-bamahaina iquia.

¹⁰ Jama, quiniacaxëcahuë. Tsëquëxëhi quiha Ibo johai ca bari ra. Yomaxëni ca jascaria ixëhi quiha toa ja johaina. Toa barí tsi pacots-pacotsariá tsi yamatapixëhi quiha naipá ca huishti bo. Chihí tsi quëyohacacaxëceni quiha. Jasca, noba mai, maí ca jahuë bo ri. Mëshoyocaxëceni quiha.

¹¹ Jabi toca tsi quëyohacaxëhi quiha jatiroha cato. Ja iqui tsi çjari yoyocascanaí pa? Mëstëxëniria ca jabi ma jayaxëti xo bësoquí na ra. ¹² Jasca, toa Dios copiti bari ó ma pasoxëti xo. Manapama tsi ma aria-ariaxëti xo ra, mëri tsi toa bari Diós raano iquish na. Toa barí tsi chihí tsi quëyohacaxëhi quiha naipá ca jahuë bo tëquë. Anomariaxëhi quiha toa huao. Jahuë huao tsi payoxëhi quiha metal jahuë bo tëquë, jënë manëhi na. ¹³ Jama, noqui ri tsi xo toa nai paxa, mai paxa, tihí cabo ó pasocanaina, naa noqui ja yoani cato. Jahá tsi yamaxëhi quiha yoi cato ra.

¹⁴ Jatsi jisa, ëbë xatë bá. Toa bari manapama tsi jocha yama ca jabi ó ma quëxëti xo. Quësohacatimaxëni cabo imati xo. Jasca, jatiroha cabo ya jia tsi ma racanabëquino. Toca tsi ma iti xo ra, ja joquë no. ¹⁵ Jatsi shinaparicana. Mëri pi Ibo joyamano tsi jari xaba jayaxëqui nohiria bo ra, xabahamahacati. Jënima tsi xo toa. Jabi toca tsi mato qui nobë xatë Pabló quënëniquë jaa ri, Diós ja qui ani ca tiisi no. ¹⁶ Jaharisi tsi xo toa ja quënënina, tihí ca jahuë bo yoati ja chaniquë no. Jama, tobi xo toa huësti huësti ca bëronoma ca chani ja quënënina, tihí ca jahuë bo yoati ja chaniquë no. Toa chani jomihí quiha toa cahëtimaxëniiria ca nohiria bo rë, naa Dios Chani huëtsa bo ja jomicanai jascaria. Ja acanaí ca quëshpi tsi quëyohacacaxëceni quiha iquia.

¹⁷ Jatsi quiniacaxëcahuë, ëbë xatë bá, jato mahitsa ca chaní tsi ma parahacayamano iquish na. Jaboqui jabija ca cahëqui mato iquia. Jama, toa yoyoxëni ca joni bo pi qui ma nicano tsi jaxcamëmaxëhi quiha mato shinana iquia. Jaquirëquë jabija ca cahëtimaxëniiria cabo ixëqui mato tia. ¹⁸ Jama, Dios quinia ó tsi ma shinahati xo. Ma shinahano tsi oquëxëhi quiha ma noihaina, noba Xabahamati Ibo Jesucristo ma cahëhai ri. Ja tsi xo toa no oquëhuapaoxëti cato. Jaboqui mai xo na, jasca, huëaquë mana xo na, tihí cato xo tsi noba Ibo oquëhuaxëqui no ra. Iquë. Amén.

Primera Carta Del Apostol San Juan

¹ Jesucristo, naa Chani nori ca yoati tsi quënëquia. Noqui bësomati Ibo-iboria tsi xo naa ra. Rëquë rohari tsi ja i-ipaoni quiha. Jahuë chani ë nicaniquë ra, no bëtajaniquë no. Noho bëro yoi tsi ë jisniquë ra. Jasca, ë motsaniquë ra, noho mëquënë no. ² Jabi naa Bësomati Ibo-iboria jisiquiquë tsi ë tsaya-tsayaniquë. Quënëquí tsi mato parayamaquia. Noqui Bësomati Ibo-iboria tsi xo naa iquia ra. Jariapari tsi Jahëpa Dios ya ja i-ipaoniquë. Jatsi Díos jahuë Baquë noqui jismaniquë. ³ Jabi noba Jahëpa Dios, jahuë Baquë Jesucristo, tihí cabo ya rabënaqui noa. Ja tsi xo toa ë jisnina, jahuë chani ë nicanina, tihí ca jahuë bo mato yoacasquia, no bëta ma rabënano iquish na mato ri. ⁴ Jatsi naa chani mato qui raaquia, no bëta ma rani-raniyoino iquish na mato ri.

Huëa xo Dios

⁵ Ja yoani ca chani ë nicaniquë. E nicani ca roha mato qui ë yoahai ca tsi xo naa: “Huëa xo Dios: tsëmo yama xo” i ja ni quiha. ⁶ Jatsi quiniacaxëcahuë. “Jahuë Baquë ya rabënaqui noa” iipihí tsi quiaqui noa pë, jari tsëmo ó pi bësohi na. Anoma quiha. ⁷ Jama, huëa ó pi bësohi tsi, naa huëa ó tsi ja iquiria tsi, nobë xatë bo ya rabënaqui noa iquia. Jasca, jahuë Baquë jimí tsi bahuëhacaxëqui noa. Noba jocha tëquë masahi quiha.

⁸ “Jochayamahai ca ëa xo naa” iipiquí tsi nomë paraqui noa pë. Jabija ca basi xo naa. ⁹ Jama, noba jocha pi no bërohuano tsi toa jocha shina-bënoxëhi quiha Dios, jahuë chani jatihuahai ca ja nori ca quëshpi na. No ani ca yoi ca tëquë bahuëxëhi quiha. ¹⁰ Jama, “Jochayamahai ca ëa xo naa ra” iipiquí tsi Dios quiahuaqui noa pë. Noba shina ó ma xo jahuë Chani ra.

2

Noqui mëbihai ca abogado

¹ Naa cartá ca chani mato qui raaquia, jochayamamano iquish na, ëbë xatë bá. ² Jama, tsohuëcara pi jochano tsi tobi noqui mëbiti ibo ra, naa noba abogado yoi cato. Jahëpa Dios qui no bax chanihai ca tsi xo Jesucristo, naa mëstëxëni cato. Ja tsi xo toa noba tëpas-hacaniish ca ofrenda noba jocha masati. Noba jocha yoi bo, jatsi jatiroha ca maí ca nohiria jocha, tihí cabo bax ja acacani quiha.

³ Dios yoba pi nicaquí tsi Dios cahëyoiqui noa iquia. ⁴ Jabi tobi xo toa “Dios cahëyoiquia” iquii cabo. Tsayacahuë. Jahuë yoba pi nicayamaahi tsi quiaqui toa ra. Jabija ca basi xo toa rë. ⁵ Jama, Dios yoba pi no nicano tsi no nohó tsi oquënëhi quiha ja noihaina. Toca tsi Díos-na bo no nori ca cahëyoiqui noa. ⁶ Jatsi mëstë bësoxëti xo toa “Dios ó ca ëa xo naa” iquii cato. Jesu jascariaxëti quiha.

Dios yoba paxa cato

⁷ Yoba paxa ma xo naa mato qui ë quënëhaina iquia, ëbë xatë bá. Yoba siri tsi xo. Naa yoba ma jayapaoni quiha rëquë no. Jabi naa yoba siri ca tsi xo toa jaboqui ma nicahai ca chani jasca cato. ⁸ Jama, paxa ca jisiria ca naa mato qui ë quënëhai ca imitsa, siri ca ja nori. Tsayacahuë. Naa yoba Jesú nicani quiha. Jasca, noiquí tsi naa yoba aqúi mato ri ra. Toca xo ra, jaboqui huëa yoi ca huahuahai iqui na. Ja iqui tsi huinocahi quiha jocha tsëmo.

⁹ Jari tsëmo ó tsi xo toa jabë xatë qui caxahai cato. Mahitsa tsi xo toa “Huëa ó tsi bësouquia” i ja aina iquia. ¹⁰ Jama, jahuë xatë noihi ca tsi xo toa huëa ó bësohai ca yoi cato. Jasca, yama tsi xo toa yoi ca ja acaina, naa jahuë xatë jochamati cato. ¹¹ Jama, tsëmo ó tsi bësohi quiha toa jahuë xatë qui caxahai cato. Jahuë quinia cahëyamahai ca tsi xo toa pë. Tsëmo iqui tsi bëco xo ra.

¹² Mato qui quënëquia, noho xocobá, Jesucristo tahëhax mato jocha masahacani iqui na. ¹³ Mato qui quënëquia, jahëpa bá, jariapari tiya rohari cahëcanaibo ma nori iqui na. Jasca, mato qui quënëquia, joni xocobá, Yoshi-yoshiria ma bëboni iqui na. Toca tsi mato qui quënëquia.

¹⁴ Mato qui quënëquia, xocobá, Jahëpa Dios ma cahëyoihai iqui na. Jasca, mato qui quënëquia, jahëpa bá, rëquë ó i-ipaonish ca ma cahëyoihai iqui na. Jasca, mato qui quënëquia, joni xocobá, coshi ma nori iqui na. Mato ó bësohi quiha Dios Chani iquia. Jasca, Yoshi-yoshiria ma bëboniquë.

Maí ca jabi bo no noiyamahaina

¹⁵ Maí ca jabi bo, maí ca jahuëmishni bo, tihí cabo tsi noiyamatsacana. Tihí cabo pi noiquí tsi noba Jahëpa Dios noiyamaqui mato ra. ¹⁶ Jabi maí ca jabi tsi xo naa: Yoxa mëtsahaina,

joni mētsahaina, noba bēro qui jia ca biriacatsaina, jamē shinamisxēni iquina. Dios quima joyamahi quiha naa jabi bo, maí ca nohiria bo quima ca jaca nori. ¹⁷ Huinocahi quiha maí ca jahuē bo. Huinocahi quiha nohiria bo jaha quēēhaina. Jama, bēso-bēsopaoxēhi quiha toa jaha Dios quēēhai ca acái cato.

Cristo pasomaha cato

¹⁸ Quiniacaxēcahuē, èbē xatē bá. Basima tsi xo xaba rēso iquia. Cristo pasomaha cabo joxēhai ca ma yoahacani quiha. Tsayacahuē. Jaboqui jisiquihi quiha huēstima ca Cristo pasomaha ca nohiria rē. Ja iqui tsi basima tsi xo jahuē rēso iqui noa ra. ¹⁹ Noba maxo ó ma xo naa nohiria bo. Ja tsi xo toa noqui ja jisbayacanina iquia. Noba maxo ó pi iirohahi tsi no bēta ja chitēquē acaniquē. Jama, ja boyocani quiha. Ja iqui tsi noqui bēroria tsi xo toa noba maxo ó ja iyamacanaina.

²⁰ Toca ma xo mato ra. Espiritu Santó tsi ma ashimahacanicuē. Jabija ca Chani cahēyoiqui mato tēquē iquia. ²¹ Toa jabija ca Chani mato cahēmacasyama xo ēa, quēnēquí na, jabija cato, janyama cato, tihi cabo cahēyoihai ca ma nori quēshpi na. Jato pasomaha mato yobacasquia.

²² ¿Tsohuē ni toa oquēria ca quiaxēni cato? Quiaxēniria ca tsi xo toa “Dios raahacanicash ca ma xo Jesu” iquii cato. Cristo pasomaha ca tsi xo toa. Dios baquē pi niaquí tsi Jahēpa Dios ri niaquí ra. ²³ Jabi Jahēpa niahai ca tsi xo toa jahuē Baquē biyamahai cato. Jama, jahuē Baquē bichii ca tsi xo toa Jahēpa yoi ya rabēnabēquihai cato.

²⁴ Siri ma tiisimani ca jahuē bo chahahuacana. Tocapihi tsi jia tsi Jahēpa Dios, jahuē Baquē, tihi cabo ya rabēnabēqui-xēqui mato ra. Jato ó bēso xo mato iquia. ²⁵ Jasca, “Mato bēso-bēsopaomaxēquia” ¿i Cristo yamayamani? Axēqui ra.

²⁶ Quēnēquí tsi mato yobacasquia, janyama mato mēpicascanaibo yoati na. ²⁷ Toca ma xo mato. Mato ti tsi xo toa Espiritu Santó tsi ashimahacanicash cabo. Ja iqui tsi ¿jēnahuariaxo mato è tiisimapina? Mato tiisimati ibo-iboria tsi xo toa, naa Espiritu Santo. Jabija tsi xo toa ja tiisimahaina. Quiayamahi quiha. Jatsi Cristo ó tsi chitēcana iquia, naa Espiritu Santó tiisimani jascaria.

²⁸ Jatsi Cristo ó tsi chitēcana, noho xocobá. Jia ja bēta ma rabēnana. Tocapihi tsi raquēyamaxēqui mato ja jisiquixēquē no. Ja quima casoyamaxēqui mato bērabihina. ²⁹ Mēstē ca Cristo nori ca pi cahēquí tsi Dios xocobo yoi bo cahēxēqui mato iquia. Ja tsi xo toa jia ca acái cato.

3

¹ Shinaparicana. Anomaria tsi xo toa Jahēpá noqui noihaina. Noqui noiquí tsi jahuē xocobo yoi bo noqui quēnahi quiha. Jahuē xocobo yoi bo xo noa ra. Jama, noqui cahēyamaqui maí ca nohiria bo, Jahēpa Dios cahēyamaqui na. ² Nicacana, è noi cabá. Jaboqui Dios xocobo yoi bo xo noa iquia. Jama, no ixēti ca jari cahēyamaqui noa. Noqui bēronoma quiha. Jama, Jesucristo jisiquino tsi jahuē jaria-jaria jayaxēqui noa ra, ja nori ria ca yoi ca jisi na. ³ Jabi jochacasyamaxēhi quiha toa jahuē jaria bichi ó pasohai cato. Jatsi Jesu iquii ria no iti xo iquia.

⁴ Dios yoba pasomaha tsi xo toa jochamisxēni cabo. Jabi jocha tsi xo toa Dios yoba nicayamahaina. ⁵ Nicacana: Cristo jisiquiniquē jocha quēyoxēna. Jasca, jochayamahai ca tsi xo naa. ⁶ Jasca, Cristo ó bēsocanaibo tsi xo toa jochayamahaina. Jato jabi ma quiha. Jasca, Cristo cahēyamayoihi quiha toa jochacatsai cato. Tihi ca jahuē bo ma nicaniquē. ⁷ Jatsi quiniacaxēcahuē, noho xocobá. Nohiria bá mato parayamano. Mēstēhuahacanicash ca tsi xo toa jia ca acái cato. Cristo jabi jaya quiha. ⁸ Jama, Yoshi-yoshiriá-na tsi xo toa jochamishai cato. Jahuē jabi quiha. Ja tsi xo toa Dios baquē jisiquiniquē, Yoshi-yoshiria yonoco quēyoxēna.

⁹ Jaha bēsopa. Jocha-jochapaocasyama xo Dios baquē iquia, jahá tsi Dios jabi nori iqui na. Dios jahuē jahēpa yoi nori iqui tsi jochayamahai quiha. ¹⁰ ¿Tsayacanai? Jamēri tsi xo Dios xocobo iquia. Jasca, jamēri tsi xo Yoshini xocobo ri. Jēnica jaca nori ca cahēqui noa jato jabi tsayaxo na. Dios baquē ma xo toa yoi ca acái cato iquia. Jasca, Dios baquē ma xo toa jahuē xatē noiyamahai cato.

No noinabēquino

¹¹ Ma nicaní ca chani, naa rēquē ca chani tsi xo naa: No noinano ra. ¹² ¿Japa Caín? Yoshini baquē ja ini quiha. No tocayamano iquia. Jahuē yoshini jabi iqui tsi jahuē noma ja aniquē pē. Jiaxēni jahuē noma jabi ini ca ja cahēni quiha. ¹³ Jasca, mato qui pi naa maí ca nohiria bo caxano tsi ratēyamatsicana, èbē xatē bá. Jato jabi quiha. ¹⁴ Jabi toa namēhai ca quinia quima no tsēcahacanicuē ra. Noqui tsi xo toa bēso-bēsopaoxēhaina iquia. Tihi ca jahuē bo cahēyoiqui noa, nobē xatē bo no noihai iqui na. Jama, bēsoyama tsi xo toa jahuē xatē noiyamahai cato. ¹⁵ Jabi ati ibo jascaria tsi xo toa jahuē xatē qui caxahai cato iquia. Jasca, ati ibo tsi xo toa bēso-bēsopaoyamaxēhai cato. Toa cahēqui mato iquia.

¹⁶ Cristo no tsayano. Ja ini cató tsi noqui ja noihai ca ja jismaniquë. No bax ja rësoni quiha. Jascaria tsi nobë xatë bo bax no rësoxëti xo noqui ri. ¹⁷ Shinaparıcana. Tobi xo toa oriqüiti, sahuëti, jahuëmishni bo, tihi cabo jaya cato. Jasca, tobi quiha toa noitiria ca naris-hai ca xatë. Jabi toa noitiria ca xatë mëbiyamapiquí tsi ¿Dios noiyoihi ni toa jahuëmishni jaya cato? ¿Jënrıahax toa joni ó tsi Dios bësona? ¹⁸ Jısa, noho xocobá. Noba chanı tsi no noiyamano. Dios noiyoişikú tsi nobë xatë bo no mëbiti xo iquia.

Dios qui no raquëyamano

¹⁹ Nobë xatë bo mëbışikú tsi Dios xocobo no nori ca cahëqui noa. Jasca, no mëbihai iquí tsi noqui quësoyamaxëhi quiha noba shinana iquia, Dios bësojó tsi no niixëquë no. ²⁰ Jama, mahıtsa pi noqui noba shına quësono tsi no raquëyamano. Noqui oquë xo Dios, jatiroha ca no acai ca ja cahëhai quëshpi na. ²¹ Jısa, ë noi cabá. Dios bësojo joti ma raquëyamano, mato qui mato shına quësoyamano. ²² Raquëxoma tsi no nicaxëti xo bëhoxquí na. Jahuë yoba pi no nicano tsi, ja qui jia ca no ano tsi, no bënahai ca noqui axëqui ra. ²³ Jabi Dios yoba tsi xo naa: “Noho baquë Jesucristo qui chitimicana. Jatsi noınacana. Tihi cabo acana mato ë yoanı jascaria” ii quiha. ²⁴ Jahuë yoba pi nicahi tsi Dios ó tsi bëso xo noa. Jasca, no nohó bësohi quiha jaa ri. Noqui ja ani ca Espıritu Santó tsi no nohó bëso ja nori ca cahëqui noa ra.

4

Mahıtsa ca chani yoacanaıbo

¹ Quınıacaxëcahuë. Chahahuahacatıma xo jatiroha ca chani. Tobi xo toa huëstıma ca mahıtsa ca Dios Chani yoacanaıbo ra. Ja iquí tsi jatiroha ca chani tanaparıcahuë, jabıja ca ja nori ca cahëxëna. ² ¿Jënahuarıaxo Espıritu Santo quıma jato chani pi nori ca cahëxëhi ni noa? Jabi nëca tsi cahëyoixëqui noa tia: “Jesucristo joni manëniquë” i pi jaca no tsi Dios quıma johi quiha toa chani iquia. Espıritu Santo jaya quiha. ³ Jama, “Joni Dios baquë manëyamaniquë” i pi jaca no tsi mahıtsa tsi xo toa ja yoacanaına. Espıritu Santo jayama ca xo. Cristo pasomaha ca tsi xo toca ca ja chanıcanaına ra. Jabi nëca ca yoi ca chani joxëhai ca yoati tsi ma yoahacani quiha. Tsayacahuë. Jaboqui nëá tsi coquí rë.

⁴ Jısa noho xocobá. Mato ti tsi xo Dios xocobo ra. Toa mahıtsa ca chani yoacanaıbo ma bëbonıquë mato ó ca Espıritu Santó no. Jesucristo pasomaha cabá chama oquë-oquëria tsi xo toa mato ó cato ra. ⁵ Chanıhi tsi maı ca jahuë bo yoati tsi chanıcanı quiha, maı ca nohiria ba jabi jaya jaca nori iquí na. Jasca, jato chani nicacascanı quiha maı ca nohiria bo. ⁶ Jama, noqui ri tsi xo toa Dios baquë bo. Noba chani nicahi quiha Dios cahëcanaıbo ra. Jasca, Dios Chani no yoano tsi toa Chani nicacasyama xo Dios cahëyamacanaıbo. Dios Chani iquí tsi noqui bëroria tsi xo toa dos ca jamëri ca maxo bo, naa jabıja ca banahuacanaıbo, yoi ca banahuacanaıbo.

Noiti Ibo-ıboria xo Dios

⁷ No noınano, ë noi cabá, noiti ıbo-ıboria Dios nori iquí na. Jabi Dios baquë yoi tsi xo toa noihai cato iquia. Dios cahëhi quiha. ⁸ Noiti ıbo-ıboria xo Dios ra. Noiyamapişikú tsi ¿jënahuarıaxo raca Dios toshuëcaracá cahëna? Cahëyamahi quiha noiyamahai cato. ⁹ Anomaria tsi xo toa Dios noihaina. Noıquí tsi jahuë jahuësti ca baquë maı qui ja raanıquë noqui bësomaxëna. Toca tsi noqui ja noihai ca ja jısmanı quiha. ¹⁰ ¿Tsayacanai? Anomaria tsi xo toa no bax ja anına. Noqui tsi xo toa noiti cahëyamahaina. Jama, noqui noıquí tsi jahuë baquë ja raanıquë noba jocha quëshpi tēpas-hacati.

¹¹ Jısa, ëbë xatë bá. Anomaria tsi xo toa Diós noqui noihaina iquia. Jatsi no noınati xo noqui ri. ¹² Jabi yama tsi xo toa Dios jisısh cato. Jama, no pi noınano tsi no nohó bëso xo Dios. Jasca, no nohó anıxëhi quiha ja noihaina. ¹³ Parayamaquia. Dios ó tsi bësoqui noa. Jasca, no nohó bëso xo Dios ri. Toa cahëqui noa, noqui jahuë Espıritu Santo ja ani iquí na. ¹⁴ Jısa, Diós jahuë baquë raanıquë nohiria bo Xabahamati Ibo iti iquí noa, Cristo no noıxëti xo, noqui jariaparı Diós noını iquí na. ²⁰ Jabi quıaxënrıa tsi xo toa jahuë xatë qui caxahai cato, naa “Dios noıquia” iquii cato. ¿jënahuarıaxo raca toa jisnoma ca Dios ja noına, jahuë xatë yoi pi noiyamaquí na? ²¹ Nicacahuë. Cristó noqui ani ca yoba tsi xo naa: “Jahuë xatë noıxëti xo toa Dios noihai cato ra” i ja ni quiha.

Noiti Ibo-ıboria xo Dios. Jasca, Dios ó tsi bësohi quiha toa noiyoihai cato. Jasca, jahá bëso xo Dios ri iquia. ¹⁷ Jasca, no nohó tsi anıhi quiha Dios noihaina, copiti bari-barırıa tsi no raquëyamano iquısh na. Toa barı tsi raquëyamaxëqui noa tia, Cristo jabi no jaya ca iquí na. ¹⁸ Noıpihi tsi ¿jënahuarıahax raca Dios qui no raquëna? Raquëhai ca tsi xo toa Dios copı ó pasohai cato rë. Raquëpişikú tsi jari noiti cahëyamahi quiha toa iquia. ¹⁹ Jatsi no noıxëti xo, noqui jariaparı Diós noını iquí na. ²⁰ Jabi quıaxënrıa tsi xo toa jahuë xatë qui caxahai cato, naa “Dios noıquia” iquii cato. ¿jënahuarıaxo raca toa jisnoma ca Dios ja noına, jahuë xatë yoi pi noiyamaquí na? ²¹ Nicacahuë. Cristó noqui ani ca yoba tsi xo naa: “Jahuë xatë noıxëti xo toa Dios noihai cato ra” i ja ni quiha.

5

¹ Dios baquë yoi tsi xo toa Xabahamati Ibo Jesu nori ca chahahuahai cato iquia. Jasca, Dios noiyoihai ca tsi xo toa jahuë baquë noihi cato. ² Dios pi noiyoiquí tsi jahuë yoba pi nicayoiquí tsi nobë xatë bo ri noiyoixëqui noa iquia. ³ Jasca, noipiquí tsi jahuë yoba bo nicaxëqui noa. Yosayama tsi xo toa jahuë yoba bo no acaina. ⁴ Jasca, maí ca jocha bëboti mëtsa tsi xo Dios xocobo tëquë. Bëboqui noa ra, ja qui no chitimihai cató no. ⁵ Jatsi, ¿tsohuë ni toa maí ca jocha bëbopihai cato? Jaroha ca tsi xo toa Dios baquë Jesu nori ca chahahuahai cato ra.

Jesucristo chani

⁶ Jesucristo tsi xo toa mai qui jonish cato ra. Ja joquë tsi quiha jënë tsi ja ashima-hacaniquë. Jatsi jahuë jimi acacaniquë ja rësoni cató no. Jasca, tocapijaquë tsi quiha quiayamahai ca Espiritu Santó Dios baquë ocahuaniquë naipá ca joí no. ⁷ Jabi tres tsi xo toa Dios baquë ocahuacanaibo iquia. ⁸ Ocahuahi quiha Espiritu Santo. Ocahuahi quiha toa jënë. Ocahuahi quiha toa jahuë jimi yoi ri. Tihi ca tsi xo toa Dios baquë ocahuahaina. ⁹ Juez bësojó pi nohiria chanino tsi jahuë chani chahahuahui noa. Jama, oquë-oquëria tsi xo toa Dios ocahuacanaibo. Ja iqui tsi Diós pi jahuë baquë ocahuano tsi jahuë chani no chahahuaxëti xo. Quiayamahi quiha. ¹⁰ Jahuë shinaná tsi Dios baquë Jesu nori ca cahëhi quiha toa jahuë baquë qui chitimihai cato. Jama, Dios quiahuaqui toa Diós yoani ca chahahuayamahai cato. “Noho Baquë tsi xo naa” i noqui ja ni quiha. ¹¹ Jasca, “Mato bëso-bësopaomaxëquia. Noho Baquë ó tsi xo toa bësohaina ra” i Dios ni quiha. Tihi cabo tsi xo toa Diós noqui yoanina. ¹² Jabi bëso-bësopaoxëhi quiha Dios baquë jaya cato. Jama, bësoyoitimaxëni tsi xo toa Dios baquë yama cato.

Jaroha ca yoba

¹³ Naa chani mato qui quënëquia, Dios baquë qui chitimicanaibá, ma bëso-bësopaohai ca ma cahëno iquish na.

¹⁴ Parayamaquia. Jahuë shina qui jahuëcara jia ca pi no bënano tsi noqui nicaqui Dios. ¹⁵ Jasca, noqui pi nicaquí tsi no bënaha ca noqui axëqui iquia.

¹⁶ Namëyamahai ca jocha nobë xatë acai ca pi jisi tsi Dios qui no bëhoxti xo, ja xabahamano. Namëyamahai ca jocha pi ja aarohano tsi toa xatë bësomaxëhi quiha Dios. Tobi xo toa namëhai ca jocha iquia. Toca ca jocha pi ja acano tsi “ja bax no bëhoxti xo” iyamaquia. ¹⁷ Jatsi quiniacaxëcahuë. Jocha tsi xo toa jatiroha ca anoma ca no acaina. Jasca, noqui namëyamahi quiha jatiroha ca jocha iquia.

¹⁸ Jochapaoyamahai quiha Dios xocobo iquia. Jahá bësohi quiha Dios baquë yoi. Ja quëshpi tsi Dios xocobo motsatimaxëni tsi xo Yoshinihua. ¹⁹ Dios xocobo no nori ca cahëqui noa. Jama, maí ca nohiria bo yonahi quiha Yoshinihua.

²⁰ Mato parayamaquia. Mai qui Dios baquë joniquë ra. Joxo tsi noqui chama ja aniquë, jabija ca Dios no cahëno iquish na. Jabija ca Dios ó xo noa, Jesucristo ó no nori jascaria. Jesucristo tsi xo toa Dios yoi, naa noqui bëso-bësopaomati Ibo ra. ²¹ Jatsi quiniacaxëcahuë, noho xocobá. Tobi xo toa mahitsa ca diós bo iquia.

Segunda Carta Del Apostol San Juan

¹ Juan yosi tsi xo naa chani quënëti ibo. Diós bini ca yoxa-yoxaria, jahuë xocobo, tihi cabo qui naa carta raaquia. Mato tēquē noiquia. Jasca, mato noicani quiha chahahuacanaibo yoi bo ri. ² No nohó ca i-ipaohai ca Chani yoi iqui tsi mato noiquia iquia. ³ Noba Jahëpa Dios, jahuë baquë Jesucristo, tihi cabá noqui shomahuano. Noqui ja noicano. Noqui ja rani-ranihuacano iquia.

⁴ “Jabija ca quinia ó tsi bēsoqui mi xocobo” icani quiha ra, naa noba Jahëpá noqui yobani jascaria. Jato jabi jia ca iqui tsi rani-raniquia. ⁵ Quënëpama tsi yoba paxa ca mi qui acasyama xo ëa, caí. Jama, quënëquia noqui ani ca rēquë rohari ca yoba mato shinamaxëna. No noinati xo iquia.

⁶ Dios pi noiyoiquí tsi jahuë yoba bo axëqui noa ra. Siri tsi toa yoba mi nicaniquë iquia. Jatsi mi noixëti xo iquia.

Cristo pasomaha cabo

⁷ Nohiria bo xērēquë tsi xo toa huëstima ca paracanaibo iquia. “Joni Jesucristo manëniquë” iyamacani quiha pë. Paramixëñiria ca xo. Cristo pasomaha ca xo. ⁸ Jatsi quiniacaxëcahuë. Janyama pi mato ja mëpicano tsi mato copi jia ca ma bēnomitsa. Mato yonoco quëshpi tsi copi jia ca ma bixëti xo iquia.

⁹ Dios yama tsi xo toa Cristó tiisimani ca yoba ó tsi chitëyamahai cato, naa Cristo yoba bo chahahuayamahai cato. Jahëpa Dios, jahuë baquë, tihi cabo jaya cabo tsi xo toa Cristó tiisimani ca chahahuayoihai cato. ¹⁰ Tsohuëcaracá pi jamëri ca chani mato qui bēno tsi mato xobo qui jato jicomayamacana. Toca cabo joihuayamacana iquia. ¹¹ Joihuapihi tsi jato yoixëni ca yonoco xatënaqui mato ra.

Jaroha ca yoba

¹² Jari tobi xo toa huëstima ca ë quënëcatsaina rë. Jaboqui naa papí tsi quënënoma xo. Oquë tsi xo toa mato qui ë shishohaina iquia. Mato bëta chanihi cacasquia ra, no rani-raniriano noqui tēquëta.

¹³ Mia joihuahi quiha mi noma xocobo, naa Diós bini cabo. Iquë. Amén.

Tercera Carta Del Apostol San Juan

¹ Juan yosi tsi xo naa chani quēnēti ibo. Mia joihuaquia, noho rabēti Gayó. Mia noiquia Jesucristo tahēxo na. ² ¿Jēnima ni mia? Mi bax bēhoxquia, jia tsi mi bēsono, mi jēnimariano, naa jēnima mi shina nori ca jascaria. ³ Mia ē nicahitaquē, toá ca xatē bo huēsti huēsti cabo cahēquē no. Cahēxo tsi quihā mi Ibo qui chitimiriahaina, jabija ca quinia ó tsi mi bēsohaina, tihī cabo yoati ēa ja yoacahitaquē. Nicahax ē rani-ranihitaquē. ⁴ Jabija ca quinia ó tsi noho xocobo bēsono tsi rani-raniquia nicahax na. Yama tsi xo toa ēa ranihuahai ca oquē cato iquia.

⁵ Jia tsi xo toa nobē xatē bo, naa mi bēroma ca xatē bo mi mēbihaina iquia, ēbē xatē. ⁶ Mi mēbihai ca iqui tsi noqui, naa nēá ca iglesia qui bēroria qui xo toa mi noihaina. Jasca, Dios qui jia ca quiniá tsi jia tsi toa xatē bo jari mi mēbino, ja narisyamacano ja bocaquē no. ⁷ Bohocani quihā Cristo bax yonocohi na. Yonocohax tsi Dios cahēyamacanaibá jato mēbihai ca ó pasoyamacani quihā. ⁸ Ja tsi xo toa toca cabo no mēbixēti xo jia tsi Dios Chani ja yoacano iquish na. Tocapihi tsi jato yonoco xatēnaqui noa jato bēta.

Diótrefes jabi yoi cato

⁹ Toá ca iglesiá ca chahahuacanaibo qui carta ē raaniquē jato yobaxēna. Jama, ē yoahai ca chahahuayamahi quihā toá ca Diótrefes rē, naa toá ca xatē bo yonacatsai cato. ¹⁰ Anoma quihā. Joquí tsi noqui ja ocahuahaina, ja quiahaina, tihī cabo nicamaxēquia pē. Jasca, raniyamaquí tsi no raani ca xatē bo joihuayamahi quihā pē. Jasca, iglesiá cabo quētiahi quihā rē, jato chani ja nicayamacano iquish na. Jatsi jato chani nicacascanaibo raahi quihā pē iglesia quima.

¹¹ Jisa, ēbē xatē. Anoma tsi xo toa joní acaina iquia. Mi tocayamano ra. Oquē tsi xo toa quinia jia ca mi banahuahaina. Jia ca acai ca tsi xo toa Dios baquē yoi. Jama, yoi ca pi aquí tsi Dios cahēyamaqui toa iquia.

Demetrio jabi jia cato

¹² Demetrio yoati tsi nohiria bo chanino tsi jia tsi xo toa ja yoacanaina. Jabija tsi xo toa jia ca ja acaina iquia. Shinajiaxēni ca joni tsi xo naa ra. Jabija ca ē yoahai ca nori ca cahēqui mia tia.

Jaroja ca yoba

¹³ Jari tobi huēstima ca ē yoacatsaina rē. Jaboqui papí tsi quēnēnoma xo. ¹⁴ Mi qui shishoti ó pasoquia. Toatiyá tsi jia tsi chaninabēquixēqui noa.

¹⁵ Mi rani-ranino. Mia joihuahī quihā nēá ca rabēti bo. Jasca, toá ca noba rabēti bo tēquē ē bax mi joihuano. Iquē. Amén.

La Carta Del Apostol San Judas

¹ Naa papi quënëhai ca Judas ca ëa xo naa, naa Jacobo noma cato. Jesucristo yonati xo ëa ri. Quënëhacanish cabo, naa Jahëpa Dios noi cabo, Jesucristo ó bëso cabo, tihi cabo qui naa chani raaquia. ² Diós mato shomahuano ra. Ma rani-ranino. Ma noinabëquiriano ra.

Quiaxëni ca maestro bo

³ No xabahamahacahai ca yoati tsi mato qui quënëcasquia rë, ëbë xatë bá, jaboqui quënënomi ja nori. Jariapari tsi yoba huëtsa mato yoaparcasquia: Jahuë nohiria bo qui Diós ani ca Chani bax ma nianaxëti xo iquia. Huësti roha tsi toa Chani noqui acacani quiha. ⁴ Tihi ca jahuë bo quënëquia ra, mato naxërëquë ca qui paramixëneria ca nohiria bo jiconi iqui na. Jonë xo toa yoi ca ja acanaina iquia. Paraxo Diós noqui noihai ca Chani jomicani quiha pë, jato quinia yoi xëni ca mato banahuacasqui na. Jato qui yoi xo Jesucristo ra, naa noba Chama, noba Ibo yoi cato. Jabi siri tsi jato copi yoati tsi no yoahacanicuë. “Copihacacaxëcati xo naa nohiria ra” ii quiha Dios Chani quia.

⁵ Jatsi Diós copini ca mato nicamacasquia. Shinaparciana. ¿Egipto mai quima Israél ca nohiria Ibobá tsëcayamani? Tsëcaxo tsi quiha ¿toa chahahuayamanish cabo ja quëyoyamayamani? Ja copihacayocani quiha iquia. ⁶ Jasca toa chama jayapaonish ca ángel bo ri. Jato iti ja jibëriayocanicuë, Dios nicacasyamaquí na. Jaboqui tsëmoria ca nëpax ca xo. Ja nëxahacacani quiha. Toá tsi jato Diós jananicuë toa bari-baririá tsi copixëna. I-ipaoxëhi quiha jato copi iquia. ⁷ Jasca, yaca Sodoma, yaca Gomorra, jato tëamë ca yaca mishni bo ri. Anoma ini quiha toa ja chotacanaina, ja yoyocanai ri. Jatsi quiniacaxëcahuë iquia. Jaboqui i-ipaoxëhai ca chihí ó tsi tënë-tënëcani quiha jato ri, ja yoyocanai quëshpi na. Tihi cabo iqui tsi noqui bëro xo Diós copihaina ra.

⁸ Jishopë. Tocacani quiha pë toa mato qui bëcanish cabo ri. Nama-namacanaibo jascaria ca xo. Jochapama tsi jato yora bo yoshihuacani quiha. Jato qui yoi xo Dios yoba. Jasca, mana ca ángel bo ocahuacani quiha pë. Tihi tsi xo toa ja acanaina rë. ⁹ ¿Japa? ¿Yoshi-yoshiria oquëria ca ángel Miguél ocahuani pa? Ja tocayamanicuë iquia Moisés yora tahëhax ja bëta nianahi tsi ja quinia-quinianicuë. Quiniapama tsi “Mia Ibobá raahano ra” i Yoshihua qui ja ni quiha. ¹⁰ Jama xo naa mato xërëquë ca nohiria bo. Jahuëcara ca ja cahëyoyamahai ca jahuë bo ocahuacani quiha pë; mahitsa. Cahëtimaxëneria ca yohina jascaria ca xo. Tocapihi tsi quëyohacacaxëcani quiha jato ri iquia.

¹¹ Anomariaxëhi quiha jato copi ra. Caín yamaba quinia yoi banahuacani quiha. Parata quëshpi tsi yoyocani quiha, Balaam yamabo ini jascaria. Dios yoba pasomaha ca xo, Moisés yoba pasomaha Coré yamabo ini jascaria. Tihi ca quëshpi tsi quëyohacacaxëcani quiha, Coré quëyohacani jascaria. ¹² Bërabiria tsi xo toa mato bëta ja rabënacanaína shiati ma aquë no. Bohocani quiha yoyohi na. Bërabiriama xo toa ja acanaina rë. Jamë shinaquí tsi huëtsa bo mëbitimaxëneria ca xo. Yoshini raahacahai ca tsëmo jascaria ca xo. Yama xo jahuë oi nohiria bo mëbiti. Bimi saihuayamahai ca mëxohacahax ca jihui jascaria ca xo. Mahitsa ca bësoyama ca xo. ¹³ Raëtimaxëni ca iahuá ca choca jascaria ca xo. Bacoj jisiqihai ria tsi noqui bëroria xo toa ja yoyocanaina. Mahitsa boho-bohocani quiha paquëhai ca huishti jascaria. Jato copi Diós shomahuanicuë ra, naa baquish-baquish itiria cato. I-ipaoxëhai ca copi ixëhi quiha toa ra.

¹⁴ Jasca, jato yoati tsi quiha Enoc yamabo, naa Adán quirëquë ca chananicuë jaa ri. “Tihiria ca ángel bo ya tsi joxëhi quiha Ibo-iboria” i ja ni quiha. ¹⁵ Jatsi, “Joxo tsi jatiroha ca nohiria bo copixëhi quiha. Yoi ca ja acana, ja pasomaha ja yoacanaina, tihi cabo quëshpi tsi copihacaxëhi quiha toa Dios pasomaha ca jochahuaxëni cabo” i Enoc ni quia. ¹⁶ Jabi yoyomixëni ca ranimixëneria ca nohiria bo tsi xo naa ra. Jato noma jabi tsi yonahacacani quiha rë. Chani-chanipama tsi “Jia tsi xo toa no acaina” icani quiha pë, mahitsa jaca nori. Jasca, nohiria huëtsa bo chahahuariacani quiha pë, jahuëcara ó ja quëëcanai ca bixëna. Tihi tsi xo toa jato jabi yoi cato pë.

Chahahuacanaibo qui acacani ca yoba

¹⁷ Shinaparciana, ëbë xatë bá. Jia tsi xo toa noba Ibo Jesucristo rabëti bá, naa Chani chitahëhuati ibobá mato yonaina. ¹⁸ “Xaba rëso tsëquëno tsi jisiquixëhi quiha mato osacanaibo. Jato noma jabi tsi yonahacacanaibo tsi xo naa” i mato qui jaca ni quia. ¹⁹ Anoma ca nohiria bo tsi xo naa. Chahahuacanaibo oquëxnamacani quia. Jato noma jabi tsi mëpilhacani quia pë. Jasca Espiritu Santo jayama ca xo iquia. Tihi tsi xo toa jato jabi iquia.

²⁰ Jama, mamë chamahuacana, ëbë xatë bá. Chamanahax Dios Chani jabiriacana. Jasca, Espíritu Santo chamá tsi ma bëhoxti xo. ²¹ Jasca, Dios noihai cato ó tsi chitëcana, lbo Jesucristo manahi na. Joxo tsi mato bësopaomaxëhi quiha mato noiquí na. ²² Jasca, cahëtimaxëni ca rabë ca shina jaya cabo mëbicana. ²³ Mëbixo tsi huëtsa bo mëbicana, chihi quima tsohuëcara tsëcahai jascaria. Jasca, tobi xo toa Dios cahëyamacanaibo. Quiniaxo tsi jato noicana. Nohax jato jocha qui caxacana. Toa yoshihuahai ca jocha jaquimacana.

Dios no oquëhuahaina

²⁴ Anomaria tsi xo toa jocha quima mato xabahamapihai cato ra. Anomaria tsi xo toa jocha yama tsi mato jismapihai cato. Oquëria tsi xo toa mato ranihuayoipihai cato ra. ²⁵ Dios yoi, jahuë Jesucristó tsi noqui xabahamahi ca no oquëhuariaxëti xo. Ja qui oquë-oquëria, chama-chamaria, tihi bo acacaxëti xo ra. I-ipaonish ca jaboqui nori ca i-ipaoxëhai ca tsi xo naa. Iquë. Amén.

Apocalipsis o Revelacion a San Juan

Juan qui Jesucristó jahuë bo yoanina

¹ Jahuë Cristo qui naa ë quënëhai ca jahuë bo pari Diós jismaniquë, noqui, naa jahuë yonati bo ja yoano iquish na. Basima ca ixëti nori ca jahuë bo noqui cahëmacatsi quiha. Jasca, noqui cahëmacatsi quiha jahuë Cristo ri. Jatsi jahuë ángel ë qui Jesucristó raaquë naa jahuë bo cahëmati. ² Jatsi jatiroha ca ë jisi ca ë quënëquë. Quënëpama tsi Dios Chani, Jesucristo Chani, tihí caba Chani tsi xo naa ë quënëhaina iquia. Noqui parayamacani quiha. Jabija ca tsi xo naa ra. ³ Jasca, shomahuahacaxëhi quiha naa Chani tsayahai cato. Jasca, shomahuahacaxëhi quiha ë quënëha ca chani nicahai cato, néá ca yoba chahahuapihi na. Tsayacahuë. Tsëquëti basima tsi xo naa ixëti nori ca jahuë bo iquia ra.

Siete ca iglesia bo qui Juan carta raahacanina

⁴ Jabi naa carta raati ibo ca Juan ca ëa xo naa. Asia maí ca siete ca iglesia bo qui naa chani raaquia. Jasca, noba oquë-oquëria ca Diós mato shomahuano. Mato ja ranihuano. I-ipaonish ca, jaboqui nori ca, i-ixëhai ca Ibo-iboria tsi xo naa ra. Jasca, jahuë trono bësojo cató ca Espíritu Santó mato shomahuano, naa siete ca jabi bo jaya-jayaria cato. ⁵ Jasca, Jesucristó mato chamahuano jaa ri. Dios Chani jisiquimati Ibo-iboria tsi xo naa. Jasca, jariapari ca bësotëquënish ca tsi xo toa noba Ibo ra. Jatiroha ca maí ca chama-chamaria bo oquë-oquëria xo. Ja tsi xo toa no oquë-oquëhuahaina. Noqui noi-noiriahí quiha. Noihax no bax ja rësoniquë jocha quima noqui paquëmaxëna. ⁶ Jasca, chama bo, arati ibo-iboria bo, tihí cabo noqui ja manëmaniquë, jahuë Dios, naa jahuë Jahëpa yoi bax no yonocono iquish na. Jatsi oquë-oquëhuahacaxëti xo noba Cristo ra. I-ipaoxëti xo jahuë chama ra. Jaha tsi xo. ⁷ Cristo tsi xo toa tsëmo ó ca joxëhaina. Ja jono tsi tsayayocaxëcani quiha jatiroha cabo. Tsayacaxëcani quiha jodiobo ri, naa Jesu acanish cabo. Jatsi araxaxëcani quiha maí ca carayanabo tëquë, jahuë copi qui raquëhi na. Parayamaquia. Toca tsi ixëhi quiha ë yoahaina ra. Jaha tsi xo.

⁸ “Jahuë chitahë, jahuë rëso, tihí ca ëa xo naa ra” ii quiha noba Ibo Dios. Toca tsi chanihi quiha naa i-ipaonish ca, jaboqui nori ca, i-ixëhai ca Ibo-iboria. Noba Chama-chamaria tsi xo naa iquia.

⁹ Mabë xatë ca Juan ca ëa xo naa. Ibo iqui tsi mato bëta xo tënëquia ëa ri. Jasca, mato bëta xo tsi yonaxëquia ëa ri Diós yonahai cato xo na. Tënëhi tsi yosanayamaqui noa ra. Jabi naa Patmos icanai ca tëmisco qui ë raahacani quiha racati rë, Dios Chani, Jesú anina, tihí cabo ë yoani quëshpi na. ¹⁰ Néá ca tsi Iboba barí tsi Espíritu Santó ëa ibohuaquë. Jatsi noho casojo ca jamë ca joi ë nicaquë. Chamaxëneria ca joi ja iqui quiha ë nicahana; naa trompeta jascaria cato. ¹¹ Jatsi ë qui joi nëcaquë:

—Huësti ca libro ó tsi mi quënëxëti xo mi tsayahai ca yoati na. Quënëxo tsi siete ca iglesiá ca chahahuacanaibo qui naa Chani raahuë, naa Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardin, Filadelfia, Laodicea. Tihí ca iglesia bo qui naa chani raahuë —i ë qui joi quë.

¹² Nicahax ë chihoriqüë ë qui chanihai ca jisxëna. Chihorixo tsi vela acha cabo, naa siete ca candelero icanai ca ë jisquë. Oro ca ja icaní quiha. ¹³ Toa candelero bo naxërëquë ó ca Jesu jisiria ca ë jisquë. “Nohiria Baquë” ja quënëhacaha quiha. Jasca, tëtëcaria jahuë sahuëti iqui quiha. Oro ca shitaramëtí sahuë ja iqui quiha. ¹⁴ Jahuë mapó ca boo joxoria iqui quiha, naa joxoria ca huaxmë jisiria cato. Jasca quiha jahuë bëro ri; chihi rëxquëria ca iqui quiha. ¹⁵ Jasca quiha jahuë tahë bo ri bajrahaina. Chihi quima bichiquihax ca bajratiaria ca bronze metal jascaria jahuë tahë iqui quiha. Jasca, pao boxtoro pacotsa jascaria jahuë joi iqui quiha. ¹⁶ Jahuë mënëcaya ca mëquënë tsi siete ca huishti bo acha ja iqui quiha. Jahuë jana quima tsëquëhi iqui quiha rabë ca quëno jaya ca manë tëtëcaria. Jasca, bari bajrahai jascaria jahuë bëmana iqui quiha. Tihí ca tsi ë jisquë tsayaxo na.

¹⁷ Tsayahax maí qui ë paquëquë. Bësoyama ca jascaria ë iquë ra. Jatsi jahuë mëquë mënëcayá tsi ëa ja motsaquë.

—Raquëyamahuë. Jahuë chitahë, jahuë rëso, tihí ca ëa xo naa. Ea ti tsi xo toa Bësoti Ibo-iboria. ¹⁸ E rësoniquë. Jama, tsayapa. Jaboqui bëso xo ëa ra. Bëso-bësopaohai ca ëa xo naa ra. Ea roha tsi xo toa namëtí chama jaya cato. Ea roha tsi xo toa rësonish cabo iti caiti llave jaya cato ra. ¹⁹ Jatsi mi tsayahana, mi tsayaxëhaina, jasca, toa ixëti nori ca jahuë bo, tihí cabo mi quënëno. ²⁰ Jabi noho mënëcayá ca mëquënë ca huishti bo, jasca, toa siete ca candelero bo, tihí cabo yoati nohiria bá cahëyamani quiha. Jato qui bërohuahama ja ini quiha. Jama, jaboqui mi bax bërohuaxëquia, ja cahëcano iquish na. Nicapa: Siete ca huishti bo tsi xo toa siete ca iglesia bo obësocanaibo. Jatsi toa siete ca candelero bo tsi xo toa iglesia yoi bo ri.

2

Efesó ca chahahuacanaibo qui Dios Chani raahacarina

¹ 'Efesó ca chahahuacanaibo obëso ca qui naa chani quënëhuë. "Ea ti tsi xo toa chani mato qui raati ibo-iboria, naa siete ca huishti bo jahuë ménëcayá ca mëquënë tsi acha cato. Chaniquia ra, naa oro ca candelero bo naxërequë ó tsi nii cato. ² E bax ma ani ca yonoco cahëquia ra. Yonocopama tsi ma yosanayamaniquë ra. Jasca, mato qui yoi ini quiha toa jochahuaxëni ca nohiria bo. Jasca, mato qui bëcani quiha toa mahitsa ca Dios Chani yoacanaibo, 'Dios Chani yoati ibo bo xo noa' iquüina. Jatsi jia tsi toa paracanaibo ma tanamaniquë ja quiacana ca jismaxëna. ³ Jasca, ma shinapëniniquë. Ea iqui tsi tënëpama tsi ma yosanayamaniquë iquia. Tihi ca tsi cahëquia mato yoati na. ⁴ Jama, tobi xo toa huësti ca yoi cato rë. Rëquë ó tsi ëa ma noiyoipaoniquë. Jama jaboqui mahitsa tsi xo toa ma noihaina rë. ⁵ Shinaparicana. Nëama tsi xo toa ma paquëhana. Anomaria i-ipaoni quiha ma noihaina iquia. Jama, jaboqui ëa basi xo mato rë. Jatsi mato jocha quima casocana iquia ra. Ma ani jascaria ma atëquëno. Ma tocapiyamano tsi mëri tsi joxëquia mato iti ó ca candelero mëbixëna. Jatsi yamaxëhi quiha ë bax ma yonocoxëhaina ra. ⁶ Jatsi quiniacaxëcahuë. Jari shoma xo mato ra. Mahitsa ca Dios qui aracanaibo, naa nicolaítabo icanai cabo qui ma shinapëniyama-niquë ra. Jënima quiha. Ja acana ca tahëhax jato qui caxaquia ëa ri. ⁷ Toca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espiritu Santo ra. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá. Premio axëquia ra bëbocanaibo qui. Dios mana ca iti-itiria ca jihui bimi, naa "Bësomati Jihui" icanai ca bimi jato pimaxëquia. Jatsi bëso-bësopaocaxëceni quiha ra".

Esmirná ca chahahuacanaibo qui Dios Chani raahacarina

⁸ 'Esmirná ca chahahuacanaibo obëso ca qui naa chani quënëhuë. "Ea ti tsi xo toa chani raati ibo, naa jahuë chitahë, jahuë rëso, tihi cabo nori cato. Rësonish ca bësotëquënish ca ëa xo naa ra. Jabi ë yoacatsai ca tsi xo naa: ⁹ Jatiroha ca cahëquia ra mato yoati na. Anomaria ini quiha ma tënëhaina. Noitiria xo mato; jama, rico yoi bo ma nori iquia. Jasca, tobi xo toa mato osacanaibo rë, naa 'Jodio yoi bo xo noa' icanai; Dios xocobo jaca nomari ra. Satanás maxo ó ca xo toa bo iquia. ¹⁰ Jabi mato tënëmapaimaria xo Dios cahëyamacanaibo. Tocajacano tsi ma raquëyamano. Preso qui mato huësti huësti ca nanëxëhi quiha Satanás, mato tanamaxëna. Diez ca bari no tsi tënëxëqui mato iquia. E quima casoyamacana, mato ja acasno ri. Tocapimano tsi premio jia ca mato qui axëquia. Mato bëso-bësopamaxëquia ra. ¹¹ Toca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espiritu Santo ra. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá. Raquëyamariacaxëceni quiha toa bëbocanaibo, Dios quima jochacanaibo aquëquëmahacaxëquë no".

Pergamó ca chahahuacanaibo obëso ca qui Dios Chani raahacarina

¹² 'Pergamó ca chahahuacanaibo obëso ca qui naa chani quënëhuë. "Ea ti tsi xo naa chani raati ibo-iboria, naa rabë ca quëno jaya ca manë jaya cato. ¹³ Jatiroha ca cahëhai ca ëa xo naa. Satanás yonahai cato ó tsi racaqui mato rë. Jasca, jia tsi xo toa ë qui ma chitimiyoihaina iquia. Jabi noho Chani yonish ca Antipas namëhacaquë ri tsi ë quima ma casoyamaniquë ra. Mato yacata ax tsi naa Satanás bësohai cato ax tsi ja namëhacani quiha. Tihi ca tsi cahëquia mato yoati na. ¹⁴ Jama, tobi xo toa huësti huësti ca ë qui yoi cato. Mato ó tsi xo toa Balaam yoba banahuacanaibo rë. Jabi chama Balac qui yoba yoi Balaam yamabá ani quiha pë, Israël cabo jochamaxëna. Toatiyá tsi idolo bo qui acacanish ca nami piti, carayana ca yoxa bo ya rabënati, tihi ca tsi Israel cabo ja jabimani quiha ra. ¹⁵ Jasca, mato ó tsi xo toa nicolaítaba yoba, rë, naa yoba yoi ca ó quëëcanaibo. Anoma quiha. ¹⁶ Jatsi mato jocha quima ë quiri bësocana iquia. Ma tocapiyamano tsi mëri tsi mato qui caxëquia. Caxo toa nohiria bo axëquia ra noho jana ó ca huajahai ca rabë ca quëno jaya ca manë no ra. ¹⁷ Toca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espiritu Santo ra. Jatsi nicacana pahoqui quina jaya cabá. Premio axëquia bëbocanaibo qui. Mana ca mapari jato pimaxëquia. Jasca, jato qui huësti ca maxax joxo ca axëquia. Toa maxax ó tsi quënëhacaxëhi quiha jato janë paxa cabo. Toa janë paxa ca cahëxëhi quiha maxax ibo roha".

Tiatirá ca chahahuacanaibo qui Dios Chani raahacarina

¹⁸ 'Tiatirá ca chahahuacanaibo obëso ca qui naa chani quënëhuë. "Dios baquë tsi xo naa chani raati ibo, naa chihí rëxquëria ca bëro jaya cato. Chaniquia, naa bajratiaria ca bronce metal jascaria ca tahë jaya cato. ¹⁹ Jatiroha ca cahëquia mato yoati na. Huëstima tsi xo toa jia ca ma anina. Jasca jia tsi xo Dios, nohiria bo, tihi cabo ma noihaina. E qui jia tsi xo ma chitimihaina. Jia tsi xo ma yosanayamahai ri. Jasca, jaboqui oquë tsi acasqui mato ra. Tihi ca jia ca jahuë bo cahëquia mato yoati na. ²⁰ Jama, tobi xo toa huësti huësti ca ë qui yoi cato rë. Nicacahuë. Mato ó tsi xo toa jochahuaxëni ca yoxa Jezabel jasca cato. Toa yoxa tënëqui mato rë. Anoma xo jahuë chani ra. 'Dios Chani yoahai ca ëa xo naa' ii quiha pë, yoiria ca ja jabimahai ca nori. Yoi ca chotahaina, idolo bo qui acacanish ca jahuë bo pihaina, tihi ca

tsi noho yonati bo jabimahi quiha pë. ²¹ Toa yoxa qui xaba ë aniquë jahué jocha quima ja casono iquish na. Jahué jocha jibëriacasyama xo ra. Jahué jabi quiha. ²² Ja tsi xo toa jaboqui naa yoxa iquimaxëquia jahué oxati ó no. Jasca, jahué pëhi acanaibo ri tënëmaxëquia. Toa yoxa quima pi ja casoyamacano tsi tocaxëquia jato qui. Jatsi tënëriacaxëceni quiha jato ri. ²³ Jasca, jahué xocobo, naa jahué yoba nicacanaibo quëyoxëquia ra. Tocahëno tsi ëa cahëyoicaxëceni quiha jatiroha ca iglesiá ca chahahuacanaibo. Jatsi nohiria bo shinahai ca tëquë naispilai ca ë nori ca cahëcaxëcaqui. Jatiroha ca nohiria bo copixëquia ra, ja acanaí ca quëshpi na. ²⁴ Jama, tobi xo mato Tiatira ó ca nohiria huëtsa bo, naa toa yoxa yoba yoi biyamacanaibo. Toa Satanás yoba-yobaria jabiamaqui mato ra. Jënima quiha. Jaboqui yama tsi xo toa yoba huëtsa mato qui ë acatsaina. ²⁵ Ma jaya ca yoba roha ma chahahuariano ëa manaquí na. Jaha bësopa. Joquia ra. ²⁶ Cahëxo tsi bëbocanaibo, naa jahué rëso qui yonococanaibo qui yonati chama axëquia. Jatsi maí ca nohiria bo yonacaxëceni quiha. ²⁷ Jabi toa yonati chama noho Jahëpá ë qui ani quiha. Jato ë mëbihai ca iqui tsi coshixëhi quiha toa maí ca nohiria bo ja yonacanaína ra. Maí ca nohiria bo naxëréquë ó ca jochahuaxëni cabo choshacaxëceni quiha, naa chomo choshahacahai jascaria. ²⁸ Jasca, jato qui oquë axëquia, naa huishti bëro shini oquë jascaria cato. ²⁹ Toca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espiritu Santo ra. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá”.

3

Sardís ca chahahuacanaibo qui Dios Chani raahacahaina

¹ ‘Sardís ca chahahuacanaibo obëso ca qui naa chani quënëhuë. “Ea ti tsi xo naa Chani raati ibo, naa Dios siete ca jabi-jabiria bo jaya ca Espiritu Santo jaya cato. Chaniquia, naa siete ca huishti bo acha cato. E yoacatsai ca tsi xo naa: Jatiroha ca cahëquia mato yoati na. Dios bax ariacanaibo ma nori ca quëscahuacani quiha nohiria bo pë, mahitsa ma nori. ² Jatsi bëpëquëcana. Jatipaima xo mato mëstë ca jabi jiaxëni cato rë. Toa jabi chamahuacana. Jasca, mato tsayapama tsi yama tsi xo toa jia-jiaria ca ma acaina iquia. Jënahuariahax, ‘Jia tsi xo ma acaina’ i mato qui noho Dios na? Mahitsa tsi xo iquia. ³ Jariapari ca ó ca ma jabihuahacani ca yoba chahahuacana. Toa yoba nicacana. Jasca, mato jocha quima Dios quiri bësocana. Bëpëquëyamapimano tsi mëri tsi mato qui caxëquia. Yomaxëni ca johai ca jascaria tsi mato qui joxëquia. Toa hora ó pasoyama-xëqui mato. Toa hora yoayamaxëquia. ⁴ Jama, tobi xo toa Sardís ó ca huësti huësti ca yoshihuahama ca jabi jaya cabo. Chëquëhuahama ca raiti jayaria cabo jascaria ca xo. E bëta bohocaxëceni quiha naa nohiria ra mëstëxëni jaca nori quëshpi na. Raiti joxo ca sahuëcaxëceni quiha. ⁵ Jasca, toca tsi sahuëmahacaxëceni quiha bëbocanaibo ri. Jasca, jato janë bo, naa bësocanaibo libro ó ca quënëni ca janë bo masayamaxëquia. Jama, noho Jahëpa, jahué ángel bo, tihí cabo bësojo xo tsi jato janë yoaxëquia ra, ‘Nohó-nabo xo naa’ iquiina. ⁶ Toca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espiritu Santo ra. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá”.

Filadelfí ca chahahuacanaibo qui Dios Chani raahacahaina

⁷ ‘Filadelfí ca chahahuacanaibo obëso ca qui naa chani quënëhuë. “Ea ti tsi xo naa Chani raati ibo, naa mëstëxëni ca parayamahai cato. Chaniquia, naa Diós othai ca qui jicoti llave jaya cato. David yamaba llave jascaria quiha. Jabi caiti ë japëcano tsi yama tsi xo toa nohiria huëtsá toa caiti japahaina ra. Jasca, ë japano tsi yama tsi xo toa japëcähaina. ⁸ Jabi jatiroha ca cahëquia mato yoati na. Tsayacahuë. Mato bësojó tsi caiti ë japëcaquë. Yama tsi xo toa caiti japahaina ra. Jasca, iriama tsi xo toa Dios yonoco ma acatsaina iquia. Coshiriyama xo mato rë. Jama, noho yoba nicayoicasqui mato ra. Jënima quiha. Jasca, yama tsi xo toa ë quima casocanaibo mato ó no. ⁹ Nicacahuë. Tobi xo toa mato pasomaha ca mahitsa ca jodiobo. ‘Jodiobo yoi xo noa’ icani quiha pë; quiaxëni cabo jaca nori. Satanás maxo ó cabo ca xo. Mato tahë ó tsi jato mënimaxëquia. Mënihax, ‘Mato noi-noiriahí quiha Dios ra’ i mato qui caxëceni quiha ra. ¹⁰ Jasca, jia tsi xo toa noho yoba bo ma chahahuahaina iquia. Ma yosanayamaniquë. Ja iqui tsi mato otoxëquia, maí ca nohiria bo qui tënëtiya joxëquë no. Toatiyá tsi tanamahacaxëceni quiha maí ca bësocanaí ca nohiria ra. ¹¹ Jatsi quiniacaxëcahuë. Cati basima xo ë ra. Ma jaya ca jahué bo achariacana, mato premio jia ca tsohuëcaracá mato quima mëbiyamano iquish na. ¹² Premio axëquia ra bëbocanaibo qui. Noho Dios arati xobo ó ca iti jato qui axëquia. Toá tsi chinichiti jascaria icaxëceni quiha. Toca tsi Dios iti ó tsi i-ipocaxëceni quiha ra. Jasca, jato ó tsi noho Dios janë, noho Dios yacata janë, noho janë paxa yoi cato, tihí cabo quënëxëquia jato ó no. Jabi toa Dios yacayacaria tsi xo toa Jerusalén paxa cato, naa Dios quima ax maí qui botëxëhai cato. ¹³ Nëca tsi iglesia bo qui chanihi quiha Espiritu Santo. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá”.

Laodiceá ca chahahuacanaibo qui Dios Chani raahacahaina

¹⁴ ‘Laodiceá ca chahahuacanaibo obëso ca qui naa chani quënëhuë. “Ea ti tsi xo naa Chani raati ibo-iboria, naa jabiya ca yoati ibo-iboria. Parayamahai ca ëa xo naa ra. Jasca, Diós

nēhohuani ca jahuē bo chitahēhuati ibo-iboria ca ēa xo naa ra. E yoacatsai ca tsi xo naa: ¹⁵ Jatiroha ca cahēquia mato yoati na. Dios Chani pasomahama xo mato iquia; jasca Dios Chani noiyoihai cabo ma nomari. Matsi ma xo mato; itsis ri ma nomari rē. ¹⁶ Jishopē. Mato tsi xo huaha roha. Anoma quiha. Ja iqui tsi noho jana quima mato michoxēquia ra. ¹⁷ Jasca, 'Rico xo noa. Anomaria tsi xo noba parata ra. Narisyamahai ca noqui xo naa' tihī ca tsi iqui mato pē. Jēnima ca ma nori ca quēscahuai mato rē, noitiria ca ma nori. Bēco xo mato ra. Jasca, tsoboco ca ma nori ca cahēyamaqui mato rē. ¹⁸ Jatsi quiniacaxēcahuē. Jariapari tsi noho yoba-yobaria bicahuē. Chihī tsi rohahuahacani ca oro jascaria xo noho yoba ra. Bichī tsi rico-ricoria ca manēyoixēqui mato. Jasca, bērabiria tsi xo toa ma yoyohaina iquia. Tsoboco ca jascaria xo mato rē. Jatsi raiti joxo, naa jabi mēstē ca bicana. Bixo sahuēcana jianaxēna. Jasca, jabija ca taisyamaqui mato iquia, bēco ma nori iqui na. Jatsi bēro chēxati bicahuē taisyoixēna. Tihī ca tsi xo toa ē yoacatsaina ra. ¹⁹ Ea ti tsi xo toa ē noicanaibo raahacaina. Jato yobaquia ra jato noiquí na. Jatsi quiniacaxēcahuē. Mato jocha quima ma bēsono ra. ²⁰ Tsayacapa. Caiti ó tsi niiquia. Toa xo tsi quēnaquia. Tsohuēcaraçá noho joi nicano tsi ē bax pi caiti ja japēcano tsi jicoxēquia. Jicohax ja bēta oriquirequia. Jatsi oriquirequinaxēqui noa. ²¹ Jasca, premio axēquia bēbocanaibo qui. Noho yonati chama jato bēta xatēnaxēquia. Jatsi noho trono ó tsi jato tsahomaxēquia ē bēta xo ja yonacano. Jabi bēboxo tsi noho iti ē biniquē ēa ri, noho Jahēpa trono ó cato. ²² Nēca tsi iglesia qui chanihi quiha Espiritu Santo. Jatsi nicacana pahoqui quini jaya cabá. Jabi tihī ca tsi xo toa Ibobá ē qui yoahana”.

4

Naipá ca trono

¹ Naa quirēquē ē tsayatēquēquē. Toá tsi ēa bēsojó iqui quiha naipá ca japēcahaca ca caiti. Tobi iqui quiha toa jasca ca joi-joiria, naa trompeta pacotsa jascaria. E qui ja nēcaha quiha: —Nēá tsi inahuē. Jahuēcara mia jismacasquia, naa ixēti nori ca rēquē ca joxēhai ca jahuē bo —iquiina.

² Jatsi Espiritu Santó ēa ibohuatapiquē. Ea bēsojó tsi nii iqui quiha naipá ca tronoria. Jahá tsaho tsohuēcara iqui quiha. ³ Anomaria jahuē jaria iqui quiha, naa bajrahai ca maxaxa, naa jasje, cornalina, tihī cabo bajra-bajrahai ca maxax bo jascaria. Jasca, tobi iqui quiha nahuabahi trono tēamē cato. Esmeralda maxax jascaria tsi bajra-bajrajaquē jaa ri. ⁴ Jasca, trono tēamē iqui quiha veinticuatro ca yonati trono huētsa bo. Jahá tsaho iqui quiha veinticuatro ca yosibo, naa raiti joxo sahuē cabo. Jasca, oro ca chaha tēquē ja jayacana quiha jato mapó no. ⁵ Jasca, toa trono quima tsēquēha quiha bajrahai ca canapa ra. Jahanahax huajaha quiha tērē-tērēhai ca pacotsa. Jasca, toa trono bēsojó tsi nii iqui quiha siete ca ririhai ca jotati bo. Toa jotati bo tsi xo toa Dios Espiritu Santo, naa siete ca jabi-jabiria jaya cato. ⁶ Jasca, trono bēsojó tsi iqui quiha ianē, naa bēisiti jisi cato. Shērēria ja iqui quiha.

Jasca, nēpax tsi naa tronoria tēamē tsi mani iqui quiha cuatro ca niilai ca jahuēcara ca bēsocanaibo. Bēro tirixēniria ja jayacana quiha, naa ja bēsojó no, ja casojó no. ⁷ Jabi toa jariapari ca bēsohai ca tsi xo cama jisiria cato. Jatsi jaquirēquē ca tsi xo toa toro jisiria cato. Jatsi jaquirēquē ca tsi xo toa joni bēmanaria jisiria cato. Jatsi jaquirēquē ca tsi xo toa noyhai ca tētēpahua jisiria cato. ⁸ Jasca, seis ca pēhi bo jayacana quiha naa cuatro ca bēsohai ca jahuēcara bo. Jato tēa tsi huēstima ca bēro sahuē ja icana quiha, jato pēhi nama jaca nori. Jasca, barihani, baquicha, tihī tsi ja quēquēcaquē. Jēnēhaxma tsi ja nēcacana quiha: “Aquēquē, aquēquē, aquēquēria tsi xo Ibo Dios Chamaxēni cato ra.

I-ipaonish ca jaboqui nori ca i-ixēhai ca Ibo-iboria tsi xo naa ra” iquiina.

⁹ Jia tsi quiha tronoria ca tsahohai ca bēso-bēsopaohai ca ja ocahuariacaquē, naa cuatro ca bēsohai ca jahuēcara bo. Toa tsahohai ca ja oguēhuacana quiha. Jasca, “Gracias” i ja qui jacana quiha, ja ani quēshpi na. ¹⁰ Tocajacaquē tsi quiha ja bēsojó tsi toa veinticuatro ca yosibo mēni-mēniquē. Mēnihax Bēso-bēsopaohai ca qui ja ara-aracaquē jato ri. Araxo tsi quiha trono bēsojó xo tsi jato oro ca chaha bo ja janacaquē. Janahax ja nēcacaquē:

¹¹ “Noba Ibo, noba Dios xo mia ra.

Jia tsi xo toa oquē, chama, tihī cabo mi bichiina.

Tocaxēti xo, jatiroha ca jahuē bo mi nēhohuani iqui na.

Mi shinaná tsi ja nēhohuahacaniquē.

Mia iqui tsi iicani quiha ra”

i veinticuatro ca yosibo a quiha tronó tsaho ca qui.

5

Quēnē-quēnēria, jatsi Cordero, tihī cabo

¹ Tronó ca tsahohai ca tsayapama tsi quënë jaya ca tēto ca papi ē jisquē, naa jahuē mēquē mēncayá cato. Papi xara, jasca, papi cacha, tihi cato ó tsi toa quënë iqui quiha. Jasca, siete ca sello bo jayaha quiha toa quënë quëbëti. ² Jaquirëquē huësti ca ángel chamaxëni ca ē jisquē ra. Joi pistiamá tsi èa ja quënaquë:

—¿Tsohuëcara ni toa naa tēto ca papi huishquirimati mētsa cato, naa oquē jaya cato ra? ¿Tsohuëcara ni toa jahuē sello bo noshati mētsa cato? —i ē qui ja a quiha.

³ Jabi yama iqui quiha toa papi huishquirimati mētsa cato rē. Naipá tsi yama. Maí tsi yama. Bësoyama caba ití tsi yama. Tihi cabo ó tsi yama iqui quiha toa tēto ca papi huishquirimati mētsa cato rē, jahuē quënë noqui nicamati. ⁴ Jatsi ē araconaquē. Yama iqui quiha toa oquē ca nohiria toa papi huishquirimati rē. Yama iqui quiha toá ca chani noqui nicamati mētsa cato ra. ⁵ Jatsi ē qui huësti ca toá ca yosi ca chaniquë:

—Arayamahuē. Tobi xo toa Judá maxo ó ca Cama jascaria cato, naa David yamaba chahitaxocobo. Bëbo-bëborianish ca tsi xo naa. Toa papi sello bo noshaxëhi quiha huishquirimaxëna. Ati mētsa xo ra —i ē qui yosi ca a quiha.

⁶ Jatsi Cordero ē jisquē. Trono ó tsi nii ja iqui quiha. Jasca, ja tēamē iqui quiha toa cuatro ca bësocanaí ca jahuëcara bo. Toa iqui quiha yosibo ri. Acacanish ca iquiria ja iqui quiha. Siete ca mahui bo ja jayaha quiha. Jasca, siete ca bëro ja jayaha quiha. Jabi naa siete ca bëro bo tsi xo toa siete ca jabi-jabiria bo jaya ca Espiritu Santo ra. Jatiroha ca mai qui ja raahacani quiha. ⁷ Jatsi tronó ca tsaho ca qui Cordero caquē. Caxo tsi quiha jahuē mēquē mēncayá ca tēto ca papi ja biquē. ⁸ Ja biquē tsi quiha ja bësojó tsi mēnicaniquē toa cuatro ca bësohai ca jahuëcara bo. Mēnicaquē toa veinticuatro ca yosibo ri. Jabi música ati arpa icanaí ca ja jayacana quiha toa yosibo tēquē. Jasca, oro ca cochopi bo ja achacana quiha, naa Dios nohiria bëhoxhai rëamē cabo. Jabi Dios qui incienso jascaria tsi xo toa ja bëhoxcanaina. ⁹ Jatsi quëquëti paxa ca naa yosibo quëquëquë:

“Mia ri tsi xo oquë-oquëria tēto ca papi biti, jahuē sello bo noshati.

Mi acacani quiha.

Mi jimí tsi nohiria bo mi copiniquē Dios bax na.

Jatiroha ca maxo ó ca nohiria bo, jatiroha ca joi ó ca nohiria bo, jatiroha ca pais ó ca nohiria bo, tihi cabo mi copiniquē ra mi rësohai cató no.

¹⁰ Copixo tsi quiha arati ibo, chama bo, tihi cabo jato mi manëmaniquē ra, Dios bax yonocoti, jahuē mai ja yonacano”.

Tihi tsi ja icana quiha quëquëhi na.

¹¹ Jatsi ē tsayatëquëquë. Tsayapama tsi huëstima ca ángel bo ē jisquē. Tocanoma ja icana quiha ra. Jatsi jato joi ē nicaquē. Trono, bësohai ca jahuëcara bo, yosibo, tihi cabo tēamē tsi ja manicana quiha. ¹² Joi pistiamá tsi ja quëquëcaquë jato ri.

“Oquë-oquëria ca tsi xo toa acacanish ca Cordero ra.

Chama, jahuëmishni bo tēquē, tiisi, coshi, tihi cabo ja bino ra.

Jasca, nohiria bá oquëhuano.

Ja qui nohiria bo arano”

i ángel bo a quiha quëquëhi na.

¹³ Jatsi joi huëtsa ē nicaquë. Chanihi iqui quiha jatiroha ca bësocanaibo. Chaniha quiha naipá ca bësocanaibo tēquē. Chaniha quiha maí ca bësocanaibo tēquē. Chaniha quiha bësoyama caba ití ca bësoyamacanaibo tēquē. Chaniha quiha ianë ca bësocanaibo tēquē. Tihi cabo quëquëhai ca ē nicaquë.

“Oquëhuahacapaoxëti xo toa tronó tsaho cato ra.

Oquëhuahacapaoxëti xo toa Cordero ra.

Jato qui jatiroha cabo arano ra.

Chama, oquë, tihi cabo ja jayapaono ra”

nëa tsi jatiroha ca bësocanaibo nëcaha quiha quëquëhi na.

¹⁴ Jatsi,

—Iquë. Amén —i toa cuatro ca bësohai ca jahuëcara bo quë.

Jatsi yosibo mēniyoquë, tronó ca tsaho cato, Cordero, tihi cabo qui araxëna.

6

Siete ca sello bo Corderó noshahana

¹ Jatsi Cordero ē tsayaquë. Toa siete ca sello jaya ca tēto ca papi ja jayaha quiha. Jariapari ca sello ja noshaha quiha. Ja noshaquë tsi quiha cuatro ca bësohai ca jahuëcara ó ca huëstitá quënaquë. Tërë-tërëhai ca jascaria jahuë joi iqui quiha.

—Johuë —i ja a quiha.

² Jatsi jisiquitapiquë caballo joxo. Ja cacha tsaho iqui quiha jahuë ibo; canati acha. Jatsi ja qui chaha acacaquë. Bichi tsi quiha ja jabaquë bëbo-bëboxëna.

³ Jatsi toa sello segundo ca Corderó noshaquë. Noshajahuaquë tsi quiha bësohai ca jahuëcara ó ca segundo cató quënaquë:

—Johuë —iquiina.

⁴ Tocajaquë tsi quiha huajatapiquë caballo huëtsa, naa shini-shiniria cato. Jahuë ibo qui chama acacaha quiha, maí ca nohiria bo iquinamati, jia tsi ja racanabëquiyamacano iquish na. Ja iqui tsi jato huëtsa nohiria bá aca quiha. Jasca, ja qui saipihua acacaha quiha nohiria bo ati.

⁵ Jatsi sello tercer ca Corderó noshaquë tsi quiha toa bësohai ca jahuëcara ó ca tercer cató quënaquë:

—Johuë —iquiina.

Jatsi jisiquitapiquë caballo chëquë cato. Balanza acha jahuë ibo iqui quiha. ⁶ Jatsi toa cuatro ca bësohai ca jahuëcara ca naxërëquë ó ca joi è nicaquë tonia.

—Biniacaxëcani quiha nohiria. Jatsi huësti ca bari sueldo quëshpi tsi iniahacaxëti xo harina trigo, naa huësti ca kilo cato. Jasca, huësti ca bari sueldo quëshpi tsi iniahacaxëti xo cebada icanaí ca bëro tres kilo cato ra. Jama, xëni precio, vino precio, tihí cabo inamayamahuë —nëa tsi caballo ibo qui joi nëcaha quiha.

⁷ Jatsi sello cuarto ca Corderó noshaquë tsi quiha toa bësohai ca jahuëcara ó ca cuarto cató quënaquë:

—Johuë —iquiina.

⁸ Jatsi jisiquitapiquë caballo pajoxo cato. Rësomati ibo-iboria jahuë ibo quënahacaha quiha. Jasca, ja cho bocana quiha rësöhax cabo tëquë. Jatsi jato qui chama acacaha quiha maf ca nohiria bo, naa huësti cuarto cabo ati. Nohiria bo nianamahaina, nohiria biniahuahaina, banahaca ca bëro, bimi, tihí cabo yoshihuahaina, nohiria bo yohiná pihaina, tihí cabo ati mëtsa ángel iqui quiha nohiria bo axëna.

⁹ Jatsi sello quinto ca Corderó noshaquë tsi quiha altar namá ca rësonish cabo è jisquë. Dios Chani ja yoacanaí ca tahëxo tsi ja acacani quiha.

¹⁰ Jatsi joi pistiamá tsi ja quënaquë:

—Mía ri tsi xo chamaxëneria ca Ibo-iboria. Mía ri tsi xo jabija ca mëstëxëni cato ra. ¿Jënino tsi noqui acanish cabo copixëhai ra? Mi bamayamano ra. Toa maí ca nohiria bo copihuë —nëa tsi ja nëcacana quiha.

¹¹ Jatsi jato qui raiti joxo acacaquë sahuëti. Jatsi, “Yosanayamacana. Acacati basima xo ra. Jariapari tsi jari rësoxëti xo mabë xatë huëtsa bo, naa ma acacani jascaria. Jari jatihuahama xo toa número ra” i jato qui Cordero quë.

¹² Jatsi sello sexto ca Corderó noshaquë tsi quiha yajo-yajoriaquë maí. Jatsi tsëmonaquë bari, naa raiti chëquë jascaria. Jatsi xabacarianaquë oxë. Jimi jisiria ja iqui quiha. ¹³ Jatsi naipa ax mai quiri huishti bo paquëyoquë, naa jihuí ca bimi mai qui paquëhaj jascaria yoshi-yoshiria xotoquë no. ¹⁴ Jatsi yamatapiquë naipa. Ja tsiboha quiha papi tëto jascaria. Maí ca tëmachi bo, ianë ca tësëbë, bo tihí cabo yajohacacaquë. Jato iti quima ja mohimahacacani quiha. ¹⁵ Jatsi paxacasquë nohiria bo tëquë. Jabayoha quiha maí ca chama bo, comandante bo, rico cabo, empleado bo, yonati bo, joni bo chama yama cabo. Tëmachi ca quini bo qui tihí cabo jabayoha quiha jonëxëna. ¹⁶ Jabaxo tsi quiha tëmachi bo, maxax bo, tihí cabo qui ja quënaquë. Quënahax,

—Noqui cacha paquëcahuë. Toa mana ca tronó ca tsaho ca quima noqui jonëmahuë. Jasca, caxaxëneria tsi xo toa Cordero ra. Ja quima noqui jonëmahuë —i jaca na quiha.

¹⁷ Joquë toa bari ra. Jaboqui jisiquihí quiha jato qui ja caxa-caxacanaina ra. Yama tsi xo toa paxahaina.

7

Dios yonati bo xabahamahacahaina

¹ Toa quirëquë cuatro ca ángel bo è jisquë. Maí ca cuatro ca papoto ó tsi nii ja icana quiha. Toa xo tsi quiha mai quiri yoshi xotohai ca ja quëtiacaquë. Ja iqui tsi mai, jënë, jihuí, tihí cabo ó tsi yoshi xotoyamaquë. ² Jatsi ángel huëtsa è jisquë. Bari johai ca ax ja joquë. Jasca, bësohai ca Dios jisti ja jayaha quiha. Joxo tsi quiha toa cuatro ca ángel bo, naa maí, jënë, tihí cabo yoshihuacanaibo ja quënaquë:

³ —Jari mai, jënë, tihí cabo yoshihuayamacahuë. Noba Dios yonati ba bëpara ó tsi jisti no quënëparixëti xo —i jato qui ja a quiha.

⁴ Jatsi ciento cuarenta y cuatro mil cabo iqui quiha, naa toa Dios jistí tsi quënëhacahax cabo. Israel cabo tëquë ja icana quiha, naa doce ca maxo quima cabo. ⁵ Quënëhacaha quiha doce mil ca Judá ca maxo ó ca nohiria. Quënëhacaha quiha doce mil ca Rubén ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Gad ca maxo ó ca nohiria. ⁶ Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Asér ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Neftalí

ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Manasés ca maxo ó ca nohiria. ⁷Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Simeón ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Levi ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Isacar ca maxo ó ca nohiria. ⁸Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Zabulón ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca José ca maxo ó ca nohiria. Jatsi quënëhacaha quiha doce mil ca Benjamin ca maxo ó ca nohiria. Tihí cabo quënëhacaha quiha.

Raiti joxo sahué cabo

⁹Naa quirëquë huéstima ca nohiria ë jisquë. Tocanoma ja icana quiha. Jamëri, jamëri tëquë, naa jatiroha ca pais, jimi, maxo, joi, tihí cabo quima ax ja icana quiha. Jasca, toa trono, Cordero, tihí cabo bësojó tsi mani ja icana quiha. Jasca, raiti joxo sahuë, xëpamë pëhi acha, tihí ca tsi jaya ja icaquë. ¹⁰Jatsi joi pistiamá tsi ja quënëcaquë:

—Noqui Xabahamati Ibo-iboria tsi xo toa tronó tsaho cato ra. Jasca xo Cordero ri —i jaca na quiha quënëhacaha na.

¹¹Jatsi trono bësojó ó tsi mëniyoquë ángel bo tëquë. Yosibo, cuatro ca bësohai ca jahuëcara cabo, tihí cabo tëamë ja niicana quiha. Mënihax Dios qui ja aracaquë. ¹²Arahax ja nëcacana quiha:

“Jia ra. Noba Dios nohiria bo oca-ocapaono ra.

Ja oquëhuahacapaono ra.

Tiisi ja jayano ra.

Jasca ‘Gracias’ i Dios qui nohiria bo paono ra.

Jasca, chama, coshi, tihí jaya ca tsi xo noba Dios ra.

Jaha tsi xo. Amén”

nëca tsi jaca na quiha.

¹³Jatsi huësti ca yosi ca ë qui chaniquë:

—¿Tsohuë ni naa raiti joxo ca sahuë cabo? ¿Jahuëniahax tsi ja bëcana? ¿Cahëhai mia ri? —i ë qui ja a quiha.

¹⁴Jatsi,

—Cahëyamaquia, taitá. Mia ri tsi xo toa cahëhaina —i ja qui ë quë.

Jatsi,

—Tënëtiyaria quima ax bëcanax cabo tsi xo naa. Cordero jimí tsi jato raiti ja joxohuacani quiha, chocohaxo na. ¹⁵Ja iqui tsi Dios trono bësojó tsi mani-manicani quiha. Toá tsi Dios arati xobo-xoboria xo tsi mëbi-mëbiriacani quiha, barihani, baquicha tëquë. Jasca, jato ó bësoxëhi quiha toa tronó ca tsaho cato ra. ¹⁶Ja iqui tsi paxnatëquë-yamacaxëcani quiha ra. Tëshinatëquëyamacaxë-cani quiha. Jasca, bari huao cahëyamacaxëcani quiha. ¹⁷Rani-ranicaxëcaqui, Cordero, naa trono ó ca jato obëso ca nori quëshpi na. Bëso-bëso ca jënë iti qui jato mëpixëhi quiha. Jasca, jato bëró ca bëhono tëquë masaxëhi quiha Dios —i ë qui huësti ca yosi ca a quiha.

8

Sello séptimo cato

¹Jatsi toa sello séptimo ca Corderó noshaquë. Noshaquë tsi quiha medio hora no tsi naipá cabo pasiyoquë. ²Jatsi siete ca ángel bo ë jisquë, naa Dios bësojó ca nii cabo. Jato qui siete ca trompeta bo acacaha quiha. ³Jaquirëquë joquë ángel huëtisa. Oro ca incienso mëshoti cochopi bëhi ja iqui quiha. Johax trono bësojó tsi ja niiquë. Jatsi incienso misco ca ja qui acacaquë, Dios nohiria bo bëhox-hai qui maniatí. Jatsi toa oro ca altar xo tsi, naa trono bësojó ó ca nii ca altar xo tsi quiha tihí cabo ja mëshaquë. ⁴Jatsi Dios iti bësojó tsi mëshohai ca incienso ca cohini tëronoquë Dios nohiria bo bëhoxhai ya. ⁵Jatsi oro ca cochopi ángel biquë. Bixo tsi quiha altár ca chihi rëxquë tsi ja rëaquë. Rëaxo tsi quiha mai qui ja niaquë. Nijahuaquë tsi quiha huéstima ca tërëhai ca iquë. Choshi-choshiquë canapa. Yajo-yajoquë mai. Tihí tsi ja iqui quiha.

Trompeta bo

⁶Jatsi toa siete ca ángel bá jato trompeta bo xohati shinama tsi ititocaquë. ⁷Jatsi jariapari ca ángel jahuë trompeta xohaquë. Xohajahuaquë tsi quiha oiroxaya, jimi ya jaxcamëna ca chihi, tihí cabo mai qui niahacaquë. Jatsi mëshoquë maí ca tercer ca xatë cato. Mëshoquë maí ca jihui bo, huasi, naa jato tercer ca xatë cato. Tihiria ca tsi mëshoquë ra.

⁸Jaquirëquë segundo ca ángel jahuë trompeta xohaquë. Xohajahuaquë tsi riri-ririhai ca tëmachi चाहिताखेंni ca jisiria ca quiha iahua qui niahacaquë. Jatsi jënë jimi manëquë, naa tercer ca jënë xatë cato. ⁹Jatsi rësoyoquë iahua ca bësohai ca jahuë bo, naa tercer ca xatë cato. Jasca, quëyohacaquë tercer ca jënë ca barco bo ri. Tihí tsi quëyohacaquë ra.

¹⁰ Jatsi tercer ca ángel jahuë trompeta xooahaquë. Xoohajahuaquë tsi quiha huishti-huishtiria, naa riri-ririhai ca jotati jisiria ca paquëquë nai ax na. Ani bo, toroco bo, tihi cabo qui ja paquëha quiha. ¹¹ “Mocahua” naa huishti quënahacaha quiha. Jatsi mocanaquë jënë, naa tercer ca xatë cato. Rësoquë huëstima ca nohiria bo acax na.

¹² Jatsi cuarto ca ángel jahuë trompeta xooahaquë. Xoohajahuaquë tsi quiha bari, oxë, huishti bo, tihi cabo nocacasquë. Jatsi tsëmonaquë jato tercer ca xatë cato. Ja iqui tsi iriama iqui quiha barihani bari huëahaina. Jasca, iriama iqui quiha baquichá oxë, huishti bo, tihi cabo huëahaina. Jabi toca tsi ja iqui quiha.

¹³ Jatsi tsayapama tsi naipá ca noyahai ca tëtëpahua ë nicaquë. Joi pistiamá tsi quënahi ja iqui quiha.

—Jishorama. Raquëria xo. Aquërama. Noiti-noitixëhi quiha maí ca nohiria bo tëquë, naa tres ca trompeta huëtsa bo xooahacaquë no. Jato xoohapaimaria xo naa tres ca choo ca ángel bo ra —i tëtëpahua a quiha.

9

¹ Jatsi quinto ca ángel jahuë trompeta xooahaquë. Xoohajahuaquë tsi quiha nai ax mai quiri paquëhai ca huishtimahua ë jisquë. Ja qui llave acacaha quiha rësonish caba iti pëcati.

² Toa iti ja japëcaquë tsi quiha toa quini ax huajaquë chihicohini. Anomaria toa cohini iqui quiha, naa boyo ax huajahai ca cohini jascaria. Jatsi ja tsëmonaquë. Jisnoma bari iqui quiha.

³ Jatsi quiha tsëmo quima huajaquë chapo-chaporia bo. Jato qui pahëria ca chama acacaha quiha, naa nibo chama jasca cato. ⁴ Jatsi ja yoahacacaquë, huaí ca bimi, jihui, tihi cabo yoshihuayamaxëti. Jama, jënima iqui quiha toa bëpará ca Dios quënë jayama ca nohiria bo ja yoshihuahaina. ⁵ Jato namëtima ja icana quiha, tënëmati nori. Jatsi cinco ca oxë no tsi toa chahahuayamacanaibo ja tënëmaquë. Nibo pahë jascaria iqui quiha toa pahë ra. ⁶ Tocajacano tsi rësocasaxëcani quiha nohiria ra, rësonoma jaca nori.

⁷ Nianati shomahuaha ca caballo jisiria ca toa chapohua bo iqui quiha. Jahuëcara ca, naa oro ca chaha bo sahuë ja icana quiha. Jasca, jato bëmana, joni bá-na jisiria ja icana quiha.

⁸ Jato boo, yoxa ba boo jisiria quiha. Jato xëta, camano xëta jisiria quiha. ⁹ Jasca, manë ca shipati quiniamati bo sahuë ja icana quiha. Noyapama tsi anomaria iqui quiha jato pëhi ba pacotsa, naa nianati caballo carro bo jabahai jascaria cato. ¹⁰ Jasca, jato jina ó ca nibo chishquë bo ja jayacana quiha. Anomaria toa jato chishquënë pahë iqui quiha, naa cinco ca oxë no. ¹¹ Jasca, tobi iqui quiha jato rëquëniniti ibo; naa rësocanaibo iti obëso ca ángel. “Quëyomixëñiria” ja quënahacaha quiha, naa jato obësoti chama. (Hebreo joi tsi jahuë janë tsi xo “Abadón”; carayana joi tsi “Apolión” ja nori.)

¹² Toca tsi huinocaquë toa jariapari ca nohiria bá tënë-tënëhaina ra. Jama, tobi iti xo dos ca tënëtiya huëtsa bo. Jari acama quiha.

¹³ Jatsi sexto ca ángel jahuë trompeta xooahaquë. Xoohajahuaquë tsi quiha joi huëtsa ë nicaquë. Dios trono bësojo ó ca altar oro ca quima toa joi huajaha quiha, naa jahuë cuatro ca mahui naxërëquë ax na. ¹⁴ Sexto ca trompeta jaya ca ángel qui toa joi chaniquë:

—Eufrates icanaí ca ani-aniria ó tsi xo cuatro ca nëxahacanih ca ángel bo. Jato pëcahuë —i ángel qui joi a quiha.

¹⁵ Naa hora yoi, naa bari, naa oxë, naa xënipa, tihi cabo quëshpi tsi ja janahacacani quiha. Jaboqui tsi ja paquëmahacayaquë tercer ca maí ca nohiria bo ati. ¹⁶ Jasca, huëstima ca soldado bo, naa caballo jaya cabo ja jayacana quiha. Doscientos millones toa ë nicaha ca número iquë ra.

¹⁷ Tsayapama tsi toa caballo bo, jato ibo bo, tihi cabo ë jisquë. Huëstima ca color bo jaya quiha ja sahuëcanai ca manë ca shipati quiniamati bo. Tobi iqui quiha shini-shiniria, niaba, amarillo, tihi cabo color bo. Jato caballo bo tsi xo camano mapo jasca ca jaya. Jasca, jato jana quima huajaquë chihi, chihicohini, azufre, tihi cabo. ¹⁸ Jato jana huajahai ca chihi, cohini, azufre, tihi cabá tsi nohiria bo acacana quiha. Jatsi rësoyoquë, naa tercer ca maí ca nohiria bo ra. ¹⁹ Chamaxëñiria toa caballo jana bo iqui quiha nohiria bo ati. Jasca, chama jaya quiha jato jina bo ri. Rono bo jascaria ja icani quiha. Jato jina bo ó tsi iqui quiha tëxëmíxëñiria ca mapo bo. Toca tsi nohiria huëstima ca ja pahëhuacana quiha.

²⁰ Jama, jato yoi ca jahuë bo quima casocasyamaquë toa rësoyamanish cabo. Jari yoshi qui ja aracaquë pë. Jasca, jato ídolo bo, naa oro, plata, bronce, maxaxa, jihui, tihi cabá tsi acacanish ca ídolo bo quima ja casoyamacana quiha. Jato qui jia iqui quiha toa nicayamahai ca taisyamahai ca ídolo bo pë. ²¹ Jato jochahuaxëñiria ca jabi niatimaxëñiriacana. Jari nohiria bo ja acaquë pë. Jari ja yoshihuacaquë yobëxo na. Jari anoma ca chotahai ja acaquë. Ja yoma-yomacaquë jaari. Jari jasca pi ja icaquë ra, tihi ca tsi áqui na.

10

Têto ca papi pistia jaya ca ángel

¹ Jatsi chamaxéniria ca ángel huêtsa ë jisquë, naa nai ax botêhai cato. Tsêmo rabaha ca ja iqui quiha. Jasca, jahuë mapo cacha nahuabahi iqui quiha. Bari jisiria jahuë bêmana iqui quiha. Ririhai ca chinichiti jisiria jahuë huico iqui quiha. ² Jasca, têtto ca papi pistia ca ja achacuë jahuë mëquënë no. Huishquirimahama toa papi iqui quiha. Jatsi ianë tsi jahuë tahë mênécaya ca ja janaquë. Jatsi jahuë tahë huêtsa, naa mëxojo ca maí tsi ja botëmaquë. ³ Toca tsi niihak ja quënaquë. Camanó mërhai ca joi jascaria jahuë joi iqui quiha. Ja quënaquë tsi quiha tobi iquë siete ca tērëti ibo-iboria bo tērêhaina. ⁴ Ja tērëcaquë tsi quiha ë quënëcasquë. Jama, naipá ca joi ë nicaquë:

—Quënëyamahuë. Toa siete ca tērëti ibo-iboria bá yoaha ca nohiria bá cahëyamano ra —i ë qui joi quë.

⁵ Jatsi toa ianë, mai, tihí cató ca niikai ca ángel ë jisquë. Nai qui jahuë mênécaya ca mëquë ja tēroha quiha. ⁶ Jahuë mëquë tērohax ja chani-chaniquë. Bëso-bësopaohai ca Dios janë, naa naipa, maí, iaha, tihí cató ca jahuë bo tēquë nēhohuati iboba janë tsi ja chaniquë, ja parayamahai ca jismaxëna. Ja nēcaquë:

—No bamayamano ra. ⁷ Siete ca ángel jahuë trompeta xooacano tsi jatihuacaxëhi quiha Diós acasnina, naa jahuë planes siri cato. Jabi toa planes nohiria bá cahëyamayoini quiha, naa jahuë Chani yoati ibo bo qui ja yoani cato —nëa tsi ángel nēcaquë.

⁸ Jatsi toa joi ë nicatēquëquë, naa naipá ca ë qui chanihai ca joi.

—Toa iahua mai, tihí cató ca niikai ca ángel qui cata. Ja acha ca têtto ca papi pistia bita —i ë qui joi quë.

⁹ Jatsi ángel qui ë caquë. Caxo ë bënaquë. E biquë tsi,

—Bihuë. Pitsahuë. Mi poco xara ja no tsi monëxëhi quiha toa quënë. Jama, bata manëxëhi quiha mi jana ó no —i ë qui ángel quë.

¹⁰ Jatsi ángel quima toa têtto ca papi ë biquë. Bixo tsi ë xëhaquë. Bata tēë jascaria ja iqui quiha noho jana ó no. Jama, ë piyoquë tsi mocanaquë noho poco. ¹¹ Jatsi ë yobahacatēquëquë:

—Jaboqui Dios Chani mi yoatēquëxëno ra. Jamëri ca nohiria bo, jamëri ca mai bo, joi bo, chama bo, tihí cabo yoati mi chanixëti xo —i ë qui ángel quë.

11

Dos ca Dios Chani yoati Ibo-iboria bo

¹ Jatsi medida jihui ë qui acacaquë, naa tahua jisiria cato.

—Cata. Dios arati xobo, jahá ca altar, tihí cabo tanamata. Jasca, toá ca aracanaibo tocahuë. ² Jama, arati xobo cacha ca huënë tanamayamahuë. Dios cahëyamacanaibo qui toa iti acacaquë. Cuarenta y dos ca oxë no tsi Dios yaca-yacaria yoshihuacaxëceni quiha rë. ³ Toatiyá tsi dos ca Chani yoati ibo-iboria bo raaxëquia noho Chani yoati. Jatsi mil doscientos sesenta ca bari no tsi Dios Chani yoacaxëceni quiha, cohuë ca raiti sahuëxo na.

⁴ Jabi naa dos ca Chani yoati ibo-iboria bo tsi xo toa mai Ibo bësojó ca nií ca dos ca olivo jihui bo. Jasca, toa mai Ibo bësojó ca mani ca candelero bo jascaria ca xo naa dos ca Chani yoati ibo bo. ⁵ Anomariaxëhi quiha ja yoacanaina. Jato jana ax huajahai ca chihi jascariaxëhi quiha jato chani. Bëroria tsi jato pasomaha cabo quëyocaxëceni quiha. Jabi tshuëcaracá jato acasno tsi toa chihí tsi jato acaxëceni quiha. ⁶ Jasca, nai quëbëti chama jayacaxëceni quiha, oi iyamano iquish na. Jatsi iyamaxëhi quiha oi, Dios Chani ja yoacaquë no. Jasca, jënë jimi manëmapicaxëceni quiha. Jasca, jatiroha ca quiniá tsi maí ca nohiria bo tēnëmapicaxëceni quiha jaha quëëquí na. ⁷ Jatsi Dios Chani ja yoacano tsi rësonish cabo iti ax huajaxëhi quiha toa yohina-yohinaria yoixéniria cato. Huajaxo tsi jato bëta nianaxëhi quiha. Jato bëboxëhi quiha. Bëboxo tsi jato axëhi quiha. ⁸ Jatsi yaca-yacariá tsi naa Sodoma, Egipto, tihí tsi icanai cató ca bahi-bahiria ó tsi jato yora bo janacaxëceni quiha nohiria bo tsayamaxëna. Jabi toa yacata ax tsi noba Ibo acacani quiha jaa ri. ⁹ Jabi tres y media ca bari no tsi toa dos ca yora bo tsaya-tsayaxëhi quiha maí ca nohiria bo. Tsayacaxëceni quiha maí ca nohiria bo tēquë, naa jatiroha ca maxo bo, joi bo, pais bo, tihí cabo. Jato yora bo maihuacasyamacaxëceni quiha ranixo na. ¹⁰ Jasca, ranixo tsi jato huêtsa qui jahuëmishni bo, naa regalo bo acaxëceni quiha. Tocacaxëceni quiha, toa dos ca Chani yoati ibo bo acacacana iqui na. Jato iqui tsi anomaria iqui quiha ja tēnë-tēnëcanaina. ¹¹ Jama, tres y media ca bari huinocaquë tsi Diós jato bësomaquë. Ja joitapicaquë ra. Jatsi raquëyoquë tsayahax cabo. ¹² Tsayapama tsi naipá ca pistiama ca joi toa dos ca joni bo qui chanihai ca ja nicacaquë. “Nëa bëcahuë” i joi a quiha. Jatsi tsémó tsi nai qui ja tēronocaquë. Tsaya-tsayacaquë jato qui cacacanaibo. ¹³ Jatsi ja tēronocaquë tsi quiha yajo-yajoquë maí. Anomaria toa yajohai

ca iquë ra. Toatiyá tsi poxoquë yacatá ca xobo bo, naa décima ca xatë. Jasca siete mil ca nohiria bo acacaquë. Jatsi naipá ca Dios qui ara-aracaquë nohiria tëxë, mëmëhi na.

¹⁴ Toca tsi segundo ca tënëtiya huinocaquë. Ja cho jopaimaria xo huëtsa, naa tercer ca tënëtiya.

Séptima ca trompeta

¹⁵ Jatsi quiha toa séptima ca ángel jahuë trompeta xooahaquë. Xoohajahuaquë tsi quiha naipá ca quënahai ca joi bo ë nicaquë.

—Jaboqui mai xo tsi yonati chama biqui noba Ibo ra, naa Diós mai qui raani cato.

Yona-yonapaoxëhi quiha ra —i jaca quë.

¹⁶ Tocajacaquë tsi quiha Dios trono bësojó ca veinticuatro ca yosibo joicaquë jato tsahoti bo ax na. Joihax ja mënicaquë bëmana mai quiri. Jatsi Dios qui ja aracaquë:

¹⁷ —Mí qui “Gracias” iqui noa, noba Ibo Ibi Dios chamaxëni cató.

Mía ri tsi xo toa i-ipaonish ca jaboqui nori cato ra.

“Gracias” iqui noa ra, jaboqui mi yonati chama mi bichi iqui na.

Jaboqui chitahëhi quiha mi yonahaina ra.

¹⁸ Mí qui caxaxëniira xo nohiria bo ra, naa jato copiti bari tsëquëha iqui na.

Jasca, tsëquëquë rësonish cabo copiti xaba ri.

Copihacaxëhi quiha mi yonati bo, naa mi Chani yoacanaibo.

Copihacaxëhi quiha chahahuacanaibo, naa mi qui aracanaibo.

Copihacaxëhi quiha chahahuahai ca chama bo, chamayama cabo tëquë.

Tsëquëquë ra mai yoshihuacanaibo quëyoti bari ra —nëa tsi veinticuatro ca

yosibo nëcaquë.

¹⁹ Jatsi Dios mana ca arati xobo japëquëquë. Jaxara iqui quiha caja roa cato, naa Dios quënëni ca chani jaya cato. Japëquëquë tsi quiha canapa choshiquë. Tërë-tërëjaquë. Yajoquë mai. Jasca mai qui paquëquë oiroxaya chahitaxëni cabo.

12

Quëshi-quëshiria jatsi yoxa

¹ Jatsi naipá tsi jisiquiquë jisti-jistiria. Toá tsi yoxa iqui quiha, naa bari sahuë cato. Oxë cacha nii quiha. Jasca, jahuë mapo cacha chaha iqui quiha, naa doce ca huishtimá tsi acacanish ca chaha. ² Jasca, tohoya ca ja iqui quiha. Comapama tsi ja araquë, baquë comahai ca pahë iqui na. ³ Jatsi naipá tsi jisiquiquë jisti huëtsa. Toá tsi iqui quiha shini ca quëshi-quëshiria; naa chahitaxëni cato. Siete ca mapo bo, Siete ca mapo bo, tihí cabo ja jaya quiha. Jasca, jahuë mapo bo cacha chaha bo sahuë ja iqui quiha. ⁴ Jasca, jahuë jina ri. Naipá ca huishti bo tercer cabo jahuë jiná biquë. Bixo tsi quiha mai qui ja niaquë. Jatsi baquë comapaimaria ca yoxa bësojó tsi quëshi-quëshiria mëni iqui quiha jahuë cohai ca baquë pixëna. ⁵ Jatsi baquë yoxá comaquë. Joni jahuë baquë iqui quiha. Jatiroha ca maí ca nohiria bo toa baquë yonaxëti iqui quiha, chama ya. Ja coquë tsi quiha mëri tsi Dios, jahuë trono, tihí cabo qui baquë mëbihacaquë. ⁶ Tocajaquë tsi quiha jamë ca xaba qui toa yoxa jabaquë, naa ja bax Diós rohahuaha ca iti qui. Toá tsi quiha mil doscientos sesenta ca bari no tsi ja otohacaquë.

⁷ Jaquirëquë quëshi-quëshiria ya tsi quiha Miguel, jahuë ángel bo, tihí cabo nianaquë.

Jahuë yoiria ca ángel bo ya tsi nianaquë quëshi-quëshiria ri. ⁸ Jatsi quëshi-quëshiria, jahuë ángel yoi bo, tihí cabo bëbohacaquë. Nai ax ja raahacacana quiha. ⁹ Cacha toa quëshi-quëshiria niahacaquë maí qui. Yoshini, Satanás, tihí ca tsi xo toa ronoxëni janë ra, naa quëshi-quëshiria. Maí qui ja niahacaha quiha, naa maí ca nohiria bo parahax cato.

Niahacaha quiha jahuë ángel bo ri.

¹⁰ Jatsi naipá ca joi-joiria ë nicaquë:

—Tsëquëquë Dios bëboti xabaca ra.

Jahuë chama ja jismaquë.

Jasca, yonahi quiha jahuë Cristo ri.

Mai qui niahacaquë noba xatë bo qui quësomixëni cato ra, naa barihani, baquicha, tihí

cató tsi Dios bësojó ax tsi jato qui quësohai cato.

¹¹ Cordero jimi, acacanish cabá yoanina, tihí cabá tsi ja bëbohacaquë.

Jabi rësohai ca qui ja raquëyamacana quiha.

Toa cordero bax ja acacacana quiha.

¹² Jaha tsi raniyocana, mato naipá ca raca cabá.

Jama, cohuënacana mato mai, iahua, tihí cabá tsi raca cabá.

Mato qui botëquë Satanás ra.

Jaboqui caxaxëniira xo, jatiti basima jahuë xaba nori iqui na.

Toa cahëhi quiha ra —nëa tsi naipá ca

joi nëcaquë.

¹³ Mai qui Satanás niahacaquë ra. Caxaxo tsi quiha baquë comahax ca yoxa ja chibaquë. ¹⁴ Jatsi yoxa qui tètëpahua pëhi acacaquë, jahuë xabachá ca iti qui noyati. Toa ax tsi quiha tres y medio ca año no tsi otohacati yoxa iqui quiha. ¹⁵ Jatsi quiha quëshi-quëshiriá janaquë. Ja janaquë tsi quiha jahuë jana quima huajaquë jënë. Ani tio ja huajahai ca jënë iqui quiha, yoxa jëtëquëmati. ¹⁶ Jatsi quiha mai japëquëquë toa quëshi-quëshiriá janaha ca jënë xëaxëna. Yoxa ja mëbiha quiha. ¹⁷⁻¹⁸ Jatsi yoxa qui caxariaquë quëshi-quëshiria. Caxahax tsi quiha ja caquë yoxa ba चाहिताखोको पासमा नानाखेना. Dios yoba nicacanaibo, Jesu Chani yocanaibo, tihí cabo acatsi quiha.

13

Dos ca yoiria ca yohinahua

¹ Iahua quëmapó tsi ë niino tsi jahuëcara ca, naa yohinahua, jënë ax huajaquë. Diez ca mahui bo, siete ca mapo bo, tihí cabo jaya quiha. Jasca, jahuë mahui cacha bo mani iqui quiha diez ca chaha bo. Jasca, jahuë mapo ó tsi Dios pasomaha ca chani quënëhacaha quiha. ² Jasca, cama jisiria ca naa yohinahua iquë ra. Jahuë tahë, oso tahë jascaria iqui quiha. Jahuë jana, camano jana jascaria iqui quiha. Jatsi quiha yohinahua qui jahuë yonati chama, jahuë trono, tihí cabo quëshi-quëshiriá aquë. Tihí ca tsi ë jisquë ra. ³ Jasca, jahuë mapo huësti ca ë tsayaquë. Namënish ca jisiria ca quëësi ja jaya quiha, jahuë mapo ó no, naa taponish ca quëësi. Toa mapo bësotëquëquë tsi quiha mai ca nohiria bo ratëyoquë. Ratëxo tsi quiha yohinahua ja banahuacaquë. ⁴ Jasca, quëshi-quëshiria bësójó tsi nohiria bo mëniyoqaquë, yohinahua qui chama ja acana quëshpi. Mënihax tsi quiha,

—¿Tsohuë ni toa yohinahua oquë cato ra? ¿Tsohuë ni toa ja pasomaha nianapihaina sa? —i nohiria bo quë yohinahua yoati na.

⁵ Jatsi cuarenta y dos ca oxë no tsi Dios pasomaha yohinahua chanipiquë. Toatiyá tsi quiha chama ja qui acacaquë yonati. ⁶ Jatsi Dios, jahuë janë, jahuë iti-itiria, jahá cabo, tihí cabo pasomaha ja chaniquë. ⁷ Jasca, mai ca chahahuacanaibo ja ja nianapiquë. Nianaxo tsi quiha jato ja bëbopiquë. Jatsi ja qui chama acacaquë jatiroha ca nohiria bo, jatiroha ca joi bo, jatiroha ca mai bo, tihí cabo yonati. ⁸ Jabi ja qui aracaxëcani quiha mai ca nohiria bo tëquë, naa acacanih ca cordero libro ó ca quënëhacayamacanish cabo tëquë. Toa libro ó tsi quënëhacani quiha bëso cabo roha. Mai nëhohuahanox pari no tsi toá tsi jato janë bo quënëhacani quiha.

⁹ Jatsi nicacana, pahoqui quini jaya cabá. ¹⁰ Preso qui nanëhacaxëti xo toa nanëhacaxëti cabo tëquë. Jasca, saipí tsi tēpas-hacaxëhi quiha toa saipí tsi tēpas-hacaxëti cabo tëquë. Toatiyá tsi Dios nohiria bo huëna-huënyamano. Jia tsi Dios qui ja chitimicano ra.

¹¹ Jaquirëquë yohinahua huëtsa ë jisquë ra, naa mai ax huajahai cato. Dos ca mahui pistia ca ja jaya quiha, naa cordero mahui jascaria. Jasca, anomaria ca raquëria jahuë joi iqui quiha, naa quëshi-quëshiria chanihai jascaria. ¹² Huajaxo tsi quiha jariapari ca yohinahua ja mëbiquë, jahuë yonati ja iqui quëshpi na. Mëbixo tsi quiha toa jariapari ca yohinahua qui mai ca nohiria bo tëquë ja aramaquë. Ja iqui tsi toa acacahax ca bësotëquëmahacahax ca yohinahua qui aracaxëcani quiha nohiria bo tëquë. ¹³ Jasca, mëbipama tsi quiha huëstima ca jisti bo ja aquë. Axo tsi quiha naipá ca chihí ja paquëmaquë nohiria bo bësójo xo na, ja tsayacano iquish na. ¹⁴ Toca tsi nohiria bo ja parapiquë, toa jariapari ca yohinahua bax ja aca ca jisti bo iqui na. Paraxo tsi quiha estatua, naa yohinahua jaria-jaria ca ati nohiria bo ja yoaquë. Jatsi acacahax ca jaboqui bëso ca yohinahua bax estatua nohiria bá aquë. ¹⁵ Jaquirëquë ja acacana ca estatua, naa toa jariapari ca yohinahua jaria-jaria ca ja bësomaquë ra, toa ati chama ja qui acacani iqui na. Jatsi chaniquë toa estatua ra. Jasca, ja qui aracasyamacanaibo tëquë ati mëtsa ja iquë ra. ¹⁶ Jasca, jatiroha ca nohiria bo, naa chama bo, chama yama cabo, rico cabo, noitiria cabo, patrón yama cabo, yonati bo, tihí cabo ja amaquë jahuë jisti bití. Jatsi nohiria ba bëpara, jato mëquë mënëcaya, tihí cabo ó tsi jahuë janë quënëhacaha quiha. ¹⁷ Jaquirëquë yoba paxa ca ja aquë nohiria bo qui. Jatsi iniatí, copití, tihí tsi ati inox pari no tsi nohiria bo quënëhacati iqui quiha jahuë janë, jahuë número, tihí cabá no.

¹⁸ Tiisi ma jayacano ra. Yohinahua número cahëti mëtsaxëhi quiha toa tiisi jaya cato ra. Jahuë número tsi xo seiscientos sesenta y seis, naa nohiria ba número-númeroria.

14

Cordero rabëti bo

¹ Jatsi ë tsayatëquëquë. Tsayapama tsi Cordero ë jisquë. Maca Sión cacha nii ja iqui quiha. Jasca, ja bëta iqui quiha ciento cuarenta y cuatro mil ca nohiria bo. Jahuë janë, jahuë Jahëpa janë, tihí cabá tsi ja quënëhacacani quiha jato bëpara ó no. ² Tsayapama tsi naipá ca joi ë

nicaquë. Anomaria toa joi iqui quiha, naa huahuahai ca jënë pacotsa, tërë-tërëhaina, tihì cabo jascaria. Bëroria toa joi iqui quiha, naa jato arpá tsi música acanaibá acai jascaria. ³Toá tsi quiha trono, toa cuatro ca bësohai ca jahuëcara bo, veinticuatro ca yosibo, tihì cabo bësójó tsi quëquëti paxa ca quëquëhi ja icaquë, naa nohiria tirixëni cabo. Ciento cuarenta y cuatro mil ca nohiria bo ja icana quiha. Toa quëquëti paxa ca jabiti mëtsa iqui quiha toa maí ca copihacànish cabo roha. ⁴Yoxa bo ya jochayamanish cabo tsi xo naa. Jabi mëstëxëni ca jabi-jabiria ca ja jayacana quiha naa ciento cuarenta y cuatro ca mil cabo. Cordero banahuacani quiha ja cahai cató no. Jasca, nohiria bo quima ja copihacacana quiha, Dios, Cordero, tihì cabo qui jariapari ca acacanish ca ofrenda iti. ⁵Quiayama-canaibo, quësohacatimaxëni^{ria} cabo, tihì cabo tsi xo naa.

Tres ca ángel bá yoahana

⁶Jatsi ángel huëtsa ë jisquë. Basi nai nëpax tsi noyahi ja iquë. Ja raahacaha quiha Dios i-ipaohai ca Chani Jia ca maí ca nohiria bo qui yoati. Jatiroha ca nohiria bo, jimi bo, joi bo, maxo bo, tihì cabo toa Chani ja yoaha quiha. ⁷Yoapama tsi quiha joi pistiamá tsi ja quënaquë:

—Dios qui raquëcaxëcahuë. Dios oquëhuacaxëcahuë ra. Tsëquëquë nohiria bo copiti xabaca ra. Naipa, maí, iahua, jatiroha ca huahuahai ca jënë iti, tihì cabo Nëhohuanish ca qui aracaxëcahuë —i ángel quë.

⁸Jatsi ja cho segunda ca ángel joquë. Jopama tsi quiha ja quëna-quënaquë jaa ri:
—Huincayaquë Babilonia yacata chama ra. Jaboqui yama tsi xo jahuë chama ra. Jahuë cahuí tsi quiha jatiroha ca maí ca nohiria bo ja pahëhuaquë yoyoti, jochati —i ja a quiha.

⁹Jaquirëquë tercer ca ángel joquë. Joxo tsi quiha joi pistiamá tsi ja quënaquë jaa ri:
—Copihacaxëti xo yohinahua, jahuë estatua, tihì cabo bësójó mënicanaibo. Jato mëquënë, jato bëpara, tihì cabo ó tsi jahuë janë tsi ja quënëhacacani quiha. ¹⁰Dios copi-copiria bicaxëcani quiha ra. Jato qui caxaxëni^{ria} xo Dios. Dios vino acaxëcani quiha ra, naa Dios copi-copiria. Chihì, azufre, tihì cabo ó tsi tënëmahacaxëcani quiha ra. Tocaxëhi quiha Dios, jahuë mëstëxëni^{ria} ca ángel bo, Cordero, tihì cabo bësójó xo na. ¹¹Jatsi mana tërono-tëronopaoxëhi quiha jato chihicohini. Barihani, baquicha, tihì tsi tënë-tënëpaocaxëcani quiha toa yohinahua, jahuë estatua, tihì cabo qui aracanax cabo. Joitimaxëni icaxëcani quiha. Tënëyocaxëcani quiha toa jahuë janë tsi quënëhacànish cabo ra. ¹²Tihì cabo iqui tsi huëna-huënyamaxëti ca xo chahahuacanaibo, naa Dios yoba acanaibo ra. Jesu qui chitimicanaibo huëna-huënyamano ra.

¹³Jatsi quiha naipá ca joi ë nicaquë:

—Naa quënëhuë. Jaboqui shoma xo toa Ibo qui chitimicanaibo rësoxëhaina iquia. Jato yonoco quima joi-joipaocaxëcani quiha. Toca tsi jia ca ja acanaí ca quëshpi tsi copihacaxëcani quiha —i ë qui joi quë.

Tësa-tësatiyaria

¹⁴Jatsi tsëmo joxo ca ë tsayaquë. Ea bësójó ja iquë. Jasca, ja cacha joni, naa Nohiria Baquë icanai ca tsaho iqui quiha. Oro ca chaha sahuë ja iqui quiha. Jasca, jahuë mëquënë tsi tësati manë achá ja iqui quiha. ¹⁵Jatsi quiha Dios iti-itiria quima ax ángel huëtsa joquë. Joxo tsi quiha tsëmo ca tsahohai ca qui ja quënaquë:

—Mí tësati manë bihuë. Mí tësano ra. Tsëquëquë tësati xabaca ra. Shini-shiniria tsi xo toa maí ca tēsahacati cato ra —i ja qui ángel quë.

¹⁶Jatsi quiha tsëmo ca tsahohai cató jahuë manë raaquë. Raaxo tsi quiha maí ca shini ca ja tsëyoquë.

¹⁷Jatsi quiha Dios iti-itiria quima ax ángel huëtsa joquë. Quënoxëni ca tësati manë ja jaya quiha jaa ri. ¹⁸Jasca, tobi iqui quiha ángel huëtsa, naa altár ca chihì ototi ibo. Altar ax joxo tsi quiha toa quënoxëni ca manë jaya ca ángel qui ja quënaquë joi pistiamá no.

—Mí tësati manë raahuë. Toa maí ca nishi ca bimi tēsahuë. Shini tsi xo toa jahá ca bimi ra —i ja qui ángel quë.

¹⁹Jatsi quiha ángel jahuë tēsati manë raaquë mai qui. Raaxo tsi quiha toa maí ca shini ca bimi ja tsëyoquë. Tësaxo tsi quiha Dios trapichi qui ja niaquë nëtsiti. Dios copi tsi xo toa. Jato qui caxahi quiha. ²⁰Yaca cacha ax tsi ja nëtsihacacaquë. Anomaria iqui quiha jato jimi huajahaina. Caballo freno tana tsi ja iqui quiha. Jasca, nëama tsi quiha toa jimi pacanaquë ra, naa trescientos ca kilómetros.

15

Jaroha ca siete ca tënëti bo

¹Jatsi naipá ca anomaria ca jisti huëtsa ë jisquë. Tsayapama tsi ë ratëquë. Tobi iqui quiha siete ca ángel bo. Tënëti bo ja jayacana quiha. Jaroha ca tënëti bo tsi xo naa, nohiria bo qui Dios caxahai ca rëso quiha. Tihì tsi ë jisquë ra. ²Tsayapama tsi vidrio jisiria ca ianë, naa

chihí ya jaxcamëna ca ë jisquë. Jasca, toá tsi mani iqui quíha yohinahua bëbocanax cabo. Jahuë estatua, jahuë janë, tihí cabo pasomaha ja nianacana quíha. Bëbohax ía quëmápo tsi ja níicaquë, jato qui Díos aca ca música ati arpa bo acha. ³Níihax ja quëquëcaquë. Dios yonati Moisés yamaba quëquëti, Cordero quëquëti, tihí cabo quëquëti ja ícaquë.

—Anomaria tsi xo toa jatiroha ca mi acaina ra, noba Ibo Dios Chamaxëni cató. Mëstë ca jiaría ca tsi xo toa mi acaina ra, maí ca nohiria bo Chama-chamariá.

⁴Mi qui raquëcani quíha jatiroha cabo ra, iqui noa, noba Ibobá.

Mía oquëhuacaxëcani quíha nohiria bo tëquë.

Mía roha tsi xo toa mëstëxëni cato.

Mi qui bocaxëcani quíha jatiroha ca maí cabo, mía bësojó tsi mënixëna.

Tocaxëcani quíha ra, mi acai ca mëstëxëni ca ja jiscana iqui na —tihí tsi ja ícaquë quëquëhi na.

⁵Naa quirëquë naipá ca Dios iti-itiria japëquëquë. Toá tsi nohiria bo qui Díos ani ca yobayobaria iqui quíha. ⁶E tsayano tsi toa nahax siete ca ángel bo páquëquë siete ca tënëti bo jaya. Raiti joxoria ca sahuë ja icana quíha. Jasca, oro ca shitaramëti bo ja jayacana quíha jato shipati ó no. ⁷Jatsi quíha joquë huësti ca bësohai ca jahuëcara ca. Joxo tsi quíha toa siete ca ángel bo qui siete ca oro ca cochopi bo ja aquë. I-ipaohai ca Dios caxa rëamë tsi ja icana quíha. ⁸Jatsi toa cochopi bo ax chíhícohini tëronoquë. Dios chama, jahuë oquë, tihí cabo ja jismani quíha. Jatsi rëamëquë Dios iti-itiria ra. Chíhícohini rëamëquë tsi quíha jaxara jiconoma nohiria bo íquë ra. Jabi toa siete ca tënëti bo jatihuaxëti ángel bo íquë jariapari.

16

Cochopí ca tënëti bo maí qui japahacahaina

¹Jatsi Dios iti-itiriá ca joi ë nicaquë. Toa siete ca ángel bo qui toa jói quënaquë:

—Bocata. Toa siete ca cochopí ca tënëti bo japacata, Dios caxa nohiria bá cahëyoino iquish na —í jato qui jói quë.

²Jatsi quíha toa jariapari ca ángel caquë jahuë cochopí ca tënëti maí qui japaxëna. Japajahuaquë tsi quíha pahëria ca bishi bo, roco-rocoria, tihí cabo nohiria bá biyoquë, naa yohinahua janë tsi quënëhacahax cabo. Biyoquë jahuë estatua qui aracanaibo ra.

³Jaquirëquë segundo ca ángel jahuë cochopí ca tënëti japaquë íahua qui. Jatsi jënë jimi manëquë, naa rësöhax cato jimi jasca cato. Ja iqui tsi rësoyoquë íahuá ca bësohai ca jahuë bo tëquë.

⁴Jaquirëquë tercer ca ángel jahuë cochopí ca tënëti japaquë, ani, boxtoro, tihí cabo qui. Jimi ja manëcaquë jato ri. ⁵Jatsi maí ca jënë obësoti ángel ë nicaquë.

—Mëstë tsi xo toa mi copihaina ra, Ibo Dios mëstëxëni cató.

Mía ri tsi xo toa jaboqui nori ca i-ipaonish cato ra.

⁶Tsayahuë. Chahahuacanaibo, Dios Chani yoacanaibo, tihí cabo ja acani quíha rë.

Ja acacani ca yoi ca quëshpi bo tsi jia tsi xo toa jato mi copihaina ra.

Ja japacana ca jimi jato qui mi aquë ra, ati —nëa tsi ángel nëcaquë.

⁷Jatsi altár ca joi huëtsa ë nicaquë.

—Jabija tsi xo toa mi copihaina ra Ibo Dios Chamaxëni cató.

Mëstë tsi xo toa mi acaina ra —í joi quë.

⁸Jatsi quíha cuarto ca ángel jahuë cochopí ca tënëti japaquë bari qui. Jatsi bari qui chama acacaquë chíhí tsi nohiria bo mëshati. Anomaria toa bari huao iqui quíha. ⁹Jahuë huaó tsi quíha nohiria bo mëshoyoquë. Mëshohax tsi quíha Dios pasomaha ja chanicaquë, toa tënëti bo raati ibo ja iqui iqui na. Jishopë. Jari jato jocha químa ja casocasyamacaquë Dios oquëhuaxëna.

¹⁰Jatsi quinto ca ángel jahuë cochopí ca tënëti japaquë yohinahua trono, ja yonahaina, tihí cabo qui. Ja japaquë tsi quíha tsëmonaquë yohinahua yonahai ca tëquë. Jatsi jato jana nohiria bá tëxacaquë raquëqui na. ¹¹Jatsi naipá ca Dios pasomaha ja chanicaquë jato ri, ja tënë-tënëcanai ca iqui na. Ja acani ca yoi ca químa Dios quiri ja bësocasyamacaquë rë.

¹²Jatsi sexto ca ángel jahuë cochopí ca tënëti japaquë ani-aniria Eufrates qui. Ja japaquë tsi quíha shinayoquë jahuë jënë. Toca tsi shitati quinia acacaquë bari johai ca jo ca chama bo bax na. ¹³Jaquirëquë tres ca yoshi yoixëni cabo ë jisquë; naa bëxco jisiria cabo. Quëshiquëshiria, yohinahua, quíahai ca chani yoati ibo, tihí caba jana bo químa ax naa tres ca yoshi yoixëni cabo huajaha quíha. ¹⁴Jatsi jisti bo ati chama ja jayacana quíha. Huajahax jatiroha ca maí ca chama bo qui ja bocaquë jato quëtsohuaxëna, Ibo Dios bari-bariria tsi Dios pasomaha nianaxëna.

¹⁵Jatsi,

—Nicaparicana. Yomahai ca johai ca jascaria tsi joxëquia. E noho pasoyamaxëhi quíha maí ca nohiria bo. Jama, rani-ranixëhi quíha ëa manacanaibo, naa ë noho pasocanaibo.

Bërbiyamacaxëcani quiha, jamë ja rohahuacani iqui na. Tsoboco jascaria ca iyamacaxëcani quiha toa barí no —í è qui Ibo quë.

¹⁶ Jatsi quiha toa maí ca chama bo toa tres ca yoshi yoixëni cabá quëtsohuaquë huësti ca iti ó no, naa Hebreo jói tsi “Armagedón” icanai cato ó no.

¹⁷ Jatsi séptimo ca ángel jahuë cochopí ca tënëti japaquë nahuëa qui. Ja japaquë tsi quiha Dios iti-itiríá ca jói quënaquë trono xo na.

—Iquë ra —í jói quë.

¹⁸ Jatsi canapa choshi-choshiquë; huëstima. Tërë-tërëjaquë. Yajo-yajoquë mai. Anomaria toa mai yajohai ca iqui quiha. Joni nëhohuanitiyá rohari tsi jisiquipistiayamariani quiha toca ca yajo-yajohaina. ¹⁹ Jatsi përsiquë toa yaca-yacaria ra; tres matoxi quiha. Jasca, poxoha quiha maí ca yaca bo ri. Jatsi toa yaca-yacaria Babilonia Díos shinaquë. Anomaria tsi toa yaca-yacaria ja copiha quiha ja qui caxa-caxaquí na. ²⁰ Jatsi jëtëquëha quiha jatiroha ca iahuá ca tësëbë. Parahuahacaha quiha maca bo tëquë. ²¹ Jatsi nai ax tioboria ca oiroxaya nohiria bo qui paquëquë, naa cuarenta ca kilo ihuë cabo. Oiroxaya iqui tsi Dios pasomaha nohiria bo chaniquë. Tihí tsi è jisquë ra. Anomaria toa copi iqui quiha.

17

Babilonia copihacahaina

¹ Jatsi toa siete ca cochopí bo jaya ca ángel bo quima huësti ca ángel è qui joquë è qui chanixëna. Johax,

—Nëá johuë. Anomariaxëhi quiha toa jochahuaxënia ca yoxa copi ra, naa ani bo, iahua, boxtoro bo, tihí cabá tsaho cato. Ja copihacaxëhai ca mia jismaxëquia. Yoyohi quiha. ² Jasca, naa yoxa yaxo tsi yoi ca ayocana quiha maí ca chama bo ri. Maí ca nohiria bo ja pahëhuaquë rë, ja yoyohai cató no —í è qui ángel quë.

³ Chanixo xaba qui èa ángel boquë Espíritu Santo chamá no. Toa xo tsi toa yoxa è jisquë, naa shini ca yohinahua caté ó tsi tsaho cato. Yohinahua yora ó tsi quiha huëstima ca Dios pasomaha ca chani quënëhacaha quiha. Jasca, siete ca mapo bo, diez ca mahui bo, tihí cabo jaya quiha toa yohinahua shini cato. ⁴ Jatsi copixënia ca raiti shini sahuë toa yoxa iqui quiha. Oro, copixënia ca maxax mishni bo, perla bo, tihí cabá tsi ja jianaha quiha. Jasca, oro ca cochopí ja achaquë, naa ja yoyohai ca jochahuaxënia ca jabi jaya cato. ⁵ Jatsi jahuë bëpara ó tsi tobi iqui quiha quënëhacani ca bëronoma ca chani. “Yaca-yacaria ca Babilonia ca èa xo naa ra. Yoyocanaibo, jatiroha ca maí ca jabi yoixëni cabo, tihí cabo saihuati ibo-iboria ca èa xo naa” i toa quënë quë. ⁶ Chahahuacanaiba jimí tsi toa yoxa pahëni quiha, naa Jesu iqui tsi acacanish caba jimí no. Tihí tsi tsayahi tsi è ratëquë. ⁷ Jatsi è qui ángel chaniquë:

—¿Jëniyahax mi ratëha pa? Tsohuë toa yoxa nori cato, jasca, tsohuë toa ja tsahohai ca yohinahua nori cato, naa siete ca mapo bo, diez ca mahui bo, tihí cabo jaya cato, tihí ca tsi mia yoaxëquia. ⁸ Jatsi toa mi jisi ca yohinahua pari mia cahëmaxëquia. Jabi bësopaoni quiha toa yohinahua; jaboqui bësoyama ja nori. Jama, jari jisiquitëquëxëhi quiha. Quinihua ax tsëquëpaimaria xo. Tsëquëhax nohiria bo quëyohi caxëhi quiha rë. Jatsi ratëxëhi quiha maí ca nohiria bo, bëso ja nori jisi na. Tihí ca jahuë bo qui ratëxëhi quiha toa bësocanaiba libro ó ca huishahama ca janë jaya cabo ra. Siri tsi, naa mai nëhohuahacanox pari no tsi toa Díos-na ba janë bo huishahacani quiha. ⁹ Jatsi shina-shinahué. Jahuë siete ca mapo bo tsi xo toa siete ca maca bo. Jato cacha tsaho xo yoxa. ¹⁰ Jasca, toa siete ca mapo bo tsi xo siete ca chama bo ri. Huinocaniquë cinco cabo. Jaboqui yonahi quiha huëstita. Joxëti xo chama huëtsa. Ja jono tsi mëri tsi huinocaxëhi quiha ja yonahaina. ¹¹ Jasca, toa bësopaonish ca yohinahua, naa jaboqui bësoyama ca tsi xo toa chama octavo cato. Jasca, toa siete ca chama ba maxo ó ca tsi xo. Quëyohacaxëti xo toa octavo cato ra. ¹² Jasca, toa diez ca mahui bo tsi xo joxëhai ca chama huëtsa bo. Jari jato qui acama tsi xo toa jato yonati chama. Chama bixo tsi huësti ca hora roha no tsi yohinahua yaxo tsi yonacaxëcaqui. ¹³ Yonocobëquinacaxëcani quiha yohinahua mëbixëna. Mëbixo tsi yohinahua qui jato yonati chama acaxëcani quiha pë. ¹⁴ Jatsi Cordero ya nianacaxëcaqui. Jama, jato bëboxëqui Cordero. Ibo-iboria ca Chama-chamaria ca ja nori iqui na. Jato pasomaha Cordero yaxax tsi nianaxëhi quiha ja qui chitiminish ca quënahacani cabo rí —nëa tsi è qui ángel nëcaquë.

¹⁵ Jatsi è qui ángel chanitëquëquë.

—Toa ani bo, iahua bo, boxtoro bo, tihí cabá tsi toa yoxa tsaho iquí ca tsi xo toa jatiroha ca nohiria bo, maxo bo, mai bo, jói bo. ¹⁶ Jatsi toa yoxa qui caxaxëni quiha toa diez ca mahui bo, naa yohinahua mapo ó cabo. Caxaquí tsi toa yoyoxëni ca yoxa yoshihuacaxëcani quiha. Tsobocohuacaxëcani quiha. Jatsi jahuë nami picaxëcaqui. Pixo tsi toa pihama ca mëshacaxëcaqui. ¹⁷ Jabi tocaxëcani quiha toa diez ca chama bo. Jama, Dios tsi xo toa toca ca jato shinamati ibo-iboria. Jahuë shina axëhi quiha Dios. Ja iqui tsi yohinahua qui jato

yonati chama acascaxëcani quiha ra. Jabi toca tsi jatixëhi quiha Dios Chani tëquë. ¹⁸ Jasca, toa yoxa tsi xo toa yaca-yacaria, naa jatiroha ca maí ca chama bo yonati ibo-iboria.

18

Babilonia yaca quëyohacahaina

¹ Naa quirëquë naipa ax botëhai ca ángel huëtsa ë jisquë. Ja qui huëstima ca chama acacaquë. Anomaria jahuë oquë iqui quiha. Toa oquë iqui tsi huëanaquë mai tëquë. ² Botëxo tsi quiha joi pistiamá tsi ja quënaquë.

—Quëyohacaquë Babilonia ra. Quëyohacaquë toa yaca-yacaria ra. Yoshini iti-itiria ja manëquë pë. Jahá racahi quiha jatiroha ca isa yoixëni cabo. ³ Ja iqui tsi pahëyoquë maí ca nohiria bo tëquë, ja yoyohai cató no. Ja bëta yoyoquë maí ca chama bo tëquë ri. Jasca, riconaquë jahuë comerciante bo ja yoyohai ca iqui na —i ë qui ángel quë.

⁴ Jaquirëquë naipá ca joi huëtsa ë nicaquë.

—Toa yaca quima tsëquëcahuë, noho nohiria bá. Jahuë jocha bo ma xatënyamano. Tsëquëcahuë iquia. Jahuë copi-copiria ma xatënyamano iquish na. ⁵ Nai tana tsi xo jahuë jocha maá cato ra. Jaboqui jahuë jocha shinahi quiha Dios. ⁶ Jatsi toa yoxa copihuë, Diós, naa ja acani jascaria. Rabë ca copi ja qui amahuë ra, jatiroha ca yoi ca ja ani ca quëshpi na. Huësti ca cochopí ca copi-copiria ja bax roihahuë amati, naa huëtsa bo qui ja roihani jascaria. ⁷ Jamë oquëhuahi quiha pë. Anomaria tsi xo toa ja raca-racahaina iquia. Ja quëshpi bo tsi toa yoxa tënëmahuë. Cohuëhuahuë iquia. “Chama-chamaria ca ëa xo naa. Noho trono ó tsahoquia” ii quiha pë. Jasca, “Bënë imahax ca ma ëa xo naa. Tënëpistiyamariaxëquia” i jamë i quiha. ⁸ Jatsi huësti ca bari roha tsi copi-copiriahacaxëhi quiha iquia. Tobixëhi quiha ja rëshohaina. Ara-araxëhi quiha jahá ca nohiria bo. Jasca, paxnacaxëcani quiha. Toa barí tsi chihí tsi quëyohacaxëhi quiha. Toa yoxa copixëhi quiha Ibo Dios, anomaria jahuë chama nori iqui na —nëa tsi ë qui naipá ca joi nëcaquë.

⁹ Quëyohacaxëhi quiha toa yoxa ra. Ja quëyohacaquë tsi araconacaxëcani quiha maí ca chama bo, naa ja bëta yoyobëquinacanaibo. Huini-huinicaxëcani quiha jahá racacanaibo ja mëshohai ca tsayahax na. Jahuë chihicohini tsayacaxëcaqui. ¹⁰ Ja tënëhai ca qui raquëhi tsi basi ax tsi manicaxëcani quiha araxëna.

—Aquërama. Noitiria xo mia ra, chamaxëniria ca Babiloniá. Oquë-oquëria ca mi iquë rë. Huësti ca hora roha tsi mi quëyohacaquë rë —icaxëcani quiha toa mani cabo.

¹¹ Jatsi araxëhi quiha comerciante bo tëquë, toa yaca shinahax na. Jaboqui yama tsi xo toa jato jahuëmishni bo copicanaina. ¹² Yama tsi xo toa jato oro, plata, maxax copixëni cabo, perla bo, tihí cabo copihaina. Yama tsi jato corte bo copixëni cabo, jato corte shini cabo, tihí cabo copihaina. Jahuë jahuë bo, naa marfil, jihui, bronce, mármol, tihí cató ca acacanish ca jahuë bo copiyamacaxëcani quiha. ¹³ Jasca, tobi quiha jato yochi, perejome, jënëria, xëni, moto, tihí cabo. Tobi quiha vaca, oveja, caballo, carita bo, yonati bo, tihí ca jahuë bo iniahacati. Tihí cabo ja jayacana quiha iniati. Mahitsa quiha. ¹⁴ Nëcacaxëcani quiha toa yaca-yacaria yoati na:

—Aquërama. Quëyohacaquë jaha mi quëëhai ca ganancia bo ra. Janacaquë mi parata, mi jahuëmishni bo. Bitëquënoma xo rë —iixëhi quiha comerciante bo.

¹⁵ Ja tënëhai ca qui raquëhi tsi basihax manicaxëcani quiha toa gananciabo anish ca comerciante bo. Basi ax araconacaxëcani quiha. Anomariaxëhi quiha ja huini-huincanaina. Huinihax,

¹⁶ —Aquërama. Jishopë. Noitiria xo noba yaca-yacaria rë. Jahuë corte copixëni cabo, jahuë corte shini cabo, jahuë oro, jahuë copixëniria ca maxax bo, jahuë perla bo, tihí cabá tsi ja jianapaoha quiha rë. ¹⁷ Huësti ca hora roha tsi jahuë jahuë-jahuëria bo tëquë quëyohacaquë rë —icaxëcani quiha toa comerciante bo.

Jatsi basi xo tsi tsaya-tsayacaxëcani quiha barco ba capitán bo, jato yonati, jato pasajero bo. ¹⁸ Yaca mëshohai ca chihicohini tsayapama tsi quënacaxëcani quiha jato ri:

—Aquërama. Yama tsi xo naa yaca jasca cato rë. Jahuësti ca tsi xo naa ra —iquina.

¹⁹ Araconapama tsi jato mapo qui mai niacaxëcaqui cohuëriaquí na. Anomariaxëhi quiha ja huini-huincanaina.

—Aquërama. Jishopë. Noitiria tsi xo noba yaca-yacaria ra. Toa xo tsi ganancia-gananciariabo jahuë barco bo ibobá ayoquë ra. Toanahax ja riconariacaquë. Huësti ca hora roha tsi ja quëyohacaquë rë —icaxëcani quiha toa barco ibo bo.

²⁰ Jama, rani-ranicana, naipá ca mani cabá, ja quëyohacaha quëshpi na. Ranicana chahahuacanaibá. Ranicana Dios Chani chitahëhuati ibobá. Ranicana Dios Chani yoanish cabá. Mato ja tënëmaha ca quëshpi tsi Diós toa yaca copiquë ra.

²¹ Jatsi ángel chamaxëni cató huësti ca maxax chahitaxëni ca topiquë, naa rënëti tio cato. Topixo tsi quiha ia qui ja niaquë. Niahax,

—Jabi nēca tsi mai qui niahacaxēqui Babilonia yaca-yacaria. Jisiquipistiyamaria-tēquēxēqui ra. ²²Mato calle ó tsi yamatēquēxēhi quiha arpa, pacahua, trompeta, tihi cabá tsi música acanaibo ra. Jato música nicatēquēyamariaxēhi quiha nohiria bo ra. Yamaxēhi quiha jahá ca yonococanaibo. Yamaxēhi quiha moto timacanai ca pacotsa, jahá no. ²³Jaha tsi jisiquiyamariaxēhi quiha xobó ca ririhai ca lamparina bo ri. Jasca, ahui paxa ca yahai ca joni joi nicayamacaxēcani quiha. Rico-ricoria mi nohó ca comerciante bo iqui quiha, naa maí ca oquē-ouqeria iquish cabo. Mi parahai ca chaní tsi maí ca nohiria bo tēquē janyama mēpiqui mia ra —nēa tsi ja qui ángel nēcaquē.

²⁴Toa yaca ax tsi Dios Chani yoacanaibo, chahahuacanaibo, tihi cabo acacanicuē. Jahuē shina ri tsi xo ra. Ja iqui tsi maí ca chahahuacanaibo tēquē acacanicuē iquia.

19

¹Naa quirēquē naipá ca quēna-quēnahai ca ě nicaquē, naa tirixēniria ca quēquēhai ca nohiria bo jascaria.

—Aleluya. Bēboquē noba Dios ra. Noba Chama-chamaria tsi xo naa. Oquē-ouqeria xo. ²Jabija tsi xo toa ja shinahaina. Městē tsi xo toa ja copihaina. Toa jochahuaxēniria ca yoxa ja copiquē ra, naa maí ca nohiria bo ja yoyohai cató tsi yoshihuahax cato. Dios yonati bo ja tēnēmaha ca quēshpi tsi ja copihacaquē ra —i jaca na quiha quēquēhi na.

³Jatsi ja quēquētēquēcaquē.

—Aleluya ra. Tērono-tēronopaoxēhi quiha jahuē chihicohini ra —i jaca na quiha.

⁴Ja quēquēcaquē tsi quiha tronó ca tsaho ca Dios bēsojó tsi mēniyoquē veinticuatro ca yosibo. Mēniyoquē toa cuatro ca bēsocanai ca jahuēcara cabo ri. Ja qui arahax,

—Amén. Aleluya —i jaca na quiha.

⁵Jatsi trono ax johai ca joi ě nicaquē:

—Noba Dios qui “Gracias” icahuē, mato jahuē yonati nori cabá. “Gracias” icahuē, ja qui raquēcanaibá, naa chama bo, yonati bo, tihi cabo tēquētá —i joi quē.

Cordero fiesta-fiestaria

⁶Jaquirēquē tirixēniria ca nohiria ba joi bo ě nicaquē. Anomaria toa joi bo iqui quiha, naa huahuahai ca jēnē, tērē-tērēhai ca naipa, tihi cabo jascaria.

—Aleluya ra. Chitahēquē noba Chamaxēni ca Ibo Diós yonahaina ra. ⁷No rani-ranino. “Oquē-ouqeria xo” i ja qui nono. Tsēquēquē Corderó jahuē ahui yahai ca xabaca ra. Jasca, jianaquē bēnē biti cato. ⁸Anomaria ca raiti joxo ja qui acacana quiha jianati. Jabi chahahuacanaibá mēstēxēni ca acai ca jahuē bo tsi xo toa jahuē sahuēti joxo ra —nēa tsi ja nēcacaquē.

⁹Jatsi ángel chaniquē.

—Naa tsi quēnēhuē. Shoma-shomaria tsi xo toa Cordero fiesta qui cati joi bichish cabo, naa jahuē ahui ja bixēquē no —i ě qui ja quē. Chanihax,

—Parayamaquia. Dios jabija ca Chani tsi xo naa ra —i ja quē.

¹⁰Jahuē chani nicahax ja bēsojó tsi ě mēniquē ja qui araxēna. Jama,

—Tocayamatsihuē. Dios qui arahuē ra. Mí yonati roha ca ěa xo naa ra. Mibē xatē bo, Jesú jismani ca Chani nicacanaibo, tihi cabo mēbiti iboria ca ěa roha xo naa —i ě qui ángel quē.

Jabi Jesu jabija ca Chani tsi xo toa noqui chamahuahaina nohiria huētsa bo toa Chani yoati.

Caballo joxo ca ibo

¹¹Jatsi nai japēquēhai ca ě jisquē. Toa nahax jisiquiquē caballo joxo cato. Ja cacha tsaho iqui quiha jahuē ibo. “Parayamahi cato, Jabija-jabijaria” ja quēnahacaha quiha. Městē tsi xo toa ja copihaina. Městē tsi xo ja nianahai ri. ¹²Jahuē bēro tsi xo chihí rēxquē jascaria. Huēstima ca chaha bo jaya quiha jahuē mapo ó no. Jasca, jahá tsi quēnēhacani quiha huēsti ca janē jonē cato. Jahuēsti ca tsi xo toa janē cahēhaina. ¹³Jasca, jimí tsi jahuē raiti moosahacanicuē. Jahuē janē huētsa tsi xo “Dios Chani”. ¹⁴Ja cho banahuacaquē naipá ca soldado tirixēni cabo, jato caballo joxo bo ya. Sahuēti joxo, naa chēquēyama ca tsi sahuē ja icana quiha. ¹⁵Jato Chama jana ax tsēquēhi iqui quiha manē quēnoxēni cato, maí ca chahahuayamacanaibo tēpasti. Tēpasxo tsi chamá tsi jato yonaxēqui. Copixo tsi jato tima-timaxēqui, trapichí nētsihai jascaria. Jato qui caxaxēniria xo Dios Chamaxēni cato ra. ¹⁶Jasca, jahuē sahuēti, jahuē bamisco, tihi cabo ó tsi huēsti ca janē quēnēhacaquē. “Chama-chamaria, Ibo-iboria” ja quēnahacaha quiha.

¹⁷Jatsi ángel huētsa ě jisquē, naa bari huēa ó tsi niilai cato. Joi pistiamá tsi naipá ca noyahai ca isa bo ja quēnaquē:

—Bēcahuē. Mato orihuaxēhi quiha Dios. Anomariaxēhi quiha ma pihaina ra. ¹⁸Tobixēhi quiha chama ba nami piti. Tobixēhi quiha general bo, soldado bo, caballo bo, jato ibo bo,

tíhi caba nami piti. Tobixéhi quíha patron yama cabo, yonati bo, cahéxeni cabo, iriama cabo. Tíhi tsi pixéqui mato ra —i isa bo qui ángel qué.

¹⁹ Jatsi yohinahua, maí ca chama bo téqué, jato soldado tirixéni cabo, tíhi cabo é jisqué. Ja quétocana quíha caballó ca Ibo, jahué soldado bo, tíhi cabo pasomaha nianaxéna. ²⁰ Bèbohacaqué toa yohinahua ra. Achiquiqué jahué mahitsa ca chani yoati ibo, naa yohinahua bésujo xo tsi jisti acax cato. Jabi jahué jistí tsi yohinahua jané jaya cabo, jahué estatua bésujo ménihax cabo, tíhi cabo ja parani quíha. Jatsi chíhi ca iahua, naa azufre riríhai ca qui yohinahua, jahué chani yoati ibo, tíhi cabo niahacaqué. Bésó ja icana quíha. ²¹ Nohiria téxé bo acacani quíha caballo iboba mané no, naa jahué jana huajahai cató no. Ja acacacaqué tsi quíha séyacaqué isa bo jato nami pihax na.

20

Mil ca año bo

¹ Jatsi nai ax botéhai ca ángel é jisqué. Rësonish caba iti pécati llave, nëxati cadena, tíhi cabo acha ja iqui quíha. ² Quéshi-quëshiria, naa toa ronoxéni ca ja bëboqué. Toa yoshini, naa “Satanás” í no ai ca ja nëxaqué ra. Mil ca año no tsi nëxé ja iti quíha. ³ Nèxaxo tsi quíha nahuéa qui ángel niaqué. Niaxo tsi jahué caiti ja japaqué. Jia tsi toa quini ja québéqué, maí ca nohiria bo Satanás parayamano iquish na. Jariapari tsi huinocaxéti xo mil ca año bo. Jatsi mil ca año bo huinocaqué tsi pécahacaxéti xo tana roha pistia no.

⁴ Jatsi trono bo é jisqué. Jahá tsaho cabo qui chama acacaqué nohiria bo copiti. Jatsi mactiahacahax caba shina bo é jisqué. Jesu Chani ja yoacanaina, Dios Chani, tíhi cabo tahéxo acacanish cabo tsi xo naa. Yohinahua, jahué estatua, tíhi cabo bésujo tsi ja mëniyamacani quíha. Jato bëmana, jato mëquënë, tíhi cabo ó tsi yohinahua jané ja biyamacani quíha. Jatsi ja bësotéquëcaqué. Bësoso tsi mil ca año no tsi ja yonacaqué Cristo yaxo na. ⁵ Jabi jariapari ca nohiria bo bësotéquëxéhai ca tsi xo naa. Jari bësotéquëyamahi quíha téxé ca rësonish cabo. Jariapari huinocaxéti xo mil ca año bo. ⁶ Jabi shomaria tsi xo toa jariapari ca bësotéquënai ca rësonish cabo. Dios químa aquéquëtimaxéni ca xo. Jahépa Dios, Cristo, tíhi cabá-na arati ibo-iboria icaxécaqui. Jasca, mil ca año no tsi Cristo yaxo tsi yonacaxécani quíha.

⁷ Jatsi mil ca año bo huinocaqué tsi péquëmahacaxéhi quíha Satanás. ⁸ Huajahax caxéhi quíha jatiroha ca maí ca nohiria bo paraxéna. Caxo tsi Gog jatsi Magog, tíhi ca icanai ca nohiria bo paraxéhi quíha. Jato quétsohuaxéhi quíha nianaxéna. Tocanoma iqui quíha toa soldado bo, naa iané ca mashënë jascaria. ⁹ Quétsohax maí tsi ja pacanacaqué chahahuacanaiba oxti téaxéna. Jabi jato oxti tsi xo toa Díos noihai ca yaca-yacaria. Jatsi nai ax paquëxéhi quíha chíhi. Paquëhax jato quëyoxéhi quíha ra. ¹⁰ Jatsi azufre chíhi ca iahua qui niahacaxéqui Yoshini, naa jato parati ibo-iboria. Jabi toa chíhi qui niahacana quíha yohinahua, jahué mahitsa ca chani yoati ibo. Toá tsi tënë-tënëpaocaxécani quíha, barihani, baquicha téqué. Yama xo jahué rëso.

Jaroha ca copi

¹¹ Jatsi trono joxo cato, jahá tsaho cato, tíhi cabo é jisqué. Jahué iti químa jabaqué mai, naxéa, tíhi cabo. Yamatapijacaqué. ¹² Jatsi rësonish cabo, naa chama bo, iriama cabo, tíhi cabo é jisqué. Trono bésujo tsi ja manicaqué. Manijacano tsi quíha mapécahacaqué libro bo. Jatsi libro huétša, naa “Bësocanaiba libro” icanai ca mapécahacaqué. Jatsi copihacana quíha toa rësonish cabo ja acacani ca quëshpi na. ¹³ Jaquiréqué rësonish cabo téqué iahua méaqué copihacati. Jatsi rësocanaiba iti químa ax paquëqué rësonish cabo téqué ri. Jatsi jatiroha cabo copihacaha quíha, ja acani ca quëshpi ra. ¹⁴ Jatsi quëyohacaqué rësoti chama. Quëyohacaqué rësocanaiba iti ri. Chíhi ca iahua qui ja niahacacaqué ra. Jabi segundo ca Dios químa nohiria bo aquéquëmahacahai tsi xo naa. ¹⁵ Jatsi toa iahua qui niahacaqué toa bësocanaiba libro ó ca quënëhacahama ca jané jaya cabo.

21

Paxa ca naipa, jatsi paxa ca mai ri

¹ Jaquiréqué nai paxa cato, maí paxa cato, tíhi cabo é jisqué. Huinocaha nori iqué toa jariapari ca naipa, maí, tíhi cabo. Jasca, yama iahua iqui quíha. ² Tsayapama tsi Yaca Mëstëxéni, naa naipá ca Jerusalén paxa ca Dios químa ax botéhai ca é jisqué. Jiaría ja iqui quíha, bichiquíhai ca jianahax ca yoxa jascaria. ³ Jatsi tronó ca joi pistiama ca é nicaqué. —Tsayahué. Jaboqui nohiria bo ó racahi quíha Dios ra. Jato bëta racabéquëquëxéhi quíha. Jahué nohiria yoi bo icaxécaqui, jato Dios yoi ja nori quëshpi na. ⁴ Jato bëhono masayoxéhi quíha. Jasca, yamaxéhi quíha ja rësocanaina. Yamaxéhi quíha arahaina, cohuéhai ri. Yamaxéhi quíha pahéhai ri. Huinocaqué toa maí ca rëqué ca i-ipahai ca téqué —i tronó ca joi qué.

⁵ Jatsi tronó ca tsaho ca chaniquë:

—Tsayahuë. Jatiroha ca jahuëmishni bo paxahuaquia ra —iquiina.

Jatsi,

—Naa tsi quënhuë. Parayamaquia. Naa Chani qui mi chitimiti xo —i è qui joi quë.

⁶ Jatsi,

—Jatihuahacaquë noho Chani ra. Jahuë chitahë, jahuë rëso, tihi ca ëa xo naa, naa letra bo A y Z jascaria. Copixoma tsi tëshinacanaibo qui jënëpaxa axëquia, naa bëso jënë ití cato. ⁷ Naa jënëpaxa bití mëtsa xo toa bëbohái cato. Ja qui axëquia. Jatsi jahuë Dios ixëquia; jasca, noho baquë manëhi ja nori. ⁸ Jama, copi huëtsa bicaxëcani quiha toa ëa banahuacasyamacanaibo, chahahuayamacanaibo. Tobi xo toa yoyoxënia cabo, ati ibo bo, yoi ca jabí tsi chotacanaibo, yobë bo, mahitsa ca Dios qui aracanaibo, quiaxënia cabo. Tihi cabo tsi xo toa azufre chihi iahua qui niahacahaina. Toca tsi Dios quima aquëquëmahacapaocaxëcani quiha —i tronó ca tsaho ca quë.

Jerusalén paxa cato

⁹ Jatsi toa siete ca ángel ó ca huësti ca ángel è qui joquë, naa siete ca cochopí ca tënëti rëso cabo jayahax cato. Johax,

—Nëri johuë. Cordero ahui ti ca mia jismacasquia —i è qui ja quë.

¹⁰ Jatsi Espíritu Santó ëa ibohuatapiquë. Ibohuaxo tsi quiha maca chahitaxënia ca cacha ëa ja boquë. Toa xo tsi Jerusalén, naa Dios quima ax botëhax ca naipá ca yaca mësëxëni ca ëa ja jismaquë. ¹¹ Anomaria ja bajra-bajrahái ca iquë ra. Dios oquë ja huahuaha quiha. Copixënia ca jaspe icanai ca maxax jascaria ja bajra-bajrahái iqui quiha. ¹² Jasca, toa yaca cacha tëamë tsi panëhua tëtëcaria iquë. Jatsi panë ó ca doce ca caiti bo iquë. Jatiroha ca caiti ó tsi huësti ca ángel nii iqui quiha. Jasca, toa caiti bo cacha quënhacani quiha Israel ca doce ca maxo ba janë bo. ¹³ Tobi quiha tres ca caiti bo, naa bari johai ca jo cabo. Tobi quiha tres ca caiti norte jo cabo. Tobi quiha tres ca caiti sur jo cabo. Tobi quiha tres ca caiti oeste jo cabo. ¹⁴ Jasca, toa doce ca maxax cacha nii iqui quiha yacata panëhua. Janë jaya quiha toa maxax bo tëquë. Jahá tsi quënhacani quiha Corderó-na doce ca Chani yoati ibo ba janë bo.

¹⁵ Jasca, è qui chanihax ca ángel oro ca siti jaya quiha, toa yacatá ca caiti, panëhua, tihi cabo tanamatí. ¹⁶ Jabi cuadrada, naa cuatro ca jaharisi ca quëpë ya toa yaca iqui quiha. Jahuë napata tana, tihi cabo jaharisi iqui quiha. Jatsi ángel yaca tanamaquë jahuë sití no. Dos mil doscientos ca kilómetro bo jahuë napata tana iqui quiha, jasca, jahuë tëtëca, jahuë mana tana. Jaharisi quiha. ¹⁷ Jatsi jahuë panëhua oti ángel tanamaquë. Sesenta y cuatro metros ja iqui quiha jahuë tanamatí no.

¹⁸ Anomaria jahuë panëhua iquë ra, jaspe icanai ca maxax bá tsi ja acacani quëshpi na. Anomaria quiha ja xara ca xobo bo ri. Oro tëquëta, naa shërëmë ca botella jascaria cató tsi ja acacani quiha. ¹⁹ Anomaria iquë jahuë yacata napata ri. Doce ca maxax copixënia cató tsi ja acacani quiha. Jariapari tsi xo jaspe; segundo ca tsi xo zafiro; tercer ca tsi xo ágata; cuarta ca tsi xo esmeralda; ²⁰ quinto ca tsi xo ónice; sexta ca tsi xo cornalina; séptima ca tsi xo crisólito; octava ca tsi xo berilo; novena ca tsi xo topacio; décima ca tsi xo crisoprasa; undécima ca tsi xo jacinto; duodécima ca tsi xo amatista. Tihi cabá tsi jahuë napata acacani quiha. ²¹ Jasca, anomaria iquë jahuë doce ca caiti bo ri, naa perla bá tsi ja acacani quëshpi na. Huësti huësti ca caiti tsi xo huësti ca perla ra. Anomaria iquë jahuë calle ri, shërëmë ca oro tëquë, naa botella jascaria cató tsi ja acacani quëshpi na.

²² Yama tsi xo toa yacatá ca arati xobo ra, Ibo Dios Chamaxëni cato, Cordero, tihi cabo arati xobo jaca nori quëshpi na. ²³ Jasca, yama tsi xo bari, ja qui Dios oquë huëahai nori quëshpi na. Yama tsi xo oxë ri, Cordero jahuë lampara nori quëshpi na. ²⁴ Ja huëahai cató tsi bohocaxëcani quiha maí ca nohiria bo. Ja qui jato jahuëmishni bo, parata, tihi cabo bocaxëcani quiha maí ca chama bo. ²⁵ Barihaní tsi mapahacatimáxëni ixëhi quiha jahuë caiti bo. Yamaxëhi quiha jahá ca baquicha. ²⁶ Toa yaca qui jato jahuëmishni bo, jato parata, tihi cabo boyocaxëcani quiha maí ca nohiria bo ri. ²⁷ Jama, ja qui jicotimáxënia tsi xo toa jocha jaya cabo. Jicoyamacaxëcani quiha quiacanaibo, yoyoxëni cabo ri. Ja qui jicocanaibo tsi xo toa xabahamahacaniish caba libro ó ca quënhacaniish ca janë jaya cabo.

22

¹ Jaquirëquë toá ca xabahamahai ca aní ca jënë ángel ëa jismaquë. Shërëmëria toa jënë iqui quiha. Dios, Cordero, tihi cabo trono quima ax ja joquë. ² Johax calle-callería ca nëpax tsi quiha toa jënë huahuahuë. Jasca, ani quëmapó tsi xabahamahai ca jilui bo mani iquë. Jatiroha ca oxë bimi paxa ca saihuacani quiha. Jasca, jahuë pëhi bo ri tsi xo toa maí ca nohiria bo jënimahuahaina. ³ Toa yaca qui jicoyamaxëhi quiha jahuëcara ca yoshihuahacahax cato. Yacatá tsi ixëhi quiha Dios trono, Cordero trono ri. Jatsi Cordero qui aracaxëcani quiha jahuë yonati bo. ⁴ Toa ax tsi xoama tsi Dios bëchinayocaxëcaqui. Jato bëpara ó tsi

quënëhacaxêhi quiha jahuë janë. ⁵ Jasca, toa yamaxëqui tsëmohaina. Pëxë baayamacaxëcani quiha, Dios jato qui huahuahai ca nori quëshpi na. Bari yopayamacaxëcani quiha. Toa xo tsi yonapaocaxëcani quiha chahahuacanaibo ra.

Basima tsi xo Jesucristo johaina

⁶ Jatsi ë qui ángel chaniquë.

—Jabi ja tsi xo naa ë yoahana. Ja qui mi chitimiti xo. Jabi ëa Ibo Diós, naa Dios Chani yoapaonish cabo chamahuanish cató raaquë jahuë yonati bo jahuë Chani yoati. Tsëquëti basima ca jahuë bo jato ë jismaxëti xo ra —i ë qui ángel quë.

⁷ Jatsi,

—Jaha bësopa. Basima tsi xo ë johaina ra. Shoma tsi xo toa naa libro ó ca quënëhacahax ca chani nicacanaibo ra —i ë qui Ibo quë.

⁸ Jatsi tihí tsi ë nicaquë. Tihí tsi ë tsayaquë naa Juan icanai cato. Tsayahax naa jahuë bo jismahax ca ángel bësójo tsi ë mëniquë ja qui araxëna. ⁹ Jama, ë qui ángel chaniquë:

—Tocayamatsihuë. Dios qui mi arati xo ra. Mi yonati roha ca ëa xo naa. Mibë xatë bo, naa Dios Chani yoati ibo bo, naa libro ó ca quënëhacahax ca nicacanaibo tëquë, tihí cabo mëbiti ibo ca ëa xo naa ra —i ë qui ángel quë.

¹⁰ Jatsi ja nëcaquë:

—Yoahacaxëti xo naa libro ó ca quënëhacahax ca Chani ra, tsëquëti basima ja nori quëshpi na. ¹¹ Jatsi jochacanaibo jënëyamacana. Rarinatimaxëni ca jabi jayacani quiha pë. Yoi ca shinacanaibo quëtiayamacana. Rarinatimaxëni ca xo jato ri pë. Jama, jari jia ca axëti xo toa jia ca acai cato. Mëstë ca jabi jari jayaxëti xo toa mëstëxëni cato. ¹² Jaha bësopa. Basima tsi xo ë johaina ra. Johax premio bo boxëquia jatiroha cabo qui ati, ja ayocana quëshpi na. ¹³ Jahuë chitahë, jahuë rëso, tihí cabo xo ëa ra, naa letra bo A y Z jascaria. ¹⁴ Shoma tsi xo toa chocahacacahax ca sahuëti jaya cabo. Xabahamati jihui bimi piti iipicaqui. Jasca, toa caiti nacopicaqui yaca qui jicoti. ¹⁵ Yaca cacha tsi xo toa jochahuaxëniria cabo, naa, yobë bo, chotamixëni cabo, ati ibo bo, mahitsa ca dios bo qui aracanaibo, quiaxëni cabo, paracanaibo. Tihí cabo tsi xo toa jicoyamahaina —i ë qui ángel quë.

¹⁶ Jatsi,

—Noho ángel mi qui raati ibo ca ëa xo naa, iglesiá ca chahahuacanaibá naa chani cahëno iquish na. Ea ti tsi xo David yamaba चाहिताखोबो yoi cato. “Huishti Bëro Shini” quënëhacahai ca ëa xo naa ra —i ë qui Jesu quë ra.

¹⁷ Jaquirëquë Espíritu Santo, Cordero ahuini, tihí cabo ë qui chaniquë:

—Bëcahuë —iquiina.

—Bëcahuë —iyyocani quiha nicacanaibo ri.

Jatsi tëshinapihi tsi bëcana. Copixoma tsi xabahamati jënë bicana. Jaha quëëcanaibo qui acacaxëti xo.

¹⁸ Jatiroha cabo, naa libro ó ca Dios Chani nicacanaibo yobaparcasquia. Quiniacaxëcahuë. Tsohuëcaracá naa libro ó ca Chani qui mániano tsi ja qui naa libro ó ca tënëti bo mániaxëqui Dios ra. ¹⁹ Jasca, tsohuëcaracá pi naa libro ó ca Chani jahuëcara ca másano tsi jahuë naipá ca premio mëbixëhi quiha Dios ra. Toa xabahamati jihui bimi piyamaxëhi quiha. Yaca-yacaria qui jicopistiyamariaxëhi quiha. Tihí ca libro ó ca jahuë bo xatënyamaxëhi quiha rë. Tihí ca tsi iquia, naa chani quënëti ibo.

²⁰ Jarohari tsi,

—Parayamaquia. Basima tsi xo ë johaina ra —ii quiha ë quënëha ca jahuë bo obësoti ibo.

Jatsi,

—Jaahuë. Mi jono ra, Ibo Jesús —iqui noa noqui ri.

²¹ Jia noba Ibo Jesús mato shomahuano ra. Amén.